

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a **Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported** (CC BY-NC 3.0) license.

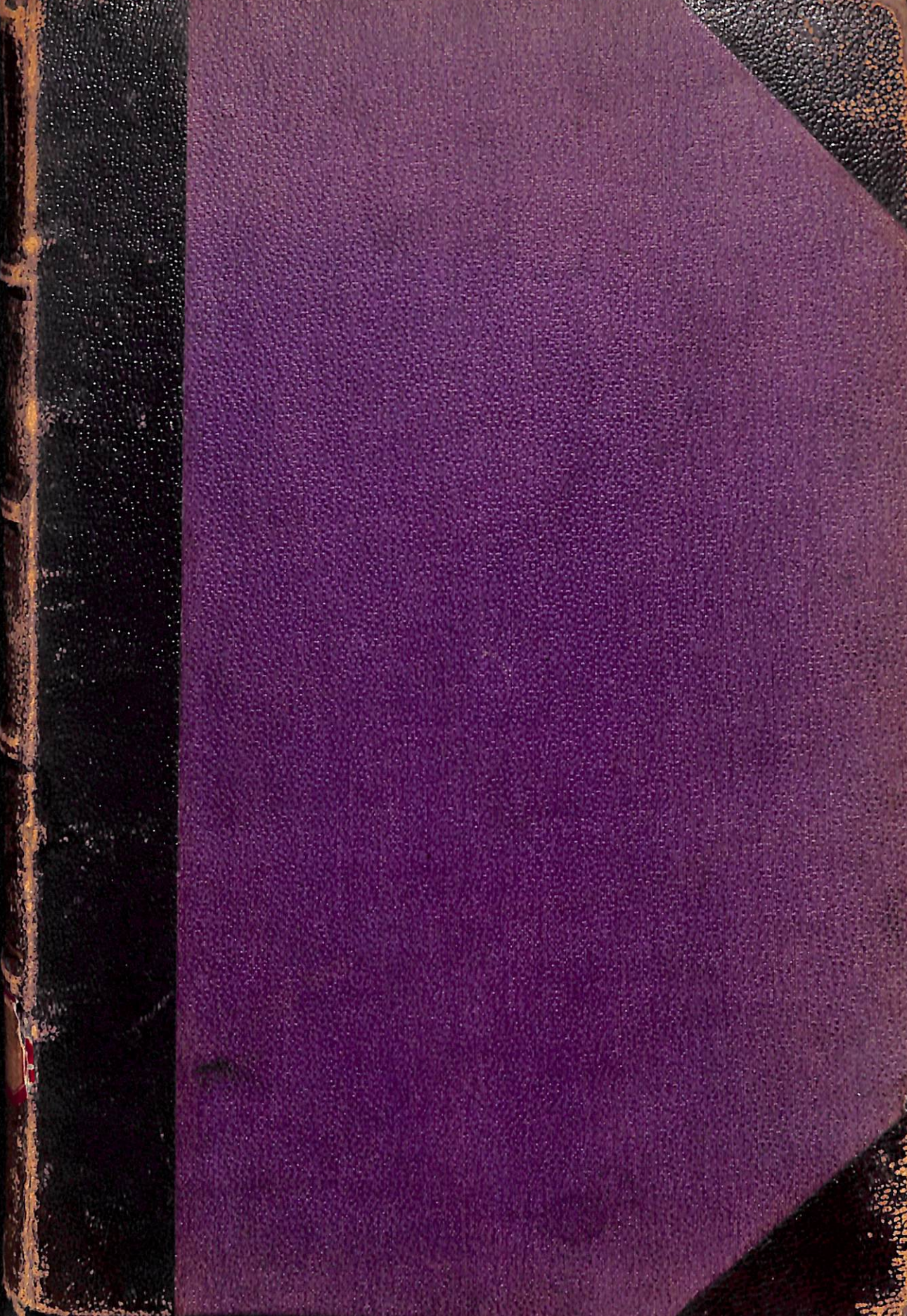
Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

119

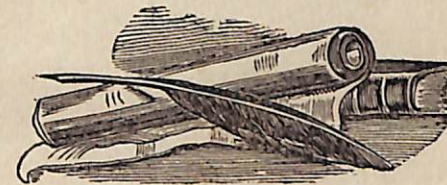
0 48
2-28
ԱՄԱԼԻ ՐՈՒՍՈՒԼ ՔԻԹԱՊԸ

ՎԵ

ՓԱՎԼՈՍ ԲԵՍՈՒԼԸՆ

ՐՕՄԱԼԸԼԱՐԱ ԲԵՍԱԼԵՍԻՆԻՆ

ԹԷՖՍԻՐԻ

Ի ՍԹԱՆՊՈԼ

ՄԱԹԱՊԱՐԱՆԱՐԱՄԵՆ

1877

From the library of the Armenian Library Association of West Hoboken, N.J.

Մէ'աբէֆէ 'ա-հո-հոյէ Նաղարէնէ ճէլիւ-նիւն բո-հո-հոյէ

Ք Ի Թ Ա Պ Ը

ԱՄԱԼԻ ԲՈՒՍՈՒԼ

ԻԻԶԻՐՆԵ

Թ Է Ֆ Ս Ի Ր

85442

(978 աւ)

Մ Ո Ւ Գ Ա Տ Տ Է Մ Է

Ա՛մալի Բուսուլ քիթապընըն թէֆսիրինէ կիրինճէ՛ պա՛ղը մէվատտը միւհիւմէնին հալլ օլունմասը էվլէլ էմրտէ տիգ-դաթըմըղը տա՛վէթ էտէր. վէ քիթապը մէզպուրըն սըրա իլէ թէֆսիրինի իլթիզամ էթմէզաէն էվլէլ՝ մէվատտը մէզ-պուրէտէն պահս օլունաճագ տըր.

1. Ա՛մալի Բուսուլ քիթապընըն տէօրթ ինճիլլէր իլէ, վէ հէմ տէ Մհար ճէտիտին հավի օլտըղը ըէսալէլէր իլէ նիս-պէթի պէյանը :

2. Ա՛մալի Բուսուլ քիթապընըն միւհիլիֆինէ տաիր :

3. Պու քիթապըն դապուլէ շայան, վէ իլհամ իլէ թահրիր օլունմուշ օլմասը, վէ նէ վէճհլէ իլք տէհրլէրտէ պուլընան խրիսթիյանլար թարաֆընտան դապուլ վէ թաստիգ օլունուպ, քիւթուպը մուդատտէսէտէն ի՛թիպար օլունտըղը պէյանը :

4. Պու քիթապըն հավի օլտըղը նագլիյէթլէրին թէրթի-պի վէ սըրասը պէյանը :

1. Ա՛մալի Բուսուլ էթիպըն Մհար ճէտիտին վէ ըէսալէլէր արա-սընթա պէր օրէն մահալ Բուսուլ, վէ իլի Բարաֆթան սընթ վէ էլլէ՛ ճիւնսի-պէթլէրի էւր րըր :

Ինճիլլէրտէ Քրիստոսուն վէլատէթի, անըն ահվալը, ա՛մա-լի, թա՛լիմաթը վէ էօլիւմիւ նագլ օլունուր: Օլ քիթապընըն նագլիյէթլինէ կէօրէ Բուհ իւլ Գուտսըն կէլէճէյի իսպար օլունտը, ֆադաթ տահա կէլմէմիշ իտի: Վէ Քրիստոսուն իշի խրիսթիյան քիլիսէսինին թէմէլի իսէ տէ, էինէ պի իշթի-պահ տըր քի, Քրիստոս տահա պու տիւնեատա պուլընտը-ղը հալտէ, խրիսթիյան քիլիսէսի հէման հիյէթ ի զահիրէյէ կէլմէմիշ իտի: Քրիստոսուն քէֆարէթի գըլընմըշ իտի: Անա իման էտէն հագլիգի դուլլարը վար իտի, ամմա անլէրին պիր քիլիսէյէ եախօտ քիլիսէլէրէ թէշքիլ օլունմալարը տահա վուդու՝ պուլմամըշ իտի: Տէօրթ ինճիլլէր Բապըմըղըն քէն-տի քիլիսէսի իշիւն թէտարիքեաթը ասլիյէ վէ լազիմէ վէ ազիմէսինի պէյան էտէր :

1531-2012

Ա՛մալի Բուսուլ քիթապը Գրիստոսուն սէմայա յուրուճ էթմէսինտէն միւսպաշէրէթլէ՝ միւթէ՛ագգիպէն Բուհ իւլ Գուտսըն կէլմէսինի վէ ու անտէ վուգու՝ պուլան թէէսիսի քիլիսէսինի պէյան էտէր։ Պա՛տէհու Գրիստոսուն րէսուլլէրինին ա՛մալ վէ մէվլիդէլէրինի, վէ անլէրին էսէրի ուան քիլիսէլէրին թէշքիլինի թա՛րիֆ էտէր։

Պու թէշքիլ ուլունան քիլիսէլէրին ահվալի՝ րէսուլլէրին վագթըն միւրուրինտէ ու քիլիսէլէրէ եազտըգլորը րէսալէլէրտէն անկլաշըլըր, շէօյլէ քի Ա՛մալի Բուսուլ քիթապը Խնճիլլէրին տէվամը ուլորը միսիլիւ րէսալէլէր Ա՛մալի Բուսուլլըն տէվամը տըր, վէ րէսալէլէր իլէ Ա՛մալի Բուսուլ քիթապը պիրի պիրի իլէ տէֆ՛աթլէ թաթպիգ ուլունմագ լաղըմ տըր։

Պինաէն յալէյհ՝ պու Ա՛մալի Բուսուլ քիթապընտա իլհամ իլէ պուլուրըլմը պիր Թէվարիիսի Տին վէ Գիլիսէ ի Մէսիհիյէ պուլունուր, շէօյլէ քի կէրէք տին ի մէսիհինին ինթիշարը պապընտա, կէրէք քիլիսէ ի մէսիհիյէն ուսուլ վէ մէմուրլէրի պապընտա, կէրէք միւմինլէրին ուսուլ իպատէթ վէ իթիգատ վէ ահվալ ու ա՛մալի պապընտա, քիլիսէ ի մէսիհիյէնին թէվարիիսի հագիգիյէ ի էվլէլիյէսի պիլա գուսուր Ա՛մալի Բուսուլ քիթապընը րէսալէլէր իլէ թաթպիգ ուլունմասընտա վէ անըն սահիհ թէֆսիլինտէ պուլունուր։

Պունա պինաէն՝ Ա՛մալի Բուսուլլըն միւթալա՛տը վէ տօղրու թէֆսիլի նէ գատար միւհիմմ վէ էլզէմ՝ ուլորը անկլաշըլըր։

Պուրատա Խրիսթիյան քիլիսէսինին ուսուլ վէ ահվալ ի էվլէլիյէսի հագգընտա պիլա գուսուր մա՛լիւմաթ էտինէպիլերիզ։

Զ. Ա՛մալի Բուսուլ իլլապընը իւլլէլիյէն Գաթի։

Չէմանը գատիմտէն պէրու պու քիթապըն միւլլիֆի վէ իւլիւնճիւ Խնճիլին միւլլիֆի պիր զաթ, ու տալի Լուգա ուլմասը հագգընտա քէմալի իթթիֆագ ուլմուշ վէ ուլմագտա տըր, շէօյլէ քի հալը հաղըրտէ միւլթէրիլլէր պէյնինտէ պիլէ պու մատտէ միւսէլլէմ իթիպար ուլունուր։

Պունու թաստիգ էտէն պիւրհանլար իքի նէվտէն տիր, եա՛նի՝ շահէլլէ վէ Գաթիլլէ պիւրհանլարտան իպարէթ տիր։

Չահիրի պիւրհանլար իլը տէհըլէրտէ Եունանի Խրիսթիյան մու՛ալլիմէր վէ միւլլիֆիլլէրին շէհատէթ ի միւթթէհիտէտէն իպարէթ տիր։ Հէր նէ գատար րէսուլլէրին էյամընը միւթէ՛ագգիպ էյամտա պուլլընան միւլլիֆիլլէրին թահրիրաթընտա ու վագթըն՝ առէթի իւղրէ Ա՛մալի Բուսուլ քիթապընտան քէլամլար սէրպէսթճէ վէ միւլլիֆի քիմ՝ ուլուպ ուլմատըղընտան պահս էթմէքսիլին զիքր ուլունուրսա տա, իքինճի տէհրտէ պուլլընան Հէրանսու վէ Խաքէնտէրիյէլի Փլէմէս միսիլիւ մէշուր միւլլիֆիլլէր, պիլ իթթիֆագ Ա՛մալի Բուսուլ քիթապընըն Լուգանըն եէտիլլէ թահրիր ուլունմուշ ուլորընը աշիքեարէն վէ էքիտէն թաստիգ էտէրլէր, վէ ու վագթընտան պու կիւնէ տէկին պունուն ալէյհինէ իթիրազ վուգու՝ պուլմատըղընտան ումումէն միւսէլլէմ վէ գապուլ ուլունմուշ իթիպար ուլունուր։

Տալիլի պիւրհանլար իքի շէյտէն իպարէթ տիր, պիրի՝ Լուգա Խնճիլինին իպթիտասընտա պուլլընան քէլամլար, վէ Ա՛մալի Բուսուլլըն իպթիտասընտա պուլլընան քէլամլար պիրի պիրի իլէ թաթպիգ ուլնտըղը հալտէ պի իշթիպահ տէրէճէտէ պու իքի քիթապըն հէման պիր միւլլիֆիլլէր թէէլիֆէրտէսի ուլորը ճիւմլէյէ աշիքեար ուլոր։

Պունտան մա՛տա՝ Լուգա Խնճիլինին թա՛պիրաթը վէ իսթիլահաթը Ա՛մալի Բուսուլ քիթապընըն թա՛պիրաթը վէ իսթիլահաթընա պիր վէճը մալսուս իլէ միւթապըզ վէ միւթթէհիտ պուլունուր, շէօյլէ քի պու իքի քիթապտա լիսանը՝ ալլինէ, եա՛նի՝ Եունանիսինէ նաղարէն պիր չօգ թա՛պիրլէր վէ ուսուլը թէրթիպ պուլունուր, քի Ա՛հտը ճէտիտին պաշգա թահրիրաթընտա ալա պուլունմաղլար։

Ա՛մալի Բուսուլ քիթապընըն միւլլիֆի Լուգա, զէմանը գատիմտէ պուլլընան միւլլիֆիլլէրին շէհատէթինէ կէօրէ, Անթաքեալը ուլուպ Եունանի պիր հէքիմ իտի։ (Գօլ. Կ. 11, 14է միւրաճա՛թ ուլունա) Տին ի մէսիհիյի գապուլ էթմէգտէն էվլէլ, տին ի պէն ի Խսրայէլի գապուլ էթմիշ, վէ կալիպա սէպալլէթինտէն պէրու գապուլ էթմիշ ուլորը զաննը զալիպ տիր։ Ջիրա Եհհուտիլլէրին ճիւմլէ՝ առէթլէրինէ քեա՛միլէն աշնա ուլորընը աշիքեար տըր։ Ամա Եունանիճէ իսթիլահաթը վէ թէրթիպաթը քէնտիսինի լիսանը Եունանիտէ մա՛

հիր կէօթերիւր: Լուգա տին ի մէսիհի ի նէ զէման գապուլ էթտիյի մէճհուլ իսէ տէ, վէ պիզզաթ Գրիստոսուն եանընտա պուլընան վէ անըն սէօղլէրինի տինկլէմիշ օլանլարտան՝ տէյիլ իտի իսէ տէ, եինէ անըն թահրիր էթտիյի ինճիլին իպթիտաընտան մա'լիւմ տիւր քի, քէնտիսի Գրիստոսուն շայիրտլէրի իլէ տէֆ'աթէն կէօրիւշիւպ՝ անլէրտէն Գրիստոսուն ահվալ վէ ա'մալ վէ թա'լիմաթը հագգընտա էօյրէնմիշ տիր: Ամմա հէման իպթիտատան պիր միւմին օլմասը աշիքեար տըր: Վէ եալընը անըն Փավլօս իլէ պէրապէր կէզիպ իշլէմէսի հագգընտա խապէրիմիզ վար: Ամալի Բուսուլ քիթապընտան՝ քէնտիսի նէ զաման Փավլօս իլէ պուլընուպ նէ զէման պուլընմատըղը՝ թա'րիֆինտէն անկլաշըլըր. մէսէլա՝ Ամալի Բուսուլ 16. 10 տէն Լուգա Փավլօս իլէ պուլընտըղը տէրքեար տըր:

Փիլիփի շէհրինէ կիտիպ օրատան Փավլօս իլէ պէրապէր, անըն սօն սէֆէրինտէ Եհրուշալիմէ կիթտի, վէ սօնկրա Փավլօսըն հիյնի վէֆաթընտա տէք անըն իլէ պէրապէր պուլընտըղը զանը զալիպ տիր:

Փավլօսըն վէֆաթընտան սօնկրա Լուգա հագգընտա խապէրիմիզ եօգ տըր:

Յ Ամալի Բուսուլըն գապուլէ շայան վէ ելհա՝ ինէ Բահրէր օլմասը հագգընտա:

Պու իքի շէյէ, եանի քիթապըն հագգիւթաթ եախօտ սըհհաթընա վէ տէլալէթ ի իլահիյէ իլէ թահրիր օլունմասը մէսէլէսինէ շամիլ իսէ տէ, եինէ պու իքի մատտէ պիր ճինս իսպաթլար իլէ սապիթ օլունուր:

Ինճիլ ի շէրիֆին հալի օլտըղը թահրիրաթ իլք տէհրտէ թահրիրաթը սաիրէ իլէ պէրապէր Խրիսթիյանլար պէյնինտէ միւթէտալիւլ օլտըղընտան, իհամ իլէ թէպիլի օլընանլարը սաիրլէրտէն թէֆրիդ էթմէք՝ օլ էվլէլքի տէհրլէրտէ պուլընան Խրիսթիյան մու'ալլիմ վէ միւլիլիֆլէրէ ֆարղ իտի. վէ Ամալի Բուսուլ քիթապըն՝ Ահալը ճէտիտին սաիր պա'ղը քիթապլարը միսիլիւ պիլ 'ուսուլմ վէ տէր հալ էվլէլքի Խրիսթիյանլար թարաֆընտան թահրիրաթը մուգատտէսէտէն ի'թիպար օլունմատը իսէ, պու քէյֆիյէթ պու քիթապըն իլհամը իլահի իլէ օլմասը պապընտա ասլա շիւպհէ տա'վէթ

էթմէիւպ, անճադ մէզքիւր մու'ալլիմլէրին ֆէվգ էլ՝ատէ տիգգաթլէ Գիթապը շէրիֆին թահրիրաթընը թէհարրի էթտիքտէն սօնկրա գապուլ էթտիքլէրինէ տէլալէթ էտէր:

Ամալի Բուսուլ քիթապըն գապուլէ շայան օլմասը պուլնտան աշիքեար օլուր քի, Լուգա սատըգ վէ միւլթէպէր, 'ագիլ վէ 'ալիմ պիր միւմին օլտըղը միսիլիւ, թահրիր էթտիյի շէյլէրի պիլմէյէ միւլթէտիր իտի:

Փավլօս Բէսուլ հագգընտա եազտըղը շէյլէրի պիզզաթը իլլ 'այն միւշահէտէսիյլէ միւշահէտէ էթտի, եօխսա Փավլօստան էօյրէնմէյէ միւլթէտիր իտի: Մահալտէն մահալէ կէզտիյի հալտէ՝ Պետրոս Բէսուլ վէ եախօտ սաիր Բէսուլլէր վէ պաշգա զէվաթ հագգընտա եազտըղը շէյլէրի թահսիլ վէ թաստիգ էթմէյէ իգթիտարը քեամիլ իտի, վէ թահրիր էթտիյի ուզուն նութգլար, մէսէլա իքինճի պապտա Պետրոսըն միւհարրէր օլան նութգընը, վէ եէտինճի պապտա Խսթէֆանօս շէհիտին միւհարրէր օլան ուզուն նութգընը պիզզաթ իշիթմէտի իսէ, մա'լիւմաթ սահիպլէրինտէն թահգիգ էթմէք չօգ գօլայ պիր շէյ իտի:

Վէ պուլնտան մա'տա, Լուգանըն ինճիլինտէն (1. 1—4) պիլիլիք քի, պու քիթապըն միւլիլիֆլինին էլինտէ օլան ֆուրսաթլարը գուլլանմագ՝ 'ատէթի վար իտի: Թահրիր էթտիյի մատտէլէր վէ վուգու'աթ հագգընտա ֆէվգ էլ՝ատէ տիգգաթ էտէր իտի: Վէ պու իգթիտար վէ տիգգաթըն նէթիճէսի օլարագ պու իլչ խուսուստա պու քիթապըն գապուլէ շայան օլմասը թաստիգ վէ իսպաթ օլունուր:

1. Ամալի Բուսուլ քիթապըն տիգգաթը քեամիլէ իլէ երպապը մէ'արիֆ վէ խուսուսա ֆէյլէյ իսմինտէ պիր մէշհուր ինկիլիք միւլիլիֆ թարաֆընտան Փավլօս Բէսուլըն Բէսալլէրի իլէ թաթպիգ օլունտըղը հալտէ հէր վէճհլէ միւլթապըգ պուլընմուշ տըր, վէ պու քէյֆիյէթ երպապը մա'լիւմաթ ինտինտէ պէօյիւք պիր իսպաթ ի'թիպար օլունուպ, պու քիթապըն գապուլէ շայան օլմասը պապընտա գուլվէթի չօգ տուր:

2. Ամալի Բուսուլ քիթապընտա Փավլօսըն վէ Պետրոսըն վէ Եա'գուսըն մուհարրէր օլան նութգլարը երպապը մէ'արիֆ թարաֆընտան մէզքիւր Բէսուլլէրին մա'լիւմ թահրիր

րաթը իւն թաթալիգ օլունաղը հալտէ՝ միւթապըգ, վէ կէ-
րէք էլֆաղ կէրէք թէրթիպ ի էֆքեար խուսուսընտա միւթ-
թէհիտ պուլունուրլար :

3. Ա՛մալի Բուսուլ քիթապընտա օլ վաղթըն 'ատէթլէրի,
վէ Բօմալը վէ Եունանի վէ սաիրլէրին ահվալի վէ գանուկարը
հագգընտա, վէ օ տա թէֆսիլաթընճա, պուլընան իֆատաթ՝
պիր մատտէտէ վէ էն քիւշիւք խուսուստա պիւն ղայրի սա-
հիհ վէ եանղը պուլընմամը տըր :

Շիմտի Ա՛մալի Բուսուլ քիթապընըն իւհամ իւն կէլմիշ օլ-
մասը պահսընա կէլինճէ, թարիխ ի միլատինին իւք տէհրլէ-
րինտէ պուլընան միւլէլիֆ վէ մու՛ալլիմլէրին իթթիֆադ
իւղրէ օլան շէհատէթլէրի ղայէթ գուլվիթլի իսպաթ տըր :
Իքինճի տէհրտէ Ինճիլի շէրիֆին հավի օլտըղը թահրիրաթ
ֆիլ հագիգէ իւհամա մալիք օլան րէսուլլէր թարաֆընտան
պիղէ կէլիպ կէլմէտիքլէրի պապընտա ղիյատէսիլէ տիգ-
գաթ վար իտի, վէ Ա՛մալի Բուսուլ քիթապը պա՛տ էլ թէտ-
գիգ վէ թէհարրի ի քեամիլէ, վէ կիթտիքճէ՝ ումումէն թահ-
րիրաթ ը միւլհէմէտէն տիր տէյիւ օլ մու՛ալլիմլէր թարա-
ֆընտան գապուլ օլունտը : Անըն հավի օլտըղը քէլամլար
տախի պուլ շէհատէթ ի ղահիրէյի թաստիգ էտէր :

4. Ա՛մալի Բուսուլ քիթապընըն ուսուլ է Բարիի պէյանընտա րըր :

Պուլ քիթապտա թա՛րիֆ օլունան վուգու՛աթը թարիխլէրի
իւն պէրապէր, վէ թարիխլէրի սըրասը իւն օլարագ թա՛րիֆ
էթմէք միւշքիլ պիր շէյ տիր : Զիւնքի վուգու՛աթ էքսէրիյէ
թարիխսիղ նագլ օլունուր, շէյլէ քի պուլ քիթապը թէֆթիշ,
վէ անըն վուգու՛աթընը թէրթիպ իւղրէ վէ թարիխի իւն պէ-
րապէր պէյան էթմէքլիյի իլթիղամ էթտիյիմիղտէ, պուլ թա-
րիխ միւշքիլաթը պիղէ թէսատտիլֆ էտէճէյի տէրքեար
տըր : Վէ պէյան էտէճէյիմիղ վուգու՛աթըն թարիխլէրի մութ-
լագ վէ չիւպհէտէն 'արի օլարագ սահիհ օլտըղընը իսնատ
էտէմէյիղ : Պուլ ճիւմլէ իւն պուլ քիթապտա ղիքր օլունան
վուգու՛աթըն պաղըսընը թարիխլէրի, խուսուսա Հէրօտէս
Աղրիֆիասըն հիյն ի վէֆաթը վէ Փավլօսըն Բօմայա էսիր
օլարագ կիթմէսի մա՛լիւմ օլտըղընտան, թախմինէն վէ
թագրիպէն վուգու՛աթըն ճիւմլէսինին թարիխլէրի պէյան
օլունապիլի :

էն միւթէպէր սայըլան ուսուլ ի թարիխ իւղրէ՝ Ա՛մալի
Բուսուլ քիթապընտա ղիքր օլունան վուգու՛աթըն թագ-
րիպէն թահգիգ օլունան ճէտվէլի պուլ տըր :

ԹԱՐԻԻ ՄԻԼԱՍ

Սէնէ 33. Քրիստոսուն սէմայա 'ուրուճը : Մաթթիաս
րէսալէթէ ինթիխապ օլունուր : Բուհ իւլ
Գուտսըն նիւղուլի : Բէսուլլէր ղարիպ լիսան-
լար իւն վա՛ղ էտէրլէր : Պետրոսըն 'իյտ իլ
խամսին կիւնիւնտէ վա՛ղը : Իւշ պին զէվաթ
պիրտէն իմանա կէլիլէր : Փօնթօսլը Փիլա-
թօս տահա վալի օլուպ, Թիպէրիօս Գայսէր,
թա թար. Միլ. 37, Իմփէրաթօր տըր :

» 33—35. Պետրոս վէ Եուհաննանըն եէտիլլէ թօ-
փալ ատէմին շիֆաեապ օլմասը միւ՛ճիղէսի-
նին իճրասը իւղէրինէ մէրգու՛մ րէսուլլէր
պէօյիւք մէճլիս հուղուրընա ճէլպ օլունուպ
թա՛ղիր օլունուրլար : Հանանիա իւն Սաֆիրա
անիտէ ճէղա ի իլահի իւն էօլիւրլէր : Շամ-
մասլար թա՛եին օլունուրլար : Իսթէֆանօս
շէհիտ օլարագ գաթլ օլունուր : Սաուլ Խրիս-
թիյանլարը թէ՛ատտի էտէր :

» 36. Վուգու՛ պուլան թէ՛ատտի սէպէպինտէն
միւմինլէր Երուշալիմտէն տաղըլըլար : Շամ-
մաս Ֆիլիպպօս Սամարիատա վա՛ղ էտէր : Հա-
պէշի խատըմը վաֆթիղ էտէր : Մաճի Սիմ՝ օնըն
հիւքմիւ : Տին ի մէսիհի Ֆինիքիա վէ Գըպըղ
վէ Անթաքիատա նէշը օլունուր : Փավլօս (Սա-
ուլ) հարիգ իւլ 'ատէ վէճհլէ իմանա կէլիր :

» 37—39. Փավլօս իւշ սէնէ գատար Տըմըղտա վէ
'Արապիսթանտա իգամէթ էտիպ, օլ վագըթ-
տա սաիր րէսուլլէր վէ անլէրին րէֆիղլէրի
Եէհուտիյէտէ, Կալիլեատա վէ Ագ տէնիղսա-
հիլինտէքի ճիւվարլարտա տին ի մէսիհիյի նէշը
էտէրլէր : Գալիկուլա Թար. Միլ. 37տէ Բօմա
Իմփէրաթօրըղը թախթընա ճիւլուս էտէր :

Սէնէ

39. Փավլոս տին ի մէսիհի զապուլ էթաիքտէն սօնկրա իւր տէֆա օլարագ Երուշալիմէ կիտիպ ըհսուլէր իւն կէօրիւշտիւ իսէ տէ, թէ'ատտի չէքիպ վաթանը օլան թարսուսա փիրար էթմէյէ մէճպուր օլտու:

» 40—43. Փավլոս Սիւրիա իւն Գիլիգիատա վա'ղ էտիպ քիլիսէլէր թէշքիլ էտէր: Պարնապաս Փավլոսը Անթաքեսայա կէթիրտի: Պետրոս Եաֆֆա, Լիտտա վէ Գայսէրիյէտէ վա'ղ էտէր: Տօրգաս տիրիլիւ: Եիւզ պաշը Գօրնէլիօս վաֆթիւ օլունուր: Պետրոս նէ վէճհէ թաիֆէլէրէ վա'ղ էթմէյէ մէճպուր օլտըղընը պէյան էտէր: Քլօտիօս Թ. Մ. ԿԱտէ Բօմա իմիէրաթօրը օլտուր: Հէրօտէս Աղրիփիաս պիւթիւն Փալէսթինտէ հիւքիւմտար թա'եին օլունուր:

» 44. Փավլոս Պարնապաս իւն պէրապէր պիր սէնէ գատար Անթաքեսատա չալըշըր: Եա'գուպ ըհսուլ Երուշալիմտէ գաթլ օլունուր: Պետրոս ըհսուլ հապաս իլգա օլունուպ, պիր միւճիւղէ իւն գուրթուլուր: Հէրօտէս Աղրիփիաս վէֆաթ էտէր:

» 45. Փավլոս ըհսուլ Պարնապաս իւն պէրապէր ֆուգարայա սատագալար կէթիրմէք իշիւն Երուշալիմէ էթաիյի իքինճի սէֆէրի իճրա էյլէտի: Անթաքեսայա 'ալտէթ իւն էմրի ըապպանի վէ քիլիսէնին թաիսիսի իւն թաիֆէլէրէ հայաթ միւթտէսինի վա'ղ էթմէք իւզրէ թագաիս օլունուր: Պարնապաս վէ Մարգօս իւն պէրապէր փութփէրէսթլէրէ օլան ըհսուլ Եօլճըլըգլարընտան պիրինճիսինի իճրա էտէր:

» 46—47. Փավլոսըն պիրինճի Եօլճըլըղընըն միւտտէթի: Գըպըղ ատասընտան կէչիպ մէգքիւր ատանըն վալիսի իմանա կէլտի: Պիր սիհրպաղ ճէզասը: Փավլոս ֆէրղայա կէլտիյինտէ

Մարգօս անը թէրք էտէր: Փիսիտիատա վա'գը' Անթաքեսատա, Գօնեսատա, Լիւսթրատա վէ Տէրպէտէ վա'ղ էթաիքտէն սօնկրա Անթաքեսա ի մէշհուրէ հէման օլ Եօլտան 'ալտէթ էտէր:

Սէնէ 48—49. Փավլոս Անթաքեսատա իգամէթ էթտի:

» 50. Բէսուլ մէճլիսի եախօտ քիլիսէ մէճլիսի Երուշալիմտէ: Փավլոս Պարնապաս իւն պէրապէր (Փավլոսըն Երուշալէմէ էթաիյի սէֆէրլէրին իւշիւնճիւսիւ օլարագ) մէճլիսի մէզպուրէ Անթաքեսա քիլիսէսի թարաֆընտան կիտիպ, իշլէրի միւէսսէր օլտըղտան սօնկրա մէճլիսին գարարլարընը Անթաքեսայա կէթիրլէր: Փավլոս իւն Պարնապաս պիրի պիրինտէն այրըլըլար:

» 51—54. Փավլոս ըհսուլըն իքինճի ըհսուլ Եօլճըլըղը: Սիլաս, Թիմօթէօս վէ Լուգա անըն ըհֆիղլէրի: Սիւրիա իւն Գիլիգիա քիլիսէլէրինի զիյարէթ էթաիքտէն սօնկրա, Ղալաթիա քիլիսէլէրինի թէշքիլ էտէր: Պատէհու Թրօաստան Էվրօփայա կէչիպ Ֆիլիփիի, Սէլանիք, վէ Գօրընթօս քիլիսէլէրինի թէշքիլ էտէրէք Աթինայա տաիսի կիթտի: Գօրընթօստա պիր պուշուգ սէնէ գատար Եհնուտիլէր վէ սօնկրա Ետանիլէր իշիւն չալըշըպ, Սէլանիքլէրէ օլան մէրթուպլարը եազտը: Թ. Մ. 54 սէնէնին իւք պահարընտա Գօրընթօստան, տէօրաիւնճիւ սէֆէր օլարագ, Երուշալիմէ, վէ օրատան Անթաքեսայա կիթտի: Թ. Մ. 54տէ Նէրօ Բօմա իմիէրաթօրը օլտու:

» 54—57. Թ. Մ. 54 սէնէնին սօն պահարընտա, եախօտ Թ. Մ. 55 սէնէնին իպթիտասընտա Փավլոս իւշիւնճիւ ըհսուլ Եօլճըլըղընը պաշլատը: Էվլէլա թէշքիլ էթմիշ օլտըղը քիլիսէլէրտէն պա'ղըսընը զիյարէթ էթաիքտէն սօնկրա Էֆսուսա կէլիպ իւշ սէնէ գատար օրատա

չալըշտը, վէ պիւթիւնն ու ճիւղարտա հայաթ միւթտէսի նէշը ոլունտու: Էֆսուստան փաւլոս Ղալաթիալըլարա ոլան ըէսալէսինի եօլլատը, վէ Գօրընթօսլըլարա պիր քիւչիւք վէ շիմտի մէվճուտ պուլընմայան մէքթուպ եաղղպ, Գօրընթօսլ պիր քէրրէ զիյարէթ էթտիքտէն սօնկրա, «Գօրընթօսլըլարա պիրինճի ըէսալէսինի» եաղղը: Թիմօթէօսա պիրինճի ըէսալէսի իլէ Թիթօսա ոլան ըէսալէսի զալիպա ու վազըթտա եաղղըլըշ տըր:

Սէնէ 58—59. Թ. Մ. 58 սէնէնին իպթիտասընտա փաւլոս Էֆսուստան Մադէտօնիայա կիտիպ, Ֆիլիպիտէն «Գօրընթօսլըլարա իքինճի ըէսալէսինի» եաղղը: Պատէհու Գօրընթօսլ զիյարէթ էտիպ, անըն կէլմէսի ու քիլիսէյէ միւճիպի մէնֆա'աթը խայլիյէ ոլտու: Օրատան տախի Րօմալըլարա ոլան ըէսալէսինի կէօնտէրտի: Երուշալիմէ, պէշինճի սէֆէրի ոլարագ, կիտէր իքէն, էսնա ի ըահտէ Էֆսուսլը երէցլէր իլէ Մէլիթօստա կէօրիւշտիւ:

» 59. Երուշալիմտէ փաւլոս Եէհուտիլէրին հիւսն ի ըիզասընը թահսիլ էթմէք զըմնընտա պիր առագ իճրասընտա պուլընտըղը հալտէ թէվգիֆ ոլունուպ, պին պաշը Լիւսիաս էլիլլէ Եէհուտիլէրին սու ի գաստընտան գուրթուլմաղլէ, մահպուս ոլարագ վալինին եանընա Գայսէրիյէյէ կէօնտէրիլը:

» 59—61. Փաւլոս տէֆ'աթէն կէրէք Երուշալիմտէ կէրէք Գայսէրիյէտէ թէպրիյէ ի զիմմէթ էթտի իսէ տէ, Րօմայա ըէֆ'ի տա'վա էթմէյէ մէճպուր ոլուպ, եինէ մահպուս գալըր:

» 62—64. Փաւլոս մահպուս ոլարագ Րօմայա կէօնտէրիլտիլինտէ կէմիսի Մալթա առասը իւղէրինէ զարգ ոլունուպ, քէնտիսի խէլաս ոլուր, վէ սէլամէթլէ Րօմայա վասըլ ոլտըգտան սօնկրա, մահպուսիյէթ հալինտէն գուրթու-

լընճայա գատար պիր մահպուսը սէրպէսթ ոլուպ, եանընա կէլէնլէրէ հայաթ քէլամընը վա'ղ էթմէքտէ իտի: Էֆսուսլըլարա, Գօլօսսիլիլէրէ վէ Ֆիլիպիլիլիլէրէ ըէսալէլէր եաղար: Վէ զաննը զալիպ տիր քի, Թ. Մ. 64տէ փաւլոս սալը վէրիլիպ եինէ իւշ սէնէ միգտարը սօնկրա' իքինճի տէֆ'ա ոլարագ հապսա իլգա ոլունուպ, Թիմօթէօսա իքինճի ըէսալէսինի եաղղը, վէ նէրօ իմփէրաթօրըն էյամընտա վուգու' պուլմուշ թէ'ատտիտէ գաթլ ոլունտու:

Ա'մալի Րուսուլ քիթապընըն եաղղտըղը վազըթ հազգընտա շու գատար տէյէպիլիլիլ քի, զաննը զալիպ Րօմատա թագրիպէն Թ. Մ. 64տէ ոլտու:

Ա'մալի Րուսուլն հալէ ոլտըլը վազ'աթ վէ նալիլիլիլ Րուսի Ֆիլիլիլիլիլիլիլիլ, ահագ պահ ոլտըն մարտիլիլիլիլիլ վէ պալըլըլըլըլըլ իլէ Րուսի:

ԳԸՍՄ Ը ԷՎՎԵԼ

Գիլէ-Է Թիլիլիլիլիլ Րիւշիլիլ 1. վէ 2. պալըլըլըլըլըլ

ՄՈՒԳԱՏՏԷՄԷ. ՊԱՊ 1. 1—3:

ՖԱՍԼ Ը ԷՎՎԵԼ. Թէշքիլիլիլ քիլիսէտէն էվվէլ ոլան վուգու'աթ: Գրիստոսուն սէմայա 'ուրուճը վէ ըէսուլլէրին իսմլէրի զիքր ոլունուր: Պետրոսըն իսխարիօթը Եէհուտանըն եէրինէ պիր զայրիսինին թա'յին ոլունմասը պապընտա ոլան նութգը, վէ Մաթթիասըն ինթիխապը. 1. 4—26:

ՖԱՍԼ Ը ՍԱՆԻ. Գիլիսէնին թէշքիլիլիլ ապը, եանի' Րուհ իւլ Գուտսըն 'ալամաթը զահիրէ վասըթասըլլէ կէլմէսի. 2. 1—4, վէ ըէսուլլէրին զարիպ լիսանլար իլէ սէյլմէլէրի. 2. 5—13: Պետրոս ըէսուլլըն նութգը, վէ վուգու' պուլան քէյֆիյէթի պէյան էթմէսի. 2. 14—36: Պետրոսըն նութգընըն էսէրի. իւշ պին քիլիլիլին իման էթմէսի, վէ պէյլէճէ վիւճուտէ կէլէն քիլիսէնին հալի միւպարէրի. 2. 37—47:

Գ Ը Ս Մ Ը Ս Ա Ն Ի

Քիւնէն Մեանկէնին Երուշաղէմէն լեւաւորէն իւնիոսէն իշտապ զէ Գուլար 3—7 :

ՅԱՍԼ Ը ԵՎՎԵԼ. Պետրոս վէ Եռնանաննն իճրա էթտիքէրի մէշնուր միւ՛ճիղէ: Անկէրին թէվգիֆ վէ միլէթ մէճլիսինէ իհզար օլունուպ թէպրիյէ ի զիմմէթ էթմէլէրի, վէ պի վէր-վա վա՛ղ էլլէմէլէրի իւղէրինէ միւմինլէրին քէսպ ի ճէսարէթ էթմէլէրի. Պապար 3—4 :

ՅԱՍԼ Ը ՍԱՆԻ. Հանանիա իլէ Սաֆիրաննն ճէզասը վէ աննն էսէրի. 5. 1—16:

ՅԱՍԼ Ը ՍԱԼԻՍ. Բէսուլլէր երինէ պիր թէա՛տտի ի շէտիտ իլէ թէվգիֆ վէ հապսա իլգա օլունուպ միլլէթ մէճլիսինէ իհզար վէ տարպ օլունմալարը իւղէրինէ Կամալիէլին նուֆուզը վասըթասըլլէ սալը վէրիլմէլէրի. 5. 17—42:

ՅԱՍԼ Ը ԲԱՊԻ. Շամմասլարըն բէսմէն թա՛եին օլունմալարը, վէ անկէրին խըտմէթի. 6. 1—7:

ՅԱՍԼ Ը ԽԱՄԻՍ. Շամմաս իսթէֆանօսըն Բուհ իւլ Գուտս իլէ մէմլու օլուպ վա՛ղ էթմէսի, վէ իթթիհամ օլունտըղընտա ֆէվգ էլ՛ատէ մէշնուր պիր նութգ իլէ թէպրիյէ ի զիմմէթ էթտիքտէն սօնկրա, պիրինճի շէհիտ օլարագ թաշլանըպ գաթլ օլունմասը. 6. 8—7. 60:

Գ Ը Ս Մ Ը Ս Ա Լ Ի Ս

Տէն Մեանկէնին Եհնուրիյէ վէ Սահրէյասա վէ սօնկրա Եռնանիլէր իլէ սաիւր լեւիֆէլէր արասընտա իշտապ զէ Գուլար. 8—12:

ՅԱՍԼ Ը ԵՎՎԵԼ. Իսթէֆանօստան տօլայը վուգու՛ պուլան թէ՛ատտի միւմինլէրին տաղըլըպ միւթէնէվի՛ մահալլէրտէ հայաթ միւթտէսինի վա՛ղ էթմէլէրինէ միւճիպ օլտու. Հապէշի խատըմըն վաֆթիլի. 8. 1—40:

ՅԱՍԼ Ը ՍԱՆԻ. Սաուլ, Կա՛նի Փալլօսըն տին ի մէսիհիլի գապուլ էթմէսի, վէ տիւշար օլտըղը միւլսաթարա իլէ թէճըլիպէ ի զաթիյէսի. 9. 1—30:

ՅԱՍԼ Ը ՍԱԼԻՍ. Պետրոս բէսուլ ֆէվգ էլ՛ատէ պիր տէլալէ-

թ ի իլահիյէ իլէ թաիֆէլէրէ վա՛ղ վէ անլէրտէն իմանա կէլէնլէրի վաֆթիլ էթմէյէ կիտիպ, սօնկրա բէֆիլլէրինէ թէպրիյէ ի զիմմէթ էթմէսի. 9. 31—11. 18:

ՅԱՍԼ Ը ԲԱՊԻ. Անթաքեստա Եհնուտիլէրտէն զայրի միւմինլէրտէն իպարէթ պիր քիլիսէնին թէշքիլի, վէ աննն Երուշաղիմ քիլիսէսի իլէ վէ Փալլօս բէսուլ իլէ օլան միւնասիպէթի. 11. 19—30:

ՅԱՍԼ Ը ԽԱՄԻՍ. Երուշաղիմէն թէ՛ատտի, Եա՛գուպ բէսուլըն գաթլի: Պետրոսըն պիր միւ՛ճիղէ իլէ խէլաս օլմասը, թէ՛ատտի էտէն Հէրօտէսին վէֆաթը:

Գ Ը Ս Մ Ը Բ Ա Պ Ի

Քիւնէն Մեանկէնին Գուլարէն լեւիֆէլէր արասընտա իշտապ զէ Գուլար. Փալլօս բէսուլն Եօճըլլէրը վէ Գլէլէն: Պապար 15—21:

ՅԱՍԼ Ը ԵՎՎԵԼ. Փալլօսըն պիրինճի բէսուլ Եօճըլլըղը Գըպըղ ատասընա վէ Փամֆիլիա իլէ Փիսիտիայա. Պապ 13 վէ 14:

ՅԱՍԼ Ը ՍԱՆԻ. Երուշաղիմ մէճլիսի. Պապ 15:

ՅԱՍԼ Ը ՍԱԼԻՍ. Փալլօսըն իքինճի բէսուլ Եօճըլլըղը Ասիայա վէ Էվրօփայա. 15. 36—18. 22:

ՅԱՍԼ Ը ԲԱՊԻ. Փալլօսըն իւլիւնճիլ բէսուլ Եօճըլլըղը, Էֆսուստա իգամէթի վէ Երուշաղիմէն ալտէթի. 18. 13—21. 16:

Գ Ը Ս Մ Ը Խ Ա Մ Ի Ս

Փալլօս բէսուլն լեւիֆէլէ, Ժահուսիլէն Երուշաղէմէ, Գայսերիյէ վէ Բօհաս. անն թէպրիյէ զէմէլէ, վէ Կէն Մեանիլ իլէն շէհարէլէ. Պապար 21. 17—28. 31:

ՅԱՍԼ Ը ԵՎՎԵԼ. Փալլօսըն թէվգիֆի. 21. 17—40:

ՅԱՍԼ Ը ՍԱՆԻ. Աննն Երուշաղիմէն մահապուսիյէթի վէ նութգլարը. 22. 1—23. 11:

ՖԱՍԼԸ ՍԱԼԻՍ. Անըն Գայսերիյէյէ կէօնտէրիլիպ, օրատա մահպուս գալմասը վէ նութղարը. 23. 2 — 26. 32:

ՖԱՍԼԸ ՐԱՊԻ. Փավլօսըն տէնիզ մուխաթարալարընտան գուրթուլուպ Րօմայա կէօթիւրիւլմէսի վէ օրատա օլան մահպուսիյէթի վէ մէշղուլիյէթի: Պապլար 27 վէ 28:

Թ Է Յ Ս Ի Ր

ԳԸՍՄԸ ԷՎՎԷԼ

Գ Ի Լ Ի Ս Է Ի Մ Է Ս Ի Հ Ի Յ Է Ն Ի Ն Թ Է Շ Գ Ի Լ Ի

1. ՎԷ 2. ՊԱՊԼԱՐ

ՖԱՍԼԸ ԷՎՎԷԼ

Քիլիսէնին քեփիլի րէսմիսի իշխան քէսարիֆեար.

ՊԻՐԻՆՃԻ ՊԱՊ

(1) Էյ Թէօֆիլօս, Յիսուս քի. քիթապը թասնիֆ էյլէտիմ. ինթիխապ էյլէտիյի րէսուլլէ- (3) ՕԼ տախի էլէմ չէքտիք- րէ ԲՐՈՆ ԻԼ ԳՈՒՄՈՎԱՍԸԹԱ- տէն սօնկրա, գըրդ կիւնան- ուլլէ վասիյէթ էյլէտիքտէն լէրէ զահիր օլարագ, վէ մէ- սօնկրա: (2) Գ՝ Ուրուճ կիւնիւ- լէքիւթ Ուլլահա միւթա՛ալիգ նէ գատար կէրէք իճրասը- նէս վէ կէրէք թա՛լիմինէ միւ- նէսնէլէր սէօյլէյէրէք պէրա- պաշէրէթ էթտիյի նէսնէլէրին հինի քէսիրէ իլէ քէնտինի անլէրէ տիրի կէօսթէրտի:

— Լուգ. 1. 3: — ԲՄաթ. 28. 19: Մար. 16. 15: Եուհ. 20. 21: Պ. 10. 41, 42: — ԳՄար. 16. 19: Լուգ. 9. 51: 24. 51: Այ.

9: 1Թիմ. 3. 16: — ԴՄար. 16. 14: Լուգ. 24. 36: Եուհ. 20. 19, 26: 21. 1, 14: 1 Գօրն. 15. 5:

Այ. 1—5. Լուգանընիքինճի քի- թապը, եա՛նի՛ չիստի թէֆսիրի է- լիմիգտէ օլան քիթապ, Լուգանըն թահրիր էթտիյի ինճիլ կիալի, էվ- վէլէմիտէ Թէօֆիլօս իսմինտէ վէ օլ գէման մէշղուր պիր զաթա կէօն- տէրիլտի. վէ անըն հազգընտա պաշ- զամա լիւմաթըմըգ եօղ իսէ, Եուհա- նի իտիյի իսմինտէն աշիքեար տըր

Պիլա չիւպէ, պու քիթապ Լու- գանըն տիրէր քիթապը միսիլ- լիւ, Գրիստոս հազգընտա վէ ա- նըն քիլիսէսի հազգընտա նազլի- յէթ ի միւլէմէ օլնագ իւզրէ թահ- րիր օլունտըղընտա, խուսուսա Եէ- ռուպէրտէն օլմայըպ միւլին օլան- լարա, նիւթ էլզէմ մատտէլէրի պէ- յան էթմէք զըմնընտա եազըլար:

(4) Է վէ անլէր իլէ ճէմ՝ օլտըգտա՝ Երուշաղիմտէն այրըլմայըպ՝ Փէտէրին Էպէնտէն իշիթտիլինիզ վա՛տընա միւն-թաղըր օլունըղ . (5) Է Զիրա Եուհաննա սու իլէ վաթթիզ էյլէտի, Էամմա սիզ չօգ կիւն կէչմէքսիզին, Բուհ իւլ Գուտս իլէ վաթթիզ օլունաճագ սընըղ՝ տէյէրէք, անլէրէ թէնպիհ էյլէտի :

(6) Վէ անլէր ճէմ՝ օլտըգտա-րը հալտէ, անա՝ Բեա Բապպ, Էիսրայէլէ մէլէքիւթիւ պո՛ւ վագըթտա մը ի՛տտէ էտէ-ճէքսին՝ տէյիւ սուալ էթտիլէր : (7) Օլ տախի անլէ-րէ՝ Փէտէրին քէնտի թաճթը հիւքմիւնէ վաղ՝ էյլէտիլի էէզմիւնէ վէ էվգաթը պիւլմէք սիզէ՛աիտ տէյիլ տիր : (8) Լաքին իւզէրինիզէ ԼԲուհ իւլ Գուտս կէտիլինտէ Էքէսպի գուտրէթ էտէրէք, Երուշաղիմտէ վէ պիւ-

Է Լուգ. 24. 43, 49. — Է Լուգ. 24. 49 : Եուհ. 14. 16, 26, 27 : 15. 26 : 16. 7 : 2. 33 : — Է Մաթ. 3. 11 : 7. 11. 16 : 19. 4 : — Է Եօէլ. 3. 18 : 7. 2. 4 : 11. 15 : — Է Մաթ. 24. 3 : — Է Իյա. 1. 26 : Տան. 7. 27 : Ամս. 9. 11 : — Է Մաթ. 24. 36 : Մար. 13. 32 : 1 Սէլ. 5. 1 : — Է Լուգ. 24. 49 : — Է 7. 2. 1, 4 : — Է Լուգ. 24. 48 : Եուհ. 15. 27 : Այ. 22 :

Այ. 4—5. « Վա՛ս » Լուգա 24. 49 տա սօն տէ՛ֆա՛ օլտրագ գիբը օլընան վա՛տ տէ՛մէք տիր :

Այ. 6—8. Բէսուլլէր օլ գէման տաճա Քրիստոսուն մէլէքիւթ ի րուհանիյէսի հագգընտա անճագ ճիւզի միգտար, օլ տախի նօգսան, մա՛լիւմաթ քէսպ էթմիլէր իտի : Քէնտի մէմուրիլէթլէր իշիւն սօն վէ՛ապիմ հագըրըգլարը հէման օլ Էագըն վագըթլարտա կէլէճէք օլուն Բուլ իւլ Գուտսըն թէնսիրա-թը իլէ օլաճաղըտը :

Թիւն Եէհուտիլէտէ վէ Մամա-րիատա վէ գէմիւնին նիհայէ-թինէ գատար Էպանա շահիտ օլաճագ սընըղ՝ տէտի :

(9) Վէ պու շէյլէրի սէյլէտիք-տէ, անլէր նագար էթմէքտէ իքէն՝ Է՛ուրուհ էյլէտի : (10) Վէ օ կիթմէքաէ, անլէր տախի սէ-մայա տօղրու տիգգաթլէ նա-զար էթմէքտէ իքէն, իշթէ Էանլարընտա Էպէյաղ էլպիսէլի իքի քիմսէ տուրուպ՝ (11) Էէյ ճէլիլի ատէմլէր, նի՛ չիւն սէ-մայա պագըպ տուրույօրսը-նըղ. Էանլըրգտան սէմայա ՛ուրուհ էտէն պու Յիսուս՝ նասըլ սէմայա չըգտըղընը կէօր-տիւնիւզ իսէ, Է՛ օլէճհէ կէ-լէճէք տիր՝ տէտիլէր :

(12) Օլ գէման, անլէր Երուշա-ղիմէ Էէվմ ի սէպթ Էօլճըլըղը գատար Էագըն օլան Զէյթուն-լըգ տէնիլէն տաղտան Երու-շաղիմէ՛ալտէթ էթտիլէր :

7. 2. 32 : — Է Լուգ. 24. 51 : Եուհ. 6. 63 : — Է Այ. 2 : — Է Մաթ. 28. 3 : Մար. 16. 5 : Լուգ. 24. 4 : Եուհ. 20. 12 : 7. 10. 3, 30 : — Է 7. 2. 7 : 13. 31 : — Է Տան. 7. 13 : Մաթ. 24. 30 : Մար. 13. 26 : Լուգ. 24. 27 : Լուգ. 14. 3 : 1 Սէլ. 1. 10 : 4. 15 : 2 Սէլ. 1. 10 : Վաճ. 1. 7 : — Է Լուգ. 24. 52 :

Այ. 9—11. Յիսուս հէնուզ թէ-պէտտիւլ էթմիլ ճէսէտի սէմալի իլէ սէմայա ՛ուրուհ էթտի : Օլ վա-գըթտա գուհուր էտէն գէվաթ, պիւլա չիւպհէ մէլէքլէր իտիլէր, վէ անլէրին վասըթասըյլէ Բէսուլլէրէ իֆատէ օլունուր քի, (1) Յիսու-սուն՝ ալտէթի իշիւն պէքլէմէք՝ ապէս տիր, գիրա թէնիլի էտէ-ճէք տիր : Անլէրին իֆա էտէճէքլէ-րի իշ տախի վար տըր, վէ (2) Էինէ պիր գէման պու տիւնեայա սու-րէթ ի գահիլէ իլէ կէլէճէք տիր :

(13) Վէ տախիլ օլտըգլարըն-տա՝ Պեարոս վէ Եագուպ վէ Եուհաննա վէ Անտրաս, վէ Փիլիպպոս վէ Թօմա վէ Պար-թօլէմաս վէ Մաթթա վէ Հալֆա օղլու Եագուպ վէ՛ Սիմ-՝օն էլ Լայյուր վէ Եագուպըն Էուրուս Է Եէհուտանըն իգա-մէթ էթտիլէրի՝ Քէվգանի օ-տայա չըգտըլար : (14) Է Պու-լարըն ճիւմլէսի Պագըրլար վէ Յիսուսուն վալիտէսի Մէր-Էէմ վէ Էանըն գարընտաշա-րը իլէ տու՛ա վէ նիյագա պիւ իթթիֆագ միւտալէմէթ է-տէրլէր իտի :

(15) Վէ օլ կիւնլէրտէ հագըր պուլընան ճէմա՛աթ թագրի-պէն Էիւզ Էիրմի քիշի օլտըղը հալտէ, Պեարոս շայիրալէրին օրթասընտա այաղա գալգըպ տէտի քի՝ (16) Էյ պիրատէրլէր, Բուհ իւլ Գուտս Տաուտըն աղղը

Յ Մաթ. 10. 2—4 : — Է Լուգ. 6. 15 : — Է Եէն. 1 : — Է 7. 9. 37, 39 : 20. 8 : — Է 7. 2. 1, 46 : — Է Լուգ. 23. 49, 55 : 24. 10 : — Է Մաթ. 13. 55 : — Է Լուգ. 22. 47 : Եուհ. 18. 3 : — Է Մէլ. 44. 9 : Եուհ. 13. 18 : — Է Մաթ.

Այ. 12, 15. Պու պէթլէր Լուգ. 24, 50 իլէ թաթպիգ օլունտըղը հալտէ պիր իսթիլաֆ կէօրիւ-նիւր իսէ տէ, պա՛տ էլ թէհարրի պու իսթիլաֆ տէ՛ֆ օլունուր : Պու իֆատէյէ կէօրէ Յիսուսուն ՛ուրուհը Զէյթուն տաղընտան ի-տի. վագը՛ա Լուգանըն ինճիլինին սալիֆ իւզգիբը սյէթլինէ կէօրէ, Պէյթանիատան ՛ուրուհ էթտի : Հալ պու քի Պէյթանիա գարլէսի Զէյթուն տաղընըն էթէյլնտէ պու-լունուպ, Յիսուսուն մաճալի ՛ուրու-հը մէգըիւր գարլէսին Քէվգին-տէն վէ գուրպինտէն վէ Էինէ Զէյթուն տաղընտան օլմասը միւմ-քին, վէ պիւլա չիւպհէ հագիգա-

իլէ Յիսուսու թութանլարա Պագըլուղ օլան Եէհուտանըն հագգընտա՝ մուգատտէմա պուլուրտըղը պու քէլամըն իթմամ օլունմասը կէրէք իտի :

(17) Զիրա Էօ պիլտէն մա՛-տուտ օլուպ՝ պու խրամէթտէ տախի նասիպի օլմուշ իտի :

(18) Իմաի պու չիմսէ Էիսա-պասէթ իւճրէթիլէն Էպիր թարլա էտինտի, վէ պաշ ա-շաղը տիւշմէյիլէ, օրթասըն-տան փաթլայարագ պիւ թիւն պաղըրսագլարը տէօլիլտիւ :

(19) Պու տախի Երուշաղիմ է-հալիսինին ճիւմլէսինէ մա՛լիւմ օլտու, շէյլէ քի օլ թարլա անլէրին լիսանընճա Ագէլ տամա, Էանի գան թարլասը թէսմիլէ օլունաու : (20) Զի-րա Մէզամիր քիթապընտա՝ ՛Անըն մէսքէնի վիրան օլուպ՝ անտէ քիմսէ սաքին օլմասըն :

10. 4 : Լուգ. 6. 16 : — Է Այ. 25 : 7. 12. 25 : 20. 24 : 21. 49 : — Է Մաթ. 26. 15 : 2 Պետ. 2. 15 : — Է Մաթ. 27. 5, 7, 8 : — Է Մէլ. 69 : 25 :

Թէն պէյլէ վուգու՛ պուլտու : Այ. 14. Քէսուլլէր Քրիստոսուն վա՛տընըն իճրասը իշիւն պէքլէ-մէքտէ իքէն, տու՛ա իլէ պէքլէ-տիլէր, վէ Էալընըղ պէյլէ տէյիլ, անճագ պիւ իթթիֆագ վէ պիր մաճալտէ թէճէմիլէ՛ էթմիլ օլա-րագ միւնթագըր օլտուլար : Պու խուսուտա անլէրին էթտիլէրի պիլիմ իշիւն էօրնէք տիր :

Եուհ. 7. 5 է նագարէն Յիսուսըն գարընտաշարը քէնտի միւտտէթ ի էօմրիւնտէ միւմին պուլընմատը-լար իսէ տէ, չիմտի անլէր տախի շայիրա վէ միւմին պուլընըրլար :

Այ. 15. Պեարոս Բէսուլ սալի-րէսուլլէրտէն էվլէսէյլէր իսէ տէ,

վէ տախի՝ Վանսէպինի պիր
ղայրիսի ալսըն՝ տէյիւ մու-
հարրէր տիր :

(21) Պու էճիլտէն Բապպ Յի-
սուսուէն արամըղա կիրիպ չըզ-
տըղը պիւթիւն միւտտէթտէ,
(22) Եա՛նի Վուհաննանըն վաֆ-

† Մէգ. 109. 8: — † Մար. 1. 1: — † Այ.

րիստէթ էտէր կիպի տէյիւ, անճադ
«Շայիրտէրին օրթասընտա» ան-
լէրտէն պիրի կիպի, վէ քէնտիսինէ
մախսուս պիր ֆադիլէթ վէ գուտ-
րէթ խտի՛ա էթմէքսիզին պէօյլէ
սէօյլէ :

Ա.Յ. 16—20. Մէղամիրտէ Տա-
վուտըն մահրէմինին քէնտիսինէ
էթտիլի խիյանէթի՝ Պետրոս րէ-
սուլ պուրատա իսգարիօթի Եէ-
հուտա հագգընտա փէյղամպէրա-
նէ գիքր էտէր «Պաշ աշաղը տիւշ-
մէյիլէ Եէն» Պու իֆատէ Մաթ-
թա 27. 3 տէ պուլընան իֆատէյէ
մուղայրի կէօրիւնիւր իսէտէ՝ Մաթ-
թատա Եէհուտանըն պաշ աշաղը
տիւշմէտիլինի, Եախօտ Լուգա պու-
նադիլյէթտէ Եէհուտանըն քէն-
տիսինի ասմատըղըն խնատ էթ-
մէյլէր, չէօյլէ քի նէ Մաթթա Լու-
գանըն, նէտէ Լուգա Մաթթանըն
իֆատէսինին՝ աքսիսինի խնատ է-
տէր. անճադ հէր պիրի՝ տիկէրի-
նին նադիլյէթիին իքմալ էտէր վէ
իքիսինտէն անկաշըլըր քի Եէհու-
տա քէնտիսինի աստըղտան սօնկ-
րա պաշ աշաղը տիւշիւպ պաղըր-
սագլարը տէօքիւլտիւ :

Ա.Յ. 21, 22. Պետրոսըն քէնտի րէ-
ֆիգլէրինէ Եյլէտիլի թէքիլֆ քէն-
տիլյինտէն գապուլէ շայան տըր,
վէ պիւշիւպէն տէլալէթ ի իւանիյէ
վասըթասըյլէ օլտու :

Պու քէյֆիլյէթտէն տօլտը շու-
մէսէլէ իրատ օլտնմուշ տըր, Եա՛նի՝
րէսուլէր Բուհ իւլ Գուտս կէլմէգ-
տէն էվլէլ վէ անըն կէլմէսինէ միւն-
թագըր իքէն պիր րէսուլ թա՛Եին
էթմէք գատար մուհիմի պիր իշին
իֆասընը նասըլ իլթիգամ էտէպի-

թիզինտէն պաշայըպ՝ օպիզիմ
արամըղտան՝ ուրուհ էթտիլի
կիւնէտէկին, պիզիմ իլէ րէ-
ֆագաթ էթմիշ օլտն պու ա-
տէմլէրտէն պիրի ֆալիզիմ իլէ
պէրապէր գըյամընա շահիտ
օլտա կէրէք տիր :

9: — † Եուհ. 15. 27: Այ. 8. Պ. 4. 33:

լիրլէր :

Պունա ճէվապէն, 1. Պիւշ չիւպէէ,
Եյէր րէսուլէր տէլալէթ ի իւանիյէ
իլէ հարէքէթ էթտիլէրինի պիւ-
տիլէրիսէ, Բուհ իւլ Գուտսըն կէլ-
մէսի իլէ քէնտի մէմուրիլյէթ ի՛ ազի-
մէլէրինին իֆասընա կիրմէքիւզրէ
իքէն, քէնտիլէրին՝ ատէտի միւ-
քէմմէլ օլմասը իշիւն պու էթտիլ-
լէրի՝ Բրիստոս էֆէնտիմիզին օն
իքի րէսուլ վէ շահիտ ինթիսապ
էթմէսինտէ օլտն մէրամը խայ-
րիսինէ միւթապըգ պիր իշ օլտըղը
տէրքէար տըր :

2. Բէսուլէրին իշպու հարէքէ-
թիինին նադիլյէթիին տիգգաթ
էթտիլիմիզտէ, քէնտիլէր տէլալէ-
թ ի իւանիյէ իլէ հարէքէթ էթ-
տիլէրինի պիւլիլէր, վէ զիյատէ
ճէսարէթ, Եախօտ զայրի միւնա-
սիպ վէճիլէ հարէքէթ էթտիլէրի
նադիլյէթտէն ասլա իմա օլտն-
մադ :

3. Օն իքի շայրտ Բրիստոս
թարաֆընտան քէնտի գըյամէթի-
նի միւշահէտէ էթմէք իշիւն շահիտ
ինթիսապ օլտնմուշ վէ պիրի վէ-
ֆաթ էթտիլէրտէն սօնկրա պիր
տիկէրինին ինթիսապ օլտնմասը
էֆէնտիմիզին միւրատընը իճրա
էթմէք Եօլընտա պուլընտըղը աշի-
քէար տըր. վէ օն իքիլէրին սալը-
լարը նօգտան օլմայարագ, պիր տէ-
ֆա՛տա իւզէլէրինէ կէլմէք Բուհ
իւլ Գուտսըն գուտրէթ վէ թէէ-
սիրաթը մախսուսէսինէ մագհար
օլմալարը իշիւն վագըթ կէչիլմէք-
սիզին օլ վագըթտա իսգարիօթի
Եէհուտանըն Եէրինէ պիր Եէնի
րէսուլ ինթիսապ էթմէլէրի անլէ-

(23) Վէ իքի.քիշի Եա՛նի Եուս-
թօս լագըպը վէ «Պարսապա
տէնիլէն Եուսուլքը վէ Մաթ-
թիասը իզհար իլէ» (24) Տու՛ա
հատէրէք, Եյ Բճիւմէնին գու-
լուպընա՝ արիֆ օլտն Բապպ,
Եէհուտանըն քէնտի մահալինէ
կիթմէք իւզրէտիւշտիւլիւպու
խըտմէթ վէ րէսալէթին նա-

— Պ. 15. 22: — † 1 Միւլ. 16. 7: 1
Թէվ. 28. 9: 29. 17: Էր. 14. 20: 17. 10: Պ.

րէ ֆարգ կէօրիւնտիւ :

4. Մաթթիաս սօնկրատան ին-
ճիւլ Եէրիֆտէ զիքր օլտնմասը
իսէ տէ, պու քէյֆիլյէթ անըն
ֆիլհագիզէ տէլալէթ ի իւանիյէ իլէ
ինթիսապ օլտնմամասընա մուղա-
յիր պիր շէյ տէյիլ տիր, զիրա
սաիր րէսուլէրին պա՛ղըսը տախի
պունտան սօնկրա զիքր օլտնմագ-
լար. վէ Եյէր օլ սէպէպտէն անըն
րէսալէթիինէ չիւպէէ կէլմէք օ-
լուրսա, անլէրին րէսալէթիինէ տա-
խի հէման օլ սէպէպտէն չիւպէէ
կէլմէք կէրէք տիր :

5. Պա՛ղըլարըն զիւ՛լմիւնճէ
Փապլօս պիր րէսուլ օլտըղը միւ-
սէլլէմ օլտնճա, Մաթթիասըն րէ-
սալէթի պաթթալ օլուր, Լաքին
պիզգաթ Փապլօսըն խտի՛ալարը-
նա նագարէն պու պի էսաս տըր,
չիւնքի Փապլօս տախիմ քէնտի րէ-
սալէթի՝ խուսուսիլլէ վէ պիր ին-
թիսապը իւանի մախսուսի իլէ Եէ-
հուտիլէրտէն զայրիլէրէ, Եանի՝
թաիֆէլէրէ թէպլիլի պէշարէթ
իշիւն օլմուշ տըր : Բէսալէթին
իքի վէ պէլքի իւշ խասսիլյէթ ի
ասլիլէսի վար իտի. (1) Բրիս-
տոսըն էօլիլէրտէն գըյամ
էթմէսինի միւշահէտէ էթմէլլի
հավի, (2) Հայաթ միւթտէսինի
ա՛լամաթը մախսուսէ իլէ թէպ-
չիր էթմէլլիլ հավի, վէ (5) թէչ-
քիլ օլտնան քիլիսէլէրին ումու-
րընտա ֆէվգ Ել՝ ատէ թէէսիրաթ
էթմէլլիլ հավի իտի :

տիպինի ալմագ իշիւն, (25) Պու
իքի քիմսէտէն հանկըսընը ին-
թիսապ Եյլէտիլինի պէյան
Եյլէ՝ տէտիլէր : (26) Վէ
գուր՝ ալարընը վէրտիլլէրինտէ
գուր՝ա Մաթթիասա խասպէթ
էթմէլլէ, մէրգուլմ օն պիր րէ-
սուլլէր իլէ մա՛տուտ օլտու :

15. 8: Վաճ. 2. 23: — † Այ. 17:

Փապլօս րէսուլ իսէ պու իւշտէն
իքիսինէ մալիք իտի իսէ տէ, պի-
րինճիսինէ մալիք օլտըղըն աս-
լա խտի՛ա էթմէտիլի միսիլլիւ,
պէօյլէ պիր շահիտ օլմատըղը մա՛-
լիւմտիւր: Եէօյլէ քի Մաթթիասըն
օն իքի րէսուլլէրտէն մա՛տուտ օլ-
մասը Փապլօսըն րէսալէթ ի մախ-
սուսէսինէ հիշ պիր վէճիլէ խալէլ
կէթիլլէմէգ :

6. Պու սալիֆ իւզ զիքր մէպ-
տէլէր՝ ումուլէն էգմինէ ի գատի-
մէտէ պուլընան մու՛ալիլիլթ թա-
րաֆընտան գապուլ վէ թաստիգ
օլտնտըլար :

Պինսէն՝ ալէյհ Մաթթիասըն
րէսալէթէ ինթիսապ օլտնմասը
թահգիզէն տէլալէթ ի իւանիյէ իլէ
վէ անըն րէսալէթի սահիհ վէ սա-
պիթ օլտըղը թաստիգ օլտնուպ
հէր վէճիլէ գապուլէ շայան տըր :

Ա.Յ. 25—26. Բէսուլլէրին Մաթթ-
թիասը ինթիսապ էթտիլլէրինտէ
գուր՝ա՝ ալարընը ինթիսապ էթ-
տիլլէրի իշիւն պիր թագըմ միւ-
թէրիլ թարաֆընտան անլէր թագ-
պիհ օլտնմուշլար, վէ պաշգա
միւ՛թէրիլլէր թարաֆընտան գուր-
անըն հէր վագըթ իսթի՛մալի լա-
զըմ օլտըղը խտի՛ա օլտնուր :
Հալ պու քի պուրատա րէսուլլէր
նէ վէճիլէ գուր՝սը իսթի՛մալ էթ-
տիլլէրի լայըղը իլէ տիւշիւնիւ-
լիւրսէ պու քէյֆիլյէթին տօղըր-
սը անկաշըլըր :

1. Եէհուտիլլէրին պէյնիտէ գուր-

անըն իսթիմալը րէսմիսի շէրի վէ 'ատի իտի :

2. Բէսուլէր պու տէֆ'ա հալլ էթմէյի իլթիզամ էթտիքլէրի մատտէ իւզէրինէ քէնտի գիհնէրինի էվիլէ էմրտէ գուլլանտըլար , վէ պէյլէճէ քէնտիլէրինտէն հալլէթմէյէ միւզթէտիր օլմատըզլարը մատտէտէ Ալլահա գուր'ա իլէ իլթիճա էթտիլէր : Եան'նի իքի միւնասիլ վէ հիւսն ի շէհատէթ սահիլի վէ սալիհ վէ սատըզ հէմ տէ Բրիստոսուն օն իքի շայիրտի իլէ պէրապէր պուլլունմուշ տտէմէր իզհար էտիլ անլէրին հանկըսը Բապպ թարաֆընտան ինթիլսապ օլունուր տէյիւ գուր'ա աթտըլար :

3. Եալընըզ գուր'ա աթմայըպ , րէսուլէր պիլիթթիֆազ վէ ճան ու տիլտէն միւրատը իլահի նէ օլտըզընը պիլմէյէ արզու էտէրէք Կուս'ա էթթէլէր , վէ

4. Պէյլէճէ քէնտի գիհնէրինի գուլլանտըզտան սօնկրա , վէ տու'ա էթտիքտէն սօնկրա , թա Մուսանըն վազթընտան վէ շէրի'աթըն

իհսան օլունմատընտան պէրու շէրի' վէ 'ատի պուլլունան թարազ իւզրէ էլլէրինտէ պուլլունան մատտէ ի մուհիմմէյէ գարար վէրտիլէր , Եան'նի գուր'ա աթարազ Բապպըն միւրատընա միւրաճա'աթ էտիլ գուր'ա վասըթասըյլէ Բապպըն միւրատընը թահսիլէթտիլէր :

5. Բուհ իւլ Գուստըն կէլմէսինտէն սօնկրա րէսուլէր արթըզ գուր'ա իսթիմալ էթմէտիլէր : Տահա ա'լա վէ տահա րուհանի տէլալէթ ի իլահիյէյէ մալիք օլտուգտան սօնկրա գուր'ա արթըզ անլէրէ լազըմ օլմատը . վէ հէր նէ գատար ինճիլի Շէրիֆտէ պու սըրտատա մախսուս պիր էմր պուլլունմազ իսէ տէ , վէ գուր'անըն իսթիմալի մութլազա կիւնահ տըր տէյէմէզ իսէք տէ , Եինէ Բրիսթիլյանլար գուր'ա իլէ տէյիլ , անճազ պիթ թէրճիհ տու'ա իլէ վէ Բուհ իւլ Գուստըն թէէսիրաթը իլէ իհսան օլունան տէլալէթ ի իլահիյէ վասըթասըյլէ մուհիմմ մատտէլէրէ գարար վէրմէլէրի կէրէք իտիլի աշիքէար տըր :

ՖԱՍԼ Ը ՍԱՆԻ

Բուհ իւլ Գուստըն կէլմէսի իլէ Բիլիսէ ի մէսիհիյէԳիհ քէթիլաթը , վէ սին ի մէսիհիհին Ֆէվզ էլ 'ասէ քէրազգիսի :

ՊԱՊ 2. 1 — 47

Բուհ էլ Գուստըն կէլմէսի :

ՊԱՊ 2.

(1) Վէ 'իյա իլ խամսին կիւնիւ կէլտիքտէ , Էճիւմէյէսի պիլ իթթիֆազ պիր Եէրտէ հա-

— Լալ . 23. 15: Թէս . 16. 9. Պ . 20. 16:

Այ . 1—4. 'իյա իլ խամսին պայ-

ղըր օլտըզլարը հալտէ , (2) Անսըզըն սէմատան շիտտէթլէ էսէն րիւզկէար Էֆէ կիպի պիր

Բ Պ . 1. 14.

րամը Եէհուտիլէրին պէյլէք Ֆըսհ

սէտա կէլիպ , Էթթուրտըզլարը խանէյի պիլիլին տօլտուրտու : (3) Վէ միւնգասսէմ աթէշ տիլլէրի կիպի Դէլէր անլէրէ զահիր օլուպ' հէր պիրի-

Գ Պ . 4. 31: — Բ Պ . 1. 5: — ԵՄար 16. 17. Պ . 40. 46: 19. 6: 1. Գօրն . 12. 10, 28,

պայրամընտան էլլի կիւն սօնկրա' Եան'նի Եէտ հաֆթանըն 'ազապիլտէ կէլէն իլք սէպլթտէ վուգու' պուլլուր իտի , նիթէքիմ իսմինտէն տախի իմա օլունուր : 'Ահտը 'աթիլգտէ Էքսէրիյէ' Հաֆթալար պայրամը' թա'պիր օլունուր , Հասատըն խիթամընտա վուգու' պուլլուպ թօփլանըլան մահսուլտան տօլայը շիւքրանիյէթ պայրամը իտի :

Պուսյէթլէր հէր վէճիլէ վուգու'աթը միւհիմմէ պէյան էթտիլի տէրքէար տըր : Վէ պու վուգու'աթըն թէֆսիր վէ պէյանը խուսուսընտա պիր միգտար իսթիլաֆ պուլլունմուշ իսէ տէ , Եինէ պու մատտէնին պահսընա կիրինճէ էյէր պուրատա Եազըլան քէլամլարըն մէֆհուլմը ասլիսինի պուլլամազա չալըըրսագ , չօգ Եանկըլմայաճա . զըմըզ թահմին օլունուր :

1. Պու 'Էլլալէր Եալէք Էլ 'աթէ Էթթու'աթը պէյան Եալէրէր , Եան'նի Էթթու'աթըն շէյլէր պիր միւհիլէ Դէր : Պունուն 'ալէյհիլէ պա'զը միւրթէրիլէր պու վուգու'աթը պիր թապիլի վէճիլէ պէյան վէ թէֆսիր էթմէյէ չալըըրլար տըր . Լաքին անլէրին էմէյի 'ապէս տիր , շիւնքի էյէր Բուհ իւլ Գուստըն րէսուլէր իւզէրինէ կէլմէսի 'ատի վէ թէպիլի իսէ , խարիք իւլ 'ատի վէ Ֆէվզ էլ թապիլի պիր շէյ ասլա միւլքին տէյիլ տիր . վէ պիլիլին Բիթապը Շէրիֆին իսպարաթը գապուլէ շայան օլմայըպ , անճազ պիլ ասըլ հիքէայաթ կիպի ի թիպար օլունմալը տըր : Զիրա պու քէլամլարտա միւհիլիֆ ի մուգատտէսխա-րիք իւլ 'ատէ պիր քէյֆիլէթ թա-

նին իւզէրինէ գօնմասըյլէ , (4) Էճիւմէյէսի Բուհ իւլ Գուստա իլէ մէմլու օլարազ , Բուհըն քէնտիլէրինի նութգ էթտիրտիլինէ կէօրէ Եախէր լիսանլար

30: 13. 1: 14. 2, վէղայր .

րիֆ էթմէյի միւրատ էթտիլի աշիքէար օլտըզտան պաշգա , թա'րիֆ օլունան վուգու'աթըն Էթթէրէ , էյէր պիր գուտրէթ ի իլահիյէ ի մախսուսէ օլմազսա , միւհիլէտէն տահա զիյատէ 'աճաիպ պուլլունուր :

Ֆարզ էտէլիլմէր վուգու'պուլլան աթէշ տիլլէրի վէ 'ազիմսէտա պաշգա 'աճաիպաթ կիպի օլուպ , միւհիլաթ թա'պիր օլունմազա շայէսթէ տէյիլ տիր . Եինէ պու վուգու'աթըն էսէրի օլարազ րէսուլէր ֆիլհազիգէ միւհիլէր իճրասընա միւզթէտիր օլուպ , աալա էյրէնմէտիքլէրի լիսանլարը սէյլլէմէյէ միւզթէտիր օլտուլար , վէ հէր նէ գատար Կէլպու կիւնլէրտէ օլ վազըթ վուգու' պուլլուր զը շէյլէր հազգընտա չիւպիէ էտէր իսէք տէ , օլ գէման Երուչալիմտէ պուլլունան պինլէրճէ աալէմէր րէյ իւլ 'այն միւլահատէ էթտիքլէրինտէ իլգամ վէ իգնա' օլունուպ , պինլէրճէ վէ պինլէրճէ քիմնէլէր պու 'ալամէթլէր վասըթասըյլէ Բրիստոսա իման էթմէյէ քէաֆի իսպարաթը պուլլունլար տըր :

2. Բուհ իւլ Գուստըն կէլմէսինի էսէրի օլարազ օլ վազթըն մախսուսա պա'զը խասսիլէթլէրի վար իտիլի ինճիլի Շէրիֆին պաշգա քէլամլարըն պու քէլամլար իլէ թաթպիլգ օլունմատընտան անկալըըր , մէսէլա' (ա) րէսուլէրին միւհիլէր իճրա էթմէյէ գուտրէթլէրի վար իտի : Բէսուլէրին էյամընտա րէսուլէրտէն զայրիլէրէ տախի պու մէվիպէ իհսան օլունտըղը Գօրընթօլըլարա

թէքէլիւմ էթմէյէ պաշլատը-
լար : (5) Վէ սէմա թաճթըն-
տա պուլընան հէր իւմմէթ-
տէն կէլմիշ միւթթագի Ե-
հուտիլէր Երուշալիմտէ սա-
քին իտիլէր : (6) Վէ պու սէ-
տանըն վուգուլընտա ճիւմհուր
թէճէմմիւլ էտէրէք, հայրէ-
թէ տիւշտիւլէր . չիւնքի հէր
պիրի քէնտի լիսանըն անլէ-
րին թէքէլիւմ էթտիւլէրինի
իշիթտիլէր : (7) Վէ ճիւմհու-
շաշլալ թէ՛աճճիւլ էտէրէք,

չ. 1. 14:

Եազըլան մէթուպարտան վէ
ինճիլի Շէրիֆին սաիր քէլամա-
րընտան աշիքէար օլուր : Միւճի-
զէլէր իճրա էթմէք գուտրէթի օլ
զէման, Եաճի՛ քիլիսէի մէսիհիյէ-
նին զա՛իֆ վէ չէօհրէթսիզ պուլըն-
տըզը զէման, զայրի միւմինլէր
իշիւն չօգ զալի վէ թէէսիւրի իս-
պաթ իտի, լաքին ըստուլէրին Ե-
յամընտան սօնկրա, Եաճի՛ տին ի
մէսիհի գուվլէթ վէ չէօհրէթ վէ
վիւսա՛թ պուլտըգտան սօնկրա,
պէօյլէ պէրազին ի զահրէ պէրա-
հին ի տէրունիյէյէ մէյտան վէրտի.
(Բ) Բէսուլէր զարիպ, Եաճի՛ քէն-
տիլէրին աւլա էօյրէնմէտիլէրի
լիսանլար սէօյլէմէյէ միւգթէտիւր
օլտուլար : Օլ իյտ իլ խամսին կիւ-
նիւնտէ իլք էվլէլ խալգըն տիգ-
գաթընը ճէլալ էտէն յալամէթ պու
իտի . վէ պու տալիս օլ տէհրէ
մախսուս օլուպ, սօնկրա քիլիսէի
մէսիհիյէտէ պուլընմազ, (գ) Բուհ
իւլ Գուտսըն թէէսիւրաթը օլարադ՝
ըէսուլէրին միւրատը իլահիյի վէ
ինսանլարըն գալպլէրինի պիւմէք
խուսուսընտա գուտրէթ վէ տէ-
լալէթի մախսուսէսի վար իտի
Պապ 5. 1—11, 6. 2—7 վէ 15.
9—11 վէ զայրիհիւմ, Պիւլա շիւպ-
հէ պու միւրաճա՛թ օլընան ա-
յէթլէրտէ զիքը օլընան գուտրէթ

պիրի պիրինէ՛ իշթէ պու սէօյ-
լէյէնլէրին ճիւմհուր Եաճիլի-
լի տէյիլ մի. (8) իմտի նաճըլ
հէր պիրիմիզ քէնտի անա լի-
սանըմըզը իշիտիյօրըզ . (9) Պիզ
Փարթի, վէ Մատի, վէ Էլամի,
վէ Արամ ի նահրէյն իլէ Ե-
հուտիլէ, վէ Գափատօգիյա,
վէ Փօնթօս, վէ Ասիյա, (10) Վէ
Ֆրիճիյա, վէ Փամֆիլիյա, վէ
Մըսըր, վէ Գիւրինէ թարաֆըն-
տա օլան Լիպիյէնին սէմթլէ-
րինին Եհալիսի իլէ՛ կէրէք

վէ տէլալէթի մախսուսէ օլ էյամա
մախսուս օլուպ, էյէր պու կիւն-
լէրտէ պիրի պէօյլէ գուտրէթ իտ-
տի՛ա էտէրէք, մազըրուանէ իտ-
տի՛ա էթմիլ վէ կիւնա՛ իլէմիլ օ-
լուր :

5. Բուհ իւլ Գուտսըն միւմին-
լէր իւզէրինէ կէլմէսի անըն
թէէսիւրաթը ըրուհանիյէսինէ նա-
զարէն, միւմինլէրտէ վէ քիլիսէի
մէսիհիյէտէ տէվամ իւզրէ գալմազ
իշիւն օլտու : Գիրիստոս քէնտի շա-
յիրտլէրինէ Բուհըն կէլմէսինի
վա՛տ էթտիլիտէ, քէնտի հու-
զուրընըն ըէֆ՝ օլընմաթընտան
սօնկրա նիհայէթէտէք միւմինլէ-
րին պէյնիտէ վէ տէրունլէրին-
տէ իգամէթ էթմէք իշիւն պիր
պէրէքէթ իհսան էթտիլի անկլա-
շըլըր . վէ հալա Բուհ իւլ Գուտ-
սըն վազթը իտարէսի իթիպար
օլընուր : Բուհ իւլ Գուտս պիզ-
գաթ Ալլահ օլուպ քէնտի գուլլա-
րը պէյնիտէ վէ տէրունլէրինտէ
սաքին օլուպ անլէրէ տէլիլ վէ
թէսէլիճի վէ թագտիս էտիճի վէ
մուա՛լիմ օլմազ իւզրէ գուտրէթ
վէ թէէսիւրաթը միւպարէքսինի
խալրադ էտէր :

4. Օն իքի ըէսուլէրտէն զայ-
րիլէրի տալիս Բուհ իւլ Գուտ-
սըն կէրէք՝ ումուլի կէրէք մախ-

Եհհուտի կէրէք միւհթէտի
միւսաֆիր Բօմալըլար, (11) Կի-
րիտիլէր վէ Մարալար Ալլա-
հըն պէօյիւք իշիլէրինի քէնտի
լիսանըմըզտա պուլընլարըն թէ-

սուսի մէվիպլէրինէ մալիք օ-
լուրար, Եաճի՛ օլ զէման Իսթէ-
ֆանսս վէ պաշգա շամմաթար վէ
'ումուլէն միւմինլէր միւճիգէլէր
իճրա էտիպ զարիպ լիսանլար իլէ
սէօյլէտիլէրի միսիլլիւ, չիմտի
տալիս Բուհ իւլ Գուտսըն թէէսի-
րաթը քիլիսէ մէմուրլէրինէ Եա-
խօտ յալմէրէ մախսուս օլմազ,
անճագ ճիւմլէ միւմինլէրին իմթի-
յազաթը մէսիհիյէլէրինտէն տիր :

5. Բուհ իւլ Գուտսըն կէլմէսի
իլէ պէրապլէր վուգու՛ պուլան
'ալամէթի զաճիլիյէ միսիլլիւ շէ-
տիտ ըրիւկէար վէ աթէշ տիլ-
լէրի վէ յալիմ սէտա օլ զէմանըն
իգթիզասընտան օլուպ, կէրէք օն
իքիլէրին իլգամ վէ իգնա՛ը, կէ-
րէք խուսուսա հազըր պուլընան
խալգըն իլգամ վէ իգնա՛ը իշիւն
վուգու՛ պուլտըզը անկլաշըլըր :

Ա. Ե. 6. Բուհ իւլ Գուտսըն կէլ-
մէսի իլէ պէրապլէր օլան սէտա
պիւթիւն շէհրտէ իշիտիլտի Եա-
խօտ շաշը՝ օլտու, վէ պէօյլէ պիր
Փէվգ Էլ յատէ սէտանըն էսէրի
թապլի՛ օլարադ, հէր թարաֆ-
տան ատէմլէրին հայրէթտէն նա-
չի, վուգու՛ պուլանը կէօրիւպանկ-
լամագ իշիւն թէճէմմիւլ՝ էթմէլէ-
րինտէ կէօրիւնիւպ, ազ վազըթ-
տա պէօյիւք պիր ճէմա՛թ պու-
լընտու, վէ զանն ը զալիպ, ըէ-
սուլէր Բուհ իւլ Գուտս անլէր
իւզէրինէ կէլտիլիտէ պուլըն-
տըզարը խանէտէն տըշարը չը-
զըպ, քէնտիլէր տալիս թէճէմմիւլ՝
էթմիլ օլան ճէմա՛թ միսիլլիւ
մէյտանլարտա պուլընտըլտըր :

Ա. Ե. 7—11. Պուշլարասըլ Եհհուտի
օլուպ, կէրէք թաիֆէլէրտէ փէ-
րաքէնտէ օլմուշ, կէրէք Եհհուտի-
լէրին յատէթի իւզրէ, էն ուզագ

քէլիւմ էթտիւլէրինի իշիտի-
յօրըզ՝ տէտիլէր : (12) Վէ ճիւմ-
լէսի միւթէհայիւր օլուպ շիւպ-
հէ էտէրէք, պիրի պիրինէ՛
Պու նէ օլմալը տէրլէր իտի :

տիյարլարա թիճարէթ իշիւն կիտիպ
իգամէթ էտէրլէր իտի, վէ սէնէ-
վի պէօյիւք պայրամ իշիւն Երու-
շալիմէ կէլիլէր իտի : Եհհուտի-
լէրին արալարընտա սաքին օլտըզ-
լարը պու զիքը օլընան միւլէթլէր
հէման օլ վազըթ պիւթիւն մա՛լիւմ
օլան տիւնեայը գալիլամըլ տըր, վէ
օլ միլլէթլէրտէ պուլընան Եհհու-
տիլէր, կէրէք քէնտի լիսանլարըն
Փէրամուշ էթմիլ, կէրէք էթմէմիլ
օլտըլար իսէ, սաքին օլտըզլարը
մէմալիքին Եհալիսինին լիսանըն
թաճսիլ էթմիլլէր իտի . վէ ըէ-
սուլլէրտէն պիրի պիր լիսան, վէ
տիլէրի պաշգա լիսան, վէ զայրի-
սի տաճա պաշգա լիսան իլէ թէ-
քէլիւմ վէ նութգ էտէրէք . այրը
այրը քէնտի Եանլարընա թէճէմ-
միւլ էտէն ճէմա՛թլարա Գիրիստո-
սա տաիր սէօյլէտիլէրի անկլա-
շըլըր :

Պու միլլէթլէրին էվլէքի զիքը օ-
լընան տէօրտիւ, Եաճի՛ Փարթի
վէ Մատի վէ Էլամի վէ Արամիլէր,
թա շարգ թարաֆընտա, Եաճի՛
Ֆրաթ ըրմազընըն էօթէսինտէ
պուլընան միլլէթլէր իտի : Գիւ-
տանի, Պապլիլ վէ Ասուրիլէր՝
Փարթի վէ Մատի վէ սաիրլէրէ
մէյտան վէրմիլլէր իտի : Շօլ գա-
տիմի միլլէթլէր պէնի Իսրաիլի է-
սարէթէ կէօթիւրտիւքլէրի զէման-
տան պէրու, Եհհուտիլէր օլ տի-
յարլարտա իգամէթ էթմիլլէր ի-
տի : Վէ պու կիւնքի կիւնաէ օլ
Եէրլէրտէ Իրան իլէ մէմալիքի Օս-
մանիյէ հուտուտը պուլընուպ,
թէվաիֆ ի միւթէնէվլիյէ օրատա
թէմէքըլան էտէրլէր : Նէ՞ իշիւն
Եհհուտիա պու սըրա իլէ զիքը օ-
լընուր՝ խապլէրիմիզ Եօգ, գիրա
Եհհուտիա լիսանը զարիպ լիսան

(13) Տիրէրէր իսթիհզա է-տէրէք՝ Եհնի շէրապ իլէ մէմ-լու աըրլար՝ տէրլէր իտի:

(14) Իմտի Պետրոս օն պիր-լէր իլէ պէրապէր այադտա տուրուպ, պիւլէնտ ալազ իլէ

՝իթիպար օլունամազ, Ամմա ձէ-լիլ լիսանը Եհնուտի լիսանընտան միւթէֆէրրիզ օլուպ, սէյլէյէն-լէրին ճիւմլէսի տախի ձէլիլ օլ-տըղընտան օլապիլիր:

Գափատօգլա վէ փօնթօս վէ Ասիա վէ Ֆիրճիա վէ փամֆիլիա, ճիւմլէսի շիմտի Բիւշիւք Ասիա տէնիլէն տլարտա հափի օլուպ, Անդորա վէ Սիվազ վէ Թրէսիզօն վէ Իզմիր վէ Գօնեա էյալէթլէրի իտիլէր: Լիպլէյ վէ Գիրիսէ՝ շէ-մալ ի շարգի Աֆրիգատա իտի: վէ պուրատա զիքր օլընանլարըն սօնկրաքիլէրի մա՛լիւմ օլուպ, թէֆսիրէ հաճէթ եօզ տըր:

Ա. յ. 13. Պու այէթտէ, թէճէմ-միւ՝ էթմիշ օլան խալզըն հայրէ-թի, հէմ տէ անլէրին թահգիր էթմէյէ մէյեալ օլտըղլարը պէ-յան օլունուր:

Ա. յ. 14. Պու այէթտէն 36 ա-յէթին սօնունա գատար Պետրոս ըհսուլըն լոյտ էլ խամսին կիւնիւն-տէ իրատ էյլէտլի վա՛ղըն խիւ-լասապը պուլընուր, վէ ՛ուսուլմէն պու վա՛ղ, եա՛նի՝ ըհսուլէր թա-րաֆընտան իրատ օլընան վա՛ղա-րըն պիրինճիսինտէն պիր միգտար պահս էթմէմիզ լազըմ տըր:

1. Պետրոս քէմալի ճէսարէթ իլէ սէյլէտի: Պու տախի տէր խաթըր օլունամազ կէրէք տիր քի, Պետրոս հէման 30 կիւն էվլէ Բրիստոսու ինքեար էթմիշ, վէ պիր ճարլէյէնին սէօղիւնտէն խալֆէ-էտիպ պէյլիւք խաթայա կիրիֆ-թար օլմուլ իտի: Լաքին օլ զէ-ման քէնտի քէնտիսինէ թէվէք-քիւլ էտէրէք շաչըն վէ խաին կիպի էֆէնտիսին ինքեար էթտի

անլէրէ խիթապէն տէտի քի՝ է. յ. Եհնուտի առէմլէր վէ ճիւմլէ Երուշալիմտէ սաքին օ-լանլար, պու սիզէ մա՛լիւմ օլ-սուն, վէ սէօղլէրիմի տինկլէ-յինիզ:

Խաէ տէ, շիմտի խալը ճէմա՛թ հուգուրընտա սալպ օլունամուլ օլան Յիսուս Բրիստոսու իգրար, վէ անըն Մէսիհ օլտըղընը թաստիգ վէ վա՛ղ էտէր:

2. Պետրոս հէր նէ գատար ճէ-սարէթլէ վա՛ղ էթտի իսէ տէ, քէն-տիսինէ թէվէքքիւլ էտիպ տէ իֆ-թիխար իլէ սէյլէմէտի: Քէնտիսի հազգընտա պիր սէօղ սէյլէմէյիպ հիւմ իլէ տախի սէյլէտի:

3. Պետրոս քէնտի սէյլէտլի շէյլէր պիւա շիւպէն կէրէք վէ գապուլէ շայան օլտըղլարըն հիսս էտէրէք, վէ տէրունի տուլղուլար իլէ պուլնու պիլէրէք վա՛ղ էթտի:

4. Պետրոսըն վա՛ղը, (1) ճիւմլէ տինկլէյէնլէրին տիգգաթընը ճէլպ էթմէյէ միւնասիպ իտի: (2) Պու վա՛ղըն թէէսիրաթը վէ պիր նէ-թիճէյէ տօղրու երուրիւմէսի աշի-քեար տըր: (3) Պու վա՛ղ վաղթա միւթապըզ իտի, զիրա օլ զէման հէր քէսին տիգգաթընը ճէլպ էթ-միշ օլան պիր մատտէտէն, եա՛նի՝ Յիսուսուն գըյամէթինտէն պահս էթտի: (4) Պու վա՛ղ ճէմա՛թըն հալինէ միւթապըզ իտի, զիրա անլէր Եհնուտիլէր իտի, վէ Պետրոս պու վա՛ղտա անլէրին քիւթուպը մուգատէսէսինտէ Մէսիհ հազ-գընտա օլան իֆատաթը պէյան էյլէտի: (5) Վա՛ղըն միւրատը՝ թէվ-պէ իլէ իման, եա՛նի՝ սալպ օլուն-մուլ օլան Բրիստոսա իմանը հապըլ էթմէքիլէն իտի: Խուսուսա Յի-սուսուն ահվալընը Տաուտըն ահվա-լը իլէ թաթպիգ էթտիլինտէ, վէ տախի Ալահըն թագտիր ի էգէլիսի իւզրէ իտի իսէ տէ, եինէ քէօթիւլէ-

րին էլէրիլիլէ Յիսուսու սալպ էթ-

(15) Զիրա սիզին զանն էթ-տիլինիզ կիպի պուլնար սէր-խօշ տէյիլ տիրլէր: Էչիւնքի կիւնիւն իւշիւնճիւ սա՛թը պուլնար: (16) Անճագ պու վաղթա Եօէլ փէյլամպէրին վասըթա-

սըյլէ պույուրըլան շէյ տիր: (17) Եա՛նի Ալլահ պույուրըր քի Մօն կիւնլէրտէ Բուհըմ-տան ճէմի՝ պէշէր իւզէրինէ

Է 1 Սէլ. 5. 7: — Է Իյու. 44. 3: 2էգ. 44. 19: 36. 27: Եօէլ. 2. 28, 29: Զաք. 12. 10: Եուճ. 7. 38: — Բ Գ. 10. 45: —

տիքլէրին պէյան էյլէտլինտէ թէէսիրի զայէթ չօգ օլմալը իտի: (6) Պու վա՛ղ թա՛լիմաթը մէսիհլէ իլէ մէմու տըր: Մէսէլա Ալլահըն մէվճուտլէթի ինսանըն կիւնահը, թէվպէ, քէֆարէթ, իման, խէլաս վէ սալրէ: (7) Պու վա՛ղըն նէթիճէ ի մա՛լիւմէսի էմալսըզ, եա՛նի՝ 5000 ատէմլէրին իմանա կէլմէսինտէն իպարէթ իտի: Պու գատար խու-սուսլարտա Պետրոսըն վա՛ղը ճիւմ-լէ վա՛ղլէրիլէն էօրնէք օլապիլիր:

Պետրոս, ըհֆիգի ըհսուլէր իլէ պէրապէր ճէմա՛թա նութգ էթտի իսէ, զանն ը զալիպէ կէօ-րէ ճիւմլէսի, եախօտ հիշ տէյիլ իսէ էքսէրիսի այըը այըը մահալ-լէրտէ պէյան էթտիքլէրի մատ-տէյի՝ միւթթէհիտ օլարազ պէ-յան էթմէքտէ իտիլէր: Վէ Պե-տրոս ճէմա՛թա խիթապ էթտիլին-տէ, հէմ Երուշալիմի հէմ տէ Ե-րուշալիմտէ պուլընան տըղարըլը Եհնուտիլէրէ խիթապ էյլէտի:

Ա. յ. 15. Պետրոս պիր սէօղ իլէ քէնտիսի իլէ ըհֆիգլէրինին ախ-լազը՝ ալէյինէ սէրխօշ տըրլար տէյերէք իթալէ ի լիսան էտէնլէ-րէ ճէվապ էտէր: Զիրա Եհնու-տիլէր իշիւն կիւնտիւզիւն իւշիւն-ճիւ սա՛թընտան էվլէլէ Եէմէք իշմէք՝ պալրամ վաղթընտա զայրի մէշրու՝ իթիպար օլունտը: Նէրէ-տէ գալտը քի պիր առէմ սէր-

տէօքէճէյիմ, վէ օղուլարը-նըզ էվէ գըղլարընըզ իլհամի-լէ սէյլէյէրէք, կէնճէրինիզ վահի վէ իսթիյարլարընըզ ըույա կէօրէճէքլէր տիր:

(18) Վէ օլ կիւնլէրտէ պէն գուլլարըմ իւզէրինէ վէ ճա-րիլէլէրիմ իւզէրինէ տախի Բուհըմտան տէօքէճէյիմ, էվէ անլէր իլհամ իլէ սէյլէ-լ Գ. 21 9: — Է Գ. 21. 4, 9, 10: 1 Գօրն. 12. 10, 28: 14. վէ զայր:

խօշ պուլնունա:

Ա. յ. 16—21. Պու քէլամլար մէալինճէ վէ էքսէրիսի հիլէթիլէ Եօէլ փէյլամպէրին իխապարաթը նէպիլէսինտէն օլուպ, Եթմիլլէ-րին Եուլանի թէթիւմէսինէ կէօ-րէ զիքր օլունուր: Նիճէ քի Ա՛մա-լի Բուսուլտա Ա՛հտը՝ աթիգտէն զիքր օլընան քէլամլարըն էքսէրի-սի տախի օլ թէթիւմէտէն զիքր օլունուր, զիրա օլ վաղթը յէ-հուտիլէր Ա՛հտը՝ աթիգիւն Եու-նանիճէսինի իպրանիսինտէն զի-յատէ իսթի՛մալ էտէրլէր իտի: Պու զիքր օլընան Եօէլին քէլամլա-րը պիր մատտէյի, եա՛նի՝ Բուհ իւլ Գուտսըն կէլմէսինի իխապար էտէր իսէ, եինէ պու իխապարաթ-տա իքի մատտէնին շուսուլը պու-լընտըզը աշիքեար տըր: Շէյլէ քի պու այէթլէրտէ Բուհ իւլ Գուտ-սըն կէլմէսինտէ Բապալըն գուլլա-րընա վուգու՝ պուլան ինայէթ ի ա՛ղիմէ վէ մախսուսէ վէ զայրի մուլինլէրէ իսապէթ էտէճէք միւ-ճազաթ իմա՝ օլունուր:

17 վէ 18 այէթլէրտէն աշիքեար տըր քի, Բուհ իւլ Գուտսըն կէլ-մէսի վէ անըն մէվիպէլէրի պէօ-յիւքլէրէ Եախիւն էրլէրէ մախսուս օլմալըլ, ՛ուսուլմի օլարազ նիւ-վան իլէ էթֆալա տախի իհսան օլունուր իտի:

Պուրատա զիքր օլընան իխապար

յեճեք տիր. (19) և վէ Եօդա-
րրտա սէմատա 'աճայիպաթ,
վէ աշաղըտա վէմինտէ 'ալա-
մաթ' Եա'նի գան վէ աթէշ վէ
թիւթիւն տիւմանը վէրէճէ-
յիմ. (20) Բապպըն 'աղիմ' վէ
րուշէն կիւնիւ կէլմէզտէն էվ-
վէլ' Եկիւնէշ զուլմէթէ վէ այ
գանա թաճվիլ օլունաճագ
տըր: (21) Վէ Զէր քիմ Բապ-
պըն իսմինէ տու'ա էտէրսէ,
խէլաս պուլաճագ տըր:

Եօն. 2. 30, 31: — Ե Մաթ. 24. 29:
Մար. 13. 24: Լուգ. 21. 25: — Զ Րօմ. 10.
13: — Ե Եօն 3. 2: 14. 10, 11: Պ. 10. 38:

րաթը նէպիյէնին սօն գըսմընտա
պուլընան քէլամար' Բրիստոսուն
էօլիւմիւ վազթընտա վէ քիլիսէ ի
մէսիւնիյէնին թէշքիլի վազթընտա
վուգու' պուլան 'ալամաթը սէմա-
վիյէյի իմա էտէր, Կիւնէշին գա-
րարմասը վէ գամէրին գանա
թէպտիլ օլունմասը ֆիլէազիգա
վէ 'այնի պէյլէ թէպտիլաթ թէֆ-
հիմ' էթմէյիպ, 'ալամաթ վէ վու-
գու'աթը ֆէվգ Ել 'ատէ վէ 'աղի-
մէնին զահիրիյաթընա նազարէն
պէյան էտէր, վէ պէյլէ վուգու'աթ
վէ 'ալամաթըն օլ վազթընտա վու-
գու' պուլտըրը մա'լիւմ վէ միւսէլ-
լէմ տիր:

Ֆազաթ պուլ իխպարաթ օլ տէ-
րէճէ հէյալէթլու վուգու'աթը իմա
էտէր քի, միւֆէսսիրէրին էքսէ-
րիսի Բրիստոսուն հինի վէֆաթըն-
տա վուգու' պուլան 'ալամէթլէր-
տէն մա'ատա, պուլ իխպարաթը
նէպիյէնին իթմամը իչիւն Երու-
շալէմին խարապաթը Էսնասընտա
վուգու' պուլան 'ալամէթլէրէ միւ-
րաճա'աթ էտէր, վէ պա'զըլարը
պուլ իխպարաթըն իթմամը միւ-
քէմմէլի իչիւն տիւնեանըն ախըրն-
տա վուգու' պուլաճագ վուգու'ա-
թը 'աղիմէյի թէֆհիմ' էտէր:

Ա. յ. 22. Պետրոս' Բապպըն Եօ-

(22) Էյ պէնի Իսրայէլ, պուլ
սէօղլէրի տինկլէյինիլ. Նա-
զարէթլի Յիսուսու' Եա'նի Ալ-
լահըն պէյնինիլտէ անըն վասը-
թասըյլէ իճրա գըլտըրը, վէ
սիզին պիլտիյինիլ Էգուարէթ-
լու 'ամէլլէր վէ միւ'ճիղէլէր
վէ 'ալամէթլէր իլէ Ալլահ
թարաֆընտան սիզէ թաստիգ
օլընմըշ զաթը, (23) Էլլահըն
միւրատը մուգատտէրի վէ
'իլմ' ի Էզէլիսի միւճիպինճէ

'իպր. 2. 4: — Է Մաթ. 26. 24: Լուգ. 22.
22: 24. 44: Պ. 3. 18: 4. 28:

Էլ փէյլամպէր վասըթասըյլէ կէ-
լէն իխպարաթ իլէ հէնուգ վու-
գու' պուլան վուգու'աթըն նիս-
պէթլինի պէյան էթտիքտէն սօնկ-
րա, տօղրուտան տօղրույա վա-
զընըն մատտէ ի ասլինէ կէլիլ.
վէ Յիսուսուն թահգիր օլընան
Նասարանի լազըպընը զիքը էտէ-
րէք, անըն Էօմիւլ միւստէթինտէ
իճրա էթմիլ օլտըրը 'ալամաթ վէ
միւ'ճիլաթ վէ 'աճաիպաթ վասը-
թասըյլէ Ալլահ թարաֆընտան
Յիսուսուն մէսիւ օլտըրը թաստիգ
օլընմասըն պէյան էթտի:

Վէ ֆիլէազիգէ Պետրոսուն իչ-
պուլ քէլամարը պիլա չիւպհէ հա-
զըր պուլընան ճէմա'աթ թարա-
ֆընտան ըէտտ օլընամատը, Բէն-
տիլէրի շահիտ թուլթար:

Ա. յ. 23. Բրիստոսուն սալպ օ-
լունմասը Ալլահըն թագտիր ի Էզէ-
լիսի իւզրէ իտի, Էզէլտէն Ալլահ ին-
սանլարը թէրահհիւմ' էտիպ' անլէ-
րին խէլասընը իլթիլամ' էթտի,
վէ պուլ խէլաս իչիւն քէնտի իպն ի
վահիտինին քէֆարէթի լազըմ' կէլ-
տիլի հալտէ, քէֆարէթի մէզպու-
րէ տախի անճագ Իպն Ուլլահըն
ֆիտիյէսի Եօլույլէ իճրա օլընա-
պիլիլ իտի, Լաքին պուլ ճիւմէ ի-
լէ Բրիստոսու սալպ էտէնլէր Եէ-

թէպիլմ' օլընարագ 'ալտընըլ,
վէ Էշրար Եէտիլլէ Խալ մըխլա-
յարագ գաթլ էթտինիլ:

(24) Ալլահ տախի էօլիւմ
աղըլարընը հալլ էտէրէք, Էանը
իգամէ էյլէտի, չիւնքի
անըն վասըթասըյլէ զապթ օ-
լընմասը միւմքին տէյիլ իտի:
(25) Զիրա Տաուտ անըն հագ-
գընտա' Խալէ Էքէրէ, Էօ-
նիւմտէ Բապպը տախիմա կէօ-
րիւր իտիմ, զիրա սարսըլմա-
մագըլըմ' իչիւն սաղըմտա
տըր: (26) Պու սէպէպտէն գալ-
պիմ մէսրուր վէ լիսանմ' շատ-
ման օլտու, վէ հէմ տախի
թէնիմ' իւմիտ իւզրէ սաքին
օլաճագ տըր. (27) Զիրա ճա-
նըմը հալիլէտէ թէրք էթմէ-
յիպ' Մուգատտէսինի չիւ-
րիւքլիւք կէօրմէյէ պրագմա-

Յ Պ. 5. 30: — Է Ա. յ. 52: Պ. 3. 15: 4.
10: 10. 40: 13 30, 34: 17. 31: Րօմ. 4. 24:
8. 11: 1 Գօրն. 6. 14: 15. 15: 2 Գօրն. 4.
14: 2ալ. 1. 1: Էֆ. 1. 20: Գօլ. 2. 12: 1
Սէլ. 1. 10: Դպր. 15. 20: 1 Պետ. 1. 21:

հուտիլէր իտի, վէ անլէրին պուլ
հալտէ կիւնահը 'այան աշիքեար
տըր, չիւնքի Բապպըն միւրատը-
նը իճրա էթմէք մէրամընտա տէ-
յիլ. անճագ քէնտի սու ի գաստ-
լարընը իճրա էթմէք մէրամընտա
անը սալպ էթտիլէր: « Էշրար
Եէտիլլէ » թա'պիրի Բրիստոսուն
քէօթիւ փուլթիւրէսթլէր Եէտի
իլէ սալպ օլընմասըն պազար,
Վազը'ա անը սալպ էթտիլէր
Եէհուտիլէր իտի, Ալլահըն թագ-
տիրի վէ ինսանըն միւրատը նասըլ
պիրի պիրինէ միւթապըզ իտիլի
իչիւն պազ Րօմ. 9. 25:

Ա. յ. 24. Բրիստոս Էօլիւլէրտէն
գուտրէթ ի իլահիյէ իլէ գըլամ
էթտի տէնիլիլ: Կէրէք Ալլահըն
գուտրէթիլլէ, կէրէք քէնտի գուտ-

յաճագտըն: (28) Պանա հայաթ
թարիգլէրինի պիլտիրիպ' տի-
տարըն իլէ պէնի փիւր սիւ-
րուր էտէճէքսին' պուլուրըր:
(29) Էյ պիրատէրլէր, 'րէիս
իւլ ապա օլան Տաուտ հագ-
գընտա սիզէ ճէսարէթ իլէ
սէօլլէմէք ճաիլ տիր քի' հէմ
վէֆաթ էտիպ վէ հէմ տախի
տէֆն օլունտը, գապըր տախի
պուլ կիւնէ տէկին Եանըմըզտա
տըր: (30) Իմտի փէյլամպէր
օլունպ' վէ ճէսէտ ճիլէթիլլէ,
քէնտի սուլպընըն մէյվէսին-
տէն թախթընտա օթուրմագ
իչիւն Ալլահըն Բրիստոսու ի-
գամէ էտէճէյինէ գաստ' իլէ
քէնտիսինէ Եէմին էթտիլինի
'պիլլէրէք, (31) Էվլէլտէն կէօր-
մէսիլլէ ճանը հալիլէտէ թէրք
օլընմայըպ, Էճէսէտի տախի

Յ Մէգ. 16. 8: — Ե 3 Միւլ. 2. 10: Պ.
13. 36: — Ե 2 Միւլ. 7. 12, 13: Մէգ. 132.
11: Լուգ. 1. 32, 69: Րօմ. 1. 3: 2 Թիմ.
2. 8: — Ե Մէգ. 16. 10: Պ. 13. 35:

րէթ ի իլահիյէսիլլէ օլուն, Էօ-
լիւմիւն պաղարընը գըրտըրըն-
տա' քէնտիսի էօլիւմէ զալպէ էթ-
միլ օլտըրընը, վէ էօլիւմիւն պիր
վէճիլէ քէնտիսի իւզէրինէ հիւք-
միւ օլմատըրընը թաստիգ էյլէտի:
Ա. յ. 25—26. Պետրոս Րուհիւլ
Գուտա իլէ մէմլու օլտըրը հալտէ,
Տաուտըն պուլ քէլամլարընը Բրիս-
տոսա տաիր տէյիլ Կիքը Էյլէտի-
յինտէ, օլ օն ալթընճը մէզմուրըն
քէաֆֆէսի փէյլամպէրանէ Բրիս-
տոս հագգընտա պուլուրըլընը
թաստիգ էթտի:

Պու քէլամլարտա Պետրոս տիգ-
գաթը մախսուսէ իլէ օլ մէզմուր-
տա պուլընան քէլամլար սալա
Տաուտ հագգընտա պուլուրըլընը
օլամազ տէյիլ պէյան էտէր:

չիւրիւրիւր կէօրմէտի՝ տէյիւ Գրիստոսուն գըյամը հազ- գընտա սէօյլէտի: (32) ՎՊու Յիսուսու Ալլահ գըյամ էթ- տիրտի, «պունա տախի պիզ ճիւմէմիզ շահիտ իզ:» (33) Իմ- տի ՎԱլլահըն սաղ էլի իլէ թէրֆի՝ օլընուպ՝ Փէտէր թա- րաֆընտան Վլա՝տ օլընմըշ Բուհ իւլ Գուտսը ալմաղլէ, սիզին շիմտի պու կէօրիւպ իշիթտի- յինիզի Նտէօքտիւ: (34) Ջիրա Տաուտ սէմալթա՝ ուրուճ էթ- մէտի, ամմա քէնտիսի, Ռապպ Բապպըմա՝ (35) Թա պէն սէնին տիւշմէնլէրինի ալազլարընա պասամազ գօյունճայատէկին, սաղըմտա օթուր տէյիւ բլու-

Ն Այ. 24: — «Պ. 1. 8: — ՆՊ. 5. 31: Ֆիւպ. 2. 9: Դպր. 10. 12: — ՎՊու. 14. 26: 15. 26: 16. 7, 13: Պ. 1. 4: — ՆՊ. 10. 45: Էֆ. 4. 8: — Մէգ. 110. 4:

Այ. 52. «Պու Յիսուս», եանի Տաուտ իլէ սաիր փէյղամպէրլէր վասըթասըըլլէ իսպար օլընան գաթ կէլիլի օլուս՝ սիզ գաթլէթ- տինիզ իսէ տէ, եինէ գուտրէթի իլաշիյէ իլէ գըյամ էթմիլ օլտը- ղընա պիզ շահիտլէր իզ, տէտի:

Այ. 55. Թապիլի պիր շէյ տիր քի, Գրիստոս գըյամ էթտիքտէն սօնկրա Ալլահըն սաղ եանընա եիւճէլէ. վէ քէնտի վա՝տընա կէօ- րէ պիզ Բուհ իւլ Գուտսըն իշպու կէօրտիլիւնիւզ՝ ալամէթլէր իլէ գուտրէթի իլաշիյէսինի պէյան էթտի, տէմէք իսթէր:

Այ. 57. Պետրոսըն քէլամլարը անը տինկլէյէնլէրէ ֆէվզ էլ՝ առտէ թէէսիր էյլէտի, զիրա Բուհ իւլ Գուտսըն գուտրէթը մախսուսէ- սի անտէ գաշիր իտի: Գրիստոսու սալպ էթմէքտէ անլէրտէն պա՝ղը- սընըն հիսսէլէրի վարըտը, վէ կիւ- նահլարընտան տօլայը իղթիրապը

յուրտը՝ տէտի. (36) Պինաէն՝ ալէյհ ճէմի՝ պէյթի Իսրայէլ պիլսին քի՝ սալպ էյլէտիլինիզ պու Յիսուսու ՎԱլլահ հէմ Բապպ վէ հէմ Մէսիհ գըլմըշ տըր:

(37) Վէ պունու իշիթտիք- լէրինտէ Էգալպլէրի միւնքէ- սիր օլուպ՝ Պետրոս իլէ տի- կէր րէսուլլէրէ՝ էյ պիրատէր- լէր, նէ եափալըմ՝ տէտիլէր:

(38) Վէ Պետրոս անլէրէ՝ Թէվ- պէ էտինիզ վէ հէր պիրի- նիզ կիւնահլարըն՝ ալֆը ի- չիւն Յիսուս Գրիստոսուն իս- մինէ վաֆթիլ օլուսըն. վէ Բուհ իւլ Գուտս՝ ալթիյէսինի տլաճադսընըզ: (39) Ջիրա վա՝ա

Մաթ. 22. 44: 1 Գորն. 15. 25: Էֆ. 1. 20: Դպր. 1. 13: — «Պ. 5. 31: — ՎՊաք. 12. 10: Լուգ. 3. 10: Պ. 9. 6: 16. 30: — ԴՊու. 24. 47: Պ. 3. 19:

տէրունիյէ տիւշար օլտըլար: Պիթթապի՝ կիւնահլարըն զամի- րի լայըգըլլէ ույանտըղը հալտէ միւճրիմիլինտէն տօլայը զիյատէ- սիլլէ միւզթարիպ օլուր, վէ Բուհ իւլ Գուտսըն թէէսիրաթընտան նաշի իսէլասա վէ պիր իսէլասքեա- րա միւճթաճ օլտըլընը կէօրիւր հէմ տույար: Օլ վադըթ իսէլաս ի- չիւն նէ եափմալը վէ քիմէ կիթ- մէլի տէյիւ արայըպ սուալ էտէր:

Այ. 58. Պու պիր այէթտէ Պետ- րոս իսէլաս եօլընը պէյան էտէր: Էվվէլա հագիգի թէվպէ, սանիէն՝ իման իլէ անըն՝ ալամէթի վաֆ- թիզ, սալիսէն՝ Բուհ իւլ Գուտսըն մէվէիպէսինէ նաիլ օլմագլըզ, վէ Գրիստոսուն քէֆարէթի տալի ասըլ ֆիտիյէ իտիլի պէյան օլու- նուր:

Այ. 59. «Էվլապլը» լաֆը պու- այէթտէ օլ գէման մէվճուտ պու- լընան էթֆալլարը հագգընտա մը

սիզէ՝ վէ էվլատընըզա՝ վէ ճիւմէ ուղագտա օլանլարա, եանի Ալլահըմըզ Բապպըն տա՝ վէթ էտէճէյի հէր քիմէյէ տիր՝ տէտի: (40) Վէ նիշէ զայ- րի սէօզլէր իլէ շէհատէթ վէ նապիհալթ էտէրէք, Պու ագաի

Բեւէլ. 2. 28: Պ. 3. 25: — ՆՊ. 10. 45: 11. 15, 18: 14. 26: 15. 3, 8, 14: Էֆ.

տըր, եօխաս զիւրրիլէթլէրի հագ- գընտա մը իսթիմալ օլուսուր տէ- յիւ իլթիլաֆ վար. լաքին տահա զիյատէ օլ գէման մէվճուտ օլան- լարա իթլազ օլուսմասը գաննը զալիպ տիր, զիրա ուղագտա օ- լանլար տէր՝ ագալ զիւր օլուսուր: Վէ էյէր պուրատա իսթիմալ օլը- նան քէլիմէյի հէմ էվլատ հէմ զիւրրիլէթ իշիւն գապուլ էտէր- սէք եանղըշ օլմալ:

Եինէ պու այէթտէ Պետրոս հէր նէ գատար քէնտի սէօզլէրի- նի տինկլէյէնլէրի թէվպէյէ տա՝ վէթ էտէր իսէ տէ, Բապպըն ան- լէրի քէնտի իրատէթ վէ գուտրէ- թի միւսթագիլէսի իլէ տա՝վէթ էթմէսինի թէֆհիմ էտէր:

Այ. 40. Պետրոսըն վա՝ղընըն եալընըզ պիր իսիլասասը պուրա- տա թահլիր օլուսուրը աշիքեար տըր: Տահա չօգ քէլամլարը իրատ էտիպ, հէմ Յիսուս հագգընտա տահա մուֆասսալ շէհատէթ, հէմ տէ ճէմա՝աթա էլզէմ պուլընան նասիհաթլար վէրտիլի պիւլա չիւպ- հէ տիր: Պուրատա տիգգաթա շայան տըր քի Պետրոս րէսուլ օլ ճէմա՝աթա վա՝ղ էթտիլինտէ՝ օն- լարա րէֆիզլէրի պուլընան զայրի մուլին Եհհուտիլէրտէն թէֆրիզ օլուսմալարընը իպրամ էթտի:

Այ. 41. Պուրատա շայանը տիգ- գաթ օլան մատտէ պու տըր քի վաֆթիլ իշիւն էլզէմ օլան շէյ սաֆի վէ հագիգի իման տըր, շէօյլէ քի Հայաթ քէլամընա ի- ման էտիպ անը ճան ու տիլտէն

նէսլտէն գուրթուլընը՝ տէտի: (41) Վէ անըն քէլամընը ճան ու տիլտէն գապուլ էտէնլէր վաֆթիլ օլուսուպ, օլ կիւն թագրիպէն իւշ պին նուֆուս զամմօլուսար: (42) Վէ րէսուլ- լէրին թա՝լիմինէ վէ միւշա-

2. 13. 17: — Այ. 46: Պ. 1. 14: Բօմ. 12. 12: Էֆ. 6. 18: Գօլ. 4. 2: Դպր. 10. 25:

գապուլ էտէնլէր՝ ումումէն վէ պիւլա ֆարգ վաֆթիլ օլուսուրլար: Սուրէթի վաֆթիլ հագգընտա իլթիլաֆ իւզրէ պուլընանլար պու մէսէլէյի եանի՝ նաղըլ օլ գա- տար սաթմէլէր պիր կիւնտէ մաֆ- թիլ օլուսուրլար, պաղգա պաղգա թարզ իւզրէ հալլ էտէրլէր: Իւշ պին քիւլիլ սույա քիւլլէյէն պա- թըրմագլէ վաֆթիլ էթմէյէ ու- զուն վագըթ լազըմ օլտըլընտան, էքսէրիյա անկաշըլըր քի զայրի մինալ իւզրէ, եանի՝ սու տէօք- մէք եախօտ սէրփմէքլէ վաֆթիլ ալինի իճրա օլուսուր: Ֆագաթ իլթիլաֆը մէգաուր մուլթազա պու նագլլէյէթին թէֆսիրիլլէ տէֆ՝ օլընապիլի տէնիլէմէզ: Պաղգա գուլվէթլի իսպաթլար վար տըր քի, վաֆթիլ ալինի տախմա սույա պաթըրմագլա իճ- րա օլընալ իտի, վէ սուրէթը վաֆթիլ հագգընտա պիր էմըր Բապպընի մախսուսի պուլընա- տըլընտան, պիր սուրէթի իճրա- սը մուլթազա տօլրու վէ զայրիսի եանկըլ տըր տէմէյէ հագգըմըզ եօգ տըր:

Այ. 42—47. Պուրատա իւշէյ իսուսուսա տիգգաթըմըզը ճէլալ էտէր. եանի՝

1⁰. Բէսուլլէրին ֆէվզ էլ՝ առտէ շէօհրէթի իզտիյատ պուլմագտա օլուպ, անլէրին էլլէրի իլէ իճրա օլընան՝ ալամէթ վէ միւճիգլէր գալմա զիյատէսի իլէ թէէսիրի օ- լարագ տինի մէսիհինին ինթիլա- ման էտիպ անը ճան ու տիլտէն

ընթերցանելու վե՛ր քանք փարէլէ-
մէսինէ վե՛ր տու՛յալարա միւտա-
վե՛մէթ էտէրլէր իտի:

(43) Վէ հէր քէսէ խալֆ կէ-
լիպ՝ Էրէսուլլէրին վասըթա-
սըյլէ չօգ միւ՛ճիզէլէր իլէ՛ ա-
լամէթլէր իճրա գըլլընըր ըտը:

(44) Վէ իման էտէնլէրին ճիւմ-
լէսի պիր եէրտէ օլուպ՝ Դան-
լէրին ճէմի՛ էշեասը պէյնլէ-
րինտէ միւլթէրէք իտի: (45) Վէ
էմլաք իլէ էմլալլէրինի սա-
թըպ՝ ճիւմլէսինէ, հէր պիրի-
նին իհթիյաճընա կէօրէ, թէվ-

՝ Մար. 16. 17: Գ. 4. 33: 5. 12: — Գ.
4. 32, 34: — Իշա. 58. 7: — Տ. Գ. 1. 14:
— Լուգ. 24. 53: Գ. 5. 42: — Բ. Գ. 20:

20. Միւմինլէր եէնիտէն գապուլ
էթմիլ օլտըզլարը տինին թա՛լի-
մաթ վէ ֆէրաիզինէ տաիր տա-
հա զլյատէ քէսպ ի մա՛լիւմաթ
էթմէք զըմնընտա ըէսուլլէրին
եանլարընտան այրըմազ իսթէմէ-
տիլէր: Շէօյլէ քի անլէրին չօղու
երուշալիմի օլմատըզլարընտան
եինէ պայրամտան սօնկրա օրատա
տահա թա՛լիմ օլընմազ իւզրէ պիր
միգտար մէքս էթմէք իսթէտիլէր:

Միւմինլէր հէմ թա՛լիմ օլընմազ-
տա իտիլէր. հէմ տու՛յա էթմէքտէ
վէ հէմ տէ պիրլիքտէ թա՛լամ էթ-
մէքլէ պէրասլէր, Բապլըմըզըն
քէնտի՛ Էօմիլանին սօն կէճէսին-
տէ թախսիս էթտիլի թա՛լամը
մուգատտէսի (՛աշա ը Բապլանի)
զիքը էթմէքտէ տէվամ էտէրլէր
իտի:

30. Քիլիսէ ի մէսիհիյէնին օլ էվ-
վէլքի կիւնլէրինտէ միւմինլէր
պիրլիքտէ օթուրուպ, անլէրին
էշեա վէ էմլալլէրի, վէ խուսու-

զի՛ էտէրլէր իտի: (46) Էէէր
կիւն տախսի պիլ իթթիֆադ
հէյքէլէ միւտալէմէթ էտէ-
րէք, Էվէ խանէլէրինտէ էք-
մէք փարէլէյէրէք, մէսէրրէթ-
լէ վէ խուլուս ի գալպլէ թա-
լամ էտիպ, (47) Ալլահա համա
էթմէքտէ Էվէ ճիւմլէ գալ-
մըն՝ ինտինտէ մազհարըլլութֆ
օլմագտա իտիլէր. Բապլ
տախսի հէր կիւն խէլաս պու-
լանլարը քիլիսէյէ գամմ է-
տէր իտի:

7: — Է. Լուգ. 2. 52: Գ. 4. 33: Բօմ. 14.
18: — Բ. Գ. 5. 14: 11. 24:

սա թէ՛այլիւլէրի միւլթէրէք իտի:
Պու մատտէտէն պահա էտէր իքէն
պիր գաշ շէյ տիգգաթա շայան
տըր:

(1) Միւմինլէրին չօղու երու-
շալիմտէ էճնէպի օլտըզլարընտան
էյէր թա՛լիմաթ ը մէսիհիյէտէ թէ-
րագգի էտէճէքլէր իտէ, միւսթէս-
նա պիր վէճէլէ պիրի պիրինէ
միւհթամ օլմալարը պի իլթիպահ
տըր:

(2) Պու հալ տէվամ էթմէտիլի
մա՛լիմ օլուր, զիրա ըէսուլլէր
ըէսալլէրինտէ էմլալը փայլաշ-
մագ խուսուսընտա տէյիլ անճագ
ֆուգարայա Է՛նէ էթմէք խուսու-
սընտա, միւմինլէրէ նասիհաթ է-
տէրլէր իտի:

(3) Պիթթապի՛ էմլալըն միւլ-
թէրէք օլմագլըղը լուղուրը կէշ-
տիլի կիպի վէ էճնէպի միւմինլէր
քէնտի վաթանլարընա ըլուճու՛
էթտիքտէն սօնկրա գաթը միւլ-
թէրէքլէք կէշէր:

ԳԸՍՄ Ը ՍԱՆԻ

Քիլիսէ ի Մէսիհիյէնին երոճուլիՄՏԷ ՔէՍՊ Ի ԳՈՒՏՐԷԹ ՎԷ
ՔէՍՐԷԹ ԷթՄԷՍԻ, ՏԻԻԶԱՐ ՕԼՏԸՂԸ ԹԷ՛ԱՏՏԻ, ԲԷՍՈՒԼԼԷՐԻՆ
ԻՃՐԱ ԷթՏԻՔԼԷՐԻ ՄԻԻՃԻԶԱԹ ՎԱՍԸԹԱՍԸՅԼԷ
ՔէՍՊ Ի ՇԷՅՈՂԷԹ ԷթՄԷՍԻ

3-7 ՊԱՊԱՍ

ՖԱՍԼ Ը ԷՎՎԷԼ

ՊԵՏՐՈՍ իլէ ԵՆԿԱՆՏԱՆԸ ԻճՐԱ ԷթՏԻՔԼԷՐԻ միւ՛ճիզէ վէ անըն
ճէքիճէ վէ քէսիւրաքը:

3, 4. ՊԱՊԱՍ

ՊԱՊ 5:

(1) Վէ ՊԵՏՐՈՍ իլէ ԵՆԸ-
հաննա պիրլիքտէ տու՛յա վազ-
թը օլան թա՛լաթ տօղուդտա
Է՛հէյքէլէ չըզմագտա իքէն,

(2) Հէյքէլին կիւզէլ տէնիլէն

— Մէգ. 55. 17: — Բ. Գ. 2. 46: — Է. ԵՆԸ.

գալիուսու եանընա, Է՛հէյքէլէ
կիրէնլէրտէն սատագա տիլէ-
մէքլուզրէ, կիւն պէ կիւն գօյա
կէլտիլլէրի Դանաստան տօղմա
թօլիալ պիր ատէմ՝ կէօթիլ-

9. 8: — Բ. Գ. 14. 7:

ԻճՐԱ օլուճան միւ՛ճիզէ. Այաթ 1-8:

Ա. 1. Բէսուլլէր վէ անլէրին
մէվիլլէրի վասըթասըյլէ տին ի
մէսիհիյի գապուլ էտէն խալֆ
տախսի օլ էվլէլքի էյամտէ ճիւմ-
լէսի Եէհուտի օլմալարը միւ-
նասիպէթիլլէ, ՛ատէթ ի գաթիմէ-
լէրի իճագլընճա, վէ թա միւ-
թէ՛ասսըպ Եէհուտիլլէր թարաֆըն-
տան իխրաճ օլուճընճայատէ-
կին իպատէթ ի ՛ուճուլիյէ իշիւն
մու՛այյէն վագըթլարտա հէյէլէ
կիտէրլէր իտի. Եէհուտիլլէրին
թահրիրաթ ը մուգատտէսլէրին-
տէ, եանի՛ Ահա ը ՛աթիգտէ Մէ-
սիհ հագգընտա պուլընան իխ-

պարաթ՝ քէնտի էֆէնտիլլէրի Յի-
սուստա իթմամ օլուճմըլ տըր տէ-
յէրէք միւմինլէր հէյքէլէ կիտիպ
Դրիստոսուն իամինտէ իպատէթլէ-
րինի գըլարլար ըտը:

Ա. 2. Պու թօլիալ հագգըն-
տա տիգգաթա շայան պու շէյլէր
վար տըր:

1. Սագաթ թէվլէլիւտ էթմիլ
օլտըզընտան, տնըն սաղալըպ ճէ-
սէտճէ քէսալիլ պիր ատէմ գըլըն-
մասը Ալլահա մախսուս իտի. Էն
հագիք հէքիմ պէօյլէ պիր իշին իճ-
րասընա միւզթէտիլ օլմամտը:

2. Պու ատէմ՝ մա՛լիմ պիր ա-
տէմ իտի, շիւնքի չօգ զէմանտան
պէրու հէման օլ մահալտէ, եանի՛

ըրևմէքտէ իտի: (3) Պու քիմսէ Պետրոս իլէ Եուհաննայը հէյ-քէլէ կիրէրէր իքէն կէօրիւպ՝ պիր սատագա տիլէտի: (4) Պետրոս տախի Եուհաննա իլէ ա-նա նաղար էտիպ՝ Պիզէ պագ-տէտի: (5) Օլ տախի անլէրտէն պիր շէյ ալմագ իւմիտիլէ անլէրէ տիգգաթ էթտի: (6) Վէ Պետրոս՝ Պէնտէ կիւ-միւշ վէ ալթուն եօդ տըր, լաքին պէնտէ օլանը սանա վէրիրիմ: Ենաղարէթլի Յիսուս

Է Պ. 4. 10: — Է իշա. 55. 6: — Է Պ. 4.

հէյքէլին պիր մէշհուր գափուսը եանընտա հէր կիւն կէթիրիլիպ գօնուլուր իտի, վէ Երուշալիմ է-հալիսի անը էյիճէ թանըր իտի, շէյլէ քի անըն շիֆա պուլմասը պիթթապի՝ ճիւմէնին տիգգաթը-նը ճէլպ էթտի, խուսուսա քի թօփալ ատէմ գըրդ եաշընը թէ-ճափուզ էթմիշ իտի Պագ 10 այէ-թէ, վէ 4. 16 վէ 22 այէթէրէ:

5. Պու միւճիգէնին իճրասը. կէրէք իճրա օլունտըրը վագըթտա կէրէք սօնկրասան, Պետրոսըն վագըրլէ պէյան օլունտըրընտա, եալընը քի Քրիստոսուն իսմի վէ գուտրէթլիլէ իճրա օլունտըն տէ-յիւ աշիքեար օլտըրընտան, անըն թէէսիրաթընըն քեաֆֆէսի Յի-սուսուն ֆիլէագիգէ քիստոս, եա'նի՝ Եէհուտիլէրին միւնթաղըր օլտըրըրը մէսիճ օլտըրընը թաս-տիգ էթտի:

Ա. յ. 5—5. Պու թօփալ ատէմ՝ ատէթա պիր սատագա իւմիտին-տէ իտի, ֆագաթ Ալլահ անըն ի-շիւն պէյիւք պիր պէրէքէթ թէ-հիյէ էթմիշ իտի:

« Պիզէ պագ: » Բէսուլլէր պու սէօզ իլէ թօփալըն տիգգաթը մասսուսէսինի ճէլպ իթալիլէր, զիրա գայտսըրը քիմսէլէր իւզէրինէ շիֆա միւճիգէլէրինի իճրա էթ-

Քրիստոսուն իսմիլլէ գալգ վէ եիւրիւ՝ տէյիպ, (7) Անը սաղ էլինտէն թուլթուպ գալտըր-տը. վէ տէր՝ ագապ թապան-լարըլլէ թօփուզլարը քէսպ ի գուվիլէթ էթմէքէ: (8) Մըշ-րայըպ այագ իւզէրի տուր-տու վէ եիւրիւտիւ, վէ եիւ-րիւյիւպ սըշրայարագ վէ Ալ-լահ համտ էտէրէք, անլէր իլէ պէրապէր հէյքէլէ կիրտի: (9) Էվէ պիւթիւն գալմ անըն եիւրիւյիւպ Ալլահ համտ

16, 21:

մէղլէր իտի: Պու քէլամ իլէ թօ-փալ ատէմին ճանընը ույանտըր-տըլար:

Ա. յ. 6, 7. Բէսուլլէր քէնտի իսմէրիլլէ տէյիլ, անճագ Քրիս-տոսըն իսմիլլէ միւճիգէլէր իճրա էտէրէր իտի: Անըն գուտրէթի միւնթագիլ վէ քէնտիլլինտէն օ-լուպ, անլէրին գուտրէթի իսէ ան-տէն իտի, նիթէքիմ սէյարէլէրին զիյասը կիւնէլտէն տիր:

Ա. յ. 8. Թօփալ ատէմ շիֆաեապ օլտըրը կիպի Ալլահ համտը՝ արդ էտէր. շատըրը շիւքրանլէթլէ միւնթէլիթ իտի. Պու խուսուստէ անըն էօրնէյի նէ կիւզէլ տիր:

Միւճիգէնին էնալի իւզէրինէ օլան թէսիրանը:

Ա. յ. 9—11. Պիթթապի՝ չօգ սէնէտէն պէրու հէր քէսին հէ-ման պիր եէրտէ կէօրտիլիւ թօ-փալ պիրտէն այաղա գալգըպ քեամիլ պիր ատէմ կիպի եիւրիւ-մէսի ֆէվգ էլ՝ ատէ տիգգաթ ճէլպ էտէր, վէ պիւթիւն ճէմա'աթ Յիսուսուն Մէսիհ օլմասը պա-պընտա օլան իւզու իսպաթը միւշահատէ էթտիլլէրինաէ, դա-յէթլէ հայրան օլտուլար, վէ տէօրտիւնիւ պապտա պէյան օ-լունտըրը վէճէլ Բէսուլլէրին տիւշ-

էթտիլլինի կէօրտիլլէր: (10) Վէ անըն հէյքէլին կիւզէլ գա-փուսընտա շատագա իշիւն օթուրան քիմսէ օլտըրընը պի-լէրէք, անա վագը՝ օլան շէյ-տէն տօլայը թէ'աճհիւպ վէ հայրէթ իլէ մէմու օլտըրըր:

(11) Վէ (շիֆա պուլան թօ-փալ) Պետրոս իլէ Եուհաննա-տան այրըլմատըրը հալտէ, ճիւմէ գալմ հայրէթ իլէ Մուլէյմանըն էյիլանը տէնիլէն ճահլէ եանլարընա սէյիրտէ-րէք՝ ճէմ՝ օլտըրըր: (12) Օլ վագըրթ Պետրոս պուսա կէօր-տիւքտէ, գուլմա ճէվապէն տէտի քի՝ էյ պէնի իօրայէլ, պուսա նիշիւն թէ'աճհիւպ էտիլլօրսընը, եախստ պի-ղիմ քէնտի գուվիլէթիմիլ եա թագվամըր իլէ պուսու եիւ-րիւթմիւշ իլ կիպի՝ պիզէ նի-շիւն կէօզ տիլլօրսընը: (13) Էճատտըմըրըն Ալլահ՝ Եա-նի էիպրահիմ վէ իսհագ վէ Եա'գուպըն Ալլահ՝ քէնտի օլ-

լու Յիսուսու էթա'ղիլ էյլէ-տի, Էքի սիլ անը էլէ վէրտի-նիլ, վէ Փիլաթօս անը սալը վէրմէյէ գարար վէրմիշ իքէն, Եանըն հուզուրընտա անը ին-քեար էթտիլլիլ: (14) Սիլ իսէ Յուզատտէս վէ Էհագ օ-լանը ինքեար պիլլիլ, քէնտի-նիլէ պիր գաթիլ ատէմին պաղըլլանմասընը թալէպ էթ-տիլլիլ, (15) Վէ Բէիսի հայա-թըր գաթլ էթտիլլիլ. համաա Ալլահ անը էմվաթտան գը-յամ էթտիրտի, Էքի պիլ տա-խի անա շահիտ իլ: (16) Վէ անըն իսմինէ օլան իման վա-սըթասըլլէ, Էիսմի պու կէօ-րիւպ պիլլիլլինիլ քիմսէյի գուվիլէթլէնտիլլիլ. վէ անըն վասըթասըլլէ օլան իման ճիւմէնիլլին հուզուրընտա ա-նա պու սըհհաթըր վէրտի: (17) Վէ շիմտի, էյ պիրատէր-լէր, Էպիլլիրիմ քի հիւքմտար-լարընը կիպի սիլ տախի պիլ-մէյէրէք իլլէտիլլիլ: (18) Մու-

Է Եուհ. 9. 8: — Է Եուհ. 10. 23: Պ. 5. 12: — Է Պ. 5. 30: — Է Եուհ. 7. 39: 12. 16: 17. 1: Մար. 27. 2: — Է Մար. 27. 20: Մար. 15. 11: Լուգ. 25. 18, 20, 21: Եուհ. 18. 40: 19. 15: Պ. 13. 28: — Է Մէլ. 16. 10: Մար. 1.

Է Պ. 7. 52: 22. 14: — Է Պ. 2. 24: — Է Պ. 2. 32: — Է Մար. 9. 22: Պ. 4. 10: 14. 8: — Է Լուգ. 23. 34: Եուհ. 16. 3: Պ. 13. 27: 1 Գօրն. 2. 8: 1 Թիմ. 1. 13: — Է Լուգ. 24. 44: Պ. 26. 22: 24: Լուգ. 4. 35: Պ. 2. 27: 4. 27:

մէնլէրի պիլէ պու միւճիգէնին ֆէվգ էլ՝ ատէ թէէսիրաթընա գարըն տուրամատըրը: Հիքմէթ Ուլլահ իլէ պու միւճիգէ տինի մէսիհէնին ինթիլարը վէ քէսպի գուտրէթլինտէ՝ աղիմ պիր ատըմ օլտու:

Պետրոսըն վագըրըն իսիլասալը

Ա. յ. 12—26.

ա. Պու միւճիգէ րուսուլլին գուտրէթլիլ իճրա օլունտըր տէ-յիլ տիր (12 այէթ):

բ. Պու միւճիգէ մահգէն ֆէտէր Ալլահըն գուտրէթլինի իլհար էթ-մէք իշիւն իճրա օլունտըր (15 այէթ):

գ. Պու միւճիգէ իսիլասալ օ-լան Յիսուս Քրիստոսուն գուտրէ-թլիլ իճրա օլունտըր (16 այէթ):

դ. Պու միւճիգէ ֆէտէր Ալլահ թարաֆընտան Յիսուս շէհատէթ վէ՝ իլլիլ իշիւն օլտու (15 այէթ):

ե. Պու միւճիգէ Քրիստոսուն գուտրէթ վէ՝ իլլիլ իլհար էթմէսիլլէ պէրապէր Եէհուտիլէ-

մա Ալլահ ճիւղմէ փէյղամ-
պէրէրէնին աղղը իւէ Մէսի-
հին էլէմ չէքմէսի խուսուսըն-
տա ազատեմէ ինպար էթաի-
յի շէյլէրի պու մինվալ իւղրէ
իթմամ էյլէտի : (19) Իմտի
կիւնանլարընդ մահվ օլուն-
մասը իչիւն թէվպէ էտիպ
րիւճու՝ էտինիզ : (20) Թա քի
Րապպըն հուղուրընտան ֆէ-
րապպըն վաղըթլար կէլիպ,
օ սիզէ ազատեմէ թէպչիր օ-
լունմուշ օլան Յիսուս Գրիս-
տոսու կէօնտէրէ : (21) Էֆի ա-
նը՝ Ալլահըն էզէլտէն պէրու
մուգատտէն փէյղամպէրէ-
րինին աղղը իւէ հազդլարըն-
տա պուլուրաղը Էճիւմէ
շէյլէրին իսլահ օլունաճազ-
լարը վաղըթլարընա տէկին՝
սէմա գապուլ էթմէք կէրէք
տիր : (22) [Չիրա] Մուսա էճ-
տառըմըզա՝ Ալլահընը Րապպ
պիրատէրէրինիզտէն սիզէ
պէնիմ կիպի պիր փէյղամ-
պէր նասպ էտէճէք տիր : անը,
սիզէ սէյլէյէճէյի ճիւմէ շէյ-

Մէգ. 22: Իշա. 50. 6: 53. 5, վէղայր:
Տան. 9. 26: 4 Պետ. 1. 40. 44: — Դ. 2. 38:
— Է. 1. 11: — Բ. 1. 70: — Է. Մաթ. 17. 14: — Գ. Թէս. 18. 15, 18. 19: Պ. 7. 37:
— Է. 2. 39: Բով. 9. 4, 8: 15. 8: Դալ. 3.

րին Յիսուսու գաթլ էթաիլէրին-
տէ օլան միւճրիմլիլին տախի իզ-
հար էտէր (15—15 այաթ) :

Գ. Ալլահըն ինսանլար իչիւն միւ-
րառը մէրհամէթքարէնէսիատէմ-
լէրին կիւնանլարը վաղըթալէ
պիլէ իճրա օլունուր (17, 18 այաթ) :

Է. Պինտէն՝ ալէյհ՝ թէվպէ վէ
իմանը հազիզի թալէպ օլունուր
(19, 20 այաթ) :

Ը. Գրիստոսըն սէմայէ՝ ուրուճը
վէ անըն թէքրար ճէլալէթլէ կէ-

լէր խուսուսընտա, տինկէյէ-
սինիզ : (23) Վէ օլ փէյղամպէ-
րի տինկէյէյէն հէր քիմսէ
գալմըն արասընտան մահվ օ-
լունաճազ տըր՝ տէտի : (24) Վէ
Մամուէլ իւէ անտէն սօնկրա
սէյլէյէն փէյղամպէրէրին
ճիւմէսի տախի պու կիւնլէ-
րի [ազատեմէ] թէպչիր էյլէ-
միշ տիրլէր : (25) ԷՍիզ փէյղամ-
պէրէրին վէ Ալլահըն Իպրա-
հիմէ՝ Զէմինին ճիւմէ գա-
պիլէլէրի սէնին նէպին իւէ
միւպարէրլէնէճէք տիր՝ տէ-
յէրէք, էճտառըմը իւէ էյլէ-
տիլի՝ ահառըն օլուլլարը սը-
նըզ : (26) Ալլահ քէնտի Օղու-
[Յիսուսու] գըյամ էթաիլիպ,
՝սիզին հէր պիրինիզի շէրլէ-
րինիզտէն տէօնտէրէրէք միւ-
պարէրլէմէք իչիւն անը Էէվ-
վէլ սիզէ Խըսալ էյլէտի :

Պ Ա. Պ 4.

(1) Վէ անլէր գալմա սէյ-
լէր իքէն, քեանինլէր վէ հէյ-

26: — Բ. Թէք. 12. 3: 18. 18: 22. 18: 26.
4: 28. 14: Դալ. 3. 8: — Բ. Մաթ. 1. 21.:
— Է. Մաթ. 40. 5: 15. 24: Լուգ. 24. 47:
Պ. 13. 32, 33, 46: — Բ. Մ. 22:

լիլի թէֆհիմ օլունուր (21 այթ) :
Թ. Թէս. 18. 15, 18, 19 տա պու-
լընան վահի քէլամընըն Գրիստոսա
տաիր օլտըղը պէյան օլունուր
(22—24 այաթ) :

Ժ. Ինայէթ ի իլահլէյէ իլթի-
ճա էթսինլէր տէյիւ նասիհաթ
էտէր (25, 26 այաթ)

Պետոս իլէ Եուհաննանըն զընսանա
իլգա օլունմասը :

Ա. յ. 1—5. Եհնուտիլէրին պէօ-

քէլին սէրտարը իլէ սատու-
գիլէր իւղէրլէրին կէլիպ,
(2) Գալմա թալիմ էթաիլէ-
րի վէ Յիսուս վաղըթալէ
էմվաթտան գըյամ էթմէյի
թէպչիր էյլէտիլէրի իչիւն
՝կիւճէնէք, (3) Անլէրէ թէ-
սալլութ էտիպ՝ ախլամ օլտը-
ղը իչիւն էրթէսի կիւնէ տէ-
կին հապսա գօտուլար : (4) Ամ-
մա քէլամը իչիտէնլէրտէն նի-
շէլէրի իման էտիպ՝ օլ ատէմ-
լէրին մըգտարը թագրիպէն
պէշ պին օլտու :

— Մաթ. 22. 23: Պ. 25. 8: — Բ. Լուգ. 3.
2: Եւհ. 11. 49: 18. 13: — Գ. Խուր. 2. 14:

յիւլէրի Պետրոսըն պէյլէ թէէ-
սիրլի վէճէլէ վա՛ղ էթմէսինտէն
սէվինէյիպ, պիլ՝ ազա միւթէս-
սիֆ վէ զազապնաք իտլէր : Վէ
լաքին հէր նէ գատար ըհսուլլէրի
թէվգիֆ վէ թէէտիպ էթմէք նի-
յէթինտէ իտլէր իսէ աէ, ախ-
լամ օլտըղը ճիհէթլէ արթըզ շու-
րա մէճլիսինին թէճէմիլ՝ էթմէ-
սի իչիւն օլ կիւն վաղըթ գալմա-
մը օլտըղընտան՝ ըհսուլլէրի էրթէ-
սի կիւնէտէք հասպ էթաիլէր, վէ
անլէրին թէէտիպի վէ ճէգասըլիչիւն
թէտարիքնաթ կէօրտիլէր :

Ա. յ. 4. Պու պէթթաէ Ալլահըն
քէլամընըն գուտրէթ վէ թէէսի-
րաթը՝ առապէթ վէ մուգապէմէ-
թ ի ինսանլէյէ գարշը օլարազ
կէօրլիսիյօր : Պետոս Րուհ իւլ
Գուտըն գուտրէթ ի մախսուսէ-
սիլլէ վա՛ղ էթմիշ օլտըղընտան,
հէր նէ գատար վա՛ղը զընտանա
իլգա օլունուր իսէ աէ, վա՛ղ էթ-
տիլի քէլամլար զընտանա իլգա օ-
լունմառը, վէ անըն էսէրի օլարազ
իմանա կէլէնլէր զայէթ չօգ իտի :

Պետոս իլէ Եուհաննանըն շուրա մէճ-
լիսինէ ինգար օլունուր թէպիլէ ի
զիմլէթ էթմէլէրի : Այաթ 5—12.

Ա. յ. 5, 6. Պունտան անկալըլըր

(5) Վէ վաղը՝ օլտու քի՛ էր-
թէսի կիւնիւ անլէրին ըէիս-
լէրիլլէ իսթիյարլարը վէ՛ ու-
լէմասը, (6) Էվէ քեանին ի ա՛-
զամ Հաննա իլէ Գայաֆա վէ
Եուհաննա վէ Իսքէնտէր, վէ
քեանին ի ա՛զամ ազրապա-
սընտան օլանլարըն ճիւմէսի
Երուշալիմտէ ճէմ՝ օլուպ,
(7) Անլէրի օրթայա իզհար է-
տէրէք՝ Գուլնու նէ՛ գուտրէթ
վէ նէ իսմ իլէ էթաիլէրի՝ տէ-
յիւ սուալ էթաիլէր : (8) ԽՕԼ
զէման Պետրոս Րուհ իւլ

Մաթ. 21. 23: Պ. 7. 27: — Բ. Լուգ. 12. 14,
12:

քի պիւթիւն շուրա մէճլիսի, եա՛-
նի՛ Եհնուտիլէրին պէյլէք միլլէթ
մէճլիսի, Պետրոս իլէ Եուհաննա-
նըն իթթիհամ վէ հիւքմիւ իչիւն
թէճէմիլ՝ էթմիշ տիր : Պուրատա
զիքը օլունան Եուհաննա վէ Իս-
քէնտէր հազգընտա պաշգա պիր
էյ մալիւմ տէյիլ տիր :

Ա. յ. 7. Մէգքիւր իքի ըհսուլ
չօլ՝ աղիմ վէ միւլլէթէմ մէճլիսէ
իհգար օլունուր, անլէրին իսթին-
թագընա պալանտըղը հալտէ,
մէրամարը Պետրոս իլէ Եուհան-
նայը գօրգուտուպ նիգամըզ վէ
սէլալլէթիզ վէճէլէ հարէքէթ
էթմիշ օլտըզլարըն կէօսթէրմէք
իտի :

Ումուրը ըրուհանլէյ օլ մէճլիսին
մա՛րիֆէթլլէ թէպլլէյ օլունուր
իտի, վէ ըհսուլլէրին մէճլիս ի
մէգպուրտէն իզն ալմագսըղըն վա՛ղ
վէ թալիմ էթմէլէրի գապահաթ
սայըլտը :

Ա. յ. 8—12. Պիւլ չիւպէ մէճ-
լիտտէ հաղըր պուլընանլարըն
ճիւմէսի՝ պուլնտան քիւլլէյէն
Ֆարգը պիր ճէվապա միւնթա-
ղը իտիլէր : Պետրոս իրատ օլու-
նան սուալա տօղրուտան տօղրու-
յա պիր ճէվապ վէրտի : Անլէր

Պուտոս իլէ մէմլու օլուպ, ան-
լէրէ՝ էյ գաւմըն բէիսլէրիլէ
Խորայէլին իսթիյարլարը ,
(9) Պիզ, պու կիւն պիր 'այիլ
ատէմէ վուգու՝ պուլան իհ-
սան խուսուսընտա, նէ՝ վէճնլէ
չիֆապուլտըղընտա տաիր թէֆ-
թիլ օլունույօր իսէք, (10) Ճիւմ.
լէնիզէ վէ ճիւմլէ գաւմըն Իս-
րայէլէ մա'լիւմ օլսուն քի,
Էնազարէթի Յիսուս Բրիստո-

Է Պ. 3. 6, 16: — Է Պ. 2. 24: — Է Մէգ.
1. 18. 22: Իշա. 28. 16: Մաթ. 21. 42: —

զանն էթտիլէր քի Պետրոսըն սէ-
լահլիյէթի Եօգ, Փագաթ քէնտի-
սի Եալընը քէնտի սէլահլիյէթի
վար իտիլին տէյիլ, անճագ ան-
լէրին մէհքէմէսինտէն վէ անլէրին
սէլահլիյէթինտէն տէրէճէսիզ տա-
հա ա'լա օլտըղըն պէյան վէ թա-
սիզ էտէր:

Վէ Պետրոս Բրիստոս հագգըն-
տա պիր շէհատէթ վէրմէք խու-
սուսընտա քէնտիսինտէ վէրիլէն
Փուրսաթը իսթիլմալ էթտիլ: Բէն-
տիտինտէ իրատ օլունան սուալա ճէ-
վապ վէրտի, Եանի՝ նէ գուտրէթ
իլէ թօփալ ատէմ շիֆա պուլտը
սօրուլտըղընտա, անլէրին սալպ
էթմիլ օլտըղլարը Նազարէթի
Յիսուս Բրիստոսըն գուտրէթի իլէ
տէյիլ ճէվապ վէրտի: վէ նէրէ-
տէն սէլահլիյէթ ալարագ վա'ղ է-
տիպ 'ալամէթլէր կէօսթէրիլ սի-
նիզ տէյիլ սուալ օլունտըղը հալ-
տէ, Պետրոս Ալլահ էլ միւթա'ալ
վէ Մէսիհ Ուլլահըն սէլահլիյէթի
իլէ միւճիզէ իլէտիլին իզարար
վէ թաստիզ էթտիլ, վէ 11 վէ 12
այէթլէրտէ սալպ օլունմուշ Յի-
սուստան սէլահլիյէթ ալտըղընը
պէյան էթտիլտէն, վէ Յիսուսըն
գըյամ էթմէսինի թաստիզ էթ-
տիլտէն սօնկրա, պիլ 'ուսուս վէ
Ֆէվզ էլ 'ատէ արիզաթ օլունա-
ճագ սէօղլէր իլէ պիւթիւն տիւն:

սուն՝ Եանի սիզին սալպ էթ-
տիլինիզ վէ Մալահըն գըյամ
էթտիլտիլի զաթըն իսթիլէ
պու ատէմ հուգուրունըլտա
սաղ տուրույօր: (11) ԿՍիլ մի-
մարլար թարաֆընտան թահ-
գիր օլունուպ՝ քէօշէ թալը
օլմուշ օլան թալ պու տըր:
(12) Էվէ զայրի պիր զաթտա
խէլաս Եօգ տըր. չիւնքի
թահթ էս սէմատա, պէյն էն

Մաթ. 1. 21: Պ. 10. 43: 1 Թիմ. 2. 5,
6:

Եանըն Եալընը խէլասքետը Յի-
սուս Բրիստոս օլտըղընը թա'լիւմ
վէ թէէքիտ էթտիլ:

Պու այէթլէր օլ կիւնտէն պու
կիւնէ գատար չօգ մէհհուր վէ
տէֆ'աթէն զիքր օլունան քէլամար
օլտու, վէ պու քէլամա պիւնտէն,
Բրիստոս իման էթմէքտէն զայ-
րի Եօլ իլէ խէլաս պուլմագ իւմի-
տի պօշ վէ պաթըլ պիր իւմիտ տիր
տէյիլ անկիւղըլալ ինանըլըր. վէ
վա'իլլէր տիւնԵանըն հէր թարա-
ֆընտա կիտիպ վա'ղ էթմիլլէր տիր:
Պու այէթլէրին մէալ վէ մէֆհուր
իւղէրինտէ պիր չօգ միւպահապ
վուգու՝ պուլտու: Պա'ղըլար զանն
էթմիլլէր քի փութփէրէթլէր ա-
րասընտա պիլլէ միւթթագի վէ
սալիհ ատէմլէր պուլունուրսա,
Բօմ. 2. 14, 15 այէթլէրի մէա-
լինճէ խէլաս պուլուրլար: Վէ
էյէր Փիլհագիզա զամիլլէրինին
չէհատէթինտէ կէօրէ սալահ իւզ-
րէ հարէքէթ էտէյլէր, վէ Բրիս-
տոս հագգընտա խապէր ալ-
տըղլարը կիպի անա միւճիթաճ օլ-
տըղլարընը հիսս իլէ անա իման
էթմէյէ հագըր օլանլար պուլու-
նուրսա, պէօյլէր Բրիստոս հագ-
գընտա խապէր ալմագսըղըն պի-
լէ վէֆաթ էտէրլէրտէ, Բրիստո-
սըն քէֆարէթի լիյագաթըլլէ
խէլաս պուլամագլար տէնիլմէզ:

նաս վէրիլէն պաշգա պիր իսմ
Եօգ տըր. քի անըն իլէ խէլաս
պուլա պիլլէլիւմ՝ տէտի: (13) Վէ
անլէր Պետրոս իլէ Եուհան-
նանըն ճէսարէթինի կէօրիւպ,
Էանլէրին օգուսմամըլ վէ իւմ-
մի ատէմ օլտըղլարընը անկ-
լամալլէ թէ'աճճիւպ էթտի-
լէր, վէ Յիսուս իլէ պէրապէր
պուլունմուշ օլտըղլարընը պիլ-
տիլլէր: (14) Վէ շիֆա պուլմուշ
ատէմին Էանլէր իլէ պէրապէր
տուրտըղընը կէօրմէլլէրիլլէ,
ի'թիւրազ էտէճէք պիր շէյլլէրի
գալմատը. (15) Վէ միլլէթ մէճ-
լիսինտէն չըգմալարընը էմր
էթտիլտէն սօնկրա, պէյնլէ-
րինտէ միւշալլէրէ էտէրէք,

Մաթ. 11. 25: 1 Գորն. 1. 27: — Ժ Պ.
3. 11: — Է Եուհ. 11. 47: — Է Պ. 3. 9, 10:

Փագաթ ճիւմլէ էրպապը մա'լիւ-
մաթ թարաֆընտան Բօմ. 1. 21—
Յ1 տէ փութփէրէթլէր հագգըն-
տա օլան շէհատէթ թաստիզ օ-
լունուր, Եանի՝ սալիհ Եօգ, իման
էթմէյէ հագըր օլան Եօգ. վէ հէր
հալտէ Բրիստոստան զայրի Եօլ
իլէ խէլաս պէլքի օլուր տէմէք
մուխաթարալը օլտըղը միսիլիւ
Բիթապը շէրիֆտէն թաստիզ օ-
լունմագ:

Իճրա օլունան միւճիլլէրին շուրա
մէճլիսի իւղէրինտէ օլան թէսիւրաթը:
Այաթ 13—22.

Այ. 13. Պետրոս իլէ Եուհան-
նա ճահիլ վէ ահմագ տէյիլ, ան-
ճագ 'ուլլէմատան օլմայըլ 'ալմամը
նաստան օլտըղլարը մէճլիսին
տիզգաթընը ճէլպ էթտիլ:

Այ. 14. Շիֆա պուլմուշ ա-
տէմ՝ րէսուլլէրին Ալլահտան օլ-
տըղլարընը ճիւմլէ շահիլտէրտէն
զլյատէ գուվլէթի շահատէթ օլ-
տու: 0 հագըր իքէն Պետրոս 'ա-

(16) Պու ատէմլէրէ նէ Եափա-
լըմ, զիրա պունլարըն վասը-
թասըլլէ պիր միւճիլլէ ի պա-
հիլէ իճրա օլունտըղը Երու-
շալիմտէ սալին օլանլարըն
ճիւմլէսինտէ մա'լիւմ տիր, պիզ
տալի ինքետար էտէմէյիլ.
(17) Փագաթ գալմարասընտա
զիյատէ շայը՝ օլմամատը իչիւն
պունտան պէօյլէ պու իսմ ի-
լէ պիր ատէմ սէօյլէմէմէլլէրի
իչիւն, անլէրի շէտիտէն թէհ-
տիտ էտէլիւմ՝ տէտիլլէր: (18) Էվէ
անլէրի չաղըրըլ՝ Յիսուսուն
իսթիլլէ սէօյլէմէմէլլէրինի վէ
թա'լիւմ էթմէմէլլէրինի թէն-
պիհ էթտիլլէր: (19) Ամմա Պետ-
րոս իլէ Եուհաննա անլէրէ

— Է Պ. 5. 40:

լէյինտէ հիւքմ էթմէք միւշքիլ պիր
շէյ խիլ:

Այ. 15. Օլ միւճիլլէրէմ մէճլի-
սին ա'գասը իւղէրինտէ նէ պէօյիւք
թէպտիլաթ կէլմիլ տիր. էվլէ-
լա րէսուլլէրի գօրգուլմագ նիլլէ-
թինտէ օլտըլար իսէ տէ, սօնկրա
քէնտիլլէր րէսուլլէրին ճէսարէ-
թինտէն գօրգտուլար, վէ խա-
ֆիէն միւշալլէրէ էթմէյէ գարար
էթտիլլէր:

Այ. 16—18. Իքի նէֆէր սա-
հապէթսիզ ատէմլէր իւղէրինտէ Ե-
հուտիլլէրին պէօյիւք մէճլիսի հիւ-
ճոււմ էթմիլ, վէ անլէրի գօրգու-
տուպ, անլէրի էյիլճէ թէրպիլլէ էթ-
տիլտէն սօնկրա, անլէրի իլթիզամ
էթմիլ օլտըղլարը իլի թէրք էթ-
տիլմէք իւմիտիտէ օլմուշ խի-
լէր: Փագաթ մէճլիսի մէզպուր
անճագ պու միւճիլլէր 'ատտ էթ-
տիլլէրի ատէմլէրի թէհտիտ էթ-
մէլլէրէ գանա'աթ էթմէյէ մէճ-
պուր օլտըլար:

Այ. 19, 20. Բէսուլլէր պու քէ-

ճէվապէն՝ ՅԱլլահտան զկյա-
տէ սիզի տինկլէմէք ինտ Ալ-
լահ հազգ մը տըր, սիզ հիւքմ
էտինիզ: (20) Զիրա պիզ կէօ-
րիւպ իշիթտիյիմիզ շէյլէրի
սէօյլէմէմէյէ հմիւթէտիր
տէյիլ իզ՝ տէտիլէր: (21) Վէ
անլէր Յիսալգըն սէպէպինտէն
անլէրի թէքտիր էթմէյէ վէ-

Յ Պ. 5. 29: — Յ Պ. 22. 15: 1 Եռն. 1. 4,
3: — 4 Պ. 1. 8: 2. 32: — Յ Մամ. 21. 26:

լամլարտա դայէթ մուհիմմ վէ ին-
ճիլի իրիսթիյանլարըն ճիւմէսի
պէյնինտէ միւսէլլէմ վէ մագպուլ
թութուլան մէպտէլէր թագտիմ
վէ պէյան էթտիլէր, մէսէյա՝

1. Հէր ատէմ, ինսան օլտըզը
իշիւն, տօզրուտան տօզրույա Ալ-
լահ իլէ քէսպ ի նիսպէթ էթմիշ
օլտը, շէօյլէ քի հիւքիւմիթը
ինսանիյէնին քէաֆֆէսի, կէրէք
տէվլէթլէր օլտըն, կէրէք հիւքիւ-
մէթ ի րուհանիյէ օլտըն, պիր ա-
տէմին Ալլահ իլէ օլան միւնասի-
պէթինէ թէգատտիւմ, վէ անը
իզպլէ էտէմէզլէր:

Ատէմ Ալլահըն միւշապիհէթ ի
րուհանիյէսի իւզրէ խալգ օլտընտը,
վէ անըն հէմճինսլէրի հէր նէ գա-
տար պէօյիւք օլտար, անըն գա-
միրի իւզէրինէ հիւքիւմէթ էտիպ
անըն իլէ Ալլահ արասընա կիրմէյէ
հագգլարը եօգ տըր:

2. Հէր ատէմ՝ ազլ սահիպի
խալգ օլտընտը, Ալլահըն ինսանա
իհսան էթտիլի թալիմիթը րու-
հանիյէ ի միւհիմմէսինի ֆէհմ էթ-
մէք իշիւն իգթիտար վէ սէլահի-
յէթ սահիպի պուլընտըզընտան,
հէր ատէմ քէնտի քէնտիսի իշիւն
Բապուլըն քէլամընը օգույուպ անկ-
լամագ պապընտա հագգը վար
տըր: Վէ հիւքիւմէթլէր եախօտ
րուհանի ընիսլէր հիշ պիր ատէմէ
շու վէճէլէ եախօտ օլ վէճէլէ ի-
թիգատ էտիպ իճրա ի իպատէթ
էթմէլիսին տէյիպ սիճիլ քէսմէյէ

սիլէ պուլամատըգլարընտան,
եինէ անլէրի թէհտիտ էտիպ՝
սալը վէրտիլէր, չիւնքի շվա-
գը՝ օլան շէյ իշիւն հէր քէս
Ալլահը թէմճիտ էտիյօր իտի:
(22) Զիրա իւզէրինտէ չիֆա
միւ՝ ճիզէսի իճրա օլտընտան ա-
տէմ գըրգը եաշընը թէճալուզ
էթմիշ իտի:

Լուգ. 20. 6, 19: 22. 2: Պ. 5. 26: — շ Պ. 3.
7, 8:

սէլահիյէթի օլամագ. եա՛նի ու-
մուրը տինիյէ խուսուսընտա հուր-
ըլէթ վար, վէ հէր նէվլ էտարէթ
մագարրաթլը վէ նամագուլ տըր:

Հագիգաթ ի սալիյէ ի րուհա-
նիյէյի սաիրլէրէ պէյան վէ թէպ-
չիլի էթմէք քէյֆիյէթի՝ հուգուգը
ինսանիյէ ի սալիյէտէն օլտը, պիր
միւնասիպ վէճէլէ սաիրլէրէ հա-
յաթ միւթտէսինի վազ էտէն ա-
տէմին աղզընը գալիամագ գուլմ
վէ թէ՛ատտի իթիպար օլտընագ
կէրէք տիր: Պէօյլէ հայաթ միւթ-
տէսինի թէպչիլի էթմէք հէր ա-
տէմին հագգը օլտը, Ալլահ թա-
րաֆընտան մագհար օլտըզը սէլա-
հիյէթտէն տիր: Բէսուլլէր ատէմ-
լէրէ հայաթ քէլամընը վազ էթմէյէ
պօրճուլ իտիլէր, վէ մէճիլսլէր
իլէ փատիշահլարըն անլէրի մէն՝
էթմէյէ սէլահիյէթլէրի օլամագ
իտի:

Պու մատտէ իւզէրինէ թէվա-
րիլի տին վէ քիլիսէ ի մէսիհիյէ-
նին պահսը չօգ, վէ թա՛րիֆ էթ-
տիլի վուգուլաթ վէ թէ՛ատտիլէր
զկյատէ տիգգաթա շայան տըր:

Ա. յ. 21, 22. Բէսուլլէրի միւթ-
թէհիմ գըլմագ, եախօտ անլէրին
՝ալէյհինէ հագգ իլէ հիւքմ էթմէք
ղայրի միւթթին օլտըզընտան, Եէ-
հուտիլլէրին պէօյիւքլէրի տախի
ալլամը նաստան գօրգտուգլարըն-
տան, նէ գատար անլէրի թէք-
տիր էթտիլէր իսէ տէ, անլէրի
սալը վէրմէյէ մէճպուր օլտըլար:

(23) Անլէր տախի սալը վէ-
րիլտիքաէ, ՝ քէֆիգլէրինին
եանընա կէլիպ՝ պաշ քէահին-
լէր իլէ իլսթիյարլարըն քէնտի-
լէրէ սէօյլէտիքլէրինի նագլ
էթտիլէր: (24) Անլէր տախի
պուլու իշիթտիքլէրինտէ, պիլ
իթթիֆագ Ալլահա րէֆ ի ա-
վազ իլէ՝ Եա Բապպ, սէմա
իլէ զէմինի վէ տէնիզի վէ
անլէրտէ պուլընտան ճէմի՝
շէյլէրի խալգ էյլէյէն Ալլահ
սէն սին: (25) Սէն գուլըն ճաու-
տըն աղզը իլէ՝ յնիշիւն թաի-
ֆէլէր վէլվէլէ էտիպ՝ գալմ-

ճ Պ. 12. 42: — ճ 4 Միւլ. 19. 45: — յ Մէգ.
2. 1: — շ Մամ. 26 3: Լուգ. 22. 2: 23. 1,
8: — Պ. 1. 1: հագիգաթին պու շէհիտէ:

Սալիֆ իւզ զիր վուգուլաթըն միւսինլէր
վէ սաիրլէր իւզէրինէ օլան թէ-
սիրաթը Ա. յամ 23—37:

Ա. յ. 25—27. Միւսինլէրին ճէ-
մա՛թը Ալլահ թարաֆընտան Պեա-
րօս իլէ Եուհաննա իւզէրինէ կէօս-
թէրիլէն ինայէթ ի մախսուսէ իշիւն
մէմուսն վէ միւթէլէքլէր օլտը-
լար, վէ հէման օլ վուգուլաթտա
րէսուլլէր Յիսուսուսն գուլարը օլ-
մալարը հասէսիլլէ չէքտիքլէրի
թէ՛ատտի՝ պու պէթլէրտէ զիքը
օլտընտան քէլամ, եա՛նի՝ իքինճի
մէգմուրըն քէլամլարըն իթմա-
մընը պուլուլար, Ալլահըն էգէլի
թագտիրինի, հէմ իֆատաթը ը նէ-
պիէնին իթմամընը, հէմ տէ Եէ-
հուտիլլէրին պէօյիւքլէրինին մէսի-
հիլէր ՝ալէյհինէ օլան սու ի գաստ-
լարընըն պօշա չըգտըզընը կէօրէ-
րէք, Ալլահա համտ ու սէնա գըլ-
տըլար:

Ա. յ. 28. Պապ 2 այէթ 25 իւն
թէֆսիրինէ միւրաճա՛թ օլտընտա
Պա՛ղըլար պու վէ պու միսիլլիւ քէ-
լամլարըն ճիւզի թէֆսիրինէ մէպ-
նի՝ Հէր շէյի եափան վէ եափտը-
րան Ալլահ տըր՝ վէ իայր վէ շէր

լէր պաթըլ շէյլէր թէսալլուր
էթտիլէր: (26) Զէմինին մէլիք-
լէրի հագըր տուրուպ, րէիս-
լէր պիրլիքաէ Բապպըն ՝ալէյ-
հինտէ վէ անըն Մէսիհի ՝ա-
լէյհինտէ իճթիմա՛ էթտիլէր՝
պուլուրտըն: (27) ՝Զիրա ՝հա-
գիգաթին Հէրօտէս վէ Փօն-
թօպու ֆիլաթօս, թաիֆէլէր
վէ Խարայէլ գալմլէրի իլէ,
(28) Սէնին էլինին վէ թէտալի-
րինին վագը՝ օլմաղա թագ-
տիր էյլէտիլի շէյլէրին ճիւմ-
լէսինին շիճրասը իշիւն, ՝մէսն
էթտիլլին ՝մուգատտէս Օղլուսն

— շ Պ. 2. 23: 3. 18: — Լուգ. 4. 18: Եռն.
10. 36: — շ Լուգ. 1. 55:

իրատէ ի քիւլլիյէտէն տիր՝ տէր-
լէր. շէօյլէ քի պու եօլ իլէ կիւ-
նահըն միւճիտ վէ մէնպալը Ալլահ
օլմաշ օլտը: Տիկէլլէր իսէ պու
քիւֆրանէ գիւլմիւ ճէր՝ վէ ա-
նըն միւզիրը նէթիճէսինտէն հա-
գէր էթմէք մագսէտիլլէ էօթէ ու-
ճա սէյիրտիպ պաշգա զէլալթէ
տիւշէրլէր. վէ՝ թագտիր ի իւհի-
նին շէրը վէ կիւնահ իլէ պիր նէվլ
միւնասիպլէթի եօգ տըր՝ տէրլէր.
պու եօլիլ ինսան եալընըզ կիւնա-
հըն միւճիտի օլմայըպ անճագ Ալլա-
հըն թաշթը հիւքիւմէթինտէն չըգ-
մըշ վէ գաթը միւսթագիլ օլմուշ
օլտըյօր, շալ պուլ քի իլալիլին թագ-
տիրի մախլուգըն հէր պիր հալ ու
հարէքթիլինէ թա՛ալլուգ էտէր,
վէ հէմ տախի իտրաք վէ ախլագ
սահիպի օլան մախլուգ քէնտի հա-
րէքաթընըն քէաֆֆէսի իշիւն
մէսուլ տըր. վէ անըն հիւրըլլէթի
իլալիլինին թագտիրիլլէ սապիթ
գըլընըր: Վէ պու հիւրըլլէթտէն
պու տախի նէլէթ էտէր քի ին-
սան Ալլահըն ինտինտէ մագպուլ
օլմայան իլէրի իլէյէպիլլիլ, վէ
պու գապիլլիլլէթ մէսուլլէթիմի-

Յիսուսուն իւզերինէ ի ճիւղմա՝
էթտիւէր: (29) Վէ շիմտի, եա
րապպ, անլէրին թէհտիտլէ-
րինէ նաղար գըլ, վէ շիֆա՝ վէ
ճուգատտէս Օղլուն Յիսու-
սուն Էիսմի իլէ: Եւ լաւմէթլէր
վէ միւճիզէլէր ի ճրասը ի չիւն
էլինի ուղատարագ, (30) Սէնին
քէլամընը քէմալ ի ճէսարէթ-
լէ սէօյլէմէթլինի պու գուլ-
լարընա ի հասն էյլէ՝ տէտի-
լէր: (31) Վէ անլէր տու՝ա էթ-
տիքտէ, Էճէմ՝ օլտըզլարը եէր
սարսըլըպ, ճիւմէթի Բուհ իւլ
Գուտս իլէ մէմլու օլտըպ՝
Սլլահըն քէլամընը ճէսարէթ-
լէ սէօյլէրլէր իտի:

(32) Վէ իման էտէնլէրին
ճէմա՝աթը Էէք տիլ վէ եէք
ճան օլտըպ, Եպիրի քէնտի
էմլարընտան օլտն պիր շէյի
Պէնիմ տիր՝ տէմէզ իտի. լաքին

Այ. 27: — Չ. 3. 6, 16: — Պ. 2.
43: 5. 12: — Այ. 13, 34: Պ. 9. 27: 13.
46: 14. 3: 19. 8: 26. 26: 28. 32: Է. 6.
19: — Չ. 2. 2, 4: 16. 26: — Այ. 29:
— Պ. 5. 12: Բու. 15. 5, 6: 2 Գորն. 13.

զին իֆասընա զլյատէսլյէլէ Էհէմ-
մլյէթ վէրի:

Վէ հիշ պիր վաղըթ ունուտուլ-
մամալը տըր քի Սլլահըն Էնէլէ ի ճ-
րա օլտնան հարէքեթ Սլլահըն
Էնէլէ ի ճրա օլտնան հարէքեթ-
տան թէֆրիդ օլտնմալը տըր:

Այ. 29—31. Պէօյլէճէ միւ-
մինլէր Սլլահա տու՝ա էթմէքտէ
տէվամ էթտիքլէրինտէ, վէ քէն-
տի զա՛իֆլիքլէրինի վէ ինթիյաճ-
լարընը պիրիպ հիմայէ ի իլահիյէյէ
իլթիճն էթտիքլէրի հալտէ, տէր
՝ազապ Սլլահ թարաֆընտան ինա-
յէթ վէ պէրէքեթ ը բուհանիյէ ի
մախսուսէ ի հասն օլտնուր իտի:

Այ. 32—35. Պուրատա իքին-
ճի պապըն սօնընտա պէյան օ-

ճիւմլէ շէյլէրի պէյնլէրինտէ
միւշթէրէք իտի: (33) Բէ-
սուլլէր տախի Բապպ Յիսու-
սուն գըյամէթինէ քէմալ ի
գուլվէթ իլէ Էշէհատէթ է-
տէրլէր, Էվէ ճիւմլէսինին իւ-
զէրինտէ լութֆ ը ՝ազիմ վար
իտի: (34) Վէ իշլէրինտէ միւհ-
թաճ պիր քիման պուլունմազ
լտը. Էշիւնքի թարլա վէ եա
խանէ սահիպի օլանլարըն
ճիւմլէսի Է-Էլէլէն սաթըպ՝
սաթըլան շէյլէրին ագչէսինի
կէթիւրէրէք, (35) Քիսուլլէրին
այազլարընա գօտուլար, Էվէ
հէր քէսէ քէնտի ինթիյաճը-
նա կէօրէ թէվլի՝ օլտնուր ի-
տի: (36) Վէ Բէսուլլէր թա-
րաֆընտան Պարնապաս (թէր-
ճիւմէսի թէսէլլի օղլու) լա-
գըպըլա թէլգիպ օլտնտն
Եուսա իսմինտէ Գըպըլալը պիր

11: Յիւլ. 1. 27: 2. 2: 1. Պետ. 3. 8:
— Չ. 2. 44: — Պ. 1. 8: — Է. 1.
22: — Է. 2. 47: — Պ. 2. 45: — Ֆ. Այ.
37: Պ. 5. 2: — Պ. 2. 45: 6. 1:

լունտըղը վէճէլէ, իւք իրիսթի-
յանլարըն իթթիֆազը վէ էմվալ
միւշարէքէթի թէֆհիմ օլտնուր:
Անլէրին իթթիֆազ վէ իթիմատ
վէ մուհապպէթլէրի՝ էմվալ միւ-
շարէքէթլէրինտէն զլյատէ, Էվլէլ-
քի քիլիսէ ի մէսիլէյէնին թէրազգի
էթմէսինէ սէպէպ օլտու:

Այ. 36, 37. Պու ատէմ սօնկրա-
տան չօգ զիքը օլտնան ֆալլուս
րէսուլըն րէֆիզի օլտպ, նէ սէ-
պէպտէն էմվալ վէ էմլաքլէրինի
ֆիւրուլթ էտէնլէրտէն անճազ
պուլուն իսմի զիքը օլտնտըղը
մա՛լիւմ տէյիլ, ֆազաթ սօնկրա
մէշուր պիր ատէմ պուլընտըղըն
տան օլապլիւր:

Լապլիւնին Էպիր թարլապ օ- ագչէսինի կէթիւրիպ Բէսուլ-
լուպ, (37) Անը սաթալ, վէ լէրին այազլարընա գօտու:

Է. Այ. 34, 35: Պ. 5. 1, 2:

ՖԱՍԼ Ը ՍԱՆԻ

Հանանիա իլէ Սաֆիրանըն ճէգասը վէ անըն քէսիւրի:

ՊԱՊ 5. 1—16

Պ Ա Պ 5.

(1) Լաքին Հանանիա իսմին-
տէ պիր ատէմ գէվճէսի Սա-
ֆիրա իլէ պիր միւլը սաթըպ,
(2) Չէվճէսինին տախի խապէ-

— Պ. 4. 37:

Հանանիա վէ գէվճէսի Սաֆիրանըն
հիրեպլէսի. 1—16 այաթ:

Պահա ը ՝ ումուսի:

1. Իշպու վուգու՝աթըն վազ-
թընը թա՛րիֆ էթմէք միւմքին
տէյիլ տիր: Պու վազըթտա քի-
լիսէ ի մէսիլէյէնին հալի՝ միւս-
թահսէն պիր հալ օլտպ, անըն
տիւշար օլտըղը թէհիլքէ սատէ-
ճէ զահիրի իտի (խարիճտէն թէ-
՝ատտի կիպի), լաքին իշպու պապ-
տէ քիլիսէնին պիր մուլսաթարա ի
տէրունիյէսինէ թէսատտիլ Է-
տէրիլ:

2. Պուրատա տիգգաթ օլտն-
տըղընտա, իշպու իքի զաթըն
ֆիւճճէթէն վէֆաթը վէ հէլաքը
քիլիսէ ի մէսիլէյէնին սէլամէթ ի
բուհանիյէսինէ միւֆիտ վէ եալէր
օլտըղը պէտիհի օլտը:

3. Իշպու նազլիյէթտէն՝ լայըգ-
սըզ քիմանլէրին տախի քիլիսէյէ

քի օլտըղը հալտէ, պահատըն-
տան պիր միգտարընը ալը գօ-
յուպ՝ պիր միգտարընը տա-
խի կէթիւրէրէք, Բէսուլլէրին

4. Լաքին քիլիսէնին Բէիս ի
մուլթազը՝ տախի քիլիսէսինին
փաք հըֆզ օլտնմասը իշիւն միւ-
նասիպ վէսիլէլէր իսթի՛մալ էտէր:

Այ. 1. Պու այէթտէ մէգքիւր
զաթլարըն հազընտա պաշգա
մա՛լիւմաթ էտինիլէ մէղ: Պուլար,
գէվճ վէ գէվճէ, պիւ իթթիֆազ
պու քիզալի իրթիքեապ էթտիլէր:
Սաթազլարընը գըյամէթի նէ ի-
տիյի մա՛լիւմտէյիլ վէ պու ալթ-
տէ սատէճէ միւլթէսարըն օլտըգ-
լարը պիր միւլը օլտըղը անկաշը-
լըր իսէտէ, իւշիւնճիւ այէթտէն
անըն պիր թարլա եա պիր արսա
իտիյի պէյան օլտնուր:

Այ. 2. Միւլըտէն ալտըզլարը
ագչէնին պիր միգտարընը եան-
լարընտա կիզլիպ, պագիսինի
միւշարէքէթ սանտըղընա թէս-
լիմ իշիւն մէմուրլարա (Եանի րէ-

այադարձնա վաղ էյլէտի :
(3) ԲՎէ Պետրոս էյ չանանիա
նիչիւն էյլէտի Բուհ իւլ
Գուտսա եալան սէօյլէմէք, վէ
թարլաննն պահասնտան ալը
գօմագ իչիւն սէնին գալպինի
տօլտուրտու : (4) Գալաթը զէ-
ման սանա գալմաղմըլըտը,
սաթըլտըգտա տախի սէնին
հիւքմիւնտէ տէյիլ մի իտի.
նիչիւն պու շէյի գալպինի գօ-
տուն. առէմէրէ տէյիլ, ան-

ԲՄ. 30. 2. Թէս. 23. 24 : Վա՛. 5. 4 :
— Է Լուգ. 22. 3 : — Դ Այ. 10. 11 : —

սուլլէրէ) կէօթիւրտիւլէր. Լաքին
ա. Սախալէթ շէօհրէթինի գա-
ղանագ իչիւն միւլը սաթըլ, վէ
ղալիպա պէօյիւք փայլը կիղէ-
յէրէք, պագիսինի փայլէլէլէ կէօ-
թիւրտիւլէր :

բ. Պու 'ամէլլէրլէթ թամա'ա
էսիր իտիքլէրի պէյան օլունուր :
գ. Պինաէն 'ալէյ' պու իքի զաթ
միւմին ի հագիլի օլմայըլ, թէճ-
տիտ ի գալպէ վէ Բուհ իւլ Գուտ-
սըն թէէսիրաթ ը Գալաթիւնէ մա-
լիք օլմատըլար :

Այ. 5. Պու այլթտէն անկա-
շըլըր քի, պունլարըն հարէքթի
Բուհ իւլ Գուտսա մալիք պուլու-
նան րուսուլու պլտաթմագ մէրա-
մըյա օլտըլընտան, « Բուհ »
տէնիլիլ տիր : Եինէ անկաշըլըր
քի, քիզպ կիւնահը լաֆգէն օլտը-
ղը կիպի, ֆիլիլն վէ հարէքթիլէ
տախի օլապիլիլ :

Այ. 4. Պու այլթտէն անկա-
շըլըր քի, մալ վէ միւլը ֆիւրուլթ
էտիպ տէ ագէէսինի միւմինն ի
'ուսուլլէնին թէ'այլիւլ իչիւն
սարֆ էթտիլմէք միւմինլէրին
պօրճու տէյիլ, անճագ հէր պի-
րինին միւրատընա մախսուս պիր
էյ իտի, շէյլէ քի, պունլարըն
կիւնահը աղ ագէէ վէրմէլէրինտէն
'իպարէթ օլմայըլ, անճագ միւ-

ճագ Ալլահա եալան սէօյլէ-
տին տէտի : (5) Վէ չանանիա
պու քէլամը իչիթտիքտէ,
Գալաթիւլ թէսիլմ ի րուհ էթ-
տի. վէ պու շէյլէրի իչիտէն-
լէրին ճիւմէսինէ խալֆ ը 'ա-
ղիմ կէլտի : (6) Վէ կէնճէր
գալգըպ անը Էքէֆինլէտիլէր
վէ տըշարը չըգարըպ տէֆն
էթտիլէր : (7) Վէ արասը թագ-
րիպէն իւլ սա'աթ կէչտիքտէ,
զէվճէսի վաղը' օլանը պիլմէ-
է Եուհ. 19. 40 :

րալըլըգ, քիզպ վէ թամա' իլէ
րուսուլու վէ միւմինն ի սաիլէյի
վէ տահա զիյատէ Բուհ է-լ Գու-
տա պլտաթմագ չալըմալլէրին-
տէն իտի :

Այ. 5. ա. Էլլէթտէ Պետրոս
կէրէք օլ էսարըր տէրք էթմէտէ,
վէ կէրէք անլէրի հիւքմ էթմէ-
սինտէ, իլէմա վէ մուլլէնէթ ի
իւսիլլէյէ մալիք իտի :

բ. Պաղըլարա պու հիւքմ հա-
տէն աշըրը կէօրիւնիլ, ֆագաթ
պու սուրէթտէ միւ'ճաղաթ օլուն-
մատըլը հալտէ, անլէրէ Եիւլ վէր-
միլ կիպի օլուպ, պու միսիլիլ իր-
թիքէապաթ 'ուսուլլէրինտէ մէյ-
տան պուլուպ, չօղլարըն հէլա-
քընա պախ օլաճագ իտի :

գ. Պա'գէն տախի առէմէր կիւ-
նահըն ճէգաթընտան խալֆ էթմէ-
լէրինտէն նաշի, կիւնահտան պէրի
գալըլըլար :

դ. Հէր կիւնահէքար 'այնի հիւք-
մէ միւսթահագգ իսէ տէ, Ալա-
հըն կիւնահա գարըլ օլան դագա-
պը, հէր տէմ պու սուրէթլէ իզ-
հար օլունմայօր :

Այ. 6. « Կէնճէր » լաֆգըն-
տան ճէնագլէրին տէֆնի ուսու-
րու էհալիլինն Եիլիթ թագըմընա
ա'իտ օլտըլը զանը զալիպ տիր :

Այ. 7. Պու այլթ 1 վէ 2 ա-

յէրէք իչէրի կէլմէլլէ, (8) Պետ-
րոս մէզպուրէյէ խիթապէն՝
Պանա սէօյլէ, թարլայը պո-
գատարա մը սաթտընըլ տէ-
տի. օլ տախի՝ Պէլի, պու գա-
տարա՝ տէտի : (9) Ամա Պետ-
րոս անա՝ նիչիւն սիզ 'Բապ-
պըն Բուհունու թէճըրիւպէ
էթմէյէ իթթիֆագ էթտինիլ.
իլթէ սէնին գօճանը տէֆն է-
տէնլէրին այադարը գափու-
նըն էօնիւնտէ տիր, սէնի տէ
տըշարը չըգարաճագլար տըր՝
տէտի : (10) ԵՄէզպուրէ տախի
տէր 'ագապ անըն այադարը
Եանընտա տիւլիւպ՝ թէսիլմ ի
րուհ էթտի. վէ կէնճէր իչէ-
րի կէլիպ անը ֆէվթ օլմուշ
պուլտըլար, վէ տըշարը չը-
գարըպ գօճասընըն Եանընա
տէֆն էթտիլէր : (11) Վէ պիւ-
թիւն քիլիսէ իլէ պուլու ի-
չիտէնլէրին ճիւմէսի իւզէրի-
նէ խալֆ ը 'ագիմ կէլտի :

Այ. 3. Մաթ. 4. 7 : — Է Այ. 5 : —
Այ. 5. Գ. 2. 43 : 19. 17 : — Բ. 2. 43 :
14. 3 : 19. 11 : Բոմ. 15. 19 : 2 Գօրն. 12. 12 :
'Իպր. 2. 4 : — Է Գ. 3. 11 : 4. 32 : — Է Եուհ.

յաթլէ թաթալիգ օլունտըգտա,
զէվճէսինն կիւնահը տախի 'այնի
ճէգայա միւսթահագգ իտիլի պէլ-
լի տիր (սէքիլինճի այլթտէն տա-
խի անկաշըլըր) :

Այ. 9. Մէվթայը շէհրին խա-
րիճինտէ տէֆն էթմէք օլ 'ասըն
'ատէթինտէն իտի. իմաի ճէնա-
գէյի գալտըրան կէնճէրին խը-
մէթլէրինի կէօրիւպ կէրի կէլմէլ-
լի իչիւն միւրուր էտէն իւլ սա'աթ
քիթայէթ էտէր իտի :

Այ. 11. Իչպու այլթտէն անկ-
աշըլըր քի պու քէյֆիլլէթին
թէէսիրի հէմ 'ագիմ վէ հէմ տէ
ֆաիտէլի իտի :

(12) ԲՎէ րէսուլլէրին էլլէրի
իլէ գալմտա չօգ 'ալամէթլէր
վէ միւ'ճիլլէր իճրա օլու-
նույօր իտի. Էվէ ճիւմէսի պիլ
իթթիֆագ Սուլէյմանըն էյվա-
նընտա պուլուլուպ, (13) ԵՄա-
իլլէրտէն սիր քիմաէ անլէր
իլէ պիրլէյմէյէ ճէսարէթ էթ-
մէք իտի իսէ տէ, Էգալմ ան-
լէրի թա'գիմէտէր իտի : (14) Վէ
Բապա իման էտէն Երքէլլէ-
րին վէ գարըլարըն 'ատէտի
կիթտիքճէ թէքէսիւր էթ-
մէքտէ իտի, (15) Եէօյլէ քի
խաթալարը մէյտանլարա չը-
գարըպ, ԷՊետրոս կէլիլ իքէն
պարի կէօլկէսի անլէրին պիրի
իւզէրինէ տիւլիւն տէյիւ
տէօշէլլէր վէ քէրէվէթլէր
իւզէրինէ գօրլար իտի : (16) Վէ
էթրաֆտա օլան շէհրէրտէն
վաֆիլ խալգ տախի Էխաթա-
լարը վէ նափաք րուհարտան
մու'աղպապ օլանլարը կէթիլլէ-

9. 22 : 12. 42 : 19. 38 : — Է Գ. 2. 47 : 4.
21 : — Է Մաթ. 9. 21 : 14. 36 : Գ. 19. 12 :
Է Մար. 16. 17, 18, Եուհ. 14. 12 :

Այ. 12—16. Պալատէ մուհար-
րէր վուգուլթըն էսէրի օլարագ,
րուսուլըն պէյն էն նաա խալֆ վէ
թէէսիրի օլուպ, միւ'ճիլլէր իճ-
րա էթմիլ օլմալարը իլէ, էհալի-
նին տիգգաթընը ճէլպ էթմիլլէր
իտի :

« Պէտրոսն Կէլիլի » : Պիլա շիւպ-
հէ խաթալլէրի սաղաթմագ իչիւն
Պետրոսըն վէ սաիրին կէօլկէսին-
տէ գուլվէթ Եօգ իտի, վէ պէյ-
լէ վէսիլլէրի իթթիմալ էտիպ ան-
լէրէ թէվէքըիւլ էթմէք ճէհալթ-
տէն նէշէթ էտէր. վէ հէր նէ քի
Էմա Եէրինէ կէլիլիսէ մաղարթա-
լը տըր : Վագըա Պետրոսն էֆէն-

բէք, Երուշաղիմէ ճէմ' օլուպ' ճիւղէսի շիֆա պուլուր իտի:

տիսի միսիլիւ ճահիլէր վէ իմանը նի էթտի:
զաիֆ օլանլարա սապը վէ թէան-

ՖԱՍԼ Ը ՍԱԼԻՍ

Պետրոս վէ Եռնանցա Բուսուլըն քեզիֆի վէ իսթիքազը:

ԱՅՍԹ. 17-42.

(17) Վամա քեահին ի ա'զամ իլէ ճիւղէսի պերապէր օլանլար' եանի սատուգիլէր ֆըրգասը զայրէթ իլէ մէմու օլարագ' գալգըպ, (18) հրէսուլէրին իւզէրինէ էլ ուզատըպ անլէ- ըր հապսխանէ ի 'ուսուլիյէ իլգա էթտիլէր: (19) Նլաքին Բապպըն մէլէյի կէճէլէյին զընտանըն գափուսընր աչըպ անլէրի չըգարարագ' (20) Կիտին վէ հէյքէլտէ տուրուպ գալ- մա շալու հայաթըն ճիւղէս սէօղլէրինի սէօյլէյինիզ' տէ- տի: (21) Անլէր տախի պունու իշիթտիլտէ, ալ էս սապահ հէյքէլէ կիլիպ' թա'լիմ է-

1 Պ. 4. 1, 2, 6: — 4 Լուգ. 21. 12: — 5 Պ. 12. 7: 16. 26: — 6 Եռն. 6. 69: 17. 3:

Ա. յ. 17, 18. Հէր նէ գատար րէսուլէր պու արա պէյն էն նաս միւնթէրէմ թութուլմագտա իտի իսէ տէ, պիթթապի շուրա մէճ- լիսի, Պաշ քեահին, վէ գըյամէթ իւլ էմլաթ թա'լիմին րէտտ էտէն Սատուգիլէր ֆըրգասը պիլ իթ- թիֆագ, հաստէլէրնտէն նաշի, անլէրի թութուպ հապսէ իլգա էյլէտիլէր:

տէրլէր իտի. ամմա քեահին ի ա'զամ վէ անըն իլէ պերապէր օլանլար կէլիպ' միլլէթ մէճլի- սինի վէ պէնի Խարայէլին ճիւղ- լէ իլթիյարլարընը ճէմ' է- տէրէք, անլէրի ճէլպ իշիւն հապսխանէյէ ապէճ կէճուտէր- տիլէր: (22) Ամմա մէմուլէր վարտըգտա անլէրի հապսխա- նէտէ պուլմամաղլէ, տէճնիւպ' (23) Վաղը'ա հապսխանէյի քէմալ ի իճթիմամ իլէ գա- փալը, վէ պէքճիլէրի գափու- լարըն էճնիւնտէ տուրուր պուլտուգ. ամմա աչտըղըմըզ զէման իշէրիտէ քիմնէյի պուլ- մատըգ' տէյիւ խապէր վէր-

1 Եռն. 5. 11: — 4 Պ. 4. 5, 6:

Ա. յ. 19, 20. Հէման օլ կէճէ Բապպ մէլէյինի իրսալ իլէ, մահ- պուլտէրի խէլաս էտիպ, պէշարէ- թի թէպլիւր էթմէյէ էմր պուլու- րուր: Քէնտիսինէ տէյիլ, անճագ Ալլահա միւթէվէքթիլ վէ միւթի' պիլր ատէմ Ալլահըն էմրի իւզրէ ճէսարէթ ի մուգատտէսէ քէսպ էտէր:

Ա. յ. 21-26. Հէր նէ գատար

տիլէր: (24) Քեահին ի ա'զամ վէ հէյքէլին սէրտարը վէ պաշ քեահինլէր աախի պու սէօղ- լէրի իշիթտիլէրինտէ, պու նէ օլաճագ' տէյիւ անլէրտէն տուլար շիւպհէտէ գալտըլար: (25) Վէ պիլր քիմնէ կէլիպ' իշ- թէ օլ հապսա գօտըղընըզ ա- տէմէր հէյքէլտէ տուրուպ գալմա թա'լիմ էտիյօրլար' տէյիւ անլէրէ խապէր վէրտի: (26) Օլ զէման սէրտար մէմուլ- լար իլէ կիտիպ' անլէրի ճէպը էթմէքսիզին կէթիլտի, յզի- րա թաշլանըրըզ տէյիւ գալմ- տան գօրգարլար իտի: (27) Վէ անլէրի կէթիլիպ' միլլէթ մէճ- լիսինէ իհզար իլէ, քեահին ի ա'զամ անլէրէ սուալ էտիպ' (28) Սիզէ պու իամ իլէ թա' լիմ էթմէմէյի էքիտէն թէն-

1 Լուգ. 22. 4: Պ. 4. 1: — 5 Մամ. 21. 26: — 6 Պ. 4. 18: — 7 Մամ. 23. 35: 27. 25: — 8 Պ. 2. 23, 36: 3. 15: 7. 52: — 9 Պ. 4. 19: — 10 Պ. 3. 13, 15: 22. 14: — 11 Պ. 10. 39: 13. 29: Դալ. 3. 13: 1 Պետ. 2.

Քեահին ի ա'զամ վէ շուրա մէճլիսի րէսուլէրին վա'զ էթմէքտէն մէն' օլունմալարը իշիւն քեաֆի վէսի- լէլէր գուլանտըլար իսէ տէ, մէճ- լիս ճէմ' օլտըղընտա' հապսխա- նէ վէ անըն պէքճիլէրի մուհաֆա- զալը պիլր հալտէ պուլընմալարը իլէ հապսա իլգա էթմիլ օլտըգ- լարը րէսուլէր հէյքէլտէ քէնտի մէմուլիյէթլէրին իճրա էթմէքտէ պուլունտըլար:

Պու քէյֆիյէթտէ Ալլահ շօլ մաղրուր Եհնուտի մէմուլիլէրին գատարընը նէ կիւզէլ պօշ վէ պաթըլ գըլտը:

Անլէր հէման շիմտի շօլ էհլի ֆէ- սատճը հիւքմ էտէրիզ, Եէր Երւզիւնտէն անլէրի գալտըրըրըզ, տէտիլէրինտէ, Ալլահ քէնտի

պիհ էթմէտիլ մի. վէ իշիթէ Երուշաղիմի թա'լիմինիզ իլէ տօլտըրտընըզ, վէ օլ ատէմին շգանընը պիզիմ իւզէրիմիզէ կէթիլմէք 'իսթէրսինիզ' տէ- տի:

(29) Վէ Պետրոս իլէ րէ- սուլէր ճէվապէն' Վատէմէր- տէն զիյատէ Ալլահա իթա'աթ էթմէք կէրէքտիլ: (30) Պէճտա- տըմըզըն Ալլահը սիզին շաղա- ճա ասըպ ի'տամ էյլէտիլինիզ Յիսուսու գըյամ էթտիլտի:

(31) Իսարայէլէ թէվպէյի վէ կիւնահլարըն 'աֆիլընը վէրմէք իշիւն 'Ալլահ անը Էրէիս վէ 'իթէլասքեար օլմագըլըզ քէն- տի սաղ էլի իլէ թէրֆիլ' էյ- լէտի: (32) Պիզ տախի պու նէսնէլէր խուսուսընտա անըն շահիտէրի իզ, վէ 'Ալլահըն

24: — 1 Լուգ. 24. 47: Պ. 3. 26: 13. 58: Էթ. 1. 7: Գօլ. 1. 14: — 2 Պ. 2. 33, 36: Ֆիլպ. 2. 9: Իպր. 2. 10: 12. 2: — 3 Պ. 3. 15: — 4 Մամ. 1. 21: — 5 Եռն. 15. 26, 27: 6 Պ. 2. 4: 10. 44:

միւնթախապ գուլարընը ֆէվզ իւլ 'ատէ թարզ իլէ վիգայէ վէ սիյա- նէթ էթմէքտէ իտի:

Ա. յ. 27, 28. Պու այաթտա քեա- հին ա'զամպիլր թարաֆտան փիւր զաղապ օլարագ' րէսուլէրի թէք- տիլ էտէր, վէ տիկէր թարաֆ- տան քէնտիսի պիլ զայրի հազգ օլ- տըղընը հիսս էտէրէք հիւճուտէն խալֆիլ (զանն ը զալիպ), Նասա- րինինին նամը պիլէ պիթը օլուն- մասըն իշիւն զայրէթ էտէր:

Ա. յ. 29-32. Պետրոս րէսուլ, տէօրտիւնճիւ պապտէ նազլ օլուն- տըղը վէճհլէ շուրա մէճլիսի հու- զուրընտա ճէսարէթլէ, հէմՔրիս- տոսուն Եալընըզ խէլասքեար օլ- մասընը, հէմ տէ մէմուլիյէթ ի մախսուսէսինի պէյան էտէր: Պագ

քէնտինէ ի թա'աթ էտէնլէրէ վէրտիյի Բուհ իւլ Գուտտ տա-
լսի շահէր Գէ' տէտիլէր: (33) Վէ
"պունու իշիթտիլէրինտէ,
ղայէթլէ հիտտէթլէնիպ անլէ-
րին գաթլի իշիւն մէշվէրէթ
էտէրլէր իքէն, (34) Պիւթիւն
գալմըն 'ինտինտէ միւ'թէպէր
օլան շէրի'աթ մու'ալլիմի Կա-
մալիէլ նամ պիր ֆէրիսի միւ-
լէթ մէճլիսինտէ գալգըպ' ըէ-
սուլլէրին պիր աղ վաղըթ տը-
շարը չըգարըլմաւընը էմր էյ-
լէտիքտէն սօնկրա, (35) Անլէ-
րէ տէտի քի' էյ պէնի իս-
րայէլ պու քիմէլէրէ էտէ-
ճէլինիղ մու'ամէլէ խուսու-
սընտա քէնտինիղի սագընը-
նը: (36) Զիրա պու կիւնլէր-
տէն ագտէմ' թէվտաս գալ-
գըպ քէնտինի պիր շէյ կէօս-
թէրէրէք, անա թագրիպէն
տէօրթ եիւղ նէֆէր թապի'
օլտու. քէնտինի գաթլ օլու-
նուպ անա թապի' օլանլարըն
ճիւմլէսի տաղըլըպ եօգ հիւք-
միւնտէ օլտուլար: (37) Վէ պու
ատէմտէն սօնկրա թահրի ի
նուֆուս կիւնլէրինտէ, ճէլիլ-
լի Եհնուտա գալգըպ, քէնտի-

— Պ. 2. 37: 7. 54: — Գ. 22. 3: —
+ Էմ. 21. 30: Իշա. 8. 40: Մաթ. 15. 13:
— Եւգ. 24. 15: 1. Գորն. 1. 25: — Գ. 7. 7.
51: 9. 5: 23. 9: — Գ. 4. 18: — Բ. Մաթ.

Պ. 4: Այ. 8—12 ին թէֆտիլինէ:

Կամալիէլին նասիհաթը վէ
անըն մէճլիս իւղէրինէ օլան
Քէնտինի. Այ. 33—42.

ա. Պու գաթլ փէք մէշուր պիր
մու'ալլիմ խո: Պունու իսմի միւ-
վէրիլիս Եօսէֆօստա միւքէրէրէն
գիւր օլունմուշ տըր, վէ հէմ ա-

նէ վաֆիր խալդ ճէլպ էթտի
խսէ տէ, օ տալսի հէլաք օլ-
տու, վէ անա թապի' օլանլա-
րըն ճիւմլէսի թար ու մար օլ-
տուլար: (38) Վէ շիմտի սիլէ
տէրիմ' քի' պու ատէմլէրտէն
վաղ կէշիպ անլէրի պրագընըղ,
"ղիրա էյէր պու թէտպիր եա-
խօտ պու իշ ինսանտան իսէ,
իպթալ օլունուր. (39) "Ամմա
էյէր Ալլահտան իսէ, անը իպ-
թալ էթմէյէ գատիր օլմաղ-
սընըղ. Զօլմայա քի' Ալլահա
գարշը մուհարրիպ տալի պու-
լունասընըղ: (40) վէ անա գալիլ
օլարագ "ընսուլլէրի չաղը-
րըպ Բտարպ էթտիքտէն սօնկ-
րա, Յիսուսուն իսմի իլէ սէօյ-
լէմէմէյի թէնպիհ էտիպ' ան-
լէրի սալը վէրտիլէր: (41) Ան-
լէր տալի անըն իսմի իշիւն
հագարէթ կէօրմէյէ լայըգ
սայըլտըղլարընտան տօլայը
Զմէսըր օլարագ' միլլէթ մէճ-
լիսինին հուզուրընտան չըգ-
տըլար: (42) Վէ հէր կիւն Դհէյ-
քէլտէ վէ էվլէրտէ թա'լիմ
էտիպ' Յիսուս Քրիստոսու
թէպլիք էթմէքտէն Եֆարիղ
օլմաղլար իտի:

10. 17: 23. 34: Մար. 13. 9: — Բ. Մաթ.
5. 12: Բօմ. 5. 3. 2 Գորն. 12. 10: Ֆիլպ.
1. 29: Դպր. 10. 34: Եւգ. 1. 2: 1 Պետ.
4. 13, 16: — Դ. 2. 46: — Ե. 7. 4. 20, 29:

նըն էյամը վէ մէշուլլէյէթի, հէմ
մանաուլը պապընտա պէր թէֆ-
սիլ պէյան օլունուր, Պու գաթլըն
նիշէ նիշէ էվսաֆը մէմուհէ իլէ
միւթթասըֆ օլտըղը, կէրէք 22.
5 տէն վէ կէրէք Եօսէֆօստան անկ-
լաղլապիլի. պա խուսուս միւ-
վէրիլիս մէգպուրըն շէհատէթի-
նէ մէպնի, անըն գիւր էթտիլի

էյամ պուրատա գիւր օլունան
վաղթա միւթթապըգ կէլիլ:
Բ. Պու միւթթէրէմ վէ 'ալիմ
գաթլըն պուրատա վէրտիլի նասի-
հաթընտան' սալիհ, ֆէրասէթլի
վէ ճէսուր օլտըղը, խուսուսա պու-
նութգընը' ա'գաթը պուլընտըղը
մէճլիսին հուզուրընտա իրատ էթ-
միշ օլտըղընտան' փէք աշիքէար
օլուր:

գ. Եհնի թա'լիմաթ' մէշէպ վէ
թարիգաթըն հիւքմ վէ թէֆէհ-
հիւսիւ, անճագ պու սուրէթլէ
օլմասը ճալղ օլապիլիլ:

դ. 56 վէ 57 պաթտա գիւր օ-
լունան իսմէր վէ անլէրին ֆըր-
գասը, Եօսէֆօսըն մա'րիֆէթլիլէ
տալի թէֆսիլէն գիւր վէ թաս-
տիգ օլունմուշ տըր: Վէ հէմ պուն-
լարըն էյամը գուհուրը' Ավղուս-
թօս Գայսէրին կիւնլէրինէ թէսա-
տիւֆ էթմիշ տիր:

Ճէլիլի Եհնուտանըն գուհու-
րը վաղթը փէք միւպէյյէն օլմա-
լըպ, իսթիլաֆլէ գիւր օլունուր
իսէ տէ, Եօսէֆօս հագգընտա
Ինճիլտէ մէնգուլ թահրիրաթը

'ուսուլլէ էյամընտա շէրէֆ պուլ-
տըղը գանն օլունուր, վէ հէմ
Եօսէֆօսըն անտիլի թէվտաս թա-
րիլի թարիլի Միլատտան 54 տէն
գիյատէ էվլէլ օլմաղ իսէ տէ,
Կամալիէլին տէտիլինտէն պաշգա
պիր ֆըրգա օլտըղը սայքի միւ-
սէլլէմ օլուպ, Կամալիէլինքի իսէ
միլատըն 57 սինաէն էօթէ տէյիլ
իսէ տէ, Եհնէ Քրիստոստան չօգ
էվլէլ օլմաղըղը գըյաս վէ թալս-
մին օլունուր. պա'ղըլարըն թալս-
մինինճէ իւշ եա տէօրթ սէնէ
գատար էվլէլ իտի:

ե. Հէր նէ գատար Կամալիէլին
նասիհաթը գապուլ օլունուր իսէ
տէ, Եհնէ րէսուլլէր մէճլիսին
էմրի իլէ տարպ օլունարլար, վէ
պու սուրէթլէ (1) մէճլիսին շէրէ-
ֆի քէննէհու վիգայէ օլունուր,
(2) Բէսուլլէր Քրիստոսուն իսմի
իշիւն էլէմ շէքտիլէրինտէ մէս-
րուր օլտուլար, հէմ տէ տահա
գիյատէ հայաթ միւթտէսինի թէպ-
լիք էթմէյէ քէսպ ի ճէսարէթ
էյէտիլէր:

ՖԱՍԼ Ը ԲԱՊԻ՝

Քիլիսէ ի մէսիհիլէսէ Եհնի ճիւն մէմուրէրին քա'եիւն
վէ քագսիս օլունմար:

ՊԱՊ 6. 1—7:

ՊԱՊ 6

(1) —վէ օլ կիւնլէրտէ շա-
լիրտլէր թէքէսսիւր էթմէք-

— Պ. 2. 41: 4. 4: 5. 14: Այ. 7: — Բ. 9. 9.

Շամմասարըն թա'եիլի: Այաթ 1—7:

Շիմտիլէ գատար քիլիսէ ի մէ-

լէ, Բեուսանիճէ թէքէլլիւմ
էտէնլէր թարաֆընտան քէն-

29:

սիհիլէտէ մէմուրլէր տաիր միւմին-
լէրտէն թէֆրիգ օլունմաղը իտի,
անճագ րէսուլլէր քիլիսէնին րէի-

տի տուլ գարըլարընըն էի'ա-
նէ ի եէվմիյէտէ իհմալ օլուն-
տըղլարը իչիւն, 'իպրանիլէր
'ալէյհինէ գիլ ու գալ վազը'
օլտու: (2) Վէ օն իքիլէր՝ շա-
յիրտլէրին ճէմա'աթընը տա-
վէթ էտիպ' Պլլահըն քէլա-
մընը թէրք իլէ սօֆրալարա
իւրամէթ էթմէմիզ միւնասիպ

Գ. 4.35: — Դ. 18.47: — Ե. Թէս.
1. 13: Գ. 1. 24: 16. 2: 1 Թիմ. 3. 7: —

սիթարաֆընտան թա'եին օլունմուշ
օլան խատէմէ օլուպ, քիլիսէնին
քեաֆֆէ ի ումուրը անլէրին թահ-
թը խտարէսինտէ խտի: Պու պապ-
տա իլք տէֆ'ա օլարագ քիլիսէ
խատէմէսինին եախօտ մէմուրլէ-
րինին ղէամի թարզ իլէ պիրի պի-
րինտլն վէ միւմինին ի ումուրլէ-
տէն թէֆրիզ օլունմալարը պէյան
օլունուր: Պու սէպէպտէն շամ-
մասլարըն թա'եին օլունմալարը
տիգգաթա շայան տըր: զիրա
պունտան էվիլէ ղէսուլլէրտէն
մա'տա քիլիսէ մէմուրլէրի թա'եին
օլունմամը վէ պունտան սօնկրա
ղէսուլլէրին էյամընտա պաշգա
ճինս քիլիսէ մէմուրը թա'եին օ-
լունմամըլիսէ, տէմէք տիրքի Բրիս-
տոսուն ղէսուլլէրինին էլլէրին-
տէն ալտըղըմըղ ուսուլ ի քիլիսէ
վէ մէմուրլին ի քիլիսէ հագգընտա
օլան թա'լիմաթ վէ նիզամաթ զա-
յէթ սաֆի օլուպ, պունտան 'ի-
պարէթ տիր քի, Բրիստոսուն քի-
լիսէսինտէ միւմինլէր Բրիստոսուն
խատէմէլէրի օլտըղլարընտան պի-
րի պիրինէ մու'ալէնէթ էտիպ,
սաիրլէրէ էլլէրինտէն կէլտիլի գա-
տար հայաթ միւթտէսինի պիլ-
տիրմէյէ պօրճուլ օլմալարընտան
պաշգա, իքի ճինս մէմուրը մախ-
սուս տախի պուլունուր, չէյլէ քի
պիրի քիլիսէնին ումուրը ղ ղուհա-
նլիյէսինէ վէ տիկէրի ումուրը
ճիւմանիյէսինէ նազար էտէրլէր:

տէյիլ տիր: (3) Անըն իչիւն, էյ
պիրատէրլէր, Եսիզտէն հագգ-
լարընտա հիւսն ի շէհատէթ
օլունտան վէ Բուհ իւլ Գուտս
վէ հիքմէթ իլէ մէմուլ պու-
լընտան եէտի առէմ'ին թիսապ
էտինիզ, պիզ տախի անլէրի
պու իլէ թա'եին էտէլիմ:
(4) Պիզ իսէ տու'ա իլէ քէլա-
ւ. 2. 42:

իքիսինէ խատէմէ տէնիլիր: վէ
պիրինճիսինէ հէմ եսիսագոփոս
հէմ երէց իւնվանլարը իթլագ օ-
լունուր: Հէր հալտէ պու այէթ-
լէր տին վէ քիլիսէ ի մէսիհիյէնին
թէվարիսինի տօղրուտան տօղ-
րույաանկամագ իսթէյէնին տիգ-
գաթընա շայան օլտըղը աշիքեար
տըր:

ա. Շամմաս թա'եինի միւմինլէր
մէյանէսինտէ ղուհուր էտէն շի-
քեայէթտէն նէշէթ էթտի (1 Ա.յ.):

բ. Բէսալէթ մէմուրլիյէթիին
իգթիզասընտան վէ մաթլուպա-
թընտան տըր քի, եա սաիր մէ-
մուրլար թա'եին օլունմալը, վէ
եա ֆուգարայա օլան նազարէթ
վէ սաիր ումուրը ղ ճիւմանիյէնին
իհմալլի լազըմ կէլիր:

Բէսուլլէրին մէմուրլիյէթի վէ
անա միւշապիհ մէմուրլիյէթին, մէ-
մուրլիյէթի ղ ղուհանիյէ մագամըն-
տա փաք հըֆզ օլունմասը իչիւն,
վէ հէմ ֆուգարայա վէ քիլիսէնին
սաիր ումուրը ղ ճիւմանիյէսինէ նա-
զարէթ էտիլմէսի իչիւն, Շամմաս-
լար եա'նի մու'ինլէրին թա'եինի
հէր հալտէ լազըմ տըր (2 Ա.յ.):

գ. Շամմասլարըն 'ալէլիսուսուս
ինթիսապը վէ թա'եինի, եալը-
նըղ ղէսուլլէրին եէտիլլէ տէյիլ,
անճագ քիլիսէ ի 'ումուրլիյէ մարի-
ֆիլթիլլէ իճրա օլունուր: Պու
քէյֆիլլէթ մախսուս տիգգաթա
շայան տըր (3, 4 Ա.յ.):

մըն խըտմէթինէ տէվամ է-
տէճէյիլ տէտիլլէր: (5) Վէ
պու սէօզ պիւթիւն ճէմա'ա-
թըն 'ինտիստէ միւսթահսէն
օլունալ՝ Եիման վէ Բուհ իւլ
Գուտս իլէ մէմուլ օլան Իս-
թէֆանօս նամ պիր առէմ' ի-
լէ Ֆիլիպպօս վէ Փրօքօրօս
վէ Նիգանօր վէ Թիմօն վէ
Փարմէնաս իլէ Մանթաքիալը
միւհիթէտի Նիգօլաօսու ին-

թիսապ էտիպ, (6) Անլէրի ղէ-
սուլլէրէ իհզար էթտիլլէր,
էանլէր տախի տու'ա էտիպ՝
էլլէրինի իւզէրլէրինէ վալ
էլլէտիլլէր: (7) Վէ Ալլահըն
քէլամը թէրագգը էտիպ շա-
յիրտլէրին 'ատէտի Երուշա-
լիմաէ ղայէթլէ թէքէսիւր
էտէրէք, քեահինլէրտէն վա-
ֆիր խալգ տախի իմանա ի-
թա'աթ էտէրլէր իտի:

— Ե. Գ. 11. 24: — Զ. 8.5, 26: 21. 8:
— Բ. Վան. 2. 6, 15: — Դ. 1. 24: —
Ե. Գ. 8.17: 9.17: 13.3: 1 Թիմ. 4. 14: 5.

22. 2 Թիմ. 1. 6: — Զ. 12.24: 19. 20:
Գոլ. 1. 6:

դ. Շամմասլարըն թախսիսիլլէ
քիլիսէտէ եէնի պիր մէմուրլիյէթ
իհտաս էտէն ղէսուլլէր օլուպ,
պունու տախի Բուհ իւլ Գուտսըն
տէլլէթլլէ իճրա էյլէտիլլէր (6
Ա.յ.): Պուրատա զիքր օլունտան
եէտի քիլիտէն եալընըղ իսթէ-
ֆանօս վէ Ֆիլիպպօս պաշգա եէր-
տէ զիքր օլունուր:

ե. Բէսուլլէրին իճրա էթտիլլէ-
րի պու իչին իւզէրլինէ Ալլահըն
մախսուս պէրէքթի կէլտի (7 Ա.յ.):

զ. Շամմասլարըն 'ատէտի պու
կիւնտէն պաշլայարագ էքսէր քի-
լիսէլլէրտէ եէտի օլուրթ իտի իսէ
տէ, վազթըն միւրուրլինտէ քիլի
սէնին ճէսամլթիինէ կէօրէ մէզ-
քիւր 'ատէտտէն տահա զլյատէ

օլուր իտի:

է. Պու նագլիյէթտէ իլք տէֆ'ա
օլարագ քիլիսէ ի մէսիհիյէնին շէքլ
վէ ուսուլ ղ զահիլի խուսուսըն-
տա պահս օլունմասընը անկարըղ:
Պունտան էվիլէ քիլիսէլլէր անճագ
միւմինլէրին ճէմա'աթլէրինտէն 'ի-
պարէթ իտի: Բիլիսէ ի մէսիհիյէ-
նին մէմուրլէրի ղէսուլլէր օլուպ
Բրիստոսուն ղուլլարը վէ խատէ-
մէսի ճիւմէ խըսթիյանլարտան
'իպարէթ իտի:

Լաքին շիմտի պիր նէվ՝ մէմուր
տահա թա'եին օլունուր: Պէյլէճէ
քիլիսէնին ուսուլը վէ թէքթիլլէնէ
գատար սատէ օլտըղը աշիքեար
տըր:

ՅԱՍԼ Ը ԽԱՄԻՍ

Իսթէֆանօսըն ահվալի, նուրգու վէ գաբի:

6. 8-7. 59:

(8) Վէ իսթէֆանօս իման վէ

գուտրէթ իլէ մէմուլ օլարագ:

Իսթէֆանօս Ալլահըն գուտրէ-
թիլլէ կէրէք միւճիլլէր իճրա-
սը, կէրէք ինճիլլէն թէպէլլէր:

խուսուսընտա օն իքի ղէսուլլէրէ
միւսապի պիր սէլահիլլէթ է նախ օլ-
մու օլտըղը կէօրիւնիլլէր: (8 Ա.յ.):

պէն, եւ դաւմ 'ազիմ միւ' ճի-
զէնքը վէ 'ալամէթլէր իճրա
էտէր իտի: (9) Վէ Լիպէթլին-
էր վէ Գիւրնէյիլէր վէ Իսքէն-
տէրիլէր իլէր «*Եւրոպայ*» տէնիլէն
սինազողտան վէ Գիւրիգիալը
վէ Ասիալըլարտան պա'ղըլա-
րը դալըզայ' Իսթէֆանօս իլէ
միւպահէսէ էտէրէր իտի:
(10) Յվէ վասթաթաթլէ սէօյ-
լէտիլի հիքմէթ վէ բուհա
մուգալէմէթ էտէմէտիլէր:
(11) Օլ զէման՝ Պիզ պուռնուն
Մուսա վէ Ալլահա քիւֆրէր
սէօյլէտիլին իլիթտիք՝ տէ-
մէք իլիւն պա'ղըլա ատէմէրի
այարթաթլար: (12) Վէ գաւմ
իլէ իսթիյարըլը վէ 'ուլէ-
մայը թահրիք էտիպ, իւզէ-
րինէ հիւճում իլէ անը թու-
թուպ՝ միլլէթ մէճլիսինէ

Ի Եուհ. 12. 22: — Ի Լուգ. 24. 15: Պ. 5.
39: Պագ Խուր. 4. 12: Իշա. 54. 17: — Ի 3

Պուրատա գիւրը օլունան Սինա-
զողլար իւզ 'ատէտ օլմալը: Պա-
ղըլարը հէփ պու միւսաֆիրլէրին
պիր թէք Սինազողլու օլմալը տէ-
միլլէր իսէ տէ, կէրէք պու միւ-
սաֆիրլէրին քէսթթիւնտէն, վէ
կէրէք Երուշալիմտէ պուլընան
480 'ատէտ Սինազողլարտան՝ պու
գիւ'իւմանքի մուհալ տըր (9 Ա. յ.):
Իսթէֆանօս՝ քէնտինին ճիհատ
վէ զայրէթ ի տինիլէսի իլիւն, միւ-
թէ'ասսըպ Եհնուտիլէր թարաֆըն-
տան հասէտ օլընարագ հասսա
իւզա օլընուպ, գուրու պիւհթան
վէ Եալանէհատէթ վէ շիքեայէթը
պի հասսիլէյէ մէպնի իլթիքեա
օլընուտ իսէ տէ, Եինէ լէհճէ վէ
սիմասընտա մէսրուրիլէթ վէ Էլ-
թաֆը իլահիլէ փարլամագտա ի-
տի (11—15 Ա. յաթ):

Ա. յ. 1. Բէհէն Ի «*Եւրոպայ*» տէնիլէն

կէօթիւրաիլէր: (13) Վէ Եա-
լան շահիտլէր իհզար էաէրէք,
անլէր աաիսի՝ Պու աաէմ պու
մուգատտէս մահալէ վէ շէ-
րի'աթա գարըլ քիւֆրէր սէօյ-
լէմէքտէն ֆարիզ օլմալ:
(14) Զիրա պուռնուն՝ Օլ Նա-
գարէթլի Յիսուս պու Եէրի
Յեղզըպ, Մուսանըն պիզէ թէս-
լիմ էթտիլի այնիլէրի թաղիւր
էտէճէքտիլ՝ տէտիլին պիզի-
շիթտիք՝ տէտիլէր: (15) Վէ մէճ-
լիստէ օթուրանլարըն ճիւմ-
լէսի անա տիգգաթլէ պաղըլա՝
անըն Եիւզիլիւն մէլէք Եիւ-
զիւ կիպի կէօրտիլէր:

Պ Ա Պ 7.

(1) Օլ զէման քեահին ի ա'-
զամ՝ Պու շէյլէր ֆիլ վագը՝

Միւլ. 24. 10, 13: Մաթ. 26. 59, 60: — Ի Պ.
25. 8: — Ի Տան. 9. 28:

Իսթէֆանօսը պիգգալա շաշա պիւ Նո-
թի Եիւզիլիւն «*Եւրոպայ*» վէրի:

Նութըն հալի օլթըր խուսուսաթ:

ա. Իսրայէլ թէվարիսինին փէք
ա'լա պիր մէճմու'ասը տըր:

բ. Խուսուսա թէվարիս ի մէգ-
պուրէտէ պուլընան զէվաթը
մէհնուրէնին թա'տատըլէ, Եէ-
հուտիլէրին՝ ումուսէն մուսթաղըր
օլտըզարը Մէսիհէ օլան միւնասի-
պէթիլին պէյան էտէր:

գ. Իսթէֆանօսըն գիհն վէ
գալլի իլահի թէվարիսիլէ մէմ-
լու վէ սուզան օլտըր տէրքեար
օլուպ, Նութընտա միւճիպ ի իս-
թիլաֆ պա'ղըլ իֆատաթ՝ պուհա
համ օլընապիլիւր, Եանի մէրամը
հաղըր պուլընան Եհնուտիլէրէ,
քեամիլէն մա'լիւմ նագիլիլէրի,
թէֆսիլաթընա տիգգաթ թէմէք-

պէօյլէ մի տիր՝ տէտի: (2) Օլ
տաիսի տէտի քի՝ «*Ե. յ.*» պիրա-
տէրլէր վէ փէտէրլէր, տինկ-
լէյինիլ. ֆէտէրիմիլ իպրահիմ
Հարանտա սաքին օլմաղտան
էվլէլ, Արամ ի նահարէյնտէ
իքէն, Ալլահը գուլ ճէլալ անա
կէօրիւնիւպ՝ (3) ԲՏիյարընտան
վէ ագրապանըն Եանընտան
չըգ, վէ սանա կէօսթէրէճէ-
յիմ տիյարա կէլ՝ տէտի: (4) Օլ
զէման Բիլլուսիլէրին տիյա-

— Պ. 22. 1: — Ի Թէք. 12. 1: — Ի Թէք.
11. 31: 12. 4, 5: — Ի Թէք. 12. 7: 13. 15:

սիգին, գիքը էթմէքլէ անլէրէ
Յիսուսու վա'ղ էթմէք իտի:

Իսթէֆանօսըն Նութընըն լի-
սանը Եուհանիճէ իտիլի զանը ը
ղալիպ տիր, վէ անըն Նութըն-
տա պուլընան իսթիլարաճաթ
'Ահտը Ն. Սթիգին Եէթմիլլէր (1)
թէրճիւմէսինտէն ալընմըլ իտի:

Ա. յ. 2, 3, «*Հարանտա*» սաքին օլ-
մաղտան էվլէլ: Պու այէթլէր
Թէքլին 11. 31 լէ թաթպիգ օլու-
նա: Իպրահիմ Հարանա կէլմէգ-
տէն էվլէլ, Ալլահ թարաֆընտան
անա էմր կէլմիլ իտի, վէ հէր Նէ
գատար պու էմր պիր Եէրտէ մու-
հարրէր տէյիլ իսէ տէ, Թէքլին
15. 7, վէ Նէհ. 9. 7 տէ իմա օ-
լունըյոր: Տէմէք տիր քի Ալլահըն
Իպրահիմ օլան էմրի, էվլէլա
քէնտի վաթանընտան չըգմաղտան
պույուրըլտը, վէ Հարանտա սա-
քին օլտըղընտա թէքարըլանտը:
Ա. յ. 4. «*Փէրէրէ Էֆաթ Եիւրոպայ*»

(1) «*Եէթմիլլէր*» Քէրճիւմէսի Միլտը ը
'իստտան 200 — Եա 260 սէնէ էվլէլ վուզու-
պուլմուշ տըր: Թէրճիւմէ էտէնլէր Եէհուտի-
լէրին Եէիս իւլ ապայարընտան օլուպ, պուհա-
լար Եուհանի լիսանընտա մաճիր իտիլէր:
Պուլընըն թէմալէն Եէթմիլլէր օլմաթը թաի-
մին օլընամազ, ճէմ տաիսի՝ Ահտ էլ՝ Ա. յ. 4-
գին պիր Քըպըրընը Եէթմիլլէրին պիր
զըսմը, վէ պագիսինի տիլէր զըսմը Քէր-
ճիւմէ Եէթմիլ տիր տէյու զանը ըղալիպ տիր:

ըննտան չըգըպ՝ Հարանտա
սաքին օլտու. օրատտան տաիսի,
փէտէրի վէֆաթ էթտիքտէն
սօնկրա, անը պու շիմտի սա-
քին օլտըղընըլ տիյարա նագլ
էյլէտի: (5) Վէ անտէ այագ
պասաճագ գատար պիլէ անա
միրաս վէրմէյիպ՝ էվլատը օլ-
մատըղը հալտէ Դանը քէնտի-
սինէ վէ քէնտիսինտէն սօնկ-
րա գիւրըրիլէրին թէմիլէքէն
վէրմէյէ վա'տ էյլէտի: (6) Վէ

15. 3, 18: 17. 8: 26. 3:

«*Եիւրոպայ*» Թէքլին 11. 22. 26. 32.
12. 4 լէ թաթպիգ էյլէ: Պու ա-
յէթլէր պիրի պիրիլլէ թաթպիգ
օլընտըգտա, թարիլաճէ իսթի-
լաֆ կէօրիւնիւյոր: — Եէհուտի
վէ սաիր միւսիլլիֆ վէ մուֆէսսիր-
լէր միսիլլիւ, Իպրահիմին՝ Թարա-
նըն քիւհիւք օլլու օլմաթը, վէ
Արանտան 60 Եալ քիւհիւք օլտը-
ղընը, վէ Թարանըն 150 Եալընա
կիրմէսինտէ թէվէլիւտ էթտիլինի
հիսապա ալըրսագ, պու այէթտէ
կէօրիւնէն իսթիլաֆ տէֆ՝ օլուր:

Ա. յ. 6. Պուրատա գիւրը օլունան
400 սէնէ Խուր. 12. 40, 41:
Ղալ. 5. 17 տէ գիւրը օլունան 450
սէնէ միւստէթէ մուխալիֆ կէօ-
րիւնիւր, հալպու քի մուրաճա'աթ
էթտիլիմիլ այէթլէրտէ գիւրը օ-
լունան միւստէթ իպրահիմին
չաղըրմասընտան թա Մըսըր է-
սարէթինին նիհայէթինէ տէկին
սայըլըր. վէ պուրատա Թէք. 15.
15 տէ մուհարրէր օլտըղը միսիլլիւ
Բաղալըն Իպրահիմէ Նէպի հագ-
ղընտա պույուրտըղը վա'տըն միւս-
տէթ ի իթմամը Իպրահիմին օլու
Իսհագըն թէվէլլիւտիւնտէն իթի-
պարէն սայըլտըղը զանը ըղալիպ
տիր. գիրա Իպրահիմ Հարանտան
չըգտըղը վագըթ Եէթմիլ պէհ Եա-
լընտա իտի վէ պէհ սէնէ գատար

Այլա՜ն՝ պու թարգիւղրէ սէօյ-
լէտի, եա՛նի ԵԱՆՆՆ զիւրրիյե-
թի տիյարը զուրպէթտէ միւ-
սափիր օլուպ, անը տէօրթ եիւղ
սէնէ էսիր վէ շէֆաեապ է-
տէճէքլէր տիր : (7) Վէ Այլա՜ն
Շօլ էսիրի օլաճազլարը թաի-
ֆէյի պէն հիւքմ՝ էտէճէյիմ,
վէ անտէն սօնկրա չըգըպ՝ Եպու
մահալտէ պանա իպատէթ է-
տէճէքլէր տիր՝ տէտի : (8) Եվէ
անա՝ ահտը խիթանը վէրտի :
Եօլ տախի իսհազը թէվլիտ
էյլէյիպ՝ պէօյլէճէ անը սէ-
քիդինճի կիւնտէ խաթն էյլէ-
տի : Էիսհազ Եա՛գուպը վէ
Եա՛գուպ օն իքի ըուէսա իւլ
ապայը Բէվէթ էյէթ : (9) Եվէ
ըուէսա իւլ ապա Եուսուֆէ
հասէտ էտիպ՝ անը Մըսըրա
սաթտըլար : Էլաքին Այլա՜ն ա-
նըն իլէ օլուպ, (10) Անը ճիւմ-
լէ մուղայազալարընտան խէ-
լաս էտէրէք, Էանա Մըսըր
մէլէյի Ֆիր՝օնըն հուզուրընտա

Է Թէք. 13. 13, 16 : — Է Խուր. 12. 40 :
Ղալ. 3. 17 : — Է Խուր. 3. 12 : — Է Թէք. 17.
9—11 : — Է Թէք. 21. 2—4 : — Է Թէք.
25. 26 : — Է Թէք. 29. 31, վէ դայր. 30. 5,
վէ դայր. 35. 18, 23 : — Է Թէք. 37. 4,
11, 28 : Մէգ. 105. 17 : — Է Թէք. 39.

էվլէլ Ուրտան չըգտըղը միւհթէ-
մէլ տիր : Իսհազըն հիյնի թէվլէ-
լիւտիւնտէ իսէ իպրահիմ եիւղ եա-
չընտա իտի : Վէ պու հիսապա կէօրէ
իւթիւլաֆ քիւլլիյէն տէֆ՝ օլունուր :
Իպրահիմ, Իսհազ վէ Եա՛գուպ
էսարէթտէն էվլէլ Բէն՝ան տի-
յարընտա պիր միւտտէթ իգամէթ
էթտիլէր իսէ տէ, ՝այնէն թէմէլ-
լիւք էթմիլ օլմառըլարընտան,
ղարիպլէր մագամընտա իտիլէր :
Ա. յ. 14. « Եեթիւ չէլ չէլ » :
Իսթէֆանօս պուրատա Եէթմիլ-

լութֆ վէ հիւքմէթ իհսան էթ-
մէքլէ, օլ տախի անը Մըսըր
վէ ճիւմլէ քէնտի խանէսի իւ-
ղէրինէ նազըր նասպ էթտի :
(11) Եվէ պիւթիւն Մըսըր իլէ
Բէն՝ան տիյարը իւղէրինէ
գըթլըգ վէ ՝ազիմ մուղայա-
զա կէլմէքլէ, էճաառըմըղ
գախիրէ պուլամազլար իտի :
(12) Եվէ Եա՛գուպ Մըսըրտա
պուղտայ վար իտիյինի ի-
չիթտիքտէ, պիրինճի տէֆ՝ա
էճաառըմըղ կէօնտէրտի :
(13) Եվէ իքինճի տէֆ՝աաա՝
Եուսուֆ քէնտինի գարնաչ-
լարընա պիւլտիրտի : Վէ Եու-
սուֆըն նէսէպի Ֆիր՝օնա մա՝-
լիւմ օլաու : (14) Եվէ Եուսուֆ
կէօնտէրիպ՝ քէնտի փէտէրի
Եա՛գուպ իլէ ճիւմլէ թէ՛ալ-
լուգաթընը, եէթմիլ պէչ քի-
չի օլարագ, տա՛վէթ էյլէտի :
(15) Եվէ Եա՛գուպ Մըսըրա Էն-
տի, Եվէ քէնտիսի վէ հէմ տէ
էճաառըմըղ վէֆաթ էթտի-

2, 21, 23 : — Է Թէք. 41. 37, 42. 6 : —
Է Թէք. 41. 54 : — Է Թէք. 42. 1 : — Է Թէք.
45. 4, 16 : — Է Թէք. 45. 9, 27 : — Է Թէք.
46. 27 : Թէս. 10. 22 : — Է Թէք. 46. 5 : —
Է Թէք. 49. 33 : Խուր. 1. 6 : —

լէրին թէրճիւմէսինէ ըր՝այէթ է-
տէր : Վազը՛ա, Թէքվին 46. 27.
Խուր. 1. 5 այէթլէրինէ կէօրէ եէթ-
միլ ճան զիքր օլունուր : Լաքին
պունա չէօյլ թէֆսիր վէրիլլօր
քի, Եա՛գուպըն զիւրրիյէթի 66, վէ
քէնտիսի վէ Եուսուֆ հէմ անըն
իքի օլլու էֆրաիմ վէ Մանասէ
ճէմիլի (66+4=70) իտի :

Եէհուտիլէրին արաաընտա պու
րիվայէթ տախի վար իտի քի,
Եուսուֆըն իքի օլլունտան մա՛տա
պէչ էվլաաը եախօտ թօրնու տա-

լէր. (16) Եվէ Շէքիմէ կէօթիւ-
րիւլիւպ իպրահիմին Շէքիմին
Ֆէթէթ համօրըն օղուլլարըն-
տան ազչէ գըյմէթիլլէ Էսա-
թըն ալմըլ իտիյի գապրա վազ՝
օլունտուլար : (17) Մամա Այլա-
հըն իպրահիմէ եէմին էթտի-
յի վա՛տըն գէմանը եազլաչ-
տըգտա, (18) Եուսուֆը պիւլ-
մէյէն զայրի պիր մէլիք զու-
հուր էտինճէյէտէկին, Էգալմ
Մըսըրտա արթըպ չօղալտը :
(19) Օլ տախի պիդիմ միլլէթի-

Է Խուր. 13. 49, Եէչ. 24. 32 : — Է Թէք.
23. 16 : 35. 19 : — Է Թէք. 45. 13, Ա. յ. 6 :
— Է Խուր. 1. 7—9 : Մէգ. 104. 24, 25 : —

հա վար իտի : Եեթիւլէրն թէր-
ճիւմէսի պունա ըրայէթէն օլմաաը
գաննը զալլապ տիր :

Ա. յ. 16. Պու այէթ իւչ այրը
իւթիւլաֆը հալլի տիր :

ա. Եա՛գուպ չէպրօնըն գուր-
պինտէ իպրահիմին պէնի չէթտէն
իւթիւրա էթմիլ օլտըղը մաղարատա
մէտֆուլ տըր (Թէքվին 50. 15) :

բ. Եօլու՛ա 24. 52 այէթինէ
նազաքէն, Եուսուֆ Շէքիմգապ-
րիսթանընտա տէֆն օլունտուլ,
լաքին անըն գարընտաչլարընըն
ճէնազէլէրինին Մըսըր տիյարըն-
տան նազլ օլունմաաը պապընտա՝
րիվայէթտէն զայրի պիր չէհատէթ
եօգ տուր :

գ. Իսթէֆանօսըն նագլինճէ,
Շէքիմ մէզարըղընը միւպա՛եա
էտէն կիւյա իպրահիմ իմիլ : Լա-
քին Թէքվին 35. 18, 19 ա կէօրէ,
օլ մէզարըղը իւթիւրա էտէն Եա՛-
գուպ իտի : Պիլա չիւպէէ պու ա-
յէթտէ պիր սէհվ պուլունմազտա
տըր : Վէ օլ տախի իպրահիմ լաֆ-
ղը եէրինտէ Եա՛գուպ լաֆղը
պուլունմուլ օլմալը իտի : Փա-
գաթ պու սէհվլլաթ իսթէֆա-
նօսըն մը, Եօխսա օնկրատան
քէլէմաթը միւլէնէյի թահրիր

միլ 'ալէյհինէ հիլէ գուլլա-
նըպ մա՛սուլարընը եաչաթ-
մամագ իչիւն Էանլէրի տըչա-
րը աթտըրմագ տէրէճէսինէ
գատար էճաառըմըղա ճէֆա
էյլէտի : (20) Եվէ օլ վազըթտա
Մուսա թէվլլիւտ էտիպ Մլ-
լահըն նազարընտա կիւղէլ ի-
տի, վէ իւչ այ փէտէրինին
խանէսինտէ պէպէնտիքտէն
սօնկրա, (21) ՝Տըչարը աթըլ-
տըղընտա, անը Ֆիր՝օնըն գը-
ղը ալըպ՝ քէնտինէ օղուլ օլ-

Է Խուր. 1. 22 : — Է Խուր. 2. 2 : —
Է Խուր. 11. 23 : — Է Խուր. 2. 3—10 :

էտէն քեաթիպլէր թարաֆընտան
մը վուգու՛ պուլտուլ, զայրի մա՛-
լիւմ տիր :

Պիրինճի վէ իքինճի իսթիւլաֆ-
լար հազգընտա իսթէֆանօս իքի
մէզարըղլարը գիքր էթմէյիպ,
Եա՛գուպըն վէ էվլաաընըն տէֆ-
նին պիրապէր զիքր էտէր, վէ ըր-
վայէթի մէզքիւրէյէ ըր՝այէթ էթ-
մէսինտէն պու իսթիւլաֆ հուսու-
լէ կէլլօր, Եօխսա պու իքի մագ-
պէրէնին պէր թէֆսիլ պէյանը
իլէ իսթիւլաֆ հալլ օլունուր
իտի :

Ա. յ. 18. Մըսըր թէվարիսին-
տէն անկաչըլտըղընա կէօրէ, չօ-
պան թէսմիյէ օլունան էճնէպի
մէլիք սիւլիլէսինին թարաըլլա
անլէրին եէրինէ կէչէն սապըգ Մը-
սըրը եէրիլ մէլիքլէր սիւլիլէսին-
տէն օլան պու մէլիքին էյամընտա
Իսրայէլ գալմը չօգ գուլմ չէքտի :

Ա. յ. 19. Պու մէլիք Իսրայէլ
գալմընըն իսմ վէ ճիսմինի տիւն-
եատան մահվ էթմէք իչիւն, տէ-
րէճէ ի նիհայէտէ անլէրէ ճէֆա
էթմէքլէ, ճիւմլէ վիտէր վէ վա-
լիտէլէրի էվլաալարընը թէլէֆ
էթմէքլիյէ մէհպուր էթտիլէր :

Ա. յ. 20—22. Էյէրչի Մուսանըն

մագ իշխան պէսլէտի: (22) Վէ Մուսա Մըսըրըլարըն հէր իւ- մինտէ թէրպիյէ օլունուպ էքէլամ վէ 'ամէլտէ սահիպ ի իգթիտար իտի: (23) Վէ գըրգ եալընը թէքմիլ էթտիքտէ, գարնտալարը օլան պէնի իս- րայէլի զիյարէթ էթմէքլիք գալպիսէ կէլտի: (24) Վէ պի- րինին զուլմ չէքտիյինի կէօր- մէքլէ, ա- հիմայէթ էտէրէք, Մըսըրըլը գաթլ էտիպ մագ- լումըն ինթիզամընը ալտը: (25) Վէ Ալլահ անլէրէ քէնտի էլի իլէ խէլաս իհսան էտէ- ճէյինի գարնտալարը ֆէհմ էտէրլէք զանն էտէր իտի իսէ տէ, ֆէհմ էթմէտիլէր: (26) Վէ էրթէսի կիւն անլէրէ՝ նիզա՝ էտէրլէք իքէն զահիր օլունպ,

41. 49: — Դ խուր. 2. 11, 12 — Դ խուր. 2. 13: — Զ Պագ Լուգ. 12. 14: Պ.

էսհապը ուղունտան օլմասը քիւ- թիւսը մուգատտէսէնին մահալը սաիրէսինտէ մէգըլէր տէյիլ իսէ տէ, պէնի իսրայէլին միւլէլիքլէ- րի մէյանէսինտէ, անըն Մըսըրըն ճէմի ի 'ուլում վէ մէ'արիֆինտէ փէրվէրիլ իլէ պէր քէմալ վէ էհլ ի տանա պուլընտըր միւթէվաթիր իտի: Վէ պիր թարաֆտան պու- քէյֆիլէթ՝ Մուսանըն կէօրտիլիւ ֆիլիլ ի 'ազիմ իշխան պիր հազըր լըգ սայըլապիլիլ:

Ա.յ. 23, 24. Հէր նէ գատար Մուսա՝ խանէտանը միւլիւքէանէ- տէն պիրի մագամընտա 'ատտ վէ ի'թիպար օլունմագտա իտի իսէ տէ, պու ճիւմլէ իլէ քէնտի միւ- լէթինին փէրուչան անվալընա իս- րազը լըթիյազը՝ հիսսի տէրունին- տէն իտի վէ եատ օլմայըպ անլէրին իսթիլալարը պապընտա քէնտիսինի մէսուլ 'ատտ էթմէքտէ իտի:

էյ առէմլէր, սիզ գարնտալ- ար սընը, նիշիւն պիրի պի- րինիլէ զուլմ էտիյօր սընը՝ տէյէրէք անլէրի պարըշտըր- մագա զայրէթ էթտի իսէ տէ, (27) Գօնչըսընա զուլմ էտէն անըր ըէտտ էտիպ՝ Սէնի պի- զիմ իւզէրիմիլէ քիմ ըէիս վէ գատը նասպ էթտի: (28) Տիւն Մըսըրըլը գաթլ էթտիյին կիպի պէնի տէ մի գաթլ էթ- մէք իսթէրսին տէտի: (29) Վէ պու սէօզ իւզէրինէ Մուսա ֆիրար էտէրէք, Մատիան տի- յարընտա միւսաֆէրէթէն ի- գամէթլէ՝ օրատա իրի օղուլ թէվիլտէյլէտի: (30) Վէ գըրգ սէնէ թէմամօլըրգտա, թուրի Սինա պէրրիյէսինտէ չալը ա- թէյի 'ալէվինտէ անա Րապ-

4. 7: — խուր. 2. 15, 22: 4. 20: 18. 3, 4: — Զ խուր. 3. 2:

Ա.յ. 25. Պիւ չիւպհէ, իսթէ- ֆանօսըն թէֆհիմ էթմէք իսթէ- տիլի չէյ Գրիստոսուտ տալի Մու- սա միսիլիւ անլէրին խէլասը 'ա- մէլինտէ իքէն գարնտալարընտան ըէտտ օլունմասը քէյֆիլէթի տիր:

Ա.յ. 29. « Մաֆան »: Պու տի- յար Արապիսթան քէօրֆէզինին չըմալի սահիլինտէ, Մուսալիլէրէ հէմհուտուտ պիր եէր իտի: Մու- սանըն գայն փէտէրի եիթրօ օլ ճիվարտա սէրսէրի կէզն պէտէ- վիլէրին միւտիր վէ քէահինի զանն օլունույօր (խուր. 6. 15):

Ա.յ. 30. Մուսանըն միւտտէթ ի 'էօմիլիլ իւլ միւսապիլ գըսմա թէ- գատսիմ էտիպ՝ իլք իքի գըսմը սօն գըսմընա պիր հազըրլըգ կի- պի իտի: Պիրինճի գըսմը ֆիրօ- նըն սէրայընտա սարֆ էթտիլի միսիլիւ, իքինճի գըսմընը տալի

պրն մէլէյի կէօրիւնտիւ: (31) Վէ Մուսա անը կէօրտիւ- յիւնտէ, կէօրիւնիւշիւնէ թէ- 'աճհիւպ էտէրէք, նազար գըլ- մագ իւզրէ եագլաշըր իքէն, անա՝ (32) Պէն սէնին էճտա- տընըն Ալլահը, իպրահիմին Ալլահը վէ իսհազըն Ալլահը վէ Եա'գուպըն Ալլահը իմ՝ տէյիւ Րապպըն սէտասը կէլ- տի: Վէ Մուսա լէրզան օլմալ- լէ, նազար գըրմաղա ճէսարէթ էտէմէտի: (33) Վէ Րապպ ա- նա՝ Այագլարընտան այագ գապընը չըգար: զիրա տուր- տըրըն եէր մուգատտէս թօփ- րադ տըր: (34) Ֆիւհգիլէն պէն Մըսըրտա օլան գալմը-

+ Մաթ. 22. 32: Դ իպր. 11. 16: — օ խուր. 3. 5: Եէշ. 5. 15: — Զ խուր. 3. 7: — խուր. 14. 19: Ստ. 20. 16: — Բ խուր.

մըն ճէֆասընը կէօրիւպ՝ ան- լէրին ահընը իշիթտիմ, վէ անլէրի խէլաս էթմէք իշիւն նիւզուլ էյլէտիմ: Վէ չիմտի կէլ, սէնի Մըսըրա կէօնտէ- րէյիմ՝ տէտի: (35) Սէնի քիմ՝ ըէիս վէ գատը նասպ էթտի՝ տէյէրէք ինքեար էթտիլէրի պու Մուսայը, Ալլահ հէման անը չալըտա անա կէօրիւնէն 'մէլէյին ետտի իլէ ըէիս վէ գուրթարըճը իրսալ էյլէտի: (36) Բիւլ առէմ՝ անլէրի իսրաճ էտիպ՝ Մըսըր տիյարը իլէ էպահըն Ահմէրտէ Վէ գըրգ սէնէ պէրրիլէտէ 'միւլ՝ ճիլէ- լէր վէ 'ալամէթլէր իճրա էյ- լէտի: (37) Պէնի իսրայէլէ խի-

12. 41: 33. 1: — Զ խուր. 14. 21, 27, 28, 29: — Դ խուր. 16. 1, 35: — Ե խուր. 7. 8. 9. 10. 11 վէ 14: Սէգ. 105. 27:

պէրրիլէտէ չօպանըգտա սարֆ էթմիլ տիր, վէ էլպէթտէ Մըսրի- լէրին ճէմի՝ հիւնէր վէ մէ'արիֆինտէ մուլլէմօլ օլմասը նէ գատար էլ- գէմ իտի իսէ տէ, Ալլահ թարա- ֆընտան անա իհալէ գըլընաճագ մէմուրիլէթ ի 'ազիմ իշխան պէր- րիլէտէ էտիլէն թէրպիլէ վէ հա- զըրըլըգ տալի օլ գատար էլգէ- միլէթ վէ հաճէթ վար իտի:

Սօնկրատան Մուսայա փէք չօգ լուզուլմը պուլունաճագ սապը վէ հիւմ՝ ձիրօնըն խանէսինտէ էտի- նիլէմէյիպ, անճագ պէրրիլէտէ օլ մախսուսիլէթի քէսպ էտէպիլիլ իտի:

Պա'գէն Սինա վէ պա'գէն Հօրէպ գիլըր օլունույօր: Պու տաղ պիրի պիրինէ միւթթասը օլան պիր սիւ- սիլէ օլուն, ումուլէն Սինա իսթի պիւթիւն սիսիլէյէ վէրիլիլ իտի: Հօրէպ իսէ՝ պու սիսիլէտէ պու- լունան մէշուր պիր տաղըն իսթի իտի:

Պա'գը նուսիլէրտէ « Րապպ » լաֆը պուլունմայըպ, անճագ « Րապպ » Բէլէյ, Եախօտ « Բէլէ » լաֆը պուլունմագտա տըր, վէ պուրատա հարֆը թա'րիֆ պու- լունմատըրընտան, իսթիլաֆ մէյ- տան պուլմուշ, ֆագաթ պու ա- յէթտէ գիլըր օլունան խուր. 5. 2 իլէ թաթպիլի օլունտըգտա, ա- չիքեար տըր քի, « Բէլէ » լաֆը « Րապպ » Բէլէյ տէմէք տիր. պու տալի Գրիստոս տըր:

Ա.յ. 36—45. ա. Մուսա Ալլահ թարաֆընտան քէնտի գալմընա հատի թա'իլն օլունտըրը միսիլիւ, Գրիստոս տալի այնի վէճէլէ հա- տի ի 'ումուլիլ թախսիս օլունմուշ տըր:

բ. Մուսա գալմը մէգըլըրտէն ըէտտ օլունտըրը միսիլիւ, Գրիս- տոս տալի ըէտտ օլունտու:

գ. Մուսայը ըէտտ էտէն գալ- մըն փուլթիլէթէթիլիլ տիւշտիլք- լէրի, վէ օլ սէպէպտէն զագապը

Թապէն՝ Ալլահընդ Բապպ
գարնտաշլարընդտան, պէնիմ
կիպի շալիր փէյղամպէր զու-
հուր էթտիրէճէք տիր՝ Կանը
տինկէյէսինիզ՝ տէյէն պու
Մուսա տըր: (38) Թուրի Սի-
նատա քէնտիսինէ սէօյլէյէն
ւմէլէք իլէ վէ էճտատըմը ի-
լէ պէրապէր պէրըիյէտէ օլան
ճէմա՛աթտա օլարագ, Բալիզէ
թէսլիմ էթմէք իւզրէ հայաթ
էքէլամլարը ալմիլ օլան էզաթ
պու տըր: (39) Էճտատըմը ա-
նա միւթի՛ օլմագ իսթէմէյիպ
րէտա էթտիլէր, վէ գալպլէ-
րիլէ Մըսըրա կէրի տէօնիւպ
ւՀարունա՛ (40) Պիզէ էօնիւ-
միւզճէ կիտէճէք իլահլար
եափ. զիրա շու պիզի Մըսըր
տիյարընտան իսրաճ էտէն
Մուսայա նէ վագը՝ օլտըղընը
պիլմէյիզ՝ տէտիլէր: (41) Էվէ
օլ կիւնլէրտէ պիր պուզագը
եափտըլար, վէ պու փութա
գուրպան թագաթիմ էտիպ՝ էլ-
լէրինին ա՛մալը իլէ մէսըուր

Դ թէս. 18. 15, 48: Պ. 3. 22: — Ե Մաթ. 17. 5: — Ե Իշա. 63. 9: Ղալ. 3. 19. Իպր. 2. 2: — Բ Խուր. 21. 1: Թէս. 5. 27, 31: 33. 4: Եռն. 1. 17: — Ժ Բոմ. 3. 2: — Է Խուր. 19. 3, 17: — Ը Խուր. 32. 1. — Թէս. 9. 16: Մէզ. 106. 19: — Զ Մէզ.

Իլահլէյէ միւսթահագգ օլտըղըլարը
միսիլիւ, Քրիստոսու րէտա է-
տէնլէր տախի զէլպլէթէ տիւշիւպ
'այնի զագապա գաթ պէ գաթ
մագհար օլուրլար:

Հէր նէ գատար պա՛ղը խուսու-
սաթտա Քրիստոս Մուսայա միւ-
շապիհ իտի իսէ տէ, Էինէ Ալլա-
հըն պիւթիւն գալմընըն հատիսի
վէ խէլսաքեարը վէ րէիս ի մութ-
լագը օլմասըլէ Մուսայա հէր
հալտէ թէգատտիւմ էթտիլի պէ-

օլուրլար իտի. (42) Էվէ Ալլահ
րիւճու՛ էտէրէք անլէրի Նճիւ-
նուտ էս սէմայա իպատէթ էթ-
մէյէ թէսլիմ էյլէտի, նիթէ-
քիմ փէյղամպէրլէրին քիթա-
պընտա՛ Էյ պէյթ ի Իսրայէլ,
պէրըիյէտէ գըրգ սէնէ պա-
նա զէպիհէլէր վէ գուրպան-
լար թագաթիմ էթտինիզ մի.
(43) Էվէ Մօլօսըն չատըրընը վէ
իլահընդ Բէմֆանըն երլտըղը-
նը, սէճտէ գըլմագ իլիւն շօլ
եափտըղընը գուրէթլէրի թա-
շտընը. պէն տախի սիզի Պա-
պէլտէն էօթէյէ նագլ էտէ-
ճէյիմ՝ տէյիւ եաղըլմը տըր.
(44) Եէհատէթ մէսքէնի պէր-
ըիյէտէ էճտատըմը պէյնին-
տէ իտի. նիթէքիմ Մուսայա
սէօյլէյէն՝ Յնը կէօրտիւյիւն
նուսունէյէ կէօրէ եափասըն՝
տէյիւ էմը էյլէմիշ իտի.
(45) Էֆի էճտատըմը անը սը-
րա իլէ գապուլ էտիպ Եէշու՛
իլէ պէրապէր, էճտատըմըն
էօնիւնտէն՝ Ալլահըն՝ Տաու-

81. 12: Հէզ. 20. 25, 59: Բոմ. 1. 24: 2 Սէլ. 2. 10: — Գ Թէս. 4. 19: 17. 3: 4 Միւլ. 17. 16: 21. 3: Էր. 19. 13: — Դ Ամոս. 5. 25, 26: — Ե Խուր. 25. 40: 26. 30: Իպր. 8. 5: — Զ Եէշ. 3. 14: — Է Եէշ. 9. 24: Մէզ. 44. 2: 78. 55: Պ. 13. 19:

տիհի տիր.
Եէհուտիլէրին տիւշիւպ մաիլ օլ-
տըղըլարը փութփէրէսթիւք՝ Մըսըր
վէ սաիր գօշուլ միւլէթլէրին
փութփէրէսթիլի նէվինտէն օ-
լուպ, պուզագըյա վէ երլտըղ իլա-
հընա իպատէթ էտէրլէր իտի.
Պուզագը Մըսըրիլէրին վէ երլտըղ
իլահը Բէմֆան՝ Քրիտանիլէրին,
վէ Մօլօս՝ Ամօնիլէրին սէճտէ էթ-
տիլէրի իլահլէրին իսմէրի տիր.
Ա.յ. 44—47. Իսթէֆանօս՝ Մու-

տուն կիւնլէրինէ գատար
թարտ էթտիլի թաիֆէլէրին
միւլքիւ իլինէ կէթիլտի:
(46) Մօլտախի Ալլահըն հուզու-
ընտա մագհարը լութֆ օլուպ
'Եա՛գուպըն Ալլահընա պիր
իգամէթկեա՛ն պուլմագ իս-
թէտի իսէ տէ, (47) Միւլէյ-
ման անա պիր խանէ պինա
էյլէտի: (48) Վաքին Միւ-
թա՛ալ էլ իլէ եափըլմը հէյ-
քէլլէրտէ սաքին օլմագ. նի-
թէքիմ փէյղամպէր՝ Բապպ
պուլուրուր քի՛ (49) Մէմա
թախթըմ, զէմին տախի այագ-
լարըմա պատամագ տըր. պա-
նա նա՛սըլ խանէ պինա էտէ-
ճէքսինիզ, վէ եա՛ րահաթը-
մին մահալի նէրէտի տիր.
(50) Պուսլարըն ճիւմէսինի պէ-
նիմ էլիմ եափմատը մը՝ տէ-

Տ 1 Միւլ. 16. 1: 2 Միւլ. 7. 1: Մէզ. 89. 19: Պ. 13. 22: — Ե 3 Միւլ. 8. 17: 1 թէվ. 22. 7: Մէզ. 132. 4, 5: — Զ 3 Միւլ. 6. 1: 8. 20: 1 թէվ. 17. 12: 2 թէվ. 3. 1: — Է 3 Միւլ. 8. 27: 2 թէվ. 2. 6: 6. 18: Պ. 17. 24: — Դ Իշա. 66. 1, 2. Մաթ. 5. 34,

սա հիքեայէսինտէն Միւլէյմանըն
էյամընտէք վուգու՛ պուլան շէյ-
լէրի իճմալէն իյզահ էտէր. « Մու-
գատտէս մէսքէն» վէ թէվարիս ի
պէնի Իսրայէլի սըրա իլէ պէյան-
տան սարֆը նագար իլէ, գուտ-
սիյէթ վէ ճէլալէթ ի րապպանիյէ-
նին թէգըեարը իլէ նութգընա
խիթամ վէրի:
Ա.յ. 48—50. Իշպու պէթլէր.
տէ Քրիստոսուն Սամարիալը գա-
րըյա պէյան էթտիլի հագիգաթ,
եա՛նի՛ իպատէթ պիր մահալէ
մախսուս օլմատըղը թէֆհիմ գը-
լընմը տըր.
Ա.յ. 51—53. Իսթէֆանօս է-
յէրչի պուրատա քէնտի սամիինի
Քրիստոսու սալլ էյլէմէլէրիլէն,

տի: (51) Էյ պօյնու սէրթ,
վէ Պալպի իլէ գուլագլարը
խիթանըղ օլանլար, սիզ տա-
խի էճտատընըղ կիպի տաի-
մա Բուհ իւլ Գուտսա մուխա-
լէֆէթ էտիյօրսընը: (52) Էէճ-
տատընըղ փէյղամպէրլէրին
հա՛նկըսընա թէ՛ատտի էթմէ-
տի. վէ անլէր օլ Մալիհին
զուհուրը հագգընտա մու-
գատտէմա խապէր վէրէնլէրի
գաթլ էթտիլէր. սիզ տախի
չիմտի անըն խայինլէրի վէ
գաթիլլէրի օլտընը: (53) Միզ
չէրի՛աթը մէլաիքէ թէրթի-
պաթը իւզրէ ալտընը, վէ
հըֆզ էթմէտինիզ:

(54) Վնլէր պու շէյլէրի ի-
չիթմէլէրիլէ, գալպլէրինտէ
ղայէթլէ հիտտէթլէնիպ՝ տիշ-
լէրինի գըճըրտաթտըլար:

35: 23. 22: — Ը Խուր. 32. 9: 33. 3: Իշա. 48. 4: — Դ Լալ. 26. 41: Թէս. 10. 16: Էր. 4. 4: 6. 10: 9. 26: Հէզ. 44. 9: — Զ 2 թէվ. 36. 16: Մաթ. 21. 35: 23. 34: 37: 1 Սէլ. 2. 15: — Դ 3. 14: — Է Խուր. 20. 1: Ղալ. 3. 19: Իպր. 2. 2: — Ը Պ. 5. 33:

չէտիտէն թագպիհ էյլէտի իսէ տէ,
պիզայրի հագգ տէյիլ իտի.
Պուրատա Իսթէֆանօս՝ Ահտը
'աթիգտէ պուլընան րիվայաթը
Քրիստոսու տաիր օլան իսպարա-
թը միւլէյմէնին մէ՛ալ վէ մէֆհու-
մընը պէյան էթմէք իւզրէ տէլա-
յիլ մագամընտա իսթիմալ էտէր.
Օն էվամիրին իթա օլունմա-
սընտա մէլաիքէնին միւսթախտէմ
խիթլէրի մախսուսէն զիքը օ-
լունմամըլ իսէ տէ, անլէրին թէ-
վասութը կալ. 5. 19: վէ Իպր. 2.
2. պէթլէրտէ թատտիգ օլունուր.
Ա.յ. 54. Իլա ախրի: Պալատէ
մուհարրէր օլտըղը վէճլէ Եէ-
հուտիլէրին զագապա կէլմէլէրի
Իսթէֆանօսըն վէ մէճլիսին խա-

մամտա ճիւղմէսի Եհնուտիյէ
իլէ Սամարիանն տիարլարընա
տաղլըլար: (2) Վէ պա'ղը
միւթթագի տտէմէր իսթէ-
ֆանսու գալորըլայ Բիւղէրի-
նէ պէոյիւք մամթէմ էթտիլէր:

Բ Թէք. 23. 2: 50. 10: 2 Միւլ. 3. 34: —
Է Պ. 7. 57: 9. 1, 13, 21: 22. 4: 26. 10, 11:

իթթիֆագ րէսուլէրին թա'լիմա-
թընա մուգայյետ օլուպ պիրի պի-
րիյէ սէլամէթ իւզրէ կէշինմէքտէ
իտիլէր: Պէշինճի պապըն իպթի-
տասընտա մուհարրէր պուլընան
նագլիյէթտէն անկաշըլըր քի,
Ալլահ քէնտի քիլիսէսի 'ալէյինէ
հիւճուէ տէն պիր պէոյիւք թէհ-
լիքէ, Եա'նի' քիլիսէ տէրունինտէ
վուգու' պուլան միւրալիւք վէ
սալահը քեաղիպ թէհլիքէսինտէն
խէլաս էյլէտի: Լաքին շիմոյիյէ
գատար քիլիսէ ի մէսիհիյէ անճագ
Երուշալիմտէ պուլընտու, լաքըմ
իտի քի սաիր Եթըլէրտէ հայաթ
միւթտէսի վա'ղ օլունա, վէ վա'ղ
օլունմասը իշին վա'ղլէր կիթմէ-
լի իտիլէր: Հէոյլէ քի Երուշալիմ-
տէն գովուլմալարը տին ի մէսիհի-
նին տէյիլ պիր Եթըլտէ, անճագ
չօգ Եթըլէրտէ վա'ղ օլունուպ քի-
լիսէլէրին թէհլիլ օլունմալարը-
նա սէպէպ օլտու, րէսուլէր
Եինէ Երուշալիմտէ գօրգուսըզ օ-
լարագ գալորըլար: Փագաթ սաիր-
լէր քիմի քէնտի վաթանընա, քի-
մի պաշգա Եթըլ տաղլըլայ, գա-
պուլ էթմիշ օլտըգլարը հայաթ
քէլամընը թէպշիր էթտիլէր:

Ա. յ. 2. Պիւա շիւպհէ իսթէֆա-
նօսը տէֆն էտէնլէր միւթթագի
Եհնուտիլէր իտիլէր: Պա'ղըլար
զանն էթմիշլէր քի պուլըլար իրիա-
թիյան պիրատէրլէրտէն իտիլէր,
Փագաթ պու գիւլիւմ գապուլէ
շայան տէյիլ տիր, զիրա (1) իրիա-
թիյանլար ինճիլի շէրիֆտէ պաշ-
գա Եթըլտէ պէոյլէ թա'պիր իլէ
Եստ օլունմալար: Վէ հէմ տէ

(3) Լաքին Սաուլ խանէլէրէ
կիրիպ, Եթէք վէ գարըլարը
սիւրիւքլէյէրէք հապսա իլ-
գա էթմէքլէ, Էթիլիսէյի խա-
րապ էթմէքտէ իտի:

(4) Դվէ տաղլըլան քիմսէլէր

1 Գօրն. 15. 9: 2ալ. 1. 13: Ֆիւլ. 3. 6: 1
Թիմ. 1. 13: — Դ Մաթ. 10. 23: Պ. 11. 19:

(2) Ղայրի թապի'ի պիր շէյ իտի
քի, իսթէֆանօս իմանը իշին
գաթլ օլունտըգտան սօնկրա անըն
տիյանէթտաշարը 'ալէնէն անը
գալորըլայ տէֆն էթմէյէ միւգ-
թէտիր օլար: Քրիստոս էֆէն-
տիմիզին ճէսէտինի տէֆն էտէն
Արիմաթիալը Եուսուֆ Էվլէտէն
Քրիստոսուն շայիրտլէրտէն օլտը-
ղը Եհնուտիլէրէ մա'լիւմէյիլ իտի
Ամմա էֆէնտիմիզին պիղայրի հագ-
գըն գաթլ օլունտըղընը կէօրտիւ-
լիւնտէ Եուսուֆ պի փէրվա օլա-
րագ անը տէֆն էյլէտի: Պէոյլէճէ
պու պէթտէ գիքը օլընան Եհնու-
տիլէր սալիհ ատէմէր օլուպ, իս-
թէֆանօս էյի պիր ատէմ օլտըղընը
վէ գալիմ ատէմէրին էլլէրիլէ պի-
ղայրի հագգըն գաթլ օլունտըղընը
կէօրտիւքլէրինտէ անըն ճէսէտինի
տէֆն էթմէյէ, հէմ տէ անըն ի-
շին մամթէմ էյլէմէյէ ճէսարէթ
էթտիլէր: Վէ ֆիլ վագը' Եհնու-
տիլէրին շէրի'աթը միւճիպինճէ
միւճրիմ օլան մագթուլըն ճէսէ-
տի պիլէ գալորըլայ տէֆն օլուն-
մասը վաճիպ իտի:

Ա. յ. 5. Սաուլըն Ղայրէթի վէ
ճէսարէթի պուրատա պէյան օ-
լունուր, վէ անըն զուլմը տախի
աշիքեար տըր, զիրա Եալընըզ Եր-
քէլէրի տէյիլ, գարըլարը տա-
խի թէվգիֆ Ետէրէք Էվտէն Էվլէ
գօշմագտա իտի:

Ա. յ. 4. Սաուլըն Ղայրէթի վու-
գու' պուլան թէ'ատտիլի թէգիւտ
էթտի, վէ անըն շիտտէթի նէ գա-
տար զիյատէ իտի իսէ, օլ տէրէ-
ճէտէ միւմիլէր տաղլըլարը,

քէլամը թէպշիր Ետէրէք հէր
թարաֆտան կէշէրլէր իտի:
(5) Եմիլիպպօս տախի Սամա-
րիանն պիր շէհրինէ Ենիպ'
անլէրէ Քրիստոսուն վա'ղ Ետէր
իտի: (6) Վէ խալգ Եմիլիպպօ-
սըն սէօղլէրինի իշիտիպ' իճ-
րա էյլէտիլի 'ալամէթլէրի
կէօրմէլէրիլէ, պիլիթթիֆագ-
անըն սէօղլէտիլէրինէ տիգ-
գաթ էտէրլէր իտի: (7) ԴՁիրա
նափաք րուհլար պիւլէնտ ա-
վաղ իլէ պաղըլարագ' գապթ
էթտիլէրի չօգ քիմսէլէրտէն

Է Պ. 6. 5: — Դ Մաթ. 16. 17: — Է Պ. 5.

վէ նէ գատար տաղլըլար իտէ,
օլ տէրէճէ վասի' Եթըլէրտէ հա-
յաթ միւթտէսի վա'ղ օլունուր ի-
տի: Վէ պիւա շիւպհէ օլ էվլէլէրի
կիւնլէրտէ պու թէ'ատտի սէ-
պէպինտէն չօգ Եթըլէրտէ քիլիսէ-
լէր թէհլիլ օլունուր:

Ա. յ. 5. Պու Եմիլիպպօս, օլ իսմ-
տէ պուլընան րէսուլ տէյիլ ի-
տի, զիրա պիրինճի պէթտէն
անկաշըլըր քի, ճիւմէ րէսուլէր
Երուշալիմտէ գալորըլար, լաքին
6. 5տէ գիքը օլունան շամմաս իտի:

Ա. յ. 6. 7. Եալընըզ րէսուլէր
տէյիլ, շամմասլար վէ սաիրլէր
տախի հէմ հայաթ միւթտէսինի
վա'ղ էթտիլէր, հէմ տէ վա'ղ էթ-
տիլէրի քէլամըլը միւճիգէլէր
վասըթասըլլէ թաստիգ էյլէտիլէր:
Վէ պիթթապի' Սամարիատա, Ե-
րուշալիմտէ պուլընմուշ օլտըղը
միսիլիւ, քէսրէթ ի խալգ պիլ
մէսրուրիլէ իլգամ օլունուպ իման
էթտիլէր:

Քրիստոսուն գուտրէթի քէնտի
գուլարը իւզէրինտէ գալորը, վէ
անըն քիլիսէսի գուվլէթ վէ քէս-
րէթ քէսպ էթմէքտէ իտի:

Ա. յ. 9-15. Պու Սիմ'օն Էվ-
վէլա ֆէվգ էլ 'ատէ պիր մա'րի-

լըգըպ, չօգ քէօթրիւմ վէ թօ-
փալ քիմսէլէր տախի շիֆա
պուլըլար իտի: (8) Վէ օլ
շէհրտէ 'աղիմ մէսէրլէթ օլ-
տու: (9) Վէ էօթէտէն պէրու
օլ շէհրտէ' Էվէն պէոյիւք պիր
զաթ ըմ' տէյէրէք Եսիհրպաղ-
լըգ Ետիպ, Սամարիա Էհալի-
սինի միւթէհայյիր էթմիշ օ-
լան Սիմ'օն նամ պիր քիմսէ
պուլընուր իտի: (10) Վէ պէօ-
լիւք քիւլիւք ճիւմէսի' Պու
ատէմ Ալլահըն 'աղիմ գուվ-
վէթի տիր' տէյէրէք անա գու-

36: — Է Պ. 13. 6:

Ֆէթլի սիհրպաղ օլտըղը աշիքեար
տըր, վէ խալգ անըն մա'րիֆէ-
թինէ հայրան օլուպ, կէօյա պիր
մա'րիֆէթ վէ գուտրէթ ի իւհի-
յէյէ նալ օլմուշ կիպի անա թա-
պի' օլուրար իտի: Վէ թէվարիս ի
'ուսուլմէյէտէն անկաշըլըր քի,
օլ գէման սիհրպաղըզ զիյատէսիյ-
լէ շէօհրէթ քէսպ էթմիշ իտի:
Ամալ ի րուսուլ 19. 19 պէթ-
տէն, Էֆսուս շէհրինտէ պու մա-
րիֆէթ տալիր օլան քիթասլար
պիլէ քէսրէթ իւզրէ պուլընտըղը
անկաշըլըր:

Եմիլիպպօս գուտրէթ ի իւհիյէ
իլէ Յիսուս Քրիստոսա տալիր օլան
քէլամը թէպշիր, վէ միւճիգէլէր
իլէ թաստիգ էթտիլիտէ, չօգ
վագըթտան պէրու սիհրպաղա
ալտանմըլ օլան խալգ' Ալլահըն
գուլընը քէլամըլար վէ ա'մալին-
տէ զիյատէ գուտրէթ կէօրիւպ,
գալլէրինտէ թէէսիրաթը րու-
հանիլէ հիսս էտէրէք Քրիստոսա
իման էթտիլէր: Վէ Սիմ'օն տա-
խի սաիրլէր իլէ պէրապէր քէնտի
մա'րիֆէթինտէն զիյատէ պիր
գուտրէթ վէ հիքմէթ Եմիլիպպօ-
սըն մէվիգէ վէ ա'մալինտէ կէօ-
րիւպ, քէնտիսի տէ րէսմէն տին ի

լազ վերելքեր իտի: (11) Վէ պունա գուլազ վերմէլէրինին սէպէպի խալլի զէմանտան պերու սիւրէր իլէ անլէրի թէհայիւրտէ պրադմասը իտի: (12) Լաքին Բմէլէքիւթ Ուլլահը վէ Յիսուս Քրիստոսուն իսմինէ միւթէ'ալլիզ շէյլէրի թէպչիւր էտէն Ֆիլիպպոսա ինանաղլարընտա, կէրէք էրքէքլէր վէ կէրէր գաւրըլար վաֆթիզ օլունուլար իտի: (13) Սիմ'օն քէնտիսի տախի ինանտը, վէ վաֆթիզ օլունուլ' Ֆիլիպպոսա միւլազիմէթ էտէրէք, իճրա օլունան 'ալլամէթլէր իլէ միւ'ճիզէլէրի կէօրմէքտէ միւթէհայիւր օլունը իտի: (14) Երուշալիմտէ պուլունան ըհսուլլէր Սամարիալըլարըն' Ալլահըն քէ-

— Բ Պ. 1. 3: — Ժ Պ. 2. 38: — Է Պ. 19. 2: — Ը Պ. 10. 48: 19. 5: — Ի Մաթ. 28. 19:

մէսիհիյի գապուլ էթտի: Վէ Ֆիլիպպոս անըն միւրայիլիյինի էվիլէ էմիտէ թէմիլիզ էտէմէյիս, անըն ըհսմի իման իգրարընա ըիայէթէն անը վաֆթիզ էյլէտի:

Ա. յ. 14. Պու պապըն պիրինճի պէթիւնտէ պէյան օլունտըղը վէճէլէ ըհսուլլէր տահա Երուշալիմտէ գաւրըլարի, վէ Սամարիատան անլէրէ խապէր կէլտիյի կիպի, քէնտիլէրինտէն պա'զը զէվաթըն օրայա կիթմէլէրի ըհվա կէօրիւնտիւ, վէ արալարընտա զիյատէ շէօհրէթ քէսպ էթմիլ օլան Պետրոս իլէ Եուզաննա պիթթապի' պու իլ իչիւն ինթիխապ օլունտըլար, վէ անլէր Երուշալիմի թէրք իլէ օրայա էնտիլէր:

Ա. յ. 15—17. Շամմաս Ֆիլիպպոսըն մէվիզէսինին վասըթասըլլէ իմանա կէլէն Սամարիալըլար հա-

լամընը գապուլ էթտիյինի իչիթմէլէրիլլէ, անլէրէ Պետրոս իլէ Եուզաննայը կէօնտէրտիլէր: (15) Անլէր տախի էնիպ Բուհ իւլ Գուտսա նաիլ օլալար տէյիւ անլէր իչիւն տու'ա էթտիլէր: (16) (Զիրա անլէրին հիլ պիրինին իւզէրինէ նաղիլ օլմայըլ' անճագ Բապպ Յիսուսուն իսմինէ էվաֆթիզ օլունմուլլար ըտը: (17) ԶՕլ զէման իւզէրլէրինէ էլլէրինի գօմալարըլլա Բուհ իւլ Գուտսա նաիլ օլալար: (18) Սիմ'օն տախի ըհսուլլէրին էլլէրինին գօնուլմասըլլէ Բուհ իւլ Գուտսըն վէրիլտիյինի կէօրտիւքտէ, (19) Պու գուտրէթի պանա տախի վէրին, թա քի էլլէրիմի քիմին իւզէրինէ գօյաճագ օլունը իսէմ,

Պ. 2. 38: — Ժ Պ. 6. 6: 19. 6: յիպր. 6. 2:

գիգաթը մէսիհիյէյի գապուլ էյլէտիլէր իսէ տէ, ըհսուլլէր օրայա կիտինճէյտէկին Երուշալիմտէ պուլունան միւլմինլէրին պիլ 'ուսուլմ գապուլ էթմիլ օլունուլարը պէրէքէթը ը ըուհանիյէ ի միսսուսէ, Եա'նի' Բուհ իւլ Գուտսըն կէլմէսի իլէ պէրապէր իհսան օլունան 'ալլամաթը ը ըուհանիյէյի պիլմէյիս նաիլ օլմամըլլար իտի: Պիթթապի' Պետրոս իլէ Եուզաննա Սամարիայա վասըլ օլունուլարընտա քէնտիլէրէ իհսան օլունան գուտրէթ իլէ օրատա պուլունան միւլմինլէրէ տախի 'ալլամաթ վէ պէրէքէթը մէգքիւրէյի իթա էթտիլէր:

Ա. յ. 18—24. Սիմ'օն Բուհ իւլ Գուտսըն կէլմէսիլլէ պէրապէր իհսան օլունան գուտրէթ վէ 'ալլամէթլէրին էսէրլէրինի կէօրտիւ-

Բուհ իւլ Գուտսա նաիլ օլա' տէյէրէք անլէրէ ազէ 'արզ էյլէտի: (20) Լաքին Պետրոս անա' Ազէն սէնին իլէ հէլաք օլսուն, զիրա Սլլահըն 'աթիյէսի հազէ իլէ թահսիլ օլունուլը զանն էթտին: (21) Պու շէյտէ սէնին հիսսէն Եա նապիլին Եօգ տըր, զիրա գալպին 'իստ Սլլահ տօղրու տէյիլ տիր: (22) Իմտի պու շիրէթիւնտէն թէվպէ էտիպ' Ալլահա նիյազ էյլէ, 'օլա քի գալպիլին միւլահազասը սանա 'աֆիլ օլունա: (23) Զիրա սէնի Էօտ աճըլըղընտա վէ նա-

Է Պ. 2. 38: 10. 45: 11. 17: — Զ Մաթ. 10. 8: Պազ 4 Միւլ. 5. 16: — Զ Տան. 4. 27: 2 թիմ. 2. 25: — Զ Յպր. 12. 15: —

յիւնտէ, քէնտի գալի սէնա'աթը սապըգէսինտէ տէվամ էտէրէք խալազ զիյատէսիլլէ թէէսիլ էտէճէք, վէ քէնտիսինէ միւհիպ ի մէնֆա'աթը նէֆասնիյէ օլաճագ պիր սէլահիյէթ իւզէրինէ սարֆը զիհն էտիպ, անա թամա' էթմէյէ պաշլատը: Պիլա շիւսէն Պետրոս անըն միւրաիլիյի 'ալլէյինէ հիւքմ էթտիլնտէ, տէլալէթ ի իլահիյէ իլէ հիւքմ էթտի: Պէյլլէ հիւքմ էթմէյէ սէլահիյէթ' ըհսուլլէրէ միսսուս իտի: Հէմտէ Սիմ'օնըն պուրատա կէօսթէրտիլի մէյլ վէ սէվտա' քէնտիսինին տահա իմանը հազիգիլի պիլմէմիլ օլունըղըն կէօսթէրտի: Պիստէն 'ալլէյի, Պետրոս անա հիլ թէվպէ էթմէմիլ վէ հազիգաթէն իման էթմէմիլ օլան պիր առէմէ նասիհաթ էտէր կիպի նասիհաթ էյլէտի:

Անաթէ'ազհիւտ էթմէտի քի անըն քիւֆիւրանէ թէքիլիֆի անա 'աֆիլ օլունաճագ, ամմա թէվպէ էթմէքիլի անա Փարզը էվիլ տէյիւ պէյան էթտի: Վէ 24 իւն-

հազըլըղըն պէնտիստէ կէօրիւյօրըմ' տէտի: (24) Սիմ'օն տախի ճէվապէն Սէյլէտիյինի շէյլէրին պիրի իւզէրիմէ կէլմէսին տէյիւ 'պէնիմ իչիւն սիլ Բապպա նիյազ էյլէյին տէտի: (25) Անլէր տախի շէհատէթլէրինի իֆա պիրլէ' Բապպըն քէլամընը սէյլէտիլտէն սօնկրա, Սամարիալըլարըն նիլէ քէյլէրինտէ պէշարէթի թէպչիւր էտէրէք' Երուշալիմէ 'ալտէթ էթտիլէր: (26) Վէ Բապպըն մէլլէյի Ֆիլիպպոսա սէյլէյիպ տէտի քի' Գալգ, ճէնուպէ' Եա'նի Երու-

ճ թէք. 20. 6: 17: խուր. 8. 8: Ատ. 21. 7: 3 Միւլ. 13. 6: Էյ. 42. 8: Եա'գ. 5. 16:

ճիւ պէթտէն Սիմ'օնըն հազիգիլ թէվպէսի գըյաս օլունամաղ, անճագ տահա զաննը զալիպ' Սիմ'օն աղա միւլմին ի հազիգիլ օլմաստը: Պու առէմին մէվիպէի ըուհանիյէյի ազէ իլէ ալազ էթմէք արգուսընտան օլարազ քիլիսէ ի մէսիհիյէտէ մէսնէտ Եախօտ ըիւթպէ ի ըուհանիյի ազէ պէտէլինէ ալմազ իսթէյէնլէր' Սիմ'օնիլէր, վէ անլէրին իրթիքէապ էթմիլ օլունուլարը կիւնահ' Սիմ'օնիլէր թա'պիր օլունմուլ տըր:

Ա. յ. 25. Բէսուլլէր չօգ վազըթ Սամարիատա էյլէնմէյիպ, Երուշալիմէ 'ալտէթ էյլէտիլէր: Լաքին տօղրու կիթմէտիլէր, զիրա քէյտէն քէյլէ տօլաշարազ պիր միւտտէթ հայաթ միւթտէսինի Սամարիալըլարա վա'զ էթտիլէր:

Ա. յ. 26—40. Պու հիքէայէթ չէնտ խուսուստա տիգգաթա շայան տըր, մէսէլա' 1. Պու Հապէշ մալիքէ նազըրը, պիլա շիւսէն պիրինճի Հապէշի օլարագ տին ի մէսիհիյի գապուլ էթմիլ, վէ զաննը

շաղիմաէն Ղաղայա էնէն եօլա
կիթ, օրասը չէօլ տիր: (27) Օլ
տախի դալգըպ կիթտի. վէ
իշթէ Հապէշ մէլիքէսի Գրան-
տաքէնին քիւպէրասընտան
պիրի օլուպ՝ ճիւմէ խաղինէ-
սի իւղէրինէ նաղըր օլան Հա-
պէշի պիր խաղըմ Երուշա-
լիմէ իպատէթ էթմէյէ կէլ-
միշ օլուպ, (28) էսնա ի 'ալ-
տէթինտէ 'արապասընտա օ-
թուրուպ՝ իշա'եա փէյղամպէ-
րին Կիւպէր օգույօր իտի:
(29) Վէ Բուհ Ֆիլիպպօսա խի-
թապէն Եաղլաղպ պու 'ա-
րապայա եափը՝ տէտի:
(30) Ֆիլիպպօս տախի եանընա
սէյիրտիպ՝ իշա'եա փէյղամ-
պէրին քիթապընը օգուտըղը-
նը իշիթմէքլէ, Օգուտըղընը
անկալօրմընը տէտի: (31) Օլ
տախի՝ Պիր քիմսէ պանա տէ-
լալէթ էթմէտիքճէ, նաւըլ
գատիր օլայըմ՝ տէյէրէք, Ֆի-
լիպպօսա՝ չըգըպ եանընտա
օթուրմասընը ըրճա էթտի:
(32) Վէ քիթապտա օգուտըղը
ֆասլ շու իտի քի, 'Գօյուն

Տէֆ. 3.10: — յ Եուհ. 12.20: — Ն իշա.
53. 7, 8: — Ն Լուգ. 24. 27: Պ. 18. 28: —

ղալիպ, անըն վասըթասըյլէ հէ-
ման օլ վազըթտա Հապէշիթան-
տա պիր իրիսթիյան քիլիսէսի
թէշքիլ օլունտու: Էյէրէլ պունու
թաստիք էտէն իսապթը միւսթա-
գիլ եօգ խէ տէ, եինէ էքսէրիյէ
գապուլ օլունան ըրիպայէթ տիր, վէ
մէգըիւր քիլիսէնին էսէրի էլէպմ
մէվճուտ տըր:

2. Ֆիլիպպօսըն Հապէշի նաղը-
րըն եանընա կիթմէսի վէ անըն
եանընտան միւֆարէքէթ էթմէսի՝
կէրէք միւֆարէքէթ ի մէզպուրէ

կիպի պօղաղլանմաղա կէօ-
թիւրիւլտիւ, վէ գուզու՝ գըր-
գան քիմսէնին էօնիւնտէ սիւ-
քիւթ էյլէտիյի միսիլիւ, պէօյ-
լէճէ աղղընը աշմաղ. (33) Հալ ի
թէվազու'ինտէ անըն հազգը
րէֆ՝ օլունտու, վէ անըն նէս-
լինի քիմ պէյան էտէճէք
տիր, զիրա հայաթը եէրտէն
րէֆ՝ օլունտու: (34) Վէ խա-
ղըմ ճէվապ էտիպ Ֆիլիպպօ-
սա՝ Սանա ըրճա էտէրիմ, փէյ-
ղամպէր պունու քիմին հազ-
գընտա սէօյլէյօր. քէնտիսի
հազգընտա մը, եօխսա տի-
կէր պիր քիմսէ հազգընտա
մը՝ տէտի: (35) Ֆիլիպպօս տա-
խի աղղընը աշըպ, 'պու քէ-
լամտան պաշլայարագ՝ անա
Ֆիսուսու թէպչիր էյլէտի:
(36) Վէ եօլտա կիտէրէր իքէն՝
պիր սույա կէլտիլէր. խաղըմ
տախի՝ իշթէ սու, 'վաֆթիլ
օլունմագլըղմա նէ՝ մանի՝
վար՝ տէտի: (37) Ֆիլիպպօս
տախի՝ Նէյէր պիւթիւն գալ-
պինտէն իման էտէրսէն, ճաիլ
օլուր՝ տէտի. վէ օ ճէվապէն՝

Պ. 10. 47: — Ն Մաթ. 28. 19: Մար.
16. 16:

միւճիղէ նէվինտէն օլուն, կէրէք
սատէ անսըղըն վէ Հապէշինին
խապէրի օլմագըղըն օլուն, Բուհ
իւլ Գուտսըն տէլալէթ ի մախսու-
սէսիյլէ օլտըղը աշիքեար տըր:

3. Հապէշինին տինտարըղը վէ
հայաթ եօլընա իրչատ օլունմագ-
լըղա խուլուս ի գալպտէն արղու-
սու ֆէվգ էլ 'ատէ օլտըղը միսիլ-
լիւ, աղ վազըթ իշինտէ տին ի
մէսիհիլի գապուլ էթմէյէ իլզամ
օլմուշ տըր:

4. Թէվարիլս ի 'ուսմուլիէտէն

Պիսուս Գրիստոսուն Իպն
Ուլլահ իտիյինէ իման էտէ-
րիմ՝ տէտի: (38) Վէ 'արապա-
նըն տուրմասընը էմը էտիպ՝
Ֆիլիպպօս իլէ խաղըմ իքիսի
պիրտէն սույա էնտիլէր, վէ
անը վաֆթիլ էյլէտի: (39) Վէ
սուտան չըգտըղընտա,
Նրապըն Բուհու Ֆիլիպպօ-

Մաթ. 16. 16: Եուհ. 6. 70: 9. 35,
38: 11. 27: Պ. 9. 20: 1 Եուհ. 4. 15: 5.

պիրիլիք քի, օլ վազըթլարտա
Հապէշիսթանըն հիւքմտարըղը
մէլիքէլէր օլուպ, իսմէրի Գրան-
տաքէ իտի, եանի՝ օլսիլիլէ ի մէ-
լիքէնին իսմի Գրանտաքէ իտի:

5. Էքսէրի միւթէպէր վէ էպի
էլ եազը նուսիսալէրտէ 57 այէթ
պուլունմաղ, վէ զալիպա օլ այէթ
սօնկրատան պիր իլալէ տիր: Ֆա-
գաթ եինէ Ֆիլիպպօս Հապէշի
վաֆթիլ էթտիլինտէ պիւլա շիւպ-
հէ անըն իման ը սահիհի վար ի-
տիյինի թաստիք էյլէմիշ տիր:

Լուգ. 15. 7 տէն թէվալէ էտէն
պիր կիւնահքեար իշիւն սէմատա
մէսէրէթ վար իտիլինի էօյրէնի-
րիլ. վէ Եա'գ. 5. 20 տէ « Կիւ-

սու անսըղըն կէթիւրտիւ, վէ
խաղըմ անը արթըգ կէօրմէ-
տի. վէ սէվինէրէք քէնտի եօ-
լընա կիթտի: (40) Ֆիլիպպօս
խէ Աշտատա պուլունուպ՝
միւրուր էտէրէք, Գայսէրիյէ-
յէ կէլինճէյէ գատար ճիւմէ
չէհրէրտէ պէշարէթի թէպ-
չիր էտէր իտի:

5, 13: — Ն 3 Միւլ. 18. 12: 4 Միւլ. 2.
16: 2էգ. 3. 12, 14:

նահքեարը քէնտի գէլալէթ եօլըն-
տան ի'ատէ էտէն քիմսէ էօլիւմ-
տէն ճան գուրթարըպ պիր խալը
կիւնահ սէթր էթմիշ օլուր » տէ-
յիւ մուհարրէր տիր: Ֆիլիպպօսըն
ֆուրսաթը նէ գըյմէթլի իտի քի
պիր կիւնահքեարըն թարիլի հազ-
գա կէլմէսինէ վէ սէմատա մէսէր-
րէթին վուզու'ընա վասըթա օլ-
տու: Հապէշի խաղըմըն իմթիյա-
ղը նէ միւպարէք իտի քի քէնտի-
սի Գրիստոսա իման էթտիքտէն
պաշգա վաթանտաշլարընը տա-
խի Գրիստոսա կէլմէլէրինէ վասը-
թա օլտու: Տին ի մէսիհիին հա-
գիլի ինթիշարը մայա կիպի տիր:

ՖԱՍԼ Ը ՍԱՆԻ

Փավլօսըն հիսայէրէ կէլմէսի վէ անըն նէքիհէսի:

ՊԱՊ 9. 1-30:

ՊԱՊ 9

(1) «Լաքին Սաուլ Բապպըն

Պ. 8. 3: Դալ. 1. 13: 4 Թիմ. 4. 13:

Փավլօսըն 'էօմրիւնիւն ասըլ նազ-
լլյէթի տօգուզընճը պապտան

շայիրտլէրի իւզէրինէ տահա

պաշլար, վէ Պետրոսըն իլք տէֆ'ա
օլարագ թաիֆէլէրէ ինճիլի վա'չ

թէհտիտ վէ դաթլտան տէմ վուրարագ, քեհահին ի ա՛ղամբն եանընա կիտիս, (2) Անտէն Տըմըղդտա օլան սինաղդլարա մէթուպլէր տիլէտի,

էթմէսինիննադլլէթինի շամիլ օլան 10 վէ 11 պապլարտանմատա, Ա՛մալ ի բուսուլըն պագի գալան պապլարընըն հէման ճիւմէսի փափօս րէսուլըն էօմրիւ վէ էմէյինիննադլլէթինտէն ի պարէթտիր: Բիթապ ը մէգպուրըն պուգըսմը պիթ թապլի՝ փափօսըն տին ի մէսիհլի գապուլ էթմէսինիննադլլէթինտէն, եանի՝ անըննէհուտիլիքտէն իրիսթիյանըղատէօնմէսինտէն պաշլար:

1. Փափօսըն հիտայէթէ կէլմէսի նադլլէթինիննէհէֆէթէ (ա) շուստան կէօրլենիւր քի, պուվուգուլթ հագգընտա իւշ այրը այրը նադլլէթ վար: պիրի կուգապըն պու այէթլէրտէ, իքիննիսի՝ փափօսըն երուշալիմտէ եէհուտիլէրէ իրատ էյլէտլի նութգտա (22 ինճի պապտա) իւշիւնճիւսիւ եինէ փափօսըն Գայսէրիլէտէ Աղրիփաս մէլլիին հուգուրընտա թէպրիլէ ի գիմմէթ գըմնընտա իրատ էյլէտլի նութգտա պուլուսնուր, Պաշգա եէրլէրտէ տախի վուգուլթ ը մէգպուրէ գիքը օլունմուշ տըր: (բ) փափօս՝ րէսալէթ իտտի՝ տաշընը քէնտիսինէ պիգգաթ կէօրլէնէն Բրիստոսուն պու տա՛վէթինէ մէպնի թուլթար: Ա.յ. 17. վէ 27. Պապ 22. 14. 1 Գօր. 9. 1 վէ 15. 8: (գ) իշպու վուգուլթըն, նագլլէթէ նագարէն, միւճիդէ իլէ իճրա օլունտըղընը ճէրհ էթմէյէ փէք չօգ զայրէթ օլտու:

2. Սաուլըն հիտայէթէ կէլմէսի պապընտա օլան իշպու նադլլէթ վագը՝ հագիգի վէ հէր հալտէ միւճիգաթլէ իճրա օլունմուշ պիր վուգուլթըն սատէ նադլլէթի տէյիւ գապուլ օլունապիլիւր րատտէ:

Թա քի՝ էյէր պու թարիգտէն պա՛ղը քիմէլէր պուլաճագ օլուր իսէ, կէրէք էրքէք, կէրէք գարը, անլէրի պաղլը օլարագ երուշալիմէ կէթիլէ:

տէ սահիհ տիր. պու վուգուլթըն յալէյհինտէ օլան ի թիրաղաթըն պիհուտէ վէ պիհասա իտլի շուստանմալիւմտիր քի, մէգքիւր քէյֆիլէթ ֆիլհագիգէ վագը՝ օլմամըլ օլտա իտի, պուրատա գիքը օլունան վուգուլթ ը սաիրէնին վուգուլթ մուհալ գապիլինտէն օլուր իտի: Չիւնքի սապըգ թէ՛ատտի էտէն պիր տտէմին պիլթիւն ախլագը վէ էօմրիւնտէ մէգքիւր վուգուլթտան սօնկրա հէման տէր՝ ագապ, պիր թէպտիլթ ը քիւլլիլէ վէ քեհամիլէնին հուսուլէ կէլմիլ իտլի միւշահէտէ օլունուր: Հէման օլ վագըլթտան ի թիպարէն անըն հիտտէթ վէ զայրէթ ի դարիպէսի արթըգ Բրիստոսուն յալէյհինտէ տէյիւ, անճագ Բրիստոսուն լէհինտէ օլտու:

Ա.յ. 1—9. Պապ 22. 4—11, վէ Պապ 26. 12—16 իլէ թաթպիլգ օլունա: 26 ընճը պապտա գիքը օլունան նադլլէթ էքսէրիլէ սաիր նադլլէթլէրին խիւսասաը տէյիւ ի թիպար օլունուր, վէ կէօսթէրի քի Բապըն փափօսա օլան թէնպիհաթը Հանանիանըն վասըթասըյլէ վէրիլտի իսէ տէ, պիգգաթ Յիսուստան նէլէթ էթմիլ իտի:

Ա.յէթ 1 տէ Սաուլ Յիսուսուն շայրտլէրի յալէյհինտէ պուղգ վէ՛ատալէթ, վէ անլէրի հէլաք էթմէք արգուսըյլէ մէմուլ վասֆ օլունուր: Պիգգաթ քէնտիսի իրիսթիյանըն յալէյհինտէ վէ նիսա թաիֆէսինէ պիլէ մէրհամէթ էթմէյէրէք, անլէրի գաթլ էթտիրմէք իւղրէ զայէթլէ հիտտէթլէն միլ օլտըղընը պա՛տէհու իգրար էյլէտի: Պապ 22. 4 վէ 26. 11.

(3) Էվէ էսնա ի րահտէ վագը՝ օլտու քի՝ Տըմըղդա եագլաշաւըղընտա, էթրաֆընա սէմատան անկարղըն պիր նուր լէմ՝ ան էթտի: (4) Վէ եէրէ տիւշիւպ, քէնտիսինէ՝ էյ Սաուլ, Սաուլ, Կալանա նիլիւն թէ՛ատտի էտէյօրսըն՝ տէյիւ պիր սէտա իլիթտի: (5) Օլ տախի՝ էյ էֆէնտի, սէն քիմ սին տէտի: վէ Բապպ՝ Պէն սէնին թէ՛ատտի էթտիլին Յիսուս իմ: Դիւկէնտէրէլէրէ գարըն տէփմէք սանա կիւճ տիր՝ տէտի: (6) Օլ տախի տիթրէյիպ միւլթէհայլի օլարագ, Եա Բապպ,

Է Պ. 22. 6: 26. 12: 1 Գօրն. 15. 8: — 4 Մաթ. 25. 40, վէ դայր. — 7 Պ. 5. 39:

Շունու տախի իգրար էտէր քի, իրիսթիյանըն յալէյհինտէ իպթիտա իպրաղ, վէ մուսխարէն թէվաղու՝ իլէ թագպիհ էթմիլ օլտըղը զայրէթ՝ շէրիւթ ը Մուսէվլլէ հագգընտա զահիպ օլտըղը տիլանէթին զայրէթինտէն նէլէթ էտէր իտի: Պապ 26. 9: Փափօս օլ վագըթ սօնկրաքի՝ սարլէրտէ քիլիսէ ի Մէսիհլէ յալէյհինտէ, պախուսուս էվրօփատա զուհուր էտէն պիր թագըմ թէ՛ատտի էտէնլէրին պիր նիւմունէսի իտի:

Ա.յ. 2. Շիմտի օլտըղը միսիլիւ օլ վագըթ տախի պիր շէր ի՛աղիմ՝ վէ միւհիմն, վէ Սիւրիանըն փաթիլթը վէ մէքէգի օլան Շամա փափօսըն յաղիմէթի թապիլի իտի:

Ա.յ. 5. Պու այէթ իլէ Պապ 22 16 վէ 26. 15 այէթլէր թաթպիլգ օլունա էյլէ վագըթ իտի: Օլ իգլիմտէ կիւնտիւղիւն հէրարէթի զայէթլէ շէտիտ օլտըղը պի իլթիպահ տըր: Լաքին փափօսա վուգուլ՝ պուլան, պաղըլարըն պաթըլ գիւլիւմիւնէ կէօրէ, կիւնէլ

Էնէ՞ իսթէրսին քի պէն եափայլմ՝ տէտի: Բապպ տախի անա՝ Գալգ շէհրէ կիր, վէ նէ եափմագլըղըն կէրէք իտիլի սանա սէյլէնիլէճէք տիր՝ տէտի: (7) Վէ անըն իլէ պէրապէր եօլա կիտէն ատէմլէր սէտայր իլիտիպ՝ ամմա քիմսէյի կէօրմէյէրէք, նութգլարը թուլթուլմուշ տուրույօր իտի: (8) Վէ Սաուլ եէրտէն գալգըպ կէօղլէրի աշըլմըլ օլտըղը հալտէ պիր քիմսէյի կէօրմէտի, վէ անըն էլինտէն թուլթարագ՝ Տըմըղդըն իլիլնէ կէօթիւրտիլէր:

— Է Լուգ. 3. 10: 7. 2. 37: 16. 30: — 4 Տան. 10. 7: Պապ Պ. 22. 9: 26. 13:

Հարիմասը օլմայըպ նուր տախի կիւնէլին՝ ատի գիյասը տէյիլ իտի: Ա.յ. 4. Պու այէթ 26. 14 լէ թաթպիլգ օլունա: Պիր մատտէ շէնտ տէֆա ըրվայէթ՝ օլունտըղընտա՝ ըրվայաթ պաղէն պիրի պիրինտէն միւլթէֆէրրիգ օլմասը թապիլի տիր: Պիլա չիւպհէ պու վուգուլթ ատէմին գիհիննի շաշըրաճագ սուրէթտէ իտի: Ճիւմէսի իւգէրինէ լէմ՝ ան էտէն գիյայը կէօրտիւքլէրինտէ, քիմիսի եէրէ տիւշալիւ, քիմիսինն տախի թէհայլիւրինտէն նաշի նութգու թուլթուլտու:

Ա.յ. 5. Յիսուսուն Սաուլա բուպէ բու կէօրլենիւպ սէօգ էթմէսի ալիքեար տըր: Սաուլըն մայիէթինտէ օլանըն նուրը կէօրտիւլէր: պիր սէտա տախի իլիթտիլէր իսէ տէ, քէլամը իսթիմա՝ էտէմէտիլէր: Վահի վէ սէտա վէ քէլամ վէ միւճիդէ քեհամիլէն փափօս իլիւն օլտըղընտան, իրատ օլունան քէլամը իլանլիլ անճագ փափօս անկարպալիտի:

« Պանա նիլիւն թէ՛ատտի էտի-

(9) Վէ իւշ կիւն կէօրմէյիպ՝ նէ եէտի նէ իշտի:

(10) Վէ Տըմըշգտա եհանա- նիա իսմինտէ պիր շայիրտ պուլունուպ, պունա Բապպ րույատա՝ էյ Հանանիա, տէ- տիքտէ, օլ տախի՝ Լէպպէյք, եա Բապպ տէտի: (11) Վէ Բապպ անա՝ Գալգ, Տօղրու տէնիլէն սօգաղա վար, վէ Եէ- հուտանն խանէսինտէ Եթար- սուսը Սաուլ նամ քիմսէյի պուլ, զիրա իշթէ օ տու՝ա է- տիյօր: (12) Վէ րույատա Հա- նանիա իսմինտէ պիր առէմին իշէրի կէլտիլինի, վէ կէօղէ- րի կէօրմէսի իշիւն իւղէրինէ էլինի գօաղընը կէօրմիւշ տիր՝ տէտի: (13) Վէ Հանանիա ճէվապէն՝ Եա Բապպ պու ա- տէմին հագգընտա Երուշա- լիմտէ օլան սէնին մուգատ- տէսլէրինէ նէ քէօթիւլիւք-

է Պ. 22. 12: — շ Պ. 21. 39: 22. 3: — Բ Սյ. 1: — Ժ Սյ. 21: Պ. 7. 59: 22. 16: 1 Գօրն. 1. 2: 2 Թիմ. 2. 22: — Է Բօմ. 1. 5: 11. 13: Ղալ. 2. 7, 8: — Լ Պ. 25. 22, 23: 26. 1, վէ զալր: — Խ Պ. 13. 2: 22. 21: 26. 17: Բօմ. 1. 4: 1 Գօրն. 15. 10:

յօրսն » քէլամը տիգգաթա շայան տըր: պու քէլամլար (ա) թէ՛ատ- տի էտէնլէրէ մուճիպ ի տէհէթ տիր: զիրա քիլիսէյէ տօղրու աթ- տըզլարը հէր օգու քիլիսէնին սա- հիսինէ աթմըշ օլույօրլար: (բ) Քիլիսէյէ մուճիպ ի թէսէլի տիր: զիրա քէնտինին իշէլասքեարը թէ՛ատտիլի տօղրուտան տօղրույա քէնտի՝ ալէյհիտէ սայարագ վագ- թընտա իմտատ եէթիշտիր:

Ս.յ. 10—19. Պու նագլլիթ թապիլի վէ անկաղըլմասը սուհու- լէթի տիր. Հանանիա հագգընտա պուրատա զիքը օլընանտան պաշ- գա մա՝լիւմաթմըղ եօգ: 15 ա-

լէր էթտիլինի չօգ քիմսէլէր- տէն իշիթտիմ: (14) Վէ Էսէնին իսմինէ տու՝ա էտէնլէրին ճիւմ- լէսինի պաղլամաղա պաշքեա- հինլէր թարաթընտան պուրա- տա տախի հիւքմիւ վար՝ տէ- տի: (15) Վէ Բապպ անա կիթ, զիրա օ՝ էմիլէլ վէ Լմիւլուքըն վէ պէնի Խարայէլին հուղու- րընտա իսմիմի թաշըմագ ի- չիւն, Էպանա ինթիթապ օլուն- մուշ պիր գապ տըր: (16) Զիրա պէնիմ իսմիմ իշիւն նէլէր չէք- մէք կէրէք իտիլինի պէն քէն- տիսինէ կէօսթէրէճէյիմ՝ տէ- տի: (17) Իմտի Հանանիա կի- տիպ օլ էվէ կիրտի, հվէ էլլէրի- նի անընիւղէրինէ գօյուպ՝ էյ Սաուլ գարնտաշ, Բապպ՝ եա՝ նի կէլտիլին եօլտա սանա կէօ- րիւնէն Յիսուս՝ կէօղլէրին կէօրսիւն վէ Քուհ իւլ Գուտս իլէ մէմլու օլասըն՝ տէյիւ պէ-

Ղալ. 1. 15: Էֆ. 3. 7, 8: 1 Թիմ. 2. 7: 2 Թիմ. 1. 11: — Ժ Պ. 20. 23: 21. 11: 2 Գօրն. 11. 23: — Է Պ. 22. 12, 13: — Դ Պ. 8. 17: — Զ Պ. 2. 4: 4. 31: 8. 17: 13. 52:

յէթտէ « Եօ-գադէլէր » լաֆղը « Բի-Բիլէր » մա՛նապընա տըր:

« Իշթէ տու՝ա էտիյօր » . թէվ- պէյէ կէլմէմիշ առէմ հագգիգի տու՝ա էտէմէզ. հագգիգի տու՝ա հագգիգի թէվպէ վէ իմանըն էսէր վէ նիշանէսի տիր:

Ս.յ. 16. Փալլօսըն նէ եաիա- ճաղը տէյիւլ անճագ նէ սըզընթը- լարա տիւշար օլաճաղը զիքը օլու- նուր: Անըն՝ էօմիւլ չաղըզան ա- տէմին՝ էօմիւլ օլտու իսէ տէ, տահա զիյատէ Քիրիստոս իշիւն վէ անըն քիլիսէսի իշիւն չէքտիլի է- լէմ պի էմալ իտի:

Ս.յ. 17. Հանանիանըն սէօղլէրի

նի կէօնտէրտի՝ տէտի: (18) Վէ տէրհալ անըն կէօղլէրինտէն սանքի փուլլար տիւշիւպ՝ ա- նիտէ կէօրիւր օլտու, վէ գալ- գըպ վաֆթիզ օլունտու: (19) Վէ թա՛ամ էտիպ քէսպ ի գուլլէթ էյլէտի. Էվէ [Սաուլ] Տըմըշգտա օլան շայիրտէր իլէ պիր գաշ կիւն գալտը:

(20) Վէ տէր՝ ագապ սինա- ղօղլարաա Յիսուսու՝ Էիպն Ուլլահ տըր տէյիւ վա՛ղ է- տէր իտի: (21) Վէ իշիտէնլէ- րին ճիւմէսի միւթէհայիր օլուպ Երուշալիմտէ պու իս- մէ տուա էտէնլէրի խարապ էտէն՝ պու տէյիլ մի, հէմ տէ պուրայա անլէրի պաղը օլարագ՝ պաշ քեահինլէրէ կէօթիւրմէք իշիւն կէլմէտի

Ղ. 26. 20: — Դ Պ. 8. 57: — Ե Պ. 8. 3: Այ. 1: Ղալ. 1. 13, 23: — Ե Պ. 18. 28: — Զ Պ. 23. 12: 25. 3: 2 Գօրն. 11. 26: —

Պապ 26. 14—16 այէթլէրտէ զի- յատէ մուֆասալ նագլ օլունուր: Ս.յ. 20—30. Ղալաթ. 1. 17—24 վէ Ա՛մ. Բուս. 22. 17—21 այէթ- լէր պու այէթլէր իլէ թաթպիգ օլունա:

Ս.յ. 20. Պու՝ Փալլօսըն րէսուլ մէմուրիյէթինին պաշանլըճը տէ- յիլ, անճագ եէնի հիտայէթէ կէլմիշ օլանըն թագէ չէհատէթի իտի: Փալլօսըն՝ Արապիսթանա Ղալ. 1. 17 տէ զիքը օլընան զի- յարէթի 20 այէթտէն էվլէլ մի, եօխսա 22 տէն սօնկրա մը տէրճ օլունմալը՝ մա՛լիւմ տէյիլ իսէ տէ, անըն Շամտա օլան չէհատէթինին՝ Արապիսթանա զիյարէթինտէն էվ- վէլ վագի՝ օլտըղը միւհէթէմէլ տիր:

Արապիսթան լաֆղը օլ վագըթ էքսէրիյա Սիւրիա գըթ՝ասընը վէ պա՛գէն Արամը նահարէյնի տախի չամիլ կիպի իսթիմալ օլունուր ի-

մի՝ տէրլէր իտի: (22) Ամմա Սաուլ կիթտիքճէ քէսպ ի գուլլէթ էտիպ, Տըմըշգտա սաքին օլան Եէհուտիլէրի, Մէսիհ պու տըր՝ տէյիւ իս- պաթ էտէրէք, հայրէթտէ պրաղըր իտի: (23) Վէ պիր նի- չէ էյյամ միւրուրինտէ՝ Եէ- հուտիլէր անըն գաթիլի իշիւն միւշալլէրէ էթտիլէր: (24) Էմմա- մա անլէրին սու ի գաստլէրի Սաուլա մա՛լիւմ օլտու. վէ անը գաթիլ էթմէք իշիւն գա- փուլարը կէճէ կիւնտիւզ պէք- լէրլէր իտի իսէ տէ, (25) Շա- յիրտլէր անը կէճէլէյին ալըպ, ՝գէնպիլ իշիւնտէ, հիսարտան աշաղը սարգըտարագ էնտիր- տիլէր:

(26) Էվէ Սաուլ Երուշալիմէ

2 Գօրն. 11. 32: — Ե Եէ. 2. 15: 1 Միւլ. 19. 42: — Լ Պ. 22. 17: Ղալ. 1. 17, 18:

տի. վէ պուրատա պէյլէ միւս- թա՛մէլ իտիլի տախի իշթիմալտէն տիր: Նէ սէպէպէ մէպնի, վա՛ղ էթմէք իշիւն մի, եօխսա իճրաի րէսալէթինին թէտարիքեաթըլուս- սուսընը միւթալէ՛ա էթմէք իշիւն մի կիթտիլի մա՛լիւմ տէյիլ իսէ տէ, սօն խուսուսա մէպնի օլտը- ղը միւհէթէմէլ տիր: Արապիս- թանտան Շամա՝ ալմէթինտէն, վէ Եէհուտիլէրին զագապ ու զա- րաղընա տիւշար օլտըզտան սօնի- րա, 15 ինճի այէթտէ նագլ օլուն- տըղը իւղրէ, իրիսթիյանլար մու՛ա- վէնէթի իլէ Ֆիրար էթտի:

Ղալ. 1. 18 տէ զիքը օլընան « Իւլ Էնէ » լաֆղը, Եէհուտիլէրին սուսուլը մուհատէպէսինէ կէօրէ, պիր պիւթիւն սէնէ իլէ իքի սէ- նէնին գըսմարը օլապիլիր:

Փալլօսըն Երուշալիմէ գըսաա պիր միւտտէթ էյլէտիլի զիյարէթ

կէլտիյի զէման շայիրաւեր ի-
լէ պիւրէշմէյէ զայրէթ էթտի
իսէ տէ, ճիւմէսի անըն շա-
յիրա օլտըղընա իթիմատ էթ-
մէտիքլէրինտէն, անտէն գօր-
գարլար իտի: (27) Պամա Պար-
նապաս անը տըլալ՝ ըստուլէ-
րին եանընա կէթիւրէրէք, ա-
նըն էանա ի ըահտէ նասըլ
Րապալը կէօրտիւլինի, վէ Րապ-
ալ անա սէօյլէտիլինի ԼՏը-
մըղգտա Յիսուսուն իսմիլլէ
նասըլ ճէսուրանէ սէօյլէմիշ
օլտըղընը անլէրէ հիքեայէ
էյլէտի: (28) Վէ Երուշալիմտէ
անլէր իլէ կիրիւ չըգմագտա
իտի: (29) Վէ Րապալ Յիսու-
սուն իսմիլլէ ճէսարէթ պու-
լուպ, Երուսանիճէ թէքէլլիւմ

պ. 7. 4. 36: 13. 2: — Չ Այ. 20. 22: —
— Դալ. 1. 18: — * 7. 6. 1: — Է Այ.

իւթիմալէն թարիս ի միւտըն
39 ունտա իտի: Այլէթ 29, Պապ
22. 17—21 է թաթալիզ օլու-
նա: Փալլօսըն ազ միւտտէթ Ե-
րուշալիմտէ իգամէթ էթտիքտէն
սօնկրա, չէհը մէզպուրը թէրք
էթմէսինտէ իքի սէպէպ, եանի
քէնտի էմիլլէթի վէ թաթիքէլէրէ
ինճիլի վա՛ղ էթմէյէ տա՛վէթինի
կէօրիւրիւզ: Քէնտի վաթանը օ-
լան չէհրտէ վէ մէմէքէթտէ վէ
չէմալի Սիւրիատա պէշ սէնէ գա-
տար չալըշտըղը կէօրիւրիւր իսէ
տէ, անըն պու էմէյի հագգընտա
մախսուս մալլիւմթըմըզ եօգ տըր:
Լաքին օլ տլարըն քիլիսէլէրինի
սօնկրա զլյարէթ էթմէսինտէն
կէօրիւրիւր քի՛ եա օլ զէման վէ
օլ եհրլէրտէ քիլիսէլէր թէշքիլ
էթմիլ, եախօտ մուսխիւարէն քի-
լիսէլէրին թէշքիլինէ միւճիւ պիւր
իլէ միւպաշէրէթ էյլէմիլ տիւ:

Ա. յ. 31. Պուրատա զիքը օլընան
ասայիլ, իսթէֆանօսըն գաթիլ ի-

էտէնլէր իլէ սէօյլէշիպ մու-
պահէսէ էտէր իտի. Էանլէր
իսէ անըն գաթիլինէ ճէհտ է-
տէրլէր իտի. (30) Լաքին գա-
րընտաշլար պուճա վազըֆ օլ-
մաղլէ՛ անը Գայսէրիլէյէ էն-
տիւրիւթ թարսուսա կէօնտէր-
տիլէր:

(31) ՊՕլ զէման քիլիսէլէր
պիւթիւն Եհհուտիլէտէ վէ
ճէլիլտէ վէ Սամարիատա սէ-
լամէթ պուլուպ քէսպ ի ի-
մարէթլէ, Րապալըն գօրգու-
սընտա վէ Րուհ իւլ Գուտսըն
թէսիլլէսինտէ սիւլիւք էտէ-
րէք թէքէսսիւր էթմէքտէ ի-
տիլէր:

(32) Վէ վազը՝ օլտու քի
Պետրոս Էհէր թարաֆտան կէ-

23: 2 Գօրն. 11. 26: — * Պազ 7. 8. 1: —
* 7. 8. 14:

լէ պաշլայան թէ՛ատտիտէն սօնկ-
րա վուգու՝ պուլտու. վէ Գալի-
կուլա նամ զալլիւմ իմիէրաթօրըն
օլ էանտտէ քէնտիսինէ Ալլահ տէ-
յիւ սէճտէ գըլմալէրինի պիլճիւմ-
լէ թէպա՛ա ի տէվլէթինէ իպրաւ
էտէն իրատէսինէ Եհհուտիլէրին
՛ումուլէն վէ չէտիտէն մուգալէ-
մէթ էթմէսինտէն նէշէթ էթմիլ
օլտըղը գանըն զալիւպ տիւ: Պիթ-
թապի՛ Եհհուտիլէր պուճա միւ-
թէհարիլք օլուպ, պիւր միւտտէթ
իւրիսթիյանլարա թէ՛ատտի էթ-
մէքտէն սարֆ ը նազար էթտիլէր:

Ա. յ. 32. Պետրոս ըստուլէրին
միւ՛թէպլէրէրինտէն պիւր օլուպ,
8 ինճի պապըն իպլթիտասընտա
զիքը օլուտտըղը իւզըն իւք իւրիս-
թիյանլարըն էթրաֆա տաղըլմա-
սընտան սօնկրա, պիւթիւն Փա-
լէսթիւտէ վէ իթթիսալիւտէ պու-
լընան մաշալլէրտէ սէրիւն թէշ-
քիլ օլուսմաղա պաշլամըղ օլան
նէվիհտաա քիլիսէլէրէ զլյարէթ

չէր իքէն, Լիտատա սաքին
օլան մուգատտէպլէրին եա-
նընա տալիս էնտի. (33) Վէ օ-
րատա սէքիլք երլտան պէրու
եաթագտա գալմըշ էնեա իս-
մինտէ պիւր քէօթրիւմ առէմ
պուլուպ, (34) Պետրոս անա՛
էյ էնեա, Յիսուս Քրիստոս
սանա շիֆա վէրիյօր. գալք,
քէնտին իչիւն տէօշէյինի եալի՛
տէտիւքաէ, տէրհալ գալգտը:
(35) Վէ Լիտատա վէ Սա-
րօնտա սաքին օլանլարըն ճիւմ-
լէսի անը կէօրիւպ՝ Էրապալ
տէօնտիւլէր:

(36) Վէ Եաֆատա թապիթա
(թէրճիւմէսի ճէյրան տէմէք

պ. 3. 6. 16: 4. 10: — * 1 Թէվ. 5.
16: — † 7. 11. 21: — † 1 Թիմ. 2. 10:

էթմէյէ կիթտի:

Ա. յ. 33—35. Պետրոսըն պու
միւ՛ճիլէյի իճրա էյլէտիլի մաշալ
Երուշալիմտէն պիւր կիւնիւք եօլ
ուգադտա օլան տէնիլք սաշիլինէ
եազըն իտի: Օլ մաշալին վէ օլ
տիյարըն սէքէնէսի միւ՛ճիլէ կէօր-
մէմիլ օլտըղարընտան, պու միւ՛-
ճիլէնին անլէրին էֆքեարը իւ-
զէրինէ զիյատէսիլլէ թէհսիւր էթ-
միլ օլտըղը իւթիմալտէն կէօ-
րիւրիւր. պիւր չիւպէն Պետրոսըն
օլ միւ՛ճիլէյի իճրա էյլէմէսինին
պէօյիւք պիւր սէպէպի հէման պու
թէհսիւրի հուսուլէ կէթիւմէք ի-
տի: Պետրոսըն շիֆա վէրտիլի պու
թօիւլ հագգընտա պուրատա զիքը
օլուսան նազլիլլէթտէն պաշգա մա՛-
լիւմաթըմըզ եօգ տըր: Անըն Եհհու-
տի տէյիլ, անճագ Երուսանի օլտը-
ղը իսմինտէն թաշմին օլուսմաղ:

Ա. յ. 35—43. Պետրոսըն մալիք
օլտըղը միւ՛ճիլէ իլլէմէք գուվ-
վէթինի միւշահէտէ էտէնլէր, ա-
նըն էօլիւլէրի տալիս տիքիւտէճէ-
յինէ միւնթաղըր օլտըլար տէյիւ

տիւ.) նամընտա, նիսատան
պիւր շայիրա վար ըտը. *մէզ-
պուրէ իլլէտիլի էյի՛ առէլլէր
վէ սատագալար իլէ մէմու
իտի. (37) Վէ վազը՝ օլտու քի
օլ կիւնլէրտէ պու խաթուն
խաթա օլուպ վէֆալթ էյլէ-
տի, վէ անը երլգատըղտան
սօնկրա՝ ֆէվգանի պիւր օտա-
յա գօտուլար: (38) Վէ Լիտատ
Եաֆայա գարիւղ պուլուսմաղ-
լէ, շայիրալէր Պետրոսըն օ-
րատա օլտըղընը իլլիթմէլէրիլ-
լէ, եանլարընա կէլմէքտէ
թէէլիսիւր էթմէմէսինի ըիճա
իչիւն անըն թարաֆընա իքի
առէմ կէօնտէրալիլէր: (39) Վէ

Թիմ. 3. 8: — * 7. 1. 13:

պու նազլիլլէթտէն կէօրիւրիւր.
Պու միւ՛ճիլէյի Ֆիլ հագգիգէ
վուգու՝ պուլուսը օլմասը՝ ալէյ-
հինտէ խալլը իթիւրալ վազը՝ օ-
լուպ մէզքիւր էօլիւ հագգիլլէթէն
գըլամ էթմէմիլ տիւ տէյիլ իտ-
տի՛ա օլուստու իսէ տէ, Ֆիլ հա-
գիլգէ վուգու՝ պուլուսը տէյիւ
պուրատա եազըլան նազլիլլէթին
տօղըրու վէ սաշիլ նազլիլլէթ ի-
տիլինտէն չիւպէն էթմէյէ ճիւզի
պիւր իսպալթ իպրաղ օլուսմամըլ
տըր: Պէօյլէ միւ՛ճիլէլէր իլլէմէք
գուտրէթինի Քրիստոս շայիրալէ-
րինէ իհսան էյլէտի. վէ իպրաղ օ-
լուսան գուտրէթ պիլգաթ պու
տիւնեատա իքէն քէնտի քէլամը
իլէ էօլիւլէրի տիւրիլթտիլինտէ իպ-
րաղ էթտիլի գուտրէթ միսիլիւ
պիլգաթ Քրիստոսուն գուտրէթի
իտի:

Պետրոսըն պու միւ՛ճիլէյի իճ-
րա էթմէսինին նազլիլլէթիլլէ Յի-
սուսուն Եայրօսըն գըզընը տի-
րիլթմէսինին նազլիլլէթի պէյին-
տէ օլան միւշապէհէթ (Մարգ. 7.

լաշմադտա իրեն, Եղեորոս սա՛աթ ալթը բատտեղերինտե տու՛ա էթմէք իւզրէ տամա չըգտը: (10) Վէ գիյատեսիյէ աճըգմըջ օլմաղլէ՝ թա՛ամէթմէք իսթէյիպ, անլէր տախի հաղըր էթմէքտէ իքէն, քէնտինէ հալը վէճտ վագը՝ օլտու: (11) Վէ սէմանըն աչըլտըղընը վէ պէօյիւք չարչափ կիպի պիր դապ տէօրթ ուճուճտան պաղըր օլարագ, քէնտինէ տօղըր կէլէրէք եէրէ էնտիրիլտիյինի կէօրտիւ:

Է Պ. 14. 5, վէ դայր: — Է Պ. 7. 55: Վաճ. 19. 11: — Է Լալ. 11. 4: 20. 25: Թէս. 14. 3, 7: Հէգ. 4. 14: — Է Մաթ. 15.

Հիպ օլտըղը էֆքեարը պաթըլէսինէ գաճիպ պիր Եէհուտի իտի: Յիսուսուն՝ ումուճի փատիչաճըլը վէ սաթթանաթը հագգընտա՝ ահտը՝ աթիգին փէյղամպէրլիյի վէ վա՛տլէրի մա՛լիւմ իքէն, Գրիստոսուն շայրտլէրինտէն պլիլէ պիրիսինին Գօրնիլիօսըն մուհապպէթ վէ խէլաս մուխպիրլէրի իլէ պէրապէր անըն խանէսինէ կիթմէյէ միւզթէտիր օլմագտան պիր թարգը մախսուս իլէ, հաթթա միւճիգէ նէվինտէն պիր թարգիլէ, հաղըր օլմագըղգա միւհթաճ օլտըղը պիգէ՝ աճախպ կէօրիւնիւր:

Պետրոսա կէլէն վաճի տիւշտէն միւթէֆէրրիգ իտի, փէյղամպէրլէրէ վէ իլհամա մալիք օլան քիմսէլէրէ մախսուս պիր թէէսիր ի իլահի իլէ պա՛ղէն վուզու՛ պուլա՛նա միւշապլիս իտի: Թէնին մուճանաթթընտան պիր միգտար ազատ, գուճվէ ի ագլլիյէսինէ մալիք պիր հալտէ իտի:

Ա. յ. 10—16. Հէր հալտէ պու պիր վաճի իտի իսէ տէ, հագիգաթտան իպարէթ իտի: Պետրոսա ըէսմէն վէ գաթիէն թա՛լիմաթ

(12) Վէ իչինտէ գէմինին հէր թիւրիւ չարիա իլէ վահչի հայվանաթ վէ հաշէրաթը վէ հալա գուշարը վար իտի: (13) Վէ անա՝ էյ Պետրոս, գալգ, պօղաղլա վէ եէ՝ տէյիւ պիր սէտա կէլտի: (14) Լաքին Պետրոս՝ Հաշա, եա Բապպ, էչիւնքի հիչ պիր վագըթ հաճամ եա նափաք պիր շէյ եէմէտիմ՝ տէտի: (15) Վէ թէքըրար իքինճի տէֆ՝ա անա՝ Վիլլահըն թաթհիր էյլէտիյի շէյլէրի սէն հարամ սայմա՝

11: Այ. 28: Բոմ. 14. 14, 17, 20: 1 Գօրն. 10. 25: 1 Թիմ. 4. 4: Թիմ. 1. 15:

վերիլտի քի, անըն քէնտի միլլէթիլլէ պէրապէր դայէթլէ մագպուլ թուլթաղը պիր էֆքեար, եանի ինսանա տախի փաք եա նափաք տէյէպիլմէք էֆքեարը, ինճիլ ուսուլի իւզրէ: եախօտ տին ի մէսիւնին ուսուլը իւզրէ իպլթալ օլունմըջ տըր:

Հայվանաթըն փաք վէ նափաք օլմասը ինսանլար հագգընտա պիր թէշպիլ օլուպ, փաք հայվանաթ Եէհուտիլէրի, նափաք իսէ թաիֆէլէրի կէօսթէրի իտի իսէ տէ, Եէհուտի միլլէթինին էթտիյի պուլ թէֆրիգէնին Ալլահըն ինտինտէ վէ Ալլահըն գուլարը ինտինտէ արթըգ մահվ օլունմուշ օլտըղը, վէ պիր ատէմին արթըգ ճինսիլէթի հիւրմէթինէ տէյիլ, անճաք ախաղը իչիւն ինտ Ալլահ գապուլ օլունմաճաղը Պետրոսա թէֆհիմ գըլընտը: Իչպուլ թա՛լիմաթը գապուլ վէ անա կէօրէ հարէքէթ էթմէք Պետրոս իչիւն էօյլէ միւշէրիլ իտի քի վահինին իւշ տէֆ՝ա իգհար օլունմասը լաղըմ՝ կէլտի, վէ պու ճիւմլէ իլէ Պետրոս քէնտինէ միւնթաղըր օլան ատէմլէր իլէ պէրապէր պիլա իհմալ

տէյիւ պիր սէտա Կէթ: (16) Վէ պու իւշ քէրրէ վագը՝ օլուպ, օլ գապ եինէ սէմայա ըէֆ՝ օլունտու: (17) Վէ Պետրոս օլ կէօրտիլիւ ըուլա նէ՝ օլա՝ տէյիւ քէնտի տէրու՛նինտէ շիւպհէ էտէր իքէն, իշթէ Գօրնիլիօս թարաֆընտան կէօնտէրիլէն ատէմլէր Սիմ՝օնըն խանէսինին խապէրինի ալմըջ օլարագ, գափու էօնիւնտէ տուրտուլար: (18) Վէ չաղըրըպ՝ Պետրոս լագըպլը Սիմ՝օն պո՛ւրատա մը միւսաֆիր տիր՝ տէյիւ սուալ էթտիլէր: (19) Վէ Պետրոս ըուլատան տօլալը թէֆէքքիւր էտէր իքէն, Բիուհ անա՝ Իշթէ սէնի իւշ ատէմ՝ արայօր: (20) ԻՍէն տէ գալգըպ աշաղէն, վէ պիլա թէրէտաիւտ անլէր իլէ պէրապէր կիթ. զիրա անլէրի պէն կէօնտէրտիմ՝ տէտի: (21) Վէ Պետրոս [Գօրնիլիօս թարաֆընտան քէնտի-

Է Պ. 14. 12: — Է Պ. 15. 7: — Է Այ. 1, 2, վէ դայր: — Է Պ. 22. 12: — Է Այ. 45:

տա՛վէթ օլունտըղը մահալէ կիթմէք իչիւն, տէֆ՝ա մախսուս իլհամը իլահիլէ միւհթաճ օլտու:

Ա. յ. 17—25. Գօրնիլիօսա կիտիպ Գրիստոս իլէ օլան խէլաս Եօլընը անա վա՛ղ էթսին տէյիւ մին թարաֆ իլահ Պետրոսա ըէսմէն վէ գաթիէն էմր օլունուր:

Ա. յ. 24—26. Պետրոս վէ արգատալարը օն քիլիտէն իպարէթ իտիլէր, վէ Գօրնիլիօսըն քէնտի թէ՛ալլիւգաթը վէ ահպապընտան խայլը քէսան ճէմ՝ էթմիլ օլտըղը պի իշթիպահ տըր: Պետրոս պու ճէմաթա իլք տէֆ՝ա օլարագ,

նէ կէօնտէրիլէն՝ ատէմլէրին եանընա էնիպ՝ իշթէ արատըղընը քիմսէ պէն իմ. կէլմէնիլիւն սէպէպի նէ՝ տիր՝ տէտի: (22) Անլէր տախի՝ Եիւղպաչը Գօրնիլիօս՝ սալիհ վէ Ալլահտան գօրգար վէ հագգընտա Լալիլթիւն Եէհուտի միլլէթի թարաֆընտան հիւսնի շէհատէթ օլունմուշ պիր ատէմ, սէնի խանէսինէ տա՛վէթ էտիպ՝ սէնին սէօյլէյէճէյիլի տինկլէմէսի պիր մուգատտէս մէլէք վասըթասըյլէ քէնտիսինէ վահի օլունտու՝ տէտիլէր: (23) Օլ վագըթ անլէրի իչէրի տա՛վէթ էտիպ ալը գօտու. վէ էրթէսի կիւն Պետրոս անլէր իլէ պէրապէր չըգըպ՝ Եեաֆալը գարնտաշլարտան պա՛ղըլարը տախի անա ըէֆադաթ էտէրէք, (24) Ֆէրտասի կիւն Գայսէրիյէյէ կիրտիլէր. Գօրնիլիօս տախի ագրապա վէ աստըգա-

Պ. 14. 12:

Գրիստոսուն եալընը Եէհուտիլէրէ տէյիլ, անճաք թաիֆէլէրէ տախի վէ հաթթա պիլ ճիւմլէ ինսանլարա պիր խէլասքեար իտիյի միւթտէսինի վէրմէյէ տա՛վէթ օլունմուշ իտի կէօրիւնիւր քի Գօրնիլիօս էվլէլէմիտէ Պետրոսա Ալլահա մախսուս պիր նէվ՝ թա՛ղիմ էթմէյէ մէյլ էթաի. պուխէ էսքի Բօմալըլարըն՝ ատէթինէ նազարէն թէ՛աճճիւպ օլունմաճաք պիր շէյ տէյիլ իտի. լաքին Պետրոս պէօլէ թա՛ղիմի հիչ պիր վէճլէ գապուլ էտէմէղ իտի: Գօրնիլիօսըն տա՛վէթ էյլէտիլ ըէսուլը ճան ու տիլտէն տինկլէմէսի տիգգաթա

սընը տա՛վէթ էթմիշ օլարադ՝
անլէրէ միւնթաղիր իտի :
(25) Վէ Պետրոս իշէրի կիրարե-
տէ, Գօրնիլիօս անը իսթիգ-
պալ էտիպ ալադլարընա տիւ-
շէրէք՝ սէճտէ էյլէտի : (26) Պե-
րոս իսէ՝ Գալգ, պէն քէնտիմ
տախի ինսան իմ՝ տէյէրէք
անը դալտըրտը : (27) Վէ անըն
իլէ սէօյլէշէրէք իշէրի կիր-
արետէ, ճէմ՝ օլմուշ չօդ քիմ-
սէլէրի պուլմաղլէ, (28) Անլէ-
րէ՝ Պիր Եհնուտի առէմէ
սաիր միլլէթտէն պիրի իլէ
իթիլաթ էթմէք Եախօտ
Եանընա կէլմէք ճաիդ օլմա-
տըլընը պիրիսինիդ . ամմա
Սլլահ պանա պիր առէմէ
հարամ Եա նափաք տէյէմէ-
յէճէյիմի պէյան էթմիշ տիր :
(29) Պինաէն՝ ալէյհ տա՛վէթ
օլունտըլըմտա տախի մուսա-
լէֆէթ էթմէքսիդին կէլաիմ՝
իմաի պէնի նէ՝ սէպէպէ մէպ-
նի չաղըրտըլընըր սուալ է-
տէրիմ՝ տէտի : (30) Գօրնիլիօս

Է Պ. 14. 14: Վաճ. 19. 10: 22. 9: —
Է Եուճ. 4. 9: 18. 28: Պ. 44. 3: Դալ. 2.
12, 14: — Է Պ. 15. 8, 9: Էֆ. 4. 6: —

վէ մէտէն չայան տըր :

Ա. յ. 27—55. Պետրոս վէ Գօր-
նիլիօս պու ալէթլէրտէ, քէնտի-
լէրինէ սապըգա մախսուս վէ միւ՝
ճիգէ թարգլիլէ վազը՝ օլան, վէ
Գօրնիլիօսըն խանէսինտէ պէօյլէ
միւնիպի սա՛ատէթ պիր մէճլիսին
թէճէմիւն՝ էթմէսինէ պախա օլան
անվալի թէքլիֆսիգճէ նազլ էտէր-
լէր : Թախիֆէտէն օլան պիր առէ-
մին խանէսինէ կէլմէք Եհնուտի
էֆըրաընա նէ տէրէճէտէ մու-
ղպիր օլտըլընը Գօրնիլիօս րա՝
նա պիրէրէք, Պետրոսըն քէնտի-

տախի՝ Պունտան տէօրթ կիւն
մուգատտէմ հէման պու սա-
՝աթատէկին օրուճ թուլմադ-
տա օլուպ՝ սա՛աթ տօգուդ-
տա խանէմտէ տու՛ա էտէր
իքէն, իշթէ էօնիւմտէ ճիար-
լադ էլպիսէլի Նպիր առէմ
տուրուպ, (31) Է. յ. Գօրնիլիօս,
Յտու՛ան միւսթէճապ օլուպ՝
՝սատադալարըն Սլլահըն հու-
գուրընտա զիքր օլունտըլար :
(32) Իմաի Եաֆայա կէօնտէ-
րիպ, տէնիդ քէնարընտա
տապապաղ Սիմ՝ օնըն խանէսին-
տէ միւսաֆիր օլան Պետրոս
լադըպը Սիմ՝ օնը տա՛վէթ
էյլէ, օ կէլտիյիտէ սանա
սէօյլէյէճէք տիր՝ տէտի :
(33) Պունուս իւղէրինէ ֆիլ
հալ սանա կէօնտէրաիմ, սէն
տէ կէլտիյինէ էյի էյլէտին .
վէ չիմտի ճիւմլէմիդ Սլլահ
թարաֆընտան սանա էմր օլու-
նան շէյլէրին ճիւմլէսինի տինկ-
լէմէք իւղրէ՝ Սլլահըն հու-
գուրընտա հազըր ըղ՝ տէտի :

Է Պ. 1. 10: — Ն Մաթ. 28. 3: Մար. 16.
5. Լուգ. 24. 4: — Է Այ. 4, վէ դայր: Տան.
10. 12: — Է Իպր. 6. 10:

խանէսինէ թէչրիֆինի չիւպէ-
սիդ ֆէվգ էլ՝ առէ մուհիմիմ վէ
թէէսիրաթլը պիր վազը՝ ա՛տա
էյլէմէքտէ իտի :

Պուրատա մախսուս չայան ը
տիգդաթ օլան հալ շու տըր քի
Պետրոս վէ Գօրնիլիօս պէօյլէ խա-
րիգ իւլ՝ առէ պիր վէսիլէ իլէ
պուլուշտըլար իսէ տէ, նէզաքէթ
վէ իլթիֆաթ իւղրէ ուզուն սէօհ-
պէթլէր իլէ վազըթ սարֆ էթմէք
խթէմէտիլէր, վէ Պետրոս նէ
սէպէպէ մէպնի տա՛վէթ օլունտը-
լընը սուալ էթտի, Գօրնիլիօս տա-

(34) Վէ Պետրոս աղղընը ա-
չըպ տէտի քի՝ չազիգաթէն՝
ինտ Սլլահ ըր՝ ալէթ ի խաթր
օլմայըպ, (35) Ննճադ հէր
միլլէթտէ անտէն գօրգուպ
սալահ իշլէյէն քիմսէ անա
մադպուլ օլտըլընը անկլայօ-
րըմ : (36) Սիդ Յիսուս Քրիստո-
սուն վասըթապըլէ (20 ճիւմ-
լէսին Բապըր տըր)՝ սէլամէթ
թէպլի էտէրէք, պէնի իս-
րայէլէ կէօնտէրտիյի քէլամը,
(37) Եա՛նի Եուհաննանըն վա՛ղ
էթտիյի վաֆթիդտէն սօնկրա՝
Նճէլիտէն պալլայըպ՝ պիւ-
թիւն Եհնուտիյէտէ նազա-
րէթլի Յիսուս հադընտա օ-
լան վուգու՛աթը պիրիսինիդ .
(38) Շէօյլէ քի Սլլահ անը
Բուհ իւլ Գուտս վէ գուվլէթ
իլէ մէսն էթտի, օլ տախի
հէր թարաֆտան կէշէրէք էյ-
լիք էտիպ Նշէլթանըն մու-
սալաթ օլտըլը քիմսէլէրին
ճիւմլէսինէ չիֆա վէրիւր իտի .
զիրա Սլլահ անըն իլէ իտի :

Է Թէս. 10. 17: 2 Թէվ. 19. 7: Էյ. 34: 19:
Բոմ. 2. 11: Դալ. 2. 6: Էֆ. 6. 9: Գօր. 3. 25:
1 Պետ. 4. 17: — Է Պ. 15. 3: Բոմ. 2. 13. 27: 3.
22, 29: 10. 12, 13: 1 Գօրն. 42. 13: Դալ.
3. 28: Էֆ. 2. 13, 18: 3. 6: — Ն Մաթ.
28. 18: Բոմ. 10. 12: 1 Գօրն. 15. 27: Էֆ.
1. 20, 22: 1 Պետ. 3. 22: Վաճ. 17. 14: 19.
16: — Է Իպ. 57. 19: Էֆ. 2. 14, 16, 17:
Գօր. 1. 20: — Ն Լուգ. 4. 14: — Է Լուգ.
4. 18: Պ. 2. 22: 4. 27: Իպր. 1. 9: —

խի անա քէլամ ը իւհիլի թէդ
իրատ պույուրմասընը թէմէնի
էյլէտի :

Ա. յ. 34—45. Պու ալէթլէրտէ
զիքր օլունան սէօղլէր վազը՝ ա՛տ
Պետրոսըն վա՛զընըն մուսթասար
պիր մէճմուսը իսէ տէ, Յիսու-
սուն ՝էօմրիւնիւն սրա՛զը անվալի-
նին նազլի պիր թարաֆա տուր-

(39) Պիդ տախի Եհնուտիլէրին
տիյարը իլէ Երուշալիմտէ ա-
նըն իճրա էթտիյի շէյլէրին
ճիւմլէսինէ շահիտ իդ. վէ՝ ա-
ղաճա ասըպ գաթլ էթտիլէ-
րի պու զաթը՝ (40) Նսլլահ իւ-
չիւնճիւ կիւնտէ իհեա էտիպ,
(41) Պիւթիւն գալմա տէյիլ,
անճադ Սլլահ թարաֆընտան
մուգատտէմա թա՛եին օլու-
նան շահիտլէրէ ալիքեար
կէօնթէրտի. վէ էմվաթտան
գըյամ էթտիլէրտէն սօնկրա՝
Վիդ տախի անըն իլէ պէրա-
պէր Եէտիք վէ իշտիք, (42) Վէ
Յտիրիլէր վէ Եօլիւլէրին՝ Սլլ-
լահ թարաֆընտան թա՛եին օ-
լունմուշ հաքիմի քէնտիսի ի-
տիյինի գալմա վա՛ղ էտիպ
շէհատէթ էթմէքլիյիմիդի Վիլ-
ղէ էմր էտի : (43) Վճիւմլէ
վէյլամպէրլէր պու զաթա
շէհատէթ էտէրլէր քի՝ անա
իման էտէնլէրին ճիւմլէսի ա-
նըն իսմի վասըթապըլէ կիւ-
նահլարըն՝ աֆիլընա նախ օլուր :

Է Եուճ. 3. 2: — Է Պ. 2. 32: — Է Պ. 5.
30: — Է Պ. 2. 24: — Է Եուճ. 14. 17, 22:
Պ. 13. 31: — Է Լուգ. 24. 30, 43: Եուճ.
21. 13: — Է Բոմ. 14. 9, 10: 2 Գօրն. 5.
10: 2 Թիմ. 4. 1: 1 Պետ. 4. 5: — Է Եուճ.
5. 22, 27: Պ. 17. 31: — Է Մաթ. 28. 19,
20: Պ. 1. 8: — Է Իպ. 53. 11: Էր. 31.
34: Տան. 9. 24: Միկ. 7. 18: Զաք. 13.
1: Մալ. 3. 2: Պ. 26. 22: — Է Պ. 15. 9:
26. 18: Բոմ. 10. 11: Դալ. 3. 22:

սուն, վէյլամպէր քէլամարընըն
անըն շախսընտա իթմամ օլունտը-
ղընը վէ Յիսուսուն իճրա էյլէտիյի
քէֆարէթէ իման իլէ օլան սատա-
գաթ թա՛լիմինի, անըն Եօլիւմիւ վէ
գըյամէթլինի, ուլուշլիյէթի վէ հա-
քիմ ի մուլթադ օլմասընը պու
մուսթասար մէճմուստա միւն-
տէրիճ պուլուրըղ :

(44) Պետրոսս պու շէյլէրի սէօյլէմէքտէ իքէն, քէլամը իշիտէնլէրին ճիւմլէսի իւզէ-րինէ Գրուհ իւլ Գուտս նազիլ օլտու: (45) Վէ Պետրոսս իլէ պէրապէր կէլմիշ օլուպ' «էհ-լի խիթանտան օլան միւմին-լէր Բուհ իւլ Գուտս մէվհի-պէսի Բթաիֆէլէրին իւզէրինէ տախի տէօքիւլտիյինտէն հայ-րան օլտուլար: (46) Զիրա ան-լէրին լիսանլէր սէօյլէյիպ Ալ-լահը թա'զիմ էթաիքլէրինի իշիտիլէր իտի: (47) Օլ զէման Պետրոսս ճէվապէն' Բուհ իւլ Գուտսս Էպիզիմ կիպի նաիլ օլան պու քիմսէլէր վաֆթիզ օլունմամալարը իշիւն, պիր քիմսէ սուլու մէն' էտէպիլիւր

Ֆ. 4. 31: 8. 15, 16, 17: 11. 15: —
— Ա. 23: — Բ. 4. 11. 18: Ղալ. 3: 14: —
Է. 4. 11. 17: 15. 8, 9: Բժ. 10. 12: — Դ.

Ա. 44—48. Պու ալէթլէրտէ Պետրոսսըն վա'զընըն աճաիպ թէհ-սիրաթը, վէ անըն իլէ պէրապէր Եաֆատան կէլնլէրին իւզէրինէ օլան թէհսիրաթը դապիյէ նազլ օլունուր: Պունլար թաիֆէլէրտէն վաֆթիզ օլունան իլք միւմինլէր իտի: Ալլահ տախի, Եհհուտի միւ-մինլէրէ իհսան էյլէտիյի միսիլիւ թաիֆէլէրտէն օլան պու միւմին-լէրէ տախի Բուհ իւլ Գուտսը իհսան էթմէսինտէն միւճիղէ թար-զիյէ հասըլ օլան նէթիճէ իւզէրի-նէ քէնտի միւհիւնիւ պաստը. պու վէճլէ անլէր Ալլահն դապմը օլ-տուլար:

Պետրոսս իշիֆի իշիտուլէրէ վէ պիրա-սէլէրէ օնունը պապսէ մուհարէր օլան վուգոււթը պէյան էսէր:
Պապ 11. 1—18:

Ա. 1. Ինճիլին թաիֆէլէրտէն տախի գապուլ օլունմասը հագ-գընտա խապէր ալտըգլարընտա,

մի տէյերէք, (48) Դրապալըն իսմինէ վաֆթիզ օլունմալարը-նը Էհմը էթաի. օլ զէման պիր գաչ կիւն գալմասընը ըրճա էյլէտիլէր:

Պ Ա Պ 11.

(1) Վէ Եհհուտիյէտէ պու-լունան ըհսուլլէր իլէ պիրա-տէրլէր թաիֆէլէրին տախի Ալլահն քէլամընը գապուլ էթաիքլէրինի իշիտիլէր:

(2) Վէ Պետրոսս Երուշալիմէ չըգտըղը վազըթ «էհլ ի խի-թանտան օլանլար» (3) Բժէն մախթուն օլմայան առէմլէր Եանընա կիրիպ' Էանլէր իլէ պէրապէր թա'ամ էթաիին տէ-

Պ. 2. 38: 8. 16: — Է. 4. Գորն. 1. 17: —
Պ. 10. 45: Ղալ. 2. 12: — Բ. 4. 10. 23: —
Է. Ղալ. 2. 12:

ըհսուլլէր վէ պիրապէրլէրտէն չօգլարը մէմնուն օլտըգլարը կէ-օրինիւր: Անլէր պու շէյէ հազըր տէյիլ իտիլէր, վէ պունու մէ-մուլ տախի էթմէզլէր իտի իսէ տէ, Պետրոսսըն կէթիւրտիյի խա-պէրտէն դայէթլէ սէվինտիլէր:

Թաիֆէլէրտէն պիրիսինին Ալ-լահն գապմընըն տինինի գապուլ էթմէսի քիւլլիյէն մէմուլ օլունմազ պիր շէյ տէյիլ իտի. Ինճիլին պիր կիւն Եհհուտիլէրտէն դայրի միւ-լէթլէրէ թէպլիւր օլունմազընա անլէր փէյղամպէրլէրին քէլամըն-տան ալեհաճ օլմուլար ըտը:

Ա. 2, 5. «Էհլէ Եհհուտիյէ օլանլար» տէմէքլէ Եհհուտիտէն օլան իրիս-թիյանլարըն քեաֆթէսի տէյիլ, անճագ անլէրին պիր գըսմը անկ-լաշըլըր. պունլար Երուշալիմտէ զուհուր էտիպ, պա'տէհու էթրա-ֆա տաղըլարագ, խիթան վէ տին ի մուսէվինին պիւճիւմլէ այն

յիւ ի'իթիրազ էտէրլէր իտի:
(4) Պետրոսս տախի անլէրէ Դար-րաթըլլէ հիքեայէ էթմէյէ պաշլալըպ, (5) ԷՊէն Եաֆա շէհրինտէ պուլունարագ տու'ա էթմէքտէ իքէն, հալ ը վէճա-տէ պիր ըույա Եա'նի պէօյիւք չարչաֆ կիպի պիր գապ տէօրթ ուճունտան ասըլը օլարագ, սէմատան Ենտիրիլիպ պանա կէլտիյինի կէօրտիւմ: (6) Վէ անա տիգգաթլէ պազըպ թէ-հմիւլ էթմէքտէ իքէն, զէ-մինին հէր թիւրլիւ չարփա վէ վահշի հայվանաթ իլէ հա-շէրաթընը վէ հավա գուշա-ընը կէօրտիւմ: (7) Վէ պանա էյ Պետրոսս, գալգ պօղազլա վէ Եհ' տէյիւ պիր սէտա ի-շիթաիմ: (8) Ամմա պէն' Հա-շա, Եա Բապա, զիրա հիշ պիր վազըթ հարամ Եա նափաք պիր շէյ աղղըմա կիրմէտի' տէտիմ: (9) Վէ օլ սէտա սէ-մատան իքինճի տէֆ'ա' Ալլա-

Դ. Լուգ. 1. 3: — Է. 4. 10. 9, վէ դայր:
— Է. Եուհ. 16. 13: Պ. 4. 10. 49. 15. 7: —

ու 'ատալթլէրինին իճրասը մուգ-թազի տիր տէյիւ իտտի'ա էտէր-լէր իտի: Պու թագըմ նիհայէթ քիլիսէլէրտէ ֆըրգա փէյտա էթ-տի, Պու Ա'մալ ի ըուսուլ քիթա-պընըն 15ինճի պապընտա թահ-րիւր օլունտըղը վէճլէ, Երուշա-լիմտէ թէճէմիւլ էտէն իլք ու-մումի քիլիսէ մէճիսի մէգըիւր ֆըրգանըն Անթաքիատա փէյտա էթմիւ օլտըգլարը միւլքիւլաթըն հալի իշիւն օլտու:

Լաքին Պետրոսս պու առէմլէրէ վէրտիյի ճէվապընտա (Ա. 4—17) օնունճու պապտա զիքը օլունան վուգոււթ հագգընտա մուլս-թասար, ամմա վազիհ սուրէթ-

հըն թաթհիր էյլէտիյի շէյլէ-րի սէն հարամ սայմա' տէյիւ պանա ճէվապ վէրտի: (10) Պու իւշ տէֆ'ա վազը' օլուպ' Եհ-նէ ճիւմլէսի սէմայա շէքիլտի: (11) Վէ իշիթ օլ անտէ' Գայ-սէրիյէտէն պանա կէօնտէրիւ-միշ իւշ առէմ' պուլընտըղըմ' խանէնին էօնիւնտէ տուրտու-լար: (12) Վէ Էրուհ պանա' Պի-լա թէրէտտիւտ անլէր իլէ պէրապէր կիթ' տէտի. վէ Էպու ալթըր գարնտաշ տախի պէնիմ իլէ պէրապէր կիրիպ' օլ առէմին խանէնինէ կիր-տիք: (13) ԷՕլ տախի մէլէյի նասըլ կէօրտիւլիւնիւ վէ ա-նըն քէնտի խանէսինտէ տու-րուպ քէնտինէ խիթապէն' Եաֆայա [առէմլէր] կէօնտէ-րիպ Պետրոսս լազըպլը Սիմ' օ-նը տա'վէթ էյլէ: (14) Օլ տա-խի սէնին վէ պիւթիւն խա-նէնին խէլասընա վասըթա օ-լաճագ սէօյլէր սէօյլէյէճէք

Է. 4. 10. 23: — Է. 4. 10. 30:

տէ մա'լիւմաթ վէրիւր:
Ա. 18: Մուլսալիֆ կիւրուհ Պետրոսսըն ըրիւյէթինտէն իսքեաթ օլտըլար իսէ տէ, Պետրոսս անլէ-րին ի'իթիրազաթընա աչըգտան ա-չըղա ճէվապ վէրմէտի: Պետրոսս դայրի մախթունլար իլէ Էա'մ էի-ֆէ' խաթասընտա պուլունմուշ ի-տի, կէթիւրիլէն ի'իթիրազ իսէ պաշ-լըճա պու խուսուստա իտի: Պու ճիւմլէ իլէ Պետրոսսըն թէպրիյէսի էյլէ վազիհ վէ իսքեաթ էտիճի ի-տի քի, թաիֆէլէրտէն օլան գա-րընտալար իլէ թա'ամ էթմէք 'ա-լէյիլնտէ օլան ի'իթիրազ նապէ-տիա օլտու: Պետրոսսըն թէպրի-յէ ի զիմլէթ էթմէսինին ուսուլի

տիր՝ տէտիլինի պիզէ նազլ
էթտի: (15) Պէն տախի սէօյ-
լէմէյէ պաշլատըղըմտա, Բուհ
իւլ Գուտս Եիպթիտատէ պի-
զիմ իւզէրիմիզէ նազիլ օլտը-
ղը կիպի, անլէրին իւզէրինէ
տախի նազլ օլտը: (16) Օլ վա-
զըթ Բապպըն՝ Ենուհաննա
սու իլէ վաթթիզ էթտի, Եսիզ
իսէ Բուհ իւլ Գուտս իլէ վաթ-
թիզ օլունաճադսընը՝ տէ-
տիլի քէլամը խաթըրմա կէ-
թիւրտիմ: (17) Էիմտի Ալլահ

Թ. 2, 4: — Ժ Մաթ. 3, 11: Ենուհ. 1, 26, 33:
Պ. 4, 5: 19, 4: — Է իշա. 4, 4: 3: Եօյլ. 2.

ղայէթլէ մա'րիֆէթլի իտի իսէ
տէ, փէք տէ աջըզ իտի: Ալլա-
հըն եալընըզ Եէհուտիլէրէ տէյիլ,
ղայրիլէրէ տախի ինճիլին միւթ-
տէսինի վէրմէյէ հազըր իտիլինի

պիզէ վէրտիլի 'այնի մէվհի-
պէյի Բապպ Յիսուս Քրիստոս-
սա իման էթմէլէրի իւզէրինէ
անլէրէ տախի վէրտի իսէ,
Եպէն քիմ իտիմ քի՝ Ալլահա
մուխալէֆէթ էտէպիլէյիմ՝
տէտի: (18) Անլէր տախի պու-
նու իշիտինճէ սիւքիւթ էթ-
տիլէր, վէ՝ Եօյլէ իսէ Ալլահ
հայաթ իշիւն թէվպէյի թաի-
ֆէլէրէ տախի իհսան էթմիշ
տիր՝ տէյիլ Ալլահը թէմճիտ
էյլէտիլէր:

28: 3, 18: — Լ Պ. 15, 8, 9: — Է Պ. 10,
47: — Ժ Բոմ. 10, 12, 13: 15, 9, 16:

պէյան էտէն իսպաթլարըն գուվ-
վէթիլէ, Եէհուտիլէրին ճիւմլէ
էֆքէարը պաթըլէսի մահվ օլուն-
մասը լազըմ իտի:

ՖԱՍԼ Ը ԲԱՊԻ՝

Անբափասա քաթիկէրսէն օլան միւսիկէրսէն 'իպաւէք
պիր ֆիլիսէնի քէֆիլի:

Ա.ՅԱ.Բ. 19—30.

(19) Կլէ իսթէֆանօս վա-
զը՝ասը իւզէրինէ զուհուր է-
տէն մուղայադա սէպէպիլէ

Է Պ. 8, 1:

Խրիսթիյան իսմինին իը իսթի՝մալի:

Անթաքիա Սիւրիա չըմալիյէ-
նին մէրքէզի իտի: Թարիս ի մի-
լատտան 500 սէնէ էվէլ Սէլէվ-
գօսըն մա'րիֆէթիլէ ինչա օլուն-
մուշ 'ազիմ վէ մուհիմ պիր չէհր

թար ու մար օլանլար քէլամը
Եէհուտիլէրտէն մա'տա հիշ
պիր քիմէյէ սէօյլէմէյէրէք,

օլուպ, իսթանպօլըն թէհսիսին-
տէն էվէլ չարգտա Բօմա տէվլէ-
թինին էն զիյատէ միւնթազամ
չէհրի իտի: վէ Երուշալիմ Եէհու-
տի Խրիսթիյանլար իշիւն մէրքէզ
օլտըղը կիպի, Անթաքիա տախի,
թաիֆէլէրտէն օլան Խրիսթիյանլա-

Ֆինիգիլէյէ վէ Գըպըրսա վէ
Անթաքիայա գատար կէչմէք
իւզըն՝ կէճտէրտիլէր: (23) Օլ
տախի վասըլ օլուպ, Ալլահըն
լութֆընը կէօրտիւքտէ մէս-
րուր օլտու: վէ ճիւմլէսինէ
Բապպա արղու ի գալպ իլէ
ոատըգ գալլար տէյիլ Ենա-
սիհաթ էթտի: (24) Չիրա քէն-
տիսի էյի՝ վէ Բուհ իւլ Գուտս
իլէ վէ իման իլէ մէմլու պիր
ատէմ իտի: Եվէ վաթիւր խալգ
Բապպա միւնղամ օլտու: (25) Օլ
ղէման Պարնապաս Սաուլը
արամադ իւզըն Եթարսուսա
չըգըպ անը պուլարագ Ան-

* Պաշլա Ենուհանիլէրէ: — Է Լուգ. 1,
66: Պ. 2, 47: — Ժ Պ. 9, 35: — Լ Պ. 9, 27:

ըն մահալը մէրքէզի մագամըն-
տա իթիպար օլունտըղընտան,
ղայէթլէ մէշուր պիր Եէր իտի:
Փալլօսըն սէյահաթլարը իշիւն
մահալը 'ազիմէթ վէ 'ալտէթ
պու չէհր իտի:

Պու այէթլէրտէ վէ այաթը
միւթէ՝ապգիպտէ զիքը օլունան
վուգուլթ Թ. Մ. Թագրիպէն 44
սէնէսինէ իսապէթ էտէր: Օլ վազ-
թըն թարիսինէ սարֆը տիգգաթ
էտէնլէրին քեաֆֆէսինին էֆ-
քէարը պու խուսուստա պիր տիր:

Պուրատա «Ենուհանիճէ թէքէլ-
լիւմ էտէնլէր» Եէհուտի օլմայըպ
անճադ ասըլ Ենուհանի օլտըղլարը
քէնարտա իմա օլունուր: Պու թէֆ-
սիր սիյագ ու սապադտան, խու-
սուսա 19ճը այէթտէն թաստիգ
օլունուր, զիրա «Ենուհանիճէ թէ-
քէլլիւմ էտէնլէր» Ենուհանի օլմա-
յըպ անճադ Եէհուտի իտիլէր: Վա-
զը՝ա քէնարտա մուհարրէր օլան՝
միւթէպէր միւթէսիլլէր, մէթին
(քնազիլ) իսէ էպըի էլէազը նուս-
թէլէրինին էքսէրիսիլլէ թաստիգ
օլունուր: Վուգուլթը մէզպու-
րէնին Պետրոս Գօրնիլիօսա վա՛զ

էթտիքտէն սօնկրա իճրա օլուն-
տըղը փէք միւլթէմէլ տիր: Պու
վուգուլթըն Խրիսթիյան միւ-
մինլէրէ զայէթլէ թէհսիլլի օլ-
մասը թապիլի իտի:

Ա. Ե. 22—26. Փալլօս հագգըն-
տա պուրատա սէօյլէնիլէն փէք
մուխթասար իսէ տէ, Անթաքիա-
տա թաիֆէլէրտէն իմանա կէլէն
միւմինլէրտէն թէքէլլ օլունան քի-
լիսէ իշիւն սէնէ ի մէզպուրէտէ
օլան զայէթլէր Փալլօսըն էօմ-
րիւ վէ մէմուրիլլէթինտէ զայէթլէ
մուհիմ վէ տիգգաթա շայան
օլտուլար, վէ 'իսէվիլլէրի թէ-
վաիֆի տաիլէտէն թէֆրիգ վէ
թէմիկ էտէն «Խրիսթիյան» իւն-
վանըն էվէլա պուրատա պու-
լուրըզ: Օլ անէտէք Քրիստոսա
ինանանլար Եէհուտիլէր պէյնին-
տէ «Նասրանիին միւգթէտիլէ-
րի», քէնտի պէյնլէրինտէ տախի
«պիրատէլլէր», «սատըղլար»
վէ «միւնթախապլար» Եաիօտ
մահա «միւմինլէր» թէմիլլէ օ-
լունտըլար: Քրիստոսա ինանան-
լարա պու իսմի քիմ վէրմիշ իտիլի
հագգընտա խայլը մուպահասէ

— Է Պ. 13, 43: 14, 21: — Ժ Պ. 6, 5: —
Յ Այ. 21: Պ. 5, 14: — Է Պ. 9, 30:

Թաքիայա կէթիրտի: (26) Վէ վազը՝ օլտու քի անլէր թէ մամ պիր սէնէ զարփընտա քի լիսէ իլէ ճէմ՝ օլուպ՝ վափիր խալգա թա՛լիմ էթտիլէր: Վէ շայիրալէրին Գրիսթիյան թէս միյէ օլունմալարը էվլէլա Ան թաքիատա օլտու:

(27) Վէ օլ կիւնլէրտէ՝ Երուշալիմտէն Անթաքիայա շիւհամլէ սէյլէյէնլէր էնիպ՝

— լ Գ. 2. 17: 13. 1: 15. 32: 21. 9: 1 Գորն. 12. 28: էֆ. 4. 11: — Պ. 21. 10:

վազը՝ պուլմուշ տըր: Միւմինլէրին քէնտի քէնտիլէրինէ պուլմի վէրմիլ օլմասը միւնթէմէլ տէյիլ տիր, Եհնուտիլէրին վէրմիլ օլմասը տալի մէմուլ օլունամալ. Թահգիր վէ սալպ էթմիլ օլտըզարը Նազարէթի Յիսուսուն միւնթէտիլէրինէ պուլ իմի վէրմէլէ անը քէնտի փէյլամալէրլէրին խալէր վէրմիլ օլտըզար Մէսիյա եախօտ Գրիստոս տէյիլ թանըմըլ օլաճալար ըտը. պուլ սէպէպտէն իմի մէզպուր Լաֆիլէր թարափընտան վէրլիլ տիր տէյիլ զանն ը զալիպ տիր: Յիսուսուն միւնթէտիլէրինէ պիր քէրլէ թաիֆէլէր « իրիսթան » իւն վանըլա թանըտըգտան սօնկրա, իրիսթիյանլարըն տալի մէզքիւր իւնվանը մէսէրթէթլէ գապուլ վէ թաստիգ էտիպ, անը իսթիմալ էթմէլէրի թապիլի իտի: Վազը՝ ահէր իրիսթիյանըն էն պէյիլ քարզուսը վէ շան ու շէրէֆի հազիգաթէն Գրիստոսուն շայիրտի վէ միւնթէտիլ օլմագլէ օլ իմի թաստիգ վէ միւնթէրթէֆ գըլմագ օլմալը տըր:

Ա. յ. 27—50. « Փէյլաֆալէր » լաֆիլը ըէսալէլէրտէ նէպի, եանի զաիպտէն խալէր վէրիճի մանասընտան զիյատէ « մուլլիմ » մանասընտա իսթիմալ օլունուր իսէ տէ, իշպու սյէթտէն անկա-

(28) Անլէրտէն « Աղապուս նամընտա օլան պիրի գալգըպ՝ պիւթիւն տիւնեատա պիր պէյիլ քըթլըգ օլաճալընը Բուհըն գուլվէթիլէ պէյան էթտի. պուլ տալի Գլաուտիօս [Գայսէրին] կիւնլէրինտէ վազը՝ օլտու: (29) Վէ շայիրալէր հէր պիրի իգթիտարընա կէօրէ Եհնուտիլէտէ մուգիմ պիրաւէրլէրէ շիանէ կէօնալէր-

— լ Բոմ. 15. 26: 1 Գորն. 16. 1: 2 Գորն. 9. 1:

շըլտըղը իւզրէ, էյամը Հալաւրիունտա ասըլ նէպի մանասընտա տալի փէյլամալէրլէր վար իտի:

Իշպու գըթլըղըն Թ. Մ. 44 վէ 45 սէնէլէրինտէ վազը՝ օլուպ, խուսուսա փալէսթիլտէ էշտտ օլտըղը թէվարիլի Բոմալլէտէն տալի միւնթէպան տըր, Գլաուտիօս Գայսէր Թ. Մ. 41—54 սէնէսիլնէտէք իճրա ի հիւքիւմէթ էթտի « իսթիյար » եախօտ « Երէց » լաֆիլը պուլ մէմուրիլէթիլն քիլիսէտէ վար օլտըղընը թաստիգ էտէր: Գրիստէն իսթիմալ օլունտըղընա նազարէն, « իսթիյար » իւնվանը Եհնուտիլէրտէն օլան քիլիսէլէրին նազըրլարընա վէրլիլ իտի. զիրա թաիֆէլէրտէն օլան իրիսթիյան քիլիսէլէրինտէ այնի օլ մէմուրիլէթէ թա՛եին գըլընանլար « Եփիսգօիօս » թէսմիլ օլունուրլար իտի: Իսթիյար վէ Եփիսգօիօս մէմուրիլէթի պիր, ըլիսթպէ տալի պիր օլտըղընտան, պուլ իւնվանլարը ըէսալէլէրտէ պիւլա ֆէրգ իսթիմալ օլունուրլար պուլտըղըն:

Երուշալիմտէ Եհնուտի իրիսթիյանլարտան իպարէթ օլան քիլիսէնին օլ էսնատէ միւնթազալպիր հալ ու հիլէթտէ պուլունմասը իշպուլ ալէթտէն մա՛լիւմ տիր: պուլ ալէթտէն մա՛լիւմ տիր:

Փալլուսըն Երուշալիմէ օլան ի-

մէյէ գարար վէրտիլէր: (30) Վէ պուլունու Պարնապաւ վէ Սաուլ Եհնուլէ իսթիյարլարա կէօն-

— Պ. 12. 25:

քիւնի զիյարէթի զանն օլունան պուլ զիյարէթ, Թ. Մ. 45 սէնէսիլնտէ վազը՝ օլտու. վէ պուլ թարիստէ օլմասը Գլաուտիօսըն էյա-

տէրէրէք, Դիճրա տալի էթտիլէր:

մը սալթանաթընտա վազը՝ օլան գըթլըգ թարիսիլնին մա՛լիւմ օլմասընտան ալիքէար տըր:

ՖԱՍԼ Ը ԽԱՄԻՍ

Հէրօսէս Եէսիլլէ Երուսալիմսէ Եհնի քէ՛սսի. Պէօյիլ Եա՛գուպ գալլ օլունուր, Պէսրոս սալի ալսզ վէ հապսա իլգա օլունուր իսէ սէ, միւնիգէ իլէ գուրբալուր. Հէրօսէսին սէհօթլի էօլիւմիլ:

ՊԱՊ 12. 1—25:

ՊԱՊ 12

(1) Վէ օլ զէման Հէրօտէս մէլիք քիլիսէտէն պա՛ղըլարընա զուլմէ էթմէք իչիւն ԷԼ ու-

— Մաթ. 4. 21: 20. 23:

Ա. յ. 1. Պու Հէրօտէս Յիսուսուն թէվէլիւտ էթտիլ վազըթ Հայաթտա օլան Հէրօտէսին թօրընը իտի: Թարիլի Միլատտան 10 սէնէ էվլէլ տօղմուլ վէ Բոմատա թէրպիլլէ օլունուր Գալիկուլանամ զալիմ իմիլէրաթօրըն մահպուլը իտի:

Պու Հէրօտէս էվլէլա փալէսթիլնին շարգ թարափլարընտա հիւքիւմէթ էթտի իսէ տէ, պա՛տէ հու ճէլլիլ վէ Գլաուտիօս իմիլէրաթօրըն հիւսն ի թէվէլիւտ իլէ Թ. Մ. 41 սէնէսիլնտէն իթիպարէն թարիլի վէֆաթը օլան 45 սէնէսիլնտէ կիւն Եհնուտիլ վէ Սամարիա իւզէրինէ տալի իճրա ի հիւքիւմէթ էթտի:

Ա. յ. 2. Գրիստալ մուգատտէստէ

զատալ՝ (2) « Երուհաննանըն գարնաալը Եա՛գուպը գըլըճլէ գալթլ էթտի: (3) Վէ Եհնու-

Բապալըն 12 ըէսուլլէրինտէն եալընը պուլունու վէֆաթը զիքը օլունուր իսէ տէ, նազլլէթի զայէթլէ մուլսթասար տըր: Պունտան կէօրիւնիւր քի իրիսթիյան քիլիսէյէ մախուսա մէնֆա՛աթլը վէ Գրիստալ մուգատտէստէ զիքը օլունմաղա շոյան ալվալը մախուսալէ անըն վէֆաթը վուգուաթլը վէ մէրպուլ պուլունմամըլ տըր, վէ Եա՛գուպըն ըէսուլ օլմասընտան անըն ալվալը վէֆաթըն մախուսալէ վէ պէր թաֆիլ հիքէայէ օլունմասը լազըմ կէլմէտիլ տալի պէտիհի տիր: Բէլամը իլահի հիչ պիր Եհրտէ մէսնէտ վէ ըլիսթպէյէ միւտաշանէ էթմէլ:

Ա. յ. 3. 4. Հէրօտէս Պէտրոսը

տիւնքերն պու շէյտէն խօշնուտ
օլտըզլարընը կէօրմէքլէ Պետ-
րոսը տախի թուլթուտ . (Բվէ
խամուրսըզ կիւնլէրի իտի .)
(4) Կվէ անը թուլթուրգտա,
Ֆրսհտան սօնկրա խալգըն
էօնիւնէ չըգարմագ նիլէթիլլէ
անը պէքլէմէք իշիւն պէհէրի
տէօրթ նէֆէրտէն միւրէքքէպ
տէօրթ թագըմ'ասքէրէ թէս-
լիմէն մահպէսէ իլգա էթտի:
(5) Պու սուրէթլէ Պետրոս
մահպէստէ մահֆուզ իտի,

Բ թուր. 12. 14, 15: 23. 15: — Բ Նուհ.

րէսուլլէրին մէշուրլէրինտէն պիւրի
զանն էթտիլլինտէն, անըն էօմիւ-
նէ գաստ էտիպ անը հէլաք վէ նա-
պէտիտ էթմէյէ մախսուս արգու-
քէշ օլմասը թապլի'ի իտի . վէ անը
հապսա, հէմ իշէրիքի հապսա իլ-
գա էթմիշ օլտըզլարտան, հէր հալ-
տէ, մէրամընը իճրա էտէպլլէճէ-
յինէ էմին իտիլի տախի պի իշ-
թիպահ տըր: Պետրոսըն պու-
լունտըզը մահպէսին մէթին օլ-
տըզլարն նազարէն, ինսանճա տիւ-
շիւնիւլտիլլիւ հալտէ, անըն օրա-
տան ֆիրար էթմէսի մուհալ գա-
պլիլինտէն իտի, վէ Հէրօտէսին
պու խուսուստա շէքք ու չիւպհէ-
սի եօղ իտի: Բօմալըլար ֆէվզ իւլ
'ատէ տիգգաթլէ մահպէսլէրի պէք-
լէրլէր իտի: Պիր պէքճիլին սատըզ
պուլունմամասը գաթլէ միւսթա-
հագգ պիր թէօհմէթ օլտըզլար-
տան, անլէրին 'ասքէրի վէ պէք-
ճիլէրինին նիզամա քէմալը ի-
թա'աթը վար իտի: Սթի իլգղիքը
18 վէ 19 ալէթլէրէ միւրաճա'աթ
օլունա:

Ս. յ. 6—11. Քէնտի գուլլարընը
խէլաս էթմէյէ Սլլահըն կէօրիւնմէզ
վէ սէտասըզ գուտըթի, փատի-
շահլարըն անլէրի հապստան գաջըր-
մամագ իշիւն իսթի'մալ էյլէտիքլէ-

վէ անըն իշիւն քիլիսէտէն Սլ-
լահա 'ալ էտ տէվամ տու'ա
օլունույօր իտի: (6) վէ Հէրօ-
տէս անը իլհար էտէճէք օլ-
տըզլարտա, օլ կէճէ Պետրոս
իքի զինճիլ իլէ պաղը օլա-
րագ, իքի 'ասքէրին արասըն-
տա ույուլուպ' պէքճիլէր տա-
խի գափուլնէն էօնիւնտէ հա-
պըսխանէյի պէքլէմէքտէ ի-
քէն, (7) իշթէ Բրապըն պիր
մէլէյի էանընտա տուրուպ'
օլ խանէտէ պիր նուր զիյա

21. 18: — Դ Պ. 5. 19:

րի էսպապը մուհաֆագա էա'նի
'ասքէր վէ տուլարար վէ տէմիր
գափուլար վէ քիլիտ վէ սիւրկիւ-
լէրտէն զիյատէ միւհքէմ վէ միւյէս-
սէր տիր: Պետրոսա վուգու' պուլան
հալ վագը'ա պիր միւհ'իգէ իտի:
Անըն ֆիրար էթմէսինտէ, մէլէք
անճագ իգթիլգա էթտիլի գատար
անըն իլէ պէրապէր պուլունտու,
Հապստան չըգըպ պէքճիլէրին էա-
նընտան իրագլանտըգտան սօնկրա
Պետրոսըն քէմալլէն 'ագըլը պա-
շընա կէլիպ, նէ եօլտան կիթմէք
վէ հանկը սօգագլարտան կէչմէք
լագըմ իտիլինէ ալեհալ օլտու, վէ
անըն էմինլէթի իշիւն ճէնապը
Հագգըն կէօնտէրտիլի հիքմէթլի
մու'ալլինէ արթըզ իհթիլաճը գալ-
մայըպ, 'ատի սուրէթտէ վէ պէր
վէճը թապլի'ի հարէքէթ էթտի:
Ս. յ. 12—16. Վուգու' պուլան
ահվալ թապլի'ի վէճլէ օլտու:
Քիլիսէնին պիրատէր վէ հէմիլրէ-
լէրի Պետրոսըն սէլամէթի իշիւն
պիրլիքտէ տու'այա ճէմ օլմուշ-
լար իտի իսէ տէ, հէման օլ սա-
'աթտա անը կէօրէճէքլէրինի աս-
լա մէմուլ էթմէմէքտէ իտիլէր,
վէ գափուլնու օլան գըզ Պետրո-
սըն սէսինի իշիտէրէք իշէրի գօ-
շուպ օրատա հաղըր պուլունան-

էթտի. վէ Պետրոսըն էանը-
նա վուրարագ անը ույանտը-
րըպ, թէզ գալգ' տէմէսիլլէ
էլլէրինտէն զինճիլլէր տիւշ-
տիւ: (8) վէ մէլէք անա' Գու-
շաղընը գուշան, վէ չարըզլա-
րընը կիլ' տէտի. օլ տախի
պէօյլէ էթտիքտէն սօնկրա,
էինէ անա' էալապընը կէլիպ
արտըմ սըրա կէլ տէտի: (9) Օլ
տախի չըգըպ արտը սըրա
կիթտի, Կվէ մէլէյին վասը-
թապըլլէ վագը' օլան շէյ հա-
գիգի օլտըզլարն պիլմէյիպ'
Նույա կէօրիւյօրըմ զանն է-
տէր իտի: (10) վէ պիրինճի վէ
իքինճի գարաղօլը կէչիպ շէհ-
րէ չըգըլան տէմիր գափուլա
կէլտիլլէր, Կպու տախի քէն-
տիլլինտէն անլէրէ աշըլմաղ-
լէ, չըգըպ սօգաղըն պիրինի
կէչտիլլէրի կիպիլ, մէլէք ան-
տէն ալըլտը: (11) վէ Պետրոս
քէնտինէ կէլիպ' Բրապը քէն-
տի մէլէյինի իրսալ էտիպ, պէ-
նի Հէրօտէսին էլինտէն վէ
Եհհուտի գալմընըն մէմուլ
էթտիքլէրինին ճիւմլէսինտէն

Ե Մէզ. 126. 1: — Կ Պ. 10. 3, 17: 11.
5: — Ե Պ. 16. 26: — Ե Մէզ. 34. 7: Տան.
4. 28: 6. 22: Իպր 1. 14: — Բ Էյ. 5. 19:
Մէզ. 33. 18, 19: 34. 22: 41. 2: 97. 10:

լարա խապէր վէրտիլինտէ, անա
ինանմատըլար:

« Անըն մէլէյի տիր » տէմէլլէրի
կէօթէրիլ քի անլէր տախի, Ալ-
լահ թարաֆընտան հէր ճանա
պիր մէլէք թա'եին գըլընմըլ տըր,
վէ անը միւտտէթը էօմիւնտէ
մուհաֆագա էտիպ, առէմէ կէօ-
րիւնմէզ իսէ տէ, անա սըրըն
մու'ալլինէթ էտէր էֆքէարընա
զահիպ իտիլէր, Պու էֆքէար 'ա-

Նգուրթարտըզընը չիմտի էա-
գինէն պիլլիլիմ' տէտի: (12) վէ
թէֆէքքիւր էտիպ' Մարգօս
լագըպը Եուհաննանըն վալի-
տէսի Վէրեհմին խանէսինէ
էկէլտի, օրատա տախի վաֆիր
քիմսէլէր ճէմ' օլուպ' տու'ա
էտէրլէր իտի: (13) վէ [Պետրոս]
հալըլը գափուլնը չալտըզ-
տա, Բօտա իսմինտէ պիր խա-
տիմէ գուլագ վէրմէյէ կէ-
լիպ' (14) Պետրոսըն սէսինի
թանըմաղլէ, սիւրուրընտան
գափուլը աշմայըպ իշէրի սէ-
յիրտէրէք, Պետրոսըն գափու
էօնիւնտէ տուրտըլընը խա-
պէր վէրտի: (15) վէ անլէր
մէրգուլմէյէ Չըլտըմըլ սըն'
տէտիլլէր. օ իսէ Պէօյլէ տիր'
տէյիլ թէէքիտ էթտիքտէ,
անլէր տախի' Ելնըն մէլէյի
տիր' տէտիլլէր: (16) Պետրոս
իսէ պիր տիւղիլէ գափուլը
չալմագտա օլուպ' աշտըզլա-
րընտա անը կէօրիւպ հայրան
գալտըլար: (17) Օ իսէ Ելիլ ի-
լէ Սիւրիլթ էտինիլ' տէյիլ
իշարէթ էտէրէք, Բապըլն

2 Գօրն. 1. 10: 2 Պետ. 2. 9: — Ե Պ. 4. 23:
— Ե Պ. 15. 37: — Ե Այ. 5: — Ե Թէք.
48. 16: Մամ. 18. 10: — Ե Պ. 13. 16: 19.
33: 21. 50:

տի պիր ի'թիգատ օլուպ, էֆէն-
տիմիլին տախի պու էֆքէարա
սէպալթ վէ թագվիլլէթ վէրտիլի
ինքէար օլունամաղ, Մաթ. 18.
10: Իպր. 1. 14:

Պու ճիւմլէ իլէ պա'ղըլարըն մէ-
լէքլէրէ զլատէ րի'այէթ վէ սէճ-
տէ էթմէլլէրի քիւլլէն խիլաֆը
հագիգաթ տըր: Վահ. 22. 8, 9:
Ս. յ. 17—19. Պիր էյամ Երու-
շալիմտէն ուղագ օլմագ Պետրոս

քէնտիսինի մահպէստէն նէ վէճհէ չըգարտըղընը անյէրէ նազլ էտիպ' Պու շէյլէրի Եա-գուպա վէ պիրատէրլէրէ իս-պար էտինիզ' տէտիքտէն սօնկրա, չըգըպ տիկէր պիր մահալէ կիթտի: (18) Վէ կիւն-տիւզ օլտըգտա, Պետրոս նէ օլտու' տէյիւ 'ասքէրլէր պէյ-նինտէ պիր չօգ ըղթըրապ վազը' օլտու: (19) Հէրօտէս տախի անը արայըպ պուլա-մատըղընտան, պէքճիլէրին պա'տ էլ իսթինթազ գաթլ օլունմալարընը էմը էյլէտի: պա'տէհու Եէհուտիյէտէն Գայ-սէրիյէյէ էնիպ' օրաբա իգա-մէթ էյլէտի:

(20) Վէ Հէրօտէս Սուր իլէ Սայտա էհալիսինէ զազապ-

3 Միւլ. 5. 9, 11: Հէգ. 27. 17: — 4 Մէգ. 115. 1: — 5 1 Միւլ. 25. 38: 2

իչիւն խայըրը օլտըղընտան, ա-նըն շէհը մէգպուրտէն չըգըղ օլմասը ինթիմալտէն պա'իտ տէ-յիւ տիր: Հապսը պէքէյէյէն 'աս-քէրլէրին գաթլ օլունմասը հազգ-սըզ կէօրիւնիւր, անլէր թէօհ-մէթլի օլմատըղընտան վազը'ա պի զայը հազգըն էօլտիւրիւ-տիւլէր: Լաքին պունու Հէրօտէս հէման մէրհամէթսիլլինտէն նա-շի էթտի տէյիւ գըյաս օլունա-մազ, զիրա նիզամ միւնիպիւնճէ հարէքէթ էթտի:

Այ. 20—25. Բէսուլլէրտէն իլք շէհիտ օլանըն վէֆաթը իւզէրինէ վէրիլէն մա'լիւմաթտան զիյատէ մուֆասսալ մա'լիւմաթ գալիմ Հէրօտէսին վէֆաթը իւզէրինէ վէրիլմիշ տիր: Լաքին Հէրօտէսին վէֆաթընըն նազլինտէ հիսսէ ա-լընաճազ չօգ շէյ վար: Հէրօտէս քեաֆիր վէ միւթէքէպպիր պիր ատէմ օլուպ, քիսլրինտէն նաշի

լանմըլ օլմաղլէ, 'պունլար քէնտի տիյարլարը մէլիյին տիյարը թարաֆընտան պէս-լէնմէքտէ օլտըղընտան, պիլ իթթիֆազ անըն հուզուրընա կէլիպ, մէլիյին մապէյնճիսի օլան Պլասթօսը իգէնա' էտէ-րէք' սուլհ թալէպ էթտիլէր: (21) Վէ պիր մու'այլէն կիւն-տէ' Հէրօտէս էլպիսէ ի միւ-լիւքեանէսինի կիլիպ' քիւր-սիւտէ օթուրարազ, անլէրէ պիր նութգ իրատ էյլէտի:

(22) Խալգ տախի' իլահ սէսի տիր վէ ինսսն «Ե» տէյիլ տիր' տէյիւ նիտա էտէր իտի:

(23) Վէ հմէճտի Ալլահա վէր-մէտիլի իչիւն տէր 'ազապ Բապպըն մէլէյի 'անը վուր-տու, վէ անը գուրթլար Եէ-

Միւլ. 24. 17: — 19. 20: Գօլ. 4. 6:

անը պիր ճէպպար տէյիւ իթի-պար էտիպ հիչ սէվմէյէն էհալինին միւրալիլքլէ վէ մէնֆա'աթը գաթի-յէլէրի իւմիտիլլէ էթտիլի քիւֆր-ամիլզ միւտէհանէյի գապուլ էյլէտի: Հէրօտէսին տէհէթլի պիր 'իլլէթտէն անսըզըն վուրու-լուպ գուրտարտան Եէնիլմէսինին պուրատա օլան վասֆընը Եէհու-տիլէրին թէվարիսի տախի թա-տիգ էտէր: Վազը'ա Հէրօտէս օ-րատա ճէմա'աթըն հուզուրընտա էօլմէտի: 'իլլէթտէն վուրուլմասը օրատա վազը' օլտու իսէ տէ, Եօսէֆօս նամ Եէհուտի միւլէր-րիլսին շէհատէթինէ նազարէն, 'իֆրաթ տէրէճէսինտէ աղըրլարա տիւչար օլուպ պէշ կիւն սօնկրա վէֆաթ էթտի:

Հէրօտէսին վէֆաթընըն իչպու-րիվայէթիւնտէն աչիքեար տըր քի Ալլահ պա'գէն, Անանիա վէ Սա-ֆիրանըն քէյֆիլլէթիւնտէ պէյան

մէսիյլէ թէսլիմ ի րուհ էթ-տի: (24) Վէ Ալլահըն քէլամը իսէ թէրազը վէ իզտիյատ պուլուր իտի:

(25) Վէ Պարնապաս իլէ

Նիշա. 55. 11: Գ. 6. 7: — 4 Գ. 11. 29, 30:

օլունտըղը իւզրէ (պապ 5. 1—11:) ատէմէրլին կիւնաշլարընըն ճէգասընը անիտէ վէ վուգուֆ օ-լանլարա զիյատէ թէհսիր էտէր վէճհէ վէրիւ: Փազաթ պու նէվի վուգու'աթըն քեաֆիքէսինի հէր վազըթ պէյլէ թէֆսիր էթմէք տօղրու օլմազ. զիրա պու տիւն-Եա ճէգա տիւնետը օլմայըպ թէճ-րիւպէ վէ թէրալլէ տիւնետը օլ-մաղլէ ատէմէրլէ վուգու' պուլան շէյլէրին էքսէրիսի իպահ օլմալա-րը իչիւն օլտըղը 'Բիթապը Շէրի-ֆին թալիմաթընտա 'այանէն կէօ-րիւնիւր: Էֆէնտիմիլզ կէրէք շա-լիտլէրինին վէ կէրէք սաիրլէրին պու խուսուստա օլան էֆքեարա-րընը րէտտ էյլէտի: Եուհ. 9. 2—5, Կուգ. 15. 1—5:

Այ. 24, 25. Պու ճիւմէ իլէ, Հէրօտէսին մէրամը ֆասիտինէ մուղայիր օլարազ քիլիսէ թէրազգի

Սաուլ 'լարամէթի թէքմիլ էթտիքտէն սօնկրա, 'Մարգօս լազըպլը Եուհանայը տախի 'պէրապէր ալարազ, Երուշա-լիմտէն 'ալտէթ էթտիլէր:

— 1 Այ. 12: — 2 Գ. 13. 5, 13: 15. 37:

էթմէքտէ իտի: Հէրօտէս քէն-տիսի էօլտիւ. րէսուլլէր իսէ հա-լէ Եաշայըպ չալըմազտա իտիլէր: Փալլօս վէ Պարնապաս Երուշա-լիմտէ մէմուրիլլէթլէրին իճրա է-տիպ, Անթաքիայա 'ալտէթ վէ օրատա իգամէթ էթտիլէր: Անլէր Երուշալիմ քիլիսէսինին ֆուգա-րասը իչիւն Անթաքիայը վէ սաիր պիրատէրլէրին վէրտիլի 'իանէյի շէհը մէգպուրէ կէօթիւրմիւշ օ-լուպ, մուախիսարէն ինճիլ վա'զը իչիւն էթտիլլէրի Եօլճըլըգտա րէ-ֆիլլէրի, վէ պա'տէհու Պարնապա-սըն Եինէ վա'զ իչիւն էթտիլի Եօլ-ճըլըգտա անըն րէֆիգի օլան, վէ նիհայէթ, Պապ 15. 56—40 ա-յէթլէրտէ գիքը օլունտըղը իւզրէ պիր իլ իչիւն Փալլօստան այրըլան Եուհանայ Մարգօս մա'էթլէրին-տէ օլարազ Անթաքիայա 'ալտէթ էյլէտիլէր:

ԳԼՍՄԸ ԲԱՊԻ՝

ՔԻԼԻՍԷ Ի ՄԵՍԻՀԻՅԵՆԻՆ ԻՆԹԻՇԱՐԸ, ՊԱՆՈՒՍՈՒՍ ՓԱՎԼՈՍԸՆ

ՎԷ ԱՆԸՆ ԲԵՖԻԳԼԵՐԻՆԻՆ ՂԱՅՐԵԹԻՅԼԷ ԹԱԻՖԷԼԷՐ

ՊԵՅՆԻՆՏԷ ՎԷ ԹԱԻՖԷ ՏԻՅՍՐԼԱՐԸՆՏԱ ԻՆԹԻՇԱՐԸ

13—21 ՊԱՊԱՍՐ

Փալլօսըն ԲԵՍՈՒԼ սեյադանը :

Ա՛մալ Ը ԲՈՒՍՈՒԼ քիթապընըն տեօրտիւնճիւ գըսմընա կէտիյի-միւզտէ, Բիւսայէթ Ի մուգատտէսէ-նին Էսմաֆընըն պուրատա թէս-տիլ օլունտըղընը աշիքեար սու-րէթտէ միւշահէտէ Էտէրիւզ : Իւք օն իքի պապլար օն իքի սէնէտէն զիյատէ միւտտէթ գարֆընտա վուգու՝ պուլմուշ վէ չօգ քիմսէ-լէրին մա՛րիֆէթիլլէ խճրա օլուն-մուշ վուգու՛աթըն մուխթատար նազլինի, մէսէլա, Երուշալիմտէ թէշքիլ օլունուլ ինթիլար պուլ-մուշ օլան վասի՛ պիր քիլիսէնին թէվարիխինի, վէ փալէսթինտէ վէ փալէսթին խարիճինտէ քեալին խայլը պէոյիւք շէհրլէրին Եէհու-

տիլէրի արասընտա թէշքիլ օլու-նան քիլիսէլէրին պէտայէթինին թէվարիխինի, քէզալիք Ինճիլին իւք տէֆ՝ա օլարադ թաիֆէլէրէ վա՛զ օլունտըղընըն մուֆասալ նազլինի շամիլ տիր : Քիթապ Ը մէզպուրըն պագի գըսմլարընըն օն ալթը պապլարընը իսէ, Փալլօսըն Ը ԲԵՖԻԳԼԵՐԻՆԻՆ օլունտ անըն ա՛մալ ու թա՛լիմաթընը վէ տիւշար օլունտը միհնէթլէրի ԲԵՅ ԻԼ՝ այն միւշահէտէ Էտէն պիր ատէմին թէշէլիֆքէրտէսի օլան թէվարիխի, Էա՛նի, Փալլօսըն ՝ Էօմիւրիւն թաիֆէլէր արասընտա քիլիսէլէ-րին թէշքիլ թէվարիխիլլէ մէր-պուլթ պուլունան թէվարիխ Ի մուգատտէսէսինի շամիլ պուլու-րըզ :

ՅԱՍԼ Ը ԷՎՎԷԼ

Փալլօսըն Պարնապա իլէ Դարըզ ճէգիւհի վէ Փամֆիլիա վէ

Փիսիսիայա պիրիցնի ԲԵՍՈՒԼ Եօլնըլըղ :

ՊԱՊ 13 ՎԷ 14:

ՊԱՊ 13.

(4) ՎԷ Անթաքիատա պուլ-լունան «քիլիսէտէ պա՛ղը իլ-

— Պ. 11. 27: 14. 25: 15. 35: — Բ Պ.

Ա. 1—5. «Իլլամ իլէ սէոյլէ-յէնլէր» Եունանիճէտէ «փէյլամ-

համ իլէ սէոյլէյէնլէր վէ մու՛-

ալլիմլէր, Էա՛նի ԲՊարնապա

պէրլէր» օլունտ պուլ թա՛պիրին ՝Ահտը ճէտիտտէ «մու՛ալլիմ» մա՛-

11. 22, 26:

Իլէ Նիքէր տէնիլէն Սիմ՝ օն վէ Գիլիլնէլի Լուգիօս հէմ րէիս Էր րուպ՝ Հէրօտէս իլէ պա-հէմիէրվէրտէ օլան Մանտէն

Գ Բօմ. 16. 21:

Նասընա իսթի՛մալ օլունտըղը մա՛-լիւմալար, Բօմ. 12. 16: 1 Գօրն. 12. 10, 28: 15, 2, 8: 14. 5, 5, 24 վէ զայրիհիւմ այաթա միւրաճա՛աթ օ-լունա, Մու՛ալլիմա՛նասը փէյլամ-պէր մէմուրլէթի վէ ումուրընըն պիր գըսմընա փէք միւթապըզաղը՝ ՝Ահտը ՝աթիգին փէյլամպէրլէրի Ալլահտան քէնտիլէրինէ իհսան օ-լունան իլլամ Ը մախսուսէ մալիք օլունտ, իլլամ Ը մէզպուրըն տօղրու-տան տօղրույա քէլամ Ը իլլահի մագաւընտա գալիւս խապէր վէ-րիլէր իտի : ՝Ահտը ճէտիտտին փէյլամպէրլէրի տալիս Բուհ իլ Գուտսըն մէվիլալէ Ի մախսուսէլէ-րինի գապուլ Էթտիլէր, վէ պէոյ-լէ տէլալթի Ի իլլահիլլէ իլլէ թա՛-լիմ Էտէրլէր իտի : Պաշլըճա Փարզ չու տըր քի, ՝Ահտը ճէտիտտին փէյլամպէրլէրի Էքսէրիլլէ ՝Ահտը ՝աթիգին փէյլամպէրլէրինի Էթ-տիլլինի Էթմէզլէր իտի, Էա՛նի, զախպտէն խապէր վէրմէզլէր իտի : Լաքին պուլ այէթտէ « փէյլամ-պէր » վէ « մու՛ալլիմ » թա՛պիր-լէրինին Էան Էանա իսթի՛մալ օ-լունմասը պալատէ զիքը օլունան մա՛նայա մուղայիր կէօրիւնմէտի-լինտէն, պա՛ղըլար մէզքիւր իքի լաֆի հէման պիր շախս վէ պիր մէմուրլէթ կէօսթէրիր տէյիւ գանն Էթտիլէր : Ֆագաթ փէյ-լամպէր իւնվանը քիլիսէլ Ի մէսի-հիլլէնին պուլ իլք տէհրինտէ ա՛լա պիր մէրթէպէտէ մու՛ալլիմ, Էա՛-նի, իլլամ Ը մախսուսէ մալիք օ-լուն մու՛ալլիմլէրէ իթլագ օլու-նուր իտի : վէ մու՛ալլիմ լաֆիգը-նըն, պուրատա վէ պաշգա այէթ-լէրտէ, մախսուս պիր մէվիլալէ Ի րուհանիլլէյէ մալիք օլունայանլար

վէ Սաուլ վար իտի : (2) Վէ անլէր Բապապ իպատէթ Է-տիպ՝ օրուճ թուլթաղարը սըրատա Բուհ իլ Գուտս

հագգընտա իսթի՛մալ օլունտըղը ինթիմալտէն տիր :

Պուրատա զիքը օլունան պէշ քիլիսէն իլքի վէ սօնկրաքինտէն մա՛տա օլ պիրլէրի հագգընտա պաշգա մա՛լլիմաթմըլ Էօգ աղը : Բօմ. 16. 21 այէթտէ զիքը օլու-նան Լուգիօսըն պուրատա զիքը օլունան իլլէ այնի պիր գաթ օլ-տըղը ինթիմալ իսէ տէ, մուհագ-գադ պէոյլէ օլունտը թաատիգ օ-լունամալ : Սիմ՝ օնա վէրիլէն Նիւգէր լագըլը « սիյահ » մա՛-նասընա տըր : Պուլ իրիսթիյան մու՛ալլիմլէրտէն պիրի հիլիսի սէ-պալթիթինտէ, մէլիք Հէրօտէս Աղրիսիյաս իլլէ տէյիլ, Հէրօտէս Անթիսիյաս իլլէ պէօյիւմիւշ իտի տէյիւ կէօրիւնիւր : վէ Մանայէն պուրատա զիքը օլունտըղը վա-գըթ 40 Էախօտ 50 Էաշընտա օլ-մալը իտի :

Պուրատա Էվիլլա Պարնապա զիքը օլունուլ պա՛տէհու Փալլ-լուս զիքը օլունմասը տիգգաթա շայան տըր : Պիլա շիւպհէ Պար-նապա օլ վագըթ Փալլօստան զիյատէ մա՛լլիմ վէ միւսինն պիր ատէմ իտի : Քէզալիք Փալլօսըն պուրատա ԲԵՍՈՒԼ իւնվանըյլէ զիքը օլունմայըս անճագ փէյ-լամպէր վէ մու՛ալլիմ իւնվանըյ-լէ զիքը օլունմասը տալիս տիգ-գաթա շայան տըր : Պունա իքի մա՛նա վէրիլէպիրի, Էա անըն մէսնէտ ի ալիսի օլան ԲԵՍՈՒԼ թինտէն սարֆը նազար իլլէ, ան-ճագ իսմի տիլէր ԲԵՖԻԳԼԵՐԻՆԻՆ պէրապէր սատէճէ զիքը օլուն-մուշ, Էա տալիս պուրատա զիքը օլունան մէմուրլէթէ ԲԵՍՈՒԼ վէ ալլէնէն տա՛վէթ վէ թաղտիս օ-

7 Տա՛վէթ էթտիյիմ իշ իշիւն Պարնապաս իլէ Սաուլը Էպա- նա թախսիս էտինիլ տէտի:

(3) ՂՕԼ զէման օրուճ թութուպ

7 Մաթ. 9. 38: Պ. 14. 25: Բով. 10. 15: Էֆ. 3. 7, 8: 1 Թիմ. 2. 7: 2 Թիմ. 1. 11: Իսայ. 5. 4: — Է՛Ատ. 8. 14: Պ. 9. 15: 22.

լուսնամարտութեք Փապլօս քիլիսէ ի մէսիհիյէտէն հէնուզ րէսուլ տէյիւ թանըլըլ զէ գապուլ օլունմուշ տէյիլ իտի: Պու պապլօս շայան ը տիգգաթ պիր խուսուս տահա վար տըր քի Փապլօս պունտան խայլը վազըթ սօնկրա, Գօրըն- թօսլըլարա վէ Ղալաթիալըլարա իրաւ էյլէտիյի մէքթուպընտա, չօգ վազըթ էվիլէ, եա՛նի հիտա- յէթէ կէլտիյի էսնատէ, պիզգաթ Բապպտան մախսուսէն տա՛վէթ օլունտըլընը էսաս էտէրէք, րէ- սուլ օլմագըլըա հագգը օլտըլընը թա՛րիֆ վէ իտտիա էթմէյէ մէճ- պուր պուլունտու: Պու տէֆա Սնթաքիա քիլիսէսի թարաֆըն- տան միւթէպէր պիր զաթ մա- գամընտա Պարնապաս իլէ պէրա- պէր իրաւ օլունտըլընտա տախի, Փապլօսըն Բապպտան մախսուս մէմուրիյէթէ մալիք վէ Պարնա- պասա թէղատտիւմ էտէր տէյիւ օլ քիլիսէտէն թանըլմալը ի- տիյի ալիքեար տըր: Փապլօ- սըն սօնկրատան օլան ՚էօմրիւ վէ ա՛մալը անըն հագիլգաթէն րէ- սուլ իտիլիսի քիլիսէ ի մէսիհիյէ- յէ պլյան էթտի: Սնըն Սնթա- քիա քիլիսէսի թարաֆընտան թաղտիս օլունտըլը վազըթ, Պարնապաս վէ Փապլօս ինճիլ զա՛- ղէ տէյիւ թաղտիս օլունտըլը, ինճիլ վա՛ղլիյի իտէ րէսալէթ մէ- մուրիյէթիսի պիր գըսմը իտի: վէ պու խուսուստա Փապլօս սօնկ- րա էօյլէ մէշուր վէ միւթէպէր օլտու քի, քիլիսէ ի մէսիհիյէ ա- նը օլ կիւնտէն պու կիւնտէք պիր թարգը մախսուս իլէ րէսուլ տէ-

վէ տուա էտիպ էլլէրիսի անլէրին իւզէրինէ վազ էթ- տիքաէն սօնկրա կէօնտէրտի- լէր:

21: Բով. 1. 1: Ղալ. 1. 15: 2. 9: — Է Պ. 6. 6:

յիւ թանըտը: Ղաքին Փապլօս օն իքի հալարիունըն պիր իմթիյազ ը մախսուսը ճիհէթիլէ, եա՛նի Գրիստոսուն գըյամընա րէյ իւլ ՚այն շահիտ օլմալարը ճիհէթիլէ, անլէրին սընըֆընտան սալըմա- տը: Գիլիսէ ի մէսիհիյէտէ ինճիլի սատըղանէ վա՛ղ էթմէք խուսու- սընտա Փապլօսըն խալէֆէլէրի օ- լապիլի, հէմ օլմուշ տըր: Ղաքին հայաթ միւթտէսիսի պիր սէլահի- յէթ ի մախսուսէն իլէ վա՛ղ վէ քէ- լիմաթ ը միւլէմէյի թէպիլը է- տիպ քիլիսէլէր թէշքիլ վէ անլէ- րին ումուրընա նազարէթ էթմէք խուսուսընտա մախսուս տէլալէթ ի իլահիյէյէ մալիք օլմասլիլ օնիքի Հալարիունըն խալիֆէլէրի հիշպիր վազըթ օլմատըլը միսիլիւ Փապ- լօսըն տախի օլմասլը: Պու մատ- տէնին տիկէր պահսը իշիւն պապ 1. 16—20 նին թէֆսիլինէ միւ- րաճա՛ւթ օլունա:

Փապլօս իլէ Պարնապասըն իշ- պու խըտմէթ ի մախսուսէսի խու- սուսընտա աթի իւզգիքը միւթա- լա՛ա օյապիլի, 1. Սնլէր քիլիսէ իլէ պէրապէր մախսուսէն վէ ա- լէնէն իճրա ի իպատէթ էթտիքէ- րինտէ տա՛վէթ ի իլահիյէ կէլտի. 2. Տա՛վէթ ի իլահիյէ ի մախսու- սէտէն սօնկրա, եինէ քիլիսէ մախսուսէն վէ ալէնէն իպա- տէթտէ պուլունտըլը էսնատէ պու գարնապալարըն իւզէրինէ էլ գօմագէլ անլէրի օլ մէմուրիյէթէ թախսիս էյլէտի. 5. Փապլօս վէ Պարնապաս իւզէրինէ էլ գօնուլ- մագլէ անլէր եէնի պիր մէսնէտ ալմայըլ, անճագ պիր էմր ի

(4) Իմտի պունլար Բուհ իւլ Գուտա թարաֆընտան իրաւ օլունմաղլէ՝ Սէլէվգիէյէ է- նիպ, օրատան կէմի իլէ Գըպ- րըսա կէշտիլէր: (5) Վէ Սալա- մինայա միւսուլլէրինտէ՝ Վէ- հուտիլէրին սինագօղլարընտա Ալլահըն քէլամընը վա՛ղ է- տէրլէր իտի. Բեուհաննա տա- խի անլէրին խըտմէթինտէ ի- տի: (6) Վէ Փաֆօսա գատար ատատան կէշիպ՝ Պարեէսու իսմինտէ սիհրպաղ վէ էքեա-

Է Պ. 4. 36: — Է Այ. 46: — Է Պ. 12. 25: 15. 37: — Է Պ. 8. 9: — Է խուր. 7.

մախսուսըն իճրատընա մէմուր թաեին գըլընտըլար: Զիրա Պար- նապաս զաթէն վա՛ղ վէ մուալ- լիմ իտի, Փապլօս տախի րէսալէ- թին ալի մէմուրիյէթիսի իպթի- տատան թահսիլ էթմիլ իտի: Գի- լիսէնին Փապլօսա վէ Պարնապա- սա իհալէ էթտիյի իշ նէ իտի տէյիւ սիւալ օլունուր իտէ, ՝աս- րըմըլտա պիր քիլիսէնին եախօտ պա՛ղը քիլիսէլէրին պիլիքտէ, իւզէրինէ էլ գօնուլմագլէ մէմու- րիյէթ ը ինճիլիյէյէ թախսիս գը- լընըլ պիր քիլիսէ մէմուրընը րէս- մէն միսիօնէրիլէ եա՛նի պիր նէվ րէսալէթէթաեին էյլէտիքէրինտէ անա իհալէ էթտիքէրի իշ իտի տէ- յիւ ճէվապ վէրիլը: Գիլիսէլէր (ա) էօյլէ պիր քիլիսէ մէմուրընըն տա՛վէթիսի Բապպ թարաֆընտան օլունշ տէյիւ թանըլըլար: (բ) Օլ իշտէ ճանտան վէ տէրունտէն ա- նըն իլէ պէրապէր օլտըլարընը պէյան էտէրլէր: (գ) Սնըն տէր իւհտէ էթտիյի իշտէ քէնտիլէրի- նին տախի մէտուլ սալըլաճագը պիր հիսսէ վար իտիլիսի թանըլար: (դ) Տուա իլէ անա մուալէնէթ էթմէքտէն սալա ֆարիլ կէլմէ- յէճէքէրինի թէահիւտ էտէրլէր: Այ. 4. 5. Սէլէվգիէյէ շէհրի 0-

զիպ վէյլաճագէր պիր Եէհու- տի պուլունլար: (7) Մէրգուլմ ՝ազիլ պիր զաթ օլան Սէրգիօս Փապլօս վալիսին եանընտա պուլունուր իտի. պու զաթ Պարնապաս իլէ Սաուլու տա՛- վէթ էտիպ՝ Ալլահըն քէլամը- նը տինկէմէյէ արգու էթտի: (8) Ամա էլլիմաս եա՛նի սի- հիլպաղ, (շիւնքի իսմի պէօյ- լէ թէրճիւմէ օլունուր) վա- լիլի իմանտան տէօնտէրմէյէ չալըշարագ, անլէրէ գարըլը 11: 2 Թիմ. 3. 8: —

րօնթէս նամ ըրմաղըն աղղընտա, եա՛նի անըն պահսը սէֆիտէ աղ- տըլը մահալտէ ինչա օլունմուշ ի- տի: Սնթաքիա տախի ըրմաղ ը մէգպուրըն սահիլինտէ իտի: Ինճիլի վա՛ղ էթմէյէ կիտէն Փապլօս իլէ Պարնապասըն էվիլէ էմրտէ Գըպըլըա ՝ազիլմէթ էթմէ- յէ եիւլ թութուրըլը, Սնթա- քիատան օրայա տօղըն վէ սու- հուլէթլէ կիտիլի օլտըլընտան միւլէթմէլ տիր: Բուհ իւլ Գուտա տախի անլէրէ մախսուսէն մէգ- պուր ատանըն լիմանընը կէօս- թէրմիլ իտի: Գըպըլը ճէգիլէսի- նին շարգ թարաֆընտա քեաին Սալամինա շէհրինտէ չօգ Եէհու- տի պուլունուր իտի, կիտէնլէրին մագսէտի տախի ինճիլի էվիլլա քէնտի վաթանալարը օլան Եէ- հուտիլէրէ վա՛ղ էթմէք իտի: Եուհաննա Մարգօս մուալին վէ պէնտէ մագամընտա մա՛կէթլէրին- տէ պուլունտու:

Այ. 6—8. Գըպըլը ճէգիլէսի թուլէն 170 միլ եախօտ 60 սա- ՝աթլըգ եօլ գատար վար իտի: Փապլօս իլէ Պարնապասըն մէգ- պուր ատանըն նիհայէթ ը շարգի- յէսինտէ պուլունտան Սալամիս իլէ զարպ թարաֆընտա քեաին Փա-

տուրմաղլէ, ⁽⁹⁾ Սառլ Եա'նի
Փաւլոս Բուհ իւլ Գուտտ իլէ
մէմլու օլուպ' անա տիգդաթ-
լէ նազար էտէրէք' ⁽¹⁰⁾ Հէր
հիլէ վէ հէր շիրրէթլէ մէմ-
լու օլան Էշէյթան օղլու հէր
սալահըն տիւլմէնի, Բապլըն
աօղրու Եօլլարընը իֆսատ
էթմէքտէն ֆէրաղաթ էթմէզ

Գ. 4.8:— Ե Մաթ. 13. 38: Եւհ. 8. 44:

Փոս շէհրլէրինին արասընտա
Բօմալլարըն Եափարընը օլտըզը
սէօյիւք ճատտէտէն կիթմիլ օլ-
տըզլարը պի իշթիպահ տըր: Փա-
Փոս շէհրի Բօմալլը վալինին մա-
հալը իգամէթի, վէ վէնիւս նամ
իւհէնին միւքէլէֆ պիր հէյքէլի
սէպէպինտէն մէշուր իտի: Պու
իւհէն ի մէշուրէյէ օրատա պիր
թարզը մախսուս իլէ 'իպատէթ-
օլունտըզը շէհրը մէզպուր Էհա-
լիսինին նէֆսանի վէ հէվայի մէշ-
րէպտէ օլունտընա իսպաթ տըր:
Անլէր պու խուսուստա Գօրըն-
թօսլլարա չօգ պէնդէրլէր իտի:
Էհալինին Էքսէրիսի թափէլէր-
տէն, Եունանի վէ Բօմալլը իտի:
վէ պիւթիւն ատանըն սէքէնէսի
պիր պուշուգ միլիօն գատար
թափմին օլունտը: Ատանըն Բօ-
մալլը վալիսի օլ էյամտէ 'ատիլ
վէ 'ադիլ պիր ատէմ իսէտէ,
մա'էթինտէ պիր սիհրպազը վար
իտի: պուշուգ թէհսիրի իսէ
կէրէք վալինին կէրէք Էհալինին
իւզէրինէ դայէթլէ մուգիր իտի:
Պու մագուլէ էշխասա Եիւզ վէ-
րիպ մա'էթլէրինտէ ալը գօ-
մագ օլ 'ատըն պէօյիւք տտէմէ-
րինին 'ատէթի իտի: Սիհրպազըն
իսմի 'արէպի իւլ իպարէ « ալիմ »
մա'նասընա տըր: Վալինին Փաւ-
լոս իլէ Պարնապասը տա'վէթ է-
տիպ սէօյլէթմէսի, Ինճիլին վա-
զընը տինկլէմէք մէրամընա մէպնի
իտի տէյիւ կէօրիւնմէզ: Մէսաի-

մի սին: ⁽¹¹⁾ Վէ իշթէ շիմտի
ՅԲապլըն էլի սէնին իւզէրին-
տէ օլուպ' պիր միւտտէթ
կիւնէշ կէօրմէյէրէք, քէօր օ-
լաճագըն' տէտիլի կիպի' իւ-
զէրինէ տուման վէ գարան-
լըգ տիւլմէրլէ, տօլաշըպ է-
լինտէն թուլթաճագ ատէմա-
րար իտի: ⁽¹²⁾ Օլ զէման վալի

1 Եւհ. 3. 8:— 2 Խուր. 9. 3: 1 Միւլ. 5. 6:

Լ ի հիւքմէթէ, վէ 'իւմի իւհի վէ
հիւքմէթ վէ ախազա միւթէ'ալ-
լըգ իպարէ վէ էլֆաղա տալի' նէվ-
իճատ մուպահէսէլէրէ աշնա օլ-
մագ օլտարըն Եունանիլէր վէ Բօ-
մալլար պէյնինտէ 'իւլում վէ
ֆիւնուէ մէրագը օլունտըն 'ա-
տէթի իտի: Լաքին սահիրի մէզ-
պուր Փաւլոս իլէ Պարնապասըն
թա'լիմ էթտիլի մատտէլէրին սալի
հիւքմէմա վէ 'ուլէմանըն թա'լիմա-
թընտան Էհէմիլէթլի վէ վագարը
օլտըզընը պիլէրէք, վալիլի անլէ-
րին մէվիլէսինի տինկլէմէքտէն
վէ գապուլ էթմէքտէն մէն' էթ-
մէյէ պիւթիւն նուֆուզը իլէ չա-
լըտը:

Ա. Գ. 9—12. Փաւլոս իլք տէֆ'ա
օլարագ թէհսիրաթը իւհիլէյէ ի
մախսուսէ սայէսինտէ սէլահիլէթը
րէսուլլէյէյէ մալիք կիպի սէօյլէ-
յիպ, խասսիլէթ վէ մէսնէտ ճի-
հէթիլլէ սալի րէֆիգլէրինէ ֆաիգ
օլտըզընը պէյան էտէր: Եու տա-
լի տիգդաթա շայան տըր քի
պու վագըթտան ի'թիպարէն
Փաւլոսըն իսմի տալիմա էվիլլէ
զիքը օլունտը, վէ պուշուգ
պէօյլէ սէյահաթլարըն վէ Ինճիլ
խուսուսընտա օլան դայրէթլիլին
քէաֆֆէսինտէ թէգատտիւմ է-
տէն օ տըր: Պու տալի տիգդա-
թա շայան պիր շէյ տիլ քի Փաւ-
լոս պուշուգ ատէմ պու քի-
թապը մուգատտէստէ քէնտի
իսլանի իսմիլլէ զիքը օլունտը

վագը' օլանը կէօրտիւքտէ,
Բապլըն թա'լիմինտէն թէ'աճ-
ճիւպ էտէրէք' իման էյլէտի:
⁽¹³⁾ Վէ Փաւլոս րէֆիգլէրի
իլէ Փաֆօստան հարէքէթ է-
1 Գ. 15. 38: —

Իքէն, պուշուգ սօնկրա մա'լիւմ
վէ Լաթիլիլիսանընտա « քիւշիւք »
մա'նասընա օլան Բօմալլի իսմի
օլան Փաւլոս իլէ զիքը օլունտը:
Փաւլոս սահիր էլիմասը շէտի-
տէն թէքտիլ էթտիլինտէ, Բուհ
իւլ Գուտտըն թէհսիրաթը մախ-
սուսի վէ տէլալէթլէյէ 'ամէլ վէ
սէօզ էթմիլ օլտըզը աշիքար
սուրէթտէ սօյլէնմիլ, րիվայէթլին
թարզընտան տալի պէտիհի տիլ:
Չէմանը հազըրտա քիլիսէ մէ-
մուրարը պէօյլէ խարիկ իւլ 'ատէ
թէհսիրաթ վէ թէնվիրաթա մա-
լէք տէյիլլէր իսէ տէ, ատէմէրին
ախազ ու մէշրէպի, Գիրատոսուն
քիլիսէսինտէ վէ քիլիսէ մէմու-
րիլէթլինտէ պուշուգանլարըն պի-
լէ ախազ ու մէշրէպի պա'զէն
անլէրին ա'մալի վէ սէօզլէրինտէն
էօյլէ աշիքար կէօրիւնիւք քի,
անլէրի իրիսթիյանլար միւշարէ-
քէթլինտէն րէտտ էթմէք, սա-
պըգա անլէր իլէ րուհանիճէ իշ-
թիրաքտա պուշուգանլարըն միւս-
թագիլ ֆարիլէ զիմմէթի տիլ:
Պէօյլէ վուգու'աթտա Ալլահ շիմ-
տի իլհամը մախսուս իհասն էթ-
մէյօր իսէ տէ, անըն քէլամը վէ
Բուհ իւլ Գուտտըն թէհսիրաթը
պիլէ ֆիլ հագիգէ տէլալէթ է-
տէր: Փաւլոսըն սէօզլէրին իճ-
րասը էլիմասըն իւզէրինտէ անըն
քէօր օլունտը իլէ աշիքար կէօ-
րիւնտիւլ: Մասրտա իլէնիլլէն միւ-
ճիլէլէրին քէաֆֆէսի կիպի,
պու միւճիլլէրին սէպէպի տալի
հէման պու իտի, Եա'նի րէսուլ-
լէրտէ վէ Ալլահըն քէլամընըն
վա'իլլէրինտէ անլէրին էէտիլլէ
'ամէլ էտէն գուտրէթ ի իւհիլլէնին

տիպ' Փամֆիլիտա քէալին
ֆէրդայա կէլտիլէր. ամմա
Եունանա անլէրտէն այրը-
լլալ' Երուշալիմէ 'ալտէթ էթ-
տի: ⁽¹⁴⁾ Անլէր տալի ֆէրդա-

տէլալի ի զահիլէսի իտի: Փուլ-
փէրէսթ վալի Փաւլոսըն Ալլահ-
տան սէլահիլլէթ վէ գուտրէթէ
մալիք օլտըզընըն իսպաթընը
կէօրմէյէ միւլթաճ իտի, պու իս-
պաթ իսէ անա վէրիլտի, Փաւլո-
սըն րէսուլլ մէմուրիլլէթի պու
պիւթիւն վուգու'աթտա կէօրիւ-
նիւք: Վալինին իմանա կէլմէ-
սի տալի միւճիլլէրին գըյմէթլի-
նի պէյան էտէր: Վալի հագըրն-
տա պուշուգան զիլատէ մա'լիւմա-
թընը Եօգ, նէ տէ Փաւլոսըն վէ
Պարնապասըն ատա ի մէզքիւրտէ
իճրա էյլէտիլլէրի պաշա իլէր
հագըրնտա պիր շէյ պիլիլիլ:

Ա. Գ. 15. Մարգօսըն Փաւլոս իլէ
Պարնապասը թէք էտիպ 'ալ-
տէթ էթմէսինէ քէաֆի վէ լա-
յըզը պիր սէպէպի Եօգ իտի տէ-
յիւ կէօրիւնիւք: վէ 15 պապ-
տան կէօրիւնտիլլէնէ նազարէն,
Փաւլոս անտէն հիլ մէմուլ տէ-
յիլ իտի. Լաքին Գօլ. 4. 10 վէ
2 Թիմ. 4. 11 այէթլէրէ միւրա-
ճա'աթ օլունտըզը հալտէ, Փաւ-
լոս սօնկրա անը սատըգ պիր ա-
տէմ ի'թիպար էթտիլի կէօրիւ-
նիւք:

Կէօրիւնիւք քի Մարգօսըն Էէ-
րինէ Փաֆօստան սալիլլէր Փաւ-
լոս իլէ Պարնապաս րէֆիգ օլ-
տուլար: Անլէր Փաֆօստան պահ-
րէն չըմալ տօղրու Եօգ րէվան
օլուպ 200 միլ գատար մէսաֆէ
Եօգ կիլթիլլէր: Փէրդա տէնիլ
սահիլլինտէն ալ ուզագ Փամֆիլի-
անըն փաթաթաթ իտի: Անլէր
Փէրդատա գալմատըլար:

Ա. Գ. 14, 15. Անթաքիա ի ֆի-
սիտիա, Սուրիանըն չըմալ թա-

տան կէջիպ՝ Փիսիտիատա վա-
զը՝ Անթաքիայէ վասըլ օլուպ՝
հսէպթ կիւնիւնտէ սինաղոզա
կիրիպ օթուրտուլար: (15) Յվէ
թէվրաթ իւլէ փէյլամպէրլէր
օգուստըգտան սօնկրա սինա-
ղօլ ըէիսլէրի անլէրէ կէօն-
տէրիպ՝ էյ պիրատէրլէր, շէ-
յէր գալմա նասիհաթամիզ
պիրքէլամընըզ վար իսէ, սէյ-
լէյինիզ տէտիլէր: (16) Օլ վա-
զըթ փալլօս գալգըպ էլի ի-
լէ իշարէթ էտէրէք, տէտի
քի՛ էյ պէնի Իսրայէլ վէ՛ Սլ-
լահտան գօրգանլար, տինկլէ-
յինիզ: (17) Պու Իսրայէլ գալ-
մընըն Ալլահը յէճտատըմըզը
ինթիխապ էյլէտի, վէ գալ-

Հ Պ. 16. 13. 17. : 18. 4. — չ Լուգ. 4. 16:
Այ. 27: — չ Բպր. 13. 22: — չ Պ. 12. 17:
— չ Այ. 26: Պ. 10. 35: — չ Թէս. 7. 6, 7:
— չ Խուր. 1. 1: Մէզ. 105. 23. 24: Պ. 7.
17: — չ Խուր. 6. 6: 13. 14, 16: — չ Խուր.

րափընտա քեաին տիկեր զկյատէ
մալլիւմ օլան Անթաքիատան թէֆ-
րիգ օլունմագ իւզրէ պէյլէ թէս-
միյէ օլունուր իտի: Մէզքիւր Ան-
թաքիա Փիսիտիա իլէ ձրիւղիանըն
հուսուտու իւզէրինտէ օլարագ
փէրգատան երւզ միլտէն զկյատէ
ուզագ իտի:

Փալլօս վէ Պարնապաա Փիլհա-
գիգէ օլունգլարը կիպի տինտար
Եէհուտի հիյէթինտէ, Եէհուտի-
լէր թարափընտան միւմանա՛ւթ
օլունընճըյատէք Եէհուտիլիքտէն
տէօնէն Խրիսթիանլարըն՝ ալէլ՝ ու-
մուլ էթտիքլէրի միսիլի, քէնտի
միլլէթլէրինին սինաղօզընա կիթ-
տիլէր: Անլէրին հիյէթ ի զահրէ-
սի պիլա չիւպհէ՛ ալիմ՝ վէ էհլ ի
՛ըրզ էհնէպի հիյէթի օլուպ, Եէ-
հուտի տախի՛ աւտ օլունտըզլա-
րը ճիհէթլէ իգգէթ վէ ինթիրամ-
լէ տա՛վէթ օլունտըլար, վէ Խրիս-

մը Մըսըր տիյարընտա գուր-
պէթտէ իքէն, թէրֆի՛ էտիպ
անլէրի օրատան Էպագու ի՛ ա-
լիսիլէ չըգարտը: (18) Վէ ան-
լէրի թագրիպէն Պըրգ երլ
միւտտէթ պէրրիյէտէ պէս-
լէտիքտէն սօնկրա, (19) շէն-
ան տիյարընտա եէտի թաի-
ֆէ հէլաք էտէրէք, Պէրլէ-
րինի անլէրէ միւրաս օլարագ
վէրտի: (20) Պա՛տէհու թագ-
րիպէն Էտէօրթ երւզ էլլի սէ-
նէ Պամուէլ փէյլամպէրէ
տէկին գատըլար վէրտի:
(21) Պնտէն սօնկրա մէլիք
թալէպ էթտիքլէրինտէ, Ալ-
լահ անլէրէ գըրգ սէնէ Պէն-
եամին սըպլթընտան Գիս օլ-

16. 35: Մտ. 14. 33, 34: Մէզ. 95. 9, 10:
Պ. 7. 36: — չ Թէս. 7. 1: — չ Եէ. 14.
1, 2: Մէզ. 78. 55: — չ Զաք. 2. 16: —
— չ Միւլ. 3. 20: — չ Միւլ. 8. 5: 1: —

Թիան օլտըզլարը տախի մալլիւմ
օլտըզը ինթիմալտան պա՛խտ տէ-
յիլ տիր:

Փիսիտիա Անթաքիասընսա փալլօսըն
վա՛զ էթմէսի: Այաթ 16—41:

Փալլօսըն պու վա՛զը, Իսթէ-
ֆանօսըն իշպու քիթապըն Դին-
ճի պապընտա միւնտէրիճ պուլու-
նան, Փալլօսըն տախի մէսմուլի օ-
լան նութգուէնա զայէթլէ միւլա-
պիհ իսէ տէ, Փալլօս պուրատա
Եէհուտի թէվարիսիին մէճմուլա-
սընը տահա մուլթապար ոուրէթ-
տէ խիւլասա էտէր, խէլաս Եօ-
լու վէ Բրիստոսա իման էթմէք
խուսուսաթընը իսէ պէր թաֆ-
սիլ վէ էհնէպիէթ վէրէրէք թա՛-
րիֆ էտէր:

Վա՛զըն պէյիւք գըսմը աչըգ
վէ սատէ օլտըզընտան իզահաթա

լու Սաուլը վէրտի: (22) Վէ
Էանը՝ ալլ էթտիքտէ, անլէրէ
մէլիք օլմագ իւզրէ, Պճաու-
տու զուհուրա կէթիւրիպ՝ ա-
նըն հագգընտա շէհատէթ
տախի էտէրէք, Տաուտ Իպն ի
Եէսսէյի շքէնտի գալպիմէ
միւլաֆըզ պիր աւտմ պուլ-
տում: ճէմի՛ իրատէթիմի իճ-
րա էտէճէք տիր՝ տէտի:
(23) Պուսուսն նէսլինտէն Ալ-
լահ էվա՛տա կէօրէ Իսրայէլէ
պիր իթէլասքեար եա՛նի Յի-
սուսու զուհուրա կէթիւրտի:

Հ 1 Միւլ. 15. 23, 26, 28: 16. 1: Հօշ.
13. 11: — չ 1 Միւլ. 16. 13: 2 Միւլ.
2. 4: 5. 3: — չ Մէզ. 89. 20: — չ 1
Միւլ. 13. 14: Պ. 7. 46: — չ Իշա 11.
1: Լուգ. 1. 32, 69: Պ. 2. 30: Բոմ. 1. 3: —

միւլթաճ տէյիլ տիր. անճագ պիր
գաջ պէնտի մախսուս տիգգաթա
շայան տըր: Փալլօս քէնտի միլլէ-
թինտէն օլան պիր Եէհուտի ճէ-
մա՛ւթա խիթապ էտէր: 20նճի
այէթտէ 450 սայը 5 Միւլ. 6.
պապ 1 ինճի այէթտէ զիքը օ-
լունան սայըտան միւլթէֆէրիլգ
տիր: վէ պու իքի իֆատէնին մու-
ղայիրաթընը տէֆ՝ իլէ միւլթա-
պազաթընը իրայէ էթմէք կիւճ,
պէլքի տէ մուհալ գապիլինտէն
տիր: Պու խուսուստա իւշ շէյ
միւլթալա՛ա օլունապիլիլի 1. Փալ-
լօս պուրատա Եէհուտիլէր պէյ-
նինտէ էքսէրիյէ գապուլ օլունան
թարիխի խթի՛մալ էտէր: 2. Թէ-
վարիսէ աշնա օլանլարա մալլիւմ
օլտըզը իւզրէ պիլճիւմէ թարիլս ի
գատիմտէ պուլունան միւլքիլաթը
քիւլլիյէն հալլ էթմէք եալընըզ
կիւճ տէյիլ, հէման միւլքիլսիլ
տիր: սէպէպի տախի շու տըր
քի էվալիտէ քիթապարըն՝ այնընը
եաղան քեաթիլալէր էլիֆ պէ հու-
րուֆաթը իլէ օլան սայըլարը եազ-
մատա սուհուլէթլէ եանլը էտէր-

(24) Վէ անըն իճրա ի մէմու-
րիյէթէ միւլաշէրէթինտէն
էվիլէ՛ Եուհաննա քեաֆֆէ ի
Իսրայէլ գալմընա թէվպէ
վաֆթիլիլի վա՛զ էթմիլ ի-
տի: (25) Վէ Եուհաննա մէմու-
րիյէթինի իթմամ էթմէք իւզ-
րէ իքէն, տէտի քի՛ Քիլէնի
քիմ զանն էտէրսինիզ. պէն
Մէհէ տէյիլ իմ. Լաքին իլթէ
պէնտէն սօնկրա՛ պէն սյադ.
գապլարընը չըգարմաղա լա-
յըզ օլմատըզըմ զաթ կէլիլօր:
(26) Էյ պիրատէրլէր նէսլ ի

Հ 2 Միւլ. 7. 12: Մէզ. 132. 11: — չ Մաթ.
1. 21: Բոմ. 11. 26: — չ Մաթ. 3. 4: Լուգ.
3. 3: — չ Մաթ. 3. 11: Մար. 1. 7: Լուգ.
3. 16: Եուհ. 1. 20, 27:

լէր իտի: 5. Պու թարզ սէզվլա-
թըն չօգ էհնէմիլլէթի Եօզ իսէ տէ,
միւլթէսիլլէրէ ֆէվգ էլ՝ աւտ
զահմէթ վէրիպ, միւլթէրիլլէ-
րէ իսէ զկյատէսիլլէ մէսէրէթ
պահլ էթմիլլէր տիր: Բիթապը
մուգատտէսին թէվարիսինտէ կէօ-
րիլլէն միւլթարէգաթտան հապըլ
վէ հաթթա հալլ զայրի միւլքին օ-
լան իլաթիլաֆաթըն հէման քեաֆ-
ֆէսի սալիֆ իւզգիլքը սայը իշիւն
իսթի՛մալ էտիլէն հուրուֆաթտան
հապըլ օլուր, հիշ պիրիսի Ալլահըն
պէնի պէշէրէ հագիլգաթը պէյան
էթմէք պապընտա օլան՝ ալիմ
մագսէտինն խալլէ կէթիլմէզ: 21
ինճի այէթտէ տախի թարիլս Եէ-
հուտիլլէրին՝ աւտէթա խթի՛մալ էյ-
լէտիլ թարիլս տիր, վէ Փալլօս
իշիւն տախի թարիլս ի մէզպուրը
խթի՛մալ էթմէք քեաֆի իտի:

Այէթ 26 տան այէթ 51 էտէք
Փալլօս Բրիստոսուս սալպ օլուն-
մատ վէ գըյամը իլէ իրթիպաթը
օլան վուգուլաթը գըսսաճա վէ
տիգգաթը իլէ օլան սայըլարը եազ-
մատա սուհուլէթլէ եանլը էտէր-

պէնի Իպրահիմ իւր արանըգ-
տա Ալլահտան գորգանլար,
պու խէլասըն խապէրի սիգէ
իրսալ օլունմուշ տըր: (27) Զի-
րա Երուշալիմ էհալիսի իւր
բէիսլէրի Բանը վէ հէմ տէ
հէր սէպթատ օգունան փէյ-
ղամպէրլէրին քէլամլարընը
պիւմէտիքլէրի իչիւն, իւղէրի-
նէ Խհիւքմ էթմէքլէ իթմամ
էթտիլէր: (28) Վէ Էգաթլէ հիչ
պիր սէպէպ պուլմատըգլարը
հալտէ, Վփիլթթօտան անըն
գաթլինի թալէպ էթտիլէր:
(29) ԷՍնըն հագգընտա մու-
հարըրէր օլան շէյլէրին ճիւմ-
լէսինի իթմամ էթտիլէրտէն
սօնկրա, անը Էաղաճտան էն-
տիրիպ գապրա գօտուլար:
(30) ԷԱմմա Ալլահ անը էմլաթ-
տան իհեա էյլէտի: (31) Օլտա-
խի քէնտիսի իւր պէրապէր
ճէլիլտէն Երուշալիմէ չը-
գանլարա Էնիչէ կիւնլէր կէօ-
րիւնիւպ Էանլէր տախի գալմ
իչիւն անըն շահիտլէրի տիր:

— Մաթ. 10. 6: Լուգ. 24. 47: Այ. 46: Պ.
3. 26: — Է Լուգ. 23. 34: Պ. 3. 17: 1 Գորն.
2. 8. — Է Այ. 14. 15: Պ. 15. 21: — Է Լուգ.
24. 20, 44: Պ. 26. 22: 28. 23: — Է Մաթ.
27. 22: Մար. 15. 13, 14: Լուգ. 24. 21,
22. Եուհ. 19. 6, 15: — Է Պ. 3. 13, 14: —
Է Լուգ. 18. 31: 24. 44: Եուհ. 19. 28, 30,
36, 37: — Է Մաթ. 27. 59: Մար. 15. 46:
Լուգ. 23. 53: Եուհ. 19. 38: — Է Մաթ. 28.

կիւնէտիլէրէնք սուրէթտէ խի-
թապ էթմէքտէն սագընըր խէ
տէ, հագիլգաթլէ հալէ միւթա-
պըգ օլմայան պիր շէյ տախի
սէյլէմէլ:

Այթ 32 տէն վաղըն նիհայէ-
թինէտէք, Փալլօս հաղըր օլան-
լարա խիթապ էտիպ, բէամէն վէ
իւթիֆաթլէ, ամմա մէզամիրտէն
ղայէթ միւհասիր շէհատէթլէրգիւր

(32) Վէ պիղ Էհճտատըմըղա ո-
լան վա'տը սիգէ թէպլէր է-
տիյօրըգ: (33) Շէյլէքի Ալլահ
Յիսուսու իհեա էթմէքլէ, ա-
նը պիղ անլէրին էվլատընա
իթմամ էթմիշ տիր. նիթէքիմ
իքինճի Մէզմուլտա տախի
ՅՍէն օղլումսըն, սէնի պու
կիւն թէվլիտ էյլէտիմ տէյիւ
մուհարըրէր տիր: (34) Վէ անը
էմլաթտան իհեա էտիպ ար-
թըգ չիւրիւմէքլէյէ ըիւնու
էթմէյէճէյինէ տախի՝ Տաու-
տա օլան 'աղիղ վէ էմին Էա'ր-
լարը 'սիգէ վէրէճէյիմ' տէ-
միշ տիր: (35) Անըն իչիւն զայ-
րի Մէհմալտա տախի՝ Մուգատ-
տէսինի չիւրիւմէքլէք կէօր-
մէյէ պրագմայաճագսըն տէ-
տի: (36) Զիրա Տաուտ քէնտի
'ասրինտէ Ալլահըն իրատէթի-
նէ խըտմէթ էթմիշ օլարագ,
Յույգույա վարըպ էճտատընա
մուհալմ օլմատըյլէ չիւրիւ-
մէքլէք կէօրտիւ: (37) Ամմա Ալ-
լահըն իհեա էթտիլի զաթ չիւ-

6: Պ. 2. 24: 3. 13, 15, 26: 5. 30: — Է Պ.
1. 11: — Է Մաթ. 28. 16: Պ. 1. 3: 1 Գորն.
15. 5, 6, 7: — Է Պ. 1. 8: 2. 32: 3. 15: 5.
32: — Է Թէք. 3. 15: 12. 3: 22. 18: Պ.
26. 6: Բոմ. 4. 13: Ղալ. 3. 16: — Է Մէգ.
2. 7: 'Իպր. 1. 5: 5. 5: — Է Իշա 55. 3: —
Է Մէգ. 16. 10: Պ. 2. 31: — Է 3 Միւլ.
2. 10: Պ. 2. 29:

էտէրէք, Յիսուսուն իհսան էյլէ-
տիլի, քէնտինին վէ Պարնապասըն
տախի վա'ղ էթմէյէ կէլաթլէրի
խէլասը գապուլ էթմէլէրինի նա-
սիհաթ էտէր: Ճէմա'աթ չիւպէ-
սիղ Յիսուսուն սէրէնճամը, 'էօմ-
րիւ վէ էօլիւմիւնէ վաղըր խի
խէ տէ, Փալլօսըն ըիւլայէթի տինկ-
լէյէնլէրէ հէր հալտէ չօգ զլյատէ
թէէսիրի օլտու, չիւնքի Յիսու-

րիւմէքլէք կէօրմէտի: (38) Իմ-
տի, էյ պիրատէրլէր, սիգէ
մա'լիւմ օլտուն քի Վիւնահ-
լար 'աֆիլը սիգէ պունուն վա-
սըթասըյլէ վա'ղ օլունուր:
(39) Վէ Մուսանըն շէրի'աթը
վասըթասըյլէ թէպրիյէ օլու-
նամատըղընը ճիւմլէ շէյլէր-
տէն՝ հէր իման էտէն պու-
նուն վասըթասըյլէ թէպրիյէ
օլունուր: (40) Իմտի սագընըն,
օլմայա քի 'Փէյղամպէրլէրտէ
(41) էյ թահգիր էտիճիլէր,
պագընըգ վէ թէ'աճիւպ է-
տիպ թէլէֆ օլունըգ. զիրա
սիլին կիւնլէրինիլտէ պիր իշ
իչլէրիմ, էյլէ պիր իշ քի է-
յէր պիրի սիլէ նագլ էտէրտէ,
ինանմայաճագսընըգ պուլու-
րուլան քէլամ իւղէրինիլտէ կէ-
լէ:

(42) Վէ [Եհնուտիլէրին սի-
նաղօղընտան] չըգտըգլարըն-
տա, [թաիֆէլէր] պու սէօղ-

1 Եուհ. 2. 12: — Է Իշա 53. 11: Բոմ. 3.
Է Էր. 51. 34: Տաւ. 9. 24: Լուգ. 24. 47:
28: 8. 3: 'Իպր. 7. 19: — Է Իշա. 2. 14:
Հապ. 1. 5: յ Թիմ. 2. 11: 'Իպր. 12. 15:

սու Եհնուտի միլլէթինին չօգտան
պէրու միւնթաղըր օլտըղը Մէսիհ
տիր տէյիւ Փալլօսըն տէրուն ի
տիլտէն գապուլ էթմիշ օլուպ վա'ղ
էթմէքտէ օլտըղընը միւշահէտէ
էթտիլէր:

Ինճիլ Թաիֆէլէրէ վա'ղ օլունուր:
Այաթ 42—52.

Այթ 42 տէ օլան «թաիֆէլէր»
լաֆըր էն միւթէպէր էլ եաղը
նուսխալարընտա պուլունմաղ,
Փալլօս վէ Պարնապաս սինա-
ղօղտան չըգտըգլարընտա, էր-
թէսի հաֆթա եէվմը սէպթտէ
քէնտիլէրէ եինէ օլ վաղըր էթմիւ-
լէր տէյիւ ըիճա էտէն Եհնուտիլէր

լէրին կէլէճէք սէպթ քէնտի-
լէրինէ սէյլէնիլմէսինի ըիճա
էթտիլէր: (43) Վէ ճէմա'աթ
տաղըլտըգտա, Եհնուտիլէր ի-
լէ միւթթագի միւհթէտիլէր-
տէն նիչլէլէրի Փալլօս իւր Պար-
նապասըն արտը սըրա կիթտի-
լէր. պունլար տախի անլէրէ
սէյլէյիպ Ալլահըն լութիլըն-
տա սապիթ օլմալարը իչիւն
Յնասիհաթ էտէրլէր իտի:
(44) Վէ էրթէսի սէպթ կիւ-
նիւնտէ թագըրիպէն պիւթիւն
շէհր Էհմէ Ալլահըն քէլամընը
տինկլէմէյէ ճէմ' օլտու: (45) Վէ
Եհնուտիլէր խալգը կէօրտիւք-
տէ, հասէտ իւր տօլմաղլէ,
Վփալլօսըն սէյլէտիլի շէյլէրէ
ի'թիրապ վէ քիւֆր էտէրէք
մուխալէֆէթ էտէրլէր իտի:
(46) Օլ վագըթ Փալլօս իւր
Պարնապաս ճէսուրանէ սէյ-
լէյէրէք՝ Ալլահըն քէլամը-
նը 'էվլէլա սիլէ սէյլէմէք

1 Պետ. 5. 12: — Է Պապ. 11. 23: 14. 21: —
Է Պ. 18. 6. 1 Պետ. 4. 4: Եհն. 10: — Է Մաթ.
10. 6: Պ. 3. 26: Այ. 26: Բոմ. 1. 16: —

իտի: Փալլօսըն իւր վա'ղը զայէթ-
լէ միւհասէր օլուպ, թէէսիրի
էրթէսի հաֆթայատէք սիւրտիւ.
լաքին եէվմը սէպթտէ ինճիլի
տինկլէմէք իչիւն Եհնուտիլէրտէն
վէ թաիֆէլէրտէն միւրէքքէպ պիր
պէյիւք ճէմա'աթտա, Եհնուտի-
լէր միսիհին վիւրուտինտէ քէնտի-
լէրինէ վէրիլէճէք իմթիյազաթա
թաիֆէլէրի տախի միւհաղ կէօր-
տիւքլէրինտէ, հասէտլէրինտէն
նաչի Փալլօսըն վէ Պարնապասըն
վա'ղընա մուխալէֆէթ էթմէյէ
պաշլայըպ, թէգ զաղէպլէրինտէն
միւթէհարրիք օլարագ բէսու-
լէրի շէհրտէն թարա էթտիլէր:

վաճիպ իտի. ֆառաթ սիդ
անը բեռտ էտիպ՝ քենալինիզի
հայաթը էպետիյէյէ լայըգ
կէօրմէտիյինիզ հալտէ, Դիշ-
թէ թաիֆէլէրէ թէվէճճիւհ
էտէրիզ: (47) Զիրա Բապպ պի-
ղէ պէօյլէ, եա՛նի Զէմինին
նիհայէթինէ գատար պաիս ի
խէլաս օլտաըն՝ տէյիւ Զոհնի
թաիֆէլէրէ նուր օլմագ իւզ-
րէ նասպ էթտիմ՝ տէյիւ էմր
էթմիշ տիր՝ տէտիլէր: (48) Վէ
թաիֆէլէր պոլնու իշիթտիւր-
տէ, մէսրուր օլուպ, Բապպըն
քէլամընը թա՛ղիզ էթտիլէր:
Վէ հայաթը էպետիյէյէ թա՛-
հին օլունանլար իմանա կէլ-
տիլէր: (49) Վէ Բապպըն քէ-
լամը պիւթիւն օլ տիյարտա
միւնթէյիր օլմագտա իտի:
(50) Ամմա Եհնուտիլէր միւթ-
թագի վէ միւթէպէր գարըլար
իլէ շէհրին քիւպէրասընը
թահրիք էտիպ՝ ֆալլուս իլէ

Հիւր. 32. 40: Թէս. 32. 24: Իշա. 55.
5: Մաթ. 24. 43: Բոմ. 10. 19: — Դ. 18. 6:
28. 28: — Զ. Իշա. 42. 6: 49. 6: Լուգ. 2. 32:

վէ պոլնու էտէնլէր պու տէֆ՝ա
պաղգա տէֆ՝ալար միսիլիւ, պա-
յաղը խալգ տէյիւ, անճագ ճէ-
մաթըն միւթէպէր գըմմը իտի:
49 տան 52 այէթէտէք պուլունան
քէլամընը նազարէն, ֆալլուս իլէ
Պարնապասըն զայրէթի սէմէրէսի
փոխտիտա վագը՝ Անթաքիատէ,
կէրէք նէֆսը շէհրտէ կէրէք պիւ-
թիւն օլ էյալէթտէ տաիսի վէ միւ-
էսսիր օլտու: Ալլահըն գուլարը հէր
գանդը վագըթ պիր եէրտէն գօ-
վուլուրլարսա, հագիդաթը իլա-
հիյէ օրատա տաիսի վէ մէյվէտար
օլուր:

Պ. 14. Այ. 1—6. ֆալլուս վէ Պար-
նապաս Անթաքիատա վագ էթ-

Պարնապաս՝ ալէյհինէ թէ՛ատ-
տի չըգարարագ, անլէրի քէն-
տի սինօրլարընտան թարտ
էթտիլէր: (51) ԷՊունլար տա-
խի այագլարընըն թօղընը
անլէրէ գարչը սիլքիպ՝ Գօն-
եայա կէլտիլէր: (52) Շայիրա-
լէր իսէ Դսիւրուր վէ Բուհ իւլ
Գուտս իլէ մէմլու օլուրլար
իտի:

Պ Ա Պ 14

(1) Վէ վագը՝ օլտու քի՛
Գօնեատա անլէր պիրլիքտէ
Եհնուտիլէրին սինաղօղընա
կիրիպ՝ շէօյլէ սէօյլէտիլէր քի
կէրէք Եհնուտիլէր վէ կէրէք
Եունանիլէրտէն վաֆիր խալգ
իմանա կէլտի: (2) Ամմա միւմին
օլմայան Եհնուտիլէր թաիֆէ-
լէրին գալլլէրինի գարնտաշ-
լար՝ ալէյհինէ թահրիք էտիպ՝
իֆսատ էթտիլէր: (3) Անլէր
իսէ քէնտի ինայէթինին քէ-

— Դ. 2. 47: — 2 Թիմ. 3. 11: — Է. Մաթ. 10. 14: Մար. 6. 11: Լուգ. 9. 5: Պ. 18. 6:
— Դ. Մաթ. 5. 12: Եուն. 16. 22: Պ. 2. 46:

միշ օլտըգլարը հայաթ միւթտէսինի
Գօնեատա տաիսի պի փէրվա վագ
էթտիլէր: Վէ օրատա հայլը միւտ-
տէթ էյլէնտիլէրի, վէ Ալլահ
տաիսի Բուհ իւլ Գուտսըն թէհսի-
րաթը մախսուսէլէրինի անլէրին
էմէյի իւզէրինէ իհսան էթտիլի
ճիհէթլէ, օլ շէհրտէ հէմ Եհնու-
տիլէրտէն հէմ փութփէրէսթ
Եունանիլէրտէն քէսրէթ ի խալգ
տին ի մէսիհիյի գապուլ էթտի-
լէր: Օլ վագըթըն իզթիլէրսընճա
տաիսի րէսուլլէրին վագլարը միւ-
ճիզէլէր վասըթասըյլէ թաստըգ
օլունուպ, անլէրին թէհսիրաթը
իլէ տահա չօգ առէմլէր իմանա
կէլտիլէր:

լամընա շէհատէթ էտէն վէ
անլէրին էլլէրիլլէ՝ ալամէթ-
լէր վէ միւճիզաթ իճրասընը
իհսան էտէն Բապպա միւթէ-
վէքիլէն ճէսուրանէ սէօյլէ-
յէրէք, օրատա խայլի զէման
մէքս էթտիլէր: (4) Ամմա շէհ-
րին ճիւհուրը իքի ֆըրգա օ-
լուպ՝ պա՛ղըլարը Եհնուտիլէ-
րին վէ տիկէրլէրի քէսուլլէ-
րին թարաֆտարը օլտուլար:
(5) Վէ թաիֆէլէր վէ Եհնու-
տիլէր իլէ րէիսլէրի հանլէրի
թահգիր էտիպ՝ թաշլամաղա
պիր հիւճուլ էթմէք իւզրէ
իքէն, (6) Անլէր խապէր ալլապ
Լիգաօնիանըն շէհրլէրի օլան
Լիսթրա վէ Տէրպէ վէ էթ-

— Մար. 16. 20: Իպր. 2. 4: — Բ. Պ. 13. 3: — 2 Թիմ. 3. 11: — Դ. Մաթ. 10. 23:

Պագաթ Գօնեատա տաիսի սաիր
էէրլէրտէ վուգու՝ պուլտըղը մի-
սիլիւ, իման էթմէյէն Եհնուտի-
լէր թարաֆընտան միւմինլէր վէ
պախուսուս իմանա կէլմիշ օլան
Եունանիլէր Վէյհինէ թէ՛ատտի
գուհուր էթտի: Վէ պու սէպէպ-
տէն ֆալլուս իլէ Պարնապաս Գօն-
եատան պիր կիւն իրագ պուլու-
նան Լիսթրա վէ Տէրպէ տէնիլէն
շէհրլէրէ՝ աղիմէթ էթտիլէր:

Այ. 7—10. Հէր նէ գատար
ֆալլուս իլէ Պարնապաս թէ՛ատ-
տի Եիւզիւնտէն ֆիրար էթտիլէր
իսէ տէ, Եինէ ֆիրարիլէր կիպի
պիր փէնակեահա իլթիճա էթմէ-
յիպ, անճագ վարտըգլարը մա-
հալլլէրտէ ճէսուրանէ վագ էտէր-
լէր իտի: Պուրատա գիքը օլունան
էէրլէրտէն պիրի, եա՛նի Լիսթրա,
էլ ան մէվճուտ օլուպ Պին պիր
քիլիսէ թէսմիյէ օլունանուշ տըր:
Տէրպէ մէվգըլնտէ տաիսի հալա
Թէրփէ իսմինտէ պիր քէօյ պու-
լունուր: Լիսթրատա ֆալլուսըն

րաֆ սէմլէրէ Դֆիրարիլէ,
(7) Օրատա պէշարէթի թէպ-
շիր էտէրլէր իտի:

(8) Եվէ Լիսթրատա՝ այագ-
լարը գուլվէթսիզ, անատան
աօղմա սագաթ վէ հիշ պիր
վագըթ Եիւրիւմէմիշ պիր ա-
տէմ օթուրույօր իտի: (9) Պու
քիմանէ ֆալլուսըն սէօյլէտիլի-
նի տինկէտիլինտէ, օլ տաիսի
անա տիգգաթլէ նազար է-
տիպ՝ շիֆա պուլմագ իշիւն
իմանը օլտըղընը կէօրէրէք,
պիւլէնա ալաղ իլէ՝ (10) Երալգ
այագլարըն իւզէրինէ տուր՝
տէմէսի իւզէրինէ սըչրայըպ
Եիւրիւտիւ: (11) Վէ խալգ
ֆալլուսըն իճրա էյլէտիլի շէ-

— Է. Պ. 3. 2: — Է. Մաթ. 8. 10: 9. 28, 29:
— Է. Իշա. 35. 6: —

էտիլլէ իճրա օլունան միւճիզէ
Եինէ շիֆա պուլան առէմին ի-
մանը իւզէրինէ մէպնի օլտագ,
էսէրի եալընը օլ առէմին միւ-
ճիպի մէսէրլէթի օլմայըպ, աթի
իւզ գիքը պէյան օլունանաղը վէճ-
լէ, օլ մահալըն սէքէնէսինին
ֆէվգ էլ զայէ հայրէթէ տիւլմէ-
լէրինէ սէպէպ օլտու:

Այ. 11—15. Փալլուսըն իճրա
էթմիշ օլտըղը միւճիզէյի միւշա-
հէտէ էտէն խալգըն չօղու փութ-
փէրէսթ օլուպ, օլ միւճիզէ իլէ
պու մագուլէ գուտրէթ ի իլահի-
յէնին էսէրինի կէօրտիլէր քի
արալարընտա զէմանը գատիմտէն
պէրու միւթէտալուլ պուլունան
զիւլմէլէրէ կէօրէ, եա՛նի իլահ-
լարըն, վէ խուսուսա օլ մահալլէր-
տէ գիատէ իպատէթ էթտիլէրի
Ջէֆս վէ Հէրմէս միւտէմմա իլահ-
լարըն սուրէթ ի զահրէտէ կէլմիշ
իտիլէրինի զանն էթտիլէր: Ջէֆս
Եունանիլէրին պէօյլէք իլահը օ-
լուպ, Հէրմէս անլէրին զիւլմին:

յի կէօրիւնճէ, բէֆի ի ավազ
իլէ, Լիգաօնիյա լիսանը իւզ-
րէ՝ Էիլաճար ինսան սուրէ-
թինաէ նիւզուլ էթտիլէր՝ տէ-
յէրէք, (12) Պարնապասա Զէֆս,
Փաւլօսա տախի՝ քէլամտա
միւթէգատտիւմ՝ օլտըղընտան՝
Հէրմէս թէսմիյէ էթտիլէր:
(13) Վէ շէհրին էօնիւնտէ օլան
Զէֆս Էաթլէն քեհնի զա-
փուլարըն էօնիւնէ պուղալար
իլէ չիլէքտէն եափըլմիլ թաճ-
լար կէթիլիւլ խալգ իլէ պէ-
րապէր Բգուրպան էթմէք իս-
թէտի իսէ տէ, (14) Պարնա-
պաս իլէ Փաւլօս բէսուլէր
պուլնու իշիթմէլէրիլէ՝ Էլի-
պասլարընը երըթարադ, խալ-
գըն արասընա աթըլըպ նիտա
էտէրէք, (15) Էյ աաէմիլէր,
Էպու շէյլէրի նիլիւն էտիյօր-
սընըգ. Էպիլ տալէ՝ սիզին իլէ
հէմհալ աաէմիլէր օլուպ, սի-

Է Պ. 8. 10: 28. 6: — Բ Տան. 2. 46:
— Ժ Մաթ. 26. 65: — Է Պ. 10. 25: — Լ Եա՛գ.
5. 17: Վա՛հ. 19. 10: — Ի 1 Միւլ. 12. 21:
3 Միւլ. 16. 13: Էյ. 14. 22. Ամօս. 2. 4.
1 Գորն. 8. 4: — Զ Թէք. 1. 1: Մէգ. 33.
6: 146. 6: Վա՛հ. 14. 7: — Դ 1 Սէլ. 1. 9: —

ճէ իլաճար մէյանէսինտէ սա՛ի վէ
մուլսպիր վէ միւթէրճիւմ իտի: Օլ
Եունանիլէրին ըլվայէթլէրինէ կէօ-
րէ, պու իլաճար վազըթ պէ վա-
զըթ ինսան սուրէթինտէ կէօրիւ-
նիւրլէր իմիլ, վէ պիթ թապի՝ պէօյ-
լէ միւթէճէսսէտ օլտըղլարը վու-
գուլիտէ, անլէրէ ֆէվգ Էլ՝ աաէ
ըլ՝այէթ վէ հիւրմէթ կէօսթէրմէ-
լէրի քէնտի գիւլիւմլէրինճէ վաճիպ
իտի: Անլէրին լիսանը Եունանի ի
աալի օլմայըպ, պաչգա վէ չիմտի
պիղէ նամա՛լիւմ լիսան եախօտ լի-
սանըն պիլր սուրէթ ի մախսուսի
իտի:

Ս. 14—18. Փաւլօս իլէ Պար-

զէ թէպլիլ էտէրիլ քի Էպու
պաթըլ շէյլէրտէն վազ կէչիպ՝
Յսէմա իլէ զէմիլին վէ տէնի-
զին վէ անլէրտէ պուլուլնան
ճիւմլէ շէյլէրին խալիգի օլան
Էհայ Ալլահա բիւճու՝ էտէսի-
նիլ. (16) Վէ Գ՝ կէչմիլ տէվր-
լէրտէ ճիւմլէ իւմմէթլէրի
քէնտի եօլլարընա սիւլուք
էթմէյէ պրապտը իսէ տէ,
(17) Պուլնուլա պէրապէր քէ-
րէմ էտէրէք, Յսէմատան պի-
ղէ եաղմուր իլէ մահսուլտար
մէվսիմլէր իհսան էթմէքլէ՝
գալպլէրիմիլ թա՛ամ վէ սիւ-
րուր իլէ աօլտուրարադ, Էքէն-
տինի շէհատէթսիլ պրապմա-
տը՝ տէտիլէր: (18) Վէ պու
սէօզլէր իլէ խալգը՝ քէնտի-
լէրինէ գուրպան էթմէքտէն
կիւճ իլէ մէն՝ էթտիլէր:

(19) Ամմա Պնթաքիա վէ
Գօնեատան Եհհուտիլէր կէ-

Դ Մէգ. 81. 12: Պ. 17. 30: 1 Պետ. 4. 3:
3 Լուվ. 26. 4: Թէս. 11. 14: 28. 12: Էյ.
5. 10: Մէգ. 65. 10: 68. 9: 147. 8: Էյ.
14. 22: Մաթ. 5. 45: — Զ Պ. 17. 27: Բօմ.
1. 20: — Է Պ. 13. 45:

նապաս՝ օն իքինճի պապըն եիրմի
իւչիւնճիւ պէթինտէ եազըլտըղը
իւզրէ, Հէրօտէսին եափտըղընըն
՝ադսիսինի եափտըլար: Եա՛նի
խալգ թարաֆընտան քէնտիլէրէ
ֆէվգ իւլ զայէ մէտճ՝ արգ օլու-
տըղը վէ Ալլահա մախսուս հիւր-
մէթ վէրիլտիլի հալտէ պիլէ, անը
գապուլ էթմէտիլէր, վէ անտէն
ֆուրսաթ պուլուպ, թէճէմիւլ
էթմիլ օլան խալգա՝ եալընըլ ի-
պատէթ վէ հիւրմէթէ շայան օլան
իլալիլ ի մուլթալա տաիր թա՛-
լիմաթ իրատ էթմէյէ պալապտըլար:
Ս. 19, 20. Պուրատա թէվա-

րիլտէ Էմսալի չօգ պուլուլնան

իւպ՝ խալգը գանտըրարադ
՝Փաւլօսը թալլատըլար, վէ
ֆէվթ օլմուլ զանն էտէրէք՝
անը շէհրտէն տըշարը սիւ-
րիւքլէտիլէր: (20) Օ իսէ, շա-
յիրտլէր անը իհաթէ էթմիլ
օլտըղը հալտէ, գալգըպ շէհ-
րէ կիլալի. վէ էրթէսի կիւն
Պարնապաս իլէ պէրապէր
Տէրպէյէ՝ աղիմէթ էյլէտի:

(21) Օլ շէհրտէ տալի պէ-
շարէթի թէպլիլ էտիպ՝ յնիլէ
քիմնէլէրի շայիրա էթտիլէրէն
սօնկրա, Լիսթրա վէ Գօնեա

Դ 2 Գորն. 11. 25: 2 Թիմ. 3. 11: — Ե
Մաթ. 28. 19: — Զ Պ. 11. 23: 13. 43: —
1 Մաթ. 10. 38: 16. 24: Լուգ. 22. 28. 29:

պիլր վազը՝այը կէօրիւրիւզ, Հէ-
ման չիմտի Փաւլօս իլէ Պարնա-
պասա խալգ թարաֆընտան ֆէվգ
Էլ՝ աաէ իլթիլարա՝ արգ օլուլմադ-
տա օլուպ իլաճար տըր գաննըյլէ
խալգ անլէրի թաճլամադ իսթէր
իտի: Ազ վազըթ զարֆընտա խալգ
քիւլլիլէն թէպտիլ ի Էֆքեար Է-
տէրէք, անլէրի թալլամադտա
պուլուլնու:

Կէօրիւնիւր քի Փաւլօս Պարնա-
պաստան գիտտէ քէլամ էթմիլ
օլտըղընտան, խալգըն՝ աաալէթի-
նի քէնտիսի իւզէրինէ ճէլպ էթմիլ
իտի: Եալընըլ օ թալլանտը վէ էօլ-
միւլ կիպի պրապտըլ: Էքսէրլիլ
գապուլ օլուլտըղը իւզրէ, սօնկ-
րա Փաւլօսըն բէֆիլի վէ մէշուր
պիլր վա՛լգ պուլուլնան թիմսթէս,
Լիսթրա շէհրինտէն իտի:

Ս. 21, 22. Տէրպէ Գարատա-
ղըն էթէյիլտէ պուլուլնան օլանըն
ճէնուպ ի շարգիսինտէ իտի: Վէ
Փաւլօս իլէ Պարնապաս օլ վազըթ
տահա էօթէյէ կիթմէտիլէր: Օլ
շէհրտէ թէ՛ատտի վուգու՝ պուլմա-
յըպ անլէրին վա՛ղլարընը իլիտէն
պիլր չօգ աաէմիլէր իմանա կէլտիլէր:

վէ Անթաքիայա՝ ապտէթ է-
տիպ, (22) Իմանտա սապիթ
օլմալարը իչիւն Յնասիհաթ
վէրէրէք, վէ՝ Պիղէ մէլէքիւթ
Ուլլահա Էօգ մուղայադալար
իլէ կիրմէք կէրէք տիր՝ տէ-
յէրէք, շայիրալէրին գալպլէ-
րինի գուլվիլէթլէնտիլիլէր ի-
տի: (23) Վէ անլէր իչիւն հէր
պիլր քիլիսէյէ իլթիլարլար
նասպ էտէրէք՝ օրուճ թու-
թուպ տու՝ա էթտիլէրէն սօնկ-
րա, անլէրի իման էթտիլէրէ-
րի Բապպա ըսմարլատըլար:

Բ. 8. 17: 2 Թիմ. 2. 11. 12: 13. 12: —
Զ Թիմ. 1. 5:

Պա՛տէհու Անթաքիայա տօղրու
եօլտան՝ ապտէթ էթմէյիպ Էվվէ-
լա զիյարէթ էթմիլ օլտըղլարը
եէրլէրտէն կէչէրէք միւմիլէրէ
թազվիլէթ վէրտիլէր:

Ս. 25—26. Բէսուլէր հէր նէ
գատար թէ՛ատտի եիւզիւնտէն
շէհրտէն շէհրէ ֆիրաթ էթտիլէր
իսէ տէ, եինէ խալֆ էթմէյիպ
Գրիստոսուն էմրի մուճիպինճէ
պուրատա պէյան օլուլտըղը վէճէ-
լէ, տէֆաթէն թէ՛ատտի շէքտիլ-
լէրի մէգքիւր շէհրլէրի զիյարէթ
էթմէքտէն շէքինմէտիլէր, վէ
Էվվէլա թէ՛ատտի շէքտիլէրի
շէհրլէրի պիլր տահա գիյարէթ էթ-
մէք վէ քէնտի մէվիլիլէրի իլէ ի-
մանա կէլէնլէրէ թազվիլէթ վէր-
մէք, վէ օլ շէհրլէրտէ քիլիսէլէր
թէշքիլ էթմէք լազըմ իտի: Եօխ-
սա սէլամէթ իլէ վէ գըսա եօլտան
թարսուսա կէչէպիլիլէր իտի:

Տէրպէ շէհրինտէ միւլէսէր վէճէ-
լէ չալըշտըլար՝ վէ թէ՛ատտի շէք-
մէտիլէր:

Փաւլօս իլէ Պարնապաս եալը-
նըլ հայաթ միւլտէսինի վա՛ղ էթ-
մէյիպ՝ իման էթմիլ օլանլարտան

(24) Վէ փիսիտիատան կէջիպ՝ փամփիլիայա կէլտիլէր. (25) Վէ Պէրլատա քէլամը սէօյլէտիք-տէն սօնկրա Սնտալեայա է-նիպ, (26) Օրատան իթմամէթ-միշ օլտըզլարը իշ իշիւն, Վւլ-լահն լութփընա ըսմարլան-տըզլարը ՚մահալէ՝ եանի Սն-թաքիայա պահրէն կէլտիլէր.

Ն. Պ. 15. 40: — Պ. 13. 1, 3: Զ 1 Գօրն. 16. 9: 2 Գօրն. 2. 12: Գօլ. 4. 3: Վան. 3. 8:

քիլիսէլէր տախի թէշքիլ էյլէտի-լէր. Վէ պու իշտէ խուսուսա տիգգաթա շայան պիր գաչ մատ-տէլէր վար տըր:

ա. Պու եէնի քիլիսէլէրի չօպան վէ նազըրսըզ պրագմատըլար: Վագը՛ա,

բ. Պու քիլիսէլէր իւգէրինէ նասպ էթմէք իշիւն՝ ալիմ եախօտ թէճ-րիւպէքեար գէվաթ եօգ խոխ:

գ. Շէօյլէ քի՛ հէնուզ իմանա կէլիլ շանլարըն մէյանէսինտէ պուլունան էն զիյատէ սալիհ՝ ա-գէլ իմանտար վէ հէր խուսուս-տա միւնասիպ պուլունան առէմ-լէրի, պու թէճրիւպէսիգ ճէմա՛-աթլարա նագըր վէ մուսլիմ նասպ էթմէյի ըէվա կէօրտիլէր: Հէր նէ գատար քիլիսէլէրին ե-րէցէրի օգուսուշ վէ խուսուսա թալիմաթ ը մէսիհիյէտէ մահիր օլմալը իտէլէր տէ, պուլունն միւս-թէմնատը օլապիլիը խոխի պու-րիվայէթտէն անկալըլըր:

դ. Փալլօս իլէ Պարնապան պուրատա իսթիմալ էթտիլէրի քիլիսէ ուսուրու զայէթ սաֆի վէ սատէ խոխ. պիր թարաֆտան ճէ-մա՛աթ վէ օլ պիր թարաֆտան նա-զըր եախօտ չօպանլար կէօրտիլէր:

ե. Պու քիլիսէլէրտէ նէ փա-փազ, նէ փաթրիք, նէ սէրփիս-գօպօս վէ նէ էլիսագօպօս մէմու-րիյէթի պուլուննայուպ սօնկրա-տան իշտաս օլունան գալանին ի քիլիսէվիյէնին թէֆսիլաթը քիլի-

(27) Վէ վասըլ օլտըզլարընտա՛ քիլիսէյի ճէմ՝ էտիպ վասըլթա-լարըլլէ Սլահնն իճրա էյլէ-տիյի ճիւմիէ շէյլէրի, վէ լթաի-ֆէլէրէ իման գափուսընը աչ-տըղընը ՚նագլ էթտիլէր:

(28) Վէ օրատա շայիլտէր իլէ խայլի միւստէթ իգամէթ էթտիլէր:

— Պ. 15. 4, 12: 21. 19:

սէ ի մէսիհիյէտէ տահա մէյտան պուլմամըլ խոխ: Պու գատար մէ-մուրլարըն եէրինտէ քիլիսէտէ անճագ պիր մէմուր եանի երէց վար խոխ:

զ. Լաքին ըէսուլլէր պու եէնի վէ զա՛իֆ քիլիսէլէրի, սաֆի պիր թանգիմաթ իլէ քէմալ ի իթիմատ իւգրէ Բապլըն ինայէթ վէ հի-մայէսինէ հէվալէ էթտիլէր:

է. Բէսուլլէր՝ պու քիլիսէլէրի, քիլիսէլէրի միւթի՛ օլտագ թան-գիմ էթմէտիլէր. վագը՛ա նագլի-յէթտէն անկալըլըր քի՛ պու քի-լիսէլէրին իսթիյարլարը փալ-լօս իլէ Պարնապան թարաֆընտան թա՛եին օլունտուլար, լաքին եինէ պիլա շուսլէ անլէրին ինթիլապ-լէրի քիլիսէ թարաֆընտան թաս-տըզ օլունտուլ տըր: Փալլօս իլէ Պարնապան՝ հէր եէրտէ մուսլիմ-րէ իֆատէ էտէրլէր խոխ քի՛ միւ-զայագա վէ թէ՛ատտի չէքմէքլիյի մէմուլ էթմէք կէրէք տիրլէր. զի-ըա Բապլըն քէնտի գուլլարը ի-ջիւն իսթիմալ էթտիլի եօլ վէ վէ-սիլէլէր պու տըր:

Փալլօսուն պու եօլունըլը, վէ սալիֆ իւգլիքը եէրլէրտէ կէօր-տիլիլ իլլէր իւգէրլինէ հիշ տէ-յիլ իսէ էքի սէնէ սարֆ օլունուպ՝ 4, 5 վէ պէլքի 6՝ առէտ քիլիսէ-լէր թէշքիլ օլունտուլ:

Ա. յ. 27, 28. Փալլօսուն Անթա-քիատա էյլէնտիյի միւստէթ զա-լիպա պիր գաչ սէնէ օլմուշ տըր:

ՅԱՍԼ Ը ՍԱՆԻ

Շէրի'աք ք Մուսանըն իմանա կէլիլի բաիֆէլէրէն հըֆօ օլունուպ օլունմամասընա քաիք վուգու՝ պուլան միւնասէլէնին քէսվիյէտի խուսուսընա երուսալիմէ քէնէմիլի՝ էսէն ռէսուլ վէ քիլիսէ մէնիսի:

ՊԱՊ 15. 1—35:

Պ Ա Պ 15

(1) Վէ եէհուտիլէտէն ՚պա՛-զը քիմսէլէր էնիպ, Էէյէր Մուսանըն այնի իւգրէ Էլաթն օլունմագսանըզ իւլլաս պու-լամագսընը՝ տէյիւ պիրա-տէրլէրէ թա՛լիմ էտէրլէր ի-տի: (2) Իմտի Փալլօս վէ Պար-նապանն անլէր իլէ չօգ միւ-նագա՛ա վէ միւպահէսէլէրի օլմաղլա, պու մէսէլէտէն տօ-լայը՝ Բֆալլօս վէ Պարնապան իլէ քէնտիլէրտէն տիկէր պա՛-զը քիմսէլէրին երուշալիմէ Բէսուլլէր վէ իսթիյարլարըն նէզտինէ չըգմալարընա գա-րար վէրտիլէր: (3) ԷԱնլէր տա-

լի քիլիսէ թարաֆընտան թէշքի՛ օլունմաղլէ, Ֆինիգիա վէ Սամարիատան կէջիպ՝ լթաիֆէլէրին իմանա կէլտիք-լէրինի իֆատէ էտէրէք, ճիւմ-լէ պիրատէրլէրէ՝ աղիմ մէ-սէրլէթ վէրիլէր խոխ: (4) Վէ երուշալիմէ վասըլ օլտըզլա-րընտա, քիլիսէ վէ ըէսուլլէր վէ իսթիյարլար թարաֆըն-տան գապուլ օլունուպ՝ Ալ-լահն քէնտի վասըլթալարըլլէ իճրա էթտիլի շէյլէրին ճիւմ-լէսինի Էնագլ էթտիլէր: (5) Վէ ֆէրիսիլէր ֆըրգասընտան ի-մանա կէլմիշ պա՛զը քիմսէլէր

— Ղալ. 2. 12: — Բթէք. 17. 10: Լալ. 12. 3: — Գ եուհ. 7. 22: Այ. 5: Ղալ. 5. 2: Ֆիլպ. 3. 2: Գօլ. 2. 8, 11, 16: — Պ Ղալ

2. 1: — Է Բօմ. 15. 24: 1 Գօրն. 16. 6, 11: — Վ Պ. 14. 27: — Է Այ. 12: Պ. 14. 26: 21. 19:

Օն պէշինճի պապտէ քիլիսէ ի մէսիհիյէնին թէվարիսինի թէֆ-թիլ վէ թէֆէհհիւս էտէնին տիգ-գաթընը, խուսուսա վէ ֆէվգ էլ առէ ճէլպ էտէն մատտէ, թախմի-նէն Թ. Մ. 51 տէ երուշալիմտէ վուգու՝ պուլան վէ ըէսուլլէրին թահթ ը րիասէթի վէ հիմայէթին-տէ պուլունան մէճիս ի ումուսի ի քիլիսէվի վէ անըն իսթիլարէսի վէ

վէրտիլի գարար տըր, քի՛ օլ վա-գըթտան թա տիւնեանըն ախըր-նատէք ճիւմէ նրիսթիյանլէր թա-րաֆընտան ֆէվգ էլ՝ առէ մու-հիմմ՝ իթիպար օլունաճագ պիր մատտէ խոխ:

Պու մէճիսին թէճէմիլի՝ էթմէ-սինին սէպէպի՛ Անթաքիա քիլի-սէսինտէ վուգու՝ պուլան միւնա-տէլէ խոխ, եանի՛ պա՛զը եէհու-

գաղղըպ՝ Բնկերի խաթն էթմէք վէ Մուսանն շերիաթընը հըֆը էթմէքերին թէնպիհ էթմէք լաղըմ տըր՝ տեաիլեր:

(6) Պուսնուն իւղէրինէ րէսուլլէր իլէ իթիքարար պուսնէսէլէնին միւղաքէրէսի գըմնընտա ճէմ՝ օլտուլար: (7) Վէ չօգ միւղաճէստէն սօնկրա, Պետրոս գաղղըպ անկէրէ իսթապէն՝ Էյ պիրատէրէր, Ալլահ արամըղտան էվլէլէրի կիւնէրտէ, իթափէլէր պէշարէթին քէլամընը պէնիմ աղղըմտան իշխտիպ իման կէթիրմէլէրի իշխն, պէնի ինթիրիսպ էյլէտիլին պիրիսինիլ: (8) Վէ քաղղըլէրի արիֆ օլտան Ալլահ Բուհ իւլ Գուտ-

է Մյ. 4: — Բ Պ. 10. 20: 11. 12: — Ժ 1 թէվ. 28. 9: Պ. 1. 24: — Է Պ. 10. 44: Լ Պ. 10. 16, 28, 43: 1 Գօրն. 1. 2: 1.

տի միւսինէր օրատա թէքլիֆ վէ իսնատ էթտիլէր քի եալընը Եէհուտիլէր տէյիլ, անճաղ թափէլէրտէն օլտան միւսինէրին ճիւմէսի տախի խաթն օլտուլար՝ Եէհուտիլէր միսիլիւ շերիաթը Մուսամիլլէյի քէսամիլէն հըֆը էթմէլի տիրէր, Եօխսա անկէրէ խէլաս Եօգ տըր:

Պու մէսէլէյի հալ էթմէք իշխն, Փամլուս իլէ Պարնապաս վէ Անթաքիա քիլիսէսինտէն պաղգա մուրախսալար Երուշալիմ իրաւ օլտուլար վէ պիւթիւն Երուշալիմ քիլիսէսի պիր մէճիստէ թէճէմմիւլ էթտիլէր: Պու միւսնատէլէնին նէթիճէսի, մէճիսին չու գարաք վէ գանունընտա իպղա օլտուլար քի շերիաթը Մուսամիլլէյին հըֆը օլտուլար վէ հէմ իսթան խէլաս իշխն լաղըմ տէյիլ տիր, Վէ օլ վա-

սու պիղէ վէրտիլի կիպի՝ Էանէրէ տախի վէրմէլէ, անկէրէ շէհատէթ էյլէյիպ, (9) գաղղէրինի իման իլէ Կիւրլէյէրէք պիղիմ իլէ անկէրի Էթէֆրիգ էթմէտի. (10) Հալ պէյլէ իքէն նիլիւն շալիրտէրին պօյնունա՝ կէրէք Եճատըմըղըն կէրէք պիղիմ թէհամմիւլ էտէմէտիլիմիպ պիր պօյունտըրըգ գօմաղլէ, Ալլահը թէճրիւպէ Ետէրսինիլ: (11) Լաքին անկէր միսիլիւ, պիղիմ տախի Բապպ Յիսուս [Բրիստոսուն] ինայէթիլէ խէլաս պուլաճաղըմըղա ինանըրըղ տէտի:

(12) Օլ ղէման պիւթիւն ճէմաթ սիւքիւթ Ետիպ՝ Պարնապաս իլէ Փամլուսըն քէնտի

Պետ. 1. 22: — Բ Բօմ. 10. 12: — Ժ Մաթ. 23. 4: Լալ. 5. 1: — Է Բօմ. 3. 24: Էֆ. 2. 8: Թիթ. 2. 11: 3. 4, 5:

գըթտան սօնկրա քիլիսէի մէսիհիլէ ի ռուսմիլլէ, պիլ իթիքիպազ մէղպուր գարար ու գանունը Բրիստոսուն Եմիլ տիր տէյիլ, գապուլ վէ հըֆը էթտիլ Վաղըմ պաղը Հէրէթիգօս թափիր օլտան ֆըրգալար Եինէ օլ պաթըլ զիւլիմիւ գապուլ էթմէքտէ իտի Պու միւսնատէլ վէ մէղքիւր մէճիսին գարարը, պաղը խուսուստա զիյատէ տիգգաթա շալան տըր, մէսէլա՝

ա. Պահս օլտուլար մատտէ ղալէթ մուհիմմ իտի. չիւնքի՝ (1) Էյր սալիֆ իւղ գիքը Եէհուտիլէրին զիւլիմիւ, տօղրու իթիպար օլտուսա իտի, անտէն չու նէթիճէ չըգար իտի քի՝ խէլաս եալընը Գիսուս Բրիստոսուն օլմայուպ՝ անճաղ Բրիստոս իլէ պէրապէր շերիաթը Մուսամիլլէյին հըֆը օլտուլար իլէ, Եանի պիր միգտարը

վաղթալարը լէ Էթափէլէր արատընտա Ալլահն իճրա էյլէտիլի ճիւմիլէ՝ ալամէթլէրի վէ միւճըղէլէրի հիքեայէ էթաիքլէրինի տինկլէրլէր իտի: (13) Անկէր տախի քէլամը թէմամ էթտիքտէն սօնկրա, Եանգուպ ճէվապէն՝ Էյ պիրատէրլէր, պէնի տինկլէյինիլ: (14) Ալլահն թափէլէր արատընտ քէնտի իսմի իշխն պիր գալմ ալմաղ իւղրէ, Եվլէտէն անկէրի նապըլ ղիյալէթ էթտիլինի Վիսիմ՝ օն հիքեայէ էյլէտի: (15) Պուսնա տախի վէյլամպէրլէրին քէլամը մութապըգ տըր՝ նիթէքիմ՝ (16) Պուսնան սօնկրա

հ Պ. 14. 26: — չ Պ. 12. 17: — Մյ. 7: — Է Մաթ. 9. 11, 42: — Գ Պաղ Մյ. 28: — Ժ Աթլ. 1. 9: — Է Թէք. 35. 2: Խուր.

Ալլահ վէ պիր միգտարը ինսան թարաֆընտան օլտը: (2) Մէղքիւր զիւլիմիլէր Բրիստոսուն մէլէքիւթիւնին ճիւմէ ինսանար իշխն օլմասընա մուխալիֆ տիր: (5) Մէղքիւր զիւլիմիլէր թանգիմաթը գահիլիլին պօյունտըրըղըն իպղա Ետիպ՝ Բրիստոսուն պաթըլ էթտիլի հիւրըլէթ ի տինիլէյէ մուխալիֆ տիր:

բ. Պու մէճիս պիղղաթ ֆէվգէլ՝ ալտէ՝ աղիմ օլտուլար՝ անըն գալարը խուսուսա րիայէթէ շալան տըր. գիրա հիլ տէյիլ իսէ իւլ՝ ալտէս րէսուլ վէ Վալէսէ Բէլէսէնի Երուշալիմ քիլիսէսինին իսթիյալարը՝ վէ Անթաքիա քիլիսէսինին մուրախսալարը անտէ պուլտուլար. վաղըմ պէյիւք ճէմաթ հաղըր պուլտուլարը հալտէ մէճիսի մէղքիւրըն իսթիլալէլէրի ալէնի իտի:

գ. Եէտիննի սյէթտէն ալիքեար տըր քի պէր իթիֆիլ մատտէ միւ-

տէօնիպ՝ Տաուտուն տիւլմիւլ մէսքէնինի թէքրար պինա, վէ Երգըլմըլ Եէրլէրինի թափիր Ետիպ՝ անը թէքրար գուրաճաղըմ: (17) Թաքի ալտէմէլէրին պաղիլէր իլէ իսմիմ իւղէրլէրինտէ անկըլաղը թափէլէրին ճիւմէսի Բապպը ալտէլիւ պուլարըն ճիւմէսինի իճրա Ետէն Բապպըն պուլարաղը մուհարրէր տիր: (18) Քէնտի իշլէրինին ճիւմէսի Եղէլտէն պէրու Ալլահա մալիւմ տիր: (19) Պու Եճիլտէն՝ պէն միւսնապիլ կէօրիւրիւմ քի՝ Մալահա իման էտէն թափէլէրէ Եղիլէթ վէրմէյիպ: (20) Անճաղ՝ Վիսթիւ-

20. 3, 23: Էգ. 20. 30: 1 Գօրն. 8. 1: 10. 20, 28: Վաթ. 2. 44, 20:

պահասէ օլտուլար, թարաֆէյն, պախուսուս շերիաթը Մուսա թարաֆիլլէրի Եֆքեարարընը սապիթ վէ սալիլլէրին մէստէլէրինի ճէրհ էթմէյէ չալընտըր, պալտէհու Պետրոս րէսուլ օլ վաղըթտան պիր գաղ սէնէ Եվլէլ հայաթ միւսնատէսինին նէ՝ վէճէլ Բապպըն Եմիլ մուհիլիննէ քէնտի վաղըթտալլէ թափէլէրէ թէպչիր օլտուլարըն նաղ իլէ րէյինի սալիֆ իւղ գիքը շերիաթը Մուսամիլլէր թարաֆիլլէրինին ալլէյինէ վէրտի: Պուսնան սօնկրա Փամլուս իլէ Պարնապաս թափէլէր մէյալտէսինտէ Ալլահն քէնտի վաղըթալարը իճրա էթմիլ օլտըղը՝ ալամէթլէրի, վէ թէքըլ օլտուլար քիլիսէլէրին ալվալը մէմուսէլէրինի րիվայէթ էթտիլէր, շէյլէ քի Եէհուտիլլէրին րէսուլը իթիպար օլտուլար Եանգուպ տախի, Պետրոս իլէ Փամլուս միսիլիւ, թափէլէրտէն իմանա կէլէն Անթաքիալը-

ընն քերականութիւններն վէ
չգինատան վէ պողոտայն չնէս-
նէտէն վէ «գանտան իծթի-
նապ էթսինլէր» տէյիւ մէք-
թուպ եաղալըմ: (21) Զիրա եզ-
մինէ ի գատիմէտէն պէրու,
Մուսա Նէր սէպթ կիւնիւ
սինաղողլարտա օգունմագտա
օլուպ, հէր շէհրտէ անը վա՛ղ
էտէնլէր վար տըր՝ տէտի:

(22) Օլ զէման պիւթիւն քի-
լիսէ իլէ ըհսուլլէր վէ ին-
թիյարլարա, քէնտիլէրինտէն
պա՛ղը ատէմլէր, եա՛նի պի-
րատէրլէր արասընտա միւ-
թէպէր օլան Պարտապաս լա-
գըպը Եհհուտա իլէ Սիլասը
ինթիխապ էտիպ Փավլօս վէ
Պարնապաս իլէ պէրապէր Ան-
թաքիայա կէօնտէրմէք միւ-
նասիպ կէօրիւնտիւ: (23) Վէ
անլէրին եէտիլլէ աթի իւզ
զիքը վէճհլէ պիր մէքթուպ
կէօնտէրտիլէր:

Բէսուլլէր վէ ինթիյարլար
վէ պիրատէրլէր թարաֆըն-

Հ. Գորն. 6. 9, 18: Ղալ. 5. 19: Էֆ. 5.
3: Գոլ. 3. 5: 1 Սէլ. 4. 3: 1 Պետ. 4. 3:
— « Թէք. 9. 4: Լավ. 3. 17: Թէս. 12.
16, 23: — Ն. Գ. 13. 15, 27: — Դ. Գ. 1.

լարը սալիֆ իւզ զիքը Եհհուտիլ-
լին պաթըլ զիւլիւմինտէն վիգայէ
էթտի:

Ա. Ե. 21. Պու այէթին մա՛նա վէ
միւնասիպէթի խուսուսընտո միւ-
ֆէսսիլլէր պէյնինտէ մուխալէ-
ֆէթ պուլուսուր իսէ տէ, լաքին
զաննը զալիպ չու տըր քի եա՛-
գուպ Մուսանըն քիթասլարը, թէ-
վաիֆ ի մէքթիւրէտէն օլան միւ-
մինլէր այնլէրին իճրասընտան մու-
աֆ թութուլըլարը հալտէ, ըի-
այէթտէն տիւշմէյէ միւպթէլա օլ-
մայաճագ, զիրա անլէր եինէ տէ:

տան Անթաքիա վէ Սիւրիա վէ
Գիլիգիատա թաիֆէլէրտէն օ-
լան պիրատէրլէրէ սէլամ օ-
լուսուր: (24) Պիզ քէնտիլէրի-
նէ էմի էթմէմիշ իքէն թա-
րաֆըմըլտան Նապ՛ղը քիմնէ-
լէր չըգըպ՝ խաթն օլունմագ
վէ շէրի՛աթը հըֆզ էթմէք
վաճիպ տիր տէմէլէրիլլէ
նէֆսլէրինիզի իզլալ էտէրէք,
սիզի միւզթարիպ գըլմըլ օլ-
տըգտան սօնկրա իշիթաիյիմիզտէն,

(25) Պիզ պիւ իթթիֆագ ճէմ՝
օլուպ՝ ատէմլէր ինթիխապ
էտէրէք, (26) «Ճանլարընը Բապ-
պըմըզ Յիսուս Քրիստոսուն
իսմի իչիւն ֆէտա էթմիշ
օլան սէվիլիւլիւլէրիմիզ Պար-
նապաս վէ Փավլօս իլէ պէ-
րապէր կէօնտէրմէյի թէն-
սիպ էտէրէք, Եհհուտա իլէ
Սիլասը կէօնտէրտիք. (27) Ան-
լէր տախի հէման պու շէյլէ-
րի շիֆահէն իխալար էտէճէք-
լէր տիր: (28) Զիրա սիզին իւ-
զէրինիզէ պու լաղըմ շէյլէր-

23: — Ն. Գ. 1. 2: Ղալ. 2. 4. 5. 12: Թիմ. 1.
10, 11: — Դ. Գ. 13. 50: 14. 18: 1 Գորն.
15. 30: 2 Գորն. 11. 23. 26:

վամ իւզրէ իպատէթ ի ռումուլիլէ-
տէ օգունմագտա տըրլար՝ տէմէք
իսթէտի:

Ա. Ե. 25. Եալընըզ քիլիսէնին
մէմուրլէրի տէյիլ, անճագ պիւ-
թիւն քիլիսէ պու գարարը թա-
տիգ էտիպ ըհսմէն գապուլ էթ-
տիլէր:

Ա. Ե. 28. Պու այէթին քէլամլա-
րը՝ պա՛ղը միւճատէլլէյէ սէպէպ
օլտու իսէ տէ, եինէ պիլա չիւպ-
հէ պու քէլամըն մէրամը պու տըր
քի՛ մէճլիս ի մէզպուր հալլ օլու-
նաճագ մէսէլլէ իւզէրինէ հէմքէն-

տէն մա՛տա եիւք եիւքլէթմէ-
մէք Բուհ իւլ Գուտսա վէ պի-
զէ միւնասիպ կէօրիւնտիւ,
(29) «Եա՛նի փութ գուրպանըն-
տան վէ Եգանտան վէ պողուլ-
մուշտան վէ զինատան իծթի-
նապ էտէսինիլ, վէ պու շէյ-
լէրտէն սագընտըլընը հալ-
տէ էյի էթմիշ օլուսընըզ
'աֆիլլէթտէ օլունըզ:

(30) Անլէր Եօլա չըգարըլ-
տըգտան սօնկրա Անթաքիայա
կէլաիլէր, վէ ճէմա՛աթը ճէմ՝
էտիպ՝ մէքթուպու թէսլիմ
էթտիլլէր: (31) Վէ անլէր տա-
խի օգուտըգտա, թէսէլլի-
սինտէն տօլայը մէսրուր օլ-
տուլար: (32) Վէ Եհհուտա ի-

— Ա. Ե. 20: Գ. 21. 25: Վաճ. 2. 14, 20:
— Ն. Լավ. 17. 14: — Դ. Գ. 13. 21: 18.

տի 'ազըլլարընը սարֆ էթտիլլէր,
հէմ տէ Բուհ իւլ Գուտսըն միւ-
րատընը արամագ իսթէտիլլէր, վէ
պիւ իթթիֆագ պու գարարա կէլ-
տիլլէրի հալտէ, գարարը մէք-
թիւր հէմ Բուհ իւլ Գուտսըն միւ-
րատընա միւթապըզ հէմ տէ հէր
վէճլէ գապուլլէ շայան օլտըլընը
կէօրտիլլէր:

Ա. Ե. 29. Թաիֆէլէրտէն իմանա
կէլլէն միւմինլէր թարաֆընտան
մաթլուպ օլան պու տէօրթ շէյ-
տէն իքիսինին եա՛նի՝ զինա վէ
փութ գէպիհէլլէրինտէն իծթինապ
էթմէլլիլլէն, թապիլաթը ախ-
լագիլլէսինտէ կիւնահ օլտըլը ա-
շիքեար տըր: Վէ գան եէմէք
վէ գանը տէօթիւլլէքսիզին էօլ-
միւլ հայվանտան եէմէք Եհհուտի-
լէրէ վէ հաթթա Նուհա (Թէք 9.
4.) վէրիլլէն շէրի՛աթտա մէմու-
վէ գալանին ի սըհհաթ ի պէտէնի-
յէյէ տախի մուխալիֆ օլտըգտան
մա՛տա՝ Լավ. 17. 11, 12 այէթլէ-
րին մէալինճէ, հայաթ գանտա օ-

լէ Սիլաս քէնտիլլէրի տախի
իլհամա մալիք օլտըգլարըն-
տան շօգ քէլամ իլէ պիրա-
տէրլէրէ նասիհաթ վէրիպ՝
թագվիլլէթ վէրաիլլէր: (33) Վէ
պիր միւտտէթ էյլէնտիլլէրտէն
սօնկրա, պիրատէրլէր թարա-
ֆընտան սէլամէթլէ ըհսուլ-
լէրէ իրսալ օլունտուլար իսէ
տէ, (34) Սիլասա օրատագալ-
մագ միւնասիպ կէօրիւնտիւ:
(35) Վէ Փավլօս իլէ Պարնապաս
սաիրնիշէ քիմնէլլէր իլէ պէրա-
պէր Անթաքիատա իգամէթ է-
տիպ, Բապպըն քէլամընը թա՛-
լիմ վէ թէպլիլ էտէրլէր իտի:
(36) Վէ պիր գաշ կիւն սօնկ-
րա, Փավլօս Պարնապասա ին-

23: — Դ. Գորն. 16. 11: Իպր. 11. 31:
— Գ. 13. 1:

լուպ քէֆարէթ տախի գան վա-
սըթասըյլէ օլտըլընտան, պու գա-
նունըն հըֆզ օլունմասընա էհէմ-
միլլէթ վէրիլլէր:

Ա. Ե. 51. Պիթթապի՛ պու մէք-
թուպ՝ Անթաքիալը միւմինլէրէ
միւճիպի թէսէլլի օլաճագ տըր,
զիրա,

(ա). Մէճլիսին գարարը քէնտի-
լէրին մէպտէլլէրին թաստըգ էթ-
տի, վէ

(բ). Անլէրին մէյանէսինտէ սէ-
լամէթ վէ իթթիֆագ միւճիպ
օլտու, վէ

(գ). Պու մէքթուպըն սէպէպին-
տէն Անթաքիա քիլիսէսի՛ Երու-
շալիմ քիլիսէսի իլէ իթթիֆագ
իւզրէ գալտը:

Ա. Ե. 56—59. պու քէյֆիլլէթ
15. 15 տէ պէյան օլունմըլ տըր:
Պուրատա Փավլօսըն Ղալաթիա-
լըլարա թաճըրի էթտիլլէ ըհսալէ,
նին 2 պապընտա զիքը օլունան
վուգուլաթ սէյան օլունմագ կէ-
րէք տիր, զիրա հէր նէ գատար

Թապէն՝ Տէօնիւպ Բապպըն քէլամընը վա՛ղ էթտիյիմիզ -հէր պիր շէհրտէ, պիրատէր-լէրի զիյարէթ էտէրէք նէ հալտէ պուլընարգալընը Կե-րէն՝ տէտի: (37) Վէ Պարնա-պաս Մարգօն տէնիլէն Էնու-

— Պ. 13. 4, 13, 14, 51: 14. 1, 6, 23, 24: — Է. Պ. 12. 12, 25: 13. 5: Գօլ. 4.

Փափօսըն Երուշալիմէ օրատա զիքը օլունան զիյարէթինին վազթընա տաիր միւֆէսսիրէր մէյանէսինտէ միւհատէլէ վէ մուսալէֆէթ պու-լունուր իսէ տէ, Էինէ զանն ք զալիպ, օլ զիյարէթ պու օնպէ-շիննի պապտէ զիքը օլունան զիյա-րէթ տիր: հէմ Ղալ. 2 տէն ա-շիքէար տըր քի՝ Փափօս րէսուլ Ա՛մալ. 15 տէ զիքը օլունան մէճ-լիսէ կիթտիյինտէ օրատա հալլ օ-լունան մէսէլէնին հալլ օլունա-սընտան զայրի քէնտինէ մախսուս պիր մէրամը վար իտի: Եա՛նի՝ քէնտի րէսալէթինի Երուշալիմտէ պուլունան րէսուլէրէ թաստիգ էթտիրմէք իսթէտի, վէ պու մէ-րամընըն իճրասընա մուվաֆֆազ օլտըղը անկալըր:

Պու զիյարէթինին էսպապ ք քիւլլիյէսի պիր Էերտէ զիքը օլուն-մայըս՝ պիրի պիր վէ տիկէրի զայ-րի պիր Էերտէ զիքը օլունմասը շիւպհէյէ մուհիպ տէյիլ տիր, ան-ճագ պիթթապի՝ նագլիյէթլէր պիրի պիրինի թէքմիլ էտէրէր: Փափօսըն Երուշալիմէ օլան զիյա-րէթինին իքի սէպէպի վար իտի իսէ, պու իքի սէպէպին պիրի պի-րի իլէ սըգը ալագասը վար իտի, շէօյլէ քի Փափօսըն վա՛ղ էթմիլ օլտըղը մէպտէլէր մէճլիս թարա-ֆընտան գապուլ օլունտըղը հալ-տէ անըն րէսալէթինին տախի թաստիգ օլունմասը թապիլի օ-լուր, ֆագաթ անըն մէպտէլէրի րէտտ օլունմասը վուգուլինտէ րէ-սալէթի շիւպհէ թահթընա տիւ-

հաննայը պէրապէր ալմադ իսթէտի իսէ տէ, (38) Փափօս +Փամֆիլիատա քէնտիլէրտէն ալըրըպ քէնտիլէր իլէ պիրլիք-տէ իշէ կիթմէյէն քիմսէյի պէ-րապէր ալմաղը լայըգ կէօրմէ-տի: (39) Պունտան տօլայը միւ-

10: 2 Թիմ. 4. 11: Ֆիլմ. 24: — Է. Պ. 13. 13:

շիւպ քիլիսէլէր ինտինտէ իթի-պարը զայ օլուր իտի:

Պետրոսըն Անթաքիայա Ղալ. 2. 12 տէ զիքը օլունան զիյարէթի նէ վագըթ վուգու՝ պուլտըղընա տաիր պա՛ղը միւսալէֆէթ վար: Պիր թարաֆտան՝ աճարիպ կէօրիւ-նիւր քի՝ պէօյլէ պիր քէյֆիլէթ, Երուշալիմտէ վուգու՝ պուլան մէճ-լիսին գարարընտան սօնկրա օլա, անըն իշիւն պա՛ղըլարըն գանընա կէօրէ, Պետրոսըն իշպու զիյարէ-թի օլ մէճլիստէն էվիլէ օլմուլ օլ-մալը, լաքին (Ղալ. 2. 12) իշպու քէլամլարըն սըրասընտան անկա-լըլըր քի՝ Պետրոսըն Անթաքիայա զիյարէթի վուգուաթ ք մէքքիւրէ-տէն Եա՛նի Երուշալիմտէ ագտ օ-լունան մէճլիստէն սօնկրա իտի:

Պետրոսըն Անթաքիատա օլան մու՛ամէլէսի վէ Փափօս թարաֆըն-տան թէքտիր օլունմասը, պիր գաջ խուսուստա տիգգաթա շա-յան տըր:

ա. Պետրոսըն մու՛ամէլէսի՝ Ե-րուշալիմ մէճլիսինին գարարընա մուղայիր տէյիլ, լաքին

բ. Գարարը մէգպուրէնին րու-հու վէ օլ գարարտա թաստիգ օ-լունան ուխուլիլէթ ի մէսիհիյէնին մաթլուպաթընա մուղայիր իտի: զիրա

գ. Հէրնէ գատար թա՛տլար խու-սուսընտա Եհուտիլէրին՝ առէթ ի սապըգալարընը հըֆղէթմէք միւս-թագիլէն մուհապպէթ վէ միւսա-վաթը մէսիհիյէյէ մուղայիր պիր շէյ իթիպար օլունմաղ իսէ տէ,

նագա՛ա վուգու՝ պուլտու, շէօյլէ քի պիրի պիրինտէն ալ-րըլտըլար, վէ Պարնապաս Մար-

գօսու Եանընա ալըպ՝ կէմի ի-լէ Գըպըսա կիթտի:

Էինէ պու մուֆարագաթը իպգա էթմէք, պախուսուս րէսուլէրին Էլիլէ պու մուֆարագաթըն իպգա օլունմասը տաճա զիյատէ միւհիմմ մատտէլէր խուսուսընտա տախի միւսիլէրին մէյանէսինտէ միւհի-պ ի մագարրաթ օլան մուֆարա-գաթըն վէ միւնագա՛ալարըն զու-հուր վէ քէսալ ի իգտլիատ էթմէ-սինէ սէպէպ օլաճագլար իտի:

դ. Պինայէն՝ ալէյհ Պետրոս էվ-վէլա հիւրիլէթ ի մէսիհիյէ վէ մէճլիս ի մէգպուրըն գարարընըն րուհու մուհիպինէ հարէքէթ էթ-տիքտէն սօնկրա, Էինէ պիր թա-գըմ՝ գէվաթըն խաթրը իշիւն թէպ-տիլ ի հարէքէթ էտէրէք զա՛իֆ միւսիլէրի շէքք վէ շիւպհէյէ տիւ-

չար էթտիյինտէ Փափօսըն անը թէքտիր էթմէյէ հագգը վար իտի: Է. Պու նագլիյէթտէն վէ սօնկ-րա Փափօս իլէ Պետրոս մէյանէ-սինտէ կէօրիւնէն մուհապպէթտէն անկալըլըր քի՝ Պետրոս Փափօսըն թէքտիրինի պիրատէրանէ գա-պուլ էթմիլ իտի:

զ. Ղալ. 2 պապըն սօնուտան անկալըլըր քի, Փափօս Եհուտի վէ Եունանի միւսիլէրին մէյանէ-սինտէ պուլունան զայրի մուհիմմ մուֆարագաթտան վագթըն միւ-րուրինտէ զայէթ էլգէմ վէ մէ-վատտը մուհիմմէ խուսուսընտա մուֆարագաթ վէ միւնագա՛անըն պիթթապի՝ զուհուր էտէճէյինի ֆէհմ էթտի:

ՖԱՍԼ Ը ՍԱԼԻՍ

Փափօսըն իֆիհնի րէսուլ Եօլմուլըր:

15. 40—18. 22:

(40) Փափօս տախի Սիլասը ինթիխապ էտիպ՝ պիրատէր-լէր թարաֆընտան Ալլահըն ի-նայէթինէ հէվայէ օլունտըգ-տան սօնկրա, (41) Աղիմէթ է-տիպ՝ Սիւրիա իլէ Գիլիգիա-

յը տօլաշարագ, քիլիսէլէրէ թագվիլէթ վէրիւր իտի:

Պ Ա. Պ 16

(1) Վէ Տէրպէ իլէ Լիւթ-րայա վասըլ օլուպ՝ իլթէ օ-

• Պ. 14. 25: — Է. Պ. 16. 5: — Է. Պ. 14. 6:

Փափօսըն Երուշալիմ մէճլիսին-տէն սօնկրա իքիմնի Եօլմուլըրը-նա չըգմաղտան էվիլէ նէ գատար միւստէթ Անթաքիատա մէքս էթ-տիլի անճագ թախմին օլունա պի-լիւր. թագրիպէն Թ. Մ. Եա՛ 51ին մաթլուպաթընա մուղայիր իտի: Է. Պ. 16. 1 Փափօս էվիլէ էմիտէ վաթանընտա պուլունան քիլիսէ-լիւր. թագրիպէն Թ. Մ. Եա՛ 52ին իպթիտասըն-տա Եօլա չըգմըլ օլմալը տըր տէյէ

պիրիլիպ: (2) անըն զալիպ Ան-թաքիատա միւստէթ ի մէքսի պիր սէնէտէն Էքսիք իտի:

Պապ 16. 1 Փափօս էվիլէ էմիտէ վաթանընտա պուլունան քիլիսէ-լիւր. թագրիպէն Թ. Մ. Եա՛ 52ին իպթիտասըն-տա Եօլա չըգմըլ օլմալը տըր տէյէ

բատա Իթիմոթէօս իսմինտէ պիր շայիրա վար իտի. Էմէր-գուժ միւմին պիր Եհնուտի գարընըն օղլու օղլալ՝ փէտէ-րի իսէ Եոնանի իտի. (2) Պու-տախի Լիսթրա իլէ Գօնեատա օլան պիրատէրլէրին Դհիւնն ի շէհատէթինէ մազհար օլմաղ-լէ, (3) Փավլօս պուռնուն քէն-տիսի իլէ պէրապէր չըգմասը-նը իսթէյէրէք, օլ մահալլէր-տէ պուռնան Եհնուտիլէր սէ-պէպինտէն, Կանը ալըպ իսթին

Բ. 9. 19. 22: Բոմ 16. 24: 1 Գօրն. 4. 17: Տիւպ. 2. 19: 1 Սէլ. 3. 2: 1 Թիմ. 1. 2: 2 Թիմ. 4. 2: — Է 2 Թիմ. 1. 5: — Դ. Գ.

ղլյարէթ էթմէք նիյէթինտէ օղլալ թարաուս ճիւղարընտան տօղրու Տէրպէյէ կիթտի:

Ա. Ե. 5. Թիմոթէօսըն Փավլօս թարաֆընտան իսթին օլունմասը մախսուս տիգգաթա շայան տըր, զիրա Ղալ. 2. 5 տէ պէյան օլուն-տըղը կիպի, Փավլօս Թիթօսըն Երուշալիմտէ իսթին օլունմասընա ապլա րիգա վէրմէտի, վէ պա'ղը-լարըն զիւ'իւմինճէ Փավլօսըն օ-րատա վէ պուրատա օլան հարէ-քէթլէրի պիրի պիրինէ մութա-պըգ կէլմէզ. վաղը'ա Թիմոթէօ-սըն քէյթիյէթի Թիթօսընքինտէն չօգ միւթէֆէրրիգ տիր:

ա. Խիթան քէնտիլիյինտէ նէ մուճիպ ի մէնֆա'աթ նէ մուճիպ ի մազարրաթ տըր. լաքին

բ. Անըն իճրա օլունմասը մէշ-րու, եախօտ զայրի մէշրու, ճաիգ եախօտ զայրի ճաիգ օլտըղը հալ ու քէյթիյէթտէն անկալըլըր:

գ. Թիթօսըն իսթին օլունմա-սընը թալէպ էտէնլէր քիլիսէտէ պիլճիւմէ այն ու 'ատէթլէրի (եա-նի շէրի'աթը Մուսալլիյէյի) իպգա էթմէք իսթէյէն Եհնուտի խրիս-թիյանլար իտի. վէ անլէրէ եիւզ վէրմէք եա'նի Թիթօսըն իսթին էթ-

էյլէտի. զիրա փէտէրի Եոն-նանի իտիյինի ճիւղէսի պի-լիլէր իտի: (4) Վէ շէհրլէր-տէն կէշէրլէր իքէն, Երուշա-լիմտէ օլան րէսուլլէր իլէ իս-թիյարլար թարաֆընտան գա-րար վէրիլէն գանունլարը հըֆզ էթմէլէրի իչիւն՝ անլէ-րէ թէպիւմ էտէրլէր իտի: (5) Իմտի Եքիլիսէլէր իմանտա քէսպ ի 'իմարէթ պիրլէ կիւն պէ կիւն 'ատէտի թէզայլիւտ էթմէքտէ իտի:

6. 3: — Է 1 Գօրն. 9. 20: Պագ Ղալ. 2. 3: 5. 2: — Է. Գ. 15. 28, 29: — Է. Գ. 15. 44:

տիրմէք անլէրին զիւ'իւմի պաթը-լէսինի թէսազհիւպ էթմէք տէմէք տիր. լաքին

դ. Թիմոթէօս Փավլօսըն րէֆի-գի օլաճաղ իտի, վէ տահա իմա-նա կէլմէմիշ օլան Եհնուտիլէրի կիւճէնտիրիպ Գրիստոսա կէլմէք-տէն մէն՝ էթմէմէք իչիւն անըն իսթին օլունմասը Փավլօս թարա-ֆընտան թէնսիպ գըլընտը:

ե. Պիր տէ խուսուսա տիգգա-թա շայան տըր քի Թիմոթէօսըն վալիտէսի Եհնուտի օլտըղընտան, իսթին օլունմասը շէր'էն վաճիպ իտի:

զ. Էյեր Թիթօս Երուշալիմտէ իսթին օլունմաս իտի, խիթան այ-նի էլգէմ սայըլըր իտի. լաքին Թիմոթէօսըն իսթին օլունմասըն-տան պէօյլէ պիր թէֆսիր կէլմէզ. չիւնքի՝ (1) Գէնտի իսթին օլուն-մասընտան էվիլէ տախի իմանտար վէ սալիհ պիր գարնտաշ ի'թի-պար օլունտըղը միսիլիւ պաշգա իսթին օլունմամը պիրատէրլէր տախի պէօյլէ ի'թիպար օլունտու-լար: (2) Փավլօս հէման օլ վազըթ-տա (4 ճիւ այէթէ նազարէն) Երու-շալիմ մէճիսինին գարարլարընը եա'նի խիթանըն լազըմ օլմատըղը-

(6) Վէ Թրիճիատան վէ Ղա-լաթիա տիյարընտան կէչիպ՝ Ասիատա քէլամը սէօյլէմէլէ-րի Բուհ իւլ Գուտս թարա-ֆընտան մէն՝ օլունմաղլէ, (7) Միսիա ճիւղարընա կէչիպ՝ Պիթինիայա տօղրու կիթմէյէ ճէհտ էթտիլէր իսէ տէ, (8) *Բուհ անլէրէ իզն վէրմէ-տիլինտէն Միսիայը կէչիպ՝ Եթրօստա էնտիլէր: (9) Վէ կէ-ճէլէյին Փավլօս րույասընտա՝ Մադէտօնիայա կէչիպ պիրլէ

* Պաւլոս՝ Յիսուսուն րուհու: — Է 2 Գօրն. 2. 12: 2 Թիմ. 4. 13: — Է. Գ. 10.

նը թաստիգ էտէն գարարը, զիյա-րէթ էթտիլի քիլիսէլէրէ սըփարըշ էտլյօր իտի:

Ա. Ե. 6—8. Փավլօս Գօնեատան տօղրու ճանիպ ի չըմալտ տէօնիւպ Ղալաթիա էյալէթինէ վէ զալիպա Ղալաթիանըն մէրքէզ շէհրի օլան էնգարէյէ կիթտի. վէ էնգարէ-տէն մա'տա Փիսինօս տէնիլէն շէհրտէ պիր քիլիսէ թէշքիլ էթտիլի զաննը զալիպ տիր: Չիւնքի Սօնկ-րա Ղալաթիալըրա եազտըղը մէքթուպ Ղալաթիա քիլիսէսինէ տէյիլ, անճազ « քիլիսէլէրինէ » եազըլընը իտի. վէ Փավլօս էնգա-րէտէն չըգտըգտա զարպա տօղրու կիթմէք իւզրէ իքէն պիթթապի՝ օլ շէհրտէն կէշէճէք իտի, վէ Ղա-լաթիա քիլիսէլէրինին օլ վազըթ Փավլօս թարաֆընտան թէշքիլ օ-լունտըղը աշիքեար տըր: Օրալար-տան տօղրու իլմիր՝ Աարտիս՝ վէ էֆսուս ճիւղարընա կիթմէք իւզ-րէ եօլա չըգտը իսէ տէ, իլճամ իլէ թէնսիլի օլունտու քի օլ սէմթ-լէրէ կիթմէյէ, պա'տէհու ճանիպ ի չըմալա, եա'նի Պիթինիա էյալէ-թինէ կիթմէքտէն մէն՝ օլունտըգ-տա՝ տօղրու Թրօսա շէհրինէ հա-րէքէթ էթմէյէ մէճպուր օլտու:

Եալտըմ էյլէ՝ տէյիլ քէնտի-նէ եալվարան ԲՄադէտօնիա-լը պիր առէմի էօնիւնտէ տու-րուր կէօրտիւ: (10) Վէ պու-րույայը կէօրտիւքտէ, Բապպ պիլի անլէրէ պէշարէթ իթէպ-չիր էթմէյէ տա'վէթ էթմիշ իտիյինի անկլայարազ, տէր հալ ԲՄադէտօնիայա չըգմաղա սալ՝ էյլէտիր:

(11) Պէօյլէճէ պիլ թրօսա-տան աչըլըպ՝ տօղրու Սամօթ-րազիլէ կիթտիլ, վէ էրլմէսի

30: — Է 2 Գօրն. 2. 13:

զալիպ Աֆիօն-Գարաճիսարը ճի-վարընտա իտի:

Եէտինճի այէթտէ մուճարրէր օ-լան « Յիսուսուն րուհու » Եէրինէ, անճազ « Բուհ » լաֆղը պուլու-նուր իսէ տէ, տօղրուսու Յիսու-սուն րուհու օլուպ՝ մա'նաճա ալ-թընճը այէթին իֆատէսինտէն միւ-թէֆէրրիգ տէյիլ տիր. զիրա Գրիստոսուն միւրատը լալիսի Բուհ իւլ Գուտս վասըթասըյլէ պէյան օլունմուշ տէմէք օլուր:

Ա. Ե. 9—12. Պունտան աշիքեար տըր քի Փավլօսըն էվրօփայա կէշ-մէսի, պիր իլճամը մախսուս ի-լէ օլմուշ տըր: Կէշտիլի սէմթլէ-րին էքսէրիսի Մադէտօնիա, եա-նի՝ Եոնանիսթանըն չըմալ թա-րաֆընտա պուլունան վէ տէնիլ սաճիլինտէ մուճիմմ շէհրլէր ի-տի: Փավլօսըն էվիլէլա զիյարէթ էթտիլի եէրլէր, Բօմա հիւքիւմէ-թի թարաֆընտան թէշքիլ օլունան շէհրլէր օլուպ՝ վէ պիրի եա'նի ձիլիփիլի 12 այէթտէ գիքը օլուն-տըղը իւզրէ՝ մուճաճիլին մաճալի եա'նի՝ մախսուս պաշգա եէրլէր-տէն շէհրը մէգպուրէ Փամիլեա-լէրին հիճրէթ էթտիրլմէսիլէ (Բօմա թարաֆընտան) թէշքիլ օ-լունմուշ իտի:

կիւն նէափօլիտէ, (12) Օրա-
տան տախի Մագէտօնիա սէմ-
թինին պաշ շէհրի, վէ մու-
հաճիրին մահալի օլան էֆի-
լիփիլիյէ Էւրֆէ, վէ պու շէհր-
տէ պիր գաշ կիւն մէքս էյ-
լէտիք: (13) Վէ սէպթ կիւ-
նիւնտէ, շէհրտէն տըշարը ըր-
մաղըն քէնարընա, 'ատէթ
իւզըն տու'ա էթտիքլէրի մա-
հալէ չըգըպ օթուրտըգ, վէ
ճէմ' օլմուշ գարըլարա սէյ-
լէտիք: (14) Վէ թիաթիրալը
էրզալանի սաթան, վէ Սլլահա
'իպատէթ էտէն Լիտիա նամ
պիր գարը տինկլէյօր իտի.
Բապպ տախի Փալլօսըն սէյ-
լէտիյի շէյլէրէ տիգգաթ էթ-
մէքիւզըն, Լմէրգուլմէնին գալ-
պինի աշտը: (15) Վէ քէնտի-
սիյլէ խանէսի խալգը վաֆ-
թիզ օլունտըգտա, էյէր պէ-
նի Բապպա միւմինէ 'ատա
էթտինիզ իսէ, էվիմէ կիրիպ
իգամէթ էտինիզ տէյիւ ըի-
ճա էթտի, վէ էիպրամ էտէ-
րէք պիզի կէօթիւրտիւ:

է Ֆիլպ. 4. 4: — Լուգ. 24. 45: —
Եթէր. 19. 3: 33. 44: Հար. 19. 21: Լուգ.
24. 29: 'իպր. 13. 2: — Է 1 Միւլ. 27. 7:

Ա.յ. 15—15. Ֆիլիփիլիտէ Նէ-
հուտիլէր փէք նատիր պուլու-
նարագ զալիպա Փալլօս օլ գէ-
ման միլլէթտաշարընտան հիշ պի-
րինի պուլմադը: Ֆագաթ շէհրին
քէնարընտա պուլունան պիր ըր-
մագ էանընտա պիր թագըմ թաի-
ֆէ ի նիսայա պէշարէթի թէպշիր
իլէ թիաթիրալը (Ագ հիսաարի)
պիր խաթուն հայաթ քէլամընը
գապուլ էտիպ, վէ նագլլէթտէն
անկաշըլտըղը վէճիլէ մալտար պիր
խանէտան օլտըղը հալտէ, պիւ-

(16) Վէ վագը' օլտուլի պիզ
տու'այա կիտէր իքէն, քէն-
տիսինտէ Էֆալը պիր ըուհ
օլան վէ Էֆալ աշմասըլլէ ա-
ղալարընա չօգ քետր կէթի-
րէն պիր ճարիյէ պիզէ ըասթ
կէլտի: (17) Մէզպուրէ ֆալ-
լօս իլէ պիզիմ' արտըմըղա
տիւշիւպ նիտա իլէ' Պու ա-
տէմէր Սլլահա միւթա'ալըն
գուլլարը օլուպ' պիզէ խէլաս
թարիգինի վա'ղ էտիյօրլար'
տէր իտի: (18) Վէ նիշէ կիւն-
լէր պու Էօլտա հարէքէթ
էթմիշ օլմաղլէ, Էֆալլօս միւ-
քէտտէր օլարագ, տէօնիւպ
օլ ըուհա' Յիսուս Բրիստոստու
խալիլէ սանա էմր էտէրիմ,
անտէն չըգ' տէտիքտէ, Էօլ
սա'աթ չըգտը: (19) Վէ գալու-
րէնին աղալարը տախի քետր-
լարընըն իւմիտի քէսիլտիյինի
կէօրտիւքտէ, Էֆալլօս իլէ
Սիլասը թուլթուպ' մէյտանա
ըուհսանըն հուզուրընա սիւ-
րիւքլէյէրէք, (20) Անլէրի զապ-
թիյէլէրէ իհզար իլէ' Պու ա-

է Պ. 19. 24: — Գագ Մար. 1. 25,
34: — 3 Մար. 16. 17: — Է Պ. 19. 25, 26:
— Է 2 Գորն. 6. 5: — Է Մար. 10. 18:

թիւն խանէսի խալգը իլէ պէրա-
պէր վաֆթիզ օլունտու' վէ պէյ-
լէճէ Ֆիլիփիլի քիլիսէսինին ա'գալ
էվլէլիսի օլմուշ տըր:
Ա.յ. 16—18. Պու այաթտան կէօ-
րիւնիւր քի' մէճնուհ գարը Փալ-
լօսըն մէմուրիյէթինի թաստիգ
էտիյօր, վագը'ա պէյլէ պիր գա-
թըն շէհատէթի, թէէսիրաթը
ըուհանիլէյէ մանի օլտըղը էճիլտէն
գապուլ օլունամագ իտի. պիւ'աքս
ֆալլօս ճիննի միւճիգէ իլէ իսրաճ
էտիպ, քէնտիսինին ֆիլ հագիգէ

տէմէր Եէհուտի իքէն, Էյէհ-
րիմիզի ալթ իւսթ էտիյօրլար,
(21) Վէ Բօմալը օլտըղըմըղ
հալտէ, պիզէ գապուլ վէ իճ-
րա էթմէսի ճաիզ օլմայան ա-
յինլէր վա'ղ էտիյօրլար' տէ-
տիլէր: (22) Վէ խալգ իւզէր-
լէրինէ հիւճուլ էյլէմէքլէ,
զապիթլէր անլէրին լիպալա-
րընը ճէպրէն սօյտըգտան
սօնկրա' Էտէյմէլէրինի էմր
էթտիլէր: (23) Վէ անլէրի
տարպ իլէ մէճրուհ էթտիք-
տէն սօնկրա, մահպէսէ իլգա
էտիպ' անլէրի տիգգաթլէ
հըֆըլ էթմէսինի հապսխանէ
միւտիլինէ թէնպիւհ էթտիլէր:
(24) Օլ տախի պէյլէ պիր թէն-
պիւհ ալմաղլէ, անլէրի էյ զըն-
տանա իլգա էտիպ' այագլարը-
նը թօմրուղա վուրտու:
(25) Վէ կէճէ Էարըսընտա
Փալլօս իլէ Սիլաս տու'ա է-
տիպ' Ալլահա համա էթմէք-
տէ, մահպուլար տախի ան-
լէրի տինկլէմէքտէ իքէն,

3 Միւլ. 18. 17: Պ. 17. 6: — Է 2 Գորն.
6. 5: 11. 23, 25: 1 Սէլ. 2. 2: — Է Պ. 4.
31: — Է Պ. 5. 19: 12. 7, 10: — Է Լուգ. 3.

Ալլահ թարաֆընտան սահիպ ի
սէլահիլէթ իտիլինի թաստիգ էթ-
տի, վագը'ա միւճիգէնին էվլէլ-
քի վէ գահիրի թէէսիրաթը իս-
թիլալ վէ թէ'ատտի օլմուշ տըր:
Ա.յ. 22, 25. Փալլօս Բօմա շէհ-
րինին իմթիյաղը մախսուսէսինէ
մալիք իտի, Էանի Բօմալը վէ
հիւրը իթիլար օլունուր իտի, վէ
պու իմթիյաղա մալիք օլանլարը
պիւ'ա մուհաքէմէ Էախստ պիւ'ա
իսթինթագ տարպ Էա զինճիրպէնտ
էթմէք զայրի մէշրու', Էանի
Բօմա հիւքիւմ թիլինին գալմանին
ճիրիէսինէ մուղայիր օլտըղընտան,

(26) Էնալիւտա 'աղիմ' պիր հա-
րէքէթ ի տըղ վուգու' պու-
լարագ, զընտանըն թէմէլլէրի
սարսըլպ' տէր հալ Էճիւմէ
գափուլար աշըլպ հէր քէսին
պաղլարը շէօզիւլտիւ: (27) Վէ
հապսխանէ միւտիլի ույանըպ
մահպէսին գափուլարընը ա-
չըգ կէօրմէքլէ, մահպուլար
ֆիրար էթտի զանըլլէ գը-
լըճ շէքիպ' քէնտի քէնտինի
էօլտիւրէճէք օլտու: (28) Ամ-
մա Փալլօս պիւլէնտ ալաղ
իլէ չաղըրըպ' Գէնտինէ պիր
զարար էթմէ, զիրա ճիւմէ-
միզ պուրատա իզ' տէտի:
(29) Օլ տախի ըլըգ իսթէյիպ
իլէրի գօշտու, վէ լէրզան օ-
լուպ' Փալլօս իլէ Սիլասըն ա-
յագլարընա գափանտը: (30) Վէ
անլէրի տըշարը չըգարըպ' Էյ
էֆէնտիլէր, նէ' Էափմալըլմ'
քի խէլաս պուլայըմ' տէտի:
(31) Անլէր տախի' Էրապպ Յի-
սուս Բրիստոսա իման կէթիր,
վէ քէնտին վէ էհլ ի պէյլթին

10: Պ. 2. 37: 9. 6: — Է Եուհ. 3. 16. 36:
6. 47: 1 Եուհ. 5. 10:

անլէրէ ճէգա վէրէն Էա հապա իլ-
գա էտէն մէմուրար աղըր ճէգայա
միւսթէհագգ իտիլէր, Նագլլէթ-
տէն մա'լիւմ տիր քի' պու վու-
գուլաթ 'ալ էլ 'աճէլէ վուգու'
պուլտըղընտան Փալլօս իլէ Սիլա-
սըն Բօմալը օլուպ օլմաթըլարը
իւզէրինէ պիր սուալ էտիլմէսի,
Էախստ Փալլօսըն պու ճէֆայա
փրօթէսթօ էթմէսի իլիւն վագըլթ
վէ ֆուրսաթ օլմաթը:
Ա.յ. 26—54. Պու նագլլէթտէն
անկաշըլտըր քի' վուգու' պուլան
զէլլէլէ միւճիգէ կիպի պիր շէյ ի-
տի, վէ զընտանճընը քէնտինի

խելասս պուլաճագործը՝ տե-
տի: (32) Վէ անա վէ խանէսին-
տէ պուլընանլարըն ճիւմլէսի-
նէ Բապպըն քելամընը սէօյլէ-
տիլէր: (33) Օլ տախի անլէրի
կէճէնին հէման օլ սա՛աթըն-
տա ալըպ՝ ետրալարընը երյ-
գատը, վէ քէնտիսիլլէ ճէմի ի
թէ՛ալլիւգաթը տէր 'ադապ
վաթիթիլ օլունտուլար: (34) Վէ
անլէրի խանէսինէ չըգարըպ՝
Լասֆրա գուրտու, վէ Ալլահա
իման կէթիլէրէք պիւթիւն
էհլ ի պէյթի իլէ մէսրուր օլ-
տու: (35) Վէ սասլահ օլտըգ-
տա՝ զապիթլէր չաուչլարը
կէօնտէրիպ, Օլ ատէմլէրի սա-
լը վէր՝ տէտիլէր: (36) Վէ հապս-
խանէ միւտիլի պու սէօզ-
լիլի Փալլուսա նագլ էտիպ՝
Չապիթլէր սալը վէրիլմէնիլ
իչիւն Խապէր կէօնտէրտիլէր. ա-
նըն իչիւն շիմտի չըգըպ սէ-

Ղ. Լուգ. 5. 29: 19. 6: — Պ. 22. 25:

էօլտիւրմէք մէրամը 'աճախ պիւր
չէյ տէյիլ տիւր, զիրա մահպէսին
պիւթիւն պիւթիւնէ աչըգ օլ-
տըղընը կէօրտիւքտէ, մահպուս-
լարըն ֆիրարը էլպէթտէ վուգու՝
պուլմուշ տըր զանըն յա, խուսու-
սա քէնտիսին տախի գաթլ օլու-
նաճաղընը մէմուլ էտիպ օրատա
կէճէլէյին րիւսալընը 'ալէմ օլմա-
յարագ, 'էօմրիւնէ խիթամ՝ վէր-
մէսինի թէրճիհ էթտի, լաքին Ալ-
լահըն 'ինայէթ ի մախսուսէսի իլէ,
օլ կէճէ օլ ատէմ՝ վէ պիւթիւն էվ
խալլը իմանա կէլիպ շէհը մէգ-
քիւրտէ հէնուղ քիւչատ օլուն-
մագտա օլան քիլիսէյէ զամմ օլուն-
տըլար:

Ա. յ. 53—40. Ֆիլիփիի հիւքիւ-
մէթի Փալլուս իլէ Սիլասը սալը
վէրէճէք խտիլէր, լաքին պէօյլէ

լամէթլէ կիտինիլ տէտի:
(37) Փալլուս իսէ անլէրէ՝ Պիլ
Բամալը տտէմլէր իքէն, պիլի
պիլամուհաքէմէ՝ ալէնէն տէօ-
յիւպ զընտանա իլգա էթտի-
լէր, շիմտի տէ պիլի կիլլի
մի չըգարըյօլըար. էօյլէ օլ-
մաղ, ամմա քէնտիլէրի կէլիպ
պիլի չըգարընլար՝ տէտի:
(38) Վէ չաուչլար պու սէօզ-
լէրի զապիթլէրէ իսպար էթ-
տիլէր. անլէր տախի Բամա-
լը օլտըգլարընը իշիթմէքլէ՝
գօրգտուլար, (39) Վէ կէլիպ
իլթիֆաթ էտէրէք՝ անլէրի
տըշարըյա չըգարըպ, շէհրտէն
'աղիմէթլէրինի 'րիճա էթտի-
լէր: (40) Վէ անլէր զընտան-
տան չըգըպ՝ Վիտիանըն Խ-
նէնէ կիլտիլէր, վէ պիրատէր-
լէր իլէ կէօրիւշիւպ՝ անլէրէ
թէսէլի վէրտիքտէն սօնկրա
կիթտիլէր:

— Մամ. 8. 34: — Վ Այ. 14:

'ալէնէն հագարէթ վէ հագգորդ-
ըղը շէքտիքտէն սօնկրա կիւճ իլէ
գուրթուլմուշ միւճրիմէր կիպի
ֆիրար էթտէլէր իտի, անլէրէ
միւճիպ ի հագարէթ վէ թէքար
հագգորդըղ շէքմէլէրինէ սէպէպ
օլաճաղընը պիլտիլէրինտէն հագգ-
լարընը 'ալէնէն հիւքիւմէթէ իհ-
գագ էթտիլթմէք իսթէտիլէր.
չէօյլէ քի էնճամ անլէրին չըգմասը
իհթիրամ իլէ, հիւքիւմէթ ի մահալ-
լիլէնին ճէգատան գուրթուլմասը
իսէ անլէրին շէվքաթիւնտէն իտի:
Փալլուսըն Ֆիլիփիլիլէրէ թահ-
րիլ էթտիլի րէսալէ տիգգաթլը-
ճա միւթալա՝ օլունտըգտա (մէգ-
քիւր րէսալէ պուլտան շէնտ սէ-
նէ սօնկրա թահրիլ օլունտուշ տըր),
կէօրիւնիւր քի Ֆիլիփի քիլիսէ-
սինին հալի տախիմա Փալլուսա միւ-

Պ Ա Պ 17

(1) Վէ Ամֆիփիլիս իլէ Ա-
փօլլոնիատան կէչիպ Սէլանի-
յէ կէլտիլէր. օրատա տախի
կէթիլիլմէլէրինի թալէպ էթ-
տիլէր: (2) Վէ Փալլուս 'ատէթի
մատըղլարընտան Եասօնու վէ
իւղրէ 'եանլարընա վարըպ՝
Մէսիհին էլէմ շէքմէսի վէ
էմվաթտան գրյամ էթմէսի
լաղըմ իտի. (3) Հէմ տախի
պէնիմ սիղէ թէպլիլ էթտի-
յիմ Յիսուս Մէսիհ տիւր՝ տէ-
յիւ թէֆսիլ վէ պէյան էտէ-
րէք, քիթապլարտանիւշ սէպթ
կիւնիւ անլէր իլէ միւպահէսէ
էտէր իտի: (4) Վէ անլէրտէն
պա՝ զըլարը վէ միւթթաղի Եու-
նանիլէրտէն պիւր պէօյիւք ճէ-
մա՛աթ վէ միւթէպէր գարը-
լարտան նիշէլէրի տախի ի՛-
թիգատ էտիպ Փալլուս վէ Մի-
լաս իլէ միւթթէհիտ օլտու-
լար: (5) Ամմա իմանա կէլմէ-
յէն Եէհուտիլէր հատէտ է-
տիպ, քէնտիլէրիլլէ պէրապէր
այագ թագըմընտան պա՝ զը

— Լուգ. 4. 16: Պ. 9. 20: 13. 5, 14: 14.
1: 16. 13: 19. 8: — Բ Լուգ. 24. 26, 46:
Պ. 18. 28: Ղալ. 3. 1: — Գ Պ. 28. 24: —
Դ Պ. 15. 22, 27, 32, 40: — Ե Բոմ. 16.

ճիպ ի մէսէրրէթ պուլունուլ՝ օլ
տիյարտա էյի պիւր էօրնէք օլմուշ
տըր:
Պ. 17. Ա. յ. 1—15. Փալլուս իլէ
Սիլաս Ֆիլիփիլիտէն չըգտըգտա՝
պէօյիւք ճատտէտէն տօղրու Սի-
լանիլ շէհրինէ 'աղիմէթ էթտիլէր:
Ֆիլիփիլիտէն Սէլանիլլէ թագրի-
պէն 100 միւ մէսաֆէ իտի:
Սէլանիլ շէհրի օլ վագթթտան
թա հալը հագըրէ տէկին, կէրէք
քիլիսէ թէվարիլիւնտէ վէ կէրէք

Ետրամաղ քիմնէլէրի թօփա-
յըպ՝ շէհրի վէլվէլէյէ վէրտի-
լէր, վէ Եասօնըն խանէսինէ
հիւճումէլխալլըն հուզուրընա
կէթիլիլմէլէրինի թալէպ էթ-
տիլէր: (6) Ամմա անլէրի պուլ-
մատըղլարընտան Եասօնու վէ
պիրատէրլէրտէն պա՝ զըսընը
շէհրին հաքիմլէրինէ սիւրիւք-
լէյիպ՝ Շիւնեայը ֆէսատա
վէրէն օլ ատէմլէր պուլտայա
տախի կէլտիլէր. (7) Եասօն
տախի անլէրի գապուլ էթտի.
վէ անլէրին ճիւմլէսի Յիսուս
իսմինտէ տիկէր պիւր փատի-
չահ վար տըր՝ Էտէյէրէք, Գայ-
սէրին ֆէրմանլարընա մուխա-
լէֆէթ էտիլյօլար՝ տէյիւ չա-
ղըրըլարըն: (8) Վէ պու շէյ-
լէրի իշիտէն գալապալըղը վէ
շէհրին հաքիմլէրինի միւղթա-
րիպ էթտիլէր: (9) Վէ անլէր
Եասօն իլէ ստիլէրտէն քէ-
ֆալէթ ալըպ՝ անլէրի սալը
վէրտիլէր: (10) Վիրատէրլէր
տախի տէր հալ կէճէլէյին
Փալլուս իլէ Սիլասը Պէրիյէյէ

21: — Զ Պ. 16. 20: — Է Լուգ. 23. 2:
Եուճ. 49. 12: 1 Պեա. 2. 13: — Ը Պ. 9. 25:
Այ. 14:

թէվարիլիս 'ուսումիլէտէ մուհիմմ
վէ մէշուր պիւր շէհր օլմուշ տըր:
Օլ վագթթ տախի հալա պուլուն-
տըղը միսիլիւ չօգ Եէհուտիլէր
օրատա սաքին օլուրլար իտի:
Փալլուս՝ Սէլանիլքտէ իւշ հաֆթա
գատար մէքս էտիպ չալըշալը, վէ
թիմօթէօսըն՝ Փալլուսըն Սէլանիլ
թէրը էթմէգտէն էվվէլ օրայա վա-
սըլ օլտըղը անկալըլըր՝ վէ հէր նէ
գատար Փալլուսըն չալըմասը միւ-
էստէր օլուպ՝ օրատա պիւր քիլիսէ

կէօնաւորութիւնը . պուշկար տա-
խի օրայա վառըլ օլուպ' Ե-
հուտիւրին սինաղօղընա կիթ-
տիւր . (11) Անլէր իսէ Սէլա-
նիքտէ պուշկարտան էշ-
րէֆ օլմալարըլէ , քէլամը ճան
ու կէօնիւրէն դապուլ է-
տիպ' պուշէլէր պէօլլէ մի-
տիր' տէյիւ Բէէր կիւն Գի-
թապարըլ թէթէպպիւ' էտէր-
լէր իտի . (12) Պուշուկ իւղէրի-
նէ անլէրտէն չօգ քիմսէլէր վէ
միւ' թէպէր Եսնանի դարը-
լարտան վէ էրքէլէրտէն նիշէ-
լէրի իմանա կէլաիւրէ , (13) Վէ
Սէլանիք Եհուտիւրի Փալ-
լօսըն Պէրլէյէտէ Ալլահըն քէ-
լամընը թէպէր էթալիյինի
պիլաիքլէրինտէ , օրայա տա-
խի կէլիպ խալգըլ թահրիք

Բ իշտ. 34. 46 : Լուգ. 16. 29 : Եսն. 5.
39 : — Ժ Մաթ. 40. 23 : — Է Պ. 18. 5 : —

Թէշքիլ օլունաու իսէ տէ , Եինէ
չիտտէթլի պիր թէ'ատտի վու-
գու' պուշուկ . Վէ Փալլօս էվիլ-
լա Պէրլէյէ վէ պա'տէհու Աթի-
նայա եալընըլ օլարադ կիթտի .
Օրատա ազ վազըթ էլլէնիպ վէ
չէհր ի մէգըլիւրէն էհալիւրինի
ի-
պատէթ ի միւթէնէվիլ'էսինի միւ-
շահէտէ էթմէսիլէ Սրիօփաղօս
տաղընըն թէփէսինտէ թէճէմիլ'
էթմիլ օլան ճէմա'աթըն ահվալը
հազըրէսինէ միւնասիպ պիր նութգ
իրատ էլլէտի , վէ օրատան Գօրըն-
թօսա կէչտի :

Փալլօս' Սէլանիքտէ պրադտը-
ղը մուսինլէրէ , հէման պիր դաշ
հաֆթա սօնկրա Գօրընթօստան
իւք թահրիք էթալիյի մէքթուպ օ-
լարադ պիր մէքթուպ եազըրը
տըր , իշպու մէքթուպ շու խու-
սուտա տիգդաթա շայան տըր ,
եանի' Փալլօսըն եազտըղը մէք-

էթալիյէր , (14) ԷՕլ դէման' պի-
րատէրլէր Փալլօսը տէնիլ
թարաֆընա կիթմէք իւղրէ'
տէր' ազապ եօլաչըգարտըլար .
ամմա Սիլաս իլէ թիմօթէօս
օրատա դալտըլար : (15) Վէ
Փալլօսա ըէֆադաթ էտէնլէր
անը Աթինայա տէկին կէթի-
րիպ , Սիլաս իլէ թիմօթէօսա
պիր ան էվիլէ Եանընա կէլմէ-
լէրի խուսուսընտա էէմը ալլապ'
կիթալիյէր :

(16) Վէ Փալլօս Աթինատա
անլէրէ մուշթաղըրիքէն , շէհ-
րի փութլար իլէ մէմլու կէօ-
րիւպ' Էրուհու տէրուսինտէ
հիտաթէթլէնմէքլէ , (17) Սինա-
ղօղտա Եհուտիւրի վէ միւթ-
թադիլէր , վէ հէր կիւն չար-
շուտա թէսատիւֆ էթալիյի

Լ 2. Պետ. 2. 8 :

թուսլարըն էքսէրիսի խիթապ օ-
լունան քիլիսէլէրին թէշքիլինտէն
էի էյի միւտտէթ սօնկրա եազըլ-
մը իտի իսէ տէ , պու մէքթուպ
Սէլանիք քիլիսէսինի թէշքիլին-
տէն փէք ազ միւտտէթ սօնկրա եա-
զըլմալ քիլիսէ ի մէգալուրէն հալը-
նը պիղէ պէյան էտէր , Պու մէք-
թուպ թ . Մ . Ծճտէ եազըլմըլ տըր
Փալլօս Էսուլըն Աթինասա պուլունմասը .

Ա . 16—21 . Զէմանը գատիմտէ
մէվճուտ օլան Եոնանիլէրին էն
մէշուր 'ալիմէրի Աթթիգա տիյա-
րընտա պուլունտըլար , վէ Աթ-
թիգանըն մէքէգի Աթինա իտի .
Աթինալըլար քէնտի շէհրլէր իշիւն
դայէթլէ իֆթիլար էտէրլէր իտի .
մէվգըլ , հալմասը , սէյրանը վէ խու-
սուտա անըն թէվալիլի շէրիֆէ-
սի վէ մէշուր ըէսսամլէրի , շա'իրէ-
րի , հիւքէմասը , ճիւմլէ Աթինալը-

քիմսէլէր իլէ միւպահէսէ է-
տէր իտի . (18) Վէ էփիգուրօս-
լը վէ իսթօիգի ֆիլօսօֆլար-
տան պա'ղըսը անըն իլէ միւ-
պահէսէ էտիպ , պա'ղըլարը
Պու լաֆգէն նէ տէմէք իս-
թիյօր , վէ պա'ղըլարը 'Ղարիպ
իւհալար վա'իլի օլմալը տըր'
տէրլէր իտի . զիրա անլէրէ

լար' ինտինտէ մուճիպ ի իֆթիլար
իտի Աթինա վէ խուսուտա անըն
մէվգըլ' ի 'ալիսի , միւթէնէվիլ' ի-
լալարըն շէրէֆ վէ 'իպատէթի ի-
շիւն ինչա օլունմուշ հէյքէլէր վէ
օլուլմուշ սուրէթլէր իլէ միւղէյ-
յէն իտի Աթինա' հէյքէլէրի վէ
հէյքէլէրի իշիւն ֆէվգ էլ'ա-
տէ մէշուր իտի Եոնանիլէր իլէ
Բօմալըլարըն ուլուկիլէթ հազ-
գընտա օլան գիւ'իւմլէրինի պու-
րատա պիր միգտար պէյան էթ-
մէք լազըմ տըր . Անլէրին թէսալ-
վուրաթը պալթըլէրինէ կէօրէ ,
իւհալարըն ահվալ վէ ումուրը ին-
սանլարըն ահվալ վէ ումուրընա
միւշապիլ տիր . Ատէմլէրին քիպը
վէ հասէտ , մուհապպէթ վէ 'ատա-
վէթ վէ էմալիլի կէօթէրտիք-
լէրի կիպի իլալարըն տալի պու
միսիլլիւ էվաաֆ վէ ալապը վար
իմլի :

Ատէմլէրին եէյիպ իշտիլէրի ,
թէգէվիլմէ վէ թէգվիլմէ էթալիլէ-
րի կիպի իլալար տալի էտէրլէր
իմլի' վէ հէր նէ գատար իլալա-
րըն պէօյիլիւ վար իտի իսէ , վէ
հէր նէ գատար Եոնանիլէր 'ումու-
մէն իլալարըն պէօյիլիւնէ զիյատէ
րի'այէթ էտիպ , էքսէրիսինէ տա-
լի գուրպան զէպէ էտէրէք թա-
փարլար իտի , վէ հէր նէ գատար
պա'ղը եէրլէրտէ վէ խուսուտա
Աթինատա դայէթլէ չօգ փութլար
պուլունուր իտի իսէ տէ , Եինէ հէր
չէհրին մուհաֆըղը մախսուսու օ-
լան իլահը վար իտի Մէսէլա Գօ-

Թիսուսու վէ գըյամէթի թէպ-
չիլ էտէր իտի . (19) Վէ անը
ալլապ' Արիօփաղօսա կէօթիլը-
տիւքտէ Սէնին սէօյլէտիլին
պու եէնի թա'լիմ նէ օլտըղը-
նը անկաամմըլ միւմլէրին մի
տիր . (20) Զիրա սէն գուլադ-
լարըմըղա զարիպ շէյլէր իրատ
էտիյօրսըն . պու էճիլտէն ան-

րընթօսըն մուհաֆըղը մախսուսը
Զիւհրէ իլահէ իտի . վէ էֆօուս
չէհրինի իլահէ ի մախսուսէսի Ար-
թէմիս իտի . վէ Աթինա շէհրի Մի-
նէրվա իլահէնին թահթը հիմայէ-
սինտէ իտի . վէ հէր շէհրին էհա-
լիսինին ալապը օլ շէհրին իլահը-
նա իթլադ օլունան էվաաֆտան
անկալըլըլ իտի Մէսէլա աթիլիւ
զիքը օնսէքիլինճի պապըն թէֆ-
սիրինտէ պէյան օլունաճաղը վէճէ-
լէ , Գօրընթօսըլար 'ալգ իլահէսի-
նին մախսուս 'ապիտլէրի օլտըգ-
լարընտան էհլի ի 'իֆֆէթ' օլմա-
յուպ պիլ 'աքս զիյատէսիլլէ գինա
վէ ֆահշիյաթէ մէյլէտէրլէր իտի
վազը'ա Աթինա շէհրինին իլա-
հէ ի մախսուսէսի հէմ' էհլի ի 'իֆ-
ֆէթ հէմ' պապիլի ի 'թիպար օ-
լունտըղընտան Աթինա էհալիսի-
նին ալապը սաիրլէրինքիտէն
գիատէ մէմուհ իտի :

Աթինանըն իլահէ ի մախսուսէ-
սի հիքմէթ իլահէսի ի 'թիպար օ-
լունտըղը միսիլլիւ , Աթինա 'ուլում'
ու ֆիւնուկ վէ հիքմէթ ու մա'
րիֆէթ նիսսէթլիլլէ ֆէվգ էլ'ա-
տէ մէշուր պիր մահալիտի . Աթինա-
լը հիւքէմանըն թահրիլարթը էլան
մէվճուտ վէ էլան միւթէպէր տիր .
խուսուտա էֆլաթթօն վէ Արիսթօ-
թէլին հիքմէթի , էրպապը հիք-
մէթ արասընտա հէր տէհրտէ ի-
թիպար պուլմուշ տըր . Փալլօս
Աթինա կիպի պիր շէհրէ կէլի-
յինտէ պէլքի մէմուշ օլունուր քի
Աթինալըլարըն տիգդաթըն ճէլպ

լէրին նէ օլտըղընը անկամագ իսթէրիզ տէտիլէր: (21) Ձիրա Աթինալըլարըն քեաֆֆէսի վէ օրատա իգամէթ էտէն էճնէ- պիլէր եհնի պիր շէյ սէօյլէ- մէքտէն վէ տինկլէմէքտէն զայրի շէյէ վագըթ սարֆ էթ- մէղլէր իտի:

(22) Օլ վագըթ ֆալլուս Արիօ- փաղուս օրթապընտա տուրուպ

էթմէք իչիւն էվէլէ էմրտէ հիք- մէթ թարիգլէրի վէ մէսէլէլէրին- տէն պահս էտէճէք տիր: Ձիրա ֆալլուս տախի կէրէյի կիպի օգու- մուշ վէ 'ալիմ պիր ատէմ իտի: Եունան լիսանը քէնտիսինէ անա լիսանը կիպի իտի, վէ պիլա շիւս- հէ էն 'ալիմ Եունանիլէր իլէ միւ- պահսէ էթմէյէ միւգթէտիր իտի: Վէ պէօյլէ միւպահսաթ իչիւն Աթինալըլար թարաֆընտան ֆալ- լուս տա'վէթլէր էքսիք տէյիլ ի- տի: Ձիրա օն սէքիլինճի պէթտէ թահրիր օլունտըլը վէճէլէ իքի հիքմէթ թարիգլէրի թարաֆտար- լարը անըն իլէ միւպահսէ էթ- մէք իսթէտիլէր: Պուրատա զիքը օլունան իքի թարիգ թարիլիս մի- լատտան թագրիպէն 250 սէնէ էվ- վէլ գուհուր էթտի, վէ անլէրին մէպտէլէրի պիրի պիրինէ մուխա- լիֆ իտի: Բօմալըլար արասընտէ իսթօիքիլէր չօգ վէ Եունանիլէր արասընտէ էփիգուրօսլըլար չօգ պուլունուր իտի: Էփիգուրօսլը- լարըն մէպտէլէրինէ կէօրէ ինսա- նըն ասըլ արատըլը շէյ սէֆա օլ- մագ կէրէք տիր: Հէր նէ թիւրիւ մու'ամէլէ սէֆա, օլ տախի 'ալա վէ հագրիլ սէֆա, հասըլ էտէր- սէ, էն մէմուհ մու'ամէլէ օ տըր: Սիւրէթ իչիւն տիւլիւնմէյիպ հա- լը հագըր վէ հայաթը հագըրէ իչիւն տիւլիւնմէք կէրէք տիր: Պունա մուխալիֆ օլարագ իսթօի- քիլէր սէֆայը արամայըլ, էլէմ

տէտի քի էյ Աթինալըլար ատէմ- լէր, սիլի հէր վէճէլէ զիլա- տէսիլլէ էհլ ի 'իպատէթ կէօ- րիւօրըմ: (23) Ձիրա տօլաշըպ սիլին մա'պուտլարընըլա նա- զար էտէր իքէն, իւղէրինտէ նամա'լիմ իլահա' տէյիւ եա- զըլմըլ պիր մէղպահս պուլ- տում: իմաի պէն սիլին թա- նըմայարագ 'իպատէթ էթտի-

տէն տախի իսթիրաղ էթմէյէրէք, պիր ատէմ հէր նէ կէլսէ, պիլա հիսս գապուլ էթմէք կէրէք տիր: տէրէր իտի: Վէ պուլարըն Ալ- լահ վէ ախրէթ հագըրտա կէր- չէքլիլէ տահա եագըն զիւ'իւմէրի վար իտի:

Թապի'ի պիր շէյ տիր քի Աթի- նալըլար ֆալլուսը պաշգա պիր ի- լահըն մուխալիլի եախօտ քեահի- նի զանն էթտիլէր, վէ 21 այէթտէ զիքը օլունտըլը իւղլէ Աթինալը- լար (էլան թապի'աթ վէ սէվ- տալարը պէօյլէ տիր) տախիա եհ- նի պիր շէյ արամագլըլա մէյլ էթտիլէրինտէն ֆալլուսը Արիօ- պաղուս տէնիլէն տաղա կէթիրիպ, օրատա թէճէմիւ' էտէն խալգ ֆալլուստան թա'լիմաթը մէսիհի- յէնին պէյան օլունմասընա մուն- թագըր իտի:

Ա.յ. 22—54. ֆալլուս Աթինա- լըլարըն հիքմէթ մուպահսէլէրի- նէ ասլա կիրիշմէյիպ, քէնտիսի անլէրին սօգագլարընտա կէօրմիւշ իտիլի պիր մէղպահստան ֆուրսաթ պուլարագ ֆիլ հագրիլէ անլէրէ նամա'լիմ օլան Ալլահը թէպշիլը վէ պէյան էթմէյէ պաշլատը: Սն- լէրին զիւ'իւմիւնճէ զարիպ իլահ- լարըն վա'իլի իտի: վէ սահիհէն անլէրին պիլմէտիքլէրի Ալլահըն վա'իլի իտի: ֆալլուս իսէ Աթինա- լըլարըն թապի'աթընը պիլտիլին- տէն անլէրի կիւճէնտիրմէքսիլին Ալլահը միւթա'ալ հագըրտա

յինիլի, սիլէ հէման անը վա'ղ էտիլօրըմ: (24) Էճիւնեայը վէ անտէ օլան քեաֆֆէսի մէվ- ճուտաթը խալգ էտէն Ալլահ, քէնտիսի սէմա իլէ զէմինին ՚Բապըլը օլմաղլէ, 'էլ իլէ եա- փըլմըլ հէյքէլլէրտէ սաքին օլմայըլ, (25) Անա հպիր շէյէ միւհթաճ կիպի ինսան էլի ի- լէ իլումէթ օլունմագ, չիւն- քի ճիւմէյէ հայաթ վէ նէֆէս վէ հէր շէյի իհսան էտէն Օ տըր: (26) Վէ նէվ ի պէշէրին ճիւմէյէ միլլէթլէրին պիւթիւն լու ի զէմինտէ սաքին օլմա- լարը իչիւն, պիր գանտան խալգ էտիպ' մուգատտէմճէ մու'այլէն վագըթլար վէ ռմէս- քէնլէրինին հուտուտլարընը թահտիտ էյլէտի, (27) Թա քի հէր նէ գատար Ալլահ հէր

պիրիմիլտէն ուղագ տէյիլ ի- սէ տէ, 'անը արայալար, պէլ- քի լէմա իլէ անը պուլուրլար: (28) Ձիրա 'անըն իլէ եաշարըլ վէ հարէքէթ էտէրիլ վէ մէվ- ճուտ իլ, 'նիթէքիմ սիլին շա'իլլէրինիլտէն պա'ղըլարը Ձիրա պիլ տէ անըն նէպի իլ, տէյիւ սէօյլէմիլ տիր: (29) Իմ- տի պիլ Ալլահըն նէպի օլար- զըմըլ թագտիրտէ, Ուլուհի- յէթի ինսան սէնա'աթը վէ հիւնէրի իլէ օլունմուշ օլան ալթուլն եա կիւմիւշ եա թա- շա ռպէնկղէր զանն էթմէմէլի իլ: (30) Վէ Ալլահ 'իշպու ճէ- հալէթ զէմանլարընտան իլ- մաղ էթտի իսէ տէ, չիմտի հէր եէրտէ ատէմէրին ճիւմ- լէսինէ թէվպէ էթմէլէրինի թէնպիհ էտիլօր: (31) Ձիրա

Է. 9. 14. 15: — Է. Մաթ. 11. 25: — Է. 7. 48: — Է. Մեք. 50. 10—13: — Է. Թէք. 2. 7: Աս. 16. 22: Էյ. 42. 10: 27. 3: 33. 4: Իշա. 42. 5: 57. 16: Զաք. 42. 1: — Է. Թէս. 32. 8: — Է. 9. 14. 17: — Է. Բօմ. 1. 20: — Է. Գօլ. 1. 17: Դպր. 1. 3: — Է. Թիւ. 1. 12: — Է. Իշա. 40. 18: — Է. 14. 16: Բօմ. 3. 25: — Է. Լուգ. 24. 47: Թիւ. 2. 11, 12: 1 Պետ. 1. 1. 14: 4. 3:

Է. 9. 14. 15: — Է. Մաթ. 11. 25: — Է. 7. 48: — Է. Մեք. 50. 10—13: — Է. Թէք. 2. 7: Աս. 16. 22: Էյ. 42. 10: 27. 3: 33. 4: Իշա. 42. 5: 57. 16: Զաք. 42. 1: — Է. Թէս. 32. 8: — Է. 9. 14. 17: — Է. Բօմ. 1. 20: — Է. Գօլ. 1. 17: Դպր. 1. 3: — Է. Թիւ. 1. 12: — Է. Իշա. 40. 18: — Է. 14. 16: Բօմ. 3. 25: — Է. Լուգ. 24. 47: Թիւ. 2. 11, 12: 1 Պետ. 1. 1. 14: 4. 3:

անլէրէ խապէր վէրէ պիլտի: Վէ պու նութգ եախօտ վա'ղտա, ֆալլուս թա'լիմաթը մէսիհիլէնին էն մուհիմի օլանլարտան էքսէրի- սինի անը տինկլէյէն ճէմա'աթա պէյան էյլէտի: Սնլէրին պիր իա- լիգ ի միւթագիլ վէ Հաքիմ ի մութլագ վէ սըֆաթը քեամի- լէ սահիլի օլան Ալլահ հագըրն- տա օլան մա'լիւմաթլէրի գարան- լըք իտի: ֆալլուս, անլէրէ Ալլա- հը միւթա'ալըն քեախնաթըն իա- լիգի վէ մէքեանտան վէ զէմանտան միւնէգէճէ օլուպ, ճիւմանի պիր շէյէ պէնգէտիլէ մէյէճէյինի կէօս- թէրիպ, անըն 'իպատէթ ի սահի- հսի, զահիրի վէ ճիւմանի օլմա- յուպ, անճագ լուհանի վէ պիլա լիյա օլմագ կէրէք իտիլին պէյան

էթտի: ֆալլուս Ալլահըն ինսանլար իչիւն մէնպա' ի հայաթ իտիլինի պէյան էթտիլինտէ, Եունանիլէրին պա'ղը մէշուր միւհիլիլէրինին թէսալվուրաթ վէ իֆատաթընըն հագրիգաթա գարին օլտըղընը ի- ֆատէ էյլէտի: պա'տէհու ֆալ- լուս կէօսթէրի քի Աթինալըլարըն փուլլարա թալիւնմագ 'ատէթի եալընըլ Ալլահըն շէրի'աթընա տէ- յիլ անճագ 'աղլէ տախի մուխա- լիֆ տիր: Ձիւնքի էյէր պիլ Ալ- լահա միւշապիհ օլուպ անըն զիւր- լիլէթի կիպի իսէք, էպէթտէ Ալ- լահ պիլտէն էտնա օլան հայվան վէ նէպաթաթ վէ մա'տէնիաթա միւշապիհ օլմայուպ, պիլտէն ա- լա վէ էֆգալ օլանա միւշապիհ օլմալը տըր: Վէ ֆալլուս հագրի

քէնտիտի թա'եին էթտիյի ա-
տէմին վասըթասըյլէ շտիւն-
եայը 'ատալէթ իւզըէ հիւքմ'
էթմէք իշիւն' պիր կիւն թախ-
սիս էթմիշ օլուպ, անը տա
Նէմվաթտան գըյամ էթտիր-
մէսիյլէ ճիւմլէնին իման էթ-
մէլէրինէ սէպէպ վէրտի:

(32) Վէ էմվաթտան գըյա-
մը իշիթտիքլէրինտէ պա'ղըլա-
րը իսթիհզա էտիպ պա'ղը-
լարը տախի' Պու խուսուստա
սէնի թէրար տինկլէրիդ տէ-
տիլէր: (33) Վէ պէյլէճէ Փալ-
լու արալարընտան չըգտը:

— Գ. 40. 42: Բոմ. 2. 16: 14. 10: —

գաթլէ պէյլէ փութլար ետիքպ
թափընմադըգ ճէհալէթտէն 'ի-
պարէթ օլտըղընը պէյան էտէր:
Փալլուս Ալլահն սըֆաթը ճէ-
լիլէսինի վէ ինսանըն շէրէֆինի վէ
'իպատէթ վադիֆէսինի թէֆհիմ
էթտիքտէն սօնկրա, Յիսուս Գրիս-
տոսուն էմվաթտան պիլ գըյամ
Հաքիմ ի մութլագ թա'եին էտիլ-
տիյինի պէյան էթտի: Յիլ Հադի-
գէ Փալլուս Աթինալլարա հայաթ
միւթտէսինի վէ իման թարիգինի
թէպլէր էյլէտի:

Վէ հէր նէ գատար Փալլուսըն
վա'ղընըն էսէրի Աթինատա պաշ-
գա եէրլէրտէ պուլընտըղը գա-
տար օլմատը իսէ տէ, եինէ պա'
ղըլար անըն սէօլլէրինի գապուլ
էտիպ, Գրիստոսա իման էթտիք-
լէրի թէֆհիմ օլուներ:

Փալլուսըն Գորընթոսա պուլունմասը վէ
անըն էմյի իլէ օլ շէհրէս պիր քիլիսէնին
Յէշըիլ օլունմասընա տար:

Պապ 18. Այաթ 1—17:

Այ. 1—11. Օլ գէման Գորընթոս
պա'ղը խուսուստա Աթինատան
զկյատէ մէշուր իտի Անըն թիճա
րէթի վէ սէրվէթի ֆէվգ էլ 'ա-

(34) Ամմա պա'ղը ատէմլէր ա-
նըն իլէ միւթթէհիտ օլուպ ի-
մանա կէլտիլէր. վէ պուլնա-
րըն արասընտա Արիօփաղոս-
ը Տիօնիսիս իլէ Տամարիս
նամընտա պիր գարը վէ անլէր
իլէ սաիրլէր տախի վար իտի:

Պ Ա Պ 18

(1) Պա'տէհու Փալլուս Աթի-
նատան մուֆարադաթլէ Գօ-
րընթոսա կէլտի: (2) Վէ Գլաու-
տիս Գալէքի քեաֆֆէ ի Եէ-
հուտիլէրին Բոմատան չըգմա-
լ Պ. 2. 24:

տէ օլուպ, 'իլմ վէ հիքմէթտէ
տախի կէրի տէյիլ իտի: Լաքին
պիր խուսուստա Գորընթոսըլար
Աթինալլարտան չօգ ֆէնա վէ
իմանա կէլլէք խուսուստա սայ-
քի իւմիտսիգ հալտէ իտիլէր:

Պալատա պէյան օլունտըղը իւզ-
րէ, Գորընթոս շէհրինին իւհէ ի
մախսուսէսի 'աշգ իւհէսի իտի:
վէ անըն թահթը հիմայէ վէ թէէ-
սիրաթընտան Գորընթոսըլար հէ-
ման ինանըմաղ տէրէճէտէ նա-
փաքիքտէ դարգ օլմուշար իտի:
Հաթթա զինա վէ հէր նէվ ֆահ-
շկյաթ եալընըղ անլէրէ մէզուլ
տէյիլ, անճագ մէմուլ վէ տա-
տէյիլ, անճագ մէմուլ վէ տա-
հա ֆէնա օլարագ 'իպատէթ
ուսուլլէրինտէն պիլէ 'ատտ օ-
լունտը լարը, Շէյլէքի Գորըն-
թոստա պիր ճէսիմ վէ զայլէթլէ
միւզէյլէն գըլընմը հէքէլտէ
պին 'ատէտ ֆահշէ սաքին օլուր
ըտը: Պէյլէճէ էն մէքուլ վէ
գապիհ կիւնահլարը 'իպատէթ մա-
գամընտա թութանլարըն ախագը
գաթիլէրի նէ մագուլ օլտըղը
սուհուլէթլէ անկաշըլապիլիւր, Վէ
սահիհ տիր քի Գորընթոսըլարըն
քէօթիւ ախագը օլ գէմանտէ պի-

լարը իշիւն սուտըր էտէն էմ-
րի սէպէպիլլէ' իթալիատան
հէնուլ կէլմիշ օլան 'ան ասըլ
'Փօնթօսը Ագուիլաս նամ
պիր Եէհուտի իլէ գէվճէսի
Փրիսգիլլայը պուլուպ' անլէ-
րին եանընա կիթտի: (3) Վէ
սէնա'աթլարը պիր օլմաղլէ,
եանլարընտա գալըպ Բիշլէր ի-
տի. զիրա սէնա'աթլարը չա-
տըրճըրգ իտի: (4) Վէ հէր
սէպթ կիւնիւ սինաղօղտա միւ-
պահէսէ էտիպ' Եէհուտիլէրի
վէ Եուլանիլէրի իլգամ էտէր

— Բոմ. 16. 3: 1 Գորն. 16. 19: 2 Թիմ.
4. 19: — Բ. 20. 34: 1 Գորն. 4. 12: 1 Սէլ.
2. 9: 2 Սէլ. 3. 8: — Բ. 17. 2: — Բ. 17.
14, 15: — Բ. 32. 18: Գ. 17. 3: Այ.
28: — Գ. 13. 43. 1 Պետ. 4. 4: —

լէ սաիրլէրին 'ինտինտէ ֆէվգ էլ
'ատէ մէքուլ 'ատտ օլունտըր ը-
տը, Վէ պէյլէ պիր էհալինին արա-
սընտա, թա'լիմաթը մէսիլլէնին
'իֆֆէթ վէ ախագը թահիլէ վէ
ա'մալը մէմուլէթ թալէպ էտէն
մէպտէլլէրինի վա'ղ էթմէք, ին-
սանճա իւմիտսիգ կէօրիւնիւր:
Գորընթոսըլարըն միւպթէլա օլ-
տըղլարը, վէ քէնտիլլէրինի սէվ-
տա վէ իշիլպագլէ թէպիմ էթ-
տիլլէրի կիւնահլար, հէր շէյտէն
զկյատէ ինսանըն ախագընը պօ-
ղար: Վէ եալընըղ պու տէյիլ,
անճագ ախագըն թէմէլլէրինի
եղգար վէ չիւրիւտիւր, Հաթթա
պիր ատէմի իման վէ ֆէգալիլ ի
մէսիլլէտէն խալի գըլտըգտան
մա'տա ինսանիլլէթին էսասընը
տախի խարապ էտէր:

Պու իֆատաթը Փալլուսըն սօնկ-
րա Գորընթոսըլարա եաղտըղը
մէքթիւպլարը օգուր իքէն տէր-
իւթըր էթմէք լազըմ տըր:

Պու օն սէքիլինճի պապըն էվ-
վէլէի պէթլէրի օգուտըղը կի-
պի, կէօրիւնիւր քի, Փալլուս Գօ-

իտի: (5) Վէ Սիլաս իլէ Թի-
մօթէօս Մադէտօնիատան էն-
տիլլէրինտէ, Եֆալլուս րուհը-
նըն թէշիլլէրիլէ, Եէհուտիլէրի
Յիսուսուն Մէսիհ իտիլինէ
գալիէն շէհատէթ էտէր իտի:
(6) Վէ Էանլէր մուգալլէմէթլէ
քիւֆըր էթմէլլէրիլէ, Եքէնտի-
սի էլպիսէսինի սիլքիպ անլէ-
րէ' Եֆանընըղ պաշընըղ իւզէ-
րինէ օլուն. Եպէն փաք իմ,
էլիմտէն սօնկրա թաիֆէլլէրի
կիտէրիմ' տէտի: (7) Վէ օրա-
տան չըգըպ' Ալլահա 'իպատէթ

Ե Նէ. 5. 13: Մաթ. 40. 14: Պ. 13. 51:
— Ե. 20. 9, 11, 12: 2 Միւլ. 1. 16:
Հէգ. 18. 13: 33. 4: — Բ. 24. 3. 18, 19:
33. 9: Պ. 20. 26: — Բ. 13. 46: 28. 28:

րընթոսըլարըն սալիֆ իւզ գիքը
աշվալ վէ ախագընա նաղար է-
տէր իքէն անլէրէ հայաթ քէլամը-
նը վա'ղ էթմէք պապընտա ումիտ-
վար օլմատը: Վէ պիր միւտտէթ
սէնա'աթլընտա եանի չատըրճըրգ-
տա Բոմատան հէնուլ կէլմիւր պիր
Եէհուտի իլէ պէրապէր չալըտը:

Պուրատա գիքը օլունան Եէհու-
տիլլէրին Բոմատան գօլուպմաը,
Բոմա թէվարիլինտէ տախի գիքը
օլունուր, Ֆադաթ Փալլուս քիւլլի-
յէն վաղթընը սէնա'աթլընա սորֆ
էթմէտի: Հիշ տէյիլ իսէ սէպթ
կիւնլէրինտէ, քէնտի միլլէթտաշ-
լարընա Գրիստոսու վա'ղ էտէր ի-
տի: Վէ Սիլաս իլէ Թիմօթէօս
կէլտիլլէրինտէ (Թիմօթէօս Աթի-
նայա կիթտի իսէ տէ, Փալլուսըն
Սէլանիլլէրիլէ եաղտըղը մէքթու-
պը կէօթիւրէրէք տէֆա օրայա
կիթտիլի անկաշըլըր), Փալլուս օլ
գատար վա'ղ էթմէքլէ գանա'աթ
էտէմէտի, վէ տահա սէրպէսթ-

լիլլէ վա'ղ էթմէյէ պաշլատը:
Իմանա կէլլէրի տախի պու-
լունտա, Լաքին Փալլուսըն մէ-

էտէն Երուսթօս նամ պիր քիմ-
սէնին խանէսինէ կէլտի. օլ
խանէ սինաղօղա միւթթաւը
իտի: (8) Էվէ սինաղօղ րէիսի
Գրիսփօս քեաֆֆէ ի ԵՆԼ ի
պէյթի իլէ Բապպա իման էթ-
տի. Գօրընթօսլըլարտան տա-
խի նիչէ քիմսէլէր իշիտիպ ի-
ման էտէրէք՝ վաֆթիղ օլուն-
տըլար: (9) Վէ Լրապպ կէճէ
րույատա Փաւլօսա՝ Գօրգմա,
լաքին սէօյլէ վէ սիւքիւթ էթ-
մէ: (10) Եջիրա պէն սէնին իլէ
իմ, պիր քիմսէ տախի րէնճի-
տէ էթմէք իշիւն՝ սանա հիւ-
ճում էթմէյէճէք տիր, չիւնքի
պու շէհրաէ պէնիմ գաւմըմ՝
չօգ տըր՝ տէտի: (11) Վէ արա-
լարընտա Ալլահըն քէլամընը
թա՛լիմ էտէրէք, պիր սէնէ
վէ ալթը այ իգամէթ էյլէտի:
(12) Վէ Ղալիօն Ախայեա
վալիսի իքէն, Եէհուտիլէր պիւ-

է 1 Գօրն. 1. 14: — Է. Գ. 23. 11: — Է. Եր.
1. 18, 19: Մաթ. 28. 20: — Է. Գ. 23. 29:

յուսիյէթի օլ տէրէճէ օլտու քի,
թա Ալլահ թարաֆընտան մախ-
սուս պիր իլէամ կէլմէյինճէ, Էք-
սէրիյէ 'ատէթ էթտիյի վէճէլէ
վա՛ղ էթմէլ իտի: Այլթ 9 վէ 10
տան անկալըլըր քի Փաւլօս հէր
նէ գատոր ֆէվգ էլ 'ատէ ճէսուր
պիր առէմ իտի իսէ տէ պու տէ-
ֆ'ա հէմ գօրգար հէմ տախի օրա-
տա վա՛ղ էթմէլըլին ֆախտէսի
օլաճաղը խուսուսընտա շիւպհէ Է-
տէր իտի:

Ալլահ անա պիլտիրաի քի օլ մա-
հալտէ, օլ քէօթիւ Գօրընթօսլըլար
արասընտա պիլէ չօգ գաւմը վար,
վէ ֆիլհագիղէ էյէր պէօյլէ պիր
գաւմ արասընտա հայաթ միւթ-
տէսինի եիւրէլէ վա՛ղ էթմէլ միւթ-
քին օլտու իսէ, հիշ պիր եէր եօգ

իթթիֆադ Փաւլօսըն 'ալէյ-
հինէ գալգըպ՝ անը մահքէ-
մէյէ ճէլպ իլէ՝ (13) Պու քիմ-
սէ շէրի'աթըն խիւաֆը վէճէլէ
Ալլահ 'իպատէթ էթմէյէ ա-
տէմէլէր թէշլիղ Էտիյօր՝ տէ-
տիլէր: (14) Վէ Փաւլօս աղղընը
աշմադ իւզրէ իքէն, Ղալիօն
Եէհուտիլէրէ՝ Էյ Եէհուտի-
լէր, Էյէր մէսէլէ պիր հադդ-
սըղըդ Էախօտ պիր ֆէհա իշ
օլտա իտի, սիղէ հադդ իւզրէ
թէհամմիւլէտէր իտիմ: (15) Ամ-
մա մէսէլէ սէօղ Էա իսմէր
Էա շէրի'աթընըլա տաիր իսէ,
սիղ քէնտիլիղ կէօրիւնիւղ
զիրա պէն պու շէյլէրէ հա-
քիմ օլմադ իսթմէմ՝ տէյէ-
րէք, (16) Անլէրի մահքէմէտէն
թարա էյլէտի: (17) Օլ վաղըթ
ճիւմէլ Երուսանիլէր 'սինաղօղ
րէիսի Սօսթէնէսի թութուպ՝
մահքէմէնին Էօնիւնտէ տէօ-

25. 11, 19: — Է 1 Գօրն. 1. 11:

տըր քի անըն Էհալիսի իշիւն իսմիտ-
սիղ վէ մէյուս օլմադ ճաղղ օլա:
Ալլահըն էմիլիյէ Փաւլօս Գօրըն-
թօստա պիր պուլուգ սէնէ տէվամ
իւզրէ չալըլըլ տըր, վէ անըն էմէ-
յինին Էսէրի օլարադ օրատա գա-
լիմ պիր քիլիսէ թէշլիլ օլունտու:
Այ. 12—17. Պուրատա զիքր օ-
լունան Ղալիօն, մէշլուր գարըն-
տալը Սէնէքա կիպի սալաճ վէ ին-
սաֆ իշիւն կիւզէլ շէօհէթ քէսպ
էթմիլ իտի: Վէ պու քէյֆիյէթ-
տէ աշիքէտը տըր քի հիշ պիր
թարաֆա րի'այէթ ի խաթր էթ-
մէտի, Կէրէք Եէհուտիլէր կէրէք
Երուսանիլէր, անը քէնտի թարաֆ-
լարընա խիւաֆը հադդ օլարադ
ճէլպ էտէմէտիլէր: Անըն գարըն-
տալը Սէնէքանըն թահրիրաթը

նէգրի իտի. Ղալիօն իսէ պու
շէյլէրին հիշ պիրինի վաղիֆէ
Էտինմէտի:
(18) Փաւլօս տախի խայլի
վաղըթ տահա էյլէնիպ՝ պա՛-
տէհու պիրատէրէլէ իլէ վէ-
տա՝ Էտէրէք նէգրի օլտըլը
ճիհէթլէ հիքնիսրիտա 'պա-
շընը թրաշ էթտիքտէն սօնկ-
րա, ֆրիսգիլլա վէ Ագուիլտա
քէնտիսիլէ պէրապէր օլարադ,
պահրէն Սիւրիայա 'աղիմէթ
էթտի: (19) Վէ Էֆսուսա վա-
սըլ օլտըլտա, անլէրի օրատա
պրադտը. քէնտիսի տախի սի-
նաղօղա կիրիպ՝ Եէհուտիլէր

յէրէլէր իտի. Ղալիօն իսէ պու
շէյլէրին հիշ պիրինի վաղիֆէ
Էտինմէտի:

(18) Փաւլօս տախի խայլի
վաղըթ տահա էյլէնիպ՝ պա՛-
տէհու պիրատէրէլէ իլէ վէ-
տա՝ Էտէրէք նէգրի օլտըլը
ճիհէթլէ հիքնիսրիտա 'պա-
շընը թրաշ էթտիքտէն սօնկ-
րա, ֆրիսգիլլա վէ Ագուիլտա
քէնտիսիլէ պէրապէր օլարադ,
պահրէն Սիւրիայա 'աղիմէթ
էթտի: (19) Վէ Էֆսուսա վա-
սըլ օլտըլտա, անլէրի օրատա
պրադտը. քէնտիսի տախի սի-
նաղօղա կիրիպ՝ Եէհուտիլէր

հրմ. 16. 1: — Է. Ատ. 6. 18: Գ. 21. 24:

էլ ան մէվճուտ պուլունտալ, Էր-
պալը հիքմէթ պէյնինտէ միւ-
թէպէր տիր: Պա՛ղը քէլամլարը
պիր խիսթիյանա պիլէ Էաղըլըր:
Փաւլօս Գօրընթօստան հարէ-
քէթլէ Էֆսուսա օլարապալ Երու-
շալիլի տէօրտիւնճի տէֆ'ա զիյա-
րէթ էթտիքտէն սօնկրա Անթա-
քիայա Էնիպ, իքինճի րէսուլ Էօլ-
ճըլըլընը խիթամ էթտի:

Այ. 18—22. Պու նաղիլէթ
Ղայէթլէ մուլթապար տըր. Փաւ-
լօսըն մէրամը Երուշալիմի ֆրսնըն
Էախօտ 'իյա իլ խամսին պարա-
մընը իճրասը իշիւն զիյարէթ էթ-
տիքտէն սօնկրա իշպու իքինճի րէ-
սուլ Էօլճուլըլընա 'աղիմէթ էթ-
միլ օլտըլը մահալ Էանի Անթա-
քիայա 'աղիմէթ էթմէքտէն 'իպա-
րէթ իտի, վէ Էօլ իւզրի օլարադ
Էֆսուսա օլարադը. Ֆադաթ սօնկ-
րա օլ շէհրէ տէօնիւպ, օրատա չօգ
միւտտէթ էյլէնէրէք չալըլըլըն-
տան, օլ շէհրին Էհալիսի վէ շէօհ-
րէթ ի մախսուսէսի, աթի իւզ զիքր
Էանի 19 պապըն թէֆսիլինտէ
պէյան օլունաճադ տըր:

Պու այլէթլէրտէ Փաւլօսըն պիր
նէգրի զիքր օլունտը, Պու նէգ-

իլէ միւպահէսէ էթտի: (20) Վէ
Էանլարընտա պիր միւտտէթ
իսէ տահա մէքս էթմէսինի
րիճա էթտիլէր իսէ տէ, րա-
զի օլմայըպ, (21) Անճադ կէ-
լէճէք պարապը մուլթադա
Երուշալիմտէ էթմէլի իմ, ամ-
մա Ալլահըն իրատէթիլէ Էի-
նէ սիղէ տէօնէրիմ՝ տէյէրէք,
անլէր իլէ վէտա՝ Էտիպ Էֆ-
սուստան պահրէն չըգտը:
(22) Վէ Գայսէրիյէյէ վասըլ օլ-
տըլտա, Երուշալէ չըգըպ՝ քի-
լիսէյի սէլամիստըլտան սօնկ-
րա՝ Անթաքիայա Էնիպ:

— Է 1 Գօրն. 4. 19: Իպր. 6. 3: Եա՛գ. 4. 5:

րին նէ մադուլէ վէ նէ սէպէպ-
տէն օլտըլը մուհարրէր տէյլլ
տիր, վէ պիղէ մէճհուլ տըր:

Պու գատար պիլիլիղ. 1. Նա-
զարիլէրին էթտիլի կիպի պիր նէգր
տէյլլ իտի, զիրա պէօյլէ օլտա ի-
տի, Փաւլօսըն թրաշ էտիլմէսի ան-
ճադ Երուշալիմտէ վաղը՝ հէքէլտէ
օլապիլի իտի. Նազարիլէրին նէգրի
խուսուսընտա 'Ատ. 6. 1—21 տէ
պիր թէֆսիլ պէյան օլունտը: 2.
Չաննը զալիպ Փաւլօսըն նէգրի
նէ իտի իսէ օլ զէման իճրա օլուն-
մուլ տըր, վէ պու էճիլտէն իճրա
օլունտըլընա 'աղամէթ օլմադ իւզրէ
թրաշ էտիլտի. 3. Օլ վաղըթ պիր
շէյ իշիւն պիր նէգր պիր նէվ՝ թէրք
ի նէֆա, Էախօտ պիր իլին իճրասը-
նա թէ՛ահհիւտ էթմէք նատիր օլ-
մատըլը միսիլիւ զայրի մէմուհ
տէյլլ իտի. 4. Նէգրիլէր սաիր գա-
հիրի պյն ու 'ատէթլէր միսիլիւ
մէճպուրի օլամադ, վէ սէվապը վար
տէյլլ զիւ'իւմ մէյտան պուլտըլը
հալտէ մադարրաթլը օլապիլիլը,
Փադաթ զաթընտէ նէգրին էլ ան
քիլիսէ ի մէսիլիյէտէ մէն՝ օլուն-
մատըլը սահիւ տըր:

ՃԱՍԼԸ ԲԱՊԻ՝

Փապիւս ռէսուլըն իւշիւննիւ ռէսուլ եօլնըլըր :

Պ. 18. 23—21. 17:

(23) Վէ պիր միւտտէթ մէքս էթտիքտէն սօնկրա, չըգըպ Պլալաթիա էյալէթի իլէ ֆրի-ճիայը սըրա իլէ տօլաշարագ, ճիւմէ շայրալէրէ թագվի-յէթ վէրիւր իտի:

(24) Վէ էհլ ի քէլամ վէ քիթապլարտա մահիր Ափօլ-լօս իսմինտէ՝ ան ասըլ Իս-քէնտէրիյէլի պիր Եէհուտի էֆսուսա կէլալի: (25) Պու ա-տէմ Բապլըն թարիգինտէ թալիմ օլունմուշ, Վէ ըուհ-ճա զայրէթի օլմասըլէ, Բապլա միւթալլիգ շէյէ-րի սէյլէյիպ՝ տիգգալթլէ թալիմ էտէր իտի, ֆագաթ

է Ղալ. 1. 2 4. 14: — 5 Պ. 14. 22: 15. 32, 41: — 6 1 Գօրն. 1. 12: 3. 5, 6: 4. 6:

Ա.յ. 25. Զաննը զալիպ ֆալ-լօս իւշիւննիւ սէֆէրի իշիւն թա-րիսի միլատըն 55 ինտէ Անթա-քիատան ազիմէթ էյլէտի:

Էվվէրի սէֆէրինտէ վէ իքին-ճի սէֆէրիննի իպթիտասընտա թէշըիւ էթմիլ օլտըղը քիլիսէլէրի էվվէլ էմրտէ զիյարէթ էյլէտի: Եանի էնգարէ վէ Գօնեա վիլա-յէթլէրինտէ պուլունան քիլիսէլէ-րի զիյարէթլէ պիրատէրլէրէ նա-սիհաթլար վէրէրէք անլէրին ի-մարէթ ի ըուհանլիյէլէրի իշիւն չա-լըտը: Լաքին օլ գէման ֆալլօս օլ վիլայէթլէրտէ չօգ մէքս էթ-մէտի, անճագ էվվէրի սէնտէ էֆսուսալըրա վաթ էյլէտիլի իւգ-րէ էֆսուս շէհրինէ կիթալի:

Էտընըղ Եուհաննանըն վաֆ-թիլիննի պիլիւր իտի: (26) Վէ սինաղօղտա ճէսարէթլէ սէյ-լէմէյէ պաշարըղընտա Ագու-լա իլէ ֆրիսգիլլա տալի ա-նը իշիթմէլէրիլէ Եանլարընա ալըպ Ալլահըն թարիգիննի ա-նա տահա գիյատէ թասրիհ էթտիլէր: (27) Մէրգուլ Ա-խայեայա կէշմէքլիյի միւրատ էթմէքլէ, պիրատէրլէր ան-թէրղիպ էտէրէք, շայրալէրէ անը գապուլ էթմէլէրի խու-սուսընտա Եաղտըլար. օլ տա-լի վասըլ օլտըղտա՝ ինայէթ-լէ, իման էտէրլէրէ չօգ Եար-տըմ էյլէտի: (28) Զիրա Էրի-

թիթ. 3. 13: — Բօմ. 12. 11: — Ղ. 19. 3. — 1 Գօրն. 3. 6. — Ղ. 9. 22: 17. 3: Այ. 5:

Ա.յ. 24—28. Փալլօս էֆսուս-տա Իսքէնտէրիյէլի Ափօլլօսը պուլտու: Օլ տալի Եուհաննիլէրին հիքմէթինտէ մահիր, հէմ տալի մէշհուր պիր էհլ ի պէլաղէթ վէ միր ի քէլամ իտի իսէ տէ, Եինէ օլ վագըթտան մուգատտէմ թա-լիմաթ ը մէսիհիյէտէ լայըղըլէ մուլլէմ տէյիլ իտի: Վէ քէնտիսի միւթէքէպլիր օլմայըպ, անճագ միւթէվագը վէ հայաթ միւթտէ-սինի թէպշիր էթմէք խուսուսըն-տա միւթաթալի պիր ատէմ օլմագ արզուսընտա օլտըղընտան Ագու-լա վէ ֆրիսգիլլա կիպի օգուսա-մըզ գէվաթ թարաֆընտան էյ-րէնմէքտէն իմթինա՝ էթմէտի: Պու ատէմին մէվիգէսինտէն էֆ-

թապլարտան Յիսուսուն Մէ-սիհ իտիյիննի պէյան էտէրէք, Եէհուտիլէրի ալէնէն վէ էքի-տէն իսքեաթ էտէր իտի:

Պ Ա Պ 19

(1) Վէ վագըլ օլտու քի՝ Ա-փօլլօս Գօրընթօստա իքէն Փալլօս Եօգարը սէմթլէրի տօլաշարագ էֆսուսա կէլիպ, պիր գաշ շայրտա պուլտըղ-տա անլէրէ: (2) Իման էթտի-յինիլտէ Բուհ իւլ Գուստա նաիլ օլտընըղ մը տէտի. ան-լէր տալի անա՝ Բուհ իւլ Գուստա մէվճուտ իտիյիննի պի-լէ իշիթմէտիլէ տէտիլէր: (3) Օլ

1 Գօրն. 1. 12: 3. 5, 6: — 2 Պ. 8. 16: Պագ 1 Միւլ. 3. 7: — 3 Պ. 18. 25: — 4 Մաթ. 3. 11: Եուհ. 1. 45, 27, 30: Պ. 1. 5:

սուսլըլար իւգէրինէ խայը թէէ-սիրաթ օլտու իսէ տէ, Եինէ Գօ-րընթօս կիպի պիր շէհրտէ չալը-մաղա արզու էտէր իտի: Վէ պու-արզու էֆսուսը միւթմէլէր ին-տիլտէ միւթաթալէն օլտու: Ա-փօլլօս Գօրընթօսա կիթալի. վէ Փալլօս հէնուգ Գօրընթօստան կէլիլ օլարագ էֆսուսա կիթալի:

Փալլօս ռէսուլ էֆսուս շէհրինէ հայաթ քէլամընը վաճ էյլէտի:

Պ. 19. Ա.յ. 1—7. Էֆսուս շէհ-րի շիմտի Այասուլըղ տէնիլէն վիրանէ կիպի պիր քէյ մէվգը-լնտէ պուլունուպ, օլ գէման պէ-սիւք պիր շէհր իտի: Եէյլէ քի օլ վագըթ օլ ճիւլարտա էն պէյիւք վէ էն մէշհուր շէհր օլտու, անըն իշի-տէ ֆէվգ էլ առտէ ճէսիմ վէ մի-լէյյէն գըլընմըզ վէ տիւնեանըն հալի օլտըղը աճայիպաթտան ի-թիպար օլունան պիր հէյէլ վար իտի: Պու հէյէլ Արթէմիս տէ-

տալի անլէրէ՝ էյլէ իսէ նէ-յէ վաֆթիլ օլունտընըղ՝ տէ-տիքտէ, անլէր Եուհաննանըն վաֆթիլիննի տէմէլէրի իւգէ-րինէ, (4) Փալլօս Եուհաննա գալմա՝ Պէնտէն սօնկրա կէ-լէնէ, Եանի ֆրիստոս Յիսու-սա իման էտին տէյէրէք, թէվպէ վաֆթիլի իլէ վաֆ-թիլ էյլէտի տէտի: (5) Անլէր տալի պուլուն իշիթտիքտէ, Բապլա Յիսուսուն իսմինէ վաֆթիլ օլունտըլար: (6) Վէ Փալլօս Վիւգէրլէրինէ էլլէրի-նի գօտըղտա, Բուհ իւլ Գուստա անլէրին իւգէրինէ կէլմէքլէ Էլիանլար թէքէլլիմ էտէ-րէք իլնամ իլէ սէյլէրլէր ի-

11. 16: 13. 24, 25: — 2 Պ. 8. 16: — 3 Պ. 6. 6: 8. 17: — 4 Պ. 2. 4: 10. 46:

նիլէն իւհէննի հէյէլի օլտու, թուլէն 180 վէ արգէն 90 արըն իտի: Անը համ վէ իհաթէ էտէն 127 աճուտէր զայէթ ճէսիմ օլ-տըղտան պաշա, էն խալիս մըլ-մէրտէն վէ տահա գըլմէթլի թաշ-լարտան իտիլէր: Իշի մըլ տըղը զայէթ զիւղըլմէթ թաշլար վէ օ-յուլմուշ սուրէթլէր էլէ միւգէյյէն իտի: Արթէմիս իւհէ իսէ Գօ-րընթօս շէհրիննի իւհէսի կիպի օլ-մայըպ, Եհլ ըրզ վէ պաքիլէ պի-լէ իթիպար օլունտը իտի: Էֆ-սուս էհալիլիննի Արթէմիս իւ-հէյէ ֆէվգ էլ առտէ ըրալէթ վէ հիւրմէթ էյլէտիլէրի վէ խուսու-սա Արթէմիսին սալիֆ իւգ զիւք էմապըղ հէյէլինտէն տօլայը թէ-ֆալիւր էյլէտիլէրինտէն մա-տա, անլէրտէ սիհրպաղըզ վէ էֆսուսալըղ վէ ֆալմըզ վէ միւնէճիմիլէ միսիլլա մալիֆթ-լէրտէն տօլայը չօգ շէօհրէթ քէսպ իտի: Պու քէյֆիլլէթ

տի: (7) Վէ ճիւմէսի թագրի-
պէն օն իբի ատէմիտի: (8) Վէ
սինաղօղա կիրիպ' իւչ այ միւտ-
տէթ Բմէլէքիւթ Ուլլահա
միւթա'ալլիգ շէյլէրտէն ճէ-
սուրանէ պահս էտէրէք, ա-
տէմէրի իլզամ էտէր իտի:
(9) Իվէ պա'զը քիմսէլէր ինատ
վէ մուխալէֆէթ էտէրէք,
խալգըն հուզուրընտա էպու
թարիգ հազգընտա քէօթիւ
սէյլէտիքլէրինտէ, անլէրտէն
չէքլէտի, վէ շայիրտէրի այը-
րըպ հէր կիւն թիրանսոս նամ
պիր քիմսէնին մէտրէսէսին-
տէ միւպահէսէ էտէր իտի:
(10) Վու տախի իբի սէնէ տէ-
վամ էթմէքլէ, Ասիատա միւ-
թէմէքլէքլէրին քեաֆէսի,
կէրէք Եհհուտիլէր' կէրէք

— Է Պ. 17. 2: 18. 4: — Բ Պ. 1. 3: 28.
23: — Ժ 2 թիմ. 1. 15: 2 Պետ. 2. 2: Եհհ.
10: — Ի Պագ Պ. 9. 2: 22. 4: 24. 14: Այ.
23: — Լ Պագ Պ. 20. 31: — Խ Մար. 16.

Թէվարիսի ի ումուսիլէր թարաֆըն-
տան թաստիգ օլունմուշ տըր:
Շիմտի Թ. Մ. 55 տէ, Փալ-
լօս րէսուլ պու շէհրէ վէ պէյլէ
ատէմէր արասընտա չալըմաղա
կէլախիստէ պաշգալարըն էմէյի-
նին էսէրի օլարագ օն իբի քիլի ի-
մանա կէլմիլ պուլտու: Փագաթ
պու ատէմէր տահա փէտէր, իպն
վէ Բուհ իւլ Գուտսըն իսմինէ վաֆ-
թիլ օլունմալըպ, Բուհ իւլ Գուտ-
սըն մէվահիպ ի մախսուսէսինէ
նախ օլմամըլ իտիլէր: Փալլօսըն
իւք իլի պու միւմինէրի թա'լիմ
վէ վաֆթիլ էտիպ անլէրի էն 'ա-
լա րուհանի մէվահիլէրէ նախ
էթմէք իտի:

Ա.յ. 8—10. Փալլօս չօգ միւտ-
տէթ ասայիլ հալինտէ պրագըլ-
մատը, Փագաթ քէնտիսի մուգա-
վէմէթ էտէն քիմսէլէրէ պիւ միւ-

Եոլնանիլէր Բապալ [Յիսու-
սուհն] քէլամընը իշիթաիլէր:
(11) Իվէ Ալլահ Փալլօսըն Եհ-
տիլէ ֆէվգ էլ 'ատէ միւ-
ճիլէր իճրա էտէր իտի:
(12) ԻՇէյլէ քի անըն ճէսէտին-
տէն խասթալարա մէնտիլլէր
Եախօտ փէշթիմալլար կէօ-
թիւրիւմէքլէ, անլէր մարագ-
լարընտան շիֆա պուլուպ շէ-
րի րուհլար տախի չըգար ի-
տի:

(13) Իվէ տօլաշմագտա օլան
էֆսուհնու Եհհուտիլէրտէն
պա'զըլարը շէրի րուհլու քիմ-
սէլէրին իւզէրինէ Բապալ Յի-
սուսուհն իսմինի օգուսմաղա
հմիւճասէրէթ էտիպ, Փալ-
լօսըն վա'ղ էթտիլի Յիսուս
իլէ իւզէրինիլէ գասէմ օգու-

20: Պ. 14. 3: — Ժ Պ. 5. 15: Պագ 4 Միւլ.
4. 29: — Ի Մար. 12. 27: — Լ Պագ Մար.
9. 38: Լուգ. 9. 49: —

գապիլէ հարէքէթ էթմէքսիլին
թիւրանսոս իսմինտէ պիր տօթթ ա-
տէմին մէտրէսէսինէ շէքլէրէք օ-
րասընը իբի սէնէտէն զիյատէ մէր-
քէզ թուլթարագ Եանընա կէլէն
կէրէք շէհրի վէ կէրէք էթրաֆ-
տա պուլունան քէյլիլէրէ պէր
տէվամ հայաթ միւթտէսինի վա'ղ
վէ թա'լիմաթը մէսիլիլէյի թէֆ-
սիր վէ պէյան էտէր իտի. վէ ա-
թի իւզ զիլքը այթթլէրտէն ալի-
քեար տըր քի անըն էմէյի միւհս-
տէր պուլունտու:

Ա.յ. 11—17. Էֆսուս կիպի պիր
մահալտէ իճրա գըլընան միւճի-
գէլէր պիլթ թապիլ' ֆէվգ էլ 'ատէ
տէրէճէտէ տիգգաթ ճէլպ էտէն
վէ գուվիլէթ ի իւհիլիլէյի իրա'է Ե-
տէն միւճիլէր օլտու:

Վէ պուլունան սիհրպաղլար
Փալլօսըն իճրա էթտիլի ա'մալտէ

րըզ' տէրլէր իտի: (14) Վէ պու-
նու էտէնլէր պաշ քեահին իա-
քէվա նամընտա պիր Եհհու-
տինին Եհաի օլլու իտի: (15) Վէ
օլ շէրի րուհ ճէվապէն' Յի-
սուսու թանըրըմ, Փալլօսու
տա պիլիլիմ, լաքին սիլ քիմ-
լէ'ր սինիլ տէտի: (16) Վէ շէ-
րի րուհլու ատէմ անլէրին
իւզէրինէ սըլրայըպ' անլէրէ
թէսալլու թէտէրէք, զալիպ
կէլմէսիլլէ, օլ խանէտէն 'իւր-
Եան վէ մէճրուհ օլարագ ֆի-
րար էթտիլէր: (17) Պու տա-
խի Էֆսուստա միւթէմէքլէն
ճիւմէ Եհհուտիլէր իլէ Եու-
նանիլէրէ մա'լիւմ օլուպ,
ճիւմէսինէ գօրգու տիւշմէք-
լէ' Բապալ Յիսուսուհն իսմի
թա'ղիմ օլունուր իտի: (18) Վէ
իման էթմիլ օլան նիշէ քիմ-
սէլէր կէլիլպ' շամէլլէրինի ի-
թիւրաֆ իլէ հիքեայէ էտէր-
լէր իտի: (19) Վէ սիհրպաղլըգ

3 Լուգ. 1. 65: 7. 16: Պ. 2. 43: 5. 5,
11: — Լ Մար. 3. 6: — Ժ Պ. 6. 7: 12. 24:
— Ի Պ. 20. 22: — Լ Ռոմ. 15. 25: Լալ. 2.

էվիլլա թէխայիլ էտէմէտիլէրի
գուտրէթ կէօրտիլլէրի կիպի
քէնտիլէր տախի պէյլէ մա'րիֆէթ
ի մախսուսէ սահիպի օլմագ իս-
թէտիլէր: Փագաթ սէլահիլլէթի
օլմայանլար Բապալըն Երալըրըմա-
րընը իսթիմալ էթմէյէ միւթէ-
ճասիր օլտըգլարը հալտէ, պու-
րատա գիլքը օլունան գէվաթըն
չէքտիլլէրի միւճաղաթը շէքմէյէ
միւնթաղը օլմալը տըրլար:

Ա.յ. 18—20. Պու նագլիլէթ
ինճիլին թէսիլլաթընը թաստիգ
էտէր: պա'զըլարա պուրատա գիլքը
օլունան մէպաղ ինանըմագ տէ-
րէճէտէ չօգ կէօրիլիլլօր: Փա-
գաթ մա'լիւմ տիր քի' պուրատա

էտէնլէրտէն վաֆիր քիմսէլէր
քիլթապլարընը ճէմ' էտիպ,
վէ ճիւմէսին էօնիւնտէ Եա-
ղըպ անլէրին պահասընը հի-
սապ էթտիլլա' էլլի պին Դէ-
հէ' կիւմիլ պուլտուլար:
(20) Պու միւնլալ իւզըն Բապալըն
քէլամը զիյատէսիլլէ թէրագ-
գը էտիպ գուվիլլէթլէնիլ իտի:
(21) Վէ պու շէյլէր թէմամ
օլտըգտա, Փալլօս Մագէտօ-
նիա իլէ Ախայեայը տօլաշտըգ-
տան սօնկրա, Երուշալիմէ 'ա-
գիմէթ էթմէյի րուհընտա
թասմիմ էտէրէք' Օրալա վար-
տըգտան սօնկրա Բոմայը տա-
խի 'կէօրմէքլիլիմ կէրէք տիր'
տէլիպ, (22) Էֆէնտինէ խըտ-
մէթ էտէնլէրտէն իբի քիլի,
Եանի թիմօթէօս իլէ 'Էրաս-
թօսու Մագէտօնիլայ իրալ
էտիպ' քէնտիսի պիր միւտ-
տէթ Ասիատա մէքս էթտի:
(23) Վէ օլ էսնատէ 'պու

1: — Է Պ. 23. 11: Ռոմ. 15. 24—28: —
Լ Պ. 13. 5: — Լ Ռոմ. 16. 23: 2 թիմ. 4.
20: — Լ Գորն. 1. 8: — Լ Պագ Պ. 9. 2:

զիլքը օլունան քիլթապլար կիպի
թահրիլաթ զայէթլէ պահալը տըր.
վէ սալիֆ իւզ զիլքը իֆատէտէն
անկալըլըր քի պէյլէ թահրիլաթ
քէսրէթ իւզըն էֆսուստա պու-
լունուր իտի: Պուրատա գիլքը օ-
լունան մէպաղ թահիլինէն իբի
պին լիրա տըր:

Ա.յ. 21, 22. Փալլօս Էֆսուս-
տա իքն սաիր թէլլէլ էթմիլ օլ-
տըգը քիլիլլէրի ֆէրամուշ էթ-
մէտի Օրատան Գօրընթօլլարա
հէմ մէքթուպ հէմ մուխպիլլէր
կէօնտէրտի, վէ տախի կէլէճէք
գէման իշիւն թէտալլէր գուր-
մագտա իտի:

Ա.յ. 23—41. Պու նագլիլլէթ չօգ

թարիգ խոստումներն առ խայլի վելլել վագը՝ օլտու։ (24) Զի-
րա Տիմիթրիօս խամնտէ պիր
գոյուսմնու, կիւմիւշտէն Ար-
թէմիա Էֆէնէն հէյրէլ րէսմ-
լէրինի ետփմաղլէ, Էհէլի
սէնա՝աթա խայլի քեար էթ-
տիրիւր իտի։ (25) Մէրգուսմն-
լէր իլէ պու միսիլիւ շէյլէրի
եափանլարը ճէմ՝ էտիպ՝ էյ
ատէմլէր, պու սէնա՝աթն
պիլիմ սէպէպ ի տէվլէթիմիզ
օլտըղընը պիլիւրսինիզ։ (26) Վէ
պու Փափլօսն՝ Էլ իլէ եա-
փըլան իլահլար, էլահ տէյիլ
տիր՝ տէյէրէք, եալընըլ էֆ-
սուստա տէյիլ, ամմա հէման
պիւթիւն Ասիատա վաֆիր
խալգը իգնա՝ էտէրէք, իղլալ
էթտիլինի կէօրիւպ իշիտիյօր-
սընըլ։ (27) Վէ եալընըլ պու
էսնաֆըմըլ հագարէթէ տիւ-
շար օլմագ թէհլիքէսինտէ օլ-
մայըպ, անճագ իլահ ը՝ աղի-
մէ օլան Արթէմիսին հէյրէլի
տախի լա շէյ ի թիպար օլու-
նուպ՝ պիւթիւն Ասիա իլէ
տիւնեանըն մա՝ պուտէսի պու-
լընանըն՝ աղամէթի տախի
միւնհէտիմ օլաճագ տրը՝ տէ-
տի։ (28) Վէ պուսու իշիթտիլը-
լէրինտէ՝ փիւր զաղապ օլտ-

րագ, էֆսուսլըլարն Արթէ-
միսի պէօյիւք տիր՝ տէյիւ
պաղըրըլտըլար։ (29) Պիւթիւն
շէհր տախի տաղտաղա իլէ
մէմլու օլուպ՝ Փափլօսն եօլ-
տալարը օլան Մագէտօնիալը
Ղայօս իլէ Վարիսթարթօսը
գափըպ՝ ճիւմլէսի պիրտէն
սէյրանկեահա գօշտուլար։
(30) Վէ Փափլօս խալգըն արա-
սընա կիրմէք իսթէտի իսէ
տէ, շայիրալէր անը պրագմա-
տըլար։ (31) Հէմ տախի Ա-
սիա րուէսասընտան պա՝ղըլա-
րը տօսթլարը օլտըղը ճիհէթլէ
անա խապէր կէօնտէրիպ՝ սէյ-
րանկեահա քէնտիսինի կէօս-
թէրմէմէսինի րիճա էթտիլէր։
(32) Իմտի ճիւմհուր գարմա-
գարըլ օլուպ՝ էքսէրիսի նէ սէ-
պէպտէն տօլայը ճէմ՝ օլտըղ-
լարընը պիլմէյէրէք, քիմի
պուսու վէ քիմի շուսու պա-
ղըրըլ իտի։ (33) Վէ Եհհուտի-
լէրին սէվդ էթտիլէրի Իս-
քէնտէրի խալգըն արասընտան
իլէրի սիւրտիլէր։ Իսքէնտէր
տախի Էլի իլէ իշարէթ էտիպ
ճիւմհուրէ ճէվապ էթմէք իս-
թէտի իսէ տէ, (34) Եհհուտի
օլտըղընը անկլատըղլարընտա,
ճիւմլէսի պիր ալաղ իլէ՝ էֆ-

Գօլ. 4. 10: Ֆիլմ. 24: — Դ Թիմ. 1. 20:
2 Թիմ. 4. 14: — Բ Գ. 12. 17:

Ղ. 16. 16, 19: — Մէգ. 115. 4:
Իշա. 44. 10—20: Էր. 10. 3: — Բօմ. 16.
23: 1 Գօրն. 1. 14: — Ղ. 20. 4: 27. 2:

՝աճախ պիր հալ պէյան էտէր ի-
սէ տէ, Եհնէ հէր նօգթասը թա-
պի՝ի տիր: Փափլօսն էմէյինին է-
սէրի օլտրագ, պէօյիւք, քիւշիւք
փութ սուրէթլէրի հիշ Եհրինտէ
սայըլմաղա պաշտաղ: Վագըն
գոյուսմնուլարըն իշի պու կիպի

շէյլէրի եափմագտան իպարէթ ի-
տի: Պուսլարտան պիրիպու գի-
յանտան թահրիք օլունարագ քէն-
տի էսնաֆընը սյարթտը: Պու
կիւրուհ տախի շէհրին պէօյիւք
մէյտանընա կիւրիւթիւ վէ շամա-
թա չըգարարագ գօշտըղլարը կի-

սուսլըլարն Արթէմիսի պէօ-
յիւք տիր՝ տէյիւ իքի սա՝աթ
գատար պաղըրըլտըլար: (35) Ամ-
մա Էհհէ քեաթիպի խալգը
թէսքին էտիպ՝ էյ էֆսուսլու
ատէմլէր, գաճիլի առէմ՝ վար
քի էֆսուսլըլարն շէհ-
րինին իլահ ը՝ աղիմէ օլան Ար-
թէմիսին վէ Զէֆս թարաֆըն-
տան նաղիլ օլան սանէմին
հէյրէլ խատիմի օլտըղընը պիլ-
մէյէ: (36) Իմտի պուսլար ի-
թիրաղ գապուլ էթմէղ շէյլէր
օլմաղլէ, սիւքիւնէթ իւղրէ
օլուպ՝ թէտպիրսիզ հարէքէթ
էթմէմէնիզ լաղըմտըր: (37) Զի-
րա պու ատէմլէրի կէթիրտի-
նիզ, ամմա հէյրէլ սօյուճըլար
եախօս իլահէնիզէ քիւֆը է-
տիճիլէր տէյիլէր տիր: (38) Վէլ-
հասըլ էյէր Տիմիթրիօս վէ ա-
նըն իլէ պէրապէր պուսլան
հէլ ի սէնա՝աթն պիր քիմսէ

իլէ պիր տա՝վալարը վար իսէ,
մուհաքէմէ կիւնլէրի օլույօր,
հաքիմլէր տախի վար տըր,
պիրի պիրի իլէ մուրաֆաա
օլսունլար: (39) Վէ էյէր մաթ-
լուպընըլ մէվատտը սաիրէյէ
տախի իսէ, ճէմլէյէթ ի մէշ-
րուէտէ ֆասլ օլունուր: (40) Զի-
րա պու կիւնքի վագը՝ատան
տօլայը իիսթիլալ թէօհմէթիլ-
լէ միւթթէհիմ պուսլունմագ
թէհլիքէսինտէ իզ. չիւնքի պու
գարըլըլըզ իշիւն պէյան է-
տէպիլէճէք սէպէպիմիզ Եօգ-
տըր՝ տէտի. վէ պու շէյլէրի
սէօյլէտիլտէն սօնկրա՝ ճէ-
մա՝աթը տաղըլթտը:

Պ Ա Պ 20

(1) Վէ վէլլէլէ սաքին օլ-
տըգտան սօնկրա՝ Փափլօս շա-
յիրալէրի չաղըրըպ վէտա՝ է-

պի, Էհալի պիթթապի՝ հէր թա-
րաֆտան օրայա գօշտուլար: Պէօյ-
լէ պիր խալգըն չըլտըրըպ տիվա-
նէ կիպի պաղըրմալարը տախի
թապի՝ի իտի: Զիւրա համագաթ-
լարընտա էն գիատէ ի՝թիպար
էթտիլէրի շէյ եանի Սրթէմիսին
հէյրէլ վէ հիւրմէթինի թէհլիքէ-
տէ զանն էթտիլէր: Վէ շէհր քեա-
թիպինին հարաքէթի չօգ մա՝րի-
ֆէթլէ օլտու: Վէլ հասըլ պու
նագլլէթ թապի՝ի օլուպ, Բիթապ
ը շէրիֆին սըհհաթընը թատիգ
էտէն խապթլարտան պիրի տիր:
Նագլլէթին էլֆագը թէֆսիրէ
միւնհէթա օլմայըպ սուհուլէթլէ
անկլաղըլըր:

Պապ 20. Ա. 1. Պա՝ղըլար զն
տօղունընըլ պապտէ նագլ օլունան
ճիւմհուր սէպէպլլէ Փափլօս է-
ֆսուստան հարէքէթինի թա՝հիլ

էթտի տէյիւ գըյաս էթմիլ իսէլէր
տէ, պուսուն պէօյլէ օլմասընա
քեաֆի պիր տէլիլ օլմայըպ, մէգ-
քիւր զնտօղունընըլ պապըն 21, 22
այէթլէրինտէն աշիքեար օլտըղը
իւղրէ, Փափլօս էֆսուստան հա-
րէքէթլլէլէ քէնտինին զաթէն Մա-
գէտօնիա վէ Եուսանիսթան քի-
լիսէլէրինի գիյարէթ էթմէք միւ-
րատընը իճրա էթտի: 2 Գօրն. 12.
14, 15. 1 տէ նագլ օլունտըղընա
նագարէն: Փափլօսն պու տէֆա
Եուսանիսթանա Եօլուլըղը Գօրն-
թօսա էթտիլի իւշիւնճիլ գիյարէթ
օլուպ էֆսուստա իւշ սէնէ իգա-
մէթի էսնատա, (քի անըն հագ-
գընտա մուֆասսալ մա՝լիւմաթը-
մըզ Եօգ տըր) Գօրընթօսա պիր
տէֆա տաճա գիյարէթ էթմիլ օլ-
տըղը իհթիմալ տըր:

տէրէք, «Մագէտօնիայա կիթմէք իւղրէ չըգտը:» (2) Վէ օլ սէմթլէրի սօլաչըպ՝ անլէրէ չօգ. քէլամ իլէ նասիհաթ վէր-տիքաէն սօնկրա, Եռնանիսթանա կէլտի: (3) Վէ իւչ այ մէքս էթտիքաէն սօնկրա, պահրէն Սիւրիայա կէլէճէյի սըրատա, Բեհհուտիլէր անրն 'ալէյհինէ պիր հիլէ թէրթիպ էթմէլէրիլէ, Մագէտօնիա իւ-

— 1 Գօրն. 16.5: 1 Թիմ. 1.3: — * Պուլ-
լուր փրքոս օղու Սօփաթոս: — Բ Պ. 9.
23: 23. 12: 25. 3: 2 Գօրն. 11.26: — Է Պ.
19. 29: 27. 2: Գօլ. 4.10: — Դ Պ. 19. 29:

Ա.յ. 2. «Օլ սէմթլէր» տէնիլէն Մագէտօնիա տիյարը վէ խուսուսա Յիլիփիի, Սէլանիք վէ Պէրիաքիլի-սէլէրի տիրլէր: Փալլօս Գօրնթօս-լըլարա խիթապէն եազտըլը իքին-ճի ըհսալէսինի Մագէտօնիատան վէ զալիպա Յիլիփիի շէհրինտէն եազմըլ տըր: Պագ 2 Գօրն. 9. 2, 4. Բէլլա 2. Գօրն. 7. 5:

Ա.յ. 3. Փալլօսըն իւլու իւչիւն-ճիւ տէֆա Գօրնթօսա գիյարէթի հազգընտա պէօյլէ զայէթ մուսթասար պիր թարը իլէ կէ-չիլմէսինին սէպէպի մալիւմ տէ-յիլ տիր: Մէգըիւր քիլիսէյէ եազ-տըլը իքինճի ըհսալէսին մէ'ալ վէ մէֆհուլընտան անկլաչըլտըլընա կէօրէ իւլու գիյարէթի մուհիւմ վէ միւսթէսնա պիր մէրամա մէպնի օլուպ, նէթայիճինին տախի էհէմմ' օլտըլը քիլիսէ թարիլիս ըրվա-յաթընտան իսթիտլալ օլուսուր: Պագաթ պուրատա ըհսուլըն իւչ այ Եռնանիսթանտա իգամէթին-տէն սօնկրա, անճագ պահրէն եազըն Եօլ իլէ Փալէսթինէ 'ալ-տէթ էտէճէք իքէն, խասիմ Եհ-հուտիլէրտէն 'ալէյհինտէ պիր հի-լէ թէրթիպ օլուսուլը խասպէրի-նի ալարագ գարատան 'ալտէթ էյլէտիլինէ տախի խասպէր վէրիւ-

ղէրինտէն 'ալտէթ էթմէյէ գարար վէրտի: (4) Վէ Պէրիա-լը* Սօփաթրօս վէ Սէլանիքիլի-լէրաէն Եւրիսթարիսս իլէ Սէ-գուստօս վէ Տէրպէլի Դլայօս վէ Եթիմօթէօս, վէ Ասիալը Եթիլիսիգօս իլէ Եթրօֆիմօս Ա-սիայա գատար անա ըէֆա-գաթ էթտիլէր: (5) Պուսլար իլէրի կիտիպ պիզի Թրօսս-տա պէլլէտիլէր: (6) Պիզ տա-

— Է Պ. 16. 1: — Է Էֆ. 6. 21: Գօլ. 4.
7: 2 Թիմ. 4. 12: Թիմ. 3. 12: — Է Պ. 21.
29: 2 Թիմ. 4. 20:

միլ տիր:

Ա.յ. 4. Պու եէտի զէվաթտան Սօփաթրօս իլէ Սէգուստօս հազ-գընտա պու մահալտէ գիքր օլու-նանտան մա'տա մա'լիւմաթմըլը Եօգ տըր: Արիսթարիսս էֆսուս-տա Փալլօս իլէ պէրապէր օլուպ (Ա'մալ 19. 29.) սօնկրա Փալլօս ըհսուլըն Բօմայա 'ազիմթի էս-նասընտա տախի պիրլիքտէ վէ մահալտէ արգատաչը իտի (Ա'մալ 27. 2 Գօլ. 4. 10.)

Պուրատա իսմի գիքր օլուսանՂա-յօս Տէրպէլտէն օլուպ, Պ. 19. 29 տա գիքր օլուսան Մագէտօնիալը Ղա-յօս տէյիլ տիր: Պուրատա գիքր օ-լուսան տիլէր զաթլար հազգընտա մա'լիւմաթ ալմագ իչիւն միւրա-ճա'ալարա տիգգաթ օլուսա:

Ա.յ. 5. Պագ 16. 17 տէն պու մահալտէ գատար իսթիմալ օլուս-մայան զամիր ի միւթէքէլլիմ պու-րատա թէքրար իսթիմալ օլուս-տըլընտան, լուգանըն պու տէֆ 'ա տախի Փալլօս իլէ պիրլիքտէ պուլուստըլը անկլաչըլըր:

Ա.յ. 6. Փալլօս վէ ըէֆիգլէրի-նին Փըսհ պայրամընը կէչիւ-մէք իչիւն Յիլիփիիտէ մէքս էյ-լէմիլ օլմալարը ինթիմալ տըր: Պու պայրամը սօնկրատան իրիս-

խի շիսամուրը կիւնլէրինտէն սօնկրա, Յիլիփիիտէն պահ-րէն չըգըպ պէլ կիւնտէ եան-լարընա Եթրօսա վարըպ, օ-րատա եէտի կիւն էյլէնտիք: (7) Էվէ հաֆթանըն պիրին-ճի կիւնիւ, [չայիրտլէր] էք-մէք փարէլէմէյէ ճէմ' օլ-տըլլարընտա, Փալլօս էրթէ-սի կիւն կիտէճէք օլմալլէ, անլէրէ վալ էտէրէք, քէլա-մը կէճէ եարընտաէք ու-զաթտը: (8) Վէ օլ ճէմ' * օլ-տըլլարը Էֆէվգանի օտատա փէք չօգ գանտիլլէր վար իտի: Վէ Էվթիլիսս իսմինտէ պիր նէվճիվան փէնճէրէտէ օթու-

Եւր. 12. 14, 15: 23. 15: — Բ Պ. 16.
8: 2 Գօրն. 2. 12: 2 Թիմ. 4. 13: — Է 1
Գօրն. 16. 2: Վագ. 1. 16: — Է Պ. 2. 42,
46: 1 Գօրն. 40. 16: 11. 20, վէ զայր: —

Թիյանլար պէյնինտէ հըֆգ օլուս-տըլը վէճհ իւղրէ տէյիլ, անճագ գատիմտէն պէրու Եհհուտիլէր պէյնինտէ հըֆգ օլուստըլը կիպի-թուսթարար իտի, Յիլիփիի լիմա-նընտան Թրօսա օլան պու տէֆ-աքի Եօլուլըլարը Պ. 16. 11 տէ գիքր օլուսան Եօլուլըլըն իքի միսլի գատար սիւրտիւ:

Ա.յ. 7. իրիսթիյանլարըն հաֆ-թանըն իլը կիւնիւնիւ մուգատ-տէս սագլամալարընըն էն գա-տիմ միսալարընտան պիրի պու տըր, Հաֆթանըն իլը կիւնիւնիւ մուգատտէս սագլամալարը իչիւն ըհսուլլէրին թափէլլէրտէն օլան իրիսթիյանլարա մուսսուս վէ ա-չիքեար թէնպիլ վէ թալիմաթ վէրմէմէլէրի մուհալ տըր: Էօ-թէտէն պէրու թափէլլէրտէն կէ-լէն իրիսթիյանլար արասընտա պէօյլէ պիր ուսուլըն 'ալլէ 'ու-մուս մէրի իլ իճրա թուլթուսալը անճագ ըհսուլլէրին միւսա'ատէսի-

րուպ տէրին ուլգույա տալ-մըլ իտի, վէ Փալլօս վա'ղընը ուզաթտըլընտա անըն ուլգու-սը զալէպէ էթմէքլէ, իւչիւն-ճիւ թապագատան աչաղը տիւչիւպ մէյլմէն գալտըրըլ-ար: (10) Փալլօս տախի էնիպ' Եիւզէրինէ տիւչտիւ, վէ անա սարըլըպ 'ալէլլէլէ էթմէյին, զիրա ճանը տէրուսինտէ տիր' տէտի: (11) Վէ եինէ Եօգարը չըգըպ էքմէք փարէլլէրէք Եհտիլէր, վէ սահար վագթը-նա տէկին չօգ քէլամ էթտիք-տէն սօնկրա՝ պէօյլէճէ չըգ-տը: (12) Վէ օլ նէվճիվանը սալ կէթիլիպ զիյատէսիլլէ միւ թէ-

— * Պուլ-լուր օլտըլըմըլ: — Է Պ. 1. 13:
— Է 3 Միւլ. 17. 21: 4 Միւլ. 4. 34: —
Է Մաթ 9. 24:

Եա էմիր իւզէրինէ մէպնի պիր 'ա-տէթ եախօտ գանուս իմա էտէր: Ա.յ. 8—12. Պու սաֆի հիքեայէ-

տէն պիր գաչ շէյ ալիքեար օլուր: 1. Պու ըհյ իւլ այն միւլահէտէ էտէն պիր շահիտին հիքեայէսիտիր: Փէք չօգ գանտիլլէր օլուպ, պիր կէնճին փէնճէրէտէ օթուրմուլ օլ-տըլընըն վէ իւչիւնճիւ թապագա-տան աչաղը տիւչտիլիւնիւն գիք-րի, անճագ ըհյ իւլ այն միւ-լահէտէ էտէն պիր շահիտին վէ-րէպիլլէճէյի մուֆասալ վէ մախ-սուս իֆատէլլէրի իչար էտէր:

2. Մէգըիւր նէվճիվանըն սա-ղալմասը միւճիլ տէյիլ, Եա'նի էօլմիւլ օլմայըպ զահրէն էօյլէ կէօրիւնտիւ տէյիւ պա'ղըլարըն մէյտանա կէթիւրտիլլէրի իթիւրագ իւլու հիքեայէնին ասըլ թա'ալի-րաթը վէ պիւթիւն կիտիլի իլէ ճէրհ վէ թէքիլ օլուսուր:

5. Պու հիքեայէյի 2 Միւլ. 17. 24 իւ 4 Միւլ. 4. 34 իլէ թաթպիգ

սէլլի օլտուլարի (13) Պիզ տա-
խի կէմիյէ պինէրէք՝ Փավլօսը
Ասոստան ալմադ իւզրէ օրա-
յա կիթտիք, զիրա քէնտիսի
եայա կիտէճէյինտէն՝ պէօյլէ
ըսմարլամը իսի: (14) Վէ Ա-
սոստա պիզէ միւլադաթ էթ-
տիքտէ անը կէմիյէ ալլա՝ Մի-
տիլլիյէ կէլտիք: (15) Վէ օրա-
տան աչըլըպ՝ էրթէսի կիւն
Սազըզ առասընըն գարչըսընա
եէթիչիպ, տահա էրթէսի կիւն
Սամօսա վասըլ օլարադ, Թրօ-
ղիլիօնտա կէճէլէյիպ՝ էրթէ-

1 Պ. 2. 1: 1 Գօրն. 16. 8: — 4 Պ. 24.

էթտիլիմիզտէ, Փավլօսըն նէվճիվա-
նը սաղալթ մասընըն ուսուլու պու-
նա միւլապիւն խոսուսլարտա իրա
վէ էլիլա՝ փէյլամպէրլէրին իթթի-
խազէթտիքլէրի թարիզին՝ այնի օլ-
տըզընը կէօրէրէք, տիրի, սըճադ
վէ միւթէնէֆֆիս պիր զաթըն
նէֆէսի իւզէրինտէն գաչմըլ օլան
պիր ճէսէտ իւզէրինէ կէրիվէսին-
տէ վէ տախի էֆէնտիլիպին աճա
կէօզլէրի աչմադ իչիւն խթիմալ
էյլէտիլի պալըզգտա քեաֆի միգ-
տար չիֆապալալ պիր գուվլէթ
պուլունապիլի տէյիւզըյաս էթ-
մէք նասէզա տըր, Ֆազաթ պուն-
լար վասըթալար օլտա պիլէ ճիւզի
վէ զայրի քեաֆի վասըթալար
օլարադ անճադ մէզըլըր վասը-
թալար իլէ պիր էօլիւ սաղալըր
տէյիւ մէմուլ էթմէք մահգէն հա-
մադաթ օլտըզընտա, պու իլէ
Ալլահըն իհսանը իլէ իճրա օլտ-
նան միւճիգէ, վէ գուվլէ ի իւ-
հիյէյէ պիր նիշան նազարը իլէ
պազմադ տահա էվա տըր:

Ա. յ. 13—17. Ասոս Թրօստըն
սահիլի ճէնուպիսինտէ վազը՝ պիր
չէհր օլտալ Թրօստտան ալթը
յաթ գատար ուզադ իտի:

սի ճիւն Մէլիտօսա կէլտիք:
(16) Զիրա Փավլօս ի՛յտ իլ
խամսին կիւնիւ միւմըին օլ-
տըզը թագտիրտէ Ներուշալիմ-
տէ պուլունմադ իւզրէ իսթի-
ճալ էյլէտիլինտէն, Ասիատա
վազըթ կէչիւրմէմէք իչիւն,
էֆսուսըն էօնիւնտէն պահրէն
կէչմէյէ գարար վէրմիլ իտի:
(17) Վէ Մէլիտօստան էֆսուսա
Խալէ կէօնտէրիպ՝ քիլիսէնին
իսթիյարլարըն տա՝ վէթ էյ-
լէտի: (18) Վէ եանընա կէլտիք-
լէրինտէ, անլէրէ տէտի քի՝

17: — 3 Պ. 19. 21: 21. 4, 12:

Նամա՝ լիւմ պիր սէպէպէ մէպնի
Փավլօս գարատան կիթմէյի պահ-
րէն կիթմէյէ թէրճիլ էյլէմիլ ի-
տի: Բէֆիգլէրի Ասոստա պէրա-
պէրլէրինճէ Փավլօսը տախի կէ-
միյէ ալըպ օլ կէճէյի Միտիլլիտէ
վէ էրթէսի կէճէյի Սամօսըն գար-
չըսընտա վէ իւչիւնճիւ կէճէյի տա-
խի Թրօղիլիօնտա կէչիւրէրէք տէօր-
տիւնճիւ կիւնիւ, Եախօտ փէնչ-
չէնպիւն կիւնիւ Մէլիտօսա վասըլ
օլտուլար, Փավլօս էֆսուս քիլի-
սէսինտէն հէնուզ մուֆարադաթ
էթմիլ իտի: Շէհր ի մէզըլըրտէն
'ազիմէթի ալթը պտան էքսիք օ-
լուպ, ինթիմալ տըր քի տէօրթ
պտան զլյատէ տէյիլ իտի: Պու
սէպէպտէն էֆսուսա կիթմէքտէն
խէ պէօյիւք պայրամոտա Երուշա-
լիմտէ պուլունմադ իչիւն՝ աճէլէ
էտէր իտի իսէ տէ, էֆսուսա օլ
գատար եազըն կէլմիլ էքէն հիչ
օլմազա քիլիսէնին իսթիյարլա-
րը իլէ քէնտիլէրինէ իհալէ վէ թէս-
լիմ օլունան պէօյիւք իլ հազըն-
տա սէօյլէչմէյինճէ կէչմէք իսթէ-
մէտի:

Ա. յ. 18—21. Պու պէթլէրին վէ
աթի իւզ զիքը պիւթիւն նութ-

Վսիյայա կէլտիլիմին իւք կիւ-
նիւնտէն պէրու ճէմի՝ վազըթ
նէ վէճէլէ սիզին իլէ պու-
լունպ քէմալ ի թէվազու:
(19) Վէ չօգ կէօզ եաչլարըյլէ
վէ Նէհուտիլէրին հիլէլէրի
սէպէպիւնտէն պանա վազը՝
օլան թէճրիւպէլէր իլէ Բապ-
պալըտմէթ էթտիլիմի, (20) Վէ
'կէրէք Եէհուտիլէրէ վէ կէ-
րէք Եուհանիլէրէ՝ Ալլահա օ-
լան թէվապէ վէ Բապպըմըզ
Յիսուս Քրիստոսա օլան իման
հազընտա շէհատէթ էտէ-
րէք, (21) Պաիտէլի շէյլէրտէն
սիզէ խապէր վէրիպ՝ ալէնէն
վէ խանէ պէ խանէ սիզի թա-
լիմ էթմէքտէն ապա շէքին-

1 Պ. 18. 19: 19. 4, 10: — 4 Ա. յ. 3: —
5 Պ. 18. 5: — 5 Մար. 1. 15: Լուգ. 24.
47: Պ. 2. 38: — 6 Ա. յ. 27: — 7 Պ. 19. 21:
— 8 Պ. 21. 4, 11: 1 Սէլ. 3. 3: — 9 Պ.

զըն մագսէտի խըտմէթ ի բուհա-
նիլէտէ սատըզ պուլունմադ պահ-
սընտան իպարէթ տիր: Փավլօս
քէնտի էօրնէյի իլէ պու մուհիմ
մատտէյի հազըր պուլունմադ քիլիսէ
խատէմէսինէ թէֆհիմ վէ թէէքիտ
էյլէտի: Փավլօս էֆսուս քիլիսէսի-
նին իսթիյարլարըն անլէրտէն մէ-
մուլ էյլէտիլի սատըզլըզըն պիր
նիւմունէսի իչիւն քէնտի էօրնէյի-
նէ պիւա փէրվա անլէրին տիգգա-
թընը ճէլպ էտէր իտի: Նէ միւ-
պարէք տիր օլ առէմ քի պու վէճ
իլէ թա՛լիմ էթտիլի շէյլէրի քէն-
տիսինէ էն ա՛լա թանըյանլարըն
քէնտիսի հազընտա օլան շէհա-
տէթի իլէ թաստիգ էտէպիլիլ:

« Կէօզ եաչը » « հիլէ »: Փավ-
լօս էֆսուսլարըն խէլասը հազ-
ընտա չօգ արգուլէլ օլտըզըն-
տան էֆսուսապի իչիւնտէ, Եէ-
հուտիլէրին պուլըզ ու՝ առապէ-
թիւնտէն տախիմ թէհիլէքտէ իտի:
1 Գօրն. 15. 32 յէ պադ:

մէտիլիմի քէնտիսի պիլիլը-
սինիզ: (22) Վէ շիմտի շիլթէ
պէն բուհտա պաղըլ օլարադ,
Երուշալիմէ կիտիյօրըմ, վէ
պանա օրատա վազը՝ օլաճադ
չէյլէրի պիլմէմ: (23) Փազաթ
Րուհ իւլ Գուտս հէր շէհր-
տէ պանա շէհատէթ էտիպ՝
Սէնի պէնալէր վէ մուզայա-
գալար պէքլիյօր տէյիւ պու-
լուրըն: (24) Վաքին հիչ պի-
րինի սայմամ, ճանըմը տախի
քէնտիմէ գըյմէթիլի թութ-
մամ: Թա քի Պէֆէրիմի վէ
Ալլահըն ինայէթիւնին պէշա-
րէթիւնէ շէհատէթ էթմէք ի-
չիւն Էրապալ Յիսուստան ալ-
տըզըմ՝ խըտմէթի սիւրուր ի-

21. 13: Բով. 8. 35: 2 Գօրն. 4. 16: —
3 Պ. 1. 4. 7: — 4 Ա. յ. 1. 1: Թիմ.
1. 3: — 5 Պ. 1. 17: 2 Գօրն. 4. 1:

« Թա՛լիմ էթմէքտէն ապա շէ-
քինմէտիմ » Պու Փավլօս ընտուրն
էվաֆը մախսուսէսինտէն պիրի
տիր: ճէսուրանէ վա՛զ էտէր իտի:
2 Գօրն. 4. 2. Ղալ. 1. 10. 1 Սէլ. 2. 4.
Ա. յ. 22, 25. « Բուհտա պաղըլ »
եանի քէնտի գալիլի թարաֆըն-
տան զօրլանարադ վէ մէճպուր օ-
լարադ, տէմէք տիր: Զիւնքի
Բուհ իւլ Գուտսըն իսիմ 25 պէթ-
տէ պաչադ միւնասիպէթլէ զիքը
օլունուր:

« Հէր շէհրտէ » Փավլօսըն, Երու-
շալիմտէ քէնտիսի մուզայագալար
պէքլէմէքտէ օլտըզընա տալիլ գա-
թէն վէ տէֆաթէն Բուհ իւլ Գուտս
թարաֆընտան միւթէնէպալիւ օլ-
տըզը պուլունտան անկաչըլըր:

Ա. յ. 24. « Հիչ պիրիսի սայ-
մամ »: 2 Գօրն. 12. 9 տա պու-
լունուսու տահա գալիլի տու-
րէթտէ պէյան էտէր « զալիֆիլե-
լէրիմտէն տօլայը իֆթիլար էթ-
մէյի թէրճիլ էտէրիմ » վէ զայր,

լէ ի թմամ էտէյիմ: (25) Վէ շիմաի իշթէ սիզ՝ քի պէն ա-
րանըզտա մէլէքիւթ Ուլլահը
վա՛ղէտէրէք տօլաշտամ: «ճիւմ-
լէնիզ երւղիւմիւ արթըգ
կէօրմէյէճէյինիզի պիլիւրիմ:
(26) Պու էճիւթէն պէն էճիւմ-
լէնին դանընտան պէրի օլտը-
ղըմա սիզէ պու կիւն շէհա-
տէթ էտէրիմ: (27) Զիրա սի-
ղէ Մւլլահըն քեաֆֆէ ի իրա-
տէթինի խապէր վէրմէքտէն

«Այ. 38: Բով. 15. 23: — ՎՊ. 18. 6: 2
Գօրն. 7. 2: — Է լուգ. 7. 30: Եւռ. 15. 15:
էֆ. 1. 11: — Բ Այ. 20: — Գ Պագ՝ Իպր.
9. 14: — Էֆ. 1. 7, 14: Գօլ. 1. 14: Իպր.

Փաւլօս պու սէօղէր իլէ շիւպէսիզ
եալընըզ քէնտիսի իշիւն տէյիւ,
անճագ պիւթիւն քիլիսէ մէմուր-
լարը իշիւն տախի Բապալըն մէզպա-
հը իւզէրինէ հէր շէյին վաղ՝ օլուն-
մասը լազըմ իտլինի իմա էտէր:
Քրիստոսուն խաթիմի շախսի րա-
հաթ վէ մէնֆա՛թը խրիսթի-
յանճա վազիֆէլէրէ վէ ֆէտա-
քեարլըզա թէրճիւն էթմէլի տիր:

Ա.յ. 25—27. Փաւլօս էֆսուսա
պիր տահա կէլիւ էֆսուս իսթի-
յարլարընը կէօրմէյէճէյինի իշիւմ
ը իւզի իլէ եազինէն պիլիւ իտի:
«Պու էճիւթէն», Փաւլօս քէնտիսին
էֆսուստա օլան խըտմէթինին
պիթմիւլ օլտըղընը պիլէրէք էֆ-
սուսլըարա տօղրու օլան քէնտի
վազիֆէ ի զիմմէթի հասէպի իլէ
հէր ճիւրմ ու գապահաթտան պէ-
րի օլտըղընը Ալլահըն հուզըրըն-
տա կիպի պէյան էտէր: Հազի-
գաթէն Փաւլօսըն էֆսուստա օ-
լան խըզմէթինէ միւնասիպ պիր
խիթամտըր պու. ֆազաթ Քրիս-
տոսուն խատէմէսինտէն նէ գա-
տարը պու խոսուստա Փաւլօսա
միւշապիւլ օլապիլիւրէր:

Ա.յ. 28. Փաւլօս օլ վազըթտան
սօնկրա էֆսուսլըար քէնտի րէ-

շէքընմէտիմ: (28) Իմտի քէն-
տիսիզէ, վէ Ալլահըն քէնտի
գանը իլէ իշթիւրա էթտիլի
քիլիսէսինի կիւթմէք իշիւն,
Բուհ իւլ Գուտսըն էսիզի իւ-
ղէրինէ նաղրը թա՛եին էյլէ-
տիլի պիւթիւն սիւրիւյէ մու-
գայյէտ օլունըզ: (29) Զիրա պէն
պիլիւրիմ քի՛ պէն մուֆարա-
գաթ էյլէտիքտէն սօնկրա,
արանըզա օզղըն գուրտլար
կիլիպ՝ սիւրիւյիւ էսիւրկէմէ-

9. 12: 1 Պետ. 1. 19: Վաճ. 5. 9: — 4
Գօրն. 12. 28: — 4 Թիմ. 4. 16: 1 Պետ.
5. 2: — օ Մաթ. 7. 15: 2 Պետ. 2. 1:

սուլ նասիհաթ վէ տէլալթին-
տէն մահրուգալաճաղարը իշիւն,
էմին վէ սատըզ պուլունտունլար
տէյիւ քէնտի էօրնէյի իլէ անլիւրէ
իւպու մէվիզէ վէ նասիհաթը ի-
րատ էտէր:

Եունանիճէ էփիսոփօս լու-
ղէթի Մկտը ճէտիտտէ «Նա-
պիր» մա՛նասընտա իսթիմալ
օլունմուշ օլուպ, պիր մէմուրլիթ
ի մախսուսէ իշար էթմէյէրէք,
երէցլէրէ տախի իթլազ օլունուր:
Բուհանի մէմուրլիթէ թա՛եին օ-
լընտըզլարը քէնտի ինթիխապլա-
րը եախստ ինսանլարըն ինթիխապ
վէ նասալի իլէ տէյիւ, անճագ Բուհ
իւլ Գուտսըն ինթիխապ վէ նասալի
իլէ օլունտըղընը պէյան էտէր:

Ա.յ. 29. Պալատաքի այէթտէ ի-
րատ օլունան մէվիզէյէ պուրատա
պաշգա պիր սէպէպ իպրազ օլու-
նուր: Գուրտ միսիլիւ, Քրիստո-
սուն քիլիսէսինի մէրհամէթսիզլիք-
լէ փարջա փարջա էտէն պէտքեար
վէ մուզիրը խօճալար էֆսուս քի-
լիսէսինտէ գուհուրա կէլէճէք ի-
տիլէր: Էօմիւրիւնիւն սօն սէլէլէրի-
նի էֆսուստա կէշիւրմիւլ օլան Եու-
հանա րէսուլըն րէսալէլէրինտէն
վէ տահա զիյատէ էվլէլի տէհր-

յէճէք տիր: (30) Վէ քէնտի
արանըզտան տախի, շայիրա-
լէրի քէնտի արգալարը սըրա
չէքմէք իշիւն, ֆասիտ շէյլէր
սէօյլէյէն ատէմէր գուհուր
էտէճէք տիր: (31) Պու էճիւ-
տէն ույանըգ տուրընըզ. վէ
«իւշ սէնէ կէճէ կիւնտիւլ
հէր պիրինիզէ կէօզ եաշը իլէ
նասիհաթ վէրմէքտէն ֆարիզ
օլմատըղըմը տէր խաթըր է-
տիւիլ: (32) Վէ շիմաի, էյ պի-
րատէրլէր, սիզի Ալլահա վէ

Ֆ 1 Թիմ. 1. 20: 1 Եւռ. 2. 19: — Պ.
19. 10: — Բ Իպր. 13. 9: — Գ Պ. 9. 31:
— Պ Պ. 26. 18: էֆ. 1. 18: Գօլ. 1. 12:
3. 24: Իպր. 9. 15: 1 Պետ. 1. 4: — Է 1
Միւլ. 12. 3: 1 Գօրն. 9. 12: 2 Գօրն. 7. 2:

լէրին քիլիսէ թարիխինտէն պու
ատէմէրին ահվալ ու հարէքեա-
թը հազգընտա մա՛լիւմաթ ալը-
րըզ: Անլէր Քրիստոսուն հազի-
գաթընա վէ իրիսթիյանըղըն ալ-
լազը սահիհէսինէ պիլէ մուխա-
լիֆ թա՛լիմաթ էօյրէթտիլէր:

Ա.յ. 30. Փաւլօսըն էֆսուս իւ-
թիյարլարընա խապէր վէրտիլի
թէհլիքէ խարիճտէն կէլէն թէհ-
լիքէ օլմայըպ, քիլիսէ տախիլին-
տէն, վէ պէլքի օրատա հազըր
պուլունան քիմսէլէրտէն Քրիս-
տոսուն սիւրիւսինէ, Ալլահըն
քիլիսէսինէ զարար կէլէճէյի խալֆ
օլունմագտա իտի: 2 Թիմ. 2. 17:
վէ վահի 2. 2 տէն անկալըլտը-
ղընա նազարէն, Փաւլօսըն իւպու
իմա էթտիլի վուգու՛թ ֆիլհա-
նէրէ օլտու. վէ պու եալանճը
զիզէ օլտու. վէ պու եալանճը
խօճալարտան պա՛ղըլարը քէնտի-
լէրին թէհիւրաթընը թէգիւտ էթ-
մէք իշիւն րէսալէթ իտտի՛ասըն-
տա պիլէ կէզտիլէր:

Ա.յ. 31. «Պուէճիլտէն» եա՛նի,
կէլէճէք թէհլիքէնին ճէսամէթինի
կէօրէրէք: Վահի Պապ 2. Ա.յ. 3է
միւրաճա՛թ օլունտըղընտա Փաւ-
լօսըն էֆսուսլը իսթիյարլարա

Էանըն ինայէթինին քէլամընա
ըսմարլարըմ, օլ րի սիզի էպի-
նա էտիպ Էճիւմէ մուգատ-
տէսլէր իլէ պէրապէր սիզէ
միրաս վէրմէյէ գատիր տիր:
(33) Է չիլ պիր քիմսէնին կիւ-
միւշիւնէ եա ալթուհընա եա
էսվապընա թամա՛ էթմէտիմ:
(34) Քէնտի իշթիյաճաթըմա վէ
պէնիմ իլէ պէրապէր օլանլա-
րա Էպու էլլէրին խըտմէթ էթ-
տիլիսի քէնտիսիզ պիլիւրիւլ:
(35) Է Պէօյլէ էմէք վէրիպ՝ զա-

11. 9: 12. 17: — ՎՊ. 18. 3: 1 Գօրն. 4.
12: 1 Սէլ. 2. 9: 2 Սէլ. 3. 8: — Է Բով. 15.
1: 1 Գօրն. 9. 2: 12 Գօրն. 11. 9, 12: 12. 13:
էֆ. 4. 28: 1 Սէլ. 4. 11: 5. 14: 2 Սէլ. 3. 8:

վէրտիլի նասիհաթ պիհուտէ օլմա-
տըղը տիգաթըմըզ ճէլալ էտէր,
եա՛նի «Բէաւ տէյիլ իքէն րէսուլ-
իզ տէյէնլէրի թէճրիւպէ էտիպ՝
անլէրի եալանճը պուլտըղընը...
վէ խմիմ իշիւն էմէք շէքէրէք
կէվլէմէտլինի պիլիւրիմ» միւհար-
րէր տիր:

Ա.յ. 32. «Գատիր» լուղէթի
պուրատա քէլամա տէյիլ, ան-
ճագ Ալլահա րաճի՛ տիր: Ալլահ
քէնտիսի միւմինի իմանտա պինա
էտէր վէ ինայէթ վասըթասըյ-
լէ թէճաիտ օլունանլարը տախի
քեամիլէն թագաիս էտէն 0 տըր:

Ա.յ. 33. Փաւլօս քէնտիսի տինկ-
լէյէնլէրին թամաքեարլըզ թէհլի-
քէսինտէ օլտըղլարընը միւշահէ-
տէ էթմիւլ օլտըղընտան պուրատա
քէնտի էօմի վէ էօրնէյինի զիքը
էթտիլի իշթիլմալ տըր:

Ա.յ. 34. Իլէ 1 Գօրն. 4. 11, 12 յի
թաթալիզ էյլէ. Գօրընթօլըլարա
խիթապէն եազըլմըլ օլան իւք
րէսալէ էֆսուստան եազըլմըլ օլ-
տըղը իշիւն իւպու այէթլէր Փաւ-
լօսըն իֆատէսինի աճայիպ պիր
թարզ իլէ թաստիգ էտէրլէր:

Ա.յ. 35. «Զաիֆէր», եա՛նի

իֆլէրէ իմտատ էթմէք, վէ
Րապպ Յիսուսուն՝ Վէրմէք ալ-
մագտան զիյառէ միւսպարէք
տիր՝ տէտիյի քէլամը տէր խա-
թըր էթմէք կէրէք խաթիյինի
սիղէ հէր վէճհլէ կէօսթէր-
տիմ: (36) Վէ պու շէյլէրի սէօյ-
լէտիքտէն սօնկրա՝ Էտիզ չէօ-

— շ. 7. 60. 21. 5:— Բ Թէք. 45. 14:

քէնտիլէրինի խտարէ էթմէյէ միւս-
թէտիր օլմայանլար: Ինթիմալ
տըր քի պուրատա պուլունան զա-
տիլ լուղէթի ֆագիլիլիք մանասընը
տախի շամիլ տըր: Պա՛ղըլար,
իչպու զա՛իֆ լուղէթի անճագ ի-
մանտա զա՛իֆ օլանլար իչիւն տէ-
նիլիլ տիր տէյիւ գըյաս էտէ-
րէք, մէթնին մագսէտի ճէմա՛աթ-
տան եարտըմ ալաճագ եէրտէ,
քէնտիլէրինին խտարէսի խուսու-
սընտա ֆալլօսըն էթտիյի կիսի
էթմէլէրի իչիւն քէնտիլին տինկ-
լէյէն իսթիյարլարը թէչլիլք էթ-
մէք տիր տէյիւ տիւլիւնիւրէր:
Յագաթ պու պէօյլէ օլամաղ չիւն-
քի ֆալլօսըն պաչգա եէրտէ վազի-
հէն վէ իշթիյազլէ թա՛լիմ վէ թէէ-
քիտ էթտիյի մէպտէյէ տօղրու-
տան տօղրու մուխալիֆ տիր,
եա՛նի ըուհանի մէմուրլարըն խըտ-
մէթ էթտիքլէրի ատէմլէր թա-
րաֆընտան թէ՛այյիւշ էտիլմէլէրի
կէրէք տիր, Բօմ. 15, 27, 1 Գօրն.
9, 13, 14, 7ալ. 6, 6, 1 Թիմ. 15.
17, 18, վէ Լուգ. 10, 7, Բրիս-
տոսուն սէօզլէրի տիր տէյիւ պու-
րատա զիքր օլունան լաֆլար,
ինճիլլէրտէ մուհարրէր տէյիլ խտ-
տէ, պու խուսուս պու քէլամլարըն
անըն թարաֆընտան իրատ օլուն-
մատըղընա խապաթ տէյիլ տիր:
Շիւպհէ եօգ տըր քի՛ Բրիստոսուն
իրատ էյլէտիյի սէօզլէրտէն լիէք
ազը պիլքէ եէթիլիլ օլունալ, պու-
րատա զիքր օլունան սէօզ կիսի
պիր սէօզ ըիվայէթ իլէ սուհու-

քիւպ ճիւմլէսի իլէ պէրապէր
տու՛ա էյլէտի: (37) Վէ ճիւմլէ-
սինտէն պիր չօգ աղլայըշ վա-
գը՝ օլունալ՝ ֆալլօսըն Բպօյնու-
նա սարըլըպ անը էօփտիլէր,
(38) Վէ խուսուսա՝ Եիւզիլմիւ
արթըզ կէօրմէյէ ճէքսինիլ տէ-
տիյի սէօզտէն տօլայը զիյա-

46.29: — Ժ Այ. 25:

լէթլէ միւթէտափիւլ օլապիլիլ:
Պու սէօզ կէրէք Բրիստոսուն քէն-
տիլին վէ կէրէք իրիսթիյանլըղըն
ըուհու հագգընտա խալիլ մա՛լիւ-
մաթ վէրիլ: Բապլըմըզ քէնտիլին
պիլիլ իչիւն ֆէտա էթմիլ օլունալ,
քէնտիլ թա՛լիմաթընըն ըուհու վէ
խիւսասար պու տըր քի պիլ տա-
խի քէնտիլիլ վէ մամէլէյիլիլ
պաչգալարա էյլիլք էթմէք իչիւն
ֆէտա էտէլիմ. վէ պուհու էտէ-
րէք սաատէթ ի հագիլիլէյէ վէ
մէսէրրէթ ի ալիլէ վէ խալիւսէյէ
նաիլ օլունալ:

Այ. 36. ֆալլօսըն պու նութ-
գու քէնտիլին տինկլէյէլէր իչիւն
անլէր իլէ պիրլիքտէ տու՛ա էթ-
մէսի իլէ խիթամ վէրմէսի նէ՛ գա-
տար միւնասիլ պիր շէյ տիր:

Այ. 37, 38. Վէտա՛ը զայէթ
րիգգաթլը վէ զայէթ միւսսիր
օլունալ: ֆալլօս ըէսուլ պիր տա-
հա էֆսուսա՛ալտէթ էթմէյէճէք:
Իսթիյարլարա էֆսուս քիլիսէ-
սինտէ քէնտիլ էօնլէրինտէ թէհ-
լիքէ զուհուր էտէճէյի էվլէ-
լինտէն խապէր վէրիլիլ: ֆալլօս
քէնտիլին շալիսի թէհլիքէլէրէ
ուղլարաճաղընը, վէ էիւզիլմիւ
արթըզ կէօրմէյէ ճէքլէրինի պէյան
էթտիլքտէն սօնկրա՝ վէտա՛լաչպ
էօյլէճէ մուֆարազաթ էյլէտի:
Պու էօմր մուֆարազաթ վէ վէտա՛
մանգարէլէրի իլէ տօլու օլունալ,
էօնիլմիւզտէ պուլունան էօմր Ալ-
լահըն պիւթիւն ճէմա՛աթընըն պիր
էպէտի իթթիհատը տըր:

տէսիլլէ միւրէտտէր օլուն-
լար. պա՛տէհու անը կէմիյէ
գատար թէչիլ՝ էթտիլլէր:

Պ Ա Պ 21

(1) Վէ վագը՝ օլունալ քի ան-
լէրտէն մուֆարազաթըմըզ-
տան սօնկրա աչըլըպ, տօղրու
Գօս ատասընա, վէ էրթմէսի
կիւն Բօտօսա, օրատան տախի
ֆաթարայա կէլտիք: (2) Վէ
Ֆիլիպիյէյէ կիտէճէք պիր
կէմի պուլմաղլէ, պիլիլ աչըլ-
տըզ: (3) Վէ Գըպըրս կէօրիւ-

— Այ. 12: Պ. 20. 23:

Պ. 21. Այ. 1. Շիմոն Սթան-
քէյ տէնիլէն Գօս ատասը Մի-
տիլիտէն 40 միլ գատար իրագ օ-
լունալ, իչպու այէթտէն աչիքէար
օլունալ իւզրէ կէմի կիւղէլ հալա
վէ ըիւզիլէար իլէ վէ տօղրուտան
տօղրույա օլ կիւն մէգըլէր ճէզի-
րէյէ գատար կիթտի Օլճէզիլէտէն
շարգա տօղրու թէվէճիլէ էտիլ
էրթմէսի կիւն Բօտօս ատասընը կէ-
չիլէք Բիւչիլէք Ասիա սահլիլինտէ
վագը՝ ֆաթարա շէհրինէ վասըլ
օլունալ իչպու ֆաթարա շէհրին
Ափօլլօ տէնիլէն իլահըն մու-
գատտէս մահալլէրինտէն պիրի
օլունալ հատէպիլլէ մէշուր իտի:
Պուրատա ըագիլ օլունալ կէ-
միյի պրագըպ ֆալէսթին թարա-
ֆընա կիտէն պիր թիւճճար սէ-
ֆինէսինէ ըագիլէն կիթտիլէր:

Այ. 2, 3. Պու իֆատէ զայէթ
մուլթասար, ֆագաթ թապիլի
պիր սուրէթտէ օլունալ տան ըէյ
իւլ՝ այն միւշահէտէ էտէն պիր շա-
հիտին էվսաֆ ը մախսուսէսինի իշ-
ար էտէր. ֆաթարա իլէ Սու-
րուն արասը 540 միլ օլունալ, ըիւզ-
կէարըն տախի միւսա՛իտ օլմասը
անկալըլտըղընտան ինթիմալ տըր
քի պու եօլմըլըլարը իւշ կիւն-

նիւպ, անը սօլտա պրագարագ,
Սիւրիա թարաֆընա կիտիլ,
կէմի էիւքիւնիւ Սուրտա պօ-
շալտաճագ օլունալ տան՝ օրա-
յա չըգտըգ: (4) Վէ շայիրտէրի
պուլունալ՝ օրատա եէտի կիւն
գալտըգ. պունլար տախի
Բուհըն վասըլթասըլլէ ֆալլ-
լօսա՝ «Երուշալիմէ չըգմա՛
տէրլէր իտի: (5) Պիլ իսէ օլ
կիւնլէրի կէչիլտիլքտէն սօնկ-
րա, չըգըպ եօլա ըէվան օլ-
տըղըմըզտա, ճիւմլէսի գարը-
լար վէ չօճուգլար իլէ պէրա-

տէն զիյատէ սիւրմէտի կէմի Սուր-
տա էիւքիւնիւ պօշալտաճագ օլ-
տըղընտան շիւպհէսիլ անլէր տա-
խի չէնտ կիւն օրատա էյլէնտի-
լէր:

Այ. 4. Շայիրտ լաֆլընըն Եու-
նանիճէտէ հարֆ թա՛րիֆի օ-
լունալ Սուրտա միւսիլլէրին պու-
լունալարընըն մա՛լիւմ իտիլինի ի-
մա էտէր: ֆալլօս վէ ըէֆիլլէրի
տախի անլէր արայըպ պուլունա-
լար: Սուրտա պուլունան պիրա-
տէրլէրին Բուհըն վասըլթասըլլէ
ֆալլօսա՝ «Երուշալիմէ չըգմա՛
տէմլէրինտէն պու սէօզլէր Բուհըն
պիր թէնպիլի իտի տէյիւ գըյաս
էթմէյիլ, անճագ քէնտիլլէրինին
ֆալլօս հագգընտա օլան մուհիլպ.
պա՛նէ թէֆէքըլէր, թէլալ վէ էն-
տիլլէրի իտի տէյիւ պիլմէլիլ.
չիւքիլ ֆալլօս վաղիֆէնին տօղ-
րու եօլու հէր նէ գատար միւշ-
քիլ վէ թէհլիքէլի օլա անտէն
կիթմէյէ գալիլէն գարար վէր-
միլ իտի: Պապ 20, 22, 25 է միւ-
րաճա՛աթ օլունալ:

Այ. 5, 6. Պու իֆատէ զայէթ աչըգ
վէ թապիլի տիր, Պիլտէն չօգ քիմիւ-
լէր տօսթլարընըն պէօյլէ մուֆա-
րագաթլարընըն կէօրմիւշ տիրլէր:

պէր շէհրին տըշարըսնա տէ-
կին պիղի թէշերի էտիպ, Բտե-
նիզ սահիլինտէ տիզ չէօքէրէք
տուա էյլէտիք: (6) Վէ պիլի-
պիլիմիզ իլէ վէտա՝ էթտիք-
տէն սօնկրա՝ պիզ կէմիյէ
պինտիք, անյէր տէ քէնտի
մահալէրինէ՝ Կալտէթ էթտի-
լէր: (7) Վէ պիզ տէնիզ սէ-
ֆէրինի թէքմիլ էտէրէք,
Սուրտան ֆթօլէմիստէ վասըլ
օլտըզըմըզտա, պիլրատէրլէրի
սէլամլայըզ պիլր կիւն անլէ-
րին եանլարընտա գալտըզ:

Բ Պ. 20. 36: — Գ Պ. 6. 5: 8. 26, 40:
— Դ թ. 4. 11: 2 թ. 4. 5: — Ե Եօէլ.

Ա. յ. 7. Փթօլէմիս Սուրտան
թալամինէն 50 միլ մէսաֆէ իրագ
օլուպ շիմտի Ազգեա իսմիլէ մէշ-
հուր տըր:

Ա. յ. 8. Փալլօս վէ բէֆիզլէրի
շիմտի հէր նէ գատար Եինէ սա-
հիլտէն կիթմէքտէ իսէլէր տէ,
պահրէն կիթմէլիպ գարատան
Եօլըլըզլարընա տէվամ՝ էթմէք-
տէ տիրլէր: Փթօլէմիստէն իւշ
սա՛ւթ գատար իրագ օլան Գար-
մէլ տաղը էթմէլինտէն կէշիպ Գայ-
սէրլէյէ օլան Եօլըլըզլարընը
պիլր կիւնտէ գօլայճա պիլիլիմիլ
օլմալը տըրլար: Գայսէրլէյէտէ Սիւ-
պէշիլը վէ շէմմաս Ֆիլիպպօսըն
խանէսինտէ միւսաֆիլր գալտըլար:

Ա. յ. 9. Պու քէյֆիլէթին ասըլ
րիվայէթ իլէ պիլր միւնասիպէթի
օլտըզը կէօրիւնմէզ: Պու քէյ-
ֆիլէթ հատտը գաթընտա տիգ-
գաթա շայան պիլր քէյֆիլէթ օ-
լուպ ինթիմալ տըր քի անճագ
պոլնուն իչիւն պոլրատա գիքը օ-
լունմուշ օլուն: Պապ 2. 16—18
տէ աշիքեար օլտըզը իւզրէ գա-
րըլար հաթթա կէնճ գարըլար
պիլիլ իլհամ իլէ սէյլէրլէր իտի:
Պուրատա գիքը օլունտէ քէյֆի-
լէթտէն գարըլարըն տախի վազ

(8) Վէ պիզ [Փալլօսըն բէ-
ֆիզլէրի] էթթէսի կիւն չը-
գըպ՝ Գայսէրլէյէ կէլտիք:
վէ Եեշտիլէրտէն օլան ԴՍԻ-
պէշիլը Ֆիլիպպօսըն խանէ-
սինէ կիլիպ՝ Եանընտա գալ-
տըզ: (9) Պունուն տախի Եիլ-
համ իլէ սէյլէյէն տէօրթ
պագիլրէ գըզը վարիտի: (10) Վէ
պիզ օրատա խայլի վագըթ
մէքս էտէր իքէն, Եէհուտի-
լէտէն Ազապօս իսմիլտէ պիլր
փէյլամպէր էնիպ՝ (11) Եանը-
մըզա կէլտի. վէ Փալլօսըն

2. 28: Պ. 2. 17: — Զ Պ. 11. 28:

էթմէյէ սէլահիլէթի վար տէյիւ
վագթըմըզտա պա՛ղը իտտի՛ա է-
տէնլէր պու միւսթէսնա քէյֆիլէ-
թի 1 Գօրն. 14. 54, 55 տէ գարը-
լարըն՝ ալէնի վա՛զ էթմէլէրինէ
գարը Փալլօսըն սուրէթ ի միս-
սուսէ վէ վագիհէտէ պէյան էթտիլի
թա՛լիմաթ իլէ թաթիլիգ էթմէյի
ունուտուրլար: Մէգըլըր այէթլէ-
րին թէֆսիլինէ միւրաճա՛ւթ օ-
լունա:

Ա. յ. 10. Փալլօսըն Երուշալիմ
տէ պոլլունմագ իչիւն թա՛ճիլ էթ-
տիլի վէ պու սէպէպտէն էֆսու-
սու գիլարէթ էտէրէք վագըթ
կէշիլմէք իսթէմէտիլի Պապ 20.
16 տան աշիքեար օլուպ, Գայսէ-
րլէյէտէ ուզուն վագըթ մէքս
էթմէսի միւ խալիֆ կէօրիւնիլ իսէ
տէ, քիւշիւք Ասիատան Փալէս-
թին սէվահիլինէ օլան Եօլըլըզը
չափուգ վէ միւսա՛լիտ պիլր սու-
րէթտէ խիթամ պոլլունշ օլուպ,
պագի գալան գարա Եօլընը հէր
նէ վագըթ իսթէրսէ, իքի կիւնտէ
գօլայճա քէստիլէպիլլէ ճէլինտէն
պիլր միւստէթ Գայսէրլէյէտէ մէքս
էթտի:

Ա. յ. 11, 12. Պու այէթլէրտէն
վէ Պապ 11. 28 տէն աշիքեար

գուշաղընը ալըպ՝ քէնտի էլ-
լէրիլէ այագլարընը պաղլա-
յարագ, Բուհ իւլ Գուտա՝ Պու
գուշաղըն սահիպի օլան ա-
տէմի Եէհուտիլէր Երուշալիմ-
տէ Կպէօլլէ պաղլայըպ՝ թաի-
ֆէլէր էլինէ թէսլիմ էտէճէք-
լէր տիր՝ տէյիւ պոլլուրուր՝
տէտի: (12) Վէ պու շէյլէրի

Ե Ա. յ. 33: Պ. 20. 23: — Է Պ. 20. 24:

կէօրիւնիլը քի, Ազապօս եալը-
նըզ՝ Ահտը ճէտիտին միսսուս
աշիքեարնա իլհամ իլէ սէյլէյէն
բուհանի վա՛ղը մանասընտա օլան
պիլր փէյլամպէր տէյիլ, անճագ
Մհտը լաթիլին աշիքեարնա
միւսթագալէլտէ օլանագ վուգու՛ա-
թը տախի իկպար էտէն պիլր փէյ-
լամպէր իտի: Բէնտի փէյլամ-
պէրանէ սէօլլէրինէ պիլր՝ ալամէթ
Ի գահրէ տախի՝ իլապէ էթմէսի
ֆիլհագիգա՝ Ահտը լաթիլ փէյ-
լամպէրլէրինին միւքէրրէրէն էթ-
տիլլէրինէ քեամիլէն միւվաֆըզ
տըր: 1 Միւլ. 22. 11, իշա. 21,
1 վէ զայր. էր. 15. 1, Զեգ. 4.
1 է միւրաճա՛ւթ օլունա:

Ազապօսըն իֆատէսի սօնկրա-
տան զուհուր էտէճէք վուգու՛ա-
թըն պէյանը օլուպ, Փալլօսը Ե-
րուշալիմէ կիթմէք նիլլէթինտէն
Փարիզ էթտիլմէք իչիւն Ալահ
թարաֆընտան պիլր թէնպիլ տէ-
յիլիտի, ինթիմալ տըր քի Երուշա-
լիմտէ Փալլօսըն տիւշար օլանագ
լը թէ՛ատտի հագգընտա անա
խապիլ վէրիպ, անը չէքէճէյի
թէ՛ատտի իչիւն միւհէյյա գըլմագ
իչիւն իտի, Փալլօսըն տօսթլա-
րընըն անա էթտիլլէրի ըրճալար
տախի պու գապիլտէն իտի տէ-
նիլէպիլիլ:

Ա. յ. 15. Փալլօսըն քէնտի խրիս-
թիյան տօսթլարընըն բէյինէ մու-
խալիֆէն հարէքէթ էթտիլի իչիւն
հէր խրիսթիյան քէնտի տօսթլա-

իչիլթտիլիմիզտէ, պիզ վէ Եէր-
լիլէր Երուշալիմէ անըն չըգ-
մամասընը ըրճա էյլլէտիք:
(13) Ամմա Փալլօս ճէվապէն՝
Աղլայըպ գալպիմի գըրարագ,
Էնէ՛ էտիլօրսընըզ. զիրա պէն
Երուշալիմտէ եալընըզ պաղ-
լանմաղա տէյիլ, ամմա Բապպ
Յիսուսուն իսմի իչիւն էօլմէյէ

րընըն վէ սաիլ խրիսթիյանլարըն
խքեաթ վէ նասիլաթընա մուխա-
լիֆէն քէնտի բէյ վէ զամիլլինէ
իթիմատ վէ իմթիսալ իլէ, քէն-
տիսի իչիւն պիլր տա՛վէթ իլա-
հիլէ տիր տէյիւ Քրիստոս իչիւն
չալըլմագ եալտա սըզընթը. շէք-
մէք մութլագա լաղըմ տըր տէ-
յէմէզ, Զէմ տախի Քրիստոս
սուն խատիմի, թտրիգ ի սէ-
լամէթէ տէլալէթ էտէճէյի քի-
մէսնէլէրին Փաիտէսի իչիւն մա՛-
լիլմ օլան պիլր թէհիլքէտէն գաշ-
մամալը տէյիւ տիւշիւնմէք տօղ-
րու տէյիլ տիր, իզմիր էփիսգօփո-
սու Փօլիգարփօս վէ Քարթակինէ
էփիսգօփօսու Քիփրիանօս տօսթ-
լարընըն խարամընա թէսլիմէն
թէ՛ատտի վագըթլարընտա Փիլար
էյլէտիլէր: Յագաթ չօգ տէֆա
Փալլօսըն իշու վագըլատա օլ-
տըզը կիպի, Քրիստոսուն խատէ-
մէսի քէնտի վաճիպէ ի զիմէթլէ-
րի վէ Ալահըն իրատէթի տիր
տէյիւ տէրունէն խքեաթ օլտըզ-
լարը իչիւն պիլլէրէք մա՛լիլմ պիլր
թէհիլքէյէ գարըն կիտէրլէր: Պուն-
տան մա՛տա, Փալլօս իլհամը
իլահի իլէ իլլէմէքտէ իտի, շիմ-
տի իսէ քիմսէ էյլլէ իլհամա
նաիլ օլմուշ իտտի՛ասընտա կէզէ-
մէզ. պու սէպէպտէն հէր նէ գա-
տար միւքէրրէրէն վէ հաթթա վահի
իլէ թէհիլքէ խապէրի վէրիլլիլ-
սէ տէ, Եինէ Փալլօսըն Երուշա-
լիմէ կիթմէսի տօղլու իտի տէյիլ

տախի հազըր իմ տէտի: (14) Վէ քէնտիսի գանմաորդընտա, պիզ Բապարն միւրատը օլսուն տէյէրէք սիւքիւթ էթտիք: (15) Վէ պու կիւնէրտէն սօնկրա հազըրլանըպ Երուշալիմէ չըգտըգ: (16) Վէ Գայսէ-

Բ Մաթ. 6. 10: 26. 42: Լուգ. 11.

ինանմադա մէնպուր օլուրուգ Վաճիպէ ի գիմմէթին իրաէ էյլէտիյի թարիգ նիհայէթտէնէ սէլիմ թարիգ տիր. մէնֆա'աթ վէ րահաթ ը շախսիյէ, շէրէֆ վէ թիճարէթին իրաէ էյլէտիյի թարիգտէն իսէ անճագ վաճիպէ ի գիմմէթին իրաէ էյլէտիյի թարիգի արար իսէք անը պուլապիլիրիզ:

Ա. յ. 14. Պու այէթ Փապլուսըն գարարընը թաասիգ էտէր: Տօսթլարը Փապլուս Երուշալիմէ կիթտիյի իչիւն եանկլըչ պիր հարէքէթտէ պուլունմագտա օլտըղը իչիւն տէյիլ, անճագ պէօյիւք պիր թէհլիքէյէ կիթմէքտէ օլտըղը իչիւն Երուշալիմէ չըգմամասընը անտէն ըրճա էյլէտիյի: Իլք իւչ տէհլըլէրտէ Գրիստոսուն քիլիսէսի իւզէրինէ գուհուր էտէն թէ'ատտիլէր էսնասընտա չօգ քիմսէլէր, տէյիլ

ըիյէտէն պա'ղը շայիրտէր պիզիմ իլէ պէրապէր կէլիպ' ալէ Եանընտա միւսաֆիր օլաճաղըմըղ Մընասօն նամ էսքի շայիրա վէ Գըպըըսլը պիր տէմէ կէօթիւրտիւլէր:

2: 22. 42:

Եալընըղ գօրգագլըգ իլէ գաչտըլար անճագ խախնէր կիպի էֆէնտիլէրին ինքեար պիլէ էյլէտիլէր, չիւնքի տօսթլարընը «պիր ազ միւսա'ատէ էթսիւլէր, պիր ազ պաչ էյսիւլէր, ինքեար լաֆղընը թէլաֆիւլէր էթսիւլէր վէ փուլիւլէրէսթ հիւքիւմէթլէր թարաֆընտան մաթլուպ օլան սէճտէյի գըլընըլար» տէյիւ էթտիլէրի միւհապպէթլի վէ թաթլը, ֆագաթ միւնասիպէթսիզ իպրամլարընա գարընը գօմագ իչիւն միգտար ը քեաֆի ճէսարէթ վէ իմանլարը Եօգ իտի:

Ա. յ. 15, 16. Փապլուսըն քիմէ միւսաֆիր օլաճաղը էվվէլինտէն ալիքեար վէ պէյան օլունմուչ օլուպ, պուրատա իսմի զիքը օլունան շայիրտ հագգընտա պաչգա մա'իւմաթըմըղ Եօգ տըր:

ԳԸՍՄ Ը ԽԱՄԻՍ

ՓԱՎԼՈՍ ԲԵՍՈՒԼԸՆ ԹԵՎԳԻՖԻ, ՄԱՀՊՈՒՍԻՅԵԹԻ
(ԵՐՈՒՇԱԼԻՄՏԵ, ԳԱՅՍԵՐԻՅԵՏԵ ՎԷ ԲՕՄԱՏԱ) ԱՆԸՆ
ԹԵՊՐԻՅԵ Ի ԶԻՄՄԵԹԻ ՎԷ ՏԻՆԻ ՄԵՍԻՀԻ ԻԶԻՒՆ ՇԷՀԱՏԵԹԻ

ՊԱՊԼԱՐ 21. 17—28. 31:

ՖԱՍԼ Ը ԷՎՎԷԼ

Փապլուսըն քէվգիֆի.

ՊԱՊ 21. 17—40:

(17) Էվէ Երուշալիմէ վասըլ օլտըղըմըղտա, պիրատէրլէր պիզի սիւրուր իլէ գապուլ էթտիլէր: (18) Վէ էրթէսի կիւն Փապլուս պիզիմ իլէ պէրապէր Ենա'գուպըն Եանընա կիթտի, ճէմի ինթիյարըլար տախի հազըր իտիլէր: (19) Վէ անլէրէ սէլամ վէրտիւրտէն սօնկրա, քէնտի Էսըտմէթի

վասըթասըյլէ Ալլահըն թաիֆէլէր արասընտա իճրա էթտիյի շէյլէրի պիրէր պիրէր Եհիքեայէ էյլէտի: (20) Անլէր տախի իչիթտիլէրինտէ, *Բապպա համտ էտիպ' անա տէտիլէր քի' էյ պիրատէր, իմանա կէլմիչ օլան նէ գատար պին Եհհուտիլէր մէվճուտ օլտըղընը կէօրիւյօլսըն.

Ժ Պ. 15. 4: — Է Պ. 15. 13: Դալ. 1. 19: 2. 9: — Լ Պ. 1. 17: 20. 24: — Խ Պ. 15.

4, 12: Բօմ. 15. 18, 19: — * Պա'լուր Ալլահա

Փապլուսըն Երուշալիմէ պէշինճի վէ սօն Եօլըըղը, անըն օրասա գապուլ օլունմասը վէ Եհհուտիլէրին հիւն ի ըիգասընը Թանսիլ էթմէք գըմըննա ղայրէթի:
Այաթ 17—26:

Փապլուսըն թէքրար Երուշալիմ տէ պուլուրըղ Փապլուս քէնտի միլէթտաչլարը օլան Եհհուտիլէրին սու ի գաստընտան անճագ Բօմա'ասաքիլինին մըղրագ վէ գըլըճլարը իլէ մուհաֆագա օլունուպ, մահպուր օլարագ մէգքիւր շէհրի թէրք էթտի. Փապլուսըն Երուշալիմէ կիթմէսի ասլա քէնտիսին զիյատէ

պիր փէրվա կէօսթէրմէք նիյէթի իլէ տէյիլ իտի: Զուհուրինտէն էվվէլ անկապըպ քէշֆ էթմիչ օլտըղը մուլաթարայա գայտսըղճա աթըլմայարագ, էվվէլա պիրատէրլէրէ պիր մուհապպէթ րուհու իպրագ էթտի, վէ անլէր տախի խուլուս իլէ անը գապուլ էտիպ Ալլահըն անըն Եհտիլէր էթտիլէր իֆատէսիլի ալիգգաթ ը թամմէ իլէ տինկէտիլէր:

Անլէրին խապի ու իգթիրապը թապիլի պիր շէյ իտի. Երուշալիմ տէ խայլի միւթէ'ասսիպ վէ ղայ-

ճիւղմէսի տէ շէրի'աթըն զայ-
րէթինի չէքէրէթ: (21) Լաքին
սէնին հազգընտա թաիֆէլէ-
րին արասընտա օլան ճիւղմէ
Եհհուտիլէրէ՝ Եվլատընըզը

Ձ. 22. 3: Բոմ. 10. 2: Զալ. 1. 14:

րէթմէնտ Եհհուտիլէր օլուպ, անա
գարըն պիր ֆուրսաթ իչիւն միւն-
թաղըն օլմագտա իտիլէր: Փալլօ-
սըն իճրա Եթմէյէ րիզա կէօսթէր-
տիյի իչ, տինտար պիր Եհհուտիլէր
րազի օլաճաղըն պիր շէյօլարագ պիր
խրիսթիյանտան նէ Եյլէ շէյլէր
մաթլուպ օլուր, վէ նէ տախի
Եյլէ շէյլէրին իճրասըն պիր խրիս-
թիյանա մէմնո՝ տըր:

Այ. 21. Փալլօսըն 'ալէյհինտէ Ե-
տիլէն իչպու շիքեայէթ Եանկըն ի-
տի. չիւնքի Փալլօս անճագ ինսան-
լարըն թէպրիլ վէ թագտիսի Եհհու-
տի մէզէպիլինն այլն ու 'ատէթի
իլէ օլամազ տէյիւ իտտի'ա Ետէր
իտի: Փալլօսըն մէպտէսինէ կէօ-
րէ, պիր ատէմ մուհիմմ սէպէպլէ-
րի օլմատըգճա միլլէթճէ օլան միւ-
նասիպէթլէրինի գաթ' Եթմէյէ
իտի: Քէնտիսի խրիսթիյան օլտու-
ղու վագըթ պու մէպտէյէ րի'ա-
յէթէն քէնտի միլլէթինտէն քիւլ-
լիյէն այրըլմայըպ Եհհուտիլէրէ
տախի միլլէթճէ պա'զը մախսուսի
այինլէրինի, մէսէլա շէրի'աթը Մու-
սալիյէյի (1 Գօրն. 7. 18:) իճրա
Եթմէյէրինէ լուխսաթ վէրտի:
Ֆագաթ շէրի'աթըն ինճիլ իլէ օ-
լաննիսպէթի խուսուսընտա Փալլ-
լօս իլէ հէմէֆքեար օլանլարըն իֆ-
րաթ տէրէճէյէ վարըպ պա'զըլա-
րընտա տախի Փալլօսըն արգու Եթ-
տիլէրինտէն զիյատէ շէրի'աթըն հիւր-
մէթինի նագզ Եթմէյէրի զայրի
թապի'ի տէյիլ իտի: խրիսթիյան-
լար քէնտիլէրինի շէրի'աթտան ա-
ղատ Եթտիլէր տէյիւ թա'լիմ Ե-
տիյօր տէյերէք Փալլօսըն 'ալէյ-
հինտէ իլթիքեա Եյլէմէլէրի պու
միսիլլիւ պիր սէպէպտէն իլէրի կէլ-

խաթն Եյլէմէյինիլ, վէ ային-
լէր իւզրէ հարէքէթ Եթմէ-
յինիլ տէյերէք, Մուսատան
իլթիտատ Եթմէլէրինի սէնին
թա'լիմ Եթտիլէրինի իլթիլէր

միլ օլապիլիր: Ֆիլ վագը՝ Ալլահըն
մէլէքիւթինէ կիրմէք իչիւն խիթա-
նըն ասլա ֆաիտէսի օլմատըզըն պիր
տէֆ'ագապուլ օլունտըգտան սօնկ-
րա, թէզ Եա կէճ մէքէր պինն
իպթալ օլունաճաղըն պէտիսի իտի
իսէ տէ, Փալլօս զայրի մէշրու՝
Եախօտ ճէպրի պիր հարէքէթ իլէ
իչպու նէթիճէյի թա'ճիլ Եթմէք
իպթէմէյիլ, մէքէր խուսուսըն
իճրասընը վագթա իլալէ Ետէրէք,
պիր ատէմին խրիսթիյանընտա
տախի իճրա Ետէպիլէճէյի միւնա-
սիպաթտան նիզամըզ սուրէթտէ
ֆարիլ կէլմէսինի իպթէմէզ իտի
Պու Եճիլտէն, սըտգ վէ հագիլգաթ
մէպտէլէրինտէն սախմագսըզըն
Եհհուտիլմիլթէ'ասսիպլէրինն քէն-
տի 'ալէյհինտէ Եթտիլէրի շիքեա-
յէթի ճէհր Ետէպիլիր իտի: Տիւշ-
մէյլէրինն անըն 'ալէյհինտէ իֆ-
թիլրա Եթտիլէրի կիպի Եհհուտի
մէզէպիլին վէ Ալլահըն գալմը օ-
լան միլլէթինէ գարըն ասլա 'ատա-
վէթի Եօգ իտի:

Քէնտի րէսալէլէրինտէ պէյան
օլունան մէպտէլէրէ Եաննի 'Եհհու-
տիլէրէ Եհհուտի, շէրի'աթսիլլէրէ
շէրի'աթսիլ, զա'իֆլէրէ զա'իֆ օլ-
տուլմ՝ մէպտէսինէ իմթիսալէն պու
իլթիքեայը ճէրհ Եթմէք իչիւն Եա՝
գուպ թարաֆընտան քէնտինէ
թէքիլիֆ օլունան շէյի իճրա Եթ-
մէյէ հագըր իտիլինի պէյան Եյլէ-
տի: Պու իլթիքեայը ճէրհ Եթմէք
իչիւն տինտար Եհհուտիլէրին նա-
ղարընտա զայթթ միլթէպէր պիր
թարզ իլէ Եաննի նէզրի օլանլարըն
շէրիքի օլմալլէ Եհհուտիլէրին ի-
պատէթիւնտէն հիստէտար օլտու:

տիր: (22) Իմաի նաթըլ օլա-
ճագ. սէնին կէլտիլինի իչի-
տէճէքլէրինտէն Ելպէթթէ
խալգ ճէմ՝ օլաճագ տըր:
(23) Պու Եճիլտէն սանա շու-
տէյէճէյիմիլի իճրա Եյլէ.
Եանըմըղտա նէզրի օլան
աէօրթ ատէմ վար: (24) Պու
ատէմլէրի ալըպ՝ անլէր իլէ
պէրապէր քէնտինի թաթհի
Ետէրէք, 'պաշլարընը թրաշ
Եթմէլէրի իչիւն մատրաֆլարը-
նը կէօր. ճիւղմէսի տախի սէ-
նին հազգընտա իլթիթիլլէրի
շէյլէրին ասլը օլմայըպ՝ քէն-
տին տախի շէրի'աթը հըֆզ Ե-
տէրէք հարէքէթ Եթտիլինի
անկլայաճագլար տըր: (25) Ամ-

Վ. Ատ. 6. 2, 13, 18: Պ. 18, 18: — Վ. 15.

Այ. 22 Պիթթապի վէ մախսուս
պիր վագըթ ու մահալ թա'եին
Եթմէքսիլին Եհհուտիլէրին թէ-
ճէմիլ՝ Ետիպ Փալլօսըն հալ ու
հարէքէթինի թէֆթիլ իլէ անըն
'ալէյհինտէ պիր ֆուրսաթ արա-
մաղա գալքըլմալարը վուգու՝ պու-
լաճաղըն:

Այ. 23. Իլթիմալ տըր քի իչ-
պու նէզր պիր նէզրի Եախօտ
րիազէթքեարանէ նէզր իտի:
Նէզրտէ թախսիս վէ մու'այէն
գըլընան վագըթ թէմամ օլտըգ-
տա, Նէզրի մուհրագա տէյիւ
պիր Եաշընտա պիր գօշ թագտիմ
Ետէր իտի վէ տախի կիւնահ գուր-
պանը իչիւն պիր Եաշընտա պիր
տիլի գօյուն, վէ շիւքր գուրպանը
իչիւն պիր գօշ, վէ պիր գէնպիլ
խամուրըզ փիտէլէր. վէ պիր միգ-
տար տախի շէրապ թագտիմ Ե-
տէր իտի: Մագտիսին գափու-
սու խարիճինտէ նէզր Ետէն ա-
տէմին սաշլարը թրաշ օլունուպ
շիւքր գուրպանը փիլմէքտէ օլ-
տըղը աթէլէ աթըլը իտի:

մա իմանա կէլմիլ թաիֆէլէր
խուսուսընտա, 'պիլգ մէքթուպ
կէօնտէրէք պէյլէ պիր շէյ
հըֆզ Եթմէյիլ, անճագ փութ
գուրպանլարընտան վէ գան-
տան վէ պօղուլմուշ նէսնէտէն
վէ զինատան իճթինապ Եթմէ-
լէրինի թէնսիլ Եթտիլ: (26) Օլ
գէման Փալլօս օլատէմլէրի ա-
լըպ՝ Երթէսի կիւն անլէր իլէ
պէրապէր թաթհի օլունտըգ-
տան սօնկրա, պուշլարըն հէր
պիրի իչիւն գուրպան թագտիմ
օլունաճաղըն վագթա տէկին շէ-
յամը թաթհիլլէրինն իքմալինի
խապէր վէրէրէք Նհէյքէլէ կիր-
տի:

20, 29: — Վ. Ատ. 6. 13: — Վ. 24. 18:

Շիւքր գուրպանըն էօն գօ-
լընը սալլամա թագտիմէսի տէ-
յիւ թագտիմ Ետէր իտի: Պունա
իքի խամուրըզ փիտէ իլէ պիր-
լիքտէ Ալլահա թագտիմ Ետէրէք
քեանին վէրի իտի:

Այ. 24. Պա'զը տէֆ'ա Նագա-
րիլէր թագտիմ Եթտիլլէրի գուր-
պանլարըն պիւթիւն մէսարիֆինի
քէնտիլէր Եթմէյէ միւզթէտի օ-
լամատըզլարըն իչիւն, պաշլալարը
անլէրէ Եարտըմ Ետէրէք նէզրին
սէվապընա միւլթէրիք օլուրլար
իտի: Եհհուտիլէր պէյլէ պիր
Նագարիլէ Եարտըմ վէ ի'անէ Եթ-
մէյի մահզէն պիր սէվապ ա'տտ
Ետէրլէր իտի:

Այ. 25. Պու այթթտէն մագտէտ
թաիֆէլէրին հիւրիլլէթինէ խալլէ
կէլիր տէյիւ Փալլօսըն Ետէճէյի
իլթիլարըն էօնիւնիւ ալմագ տըր:

Այ. 26. Պու քէլամ նէզրիլէ-
րին մէսարիֆինի քէնտի իւզէրինէ
ալմը օլտըղընա տախի Փալլօսըն
քեանինլէրէ իֆատէ Եթտիլինի
կէօսթէրիլ:

(27) Վէ օլ եհտի կիւն խիթամ Կուլմագ իւզրէ իքէն, Ասիալը Եհհուտիլէր անը հէյքէլտէ կէօրմէքլէ, պիւթիւն խալգը թահրիք էտիպ՝ իւզէրինէ էլ ուղատարագ՝ (28) Էյ ըիճալը Խարայէլ, Եարտըմ էտինիլ. Եհէր եհրտէ գալմ վէ շէրի՛աթ վէ պու մահալին՝ ալէյհինտէ ճիւմէյէ թա՛լիմ էտէն ատէմ պու տըր. հաթթա հէյքէլին իշինէ պիւթ Եուհանիլէր կէթի-րիպ՝ պու մուգատտէս մահա-լի նափաք էյլէտի՛ տէյիւ պա-

4 Պ. 24. 18: — 5 Պ. 26. 21: — 6 Պ. 24.

Փալլօսըն ախգ ու կիրիֆթ օլունմար: Այաթ 27—30:

« Եհտի կիւն » Եա՛նի Նէգրի-լէրին Նէգրինին վէ Փալլօսըն ան-լէր իլէ միւլթէրիք օլտըղը միւտ-տէթին խիթամ Կուլտըղըն կէօ-թէրիք: Ասիալը Եհհուտիլէր ղայ-րի միւմին օլուպ, Փալլօսըն Նէգ-րիլէր իլէ միւլթէրիք օլտըղը լէ հիւսն ի նազարլարընը թահսիլ էթմէք խթէտիլի Եհհուտիլէր ի-սէ պուլար օլմայըպ միւմին Եհ-հուտիլէր խտի: Իշթիմալ տըր քի պու Եհհուտիլէր էֆսուսը վէ Փալլօսըն մուհլիք տիւլմէնլէրին-տէն խտիլէր: « Եարտըմ էտինիլ » Եա՛նի Փալլօսըն ախգ ու կիրիֆթ իլէ անտէն ինթիգամ ալմագ ի-շիւն մու՛ալլէնէթ էտինիլ տէ-մէք տիր: Պուլար Փալլօսըն՝ ա-լէյհինտէ շիքեայէթ էթմէյէ պիր պէհանէ պուլտըղլարը իշիւն շիւպ-հէսիլ չօգ սէվինտիլէր: Հէյքէլին խարիճինտէ Փալլօս իլէ պէրա-պէր պիր Եուհանի կէօրմիւլ օլուպ, շէրի՛աթ ադըղը իշէրիտէքի հալ-լիլէ Եախօտ ասըլ հէյքէլին իշինէ պիր էճնէպլի պէրապէր կէթի-րի տէյիւ պաղըրմաղա պաղլատը-լար:

ղըրըրլար խտի: (29) (Ձիրա պուլն-տան էվիլէլ շէհրաէ անրն իլէ պէրապէր էֆսուսը Եթրօֆի-մօսը կէօրմիւլ օլմալարըյէ, Փալլօս անը հէյքէլին իշինէ կէթիւրտի ղանն էթտիլէր:) (30) Վէ պիւթիւն շէհր թահ-րիք օլունարագ, խալգ գօշու-լըպ Փալլօսը թուլթարագ, հէյքէլտէն տըղարը շէքտիք-լէրի կիպի՝ գափուլար գա-փանտը: (31) Անլէր տախի գաթ-լինէ գաստ էթմէքտէ իքէն, ալայըն պին պաղըրնա՝ Պիւ-5, 6: — 7 Պ. 20. 4: — 8 Պ. 26. 21:

Հէյքէլ գան իլէ մուրտարլան-մասըն Եախօտ հէյքէլէ վէ մէգ-պահա իլթիճա էթմէսին տէյիւ Փալլօսը շէքիպ տըղարը չըգար-տըլար: չիւնքի պիր տէֆ՝ա եհտ-լէրինէ կէշիւրտիքտէն սօնկրա անըն գաթլինէ գաստ էթմիւլ խտիլէր: Բօմալը պին պաղը Փալլօսը Եհհուտիլէրին Եհհինսէն գուրթարը: Այաթ 31—40:

Եհհուտիլէր անսըղըն պէօյլէ պիր հիւճուլմ էտիպ, անը գաթլ էթմէյէ հաղըրլանմագտա իքէն Բօմալը ալայըն պին պաղըրնա խապէր կիթտի: Անլէր միւրատ-լարընըն իճրասը իշիւն պիր ազ միւտտէթ թէրէտտիւտէ գալ-տըլար, վէ պու ազ միւտտէթ պին պաղըյա խապէր կիթմէ-սինէ քիֆայէթ էտէր խտի: Մէգ-քիւր պին պաղը հէյքէլ մէյ-տանընըն շըմալի ղարպը քէօէ-սինտէ պիր թէփէ իւզէրինտէ պուլունան պիր գալմատէ սաքին օ-լուպ, մէգուլար գալմանըն դուլ-լէսինտէն պիւթիւն հէյքէլ վէ հալլիլէրի սէյր օլունարագ գուլ-լէնին հէյքէլ իլէ իլթիլաթը տա-խի վար խտի: Պին պաղը սիւրաթ-լէ տալմանըպ, ֆէսատ հէր Նէ

թիւն Երուշալիմ ալթ իւսթ օլտու՝ տէյիւ խապէր եհթիլ-տի: (32) Օլ տախի ֆիլ հալ-՝ասքէրլէր իլէ եիւզ պաղը-լար ալթ իւզէրլէրինէ գօշ-տու. վէ անլէր պին պաղը իլէ ՝ասքէրի կէօրտիւքտէ, Փալ-լօսը տէօյմէքտէն ֆարիղ օլ-տուլար: (33) Օլ ղէման պին պաղը Եաղլաղըպ անը թուլթ-տու, Վէ իքի ղինճիլ իլէ պաղ-լանմասընը էմը Ետիպ՝ քիմ ի-տիլինի վէ Նէ Եափմըլ օլտը-ղընը սուալ էյլէտի: (34) Վէ գալապաղըգտա պաղըսը շէօյ-լէ վէ պաղըսը պէօյլէ պաղըր-մալարըյէ, կիւրիւլթիւտէն հաղիգաթ ը հալլէ վաղըք օլա-մատըղընտան, անըն գալայա կէօթիւրիւլմէսինի էմը էթտի: (35) Վէ Նէրտիպանէ կէլտիլինտէ՝

9 Պ. 23. 27: 24. 7: — 10 Այ. 11: Պ. 20. 22: — 11 Ալգ. 23. 18: Եուհ. 19. 15: Պ.

գաստար տախի աղըր վէ պէօյիւք օլտա, անը պաստըրմաղա քեաֆի ՝ասքէր պէրապէր կէթիւրտի: Պին պաղը Փալլօսը միւճրիմ վէ գապա-հաթլը գըյաս էտէրէք անըն գա-պահաթընը անկլամագ վէ անըն ի-լէ խըյանէթէն տալմանըլմասըն տէյիւ քէնտիսի պիր Բօմալը ՝աս-քէր վէ գալիլթ օլտըղը հալտէ, վաղիֆէսինի իճրա էթմէք միւ-րատընտա խտի:

Այ. 35. Փալլօսը գաթլ էթ-մէք գաստընտա օլան Եհհուտիլէ-րին իկալիհամը սըգը սըգըյա ա-նըն իւզէրինէ պասմըլ օլտըղլարը աշիքեար օլուպ, ՝ասքէրլէր սէրի՛ վէ գաթլի թէտապիլթ թէշէպպիւս էթմէյէ մէճաուր օլտուլար, Եօգ-սա Փալլօս փարէլէնէճէք խտի: Այ. 36. Իշպու նիտա հէնուզ օլթուզ սէնէ էվիլէ Փալլօսըն է-

վաղը՝ օլտու քի գալապաղըղըն ճէպրինտէն տօլայը ՝ասքէրլէր անը կէօթիւրտիլէր: (36) Ձի-րա մէճմու՝ ի գալմ ՝Անը գալ-տըր՝ տէյիւ պաղըրարագ ա-րտը սըրա կէլիլէր խտի: (37) Վէ Փալլօս գալմանըն իշինէ կէօ-թիւրիւլմէք իւզրէ իքէն, պին պաղըյա խիթապէն՝ Սանա պիր շէյ սէօյլէմէքլիլիմէ րուսսաթ վալ մը՝ տէտի: (38) Օլ տախի՝ Եուհանիճէ պիլիլ մի սին. Նսէն պուլտան մուգատտէմֆէսատ չըգարըպ՝ պէրֆիլէյէ տէօրթ պին Նէֆէր հայտուա կէօ-թիւրէն Մըսըրը տէյիլ մի սին՝ տէտի: (39) Վէ Փալլօս՝ Պէն Գիլիգիանըն մէշուր շէհրի օ-լան թարսուա էհալիսինտէն Եհհուտի իմ. վէ սանա ըիճա էտէրիմ՝ գալմա սէօյլէմէքլի-

22. 22: — 23 Պաղ Պ. 5. 36: — 24 Պ. 9. 11: 22. 3:

Ֆէնտիսի՝ ալէյհինտէ տախի իշի-տիլմիւլ խտի:

Այ. 38. Եօնէֆօս պու Մըսըրը հաղընտա Եհքտիլէրինտէն միւ-թէֆէրիլէք իքի հիքեայէ էտէր: Պիր մահալտէ մէրգուճա թապի՝ օլանլար 50,000 Նէֆէր գաստար ի-տիլէր տէր, վէ տիկէր պիր մա-հալտէ Ֆէլիքս 400 Նէֆէրինի գաթլ էտիպ, 200 Նէֆէրինի տա-խի էսիր ալտը տէր: Իշպու իքի հիքեայէլէր տախի պուրատա թահ-րիւր օլունան իլէ պիրիլքտէ ալընա-րագ, գապուլէ շայան պիր հի-քեայէ ի միւքէմիլէ օլուր: Պուլ-լարըն քեաֆֆէսի 50,000 Նէ-ֆէր օլուպ՝ ՝ասքէրլէր անլէրին իւ-զէրինէ հիւճուլմ էթտիլէրինտէ, պուրատա գիքը օլունան մագ-թուլարըն վէ ֆիւրալիլէրին սայը-սը թապիլի տիր: Իշպու վաղը՝ա

յիմէ ի զն վէր՝ տէտի, (40) ՕԼ տախի ի զն վէրտիքտէն սօնկ-րա, Փավլոսն երտիպանտէ տու-

• Պ. 12. 17 :

օլ վագըթ եէնի գուհուր էթմիշ, հէմ տախի հէր քէսէ մալիւմ պիր չէյ իտի :

Ա. յ. 40. Փավլոսըն հալի տիգ-գաթա շայան պիր հալ տըր, միւ-լէթտաչարը եէտիլէ թէլէֆ օ-լունմագտան Բօմալը վէ փուլ-

րարագ՝ գալմա -էլ իլէ իշա-րէթ էթտի. վէ 'ազիմ սիւքիւթ օլտըգտա, 'իպրանիճէ իրատ ը նուլթ գ էտէրէք,

փէրէսթ 'ասքէրլէր վասըթասըյլէ խէլա օլուր, 'իսթէֆանօսըն վէ հաթթա քէնտի էֆէնտիսի օլան Գրիստոսուն էթտիլի միսիլիւ մու-հապպէթ վէ արգու իլէ քէնտի տիւլմէնլէրինէ էյիլիք էթմէք ի-չիւն սէօյլէր :

ՖԱՍԼ Ը ՍԱՆԻ

Փավլոս բէսուլըն Երուսալիմէ օլան մահպուսիյէրի վէ նուրգլար :

ՊԱՊ 22. 1-21 :

ՊԱՊ 22

(1) Էյ 'պիրատէրլէր վէ փէ-տէրլէր, շիմտի սիզէ էտէճէ-յիմ 'իսպաթ ը պէրաէթիմի տինկլէյինիզ՝ տէտի : (2) Անլէր քէնտիլէրէ 'իպրանիճէ իրատ ը նուլթ գ էթտիլինի իշիթտիք-

• Պ. 7. 2. — Բ Պ. 5. 34. — Գ Թէս. 33.

Փավլոսըն գալ'ա նէրսիպաննսան իրաս էթսիլի նուլթ. Այէթ 1-21 :

Ա. յ. 1-3. Հէր նէ գատար պու նուլթգտա զիքը օլունան վուգու- 'աթըն էքսէրիսի Պ. 9 տա զիքը վէ պէյան օլունտու իսէ տէ, Էի-նէ պու տէֆ 'ա Փավլոսըն աշվալը սէօղլէրինէ զիյատէ գուվլէթ վէ թէէսիրաթ վէրիւր, 'նուլթգընը տինկլէյնլէր եանի քէնտի միւ-լէթտաչարը քէնտիսի 'ալէյնիտէ հիտտէթլէնմիլլէր իտի : Փավլոս

լէրինտէ, տահա զիյատէ սիւ-քիւթ էթտիլէր : (3) ՕԼ տախի տէտի քի՝ Պէն Գիլիգիատա վագը՝ թարսուտա տօղմուշ՝ վէ ֆագաթ պու շէհրտէ Բիա-մալիէլին Գայագլարընտա փէր-

3: 4 Միւլ. 4. 38: Լուգ. 10. 39 :

չէրի'աթ ը Մուսավիլէյնին տիւլմէ-նի մագամընտա թուլթուլարագ, նիգամաթ ը Բօմալիյէ վէ Բօմա իմ-փէրաթ օրլըղընըն թաշթ ը մուհա-ֆագա վէ հիմայէսինտէ պուլուն-մուշ օլմասայըտը, անլէր թարա-ֆընտան փարէլէնիլ իտի :

Լաքին Փավլոս՝ խալգըն քէնտի-սի 'ալէյնիտէ օլան սէպէպսիզ 'ատալէթիւնտէն տօլայը կիւճէն-մէյիպ անլէրին էֆքէարընտան պու 'ատալէթի տէֆ՝ իլէ հիւսն ի

վէրտէ օլմուշ Դեհհուտի պիր ատէմ իմ, վէ Էէճտատըն շէ-րի'աթընտա թէտգիգ իւզրէ թէրպիյէ օլունուպ՝ 'պու կիւն սիզին ճիւմլէնիզին օլտըղը մի-սիլլիւ, Ալլահ իչիւն 'ղայուր իտիմ : (4) Էվէ էրքէքլէր իլէ գարըլարը պաղլտըպ հապա-լարա թէսլիմ էտէրէք պու թարիգէ էօլիւմ տէրէճէսինէ գատար թէ'ատտի էյլէտիմ : (5) Նիճէ քի քէահին ի ա'ղամ իլէ Բիսթիյարըլարըն պիւթիւն հիլէթի հագգըմտա շէհատէթ էտէրլէր, Էչիւնքի անլէրտէն պիրատէրլէրէ մէքթուպլար տախի ալարագ, Տըմըչգտա պուլընանլարը տախի թէքտիլ օլունմալարը իչիւն պաղլը օ-լարագ Երուշալիմէ կէթիւրմէք իւզրէ օլ թարաֆա կիտիյօր իտիմ : (6) Էվէ վագը՝ օլտու քի պէն Էօլտա կիտէր իքէն Տը-մըչգա Էագլաչտըղըմտա, էօյ-լէ վագթընտա անսըղըն էթ-րաֆըմա սէմատան 'ազիմ պիր նուր լէմ'ան էյլէտի : (7) Վէ Էէրէ տիւլտիւմ, վէ պանա՝ Էյ Սաուլ, Սաուլ, պանա նի-չիւն թէ'ատտի էտիյօրտըն՝ տէ-

յէն պիր սէտա իշիթտիմ : (8) Պէն տախի ճէվապէն՝ Է-ֆէնտի, սէն քիմսին՝ տէտիմ. օլ տախի պանա՝ Պէն սէնին թէ'ատտի էյլէտիլին Նազա-րէթի Յիսուս իմ՝ տէտի : (9) Ամմա պէնիմ իլէ պէրա-պէր օլանլար նուրը կէօրիւպ զիյատէսիլլէ գօրղտուլար ի-սէ տէ, պանա սէօյլէյէնին սէ-տասընը իշիթմէտիլլէր : (10) Պէն տախի՝ Ես Բապպ, նէ՝ Էա-փայըմ՝ տէտիմ. Բապպ տախի պանա՝ Գալգ, Տըմըչգա կիթ, վէ օրատա Էափմագլըղըն ի-չիւն թա'եին օլունան նէսնէ-լէրին ճիւմլէսի սանա սէօյլէ-նիլէճէք տիլ՝ տէտի : (11) Վէ օլ նուրըն զիյասը սէպէպիլլէ կէօրէմէղ օլտըղըմտան, պէ-րապէրիմճէ օլանլար էլիմտէն թուլթարագ, Տըմըչգա կիւ-տիմ : (12) Վէ օրատա սաքին օ-լան ճիւմլէ Էհէհուտիլլէրտէն Էհիւսն ի շէհատէթէ նալլ օլ-մուշ վէ շէրի'աթ իւզրէ միւթ-թագի 'Հանանիա նամընտա պիր ատէմ : (13) Կէլիպ Էանըմ-տա տուրարագ, պանա՝ Սաուլ պիրատէր, կէօղլէրին կէօր-

• Պ. 21. 39 : 2 Գօրի. 11. 22. Ֆիլպ. 3. 5 : — Է Պ. 26. 5 : — Լ Բօմ. 10. 2 : — Է Պ. 21. 20 : Դալ. 4. 14 : — Է Պ. 8. 3 : 26. 9, 10, 11 : Ֆիլպ. 3. 6 : 1 Թիմ. 4. 13 :

— Բ Լուգ. 22. 66 : Պ. 4. 5 : — Է Պ. 9. 2 : 26. 10, 12 : — Է Պ. 9. 3 : 26. 12, 13 : — Է Պ. 9. 7 : Տան. 10. 7 : — Է 1 Թիմ. 3. 7 : — Է Պ. 10. 22 : — Է Պ. 9. 17 :

րիգալէրինի թահսիլ էթմէքլէ քէն-տիսի հագգընտա օլան զիւ'իւմլէ-րինին պի ասըլ օլտըղընը իզհար էթմէյէ զայրէթքէարանէ չալըչ-մագտա իտի :

Ա. յ. 4, 5. Փավլոս քէնտի կէչ-միլ 'էօմիւ վէ շէրի'աթ ը Մուսա-վիլէ իչիւն օլան զայրէթի պահ-սընտան սաքիք Նազար իլէ զայ-

րէթ ի մէպուրէնին պիր էտէրինի զիքը էտէր, շէօյլէ քի օլ տէրէճէ զայրէթ պէլթի օլ զէման քէնտիսի-նի տինկլէյնլէրին էքսէրիսի թա-րաֆընտան ալա կէօսթէրիմէ-միլ իտի, Էանի խրիսթիյանլէրի շէտիտէն թէ'ատտի էթմիլ իտի : Ա. յ. 6-16. Պու հիքէայէ Պ. 9. 5-19 տա տախի պուլունուպ օլ

սիւն՝ տէտի. վէ պէն օլ սա-
'աթտա անա պագտըմ: (14) Օլ
տախի՝ հէճտառմըզըն Ալլա-
հը քէնտի իրատէթինի պիւ-
մէք վէ օլ Սալիհի շէօրմէք
վէ անըն աղղընտան սէս ի-
շիթմէք իշիւն՝ սէնի ինթիխապ
էյլէտի: (15) Զիրա կէօրիւպ
իշիթտիյին շէյլէր հագղընտա
հիւմլէ ատէմլէրէ անըն շա-
հիտի օլաճագսըն: (16) Վէ շիմ-
տի նիշիւն թէէնիսիւր էտի-
յօրսըն. գաղգ վաթթիւ օլ վէ
[Բապալըն] իսմինէ տու'ա է-
տէրէք՝ կիւնահարընտան երյ-
գան՝ տէտի: (17) Վէ վագը՝
օլտու քի պէն Երուշալիմէ

4 Պ. 3. 13: 5. 30: — 3 Պ. 3. 14: 7. 52:
— 2 Պ. 9. 1: 15. 8: — 4 Պ. 9. 12:
11. 23: 2. 14: 13: — 5 Պ. 9. 15: 26:
16: — 6 Պ. 4. 20: 26. 16: — 7 Պ. 23. 11:
— 8 Պ. 9. 14: 10. 13: — 9 Պ. 2. 38:

եէրտէ թէֆտի օլունմուշ տըր,
Պաղը թաֆտիլթ եախօտ իսթի-
մալ օլունան էլֆաղ խուսուսըն-
տա վուգու՝ պուլան իսթիլթաթ
Փալլօսըն շիմտի շէրի'աթ իշիւն
ղայրէթի վէ հաթթա շէրի'աթա
ճիւզիէն վէ զահիբէն մուխալիֆ
պուլունան հէր շէյտէն իքրահ է-
տէր Եհնուտիլէրէ խիթապ էթ-
տիյինտէն նէշէթ էտէր: Պ. 9. վէ
Պ. 26 տա պուլունմայան Նաղա-
րէթի լաֆղը պուրատա զիքր օ-
լունուր: Պուրատա տախի Հա-
նանիանըն իսմիպաղգա նիսպէթէ
զիքր օլունուպ՝ Եհնուտիլէրի լու-
գումնը Եհրտէ կիւնահարմէք
իշիւն Փալլօսըն սէյլէրիւնին թար-
ղը տիգղաթա շայան տըր: Պ.
9 տա Փալլօսըն թաֆէլէր իշիւն
օլան րէսպէթ ի մախսուսէսի Հա-
նանիա վասըթասըլլէ՝ քէնտիսինէ
իսպար օլունտըղը թէֆհիմ օլու-
նուր իսէ տէ, պուրատա զիքր օ-

'ալտէթ էտիպ հէյքէլտէտու'ա
էտէր իքէն, հալը վէճտաթ օ-
լարագ՝ անը կէօրտիւմ: (18) Օլ
տախի պանա ԼՁափուգ օլ,
վէ 'ալ էլ 'աճէլէ Երուշալիմ-
տէն չըգ, զիրա պէնիմ հագ-
ղըմտա շէհատէթինի գապուլ
էթմէյէճէքլէր տիր՝ տէտի:
(19) Պէն տախի՝ Եա Բապալ,
պէն սանա միւմին օլան քի-
մէսնէլէրի հապս էտիպ, 'սի-
նաղօղլարտա տէյմէքտէ օլ-
տըղըմը, (20) 'Վէ սէնին շէհի-
տին իսթէֆանօսըն գանը տէօ-
քիւլիւր իքէն, օրատա հաղըր
պուլունուպ՝ Էանըն գաթիլինէ
րաղի օլարագ, անը էօլտիւ-

Իպր. 10. 22: — 2 Պ. 9. 26: 2 Պ. 12.
2: — 3 Պ. 14: — 4 Պ. 10. 14: —
5 Պ. 10. 17: — 6 Պ. 7. 57: — 7 Պ. 11.
48: 7. 58: 10. 13: — 8 Պ. 2. 38:

լունմաղ. Փաղաթ Ա.յ. 21 տէ
Փալլօս թէպըլիյէ ի զիմլէթ զըմ-
նընտա, Մէսիհին հիյն ի զուհու-
րընտա վուգու՝ պուլաճաղը փէյ-
ղամպէրէր թարաֆընտան իսպար
օլունան Եանի հայաթ միւթտէսի-
նին թաֆէլէրէ վա'ղ վէ թէպըր
օլունաճաղը քէնտիսինէ իլճամը
մախսուս իլէ Փարիզէ ի զիմլէթ
էտիլտիյինի պէյան էթմէյէ մէճ-
պուր օլտու:

Ա.յ. 17—21. Պու իֆատէլէր ի-
լէ Փալլօսըն միւրատը նէ սէպէպ-
տէն քէնտի գալմը արասընտա
տէյիլ, անճագ թաֆէլէր արա-
սընտա շալըմը իտիյինի պէյան
էթմէքտէն իպարէթ տիր. սէ-
պէպ տախի մահգէն պու տըր քի
Ալլահ Երուշալիմի վէ քէնտի միւ-
լէթինի պրագմաղա քէնտիսինէ
էմր էթմիլ իտի. Քէնտի գիւլիմին-
ճէ քէնտիսի էվլէլա խրիսթիյան-
լարա թէ'ատտի խուսուսընտա զի-

րէնլէրին լիպասլարընը պէք-
լէմէքտէ օլտըղըմը քէնտիլէ-
րի պիլիլէրէր տէտիմ իսէ տէ,
(21) Պանա ճէվապէն Կիթ, Գի-
րա պէն սէնի ուզագ մահալէ,
թաֆէլէրէ իրսալ էտէճէյիմ՝
տէտի:

(22) Վէ պու սէօղէ գատար
անը տինկլէյիպ, պիւլէնտ ա-
վաղ իլէ՝ Պու միսիլիւ ատէ-
մի Եհր Եիւզիւնտէն գալորըր,
'զիրա Եաշամասը ճաիլ տէ-
յիլ տիր՝ տէտիլէր: (23) Իմտի
անլէր պաղըղարագ, լիպաս-
լարընը աթըպ հալայա թօղ
սաշտըղլարը սըրատա, (24) Պին
պաշը նէ սէպէպտէն տօլայը
'ալէյինէ պէյլէ պաղըղը-
տըղլարընը անկլամագ իշիւն՝

7 Պ. 4: 8. 3: — 8 Պ. 9. 15: 13. 2:
46. 47: 18. 6: 26. 17: 10. 13: — 9 Պ. 11.
48: 7. 58: 10. 13: — 10 Պ. 2. 38:

յատէ զայրէթի պուլունտըղը մա-
լիւմ օլտըղընտան՝ սօնկրա գա-
պուլ էթտիլի տինէ տաիր օլան
շէհատէթի տաճա զլյատտէ գա-
պուլ օլունաճաղըմը, Փաղաթ
քէնտի միւրատընը իճրա էթմէք-
լիյէ Ալլահ միւսա'ատէ էթմէտի,
քէնտիսի տախի թաֆէլէրէ վա'ղ
էթտիլիտէ իլճամը մախսուսէ
իմթիսալէն հարէքէթ էթտիլիտի
պէյան էտէր:

Փալլօսըն նուճը խալըն շամաթասըլլէ
մէն՝ օլունու, վէ իմթիյաղը Բոմալիսիլլէ
քէնտիսի սարպ օլունմագսան հիմայէ
օլունու: Այաթ 22—30:

Ա.յ. 22. Հէր նէ գատար Փալ-
լօս նուճընը տինկլէյէլէրի կիւ-
նէնտիլմէյէ գլյատտէյիլէ տիգ-
ղաթ էթտի իսէ տէ, անլէր օլ
տէրէճէ ինսաֆաղը վէ զաղապնաք
վէ թէհամիլիւրիլ իտիլէր քի Փալ-
լօսըն թաֆէլէրէ օլան րէսալէ-

Գամլը իլէ իսթինթագ օլուն-
սըն՝ տէյէրէք գալ'անըն իշի-
նէ կէօթիւրիւմէսինի էմր էյ-
լէտի: (25) Վէ անը գայըղլար
իլէ կէրիպ պաղլատըղլարըն-
տա, Փալլօս օրատա տուրան
Եիւզ պաշըյա՝ Զրօմալը վէ
ղայրի մահքիւմ պիր ատէմի
տէյմէք սիղէ ճաիլ մի տիր՝
տէտի: (26) Եիւզ պաշը տախի
պուլուն իշիթտիլէրէ, կիտիպ՝
նէ էտէճէյինէ [տիգղաթ էյ-
լէ] զիրա պու ատէմ Բոմալը
տըր՝ տէյիւ պին պաշըյա խա-
պէր վէրտի: (27) Պին պաշը
տախի Փալլօս Եանընա կէլիպ,
անա՝ Սէն Բոմալը մը սըն,
պանա սէյլէ՝ տէտիլէրէ, Էվ-
լէթ տէտի: (28) Վէ պին պա-

8: 1 թիմ. 2. 7: 2 թիմ. 1. 11: — 9 Պ. 21.
36: — 10 Պ. 25. 24: — 11 Պ. 16. 37:

թի խուսուսընտա կէրէք իզահաթ
վէ կէրէք պէրաթ ի զիմլէթ նէվ-
ինտէն պիր սէօղ տինկլէմէյէ
սապըլարը Եօղ իտի:

Ա.յ. 25, 24. Աթիտէ աշիքեար
օլաճաղը վէճէլէ պին պաշը տօղ-
րու վէ ինսաֆը պիր ատէմ իտի,
Փաղաթ Փալլօս ֆիլ հագիգէ
միւճրիմ օլնատըղը հալտէ նէ սէ-
պէպտէն խալըն անըն 'ալէյինէ
հիտտէթլէնիպ ճիւմլէսի պիրտէն
անըն գաթիլինի թալէպ էթտիլէ-
րինի անկլայամաղ իտի. վէ տախի
Փալլօս վէ Եհնուտիլէր իպրանիճէ
թէքլիւմէթտիլէրինտէն սէօղ-
լէրինին մա'նասընը ֆէհմէտէմէղ
իտի:

Ա.յ. 25—29. Պու վագը'ա փէք
թապիլի իտի. Փալլօսըն իմթի-
յաղը Բոմալլիյէ մալիք օլնատընը
պին պաշընըն խաթր ու խայալի-
նէ կէլմէտիլի 'աճաիպ տէյիլ տիր.
վէ օլ վագըթ վուգու՝ պուլան քէյ-

չը ճեղակայէն՝ Պէն պու հիմա-
յէթ իմթիյազընը քիւլլի ագ-
չէ իլէ էտինտիւմ՝ տէտի. ֆա-
գաթ ֆալլօս՝ Պէն հէման օ
հալէ տօղտօրմ՝ տէտի. (29) Պու-
նուն իւզէրինէ անը իսթին-
թագ էտէճէք օլան քիմսէլէր
տէր 'ադապ անըն եանըն-
տան չէքլիտիլէր. վէ պին պա-
չը անըն Բօմալը օլտըղընա ա-
կեահ օլտըղընտա՝ անը պաղ-
լատըրը իչիւն գօրգտու:

(30) Վէ էրթէսի կիւն Եէ-
հուտիլէր թարաֆընտան նէ
իչիւն իթթըհամ օլունտըղընըն

— Պ. 24. 16: 1 Գօրն. 4. 4: 2 Գօրն. 1.

Ֆիլէթին միւշքիլաթընտան տօլա-
յը թէրէտտիւտ էթմէսիլէ միւշ-
րիւմ 'ատտ օլունան քիմսէյի տարալ
էթմէքլէ անա ճիւնհասընը իբրար
էթտիւմէք օլ զէման Բօմալի մէ-
մուրլարըն 'տտէթինէ միւթապըգ
իտի, ֆագաթ ասլա թէֆթիլ էթ-
մէյէրէք պիր ատէմի տարալ էթ-
մէք քիւլլիլէն նասէզա իտի: Փալ-
լօս իսէ տարալ օլունմագտան գուր-
թուլմաղա միւշքիլաթիւր օլունալ, պու-
նա տալիս էէտինտէ պուլունան
չարէյի գուլլանմաղա մէզուն օլ-
տըգտան մա'տա պօրճլու իտի պի-
լէ. անը տարալ էթմէք իքի խու-
սուստա ճիւնհալը օլաճաղըտը,
էվիլէա՝ Միւճրիմ օլմասընա պիր
վէճէլէ իսպաթ եօղ իտի, վէ սա-
նիէն իմթիյազը Բօմալիլէ մա-
լիք օլտըղընտան միւճրիմ օլսա
պիլէ տարալ օլունմաղա, զիրա օլ
նէվի ճէզա քէօլէլէրէ մախսուս
իտի, վէ եիւզ պաչը իլէ պին պա-
չընըն մա'լիւմիւ իւզրէ պիր Բօմա-
լըյը զինճիրպէնտ էթմէլէր. քէն-
տիլէրինի միւթթէհիւմ գըլտը. Պ.
16. 35—39 ըն թէֆսիւրինէ միւ-
րաճա'աթ օլունա: Հիւքիւմէթ ի
Բօմալիլէնին 'աղամէթ վէ հալմէ-

հագիգաթընը պիլմէք իսթէ-
մէքլէ, անը [պաղլարընտան]
չէօղիւպ՝ պաչ քեահինլէր իլէ
պիւթիւն միլլէթ մէճլիսինին
կէլմէսինի էմր էտէրէք, ֆալ-
լօսը էնտիլիլալ՝ հուզուրլարը-
նա իհզար էյլէտի:

Պ Ա Պ 23

(4) Վէ ֆալլօս միլլէթ մէճ-
լիսինէ տիգգաթլէ նաղար է-
տիպ՝ էյ պիրատէրլէր, 'պէն
պու կիւնէ տէկին Ալլահըն
հուզուրլարտա քիւլլիէն զա-

12: 4. 2: 2 Թիւմ. 1. 3: Իպր. 13. 18:

թի էյամընտա իմթիյազը Բօմա-
լիլէ իսթիհասալէթմէք զայէթ միւշ-
քիւլ պիր էյ իտի, ֆագաթ Բօմա
լիսինին էրէք վէ ճէլալի իգալէ օ-
լունտըգտան սօնկրա իմթիյազը
մէզպուր ազ ազչէ իլէ թահսիլ օ-
լունտըղը միսիլիւ գըյմէթի տա-
լի ազ իտի:

Ա.յ. 30. Պին պաչը պու եօղ ի-
լէ քէնտիսինէ 'աճաիպ վէ անկա-
լըլմաղ կէօրիւնէն պիր տա'վայը
ֆասլ էթմէք իչիւն տօղրու վէ
մէմտուհ վէճէլէ հարաքէթ էտիպ
մատտէյի քէնտի էլինտէն կէլէն
վէսիլլէր իլէ թէհարրի էյլէտի:

Պ. 23. Ա.յ. 1. Փալլօս ֆիլհա-
գիդէ Եէհուտիլէրին միլլէթ մէճ-
լիսինին հուզուրլարտա տուրուր,
ֆագաթ պու մէճլիս ի մէզպուրըն
րէսմէն թէճէմիւլի տէյիլ տիր:
Բօմալը պին պաչը Եէհուտիլէրին
պէօյիւքլէրինի, հուզուրլարտա
ֆալլօսը իսթինթագ էթմէք զըմ-
նընաա ճէլալ էթմիլ իտի: Պու
մէճլիսէ րիստէթ էտէն քեահին ի
ա'զամ օլմայըպ պին պաչը օլտըղը
զաննը զալիպ տիր, Պունա պի-
նաէն Փալլօս պիւլա թէալիսիւր
պէրաէթ ի գիմմէթէ պաչլար, վէ

միր ի խալիս իլէ հարէքէթ
էյլէտիւմ՝ տէտի: (2) Գեահին ի
ա'զամ Հանանիա տալիս անըն
եանընտա տուրանլարա Բաղ-
զընա վուրմալարընը էմր էթ-
տի: (3) Օլ զէման ֆալլօս ա-
նա՝ էյ պատանալը տիվար,
սէնի Ալլահ վուրաճագ տըր.
սէն շէրի'աթ միւճլիպինճէ պէ-
նի մուհաքէմէ էթմէյէ օթու-

Բ. 3 Միւլ. 22. 24: Եր. 20. 2: Եուհ. 18.
2. 22: — Է. Լալ. 19. 35: Թէս. 25. 1, 2:

անըն էվիլ սէօյլէտիլի սէօյլէր
միւնսիֆանէ վէ թէհսիլի եօղ ի-
լէ պէրաէթ ի գիմմէթ էթմէյէ
նիլլէթի օլտըղընը կէօսթէրի:

Ա.յ. 2. Պու Հանանիա Պ. 4. 6.
վէ Լուգ. 3. 2. վէ Եուհ. 18. 13
տէ զիքր օլունան Հանան տէնի-
լէն զաթ տէյիլ տիր. պու Հանա-
նիա թ. Մ. 48 տէ քեահին ի ա-
զամ նասպ օլունուպ թ. Մ. 52 տէ
Մամարիալըլար թարաֆընտան ի-
րատ օլունան պա'զը շիքեսյէթ-
լէրտէն տօլայը ֆասլը տալմասը
իչիւն Բօմայա ճէլալ օլունտու: Օ-
րատա թէպիլլէ օլունարագ մէ-
մուրլիլէթինէ ի'ատէ օլունտու:
Գեահին ի ա'զամըն ֆալլօսա վուր-
մալարը իչիւն պէնտէլլէրինէ օլան
էմրի պիւլա շիւպէլ խըրս իլէ վէ
ղայրի մէլըու իտի. զիրա Փալ-
լօս միւնսիպիլթսիլ պիր էյ սէօյ-
լէմէմիլ իտի:

Ա.յ. 3—5. Պու այէթլէրին մէ-
'ալ վէ մէֆհուլը ֆարգը վէճէլէ
տէրք օլունուպ միւճէսիլլէր պէյ-
նիտէ չօգ իսթիլաֆա մուճիպ օլ-
մուշ տըր. իւչիւնճիւլ այէթտէ մու-
հարէր օլան ֆալլօսըն սէօյլէրի
պէտտու'ա նէվինտէն տէյիլ, ան-
ճագ փէյղամպէրանէ սուրէթլէ
անկալըլմալը տըր, եանի Ալլահ
մութլագա պէյլէ հագգսըղըղըն
ճէզասընը վէրէճէ տիր՝ տէմէք
իսթէր, վէ ֆիլհագիդէ պու իս-

րուր իքէն, Էիւլաֆ ը շէր՝ օ-
լարագ, պանա վուրմալարընը
մը էմր էտիլօրսըն՝ տէտիք:
(4) Վէ եանընտա տուրան-
լար՝ Ալլահըն քեահին ի ա-
զամընա մը շէթմ էտէրսին՝
տէմէլլէրիլլէ, (5) Փալլօս էյ
պիրատէրլէր, անըն քեահին ի
ա'զամ իտիլինի Դպիլմէյօրը-
տըմ. զիրա՝ Էֆալմընըն ըէի-

Եուհ. 7. 54: — Պ. 24. 17: — Է. Խուր.
22. 28: Վա' 10. 20: 2 Պէտ. 2. 10: Եւհ. 8:

պար սօնկրա իթմամ օլունտու.
զիրա Հանանիա պուլնտան օն սէ-
նէ սօնկրա Երուշալիմ մուհասէրէ
օլունտըղը զէման գաթլ օլունտու:
Պիւլա շիւպէլ ֆալլօս պուրատա
մուհարրէր օլան սէրթ սէօյլէրի
եա'նի « պատանալը տիվար » քէ-
լամըն քեահին ի ա'զամ թարա-
ֆընտան պիւլայրի հագգըն չէքմիլ
օլտըղը հագգաթէթ սէպէպինտէն
հիտտէթլէ սէօյլէմիլ իտի, վէ
պա'զըլարըն թէֆսիլլէն կէօրէ
այէթ 3 ին մէ'ալլինէ նագարէն ի-
թիզար էթմէք նիլլէթինտէ իտի:
Պա'զըլարըն թէֆսիլլէն կէօրէ՝
ֆալլօս մէզքիւր քէլամը 'իսա է-
ֆէնտիմիլ Մաթ. Պ. 25 տէ մու-
հարրէր պուլունան պա'զը սէրթ
սէօյլէրի իսթի'մալ էթտիլի մի-
սիլլիւ գուլլանմը տըր: Պէշինճի
այէթտէ մուհարրէր պուլունան
սէօյլէրին իւչ նէվի թէֆսիլլի վար
տըր: Պիրինճի թէֆսիլլի շու տըր
քի պու սէօյլէր միւլաթալիլանէ
սէօյլէնիլմիլ տիր, կէօյա 'պու
վէճէլէ նասէզա հարէքէթ էթմիլ
օլտըն քիահին ի ա'զամ թանըյա-
մամ՝ տէմիլ օլա. ֆագաթ պու
թէֆսիլլի հէման պու այէթտէ
պուլունան իսթիլսրաճա միւթա-
պըգ կէլմէզ, վէ պինտէն 'այլէյ
րէտտ օլունմագ կէրէք տիր: Ի-
քինճի թէֆսիլլի շու տըր քի ֆալ-
լօս մէզքիւր սէօյլէրի սէօյլէտիլ-

սինէ քէօթիւ սէօյլէմէյէսին տէյիւ մուհարբէր տիր՝ տէտիւ: (6) Վէ Փալլօս անլէրին պիր գըսմը սատուգիլէր վէ տիկէրի ֆէրիսիլէր օլտըղընը

Է. 26. 5: Յիւրի. 3. 5: — Է. 24. 15:

տէն սօնկրա խըրս իլէ վէ զայր ի մէմուռ վէճիլ սէօյլէմիլ իտիյինի կէօրիւպ տէր հալ խաթապընը թէվալէքարէնէ իբրար էյլէտի: պու թէֆսիր գապուլէ շայան օլապիլիր, գիրա Փալլօսըն հիջ պիր վագըթ պիլա իլլամ հարէքթ իթմէտիյինի վէ եախօտ ապա խաթա իթմէտիյինի իտաի'ա էտէմէյիլ: վէ ֆիլհապիգէ ֆալլօսըն մէգըիւր սէօյլէրի Բրիստոսուն քէնտի հագգըր հաքիմէրի Գայաֆա վէ ֆիլաթօսըն հուգուրընտա պուլուրաղը քէլամարտան քիւլիէն միւթէֆէրիլ տիր: Շու տաիսի մալիւմ օլա քի Փալլօսըն պու սէօյլէրի Բրիստոսուն Հաքիմ ի մութլագ սըֆաթըյլէ Մաթ. Պ. 25 տէ սէօյլէտիյի սէօյլէր իլէ տէյիլ, անձագ Փալլօս միսիլիւ հաքիմ հուգուրընտա տուրտըղը վագըթ սէօյլէտիյի սէօյլէր իլէ թաթալիգ օլունմագ կէրէք տիր: Ուսուլը թէֆսիր տաիսի պուսու թալէպ էտէր: Իւլիւնձիւ թէֆսիր տաիսի շու տըր քի Փալլօս «Քեհհին ի ա'գամ իտիյինի տէր խաթըր էթմէտիլ» տէմէք իսթէմէյիլ «քեհհին ի ա'գամ իտիյինի ֆիլհապիգէ պիլմէգ իտիլ» տէմէք իսթէր: պու միւմքին իսէ տէ իհթիմալ վէ թապիլի տէյիլ տիր: Միւմքին տիր քի օլ գէման Հանանիա քէնտիսինի սաիլէրտէն միւթէֆէրիլ գըլան էլլիսէ ի րէսմիլէյի լապիս օլմամը վէ եախօտ րէիս մէվգըլիտէ պուլունմամը իտի: Փագաթ Փալլօս գիբըր էթտիյի իսթիլարաձտա երնէ քէնտիսի 'ալէյհինտէ հիւքմ էթմիլ տիր: գիրա գալմըն րուէսապըն

պիլմէքլէ, մէճիլստէ՝ էյ պիլա տէրէրէր, Էպէն ֆէրիսի օլտու ֆէրիսի օլտու, գըյամէթ իւլէ էմվաթըն Էիւմիտիլտէն տօլալը մուհաքէմէ օլունույօրըմ

21: 26. 6: 28. 20:

տան օլտըղընը պիլիր իտի: Ս. Ե. 6. Փալլօս մէճիլսին հիլէթինտէն վէ պէլքի քէնտի խըրս իլէ սէօյլէտիյի սէօյլէրին էսէֆ օլունաձագ թէֆսիրաթընտան օլգէման վէ օլ մէճիլս թարաֆընտան քէնտի սէօյլէրին տինկէնիլմէյէճէյինի վէ իսպաթը պէրաթինին գապուլ օլունմագաղընը ալիքարէ կէօրտիւ: Պուսա պինտէն քէնտիսինի վէ տա'վասընը մագարաթտան վիգայէ իչիւն 'ագիլանէ վէսիլէ իսթիլմալ էյլէտի: Մէճիլստէ հէմ ֆէրիսիլէր հէմ սատուգիլէրին պուլունտըգըլընը կէօրիւպ պու իքի ֆըրգայը պիրի պիրիլէ միւճատէլէյէ տիւլիւրտիւ, վէ պէյլէճէ իքիսինին քէնտի 'ալէյհինտէ օլան 'ատալէթլէրինի պիհուտէ էթտի: Ի'թիրաղ օլունուր քի Փալլօս օլ գէման գամիր ի վաք իլէ քէնտիսինի ֆէրիսի օլտըղընը իբրար էտէմէգ իտի, ֆագաթ պու իգըրըն տօղրու անկաղըլտըղը ալիքար տըր: Սատուգիլէր թարաֆընտան րէտտ օլունուպ ֆէրիսիլէր թարաֆընտան գապուլ օլունան գըյամէթ իւլէ էմվաթ թա'լիմի նիսպէթլիլէ ֆէրիսի իտիյինի իգրար էթմէք իսթէտի վէ սէօյլէրի տաիսի պիլթթապիլ' պէյլէ անկաղըլըր: Պիր տէ ի'թիրաղ օլունապիլիր քի Փալլօս 'ալէյհինտէ օլան չիքայէթ գըյամէթ իւլէ էմվաթ խուսուսընտա օլունալանձագ չէրի'աթը Մուսալլիլէ վէ հէյլէլին հիւրմէթի վէ երուլալիմ էհալիսինի իսթիլալա տիւլիւրմէք խուսուսալարընտա օլտըղընտան Փալլօս նէ հագգ իլէ

տէյիւնիտա էթտի: (7) Վէ պուսնու սէօյլէտիլինտէ՝ ֆէրիսիլէր իլէ սատուգիլէրին արասընտա միւնաղա'ա զուհուր էտիլ' ճիւմհուր իքի ֆըրգա օլտու: (8) Զիրա սատուգիլէր գըյամէթ վէ մէլէք վէ րուհեօգ տըր՝ տէրէր: ֆագաթ ֆէրիսիլէր իքիսինի տէ իգրար էտէրէր: (9) Վէ պէօյիւք կիւրիւլթիւ վուգու' պուլուպ ֆէրիսիլէր թարաֆընըն 'ուլէմասը գալգըպ' Բիու ատէմտէ պիր քէօթիլիւք պուլմայօ

Մաթ. 22. 23: Մար. 12. 48: Լուգ. 20. 27: — Բ. 25. 25: 26. 31: — Է. 22. 7:

« Գըյամէթ իւլէ էմվաթ իւմիտիլտէն տօլայը մուհաքէմէ օլունույօրըմ » տէյէպիլիր: Վագը'ա ապըլ մէսէլէ պու իտի քի Փալլօս շէրի'աթը Մուսալլիլէ հըֆգ էթմէքտէն գաթ'ը նագար, եալընը Բրիստոսուն քէֆարէթինէ վէ էմվաթտան գըյամէնա իման էթմէքլիլէ զիյատէ հէճմիլէթ վէրիպ օլ թա'լիմաթը վա'գ էտէր իտի: գիրա խէլաա իւմիտի օլ թա'լիմաթ մէպին տիր: Վէ Փալլօս տէմէք իսթէր քի՝ պէն պու իւմիտէ կէօրէ ճէհտ էթմիլ օլմասայըտըմ, միլլէթտալարըմ 'ալէյհինտէ պէհանէ արամաղար իտի:

Ս. Ե. 7—10. Փալլօսըն իսթիլմալ էթմիլ օլտըղը վէսիլէ մէճիլսի մուլալէ ֆէթիլ տիւլիւրմէքլիլէ միւհեսիլ օլտու իքի ֆըրգա արասընտա պուլունան 'ատալէթ ի գատիմէ 'ալլիլէնէք ֆէրիսիլէր սատուգիլէր 'ալէյհինտէ օլան 'ատալէթլէրին ույանմասըյլէ Փալլօս 'ալէյհինտէ օլանը մուլագգաթէն ունութտուլար: վէ հաթթա անլէրտէն պա'ղըլարը Փալլօսըն իւհամ իլէ սէօյլէմիլ օլտըղընը իմա էթմէյէ միւթէճէսաիլ օլտուլար: Պու էճիլտէն սատուգիլէր միսիլ

րըղ. Ժամմա էյէր պիր րուհեա պիր մէլէք անա սէօյլէտի իսէ, [Ալլահա գարըը մուհարբիպ պուլունմայալըմ] տէյէրէք միւնաղա'ա էտէրէր իտի: (10) Վէ չօգ վէլլէլէ վուգու'ընտա Փալլօս անլէր թարաֆընտան փարէլէնիլտէյիլ պին պալը խալֆ էթմէսիլլէ, 'ասաքէրէ՝ էնիպ անլէրին իլլէրինտէն անը գալիւպ գալ'այա կէթիրմէլէրինի էմըր էթտի:

(11) Վէ էրթէսի կէճէ Բապպ անըն եանընտա տուրուպ' էյ 17. 48: — Է. 18. 9: 27. 23, 24:

իւ Փալլօսա պուլգգ էթտիլէր իսէ տէ անը անլէրին 'ատալէթինտէն սիյանէթ էթտիլէր: Պու իքի ֆըրգա արասընտա օլան մէսէլէ իսէ պիւլա չիւպէն սատուգիլէր քիւլիլէն գէլալէթտէ օլուպ ֆէրիսիլէրին թա'լիմի տօղրու իտի: սատուգիլէր րուհըն վէ մէլէքլէրին վէ ախրէթին վար իտիյինի ինքեար էտէրէր իտի: պուլար պիր թագըրիպ տինսիլ օլուպ պիլիմ վագըթմըղտա տաիսի անլէրին էմալիլ չօգ տըր:

Վուգու' պուլան մուլալէթիլն նէթիլէսի պու իտի քի Բօմալը պին պալը մէլհուր մազպուսընն սէլալմէթի իչիւն էնտիլէ էտիլ անը մէճիլսին շամաթտը վէ 'ատալէթինտէն գուրթարտը: պին պալը Փալլօսըն Եհհուտիլէրին պէյիւքլէրի հուգուրընտա իսթիլթագ էթմէքլէ մա'լիւմաթ թա'հիլ էթմէք իւմիտիլտէն մահրու' գալտը: Փալլօս տաիսի քէնտի միլլէթինին պէյիւք մէճիլսի հուգուրընտա իսպաթը պէրաթ էթմէք ֆուրտաթընտան մահրու' գալտը:

Ս. Ե. 11. Պու այլէթտէն ալիքեար կէօրիւնիւյօր քի կիւնտիւղիւն վուգու'աթը Փալլօսը մէյուս պրագմը

Փաւլոս, ճէսուր օլ, զիրա Ե-
րուշալիմայէ պէնիմ հագգըմ-
տա շէհատէթ Եթտիլին կիպի,

Խոթի պիհուզուր վէ միւքէտտէր օ-
լարագ իսթիրահաթ Էտէմէտի, վէ
Բապպ մահաուսի վէ միւճիգէ Թա-
րիգիլէ անը միւթէսէլի վէ միւ-
ֆերրահ գըլտը, Բապպ անը Թէ-
մին Էտէր քի քէնտիսի եինէ Էֆէն-
տիսի իչիւն շէհատէթ Էտէմէք տիր,
օլ շէհատէթի տախի Բօմա իմիէ-
րաթօրլըլընըն վէ հաթթա տիւն-
եանըն փաթիթաթը եանի նէֆսի

Բօմատա տախի Էօյլէ շէհա-
տէթ Էթմէլիսին տէտի,

Բօմատա Էտէմէք տիր,

Բապպ հէր զէման քէնտի գու-
լարընը էն ալա վէ հալլէրինէ միւ-
նասիպ վէճիլէ միւթէսէլի գըլտը,
վէ անլէր եալընըլ իմտատ վէ իս-
թիրահաթա տէյիլ, անճագ մաղ-
ֆէրէթէ տախի միւհթաճ օլտըգ-
լարընը հիսս Էթտիլըլընտէ Բապ-
պըն Թէսլիթը ֆէրալան տըր,

ՖՍՍԼ Ը ՍՍԼԻՍ

Փաւլոս Գայսէրիլէյէ կէօնէրիլիպ օրաւս մահպուս գալմասը
վէ իրաւ էքսիլի ցուրգլար:

Պ. 23. 12—26. 32:

(12) Վէ կիւնտիւղ օլտըգտա՝
Ենէհուտիլէրտէն պաղըսը իթ-
թիֆագ Էտէրէք, Փաւլօսը Էօլ-
տիւրմէյինճէ պիր շէյ եէյիպ իչ-
մէյէճէյիզ՝ տէյիւ քէնտիլէրի-
նի լա՛նէթ ալթընա գօտուլար,
(13) Վէ պու անտ իլէ իթթի-

ֆագ Էտէնլէր գըրգ քիշիտէն
ղիյատէ իտի, (14) Վէ պունլար
պաշ քեանլինլէրին վէ իսթի-
յարլարըն եանընա կիտիպ՝
Փաւլօսը Էօլտիւրմէյինճէ հիչ
պիր շէյ թաթմայաճաղըլ՝ տէ-
յիւ քէնտի քէնտիմիլի՝ ա-

ԼԱյ. 24, 30: Պ. 25. 3:

Փաւլօսըն 'էօմրիւ 'ալէյհինէ օլան սու ի
իթթիֆագ վէ թահի ը մուհաֆագասա
օլտագ Գայսէրիլէյէ կէօնէրիլիլէսի:
Այաթ 12—35:

Այ. 12—15. Ատէմլէր պիթ Թա-
պի՝ տէսիսէ վէ խիյանէթլէ օլան
գաթթտան իքրահ Էտէրլէր, վէ
պու միսիլիւ ճինայէթ Ալահա
լարմէթ Էթմէք պէհանէսիլէ իճ-
րա օլուտըլը հալտէ, իճրա Էտէն
վէ Էթտիլըլընըն գամիլլէրի քիւլ-

լիէն ֆէսատա վարմըլ օլտըլընա
տէլիլ ի գալի տիր. ֆագաթ պու
կիպի հարէքէթ տէֆաթէն վու-
գու՝ պուլտըգտան պաշգա սաիր
խուսուսլարտա ախաղլարը մէմ-
տուհ օլան ատէմլէր Թարաֆըն-
տան պէյլէ ճինայէթի իրթիքեապ
Էտէնլէր մա՛գուր թուլթուլուլ
տըրլար: Մէշուր Ենէհուտի միւ-
լէլիֆ Ֆիլօ «Սալիհ ատէմլէր Ալահ
իչիւն օլան զայրէթլէրինի մէն՝ վէ
Թէէլիլ Էտէմէք գանուլ վէ գա-

զիմ լա՛նէթ ալթընա գօտուգ,
(15) Վէ շիմտի սիզ միլլէթ մէճ-
լիսի իլէ պէրապէր անըն հագ-
գընտա օլան շէյլէրի զիյատէ
տիգգաթլէ թէֆթիլ Էթմէք
պէհանէսիլլէ եարըն եանընը-
ղա աշաղը կէթիրսին՝ տէյիւ
պին պաշըյա խապէր վէրինիզ.
պիզ տախի օ վասըլ օլմալտան
Էվվէլ՝ անը Էօլտիւրմէյէ հա-
գրըրզ՝ տէտիլէր: (16) Ամմա
Փաւլօսըն հէմիլրէ զատէսի

պու հիլէյի իշիթմէքլէ, վա-
ըրպ գալայա կիրէրէք, Փաւ-
լօսա խապէր վէրտի. (17) Փաւ-
լօս տախի եիւզ պաշըլարըն
պիրինի եանընա չաղըրըպ՝ Պու
ճիվանը պին պաշըյա կէօթիւր,
զիրա անա պիր իֆատէսի վար
տըր՝ տէտի: (18) Օլ տախի անը
ալըպ պին պաշըյա կէօթիւ-
րէրէք՝ Մահպուս Փաւլօս պէնի
չաղըրըպ՝ պու ճիվանըն սանա
իֆատէսի օլտըլը իչիւն, եա-

տը վէ պիր նէվի մուհաքէմէ օլ-
մագսըլըն, իզհար Էտէրէք Թա-
րիգ ի հագգտան իրթիտատ Էտէն-
լէրի Թա՛ղիպ, վէ գաթլ Էթմէյէ
պիլէ մէգուհ թուլթուլմալը տըր-
լար,» տէյիւ պէյան ը Էֆքեար
Էթմիլ տիր, Պիւ շիւպէ ֆաւլօ-
սըն 'էօմրիւ 'ալէյհինտէ սու ի իթ-
թիֆագ Էտէնլէր՝ Ֆիլօնըն մէպ-
տէսինէ մէպի օլտագ հարէքէթ
Էյլէտիլէր, Ղալիպա պու իթթի-
ֆագա տախիլ օլանլարըն Էքսէրի-
սի սատուգիլէր իտի. պու տախի
տիգգաթա չայան տըր քի իրթի-
քեապ Էտէմէքլէրի ֆիլ սօն տէ-
րէճէ մէքրուհ իտի իսէ տէ մէրամ-
լարընը միլլէթին պէյիլէք մէճիլ-
սինէ պիլտիլմէքտէն շէքլինմէտի-
լէր վէ մէճիլիսին մա՛լիւմաթը օլ-
տըլը կիպի օլ մէրամըն իճրասընա
մուհանա՛աթ օլմատը, Անլէրին
սու ի իթթիֆագը վէք ուսթա-
լըքլէ թէրթիպ օլուտըլը աշի-
քեար տըր: Պիթթապի՝ Բօմալը
պին պաշը տահա պիր նէթիճէյէ
կէլմէմիլ օլան իսթիլթագա տէ-
վամ Էթմէյէ րաղի օլաճաղըտը,
Պուրատա հալլլէ շու սուալ ի-
լէրի կէլիւ քի՝ Պու սու ի իթթի-
ֆագա տախիլ օլանլարըն մէրամ-
լարը պիհուտէ չըքըպ Փաւլօս ան-
լէրին խիյանէթինտէն սալիմ օլ-
տըգտան սօնկրա քէնտիլլէրինի եէ-
մինլէ լա՛նէթ ալթընա գօյալա-

րըն հալի նէ՛ օլտու: Մա՛լիւմ տըր
քի հիւքէմա ի Ենէհուտ՝ ատէմլէրին
նէգրլէրինին իճրասը զայր ի միւմ-
քին օլտըլը հալտէ նէգր Էտէնլէ-
րի նէգրին ֆարգընտան մուհաֆ
գըլմագ իտտի՝ասընտա իտիլէր.
Թալմուտտան օլան աթի իւզգիլըր
իսթիլարաճ պուհու թաստըգ Է-
տէր. «Պիր ատէմ Էթմէք Էթմէ-
յէ նէգր Էթտիլնտէ կէրէք եէսէ
կէրէք եէմէքսէ, վայ անա՛ Եթտիլի
հալտէ նէգրի՝ 'ալէյհինտէ կիւնահ
Էտէր, եէմէտիլի հալտէ 'էօմրիւ
'ալէյհինտէ կիւնահ Էտէր, Էօյլէ
իսէ նէ՛ եափմագ կէրէք տիր, հիւ-
քէմայէ միւրաճա՛աթ Էթմիլ, ան-
լէր տախի անը նէգրինտէն մուհաֆ
գըլարլար. նիթէքիմ՝ հիւքէմանըն
տիլի շիֆա տըր՝ տէյիւ մուհարէր
տիր:»

Այ. 16—22. Փաւլօսըն տիւշար
օլտըլը մուխաթարա պէյիլէք
իտի, Ֆագաթ ճիւմէսի Էվվէլտէն
Բապպա մա՛լիւմ օլուպ անըն սէ-
լամէթի իչիւն պիր չարէ թէհիյէ
Էթմիլիտի. Փաւլօսըն հէմիլրէգա-
տէսի պիր եօլ իլէ տայըսընըն
'էօմրիւ 'ալէյհինտէ օլան սու ի
իթթիֆագըն խապէրինի ալմըլ օ-
լուպ Փաւլօսա օլան մուհապէթին-
տէն նաշի պիլա թէէլիւր անա
իֆատէ Էյլէտի. Փաւլօս տախի
անիտէ տիւշար օլտըլը մուխա-
թարատան գուրթուլմանըն չարէ-

նընա կէթիւրմէքլիյիմի ըրծա էյլէտի տէտի: (19) Պին պաշը տախի անը էլինտէն թուլթուպ թէնհա պիր մահալէ չէքլիպ Պանա իֆատէ էտէճէյին նէ տիր՝ տէյիւ սուալ էյլէտի: (20) Օլ տախի՝ Էնէհուտիլէր Փալլուսըն հազգընտա տահա տիգգաթլէ պիր շէյ թէֆթիշ էթմէք պէհանէսիյլէ, անը եա- ըըն միլլէթ մէճլիսինէ էնտի- ըհսին՝ տէյիւ սանա ըրծա էթ- մէյէ իթթիֆագ էթտիլէր: (21) Ամմա սէն անլէրէ բազի օլմայասըն. զիրա պուսլար- տան անը էօլտիւրմէյինճէ եէ- յիպ իշմէմէյէ քէնտիլէրինի լա՛նէթ ալթընա գօմուշ գըրգ- տան զիյատէ առէմ՝ անը փու- սուտա պէքլիյօրլար, վէ չիմ- տի հաղըր պուլունարագ:

Ի Այ. 12:

սինի կէօրիւպ լաղըմ կէլէն վէսի- լէլէրի իսթիմալ էյլէտի: Անըն իթթիլսագ էյլէտիյի վէսլէնին՝ ա- գիւանէ օլտըր տէրքեար տըր: Եիւզ պաշըյա պիր շէյ պիլտիր- մէյէրէք նէվէլվանը տօղրու պին պաշընըն նէգտինէ կէօնտէրտի: պին պաշը տախի պիլա թէրէտ- տիւտ վէ ֆէրասէթլէ հարէքէթ էյլէտի՝ նէվէլվանը պիր թարա- ֆա ալըպ անա լէթաֆէթլէ սէօյ- լէմէսի իւզէրինէ նէվէլվան քէսպ ի ճէսարէթլէ Փալլուս ալէյհինտէ օ- լան սու ի իթթիֆագ հազգընտա թահսիլ էթմիշ օլտըրը մալիւմա- թը անա թէպլիլ էթտիքտէն պաշ- գա Փալլուսը խէլաս էթմէսի իշիւն կէրմի իլէ ըրծա էյլէտի: Իշպու- սու ի իթթիֆագըն խապէրի պին պաշըյա վաաըլ օլտըրը կիպի Փալ- լուսըն սէլամէթի մուգարբեր տիր: զիրա իմթիյաղը Բօմալլիյէ մալիք

սէնին էմրինէ միւնթաղըր տըրլար՝ տէտի: (22) Իմաի պին պաշը օլ ճիւմանէ՝ Պու շէյլէրի պանա պէյան էթտիլինի քիմ- սէյէ սէօյլէմէ՝ տէյիւ թէնպիհ էթտիքտէն սօնկրա, անը սալը վէրտի:

(23) Վէ եիւզ պաշըյարտան իքի քիշի չաղըրըպ՝ Կէճէ սա- ՛աթ իւշտէ Գայսէրիյէյէ կիթ- մէք իւզրէ, իքի եիւզ փիյատէ վէ եէթմիշ սուվարի վէ իքի եիւզ մըղըրաղը հաղըրլայընըգ: (24) Վէ Փալլուսը պինտիրիպ սէ- լամէթլէ վալի Ֆէլիքսէ կէօ- թիւրմէլէրի իշիւն, հայվանլար տախի թէտարիք էտինիլ՝ տէ- տի: (25) Վէ պէր վէճհի աթի պիր մէքթուպ եաղտը: (26) Գլա- սուտիոս Լիսիաս՝ տէվլէթլու վալի Ֆէլիքսէ սէլամ էտէր:

օլան պիր առէմէ՝ Բօմալը պիր մէ- մուրըն թահթը մուհաֆազասըն- տա իքէն սու ի մու՛ամլէլ օլուր- սա՛ մէմուրըն մէսուլլիյէթի աղըր օլուր: Պին պաշը Փալլուսըն Երու- շալիմտէ թահթը մուհաֆազատա պիլէ էմին գալամայաճաղընը կէօ- ըրիւպ ապա վաղըթ դաիպ էթմէք- սիդին անը վալինին նէգտինէ կէօն- տէրմէյէ գարար վէրտի:

Ա.յ. 23—30. Փալլուս իլէ պէրա- պէր պու գատար չօգ՝ ասքէրին կի ճնտէրլիմէսի էվլէլէմրտէ՝ աճաիւպ կէօրիւնիւր. ֆաղաթ Փալլուսքէնտի տիւշմէնլէրինին էլինտէն քիւլիլէն էմին օլունըյա գատար անըն մու- հաֆազա ի գալլիյէ թահթընտա հըֆը օլունմասը իշիւն պիր գաշ սէպէպ վար խտի. մէսէլա 1. Փալ- լուս ալէյհինտէ սու ի իթթիֆագ էթմիշ օլանլար չօգ խտի: 2. Պիր կիւն իշիւն Երուշալիմտէ օլան

(27) ԻՊու առէմ Եէհուտիլէր թարաֆընտան թուլթուպ էօլտիւրիւմէք իւզրէ իքէն, Բօմալը օլտըրընը էօյրէնտի- յիմտէ, 'ասքէր իլէ եէթիշիպ անը գուրթարաղմ: (28) Վէ ա- նըն հազգընտա էթտիլէրի շիքեայէթին՝ Կսէպէպլինի անկ- լամագ մագսէտիլլէ անը ան- լէրին միլլէթ մէճլիսինէ էն- տիրտիլիմտէ, (29) հօաթլէ եա զինճիրէ միւսթահազգ պիր ճիւրմիւ օլմայըպ՝ անճագ՝ քէն- տի շէրի՛աթլարընա միւթա՛ալ- լիգ մէսէլէլէրտէն տօլայը ան- տէն շիքեայէթ օլունտըղընը անկլատըմ: (30) Վէ Եէհուտի- լէրին պու առէմէ հիլէ թէր- թիպ էտէճէքլէրի պանա իխ- պար օլունմաղլէ, անը տէր հալ սանա կէօնտէրտիմ, վէ միւտտա՛իլէրէ տախի անըն՝ ա-

լէյհինտէ օլան նէսնէլէրի սէ- նին հուղուրընտա իֆատէ էթ- մէլէրինի՝ Էմր էթտիմ: Աֆի- յէթտէ օլուն:

(31) Օլ վաղըթ՝ 'ասքէրլէր քէնտիլէրէ էմր օլունտըղը վէճհ իւզրէ, Փալլուսը ալըպ կէճէ- լէյին Անթիպաթրիսէ կէօ- թիւրտիւքտէն սօնկրա, էրթէ- սի կիւն անըն իլէ պէրապէր կիթմէք իշիւն սուվարիլէրի պրագըպ՝ գալ՛այա՝ ալտէթ էթտիլէր: (33) Պուսլար տախի Գայսէրիյէյէ վասըլ օլուպ՝ մէքթուպը վալիյէ թէսիլմ իլէ Փալլուսը տախի անա թագաթիմ էթտիլէր: (34) Վալի տախի Գ- Բաղ օգուլուպ գանղը էյա- լէթաէն օլտըղընը սուալ էթ- տի. վէ՛ Գիլիգիատան օլտըղը- նը անկլամագլէ, (35) Միւտ- տա՛իլէրին տախի կէլտիքտէ՝

Ի Պ. 21. 33. 24. 7: — Ի Պ. 22. 30: — Գ Պ. 26. 30: — Գ Պ. 18. 15: 25. 19: —

ՂԱյ. 20: — Գ Պ. 24. 8: 25. 6: — Ի Պ. 21. 39:

գալ՛ատա չօգ՝ 'ասքէրին պուլուն- մամսը մուխաթարալը տէյիլ ի- տի: 3. Չօգ՝ 'ասքէրին կէօնտէրիւ- մէսի Փալլուսը Գայսէրիյէյէ կէօ- թիւրմէյէ մէմուր օլան եիւզ պա- շըյա քէնտի թահթը հիմայէ- սինտէ օլան մահպուսըն շէրէֆի վէ էմին սագլանըմասընըն էհէմ- միլլէթի խուսուսընտա էյի թէհսիր էտէր խտի: Փալլուսըն տիւշմէնլէրի պիր եօլ իլէ անըն Գայսէրիյէյէ կէօնտէրլիմէսինին խապէրինի ա- լըպ, պիր տէսիտէ իլէ եալսուտ փու- սուտա պէքլէյէրէք, անը եիւզ պա- շընըն էլինտէն ալմաղա գատէ- տէճէք օլտալար խտի, պու թէհսիր սէպէպլիլլէ եիւզ պաշը անը քէ- մալ ի տիգգաթլէ վիգայէ էտէճէ- յիտի:

Երուշալիմտէն Անթիպաթրիսէ

գատար օլան մէսաֆէ օն իքի սա՛աթ օլուպ սուարիլէր օրատան Գայսէրիյէյէ պիր կիւնտէ կիտէ- պիլիլլէր խտի:

Պին պաշը Լիսիասըն մէքթու- պը էքսէրի խուսուսաթտա չօգ միւնտաիպ պիր մէքթուպ խտի: հալ պու քի պիր խուսուստա մատտէյի հագիգաթ իւզրէ պէյան էթմէտի: զիրա Փալլուսա պիր հայ- տուտա մու՛ամլէլ էտէր կիպի մու՛ամլէլ էթտիլինի վէ իմթի- յաղը Բօմալլիյէ մալիք օլան ա- տէմի զինճիրպէնտ էթմէսիլլէ օ- լան գապահաթընը տիւլումաթ ուսուլը իւզրէ սէթր էտէր:

Ա.յ. 31—33. Ֆէլիքս վալինին Լիսիաս թարաֆընտան կէլէն մէքթուպ իւզէրինէ վէ Փալլուսա խիթապէն պուլուրտըղը սէօլլէր

ստեղծի տրինկլերի մտեյիպ, չէ-
րօտեյսին սէրայրնտա հըֆը օ-
լունմասընը էմը էթտի :

Պ Ա Պ 24

(1) Վէ պէշ կիւնտէն սօնկ-
րա՝ քեհահին ի ա՛ղամ չանա-
նիա իսթիյարար վէ թէր-
թուլլօս Զահէրա պիր խաթիպ
ըէֆագաթընտա պուլունա-

յ Պ. 24. 1, 10: 25. 46: — Զ Մ 27. 27:

մահգա ըէամի իտի . քէնտիսինէ
հէվալէ օլունան տա՛վա խուսու-
սընտա սէլահլէթինի վէ վազի-
ֆէ ի զիսմէթինի թահգիգ էթտիք-
տէն սօնկրա Փավօսըն միւստա՛ի-
լէրինին Երուշալիմտէն Գայսէրի-
յէյէ վասըլ օլունմայա գատար
Փավօսըն թահթ ը մուհաֆագա-
տա հըֆը օլունմասընա գարար
վէրտի :

Փավօս Եհոուսիլէր Թարաթընսան
իթթիհամ օլունարագ Ֆէլիքս վալինին
հուզուրընսա իսպաթ ը պէրաթէ էսէր:

Պ. 24. Ա. յ. 1. « Պէշ կիւնտէն
սօնկրա, » Եանի Փավօսըն Երու-
շալիմտէն օլան ազիլմէթինտէն
պէշ կիւն սօնկրա տէմէք տիր :

« Թէրթուլլօս . » Էյալէթլէրին
էհալիսի վէ խուսուսա Բօմալի օլ-
մայանլար գալմանին ի Բօմալիյէյէ
կէրէյի կիպի աշինա օլմատըղլա-
րընտան տա՛վա Փասընտա գա-
վանին ի մէգըլէրէտէ վէ Լաթին
լիսանընտա մու՛ալլէմալօգաթլար
իսթիհար էթմէյի ատէթ էյէյէմի-
լէր իտի . Պու ատէմին իսմինտէն
քէնտիսի Բօմալի մի, Զօխսա Եու-
նանի մի օլտըղը Փարգ օլունմագ-
մէլիքսին հուզուրընտա Փավօսըն
տա՛վասը Լաթին լիսանընտա Փասլ
օլունտըղը մուլթագա իսնատ օ-
լունմամալ . զիրա Բօմալի մահքէ-
մէլէրտէ, խուսուսա էյալէթլէրտէ

րագ՝ Էնտի . վէ պուլունար Փալ-
լօսըն ալէյհինտէ վալիյէ շի-
քեայէթ էթտիլէր : (2) Օլ տա-
խի չաղըղըղտա, Թէրթուլ-
լօս իսթիհամէ պաշլայըպ՝ Էյ
տէվլէթլու Ֆէլիքս, պիղ սէ-
նին վասըլթանլէ չօգ սէլամէթէ
նախ Օլտըղըմըղ հալտէ, վէ
սէնին թէտպիրինլէ պուլմիլէ-
թին ումուրը թանդիմ օլուն-
տըղընտան, (3) Հէր ղէման վէմէ-

— Պ. 21. 27: — Բ Պ. 23. 2, 30, 35: 25. 2:

Երուսանի լիսանըն իսթիմալի մէ-
ղուն օլտըղը մա՛լիւմ օլուպ Փալ-
լօսըն տախի Լաթին լիսանընա
աշինա օլտըղընա պիր իսպաթը-
մըղ օլմատըղընտան պուլ տա՛վա-
նըն Երուսանի լիսանտա Փասլ օ-
լունտըղը իսթիմալ տըր :

Ա. յ. 2. Միւթթէհիմ ալէյհին-
տէ օլան շիքեայէթլէր մահքէմէ-
տէ պէյան օլունտըղընտա՝ միւթ-
թէհիմին հաղըր պուլունմաղա
հագգը վար իտի . Եհուտիլէր
քէնտի ալօգաթլարը վասըլթասը յ-
լա Փավօսը իւշ նէվ թէօհմէթ իլէ
իսթիհամ էտէրլէր 1. Պախ ի իթ-
թիլալ օլտըղընտան, 2. Կիւսա պիր
Եհնի ֆըրգամիւհիթի օլմասընտան,
վէ 3. Հէյքէլին հիւրմէթինի նագգ
էթտիյիտէն շիքեայէթ էթտիլէր :

Ա. յ. 3. Թէրթուլլօս Եհուտի-
լէր թարաֆընտան պիլ վէքեալէ
սէյլէր . վալիյէ խիթապէն սէյ-
լէտիյի սէօղլէր տախի փէք միւ-
տահանլի իտի . Թէվարիի ի Բօ-
մալիյէնին շէհատէթինէ կէօրէ
պուլ վալինին էվսաֆ ը գաթիյէսի
վէ իտարէ ի ումուլմիյէսի մէգըլէր
իֆատէյէ փէք մուխալիֆ իտի .
հէմ Բօմալի հէմ Եհուտի միւլէր-
րիլիլէրին շէհատէթինէ նագարէն
Բօմա հիւլէլմէթի թարաֆընտան
Եհուտիլէյէ կէօնտէրիլէն վալի-
լէր արասընտա Ֆէլիքս զուլմ
վէ ախլագ ը մէգմուլմէ վէ հարէ-

քեանտա քէմալ ի թէշէքըլէր
իլէ գապուլ էտէրիլ : (4) Լաքին
սէնի զիյատէ թա՛հիլ էթմէ-
մէքլիլիմ իչիւն, ըիճա էտէ-
րիմ՝ պիղի լութֆէն պիր աղ
տրինկլէյսին : (5) Զիւրա պիղ
պուլ ատէմին էհլ ի ֆէսատ, վէ
տրինեատա օլան ճիւմլէ Եհ-
հուտիլէր արասընտա սէպէպ ի
իսթիլալ, վէ Նատրանի ֆըր-
գասընըն պիր ըէիսի օլտըղը-
նը պուլտուգ . (6) Վէ հաթթա
Էհէյքէլի պիլէ նափաք էթմէ-
յէ չալըշտըղընտա, անը թուլթ-
տուգ վէ քէնտի շէրի՛աթըմըղ

— Է Լուգ. 23. 2: Պ. 6. 13: 16. 20: 17.
6: 21. 28: 1 Պետ. 2. 12, 15: — Բ Պ. 21.

քեաթ ը մէքրուհէ խուսուսընտա
շէօհրէթ քէսպ էթմիլ իտի . հայ-
տուտ կիւրուհին էլէ կէչիւմէք
խուսուսընտա իսրաղ ը շէհա՛աթ
իչիւն մէմուհ իտի իսէ տէ ին-
սանիյէթսիլ վէ խօտպին պիր ա-
տէմ իտի . վէ Եհուտիլէր անըն
ալէյհինտէ շէտիտէն շիքեայէթ
էտիլալ նիհայէթ Բօմայա ճէլպ վէ
մէմուրլիյէթինտէն աղ էթտիլ-
տիլէր :

Ա. յ. 4. Չանն ը ղալիպ պու-
տըր քի Թէրթուլլօս Ֆէլիքսին
քէնտի նութգընըն մուգատտէմէ-
սինտէն թա՛հիլ օլունտըղընը վէ
պիլա թէէլիսիլէր էլտէ օլան մաս-
լահաթըն ֆասընը թալէպ էթ-
տիլինի պա՛ղը նիլանլէրտէն կէօր-
մէլէ տէրհալ մատտէյի պէյան
էթմէյէ պաշլտը :

Ա. յ. 5. Փավօս ալէյհինտէ օ-
լան շիքեայէթ «Գալմը հիւլէլմէ-
թէ գարը թահրիք էտիյօր» տէյիւ
օլմայըպ (պէյլէ պիր շիքեայէթ
իչիւն պիր պէհանէ պիլէ պուլուն-
նամալ իտի) , անճագ քէնտի միւլ-
լէթի իչիւնտէ պախ ի իսթիլալ
վէ միւնագա՛ա տըր՝ տէյիւ օլմուշ
տըր :

միւհիպինճէ մուհաքէմէ էթ-
մէք իսթէտիք իսէ տէ, (7) Զիլին
պաշը Լիսիաս Եէթիլիպ՝ ճէպը ի
ազիմլէ Էլիմիլտէն ալարագ ,
(8) Միւստալիլէրինին սէնին
թարաֆընա կէլմէլէրինի Եհմը
էթտի . սէն տախի իսթիլիթագ
էթմէլէ անը իսթիհամ էթ-
տիլիմիլ շէյլէրին ճիւմլէսինէ
վագըֆ օլապիլիլիսին՝ տէտի :
(9) Եհհուտիլէր տախի՝ Պու շէյ-
լէր պէյլէ տիր՝ տէյէրէք մու-
լթաֆագաթ էթտիլէր :

(10) Փավօս տախի վալինին՝
Սէյլէ տէյիւ քէնտիսինէ ի-
28: — Է Եուհ. 48. 31: — Զ Պ. 21. 33:
— Է Պ. 23. 30:

Ա. յ. 6, 7. Շիքեայէթլէրինի պու-
գալըպա տէօքմէլէրի Եհհուտիլէ-
րին ազիլանէ տալրանմատըղլա-
րընը կէօսթէրիլ : Հէյքէլին հիւր-
մէթինի նագգ էթմէսի իչիւն Փալ-
լօսը հիւլմ էտէճէլէր իտի , Փա-
գաթ պինպաշը ղալիմանէ վէշտի-
տէն քէնտիլէրի միւրատ ը մէլու-
լէրինին խճասընտան մէն՝ էթտի՛
տէյէրէք Լիսիաստան շիքեայէթ
էտիյօրլար . հալ պու քի վալի Եհ-
հուտիլէրին քէնտի թահթ ը ի-
տարէսինտէ պուլունան ոլէյիլէք
մէմուրլարըն պիրիսի ալէյհինտէ
պէյլէ շիքեայէթ էթմէլէրինտէն
խօշուտ օլմայաճաղըտը :

Ա. յ. 8, 9. Եհհուտիլէրին արզու
վէ իւմիտ էթտիլէրի շէյ՝ Փալ-
լօսըն քէնտի էլլէրինէ թէսլիմ,
վէ քէնտիլէր թարաֆընտան մու-
հաքէմէ օլունմասընա Ֆէլիքս վա-
լիլի իգնա՝ էթմէքտէն իպարէթ ի-
տի, վէ օլ հալտէ Փավօսըն գաթլը
էմրի մուգարրէր օլմաղըտը :

Ա. յ. 10. Փավօսըն վալիյէ խի-
թապէն սէյլէտիլի սէօղլէր Նըրիս-
թիյանլարա կիւղէլ պիր էօրնէք
տիր . նէ Թէրթուլլօս կիպի միւ-
տահանէ էտէր , նէ տէ գապա

չարէթ էյլէմէսինին իւղէրինէ, իրատը ճէվապ էտէրէք տէ-տի քի՝ Զօգ սէնէտէն պէրու սէնին պու միլլէթին հաքիմի օլտըղընը պիլտիյիմաէն, պա-նա միւթա'ալլիգ շէյլէրէ քէ-մալ ի խօշնուտիյլէ իսպաթը պէրաէթ էտէրիմ։ (11) Զիւնքի պէն շիպատէթ էթմէք իշիւն երուշալիմէ չըգալըտան պէ-

Այ. 17: Գ. 21. 26: — Բ. Գ. 25. 8:

պիր եօլ իլէ անըն խաթըրնա տօ-գունուր. հէմ քէմալ ի էտէպ իլէ հէմ քէմալ ի հազիգաթլէ սէյլէր: Փալլօս քէնտի իսպաթը պէ-րաէթի իշիւն սէյլէմէյէ մէզուն օլտըղընտա Ֆէլիքսին պիր խայլի միւտտէթ մէմուրիյէթտէ պու-լունտըղընը զիքը էթմէքլէ քէ-լամա պաշար: Ֆէլիքսին օլ զէ-մանա գատար միւտտէթ ի մէմու-րիյէթի ալթը սէնէ օլմուշ իտի, ֆազաթ վալիլէրին միւտտէթ ի մէմուրիյէթլէրի էքսէրիյէ պուն-տան չօգ գըսսա օլուպ պիրիպիրի-նի միւթէ'ազգիպէն 'ազլ վէ թա' եին օլունուրար իտի:

Ա.յ. 11. Փալլօսըն էթտիյի հէր նէ իսէ սուհուլէթլէ մա'լիւմ օլա-պիլլի իտի: Վաղը'անըն վազթը տախի գարին իտի: Պուրատա գիքը օլունան օն իքի կիւնիւն հի-սապընտա իթթիլաֆ վար. պա'ղը-լար պունլարը փալլօսըն երուշա-լիմէ վիւսուլինտէն, վէ պա'ղըլար անըն Գայսէրիյէտէն օլան 'ազի-մէթինտէն իթիպարէն հիսապ է-տէրլէր: Վէ պա'ղըլարըն հիսա-պընտա Գայսէրիյէտէ մահպուս օլ-տըղը կիւնլէր տախիլ վէ պա'ղը-լարընքինտէ խարիճ տիր. էն մազպուլ հիսապա կէօրէ պու օն իքի կիւն փալլօսըն երուշալիմէ վիւսուլինտէն Գայսէրիյէյէ վիւ-սուլինէ գատար սայլըլը: Գայ-սէրիյէտէ մահպուս պուլընտըղը

րու օն իքի կիւնտէն զիյատէ օլմատըղընա վազըֆ օլապի-լիւսին: (12) Եվէ պէնի նէ հէյ-քէլտէ, նէ սինաղօղլարտա, նէ տէ շէհրտէ պիր քիմաէ իլէ միւպահէսէ էթմէքտէ եախօտ խալգը պաշըմա թօփլամադտա պուլտուլար: (13) Վէ չիմտի պէնի իթթիհամ էթտիքլէրի շէյլէրին իսպաթընա գատիր

28. 17:

կիւնլէրի վալիյէ թա'րիֆ էթմէք պիհուտէ օլաճաղընտան անլէրի հիսապա ալմազ լազըմ կէլմէզ: Պապ. 21. 27 տէ պուլունան ի-ֆատէյէ միւրաճա'աթ էթտիյի-միգտէ փալլօսըն միւլթէրիք օլ-տըղը նէզրիլէրին գուրպանլարը իշիւն մու'այյէն օլան ետի կիւն փալլօսըն հիյն ի թէվգիֆինտէ թէմամէն խիթամ պուլմուշ օլմա-յըպ, անճազ խիթամ պուլմազ իւզրէ իտի: Շէյլէ քի փալլօսըն թէվգիֆի երուշալիմէ վիւսուլինին սէքիլինճի եա տօգուգուլունճու կիւ-նիւնտէ վուգուլ' պուլտուլ իսէ ա-նըն Գայսէրիյէյէ վիւսուլը օն ի-քինճի կիւնէ թէսատիւֆ էտէճէք իտի:

Ա.յ. 12, 15. Պու այէթլէրտէ փալլօս քէնտի 'ալէյհինտէ էտի-լէն շիքէայէթլէրին պի էսաս օլ-տըղընը տօղրուտան վէ էքիտէն իտտի'ա էտէր:

Վալինին նազարընտա իթթիլալ-տան շիքէայէթ օլունմասը պիթ թապի' էն մուհիմի իթիպար օլու-նաճազ տըր, ֆազաթ փալլօս' քէնտի հարէքեաթընըն պախ ի իթթիլալ օլմատըղտան պաշգա, քէնտիլինին միւնասիպ վէ իթի-րազա մէյտան վէրմէզ վէճլէ միւ-պահասաթը տինյէյէ պիլէ օլ զէման կիւնմիլ իտիլինի պէյան էտէր:

Հէյքէլին հիւրմէթինի նազը

տէյիլլէր տիր: (14) Ամմա սանա պունու իգրար էտէրիմ քի' 'պունլարըն ֆըրգա տէտիք-լէրի թարիգ միւճիպինճէ, 'թէվրաթ իլէ Փէյլամպէրլէր-տէ մուհարրէր օլան շէյլէրին ճիւլէսինէ իման էտէրէք, 'էճ-տատըմըն Ալլահնա 'իպատէթ էտէրիմ: (15) Վէ քէնտիլէրին տախի միւնթաղըր օլտըղլարը միսիլլիւ, 'էկէրէք սալիհլէրին վէ կէրէք ֆատըղլարըն էմ-վաթտան գըյամ էտէճէքլէ-րինի 'Ալլահտան իւմիտ էտէ-

Ք. Պազ Ամու. 8. 14: Գ. 9. 2: — Բ. Գ. 26. 22: 28. 23: — Լ. Թիմ. 1. 3: — Ի. Տան. 12. 2: Եւր. 5. 28, 29: — Զ. Գ. 23. 6: 26. 6, 7: 28. 20: — Դ. Գ. 23. 1: — Ե. Գ.

էթմէքտէն շիքէայէթ օլունմասը խուսուսընտա փալլօս քէնտինին մախսուսէն հէյքէլտէ 'իպատէթ էթմէք իշիւն երուշալիմէ չըգալը իտիլինի իշար էտէր, վէ սալիք եէհուտիլէր միսիլլիւ մուգատտէս իթիպար էթտիյի հէյքէլին հիւր-մէթինի նազը էթմէսի վուգուլ' ի հալէ մուղայիր օլտըղտան պաշ-գա զաթընտա մուհալ օլտըղընը իրաէ էյլէր:

Ա.յ. 14. Փալլօս քէնտի 'ալէյ-հինտէ էտիլմիլ օլան շիքէայէթլէ-րին իքիսինի ճէրհ էթտիքտէն սօնկրաիլ շիւնճիւսիւնիւն նէ տէրէ-ճէ սահիհ վէ նէ տէրէճէ զայրի սա-հիհ օլտըղընը պէյան էտէր: Նաս-րանի ֆըրգատընըն պիր ըհիսի օլ-տըղընտան շիքէայէթ օլունմուշ իտի, փալլօս քէնտիլինին օլ մէզ-հէպտէն օլտըղընը իքրար, վէ ֆըրգա թա'պիրինէ լայըզ իտիլ-նի ինքեար էտէր. էճտատընըն տին վէ շէրի'աթընը գապուլ էթ-տիլինի գալիէն իտտի'ա էտէր, վէ քէնտի միլլէթինին քիւթիւպ ի մուգատտէսէսինին տօղրու թէֆ-սիրի իգթիլապընճա Նազարէթի Յիսուսու, ինթիլար օլունան Մէ-

րիմ: (16) Պունա պինաէն հէր վազըթ Ալլահնա վէ ինսա-նըն գըթ'ընտա զամիր ի խա-լիսէ մալիք օլմազըղա ճէհտ էտէրիմ: (17) Վէ խայլի սէնէ միւրուրընտէն սօնկրա' 'միլլէ-թիմէ սատազա վէ Ալլահ թագտիմէլէր թագտիմ էթ-մէք իշիւն կէլտիմ: (18) Յվէ պու սըրատա պա'ղը Ասիալը եէհու-տիլէր պէնի հէյքէլտէ քէս-րէթ ի խալգ եախօտ վէլվէլէ իլէ օլմայըպ' ամմա թաթհիր օլունմուշ պուլտուլար: (19) Վվէ

11. 29, 30: 20. 16: Բոմ. 15. 25: 2 Գօրն. 8. 4: Դալ. 2. 10: — Զ. Գ. 21. 26, 27: 26. 21: — Է. Գ. 23. 30: 25. 16:

սիհ տէյիւ գապուլ էթմիլ իտիլի-նի իլան էտէր:

Ա.յ. 15. Փալլօս պուրատա քէն-տի իթիգատընըն, քէնտի միլ-լէթտալարընըն իթիգատըն իլէ նէ խուսուսլարտա միւթապըզ իտիլի-նի իրաէ էտէր:

Ա.յ. 16. Փալլօս կիպի պիր ա-տէմին քէնտի 'ալէյհինտէ էտիլէն շիքէայէթլէր իլէ միւթթէհիմ օլ-մասը մուհալ իտի:

« Զամիր ի խալիս. » Պիր միւ-մինին էն պէյիւք իլթիյազ վէ ճէհտի 'ինտ Ալլահ վէլինսան զա-միր ի խալիսէ մալիք օլմազ տըր. զիրա Ալլահնա անըն հազգընտա օլան շէհատէթի քէնտինէ պու եօլ իլէ մա'լիմ օլուր:

Ա.յ. 17, 18. Փալլօսըն պուն-տան էվվէլ երուշալիմէ օլան գի-յարէթի պունտան թագրիպէն տէօրթ սէնէ էվվէլ օլմուշ տըր, վէ շիմտի երուշալիմի զիյարէթ էթմէսինտէն միւրատ հէմ 'իպա-տէթ էթմէքտէն հէմ տէ միլլէթ-տալարընըն ֆուգարատընա իանէ կէթիլմէքտէն 'իպարէթ իտի:

Ա.յ. 19—21. Փալլօս 'ալէյհինէ շէհատէթ էթմէյէ միւթթիւտ օ-

պունլար՝ ալէյհիմտէ պիր տէ-
յէճէքլէրի օլտայըտը, հուզու-
ըննա կէլիպ շիքեայէթ էթ-
մէլի իտիլէր: (20) Եսխօտ
պու հազըր պուլունանլար՝ պէ-
նիմ արալարընտա տուբուպ
Պէն պու կիւն սիզին թարա-
ֆընըղտան՝ զըյամէթ իւլ էմ-
վաթտան տօլայը մուհաքէմէ
օլունույօրըմ՝ տէյիւ (21) Նիտա
էթտիյիմ պու պիր սէտատան
ղայրի, միլլէթ մէճլիսի հու-
զուընտա իքէն, պէնտէ նէ
զապահաթ պուլտըզլարընը
սէօյլէսինլէր: (22) Վէ Ֆէլիքս
[պու շէյլէրի իշիթտիյինտէ]

Պ. 23. 6: 28. 20: — ՏԱյ. 7: — յ Պ.

լան առէմլէր անը հէյքէլտէ կէօ-
րէնլէր իտի, ֆազաթ օլ առէմ-
լէր անըն պիր եօլըզ հարէքէթ-
տէ պուլունմատըղընը պիլտիքէ-
րինտէն շէհատէթլէրի Փալլօսըն
տիւմէնլէրինին մագսէտինէ էլ-
վէրմէյէճէյիտի: Մահքէմէտէ վա-
լինին հուզուընտա պուլունան
նէհուտիլէր պիլէ շէհատէթ էտէ-
ճէք օլտալար՝ էթտիքլէրի շիքեա-
յէթլէրի թաստըզ էտէճէք վաքէ-
լա զիքը էտէմէյէճէքլէր իտի.
Փալլօսըն զըյամէթ իւլ էմվաթ
խուսուսընտա իրատ էթմիլ օլտըղը
քէլամ սատուգլէրի կիւճէնտիր-
տի իսէ տէ սաիր նէհուտիլէրէ
մագպուլ իտի:

Այ. 22, 25. Ֆէլիքս վալինին
պու հարէքէթի սուհուլէթլէ անկ-
լալըլըր: Վէ էյվահ, հէր զէման
վէ մէքեանտա էմալի չօգ տըր.
Փալլօսըն հազըլը վէ անըն միւտ-
տա՛իլէրինին հազըսըզ օլտըղընը
էյի պիլէրէք իճապ էտէն հիւքմիւ
անիտէ վէրմէտէն իսէ, լուզում-
սըզ եէրտէ մասլահաթը վագթը
ալսէրէ թա՛լիգ էյլէտի. ՝ատա-
լէթ մէպտէսի իգթիզաւընճա հա-

պու թարիգ հազըրնտա մա-
լիւմաթը քեամիլէսի օլտը-
ղընտան, Պին պաշը Լիսիաս
էնտիյի զէման տա՛վանըզը
թահգիգ էտէրիմ տէյիպ՝ ան-
լէրի վագթը քալսիրէ թա՛լիգ
էյլէտի: (23) Վէ Փալլօսը թահ-
թը մուհաֆազաւընտա ալըպ՝
անա միւսա՛ատէ վէրմէքլէ,
՝անըն տօսթլարընտան քէնտի-
նէ խըտմէթ էթմէք եախօտ
եանընա կէլմէքտէն քիմսէյի
մէն՝ էթմէմէսինի եիւզ պա-
շըյա թէնպիհ էթտի:

(24) Վէ պիր գաշ կիւն սօնկ-
րա՝ Ֆէլիքս Եէհուտի պուլը-

27. 3: 28. 16:

րէքէթ էթսէ իտի Փալլօսը թէպ-
րիր էտիպ սալը վէրէճէյիտի. հէր
նէ գատար պէօյլէ էթմէտի իսէ
տէ առալէթ մէպտէլէրինի քիւլ-
լիէն պէր թարաֆ էտիպ հազը վէ
ինսաֆա գաթ՛էն մուղայիր օլա-
րագ Փալլօսը պիկիւնահ օլտըղը
հալտէ տիւմէնլէրինին էլինէ թէս-
լիմ էտէմէտի: Պու էճիլտէն Փալ-
լօսը մահպուս պրագմագլէ նէ-
հուտիլէրին ըրդասընը պիր միգ-
տար թահսիլ էթտի, վէ քէնտի
պիկիւնահ մահպուսընըն իսթիրա-
հաթընա պիր միգտար միւսա՛ա-
տէ էթմէքլէ քէնտի զամիրինին
թա՛ղիրինի թէսքին էյլէտի:

Այ. 24. Տրուսիլա Պ. 12. 1 տէ
զիքը օլունան Հէրօտէս Աղրիփ-
փասըն գըզը վէ Պ. 25. 13 տէ
զիքը օլունան Աղրիփփասըն հէմ-
շիրէսի իտի: Պունտան էվլէլ պաշ-
գա պիր առէմին մէնգուհէսի օ-
լուպ Ֆէլիքսին իպրամըյա զէվ-
ճինի թէրքլէ անըն զէվճէսի օլ-
մաղա իգնա՝ օլունտու. ֆազաթ
հէր նէ գատար պէօյլէ էթտիյին-
տէ քէնտի միլլէթլինին տիւնին
ահքեամընա մուղայիր հարէքէթ

նան զէվճէսի Տրուսիլա իլէ
կէլիպ՝ Փալլօսը կէթիրտէ-
րէք անը Գրիստոսա օլան ի-
ման խուսուսընտա տիւնկէտի:
(25) Օլ տալիս սալահ վէ զապթը
նէֆս վէ կէլէճէք ճէզատան

Խուր. 23. 8

էթտի իսէ տէ՝ քէնտի տիւնինի
քիւլլիէն թէրք էթմէմիլ օլտըղը
անկալըլըր, վէ Փալլօս իլէ օլան
պու զայրի ըհսի միւքեալէմէ ա-
նըն խաթրը իշիւն օլտըղը զաննը
ղալիպ տիր: Տրուսիլա Ֆէլիքս-
տէն օլան օլուն իլէ պէրապէր
Վիւսուվիս տաղըն պիր աթէշ-
ֆիլանը վուգուհիտէ հէլաք օլտու:
Այ. 25. Փալլօս քէնտի նութ-
գընը Ֆէլիքսին մէմուլ վէ արզու
էթմէտիյի պա՛զը մատտէլէրի շա-
միլ օլաճագ տէրէճէյէ թալսի՝ էյ-
լէտի: Փալլօս սալահտան պահս
էթտի. Ֆէլիքսին զայրի սալիճ օլ-
տըղը մա՛լիւմ իտի: Փալլօս զապ-
թը նէֆս վէ իֆֆէթտէն պահս
էթտի. Ֆէլիքս իֆֆէթտիլիք վէ
շէհվաթը ը նէֆսանիլէ խուսուսըն-
տա քէսպ ի շէօհրէթ էթմիլ իտի:
Փալլօս կէլէճէք ճէզատան պահս
էթտի. Ֆէլիքսին խաթիլընը մու-
ճիպ օլաճագ պունտան էհէմմ
պիր շէյ եօղ իտի: Վէ անըն
միւթալա՛ասը իշիւն էլգէմ վէ զա-
միրինին թէշլիգի իշիւն էհէմմ
մատտէլէր հէման պունլար իտի:
Վէ Փալլօս Գրիստոսուն սատըզ
վէ զամիրինին թէնպիհաթընա
միւթի՛ պիր խատըմը օլտըղընտան
հէր հալտէ պու մատտէլէրտէն
պահս էթմէյէ մէճպուր իտի. ֆա-
զաթ պէօյլէ պահս էթմէք իշիւն
ճէսարէթ լաղըմ իտի, զիրա Փալ-
լօս նէֆսինի մուխաթարայա կի-
րիֆթար էտէրէք սէօյլէտիյինի
պիլիր իտի: Վաթթիլ էտիճի եու-
հանա Հէրօտէս իլէ Հէրօտիանըն
կիւնահընը ճէսուրանէ թէքտիր
էթմէքլիյէ քէնտի էօմիրինիլ

պահս էտէր իքէն, Ֆէլիքս զի-
յատէսիլէ գօրգուպ՝ Շիմտի-
լիք կիլթ, վագթըմ օլունտա՝
սէնի եիւնէ չաղըրըրըմ՝ տէյիւ
ճէվապ վէրտի: (26) Պունուլէ
պէրապէր ՝Փալլօսըն թարա-

զուրպան էթտի:

Վայ Ֆէլիքս, քէնտի զամիրի-
նին շէհատէթինէ կէօրէ մուհիմմ
վէ հէր հալտէ քէնտիսինէ միւնա-
սիպէթի օլան հագիգաթ իւզէրի-
նէ լայըգըլէ միւթալա՛ա էթմէք-
լիյի ախէր վէ պէլքի առա կէլ-
մէյէճէք վագթա թա՛լիգ էյլէ-
տի: Պէօյլէճէ Ֆէլիքս տիւնեանըն
ախիրինէ գատար ճան խէլասը
խուսուսընտա զաֆլէթ վէ իհմալ
էթմէքլիյին սէֆահաթը միւհիլ-
քէսինին իպրէթի օլտու. Հայաթը
էպէտիյէյէ նալլ օլմագ, օլ զի-
գըյմէթ ինճուլի պուլմագ ֆուր-
սաթը էլինտէ իտի. ֆազաթ պու
ֆուրսաթ՝ զամիրինին քէնտիսինի
թէքտիր էթմէսինէ մուճիպ օլունալ,
թէհամիլէլ էթմէք իսթէմէտիյի
թէրք ի նէֆս վէ ճէհու ու զայրէ-
թի թալէպ էթտիյինտէն, քէնտի-
սի խէլասը էպէտիյէ նալլ օլ-
մագ իւմիտինի սէֆիհանէ վէ միւճ-
րիմանէ էլտէն գաշըրտը, էյվահ,
հէր նէրէտէ հայաթ միւթտէսի
վա՛զ օլունմուշ իսէ պու միսիլիւ
չօգ Ֆէլիքսէր տալիմա պուլուն-
մուշ տըր: Պէօյլէլէր՝ իշիթտիքէ-
րի սէօյլէրէ տէրհալ իթա՛աթ էթ-
մէտիքճէ նէ մէհուր պիր վա՛ղին
վա՛ղընտան, նէ տէ զամիրին ու-
յանմասընտան պիր ֆաիտէ կէօ-
րիւրլէր, Պունլար էլլէրինտէն զի-
գըյմէթ ֆուրսաթլարը զայ՝ օլ-
տըգտան սօնկրա, պիհուտէ Եէ-
րէ « Հասատ վագթը կէշտի, եազ
տիւքէնտի, վէ պիգ խէլաս պուլ-
մատըզ » (Էր. 8. 20.) տէյիւ ֆէր-
եատ էտէճէքլէր տիր:

Այ. 26, 27. Փալլօսըն տօսթ-

Ֆրնտան, [սալը վերելմէսի ի-
չիւն] քէնտինէ ազչէ վերելիւր
մէմուլիլէ՝ անը չօգ տէֆա
կէթիւրտիպ անըն իլէ սէօյլէ-
շիւր իտի: (27) Լաքին իբի սէնէ
թէմամ օլտըգտա՝ Ֆէլիքսին
եէրինէ Փօրգիօս Ֆէսթօս
նասալ օլունուալ, Ֆէլիքս Նէ-
հուտիլէրին խաթըրնը խօշ էթ-
մէք մագսէտիլէ՝ Փաւլօսը
մահպուս պրագտը:

Լուր. 23. 2: Պ. 12. 3: 25. 9, 14: —

լարը պուլունուալ անա զիյատէ-
սիլէ հիւրմէթ վէ զիյարէթ էթ-
տիքէրի Ֆէլիքսին մա՛լիւմիւ իտի:
Ալանա վէ վերէնէ կիւնահ օլան
րիւլէթ թարիլիլէ ազատ օլմագ-
տան Փաւլօս ինթինալ էթտի:
Ֆէլիքս միւտտէթ ի մէմուլիլէթի
խիթամ պուլտըղընտա Փաւլօսը
մահպուս պրագմագլէ՝ ատալէ-
թի րի՛այէթ ի խաթրա եինէ գուր-
պան էթտի: Սօնկրատան Եհնու-
տիլէրին Բօմատա Ֆէլիքսի իթ-
թիհամ էթտիլէրի թէվարիստէն
մա՛լիւմ տիւր: Փաւլօսըն պու
մահպուսիլէթ միւտտէթինտէ մէշ-
ղուլիլէթի նէ իտի տէյիւ սուալ
օլունուր իսէ՝ պու մատտէ խու-
սուսընտա պիր նէվի մա՛լիւմթը-
մըզ եօգ տըր՝ տէյիւ ճէվալ վէր-
մէյէ մէճպուրըզ:

Ֆէսթօսըն վալի թա՛նին օլունմար,
Փաւլօսըն անա ինգար օլունուալ Բօմայա
րէֆի թա՛վա էթմէսի վէ Աղրիսի/անըն
վալիլէ թէպրիգ զիյարէթի:

Պ. 25. Ա. 1. Ֆէսթօսըն Եհնու-
տիլէ վալիսի օլմագ իւզրէ թա՛նին
օլունմարըն թարիլիսի սուհուլէթ-
լէ թահգիգ օլունա պիլիւր: Թէվա-
րիս ի Բօմալիլէ վէ Եհնուտիլէյէ
կէօրէ պու վագը՛ա թ. Մ. 62 վէ
Նէրօնըն հիւքիւմէթինին եէտինճի
սէնէսինէ թէսատիւֆ էթտի:

Վալիլէրին իգամէթկեհաշը Գայ-
սէրիլէ իտի իսէ տէ եէնի թա՛նին

Պ Ա Պ 25

(1) Իմտի Ֆէսթօս վիլայէթէ
վասրլ օլուալ, իւշ կիւն սօնկ-
րա Գայսէրիլէտէն Երուշալիմէ
չըգտը: (2) Վէ քեհհին ի ա-
ղամ իլէ Եհնուտիլէրին միւ-
թէպէրանը Փաւլօսըն՝ ալէյ-
հինտէ շիքեայէթ էտիպ՝ րիճա
էտէրէք, (3) Երուշալիմէ անըն
ճէլպլի իչիւն միւսա՛ատէ թա-

— Պ. 24. 1: Ա. 15:

օլունան վալիինին իւք Ֆուրսաթլէ
Երուշալիմի զիյարէթ էթմէսի մէ-
մուլ օլունահագ պիր շէյ իտի: Իօհ-
տէսինէ հէվալէ օլունան մէմուրի-
յէթին ումուր ու Ֆէրաիդինի լա-
յըգըլլէ պիլմէք իչիւն պու զիյա-
րէթ լագըմ իտի: վէ տախի րու-
հաս ի Եհնուտիլէ իլէ օլան միւնա-
սիպէթինէ նագարէն մուգթաղի
իտի: զիրա պու վէճլէ անլէրին
հիւսն ի րիգասընը սուհուլէթլէ
թահսիլ էտէպիլիւր իտի: վէ թահ-
թ ը իտարէսինտէ պուլունան է-
հալինին էքսէրիսի Եհնուտի իտիլի
մա՛լիւմ տիւր:

Ա. 2, 5. Բուէսա ի Եհնուտ
Փաւլօսըն մահպուս գալմասըյլա
գանա՛աթ էթմէտիլէր. անըն՝ Էօմ-
րիւնիւ գաթ՝ էթմէք իսթէտիլէր:
եէնի կէլէն վալիլի գանտըրմագ
եախօտ տէսիսէ իլէ ալտաթմագ
իլէ էվիլէա իրթիքեալ էթտիլէ-
րի սու ի գաստը եա՛նի Փաւլօսը
խիյանէթլէ գաթլէթմէք պապըն-
տա օլան միւրատարընը իճրա
էթմէյի իւմիտ էթտիլէր. պու իւ-
միտին իթմամը իչիւն վալի թա-
րաթընտան Փաւլօսը մուխաթա-
րայա տիւշար էտէճէք պիր լութ-
ֆըն իհասն օլունմարը լագըմ կէ-
լիւր իտի, եա՛նի Ֆէսթօս վալի տա-
հա Երուշալիմէ իքէն Փաւլօսըն
օրայա մուհաքէմէ իչիւն ճէլպ օ-
լունմարը իսթիւա՛ա օլունտու: Պու

լէպ էյլէտիլէր. քէնտիլէր իսէ
անը էսնա ի րահտէ էօլտիւր-
մէք իչիւն սուհագ գուրայօր-
լար իտի: (4) Լաքին Ֆէսթօս
ճէվալէն՝ Փաւլօս Գայսէրիլէ-
տէ թահթ ը մուհաֆազատա
պուլունըպ, քէնտիսի տախի
եազընլարտա օրայա կիտէճէ-
յինի պէյան էտէրէք: (5) Արա-
նըգտան միւգթէտիւր օլանլար
պէնիւմ իլէ պէրապէր էնիպ,
էօլ ատէմտէ պիր գապահաթ
վար իսէ, անը իթթիհամ էթ-
սինլէր՝ տէտի: (6) վէ եանլա-
րընտա օն կիւնտէն զիյատէ
էյլէնտիլէրտէն սօնկրա Գայսէ-
րիլէյէ էնտի: վէ էրթէսի կիւն
մէհքէմէտէ օթուրուալ՝ Փաւլ-

Բ. Պ. 23. 12, 15: — Գ. Պ. 18. 14: Ա. 18:
— Դ. Մար. 15. 3: Լուգ. 23. 2, 10: Պ.

Եօլ իլէ Փաւլօսըն մուհաքէմէսինի
վալի իչիւն սուհուլէթլի կէօսթէրէ
պիլիլէր իտի:

Ա. 4, 5. Ֆէսթօս Եհնուտիլէ-
րին տէսիսէսիլլէ ալտանմատը.
Փաւլօսըն տա՛վաքընա աշինա օլ-
տըզ զանն ը զալիպ տիր: վէ Եհ-
նուտիլէրին րիճասընա րիգա վէր-
մէքլէ իմթիյաղը Բօմալիլլէ մա-
լիք օլան ատէմին սէլամէթ վէ
Էօմրիւնիւ թէհիլէյէ տիւշար է-
տէճէյինտէն անտէն իմթինա՛ էթ-
տիլի մէմտուհ տըր: վալիինին գա-
րարը հէր հալտէ հագը վէ Էօհ-
տէսինէ թէսիլմ օլունան մէմու-
րիլլէթ մուվաֆըզ իտի:

«Միւգթէտիւր օլանլար» Գայսէ-
րիլլէյէ էնմէյէ միւգթէտիւր տէյիւ
անահագ Փաւլօսըն միւտտա՛իլլի
պըֆաթըլլէ անըն՝ ալէյհինտէ օ-
լան տա՛վալարընը րէսմէն վալիլէ
իֆատէ էթմէյէ միւգթէտիւր տէ-
մէք տիր:

Ա. 6. Ֆէսթօս՝ Փաւլօս ալէյ-
հինտէ օլան շիքեայէթլէրինի պէ-

լօսըն կէթիլլէմէսինի էմը էյ-
լէտի: (7) Օլ տախի կէլտիլլին-
տէ, Երուշալիմտէն էնէն Եհ-
նուտիլէր թարաֆընտա տու-
րուալ՝ Փաւլօսըն՝ ալէյհինտէ
խապաթընա գատիր օլմատըզ-
լարը Էօհգ վէ աղըր շիքեա-
յէթլէր էթտիլէր իսէ տէ,
(8) *Օլ տախի՝ Էօհն նէ Եհնու-
տիլլէրին շէրի՛աթընա վէ նէ
հէյքէլլէ վէ նէ տէ Գայսէրէ
գարչը պիր ճիւրմտէ պուլուն-
տըմ՝ տէյիւ ճէվալ վէրտի:
(9) Լաքին Ֆէսթօս Նէհնուտի-
լէրին խաթըրնը խօշ էթմէք
մագսէտիլլէ, Փաւլօսա ճէվալ
վէրիպ՝ ԷՍէն Երուշալիմէ չը-
գըպ՝ պու շէյլէր իչիւն պէնիւմ

24. 5, 13: — *Պալլէ Փաւլօս — Գ. 6. 13:
24. 12: 28. 17: — Լ. Պ. 24. 27: — Ա. 1. 20:

յան էթմէք իւզրէ Եհնուտիլլէրին
պէյիւքլէրինի Գայսէրիլլէյէ ճէլպ
էթմէքլէ անլէրի կիւճէնտիրտիլի-
նի պիլլէրէք տա՛վաքըն Փաւլը ի-
չիւն զիյատէ հագըր կէօնիւ կէօս-
թէրէրէք պիր ան թէհիլիւր էթ-
մէտի: Պիւա շիւպհէ Եհնուտիլէ-
րին րուէսատընտան պա՛ղըսը վա-
լիին տա՛վէթի իւզրէ քէնտիսի ի-
լէ պէրապէր Գայսէրիլլէյէ էնտի-
լէր:

Ա. 7, 8. Պու շիքեայէթլէրին
հէման Պ. 24. 5, 6 տա զիքը օլու-
նան շիքեայէթլէր օլտըզը զանն ը
զալիպ տիր: Փաւլօս տախի հէ-
ման օլ ճէվալարը վէրիլլօր: Օլ
շիքեայէթլէրի պու տէֆա՛ տահա
զիյատէ մախսուսի վէճլէ վէ շէ-
տիտէն՝ արզ էթտիլլէրի ինթի-
մալ տըր: Փաւլօս տախի անլէրին
պիլէսաս օլտըղընը գաթ՝ էն վէ
քիտէն իտաի՛ա էտէր:

Ա. 9. Ֆէսթօս էվիլլէ էմրտէ
Փաւլօսը մուհաքէմէ իչիւն Երու-
շալիմէ ճէլպ էթմէք խուսուսընտա

հուզուրըմտա օրատա մուհա-
քէմէ օլմագ իսթէր մի սին՝
տէտի: (10) Փալլօս տախի՝ Պէն
Գայսերին մահքէմէսինտէ տու-
րույօրըմ, պուրատա մուհա-
քէմէ օլունմագլըղըմ կերէր
տիր. սէնին տախի փէք էյի
պիլտիյին կիպի՝ Եհհուտիլէրէ
հիչ պիր հագգսըղըգ էթմէ-
տիմ: (11) Էջիրա էյէր հագգ-
սըղըգ վէ գաթլէ միւսթա-
հագգ պիր շէյ իշլէմիշ իսէմ:

— Է Այ. 25: Պ. 18. 14: 23. 29: 26. 31:

Եհհուտիլէրին ըրծասընը տիրիլ
էթտի, ֆագաթ Փալլօս քէնտի-
սի ըրգա իլէ Երուշալիմէ կիտէճէք
օլուրսա իշքիւլիէն պաշգալաշըր.
վալի Փալլօսը ինպար վէ իպրամ
պիլէ էթմէյէճէք, լաքին քէնտի
ըրգաշըյա կիթտիլի հալտէ մէ-
սուլլէթ հալընըգ քէնտիինն օ-
լուր, Ղալիպա Ֆէսթօս Փալլօ-
սըն պու թէքլիֆի ըտտ էտէճէ-
յինի եագլինէն պիլտի:

Այ. 10. Փալլօսըն ճէվապընը
պու վէճէլէ թէֆսիր էտէպիլիլիլիլ,
եանի «Բուէսա ի Եհհուտ թարա-
ֆընտան մուհաքէմէ օլունմագ
իւզրէ Երուշալիմէ կիթմէմ», եա-
լստ «Երուշալիմէ կերի կիթմէյէ ըր-
գամ եօգ տըր. մահքէմէ ի Բօմա-
վիլէտէ տա՛վամըն ֆասըլը հագգըմ
տըր» Պու թէֆսիր պա՛ղըլար թա-
րաֆընտան գապուլ օլունուր իսէ
տէ՝ Ֆէսթօս Փալլօսը պիր վէճէլէ
րուէսա ի Եհհուտըն էլլէրինէ
թէսլիմ էթմէյի թէքլիֆ էթմէմիշ
օլտուղընտան, Փալլօսըն օն պի-
րինճի այէթտէ աշիքեարէ սէյլէ-
տիլինի եա՛նի Բօմայա ըէֆի տա՛-
վա էտէճէլինի պուրատա իմա
էթտիլի տահա զանն ը զալիպ
տիր:

Այ. 11. Փալլօս պուրատա իքի
մուհիմ շէյլէր պէյան էտէր, էվ-
վէլա՝ քէնտիսինի հիւքիւմէթին

էօլմէքտէն իսթինա՝ էթմէմ.
ամմա էյէր պուլնլարըն՝ ա-
լէյհիմտէ շիքեայէթ էթտիլ-
լէրի շէյլէրին ասը եօղ իսէ,
հիչ պիր քիմսէ պէնի անլէրէ
թէսլիմ էտէմէլ. Բօմայսերէ
ըէֆի տա՛վա էտէրիմ՝ տէտի:
(12) Օլ զէման Ֆէսթօս մէճլիս
իլէ միւզաքէրէ էթտիլքտէն
սօնկրա, Գայսերէ ըէֆի տա-
՛վա էթտին, Գայսերէ կիտէ-
ճէքսին տէյիւ ճէվապ վէրտի:

— Է Պ. 26. 32: 28. 19:

գանուլարընա քեամիլէն միւթի՝
թուլթար, սանիէն՝ Գանուլ միւլի-
պինճէ Բօմալիլէրէ իհսան օլունան
հիմայէ վէ իսթիյաղը քէնտիսի ի-
շիւն թալէպ էտէր. պէյլէճէ հու-
գուգը շէրիէսինի վէ թապի՝ օլ-
տըղը հիւքիւմէթի օլան ֆարաիլի
զաթիլէսինի լայըգըյլէ պիլտիլինի
կէսթէրիլ: Գայսերէ ըէֆի տա՛վա
էտիպ Բօմատա մուհաքէմէ օլուն-
մագ՝ իսթիյաղը Բօմալիլի օլան
հէր ատէմին հագգը իտի, վէ Փալ-
լօս Եհհուտիլէտէ իհգագը հագգ-
տան գաթի իսթիլ էթտիլի իշիւն
քէնտի էլլինտէ օլան չարէյի իսթի՝
մալ էյլէտի: Փալլօս Ֆէսթօսըն
Ֆիլիքս կիպի քէնտի զարարընա
օլարագ՝ րուէսա ի Եհհուտըն ըր-
գասընը թահսիլ էթմէք զըմնշտա
ճէսարէթ էթտիլի տէրէճէտէ իլէ-
րի կիտէճէյինի կէօրտիլ:

Այ. 12. Պէյլէ պիր հալտէ մէճ-
լիս իլէ միւզաքէրէ էթմէք՝ ատէթ
օլուպ ըտմէն միւնասիլ իտի իսէ
տէ լաղըմ տէյիլ իտի, զիրա Փալ-
լօսըն մաթլուպընըն ինքա պուլու-
րըլմաըն վաճիպ իտի. Փալլօս քէն-
տի տա՛վասընըն Բօմայա ըէֆի՝ օ-
լունմասընը պիր լուլթի կիպի տի-
լէմէտի, անճաղ իսթիյաղ վէ հու-
գուգը Բօմալիլէսինի թալէպ էթ-
տի, վէ օլ հալտէ թէրէտտիլտ էթ-
մէք իշիւն սէպէպ եօղ իտի:

(13) Վէ պիր դաշ կիւն միւ-
րուրնտէն սօնկրա, Ֆէսթօսը
թէպրիգ էթմէք իւզրէ՝ Ալ-
րիփիսա մէլիք իլէ Պէրնիգէ
Գայսերիլէյէ վասըլ օլտու.
(14) Վէ օրատա պիր չօգ կիւն-
լէր էյլէնտիլլէրինտէ, Ֆէս-
թօս Փալլօսըն մատտէսինի
մէլլիլէ իֆատէ էտիպ տէտի
քի՝ Ֆէլիքսին մահպուս պրագ-
տըղը՝ պիր ատէմ՝ վար տըր.
(15) ԷՊու ատէմին հագգընտա՝
պէն Եհրուշալիմտէ իքէն, Եհ-
հուտիլէրին պաշ քեահինլէրի
իլէ իսթիյարլարը անտէն տօ-
լայը պանա՝ արլը շիքեայէթ
էտիպ անըն՝ ալէյհիմտէ հիւքմ
թալէպ էթտիլէր: (16) Պէն տա-
խի միւտտա՛լի ալէյհ՝ միւտ-

Է Պ. 24. 27: — Է Այ. 2. 3: — Է Այ.

Այ. 15. Պու Ալրիփիսա Պ. 12.
20—24 է գատար զիքը օլունան
Հէրօտէս Ալրիփիսաըն օլու ի-
տի, Ամալ ի Բուսուլքիթապընըն
միւլէլիֆի պու Ալրիփիսասա մէ-
լիք իլանլանընը վէրիպ Եհհուտիլէ
մէլլիլի իլանլանընը վէրմէտիլի հալ-
տէ վագը՝ ալարը սըհհաթ ը քեա-
միլէ իլէ ըրիվայէթ էթտիլինի ա-
շիքեար էտէր: Պու Ալրիփիսա
Թ. Մ. 50 տէ իսպիլա վէ 52 տէ իթու-
րիա վէ Թրափսօնիթիս իլէ Ապիլինէ
վալիսի, մէլիք իլանլանլէլ, թա՛նին
օլունուպ, տէֆաթլէ տալիլէ ի
հիւքիւմէթիլինէ պաշգա մէմլէքէթ-
լէր իլալլէ օլունուլ. Միւտտէթի
հիւքիւմէթի ուզոն օլուպ հիլն ի
վէֆաթը Թ. Մ. 100 իտի Պէրնի-
գէյի պուրատա զիքը էթմէյին
մախսուս սէպէպի պու տըր քի օլ
ապրտա մէրգուլմէ փէք մէհուր ի-
տի, ֆագաթ շէօհրէթի, շէօհ-
րէթի հասանէ տէյիլ իտի, Տէֆ-
աթէն վէ շէնտ քիմսէլէրէ թէգլիճ
օլունտըգտան սօնկրա շիմտի գա-

տա՛իլէր իլէ րու պէ րու պու-
լունուպ՝ շիքեայէթլէրինտէն
իսպաթ ը պէրաէթ էթմէյէ
միւսա՝ ատէ օլմայընճա, պիր
քիմսէյի գաթլէ թէսլիմ էթ-
մէք Բօմալլարըն՝ ատէթի տէ-
յիլ տիր՝ տէյիւ անլէրէ ճէ-
վապ վէրտիմ: (17) Պունուն իւ-
գէրինէ անլէր պուրայա պէն՝
էլէ վասըլ օլտըգլարընտա, Եպի-
լա թէհիսիւր էրթէսի կիւն
մահքէմտէ օթուրուպ՝ օլ ա-
տէմին կէթիլիլմէսինի էմր
էթտիմ: (18) Վէ միւտտա՛իլէ-
րի հուզուրտա անըն հագգըն-
տա պէնիմ գըյաա էթտիլիմ
պիր շիքեայէթ էթմէտիլէր:
(19) Զֆագաթ քէնտի տիյանէթ-
լէրինէ վէ Փալլօսըն՝ Տիրի տիր՝

Է, 5: — Է Այ. 6: — Է Պ. 18. 15: 23. 29:

ընտաշը Ալրիփիսաըն եանընտա
սաքին օլարագ էքսերիլէ ինանըլ-
տըղընա կէօրէ ալալաղ ը մէզու-
մէտէ իմրար ը էօմր էթմէքտէ ի-
տի, Հէմ թիթօս Հէմ վէսփասիա-
նա անա թէ՛ աշիլաք էթտիլէր,
վէ անըն իսթի լաթին միւլէլիֆլէր
թարաֆընտան տէֆաթէն զիքը
օլունուր: Ալրիփիսաըն թէպ-
րիք զիյարէթի եալընըգ ըտմի օլ-
մայըպ մուհապալէթլէ օլտըղը անկ-
լաշըլըր:

Այ. 14—22. Պուրատա պա՛ղը
խուսուսաթ տէրքեար տըր - 1.
Ֆէսթօս միւսաֆիր ը միւլիւքեա-
նէսինին քէնտի եանընտա պու-
լընտըղը վագթը անա խօշ պիր
սուրէթլէ կէշիլմէք իսթէր իտի:
2. Ալրիփիսաըն տին ի Եհհուտի
վէ զալիպա տին ի Մէսիհի հագ-
գընտա սահիպ ի մա՛լիւմաթ օլ-
տըղը, վէ Փալլօսըն տա՛վասը խու-
սուսընտա անըն ըէյիլ ըրիպէթէ շա-
յան օլաճաղը Ֆէսթօս մա՛լիւմ ի-
տի 3. Ֆէսթօս քէնտիսինի մէ-

տէտիյի Յիսուս նամընտա միւ-
թէվէֆֆա պիր քիմնէյէ տաիր
անըն 'ալէյհնտէ պա'զը մէ-
սէլէլէրի վար իտի: (20) Վէ պէն
պու մէսէլէնին հալլընտա թէ-
րէտտիւտ էթտիյիմտէն քէն-
տիսինէ՝ Երուշալիմէ կիտիպ
պու շէյլէրտէն տօլայը օրատա
մուհաքէմէ օլմագ իսթէր մի
սին՝ տէտիմ: (21) Վէ լաքին
Փավլօս Ավղօսթօսըն հիւքմիւ-
նէ պրագըրմագ իւզըն, րէֆի
տա'վա էթտիյինտէ, պէն անը
Գալսէրէ կէօնտէրինճէյէտէ-
կին հըֆղ օլունմասընը էմր
էթտիմ: (22) Վէ Աղրիփփաս
Ֆէսթօսա՝ Պէն քէնտիմ տախի
պու ատէմի տինկլէմէյէ ար-
զու էտիյօրըմ տէտիքտէ, Եա-
րըն անը տինկլէրտին՝ տէտի:

(23) Էթթէսի կիւն Աղրիփ-
փաս իլէ Պէրնիգէ քէմալ ի
իհթիշամլէ կէլիպ՝ պին պաշը-
լար վէ շէհրին ըիճալը քի-
պարը իլէ պէրապէր տիվան-
խանէյէ կիրտիքտէն սօնկրա,
Ֆէսթօսըն էմրի իւզէրինէ
Փավլօս կէթիրիտի: (24) Վէ
Ֆէսթօս տէտի քի՝ էյ մէյիք
Աղրիփփաս, վէ պիզիմիլէ հա-
զըր պուլընան ճիւմլէ ըիճալ,

1 Պ. 9. 15: — 4 Ա. 2, 3, 7: — 5 Պ. 22.

վատառ տինկլէ վէ խուսուսա Քրիս-
տոս վէ անըն տինի խուսուսընտա
քիւլիէն պիտապէր վէ պիզայտ
կէօսթէրի: Անըն իսմի Լաթին
միւլէլիֆէր թարաֆընտան շէրէֆ
իլէ գիքը օլունուր:

Ա. յ. 25—27. Ֆէսթօսըն Փավ-
լօսը քէնտիսի իլէ միւսաֆիրէրի-
նին հուզուրընա ճէլպ իլէ իքինճի
տէֆա իսթիւթագ էթմէք իչիւն
վէրտիլի սէպէպ պիր պօզ պէհանէ

պուլնու կէօրիւյօրսընըզ, 'Եե-
հուտիլէրին պիւթիւն ճիւմ-
հուրը Երուշալիմտէ վէ պու-
րատա Եանըմա կէլիպ, պու-
նուն հագգընտա՝ Արթըդ սազ
գալմասը ճաիզ տէյիլտիլ՝ տէ-
յիւ չաղըրըրլար ըտը: (25) Լա-
քին պէն 'անըն գաթիլէ միւս-
թահագգ պիր շէյ էթմէտիլի-
նի անկլայըպ, 'քէնտիսի տա-
խի Ավղօսթօսա րէֆի տա'վա
էթտիյինտէն՝ անը կէօնտէր-
մէյէ հիւքմ էթտիմ: (26) Ամմա
անըն հագգընտա էֆէնտիմի-
ղէ Եաղաճագ պիր թահգիգ
շէյիմ օլմատըղընտան, անը սի-
զին հուզուրընըզ վէ պախու-
սուս, էյ մէլիք Աղրիփփաս,
սէնին հուզուրընա կէթիլտիմ,
թաքի իսթիլիթագ օլունտըգ-
տան սօնկրա, պիր Եաղաճա-
ղըմ օլա: (27) Զիրա պիր մահ-
պուս կէօնտէրիպ՝ 'ալէյհնտէ
օլան շիքեայէթլէրի տախի
պէյան էթմէմէք պանա նա-
մա'գուլ կէօրիւնիւր:

Պ Ա Պ 26

(4) Վէ Աղրիփփաս Փավլօսա՝
Քէնտին իչիւն սէօյլէմէյէ սա-
նա իզն վար՝ տէտիքտէ, Փավ-
լօսըն 22: — 4 Պ. 23. 9, 29: 26. 31: — 5 Ա. 11. 12:

տէյիլ իտի Փավլօսը Բօմայա կէօն-
տէրմէք իչիւն միւնապիպ պիր
ֆուրսաթ պէքլէտիլի անկլաշըրը,
վէ կէօնտէրէճէյի մահպուս հագ-
գընտա իմիէրաթօրա մա'լիւ-
մաթը սահիհէ վէ քեաֆիյէ կէօն-
տէրմէք անըն վազիֆէ ի գիմմէ-
թիւնտէն իտի:

Փավլօսըն մէլիք Աղրիփփաս հուզուրընսա
օլան նուծը: Այսմ 1—23:

Պ. 26. Ա. յ. 1. Փավլօսըն պու-

լօս էլինի ուղատըպ՝ իսպաթը
պէրաէթ էյլէյէրէք, (2) էյ մէ-
լիք Աղրիփփաս, Եհուտիլէր
թարաֆընտան շիքեայէթ օ-
լունտըղըմ շէյլէրին ճիւմլէսի
հագգընտա, պու կիւն սէնին
հուզուրընտա իսպաթը պէ-

րատա մուհարրէր օլան նուծը
Պ. 22 տէ մուհարրէր օլան նուծ-
գընա միւշապիհ տիր: Իքիսինին
մատտէ ի սալիյէսի պիր օլուպ պու
տախի խարիգ իւլ 'ատէ վէճէլէ
տին ի Մէսիհիլի գապուլ էթմէ-
սինին հիքեայէսի տըր: Ֆագաթ
պու տէֆա Փավլօսըն մագսէտի
տահա 'ուսուսի վէ տահա 'ալա ի-
տի: Էվլէլ տէֆա Եհուտիլէրին
քէնտի 'ալէյհնտէ իրատ էթտիք-
լէրի թէօհմէթլէրտէն պէրի օլ-
տըղընը իսպաթ էյլէտի: անտէն
սօնկրա Բօմայա րէֆի տա'վա էթ-
միլ իտի: վէ պու նուծգտա Աղ-
րիփփասըն հուզուրընտա օլ վա-
զըթտան էվլէլ նէ խըտմէթտէ
պուլունտու իսէ վէ նէ սուրէթլէ
վա'զ էթտի իսէ Ալլահ թարաֆըն-
տան էմր ի մախսուս իլէ պէյլէ
հարէքէթ վէ վա'զ էթմէյէ թա-
էին օլունտըղընը իրաէ վէ թա-
տըգ էտէր: Քէնտի իմանը Մէսի-
հիսինին Եաղընը Ահա ը 'Աթիզին
թա'լիմաթընա միւթապըզ օլմա-
յըպ, անճագ օլ թա'լիմաթըն մաթ-
լուպաթընտան օլտըղընը վէ օլ ի-
մանը իլան էթտիյինտէ Եաղընը
Ալլահըն էմր ի մախսուսընա ի-
թա'վաթ էթմէքտէ օլտըղընը իտ-
տի'ա էտէր: Էվլէլէրի նուծգտա
շէրի'աթը Մուսապիլէտէն իրթի-
տատ վէ հէքէլին հիւրմէթինի
նազը էթմէք վէ պա'իս ի իսթի-
լալ օլմագ խուսուսլարընտա էտի-
լէն շիրեայէթի ճէրճ էտիյօր իտի:
Պու նուծգտա Ալլահ թարաֆըն-
տան քէնտիսինէ իհալէ օլունան
միւսուրիլէթ վէ րէսալէթինի թա-
տիգ էտէր: Օլ գէման հիտտէթէ

րաէթ էտէճէյիմտէն քէնտիմի
պախթեար 'ատտ էտէրիմ:
(3) Խուսուսա քի Եհուտիլէ-
րին ճէմի՝ 'ալէյլէրի իլէ մէսէլէ-
լէրինէ վագըֆ սըն: պու սէ-
պէպտէն պէնի սապր իլէ տինկ-
լէմէնիլի ըիճա էտէրիմ: (4) Իպ-

կէլմիլ օլան ճիւմհուրա խիթապ
էտիյօր իտի: պու տէֆա պիղա-
րագ պիր մէլիք վէ հաքիմէ իտ-
պաթը պէրաէթ էթմէքտէ տիր:
Պու նուծգտա րէսալէթէ տա-
վէթ օլունմասընըն խուսուսաթը
'աճիպէսինի վէ Քրիստոսըն պէ-
շարէթինի թէպլիլ վէ անա շէհա-
տէթ էթմէք պապընտա օլան վա-
զիֆէ ի մուհիմմէսինի ալիքեարէն
վէ Էքիտէն պէյան էտէր:

Տիգգաթա չայան տըր քի Փավ-
լօսա սէօյլէմէսի իչիւն ըրիսաթ
վէրէն Ֆէսթօս տէյիլ անճագ Աղ-
րիփփաս իտի: անըն մէճիսէ ըիա-
սէթի րէսմի օլմայըպ անճագ Ֆէս-
թօս վալինին քէնտի միւսաֆիր ի
միւլէթէրէմինէ օլան հիւրմէթտէն
նէշէթ էթտի: Աղրիփփաս տախի՝
Մէյլէմէյէ սանա իզն վէրիլիմ՝
տէմէյիպ, անճագ Ֆէսթօսա հիւր-
մէթէն « իզն վար » տէտի:

Ա. յ. 2, 3. Փավլօսըն պուրատա
Աղրիփփասա իպրագ էյլէտիլի իհ-
թիրամ վէ մէտհ միւստահանէ տէ-
յիլ իտի: Ֆիլհագիգէ Աղրիփփաս
հէմ տին ի Եհուտիլ, հէմ տին ի
Մէսիհիլէ 'արիֆ իտի, հէր նէ գա-
տար տին ի Մէսիհիլէ հիւսն ի նա-
զարը Եօղ իտի իսէ տէ ինսաֆը
օլտըղը մա'լիւմ իտի: Եհուտիլէր
արասընտա շէրի'աթտա մահիր օլ-
մագլըղըն չօզ շէօրէթի վար իտի:
Ա. յ. 4, 5. Փավլօս շէհատէթլէ-
րինի վէրմէք իսթէմէյէն չահիտէ-
րի գիքը էտէր: Էյէր պուլնար
րազի օլսալար՝ չու իւլ խուսուս-
տա շէհատէթ էտէպիլիլէր, տէ-
յօր: 1. Քէնտիսի սէպալէթին-
տէն պէրու պիր գուսուրըզ Եհ-

թիտատէն Երուշաղիմոսէ միւլ-
լէթիմին արասընտա սէպալէ-
թիմոնէ պէրու նասրլ եաշա-
տըղըմը Եհնուտիւրին ճիւմ-
լէսի պիւրիւրէր : (5) Զիւնքի, (շէ-
հատէթ էթմէք իսթէրէր ի-
սէ,) «տինիմիդին էն տիգգաթ-
լը ֆըրգասընա կէօրէ ֆէրիսի
եաշատըղըմը էվլէլտէն պէրու
պիւրիւրէր : (6) Վէ պէն շիմոսի
Ալլահ թարաֆընտան էճտա-
տըմըղա վէրիւրպ, Բօն իրի սըպ-
թըմըղըն տախի Էկէճէ կիւն-

— Պ. 22. 3: 23. 6: 24. 15, 21: Յիւլպ. 3. 5: — Բ Եա'գ. 1. 1: — Գ Լուգ. 2. 37: 1 Ուէ. 3. 10: 1 Թիմ. 5. 5: — Դ Յիւլպ. 3. 11: — Ե Թէք. 3. 15: 22. 18: 26. 4: 49. 10: Թէս. 18. 15: 2 Միւլ. 7. 12: Մէգ.

հուտի օլտըղընա տախի : 2. Ան-
լէրին «էն տիգգաթլը ֆըրգասը-
նա կէօրէ» ֆէվլէ էլ 'ատէ զայ
րէթլի պիր Եհնուտի իտիլինէ
տախի, 3. Վէ 'էօմրիւնիւն պէօ-
յիւք միւտտէթինի պիր քէօլէտէ
տէյիլ, անճագ փաթիթաթ օլան
Երուշաղիմոսէ վէ ճիւմլէնին թահթը
նազարընտա իմրար էթտիլի նէ
տախի շէհատէթ էտէպիւրէր :

Ա. յ. 6, 7. Խրիսթիյան օլտըգ-
տան սօնկրա օլան զայրէթինի
Եհնուտի վէ ֆէրիսի պիւրընտըղը
վազըթտա օլան զայրէթիլէ բու-
պար էտէր : էվլէլքի զայրէթի
մէզմուտէ տէյիլ, անճագ մէմուռէ
ի'թիպար օլունտու իսէ, զայրէթ ի
Մէսիհիյէսի նաւըլ ճիւնայէթ ի-
թիպար օլունտապիւր, խուսուսա
քի շիմոսի 'Ահա ը 'Աթիգին վա'տ-
լար վէ իֆատաթը փէյղամպէ-
րանէսինին իթմամ օլունտըղընը
թէպլիր, վէ ինթիզար օլունտան
Մէսիհին կէլմիլ իտիլինէ պիւրթի-
պահ տէրէճէտէ գանմըլ օլարագ
Յիսուսու՝ Օլ Մէսիհ տիր՝ տէյիլ
վա'ղ էթմէքտէ իտի, պիւթիւն
գապահաթը պու իտի :

«Օն իքի սըպթ» հէր նէ գա-

տիւզ տէվամ իւզրէ 'իպատէթ
էտէրէք, Բնաիլ օլմաղա իւմիտ
էթմէքտէ օլտըղլարը Էվա'տըն
իւմիտի իչիւն Էմուհաքէմէ օ-
լունմագ իւզրէ տուրույօրըմ :
(7) Պէն օլ իւմիտ իչիւն Եհնու-
տիլէր թարաֆընտան շիքեա-
յէթ օլունույօրըմ, էյ մէլիք
Ալլահիփաա : (8) Ալլահին էմվա-
թը իհեա էյլէմէսի նիլիւն 'ին-
տինիլաէ ինանըլմաղ շէյ 'ատտ
օլունուր : (9) Էվազը 'ա պէն
քէնտիմ 'նազարէթլի Յիսու-

132. 11: Իշա. 4. 2: 7. 14: 9. 6: 40. 10: Էր. 23. 5: 33. 14-16: 2էգ. 34. 23: 37. 24: Տան. 9. 24: Միւլ. 7. 20: Պ. 13. 32: Բոմ. 15. 8: Թիմ. 2. 13: — Գ Պ. 23. 6: — Ե Եուհ. 16. 2: 1 Թիմ. 1. 13:

տար Եհնուտա սըպթընտան զայրի
սըպթլար չօգտան զայ՝ օլտուլար
իսէ տէ՝ Եինէ թէվարիլս ի գատի-
մէլէրինի տէրիսթի էտէն պու
թա'պիրի Եհնուտիլէր խօշ պու-
լուպ իսթի'մալինի թէրք էտէմէ-
տիլէր :

«Կէճէ կիւնտիւզ» Պու թա'-
պիր 'ատէթ իւզրէ վէ տէվամ օ-
լունտան վէ խուսուսա օրուճ վէ
տու'ա իլէ գըլընան 'իպատէթ ի-
մա էտէր : Լուգ. 1. 75: 2. 37. 18. 1: 1 Մէլ. 5. 17: 1 Թիմ. 5. 5:

Ա. յ. 8. 'Իւլամէթ իւլ էմվաթ
թա'լիմի մուհիմինին միւլքիլաթ
վէ թէօքէգի տախիմ մէյտտնա
կէլմէքտէ իտի : Պիլա չիւպհէ Եհ-
նուտիլէր Յիսուսուն էմվաթտան
գըլամ էթտիլինի քիւլլէն ինքեար
էտէրէր իտի : Սատուգիլէր տա-
խի (պուլարտան պա'ղըլարը հա-
զըր իտիլի ինթիմալ տըր.) Գըլա-
մէթ իւլ էմվաթըն միւլքիլաթ-
տան օլտըղընը ինքեար էտէրէր
իտի Պու թա'լիմ ըհսուլարըն վա'ղ
էթմէքտէ օլտըղը թա'լիմաթ ը
Մէսիհիյէնին քիւլիտ թաշը իտի :

Ա. յ. 9. Փապլուս էվլէլա Մէսի-
հիլէրէ թէ'ատտի էթմէսիլէ իֆ-

սուն իսմինէ մուխալիֆ փէք
չօգ շէյլէր էթմէք պանա վա-
ճիպ իտիլի զաննընտա իտիմ :
(10) ԷՊունու տախի Երուշաղիմ-
տէ իճրա էտիպ՝ Բպաշ քեա-
հինլէրտէն թալսիլէ ալարագ,
մուգատտէսլէրտէն նիլէլէրի-
նի մահպէսլէրտէ հապս էտիպ՝

Է Պ. 8. 3: Դալ. 1. 13: — Դ Պ. 9. 14,

թիսար էթտի իսէ տէ՝ շիմոսի իֆ-
թիսարընըն մուհիպի օլան իշ
'էօմրիւնիւն պէօյիւք ճիւնհասը
կէօրիւնիւյօր : (1 Գօր. 15. 9.)
Ալլահըն 'ինայէթի պիր ատէմըն
ճանընա գիյա վէրիպ զամիրինի
ուլանտըրարագ անը թէնվիր վէ
թա'լիմ էթտիլի հալտէ՝ էվլէլա
մէրղուպ վէ միւսթահաէն ի'թի-
պար էթտիլի շէյլէր մէզմուտ վէ
մէքրուհ կէօրինիւր : Թէճտիտ օ-
լունտան ատէմ Ալլահը սէվէր վէ ա-
նըն իչիւն վէ անըն քիւլիսէսի իչիւն
թէրք ի նէֆս էթմէյէր րազի տիր.
Թէճտիտ օլունմայան ատէմ քէն-
տի էֆքեար վէ հալմաս վէ ա-
մալի խուսուսընտա Բրիստոսա վէ
անըն իչիւնէ մուխալիֆ տիր :

Ա. յ. 10. «Մուգատտէսլէր»
Պ. 9 տա մուհարրէր օլան ըի-
վայէթտէ վէ Պ. 22 տէ մուհար-
րէր օլան նութգտա պու թա'պիր
պուլունմաղ, Պուրատա Փապլուս
պու թա'պիրի հէմ Խրիսթիյանլա-
րըն միւսթահազգ օլտըղլարը հիւր-
մէթի հէմտէ անլէրէ թէ'ատտի
էթմէսիլէ օլան քէնտի ճիւնհասընը
թէֆհիմ էթմէք իչիւն իսթի'մալ
էթտիլի ինթիմալ տըր :

«Պէն տախի ըէյ վէրտիմ» Պա-
ղըլար ըէյ լաֆղընը ըհսմի անկլա-
յըպ պուլունտան գըլաս էտէրէր քի
Փապլուս միլլէթ մէճիլսինին ա'գա-
սընտան իտի. Փապաթ պու գա-
պուլէ շայան տէյիլ տիր. զիրա
1. Եհնուտիլէրին 'ատէթինճէ միւ-
լէթ մէճիլսինին ա'գասը եաշըճա

գաթլ օլունտըղլարընտա պէն
տախի ըէյ վէրտիմ : (11) Էվէ
ճիւմլէ սինաղօղլարտա չօգ
տէֆ 'ա անլէրի թա'ղիպ էտիպ՝
քիւլքի էթմէյէ իճպար էտէր
իտիմ. վէ 'ալէյհէրինէ զա-
յէթլէ հիտտէթլէնէրէք՝ թա
էճնէպի շէհրլէրէ տախի թէ-

21: 22. 5: — Դ Պ. 22. 19:

ատէմէրտէն օլմալարը լազըմ կէ-
լիր իտի, վէ Փապլուս իսթէֆանօս
շէհիտին հիյն ի գաթլընտա կէնճ
պիր ատէմ իտի. (Պ. 7. 38.) 2. Եհ-
նուտի միւլէլիֆլէրին շէհատէթի-
նէ կէօրէ միլլէթ մէճիլսինին ա-
գասը Փապլուս սահիպլէրինտէն
ինթիսապ օլունուր իտի, վէ
Փապլուս ասլա թէհհիլ էթմէմիլ
իտի. Բէյ լաֆղըյէ թէրճիւմէ օ-
լունտան քէլիմէ օլ գէման եալընը
ըհսմի ըէյ իչիւն տէյիլ, անճագ
զայր ըհսմի ըէյ իչիւն տախի
իսթի'մալ օլունուր իտի :

Ա. յ. 11. Բրիստոս քէնտի շա-
յիրտէրինին սինաղօղլարտա տարպ
օլունաճաղլարընը էվլէլտէն իս-
պար էթմիլ իտի. (Մաթ. 10. 17. 25. 34.) վէ թէօհմէթլի քիմսէլէ-
րի սինաղօղլարտա տարպ էթմէք
'ատէթ օլտըղը մա'լիւմիւմիւլ տըր
Սինաղօղ ըհիսի հաքիմ տախի օ-
լուպ թէօհմէթլիլէրի քէնտի հու-
ղըրընտա տարպ էթտիլի իտի :

«Քիւլքի էթմէյէ իճպար» Եա'-
նի անլէրի Յիսուսա լա'նէթ էթ-
մէյէ գըրլար իտիմ. թէ'ատտի է-
տէնին նազարընտա պիր ատէմի
Խրիսթիյան իմանընտան ըիւճու՝
էթտիրիպ Յիսուսա լա'նէթ պիլէ
օգուլտըրմագ քիւլլէն զաֆէր-
եապ օլմագ իտի. Սօնկրատան
տախի, իւք իւշ տէհրլէրտէ,
մէմալիք ի Ռօմալիյէտէ վուգու՝
պուլէն թէ'ատտիլէր էնտարընտա
պու վէճլէ մու'ամիլէ օլունուր ի-
տի. իթթիհամ օլունանլար հիյ-

‘ատտի էտէր իտիմ’ (12) Էվէ պու սըրատա պաշ քեահնիւթը թարաֆընտան Ֆեհէն թաւսիյէ վէ մէմուրիյէթլէ Տըմըշգա տախի կիտէր իքէն, (13) Էյ մէլիք, Էսնա ի րահտէ Էօյլէ վազ-թը սէմատան պէնիմ վէ Եսլ-տաշարըմըն էթրաֆընտա կիւ-նէշին զիյասընտան ‘աղիմ պիր նուր լէմ’ ան էթմիշ կէօրտիւմ: (14) Վէ ճիւմլէմիզ Էէրէ տիւ-շիւպ’ իպրանի լիսանընտա, Էյ Սաուլ, Սաուլ, պանա նի-շիւն թէ‘ատտի էտիյօրսըն. սա-նա իւկէնտէրէլէրէ գարշը տէփմէք կիւճ տիր’ տէյիւ պանա տէյէն պիր սէտա ի-շիթտիմ: (15) Պէն տախի է-

“ է Պ. 9. 3: 22. 6: — Լ Պ. 22. 15: — Ի Լուգ. 1. 77: — Զ Պ. 20. 32: — Է Էֆ. 1. 11: Գօլ. 1. 42: — Դ Իշա. 35. 5: 42. 7: Լուգ. 4. 79: Եւեհ. 8. 12: 2 Գօրն. 4. 4: Էֆ. 1.

պէթլիւ թէհտիտ իլէ էօլիւմ գօր-գուսընտան Գրիստոսու ինք’ար վէ անա լա’նէթ էթմէյէ իճպար օլունուրլար իտի: Թրայանօս իմ-փէրաթօրըն վագթընտա Պրուսա-նըն մէշնուր վալիսի Փլինիօս Էլ ան մէվճուտ պուլունան պիր մէք-թուպ իլէ իմփէրաթօրա պու սա-լիֆ իւզ զիքը թարիֆ իլէ քէնտի-սինէ իհզար օլունան իրիսթիյան-լարա մուճամլէ էթտիյինի պէյան էտէր. Վէ պուլուն Էմալի քիլիսէ թէվարիսինտէ չօդ պուլունուր: Այ. 12—15. Պու այէթլէր Պ. 9. 3—5 իլէ թաթպիգ օլունուպ անլէրին թէֆսիրինէ միւրաճա’աթ օլունա:

« Իւկէնտէրէլէրէ գարշը տէփ-մէք կիւճ տիր. » Պու սէօլլէր սապան չէքէն էօքիւզին սիւրիւլ-մէսինէ տաիր թէմսիլէն զիքը օ-լունուր. կէրէք իպրանիլէր վէ կէրէք Եունանի վէ Լաթիւնէր ա-րասընտա տարպ ը մէսէլ կիպի

Ֆէնտի, սէն քիմսին տէտի-յիմտէ, Պէն սէնին թէ‘ատտի էթտիյին Յիսուս իմ: (16) Լաքին գալգ, այագ-իւզէրիտուր. զիքա կէօրտիւլիւն վէ սանա կէօրիւ-նէճէյիմ շէյլէրէ Լսէնի մէմուր վէ շահիտ թա’ Եին էթմէք իշիւն սանա կէօրիւնիւպ’ (17) Սէնի պու գալմտան վէ թաիֆէլէր-տէն գուրթարաճաղըմ, (18) Վէ պանա իման էթմէլէրիյէ, Էկիւ-նահլարըն ‘աֆիլընա վէ Զու-գատտէսլէր արասընտա Էնա-սիպէ նաիլ օլմալարը իշիւն, Էկէօլլէրինի աշըպ Զուլմէթ-տէն նուրա, վէ շէյթանըն թէ-սալլիւթիւնտէն Ալլահա րիւ-ճու’ էթտիրմէք իւզրէ Լսէնի

18: 1 Սէլ. 5. 5: — 2 Գօրն. 6. 14: Էֆ. 4. 18: 5. 8: Գօլ. 1. 13: 1 Պետ. 2. 9, 25: — Լ Պ. 22. 21:

Իսթիմալ օլունուր իտի: Այ. 16—18. Պու իֆատէտէն մագսէտ Պ. 9 տա մուհարրէր օ-լան մուֆասալ հիքսայէնին մագ-սէտինտէն միւթէֆէրրիգ տիր. Փալլօս պուրատա քէնտիսինէ կէ-լէն տա’վէթ ի րուհանիյէտէն պահս էտէր իքէն, տա’վէթ ի մէգպուրէ-նին կէլմէսինին թաֆսիլաթըն վէ քիմին Եա’նի Հանանիանըն վասը-թասըյլէ կէլտիյինի զիքը էթմէգ. զիքա մէլիք Աղրիփիասս պու մի-սիլիւ թաֆսիլաթը տինիլէմէքի-յի վագիֆէ էտինմէյէճէյիտի:

Օն Եէտինճի այէթտէ զիքը օ-լունան վա’տ Փալլօսըն աղլա թէ‘ատտի չէքմէյէճէյինի իլթի-զամ էթմէգ. վուգու’ ը հալտէն թէ‘ատտի չէքտիլինի պլիլիւզ. վա’տըն մէրամ վէ մա’նասը պու տըր քի թա Փալլօս Ալլահ թա-րաֆընտան քէնտիսինէ իհալէ օ-լունան իշի իթմամ էտինճէյէտէք օլ իշի քիմսէ մէն’ էտէմէյէճէք

շիմտի անլէրէ իրսալ էտէրիմ’ տէտի: (19) Պինահն ‘ալէյհ, Էյ մէլիք Աղրիփիասս, սէմալի րույայա իլթա’աթսըղ օլմատըմ: (20) Փագաթ թէվպէ էտիպ Ալ-

ՖՄՄ. 3. 8: — Դ Պ. 9. 20, 22, 29: 11. 26: 13. վէ 14. վէ 16. վէ 17. վէ 18. վէ

տիր, Վէ պուլուն պիլմէք’ Գրիս-տոսուն հէր պիր խատըմը իշիւն քիֆայէթ էթմէգ մի: Եալընըգ Փալլօս հագգընտա տէյիլ, անճագ Յիսուսուն պիլ ճիւմլէ խատէմէսի հագգընտա, հէմ Եալընըգ թէ-‘ատտի խուսուսընտա տէյիլ, ան-ճագ Էօմրիւն հէր պիր խուսուսըն-տա պու կէրէք տիր քի մու’սայէն իլէլլինի թէմամ էտինճէյէ գա-տար օլ իլէլլտէն անլէրի քիմսէ մէն’ էտէմէգ: Պու հագիգաթ Յի-սուսուն խատէմէսինին հէր նէվ-էնտիլէ վէ գօրգուսըն տէֆ’ է-տիպ անլէրի թէլէմին էտէր:

Օն սէքիլինճի այէթտէ թա’լի-մաթ ը մէսիլլէյէնին խիւլասասը իճմալէն պուլունուր: Փալլօսըն մէվիլլէսինին վէ տախի հէր զէ-ման քեաֆֆէ ի մէվիլլէ ի հագի-գիլլէնին մագսէտի վա’իլին մա-լիւմաթըն իրաէ էթմէք վէ Եա-լսոտ ճէմա’աթա ‘ուլում վէ ֆիւ-նուն, թէվարիս վէ հիքմէթ, վէ իլմ ի իլահլի պիլէ թա’լիւմ էթ-մէքտէն իպարէթ օլմայըպ, ան-ճագ ատէմէլլին ճան կէօլլէրինի աշըպ զամիրլէրինի ույանտըրա-րագ իհթիյաճաթ ը րուհանիյէլէ-րինի անլէրէ պիլտիրմէքլէ կիւնա-հըն զուլմէթիւնտէն ‘աֆիլլըպ, վէ պաիս ի խէլաս օլան ինայէթին նուրընա տէլալէթ էթմէքտէն ի-պարէթ տիր: Վէ պէօյլէ վա’գ էթմէնին մագսէտ ի ապլինի ա-տէմէլլի Գրիստոսա իման էթ-մէյէ տէլալէթ Էյլէմէք, վէ պու իմանըն նէթիճէ ի ապլլէսի կիւ-նահտան գուրթուլուպ սէմալաթ-տա քեամիլէն թագտիւս օլունան-

լահա րիւճու’ իլէ ‘թէվպէյէ լայըգ ‘ամէլլէր իլլէմէլլէր ի-շիւն’ Էվիլլէլա Տըմըշգըն վէ պա’ռէհու Երուշալիմին Էհալի-սինէ վէ պիւթիւն Եէհուտիյէ

19. վէ 20. վէ 21:

լար իլէ պէրապէր խէլաս վէ հա-յաթ ը էպէտիյէ միւրասընտան հիս-սէտար օլմագտան իպարէթ տիր: Պէշարէթին վէ թէպէլի ի պէշա-րէթին խիւլասասը պու տըր:

Այ. 19. « Պինահն ‘ալէյհ » — Եա’նի օն սէքիլինճի այէթտէ պէ-յան օլունան մագսէտ իլէ վէ թէպէլի ի պէշարէթէ քէնտիմի տա’վէթ վէ թէլլիլլէ էտէն ա’լա վէ ագտէս մուհիլլէր իլէ մէմու-րիյէթ ի րուհանիյէմի իֆա էթ-տիմ’ տէմէք իսթէր, Հէր Էէր-տէ Գրիստոսուն հագիլլի խատը-մընըն րուհու պու տըր. անըն մագսէտ ի ապլիսի ատէմէլլին խէ-լաս պուլմալարը վէ Գրիստոսա օլան իման վասըթասըյլէ խէլաս օլմալարը տըր: Պիր ատէմ Եալը-նըգ ճանլարը կիւնահտան գուր-թարըպ Գրիստոսա իհտա էթմէք մագսէտիլլէ Էօմրիւնի վէ Էլինտէ պուլունան վէ Էլինէ կէլմէսի միւմ-քին օլան շէյլլէրին քեաֆֆէսինի պու խրտմէթ Եօլընա վագֆ էթ-մէք իշիւն տէրունիտէ սաիր ար-գուլարըն ճիւմլէսինտէն զլյատէ պիր արգու հիսս էթտիլի հալտէ, Փալլօսըն տա’վէթի կիպի միւճի-զէ նէվիլլտէն պիր տա’վէթի օլ-մագսա պիլլէ, Եինէ Փալլօս մի-սիլիւ ֆիլհագիլլէ տա’վէթ ի ի-լահլիլլէ իլէ մէմուրիյէթ ի րուհա-նիյէյէ տա’վէթ օլունտըղ պիլլէ թիպալ տըր:

« Սէմալի րույա » — Լուգ. 1. 22: 24. 25. 2 Գօր. 12. 1 Է միւ-րաճա’աթ օլունա:

Այ. 20, 21. Փալլօս քէնտի մէմուրիյէթիւնին վուգու’աթընըն

տեղյարընա վէ թափեցէրէ վա՛ղ էթտիմ: (21) Պու սէպէպտէն յեհնուտիւէր պէնի հէյքէլտէ թութուպ՝ գաթիւմէ սայ՝ էթտիւէր: (22) Նիհայէթ Ալլահն՝ աճընա մաղհար օլարագ պու կիւնէ տէկին պագիւիմ, վէ քիւչիւյէ վէ պէօյիւյէ շէհատէթ էտէրէք, ՝փէյլամպէրէլին վէ ՎՄուսանըն վագը՝ օլաճաղընը խապէր էթտիքլէրի շէյլէրտէն, (23) Եսայի Մէսիհին էլէմ շէքէէյի, ՚վէ էմվաթտան էն էվլէլ գըյամ է-

յ. 21. 30, 31: — Կ. Լուգ. 24. 27, 44: Պ. 24. 14: 28. 23: Բոմ. 3. 21: — Ն. Եռն. 5. 46: — Կ. Լուգ. 24. 26, 46: — Ն. Գորն.

թափսխաթընա կիրմէյ. մէլիք Աղրիփիասա խիթապ էթտիյի պու նութգտա պէօյէ էթմէսի միւնասիպ օլմաղ խոի:

Ա.յ. 22, 25. Փալլօս քէնտի միւստէթի էօմրիւնտէ վուգու՝ պուլան շէյլէրի զայթ իխթիսար վէճէլէ գիքը էտէր. Մէսիհ հագգընտա օլան իֆատաթ ը փէյլամպէրանէնին Յիսուստա իթմամ օլունտըղլարընը կէօրմէյէ կէօղլէրի աչըլմը օլան պիր Եհնուտինին վա՛ղ էտէճէյի կիպի վա՛ղ էթմիշ օլտըղընը պիր քէլամլէ իշար էտէր:

Փալլօսըն Ֆէսթօսա օլան ճէվապը վէ իսթինթագընըն խիթամը: Այամ 24—32.

Ա.յ. 24. Իճթիմալ տըր քի Փալլօս տահա սէօյլէյէճէք իքէն Ֆէսթօս անըն սէօղիւնիւ քէսէրէք պուլնու սէօյլէտի: Բօմալի վալի Փալլօսըն կէրմի իլէ սէօյլէմէսի նի վէ սէօղլէրինին մա՛նա ի հադիդիսինի տէրք էտէմէյ խոի: Փալլօսըն էֆքէարը վէ էօմրիւնիւն մագսէտի Ֆէսթօսա զայր ի թապիլի կէօրիւնտիւ. անլէրին Ֆայիգ իւլ թապիլի վէ մուգատ-

տիպ՝ գալմա վէ թափեցէրէ Ենուր թէպշիր էտէճէյինտէն մա՛տա հիշ պիր շէյ սէօյլէտիլիմ Եօգ տըր:

(24) Վէ իսպաթ ը պէրաէթլէ պու շէյլէրի սէօյլէտիլինտէ, Ֆէսթօս պիւլէնտ ալագ իլէ Եյ Փալլօս, չըլտըրըյօրըն. չօգ օգուլմաղըգ սէնի տէլիլիյէ տիւչար էտիյօր՝ տէտի:

(25) Օլ տախի էյ տէվլէթլու Ֆէսթօս, չըլտըրմայօրըմ, ամմա հագիլգաթ վէ ՝աղլ ը սալիմ սէօղլէրի սէօյլէյօրըմ:

15. 20: Գոյ. 1. 18: Վաճ. 1. 5: — Կ. Լուգ. 2. 32: — Ն. Ե. Միւլ. 9. 11: Եռն. 10. 20: 1 Գորն. 1. 23: 2. 13, 14: 4. 10:

տէս վէ բուհանի օլտըղընը տէրք էտէմէյիպ պիր մէճնուըն պի մա՛նա սէօղլէրինէ թէչպիհ էյլէտի: Փալլօս պու նութգտա ֆէվգ էլ ՝ատէ մու՛ալլէմ պիր ատէմ կիպի սէօյլէմէվիլ խոի, վէ զալիպա Ֆէսթօսըն սէօղլի Փալլօս հագգընտա՝ ֆէք ՝ալիմ պիր ատէմ տիր՝ տէյիւ իշիթմիշ օլտըղընա մէպնի տիր:

Ա.յ. 25—27. Ֆէսթօսըն իսթիհզա Եօլ իլէ օլան սէօղիւնէ Փալլօս զայթէթլէ հալիմանէ վէ հիւրմէթլէ ճէվապ վէրաի: Յիսուստն՝ էմվաթըն գըյամէթի խուսուսընտա սէօյլէմիշ օլտըղըն սէօղլէրի թաստիգ էթսին տէյիւ մէլիք Աղրիփիասա միւրաճա՛աթ էտէր, զիրա Աղրիփիասա Յիսուստն էմվաթտան գըյամ էթմէսինէ ինանաղ խոի իսէ տէ՝ պու գատար չօգ վէ սատըղ շահիտլէր իլէ թաստիգ օլունան պիր վագը՛այա Փալլօսըն ինանմասընը մէճնուըն ՝ալամլէթի տէյիւ թա՛եիպ էթմէյէճէյի պի իշիթիպահ խոի, վէ տախի Աղրիփիաս, քի Մէսիհին էմվաթտան գըյամ էտէճէյինէ տալիր փէյլգամպէրէրին պույուրտըղլարընը

(26) Զիրա մէլիք պու շէյլէրէ վագըճ օլմաղլէ, հուզուընտա ճէսուրանէ սէօյլէյօրըմ. չիւնքի պու շէյ պիր քէօշէտէ վագը՝ օլմատըղընտան, գըյաս էտէրիմ քի՝ պու շէյլէրին հիշ պիրի պիլէ անա կիզլի տէյիլ տիր: (27) էյ մէլիք Աղրիփիաս, փէյլամպէրէրէ ինանըմըսըն. ինանտըղընը պիլիլիլիմ տէտի: (28) Վէ Աղրիփիաս Փալլօսա՝ Պէնի խրիսթիան օլմաղա ճիւղի իգնա՝ էտիյօրսըն՝ տէտի: (29) Փալլօս տախի ՝ֆեաշքի

— 1 Գորն. 7. 7: — Կ. Լուգ. 9, 29: 25. 25:

գապուլ էթմիշ տիր, Փալլօսըն Յիսուստն էմվաթտան գըյամ էթմէսի հագգընտա փէյլամպէրէրին սէօղիւնիւ իթմամ էտէր տէյիւ շէհատէթ էթտիլինի գապուլ էթմէք մուհալ տէյիլ տիր՝ տէյիւ իգրար էթմէյէ մէճպուր օլուր խոի:

Ա.յ. 28. « Ճիւղի » — Եռնանիճէտէ սաղտա, Եա աղ վագըճտա, Եախօտ աղ էմէք իլէ, տէմէք օլուր: Հէր հանկըսը օլսա մա՛նասը պու տըր, Եա՛նի « փէք սուհուլէթլէ պէնի խրիսթիան իթիպար էտէրսին » Եախօտ « պէնի փէք թէգ խրիսթիան օլմաղա իգնա՝ էտէճէյինի թահմին էտէրսին, » տէմէք տիր: Պէօյլէճէ Աղրիփիասըն ճէվապը հիճվ իլէ օլտըղընալալըր: Փագաթ պա՛ղըլտըն էֆքէարընճա Աղրիփիաս Փալլօսըն սէօղլէրիլէ թէէտիլէնէրէք, ճիւղիլին իլղամ վէ իգնա՝ օլունտըղընը իգրար էտէր: Հէր նէ գատար պու թէֆսիտէն կիւզէլ վէ մուֆիտ մա՛նա հասըլ օլուր իսէ տէ, մէթիլին մա՛նասը պու օլտըղըն էյիճէ թաստիգ օլունամաղ:

Ա.յ. 29. Փալլօսըն Աղրիփիաս

Ալլահ վէրէյիտի, ճիւղի վէ քիւլլի Եալընըղ սէն տէյիլ պէլքի պու կիւն պէնի տինկլէյէնլէրին ճիւլմէսի տախի, շու պէնտլէրտէն մա՛տա, հէման պէնիմ օլտըղըմ կիպի օլայրտըլար՝ տէտի:

(30) Վէ [պուլնու սէօյլէտիլի կիպի] մէլիք իլէ վալի վէ Պէրնիգէ վէ անլէր իլէ պէրապէր օթուրանլար գալգալըլար: (31) Վէ պիր թարաֆա շէքիլտիլէրինտէ պիրի պիրի իլէ՝ « Պու առէմ գաթլէ Եա պէնտ-

սա օլան ճէվապը զայթէթլէ կիւզէլ խոի. « Կէրէք աղ, կէրէք չօգ սէօղլէր, կէրէք գըսսա կէրէք ուզուն վագըթտա, կէրէք աղ էմէք վէ զահմէթ իլէ, կէրէք չօգ վէ աղըր թէրքի նէֆա վէ զահմէթլէր իլէ օլսուն, հէմ սիզին հէմ տէ հագըրպուլունանլարըն ճիւլմէսի վէ հաթթա քեաֆֆէ ի պէնի պէշէրին շիմոի իսթիլատ էթտիլիմ իման, թէպշիր էթտիլիմ իման, մալիք օլանլարըն ճիւլմէսի խէլասա միւգթէտիր օլան իմանա նալլ պիրլէ պէնիմ կիպի օլմալարընը ճան ու տիլտէն արգու էտէրիմ. ճիւլմէսին խրիսթիան օլմալարընը իսթէրիմ, ֆագաթ պիրիլին գիւնճիւր պէնտ օլմալընը արգու էթմէմ » տէմէք իսթէր:

Ա.յ. 30—32. Փալլօսըն իսպաթ ը պէրաէթի Աղրիփիասը իգնա՝ էթտիլի աշիքեսար տըր: Փագաթ հէր նէ գատար չօգտան սալը վէրլիլիլի խոի իսէ տէ, Բօմայա ըլֆի տա՛վա էթմիշ օլտըղընտան շիմոի սալը վէրլիլիլի միւլմէրն տէյիլ խոի վալիլին անը նէ հիւքմ էթմէյէ, նէ սալը վէրմէյէ սէլահիյէթի վար խոի: Փագաթ Փալլօսըն Աղրիփիաս հու-

լէրէ միւսմահագգ հիւ պիր շէյ իշլէմէյօր՝ տէյիւ սէօյ-լէշիւլէր իտի : (32) Աղրիփփաս

ԼՊ. 25. 11:

զուրընտա օլան պու նութգընըն պիր նէթիճէսի օլարագ, Ֆէսթօս Բօմայա Փավլօս հագգընտա եաղ-տըղընտա, Անա շէֆգաթ իւզրէ

տախի Ֆէսթօսա՝ Պու առէմ Էֆայսէրէ ըէֆի տա՛վա էթ-մէմիշ օլայըտը, սալը վէրիւէ-պիւլիւր իտի՝ տէտի:

մու՛ամէլէ օլունսա կէրէք տիր՝ տէյիւ թաւսյէ էթտիյի զանն ը զալիպ տիր :

ՅԱՍԼ Ը ԲԱՊԻ՝

Փավլօսըն Տէնիգ Եօլնըլըր, անըն մուխաթարսան գուրուլըպ Բօմայա մահպուս օլարագ կէօթիւրիւմէսի վէ օրասա օլան մահպուսիյէթի վէ մէգուլիյէթի :

ՊԱՊԼԱՐ 27 ՎԷ 28:

Քիթապ ը Ա՛մալ ը բուսուլըն իշպու սօն ֆասլընա կէլինճէ, եա-լընըզ պու քիթապտա տէյիւ, անճագ պիւթիւն Քիթիւպ ի մու-գատտէսէտէ միալի վուգու՝ պուլ-մայան պիր մատտէ պուլուրըզ, շէօյլէ քի պիր սէնա՛թա մախ-սուս օլան թա՛պիրաթը հալի պիր հիքեայէնին թէֆսիրինէ կէլիւրիզ, Փավլօսըն տէնիգ Եօլնըլըր, վու-գու՝ պուլան ֆուրթուլնա վէ կէ-միսինին զարգ օլմասըյլէ գուր-թուլմասը, թաֆսիւթ իւզրէ, վէ վուգու՛թը միւշահէտէ էթմիշ օ-լանըն թէտգիւլէյլէ, թահրիւր օ-լունմուշ տըր :

Տէֆաթէն ի՛թիրազ օլունմուշ տըր քի՛ Քիւթիւպ ի Մուգատտէ-սէնին՝ ուլում ու ֆիւնունա վէ սէ-նա՛թարա ա՛իտ օլան իֆատա-թը՝ իֆատաթ ը թամմէ վէ սահի-հէ տէյիւ տիր : Պու ի՛թիրազա-թըն քեաֆֆէսինէ շու քեաֆի պիր ճէվապ տըր քի՛ Քիւթիւպ ի Մուգատտէսէ՝ ուլում վէ ֆիւ-

նուն վէ հիւնէր վէ սէնա՛թա-լարը թա՛լիմ էթմէք իշլան տէ-յիւ, անճագ ինսանա էհէմմ վէ էլ-գէմ հագիւթ ը ախլազիյէ վէ բուհանիյէյի պիւթիւրմէք իշլան մին թարաֆ իլլահ իհսան պուլու-րըլմը տըր :

Պու տախի մա՛լիւմ օլա քի Քիւ-թիւպ ի մուգատտէսէտէ՝ ուլում վէ ֆիւնուն ը միւթէնէվի՛էտէ պահս օլունան շէյլէրէ տաիր պիր իֆատտէ պուլունտըղը հալտէ, իսթի՛մալ օ-լունան թա՛պիրաթ իսթիւհաթ ը իլմիյէ վէ սէնա՛լիյէ օլմայըպ, ան-ճագ՝ ալմա՛ ը նասըն պիւլիպ իա-թի՛մալ էթտիւլէրի թա՛պիրէր տիր :

Պու ճիւմէ իլէ միւսթէսնա օլարագ, միւլէլիֆի մուգատտէս՝ ուլում վէ ֆիւնունա մախսուս իսթիւհաթ ը գաստէն իսթի՛մալ էթտիյինտէ, հագիւթ ը թամմէ իլէ իսթի՛մալ էյլէմիշ իտիյի պա՛տ էլ թահգիւթ ը քեամիլէ աշի-քեար օլուր :

Թէֆսիրի շիմտի էլիմիգտէ օլան իշպու իքիպապըն միւլէլիֆիիննի-յէթ ի վագըհէսի պու վուգու՛թը թաֆսիւթ իւզրէ վէ հագիւթ ը թամմէ իլէ թահրիւր էթմէքտիր : Վէ պուրատա շու սուալ իլէրի կէլիւր քի՛ Պու նագլիյէթ կէմիճիլէք սէ-նա՛թը վէ տէնիգ սէյյահաթը վէ Փավլօսըն վագթընտա պուլունան Բօմալիլէրին թիճարէթի վէ սէ-ֆիւնէլէրինն շէլի վէ թագըմը վէ Փավլօսըն պուլունտըղը կէմի-նին օլրատըղը մահալլէր հագ-գընտա մա՛լիւմաթ ը քեամիլէլէ-սիրի պիր պուլահան իլէ սապիթ էտէր :

Թէհարրիսինէ տայանապիլի՛ր մի : Պու սուալա ճէսուրանէ ճէվապ վէրիւրիզ քի՛ Պու նագլիյէթ էն միւսթա՛իտ վէ էհիլիյէթի՛ առէմ-լէր թարաֆընտան սօն տէրէճէ տիգգաթլէ թէհարրի օլունտըգ-տան սօնկրա, անըն հագիւթ ը քեամիլէսի պի իշթիտահ վէ ի՛թի-րազ օլունմաղ տէրէճէտէ վագիւհ օլուր, վէ պու Եօլ իլէ մուգառ-տէս միւլէլիֆիլէրին թահրիւթը-նըն սահի՛հ վէ գասուլէ շայան օլ-տըղընը՝ տըղի վէ ֆագաթ թէէ-սիրի պիր պուլահան իլէ սապիթ էտէր :

ՊԱՊ 27

(1) Վէ պահրէն իթալիայա կիթմէմիզ «մուգարրէր օլ-տըգտա, Փավլօսը վէ տիկէր պա՛ղը մահպուսարը Ավլօս-թօս թապուրընն Եուլիօս նամպիր եիւզ պաշըսընա թէս-

լիմ էթտիլէր : (2) Վէ Ասիա թա-րաֆլարընտան կիթմէք իւզ-րէ, պիր Ատրամիթլի կէմիյէ պիրիպ՝ Սէլանիքտէն օլան ԲՄագէտօնիալը Արիսթարիօս պիլիմ իլէ օլարագ, աշըլըպ՝

— Պ. 25. 12, 25: — Բ Պ. 19. 29:

Ա.յ. 1. «Կիթմէմիզ» — Միւլէլ-լիֆ պուրատա քէնտիսինն ֆավ-լօս իլէ պէրապէր աթի իւզ գիքը տէնիգ սէյյահաթընտա պուլուն-տըղընը թէֆհիմ էտէր : Իքինճի պէթտէ պաշգա պիր ըէֆիլին իսսի գիքը օլունուր, Պա՛ղըլարըն գիւլիւմիննէ Լուգա իլէ Արիսթա-րիօս մահպուս իտիլէր : Ֆագաթ պուլ գիւլիւմի թաստիգ էտէն պիր իսպաթ Եօլ տըր : պիլա շիւպհէ անլէրին Փավլօսա ըէֆիգ օլմալա-րը իսթիլարի իտի :

«Տիկէր պա՛ղը մահպուսարը» — Հէմ Եէհուտի հէմ Բօմալի միւ-լէլիֆիլէրտէն մահպուսարը վիլա-յէթլէրտէն Բօմայա կէօնտէրմէք՝ առէթ օլտըղը թաստիգ օլու-նուր, վէ պու պապըն 57 ճի ա-յէթիւնտէն պու տէֆա՛ կէօնտէ-րիլէն մահպուսարըն՝ առէտի չօգ օլտըղը մա՛լիւմ տիր :

«Ավլօսթօս թապուրը» — Պու իւնվան՝ ասաքիր ի Բօմալիյէնին չէնտ ալայարընա իթլագ օլուն-մուշ տըր, պուլնարըն պիրիսինն Փալէսթինտէ պուլունտըղընապաշ-գա իսպաթըմըզ Եօլ տըր : Պու թա՛պիրին պուրատա իսթի՛մալի-նին իքի թէֆսիրի օլապիլիւր, եա Եուլիօս պաշգա մահալտէ պուլու-նան պիր Ավլօսթօս թապուրըն-տա եիւզ պաշը օլուպ տա պու տէֆա՛ Գայսէրիյէտէ պուլունմուշ վէ քէնտի մահալլինն՝ ալմէթ էթ-մէքտէ իտի, եախօտ Պ. 10. 1 տէ գիքը օլունան թապուրըն իքի իւնվանը օլուպ իթալիա իւնվա-նը Էքսէրիյէ Եէհուտիյէ խալգը թարաֆընտան պուլուն Եէրի՛ աա-քէրլէրին թապուրըլարընտան թէֆ-րիգ էթմէք իշլան իսթի՛մալ օլու-նուր իտի :

Ա.յ. 2. «Ատրամիթլի» — Ատրա-

(3) Էրթէսի կիւն Սայտայա վասըլօլարդ. վէ Եոուլիօս Փաւլ-լօսս ինսանիյէթլէ մու'ամէլէ Էտէրէք, Գիսթիրահաթ իչիւն տօսթլարընըն Էանընա կիթ-մէսինէ րուխսաթ վէրտի :

Է Պ. 24. 23: 28. 16:

միթիօն Միսիա Էյալէթինին սահի-լինտէ վագը՝ վէ Իզմիրին ճանիպի չըմալընտա պուլունան պէյլիւք պիր շէհր օլուպ կիւզէլ պիր լիմանը վէ տէնիզ թարիգիյէ չօգ թիճարէ-թի վար իտի. պուրատա գիքր օլու-նան կէմի քէնտի լիմանընա կիթ-մէք իւզրէ օլտըղը պէլլի տիր . վէ Գայսէրիյէ թարաֆընտան լի-մանը մէզպուրա հարէքէթ Էտէր իքէն, պիթթապիլ քիւչիւք Ասիանըն պէյլիւք լիմանլարընըն Էքսէրի-սինտէն կէչէր իտի . վէ Միւրիա թարաֆընտան Իթալիայա կիտէն պիր կէմինին թարիգի տախի հէ-ման պու լիմանլարտան օլուր իտի, շէյլէ քի օլ լիմանլարըն պիրի-սինտէն Բօմայա կիտէն պիր կէմի պուլմադ սուհուլէթ ի իտի :

Ա.յ. 3. Շիմտի Սեպտեմբեր այը օլմուշ իտի : Գայսէրիյէ տէն Սայ-տայա օլան մէսաֆէ 67 միլ օլուպ, պիր կէմի, հալա Էյի օլտըղընտա, չօգ սուհուլէթլէ պիր կիւնտէ օ-րայա Էթիշէպիլիլ իտի : Սայտա փէք Էսքի պիր շէհր օլուպ Բի-թապը շէրիֆտէ տէֆ'աթէն վէ միւթէնէվլիլ սըֆաթլար իլէ գիքր օլուրտուր . մէսէլա, « Բէն'անիլէ-րին հուտուտը . » Թէք. 10. 19: « Կէմիլէրին լիմանը . » Թէք. 49. 15: « Պէյլիւք Սայտա » Եէլու'. 11. 8: Պէնի Իսրայէլ թարաֆըն-տան ապա Փէթհ օլուրմամըլ շէհր իտի . Հաք. 1. 51:

Սայտափիլէրին Իպրանիլէր վէ տախի Եոուանիլէր իլէ Բօմափիլէր արասընտա կէմիճիլիք խուսուսըն-տա չօգ շէօհրէթլէրի վար իտի : Յիտուսուն պու տիւնեատա օլան Էյամը Էօմրիւնտէ Սայտափիլէր

(4) Վէ օրատան աչըլըպ' ըիւզ-կէար մուխալիֆ օլմալլէ , (5) Գըպըընըն ալթ թարաֆըն-տան կէչիպ Գիլիգիւս վէ Փամ-ֆիլիա տէնիգիլինին օրթասըն-տան միւրուր Էտէրէք , Լի-

անըն նէզտինէ թա'լիմինի տինկ-լէմէք վէ խասթալարը իչիւն շի-ֆա տիլէմէք իւզրէ կէլտիլիլ : Լուգ. 6. 17, վէ դայր : Յիտուս քէնտիսի տախի Սայտանըն հու-տուտընա վարտը . Մաթ. 13. 21: Սայտա լիմանը ալա իտի : Եիւզ պաշը Եոուլիօսըն սօնկրատան տէֆ-աթլէ Փափօսա Իպրազ Էյլէ-տիլի շէֆգաթըն պուրատա պաշ-լատըղընը կէօրիւյօրըլ : Փափօս Գայսէրիյէ տէ խալաթը պէրալթ գըմընտա նութգ Էյլէտիլի վա-գըթլարըն պիրինտէ պու առէմին հաղըր պուլունտըղը միւմքին տիր : Պուրատա գիքր օլուրտան « տօսթ-լար , » Սայտատա պուլունան իրիս-թիան պիրատէրլէր օլտըղը տէր-քէար տըր :

Ա.յ. 4, 5 « Գըպըընըն ալթ թա-րաֆընտան » — Եա'նի օլ առանըն ճանիպի չըմալը վէ քիւչիւք Ա-սիայա պազան թարաֆըն տէմէք տիր . չիւնքի լօտօս Էստիլինտէ օ-րասը մուհաֆազալը օլտըգտան պաշգա , Ասիա գը յըսընա Էագըն կէլտիլիլընտէ դարպա տօղրու կիտէն պիր ագընթըտան վէ պա-գէն դարատան Էստէն միւլալիմիւզ-կէարտան իսթիֆատէ Էտէպիլիլ-լէր իտի : Բիւզկէար մուխալիֆ օլմասայըն Գըպըընըն ճանիպի ճէնուպիսինտէ կէչէճէքլէր իտի . կէմինին թարիգի պէլինճի այէթին իֆատէսինտէն պէլլի օլուր :

« Միրա » Գիլիգիւսըն դարպ, թարաֆընա տիւչէն Լիգիա Էյա-լէթինին ճանիպի ի ճէնուպիսինտէ վէ սահիլտէն պիր սա'աթ գատար իչէրիտէ վագը՝ պիր շէհր օլուպ Իսքէնտէրիյէ իլէ գարըն գարընա

գիատա վագը՝ Միրայա կէլ-տիք : (6) Վէ Եիւզ պաշը օրա-տա Իթալիայա կիտէճէք Իս-քէնտէրիյէլի պիր կէմի պու-լուպ, պիրի անա պիրտիրտի : (7) Վէ պիր չօգ կիւնլէր աղըր աղըր կիտիպ՝ կիւն իլէ Գնի-

իտի : Անըն մէվգը'ինտէ հալը հա-ղըրտա Տէմպրա իսմինտէ պիր քէյ վէ գատիմ շէհրին պա'ղը ա-սարը պուլունուր :

Ա.յ. 6. Միրատա Եիւզ պաշը Բիւչիւք Ասիանըն լիմանլարընըն պիրիսինտէ պուլմասընը մէմուլ Էթմիլ օլտըղը կէմիլի Էա'նի Ի-թալիսայա տօղրու կիտէն պէյլիւք պիր թիւճճար կէմիսինի պուլտուր :

Օթուգ սէքիլինճի այէթտէն պու կէմի պուլտայ իլէ Եիւքլէնիլ Ի-տիլինին անկարըլ , Ասիա թարա-ֆընտան Բօմայա կէմի իլէ չօգ պուլտայ կէօնտէրիլտիլ մա'լիւ-միւմիւզ տիր : Մըսըր թարաֆըն-տան տախի Իթալիայա քէսրէթ իւզրէ պուլտայ կէօնտէրիլիպ Էք-սէրիյէ Էալ մէվսիմինին խիթա-մընտա կէմիլէր Իսքէնտէրիյէ լի-մանընտա պուլտայ Եիւքլէնտիք-լէրի թէվարիս Ի Բօմափիլէնին շէ-հատէթլէլէ թատիգ օլուրտուր : Պու կէմի Եիւքլէնիլ Միրատան ալմըլ օլապիլիլ , վէ Էալսօտ Իս-քէնտէրիյէտէն ալտը իսէ , հալա մուխալիֆ օլտըղընտան , առի թա-րիգտէն Էա'նի կիրիտ թարիգիլէ կիթմէյիպ Բիւչիւք Ասիա գըլը-սընտան կիտէճէյիտի . վէ օլ վագ-թըն կէմիճիլէրինին առէթի պէյ-լէ օլտըղը թէվարիլին շէհատէ-թիլէ թատիգ օլուրտուր : Օլ վա-գըթտա թիւճճար կէմիլէրինին պա'ղընը՝ հալը հաղըրտա Էվրօ-փա թիւճճար կէմիլէրի գատար պէյլիւք օլտըղը մա'լիւմ տիր : Եուսէֆօս Իթալիայա կիթմէք իւզ-րէ րաքիպ օլտըղը սէֆինտէ 600 քիլի պուլունտըղընը գիքր Էտէր :

տօսըն գուրպինէ Եէթիլտի-լիմիլտէ , ըիւզկէար պիգի պրագմատըղընտան Կիրիտին ալթ թարաֆընտան Սալմօնա Էօնիւնտէն կիտէրէք , (8) Անը կիւն իլէ կէչիպ , Կիւզէլ լի-մանլար տէնիլէն պիր մահալէ

Ա.յ. 7, 8. Միրատան Գնիտօսա օլան մէսաֆէ Եիւզ օթուգ միւտէն զիյատէ տէյիլ տիր . վէ օրատան Գնիտօսա կիթմէք իչիւն չօգ կիւն-լէր լաղըմ օլտու իսէ , պու քէյֆի-լէթ հալանըն մուխալիֆ օլտըղը-նա իսպաթ տըր : Օլ թարիգտէն Գնիտօսա տօղրու կիտէն պիր կէ-միլէ մուխալիֆ օլան Բիւզկէար չըմալը դարպտան օլաճաղտը . վէ օլ մէվսիմտէ պու Բիւզկէարըն Էքսէրիյէ Էստիլինի պիլիլիլ :

Գնիտօս Լիգիա Էյալէթինին չը-մալը դարպ թարաֆընա տիւչէն Գարիա Էյալէթինին սահիլինտէ վա-գը՝ պիր պուլունըն վէ գասապա-նըն իսմի իտի :

Բօտօս առասը անըն ճանիպի ճէնուպիսինտէ վէ Գօս առասը ճանիպի չըմալիսինտէ իտի :

Անըն չօգ մէսարիֆ վէ հիւ-նէր իլէ մէսնու՝ պիր լիմանը օ-լուպ Էլ ան անըն պիր թարաֆը միւքէմէլ վէ Էսքի գասապանըն չօգ Էսէրլէրի մէվճուտ տըր : Փափ-լօսըն պուլունտըղը կէմի, Բիւզ-կէար մուխալիֆ օլտըղընտան Գնի-տօսըն լիմանընա կիրէմէյիպ Լի-տէճէքլէրի տօղրու թարիգտէն ճէնուպէ սափարաք Բիւզկէարըն միւսալիտ օլտըղը Էօլա Էա'նի Կի-րիտէ տօղրու կիթիլիլ :

« Սալմօնա » Կիրիտ առասընըն չարգընտա վագը՝ պիր պուլուն ի-տի : Պու պուլունուր կիւնիլէ կէ-չիպ, առանըն ալթ թարաֆընտան Էա'նի Բիւզկէարտան, մահֆուգ օ-լան ճէնուպ թարաֆընտան, թա-կիւզէլ լիմանլար տէնիլէն պիր մահալէ վարընճըյա գատար կիթ-

կէլտիք. պոռնոն գուրպինտէ
լասայա նամ պիր չէ՛նր վար
խոր:

(9) Վէ խայլի զէման միւ-
րուր էթտիքտէն սօնկրա, Խո-
րուճ վագթը հալա կէչմիշ օլ-
տըղընտան, արթըգ տէնիզ
սէֆէրի մուխաթարալը օլ-
մաղլէ, Փափլօս անլէրէ նա-
սիհաթ էտիպ, (10) էյ ատէմ-
լէր, պու տէնիզ սէֆէրինին
հալընըզ եիւքէ վէ կէմիյէ

Խ Լափ. 23. 27, 29:

տիլէր: Պու մահալ Կիրիտին ճե-
նուպինտէ վագթը՝ մէշուր պիր լի-
ման օլուպ, չէքլի իքի լիման չէք-
լինաէ օլտըղընտան « լիմանլար »
տէնիր խոր:

Կէմիճիլէրին չէհատէթինէ կէօրէ
էսքի Բօմափի կէմիլէրին պիրի՝ րիւզ-
կեար չըմալ ի զարպի թարաֆըն-
տան օլտըղը հալտէ, պու մահալտէն
զարպ թարաֆա կէչէմէգ խոր:

Լասայա չէհրի Կիւզէլ լիմանլար-
տան պէշ միլ գատար ուզագ օ-
լուպ, օլ չէհրին պա՛ղը էսքիլէրի
էլ ան մէվճուտ տըր:

Ս.յ. 9. 10. « Խայլի զէման »—
Եա՛նի Գայսէրիյէտէն կէմիյէ րա-
քիպ օլտըղընտան վագթընտան ի-
թիպարէն տէմէք տիր: Պու վա-
գթընտան էվիլէ տէնիզ սէֆէրինի
պիրթիլմէք իւմիտինտէ խորլէր:

« Օրուճ վագթը » — Եա՛նի
Սեպտեմբեր այընըն նիհայէթին-
տէ վուգու՛ պուգուս քէֆարէթ օ-
րուճը տէմէք տիր:

Ֆիլօ միւէլլիֆէ կէօրէ՝ Սգըլը
պիր ատէմ պու վագթընտան սօնկ-
րա տէնիզ Եօլճըլըզ էթմէզ:

Եունանի վէ Բօմափիլէրին էֆ-
քեարընճա տէնիզ Եօլճըլըզ իչիւն
միւնասիպ օլան մէվսիմ Մարտա
պաշայըպ, Հոկտեմբերտէ խիթամ
պուլուր խոր:

Ունուտուլմամալը տըր քի օլ

տէյիլ, պէլքի քէնտի ճանլա-
րմըզա տախի մէշագգաթըլը
վէ չօգ զարարըլը օլաճաղընը
կէօրիւյօրմ՝ տէտի: (11) Ամ-
մա եիւզ պաշը կէմիին րէի-
սի իլէ սահիպինէ Փափլօսըն
սէօղլէրինտէն զիյատէ իթի-
մատ էթտի: (12) Վէ օլ լիման
գըշլամագ իչիւն միւնասիպ օլ-
մատըղընտան, էքսէրիսի օրա-
տան տախի աշըլըպ՝ Կիրիտին
ճէնուպէ վէ զարպ ի չըմալա

զէման կէմիճիլէրին կէֆէ ֆուսսու-
լալ (գըպլէնիւմա) Եօղ խոր,
վէ պինտէն ալէյէ կէմիճիլէրին
գօրգտըղընտան չէյ հալընըզ Փուր-
թունա տէյիլ, անճագ վէ պէլքի
տահա զկյատէ կիւնտիւզիւն կիւ-
նէչի վէ կէճէլէյին Եըլտըղընտան
էօրթէն պուլուլթըլը հալա խոր:

Փափլօս պուրատա րէյ վէրտի-
յինտէ տէլալէթ ի իւնիլէ իլէ
սէյլէտիյի գըյաս օլունմամալը
տըր: Սօնկրա (Ս.յ. 25.) իլճամ ի-
լէ սէյլէտիյինտէ սէյլէյիլինին
թարգը պուլունտան չօգ միւթէֆէր-
րիգ խոր: Պուրատա քէնտի րէ-
յինի վէրիյօր, պու րէյին սըհհա-
թը տախի սօնկրաքի վուգուլթ-
տան թաստիգ օլունտու:

Ս.յ. 11, 12. Պուլունտըղընտան
լիման պիր մէճհուլ սէպէպտէն
տօլայը գըշլամագ իչիւն զայրի
միւնասիպ կէօրիւնտիւ, վէ էն-
տիլէլի հալտէ պուլունտըղընտան-
տան, րէյլէրինտէն պիր ֆաիտէ
մէմուլ էթտիլէրի հէյր ատէմտէն
րէյլէրինի սուալ էթտիլէր, վէ
էքսէրիսի Կիրիտին ճէնուպի թա-
րաֆընտա վէ տահա ճանիպ ի
զարպա տիւլէն պիր լիմանա Եէ-
թիլմէք վէ օրատա գըշլամագ ի-
չիւն րէյլէրինի վէրտիլէր: Պու
լիմանըն մէվքըլի հագգընտա պիր
չօգ միւպահէսէ օլտու խաէ տէ,

պագան Ֆինիգա լիմանընա
գըշլամագ իչիւն վասըլ օլա-
պիրիլըզ՝ տէյիլ նասիհաթ
վէրտիլէր: (13) Վէ պիր Եափաշ
լօտօս էսիպ՝ մագսէտլէրինէ
էրտիլէր զանըլլէ, գալգըպ
Կիրիտին գըշլալընտան կէչի-
յօրլար խոր: (14) Ամմա պիր
ազտան սօնկրա անա գարըլ
էվրօգլիտօն տէնիլէն պիր չէ-
տիտ րիւզկեար զուհուր էթ-
մէքլէ, (15) Կէմի պիրտէն գա-

պուրատա տէրճ էթմէնին լուզու-
մը Եօգ տըր:

Ս.յ. 15. Կիւզէլ լիմանլարտան
Ֆինիգա օլան մէսաֆէ թախմի-
նէն 40 միլ օլուպ, րիւզկեար միւ-
սա՛խտ օլտըղը հալտէ, պիր գաշ
սա՛թտա Եէթիլէպիրի խոր:

Ս.յ. 14. Կէմի Փուրթունայա
թուլթուլտըղը զէման տահա Ֆի-
նիգա Եագըն օլմայըպ չըգտըղը
մահալէ Եագըն խոր: Ազ վագթը
իչիւնտէ լօտօս չարգի վէ զալիսա
չարգի չըմալի րիւզկեարա թէ-
պէտտիւլ էթտի:

Ինիլիլ պահիլլէ մէմուրա-
րընտան պիրիսի Կիրիտ ատա-
սընըն պուլունտըղը տէնիզ հագ-
ղընտա պահա էթտիլի սըրատա,
« Բիւզկեար չըմալ թարաֆըն-
տան օլտըղը հալտէ, պիր ատանըն
ալթ Եա՛նի ճէնուպի թարաֆընա
տէմիր աթմագ էմին տիր. զիրա
պու րիւզկեար թէտրիճէ քէսիլիլ,
Փագաթ րիւզկեար լօտօս օլտըղըն-
տա պիր ատանըն ալթ Եա՛նի չը-
մալի թարաֆընա լէնիլէր աթմագ
մուխաթարալը տըր, զիրա լօտօս
տախմա անըղըն չտիտ պօրէասա
թէպէտտիւլ էտէր » տէմիլ տիր:

Ս.յ. 15. Շիտտէթիլի Փուրթունա
կէմիլի պաստըղը վագթընտա կէ-
միճիլէր անը քէնտի հալինէ պրագ-
մաղլէ անըն թագըմընըն զայ՝ վէ
թէլէֆ օլունմամասընա մուգայ-

փըլըպ՝ օրսայա կիտէմէտիլին-
տէն, անը քէնտի հալինէ պը-
րագըպ՝ սիւրիւքլէնիյօր խորիք:
(16) Վէ Գլաուտա նամ պիր
քիւչիւք ատանըն ալթընա սը-
ղընարագ, սանտալը կիւճ ի-
լէ զապթ էթմէյէ միւգթէ-
տիր օլուպ իչէրի ալտըգտան
սօնկրա, (17) Չարէլէր գուլ-
լանարագ՝ կէմիլի ալթընտան
գուշաթտըլար. վէ սըղա տիւշ-
մէք գօրգուսըլլէ Եէլքէնի

յէտ օլտուլար: Մէրսուլարը ար-
թըգ կիտէճէքլէրի Եէրէ վարմագ
տէյիլ, անճագ պիր վէճիլէ Փուր-
թունանըն շիտտէթինտէն սալիմ
օլմագտան իպարէթ խոր:

Ս.յ. 16. Գլաուտա ատասընա
շիմտի Կօզգօ տէնիլիլ, վէ կէմի-
նին պու ատանըն ճէնուպի թա-
րաֆընա տիւշտիլիւ, րիւզկեարըն
չարգ ի չըմալի օլտըղընա իսպաթ
տըր:

Կէմիին սանտալը Փուրթու-
նա գուհուր էթտիլի զէման, կէ-
միին գըշլընտան Եէտէք չէքլի-
մէքտէ խոր, վէ անը կէմիլէ ալ-
մագ սօն տէրէճէ մուհիմիլ ի-
տի. զիրա կէմիտէ պուլունտըղա-
րը խէլաս էթմէք իչիւն Եալընըզ
չարէ օ օլաճաղը միւմքին խոր:
Շիմտի Գլաուտա ատասըլլէ Փուր-
թունատան պիր միգտար մուհա-
ֆաղա օլտուլար խաէ տէ, Եինէ
սանտալը կէմիլէ ալմագ միւքլիլ
խոր, օլ վագթըն գատար հէման
սու իլէ տօլմուշ խորիլ իլթիմալ
տըր:

Ս.յ. 17. Կէմիտէ պուլունտըղա-
րըն հալի թէհիլքէլի օլտըղը շիմ-
տի ալան ալքեար խոր: Կէմիին
սէլամէթի իչիւն իւք գուլլանտըղ-
լարը չարէ զէման ը գատիմտէ
տէֆաթ էն վէ զէման ը միւթէալու-
խիլտէ տախի պա՛ղէն իսթիմալ
օլունտան չարէ խոր, չէյլլէ քի կէ-

րա հէման պանա սէօյլէնիւ-տիլի վէճհ իւզրէ վազը՝ օլա-ճաղընա պէն Ալլահա ի թի-մատ էտէրիմ. (26) Անճազ Էպիր ատայա տիւշմէմիզ լա-զըմ տըր՝ տէտի :

Բ. Գ. 28. 1:

էթտիլինի տէյիւ, անճազ Ալլահ քէնտիլին սահիպի իտիլինի իտ-տի'ա էտէր : 54 այէթտէ մուհար-րէր օլան քէլամը սէօյլէտիլինտէ, անտէն էվվէլ քէնտիլինէ պուլու-րըլան պիր վա'տըն (Պ. 25. 11.) պու-կէճէ մէլէք վասըթասըլէ թէէ-քիտ օլունտըլընա մէպնի էլ ան տիւշար օլտըլը մուխաթարատան գուրթուլաճաղընա պի իշթիպահ տէրէճէտէ թէէմին օլունտըլընը պէյան էտէր :

« Սանա պաղըլլամը տըր » — Կէմիտէ պուլունանլարըն խէլաս օլմալարը փալլօսըն խաթրը իշիւն եախօտ անըն լիյազաթընա մէպ-նի օլտըլը տէյիւ իտի, ֆադաթ փալլօսըն ըէֆիդէրի պուլունմա-լարը ճիհէթիլլէ վէ փալլօս Ալլահ թարաֆընտան պաղա մուհիմի խըտմէթին իֆասը իշիւն մուհա-ֆաղա օլունմադտա օլտըլընտան վէ պէլքի փալլօսըն տու'ալարընա ճէվապ օլարազ, խէլաս օլաճաղար ըտը : « Պիր գաչ սալիհ իլէ չօգ ֆասըլարըն գուրթուլմալարը՝ չօգ ֆասըլար իլէ պիր սալիհին հէլաք օլմասընտան գօլայ տըր, տիւնեա պու կէմիլէ միւշապիհ տիր, » տէյիւ պիր վա'իզ չօգ միւ-նասիպէթիլէ սէօյլէմիշ տիր :

Փալլօսըն կէմիտէ պուլունանլա-րըն ճիւմէսի իւզէրինէ օլան թէէ-սիրաթը արթմադտա օլտըլը ա-շիքեար տըր. հէր նէ գատար փալլօս իլլամը իլահի իլէ քէն-տիլլէ ճիւմէ ըէֆիդէրինին խէ-լաս պուլաճաղարըն պիլտի խէ-տէ, նէ զէման վէ նէ վէսիլէր իլէ վէ հանկը գարայա տիւշէրէք

(27) Վէ օն տէօրտիւնճիւ կէ-ճէ օլտըլտա՝ Ատրիա տէնի-զինտէ սիւրիւքլէնմէքտէ ի-քէն, կէճէնին եարըսընտա կէմիճիլէր պիր գարայա եագ-լաշտըլարընը զանն էթտիլէր :

Նէճաթ պուլաճաղարընը պիլ-մէտի :

Ա. Ե. 27. Թարիխ ի Միլատտան սօնկրա օլան եուլանի վէ Բօմափի միւշէլիֆլէր թա Մալթատան էօ-թէյէ օլան պահը ը սէֆիտէ Ատ-րիա իսմինի իթլազ էտէրէր իտի, վազը'ա հալը հազըրտա Ատրիա տէնիզի տահա մահտուտ տըր :

Նէ սէպէպտէն կէմիճիլէր գա-րայա եագըն օլտըլարընը թահ-մին էթտիլէրի պէյան օլունմա-տը իսէ տէ, սէպէպ տէնիզին գայալարա չարիարազ սէտա վէր-մէսի իտիլի զաննը զալիւպ տիր : Պու սէտայը թէճրիւպէքեար կէ-միճիլէր ուզադտան պիլէ թէշ-խիս էտէպիլիլէրի Պու քէյֆիլէթ փալլօսըն պուլունտըլը կէմինին Մալթա ատասընտա՝ « Ազիզ փալլօս քէօրֆէզի » տէնիլէն մա-հալտէ դարգ էտիլմէսինէ պիր իս-պաթ տահա վէրի, Զիրա չարգ թարաֆընտան քէօրֆէզի մէզ-պուրէ կիրէն պիր կէմի հալլիլէ Գուրա տէնիլէն պուլունա եա-գըն կէշէր, վէ օրատա գարան-լըզ կէճէտէ տէնիզտէն գարա կէօրիւնմէզ իսէ տէ, ֆուրթու-նալը հալմատա տէնիզին գայալա-րա չարիմասը ուզադտան իշիտի-լիպ՝ օլ պուրուն պու նիշանէ իլէ թէշխիս օլունա պիլտիլի մուհար-րէր տիր :

Գլաուտա ատասընտան Գուրա պուրնունա օլան մէսաֆէ 476 միլ տիր : Պու պապտէ մուհարրէր օ-լան հիքեայէտէն՝ փալլօսըն պու-լունտըլը կէմի օլ մէսաֆէյի օն իւշ կիւն պու գատար սա'աթտա

(28) Վէ իսգանտիլ աթըպ եիրմի գուլաճ պուլտուլար. վէ պիր ազ իլէրի վարըպ վէ թէքրար աթըպ օն պէշ գուլաճ պուլ-տուլար : (29) Վէ գայալըլա

ալտըլը անկալըլը : Թէճրիւ-պէքեար կէմիճիլէրին հիսապլարը-նա նազարէն փալլօսըն պուլուն-տըլը կէմինին հալինտէ պուլու-նան պիր կէմի, եա'նի շէտիտ պիր ֆուրթուլունտա սալիֆ իւզ գիքը պէյան օլունտըլը իւզրէ, պաշը ըիւզկեարա տէօնտէրիլիպ ըիւզ-կեար իլէ կէրիլէ սիւրիւքլէնէն պիր կէմի եիրմի տէօրթ սա'աթտա օթուզ ալթը միլ եօլ ալըր, վէ պէյլէճէ 476 միլի օն իւշ կիւն պէշ սա'աթտա կիտէր. շէյլէ քի աթըլմ իսթիւ Գլաուտա ատա-սընտան հարաքէթ էտէրսէ՝ օն տէօրտիւնճիւ կիւնիւն կէճէ եա-րըսընտա Գուրա պուրնունըն էօ-նիւնէ վասըլ օլուր : Պու խուսուս հիքեայէնին սըհհաթընա իսպաթը գալի օլուպ Մալթատա պուլու-նան մէզքիւր քէօրֆէզին հէման պուրատա գիքը օլունան մահալ իտիլինի թաստիգ էտէր :

Ա. Ե. 28. Հալը հազըրտա պիր կէմի հէման օլ եէրէրտէ իսգան-տիլ աթտըլընտա տէնիզին տէ-րիլիլինի օլ էօլիլէրտէ պուլուր :

Ա. Ե. 29. Կէմիճիլէր գայալար իւզէրինէ տիւշմէքտէն գօրգտու-լար, չիւնքի տէնիզին գայալար իւզէրինէ չարիմասընը սէսինի իլիթտիլէր, վէ անլէրին գօ-րգուրնա էյի սէպէպ վար իտիլի մա'լիւմիւմիւզ տիւր, չիւնքի օլ մահալտէ տէնիզէ աթըլան իս-գանտիլին օնպէշ գուլաճ կէօթէր-տիլի եէր գայալարտան անճազ պէշ տագիգէ իրազ տըր :

« Ազիզ փալլօս քէօրֆէզի » չարգ վէ չարգ ի շըմալէ պադար, վէ քիւշիւք կէմիլէր իշիւն կիւզէլ պիր իման տըր. կէմիճիլէրին շէ-

տիւշմէք գօրգուլըլէ, գըշ-տան տէօրթ լէնկէր աթըպ՝ կիւնտիւզ օլմասընը արգու էթտիլէր : (30) Վէ կէմիճիլէր կէմիտէն գաչմագ մագսէտիլ-

հատէթինէ կէօրէ՝ Օ քէօրֆէզտէ լէնկէր աթըլտըլտա, լէնկէր գալիմ թուլթար, վէ հալաթ գը-րըլմատըլաճ կէմինին հարէքէթ էթմէսի միւմքին տէյիւ տիր : Օլ զէման իսթիմալ օլունան լէնկէր-լէր հալը հազըրտա իսթիմալ օ-լունանլար գատար պէյիւք տէ-յիլ իտի, վէ կէմիլէր չօգ լէնկէր-լէր թաշըլար իտի. պու տէֆ'ա կէմիճիլէր կէմիլի տահա թէզ տուրտըրմագ իշիւն գըշտան լէ-կիլլէր աթտըլար : Գայայա չարի-մագ թէշիլքէսինտէ պուլունտըլ-լարընտան լէնկէրի էօնտէն աթ-տըլարը հալտէ կէմի քէնտի լէ-կէրի էթրաֆընտա տէօնէրէք գա-յայա չարիար գօրգուլըլէ, պիր սանիլէ զալիւպ էթմէյէրէք, լէնկէ-րի գըշտան աթտըլար : Գօփէն-հակ ճէնկիւնտէ ինկիլզ հարպ սէ-ֆինէլէրի՝ ատէթէ մուխալիֆ օ-լարազ : գըշտան տէմիր աթտըլար. պէյլէ էթմէլէրինտէն մէնֆա'աթ միւշահէտէ օլունարազ, սօնկրա սէպէպ իսթիֆասը օլունտըլըն-տա մէշուր գալիտան Լօրտ Նէլ-սըն՝ օլ սապահ Ա'մալը Բուսուլըն 27 ճի պապընը օգուլուլ իտիլինի պէյան էյլէտի :

Պիւլա շիւպէն փալլօսըն պու-լունտըլը կէմի պու վագըթտա հէման պաթմագ հալինտէ իտի, շէյլէ քի գարայա չարիտըլը ան-տէ գըրըլըր տէյիւ գօրգմաղա սէպէպլէրի վար իտի : Պէյլէ պիր հալտէ պարնիլըլըն կէլմէսի նէ՝ արգուլանաճազ շէյ օլմալը իտի :

Ա. Ե. 30—32. Կէմիճիլէր կէմի-տէ պուլունանլարըն ճիւմէսինին գուրթուլմալարը խուսուսընտա գալթ՝ ը իսմիտ էթտիլէրի աշի-

լէ, պաշտան լէնկերլէր աթ-
մագ պէհանէսիլլէ սանտալը
տէնիդէ էնտիրտիլլէրինտէ,
(34) Փավլոս եիւզ պաշըյա վէ
'ապէրլէրէ' էյէր պուսլար կէ-
միտէ գալմազսա, սիլ նէճաթ
պուլամադընըդ տէտի: (32) Օլ
դէման 'ապէրլէր սանտալըն
իւիլլէրինի քէսիլ աճը պրագ-
տըլար: (33) Վէ սապահ օլմագ
իւզըէ իքէն՝ Փավլոս ճիւմլէ-
սինէ թա'ամէթմէլլէրինի ընճա
էտէրէք, Պու կիւն օն տէօրթ
կիւն տիր պէքլէյիլլէ հիչ պիր
չէյ եթմէյէրէք, աճ գալար-

Ժ 3 Միւլ. 4. 52: Մար. 10. 30: Լուգ. 12. 7: Պ. 21. 18: — Է 1 Միւլ. 9. 13:

քեար տըր: Պու գատար վագըթ-
տան պէրու պէյիլլէ թէհիլլէտէ
պուլուսուպ չօգ զահմէթ չէքաթի-
լէրի իչիւն շաղըն վէ խօսպին
օլտուլար: Փավլոս անլէրին սու ի
գատարըն տէրք էտիլ աճը
մէն՝ էթմէյիլլէ օլտալը, նիլլէթ-
լէրինի ֆիլլէ կէթիլլէրլէր իտի:
Պուրատա Սլահըն մուգատտէրի-
նին ա'մալը ինսանիլլէ իլէ օլան
միւնասիլլէթինի աշիլլէքաթէ կէօ-
րիւրիւզ: Փավլոս կէմիտէ պու-
լունանլարա իլլամ իլլէ սէյլլէյէ-
րէք ճիւմլէսինին մութլագա նէ-
ճաթ պուլաճագլարընը իֆատէ
էթմիլլէ իտի. շիմտի անլէրէ նէ-
ճաթ պուլաճագլարընը պա'զը վէսիլլէ-
լէրէ մէպին օլտըղընը թէֆհիմէ-
տէր: Սլահըն, անլէրին խէլաս
պուլաճագլարընը պապընտա օլան նի-
յէթ ի խայրիլլէսինին իթմամ օ-
լունամաթ իչիւն՝ կէմիլլէր կէմի-
տէն գաշմալը պանագ հէր վա-
զիլլէրլէրի լայրգըյէ իֆա էթ-
մէլլէ իտիլլէր: Պու վագըթտան
ֆատէ պու տըր քի Սլահ պի-
զիմ հագըրմըգտա օլան վա'տ վէ
նիլլէթ ի խայրիլլէրինի, պիլլիմ

նըղ. (34) Պու էճիլլէն թա'ամ
էյլլէմէնիլլէ ընճա էտէրիմ,
զիւրա պու սիլլին նէճաթընը
իչիւն տիր. էչիւնքի պիրինիլլին
պաշընտան պիր գըլ տիւլմէ-
յէճէք տիր՝ տէտի: (35) Վէ
պէյլլէ տէյէրէք էքմէք ալըպ'
էքեաֆֆէսինին էօնիւնտէ Սլ-
լահա շիւքըր էթտի, վէ փա-
րէլլէյիլլէ եթմէյէ պաշլատը:
(36) Վէ ճիւմլէսի միւսթէրի
օլուպ' քէղալլէր թա'ամ էթ-
տիլլէր: (37) Վէ պիլլ կէմիտէ
ճիւմլէմիլլէ իքի եիւզ եթմիլլէ
ալթըր քիլի իտիլլէ: (38) Վէ

Մար. 15. 36: Մար. 8. 6: Եռն. 6. 41: 4
Թիմ. 4. 3, 4:

սէֆահաթ վէ իհմալլէթ վէ կիւ-
նահլարընը իլլէ պէրապէր տէ-
յիլ, անճագ քէնտի ֆարիլլէ ի
զիմմէթիլլէր վէֆաքեարանէ ի-
ֆա էթմէմիլլէ պէրապէր իթմամ
էտէր: Մէհնուր ինիլլիլլէ հիւքմաթ
Գրամիլլէ 'ապէրլէրինէ՝ « Սլահա
թէվէքըրիլլէ էյլլէյին, վէ պարու-
տընըղը գուրու սագլայըն » տէր
իտի:

Փավլոսըն եիւզ պաշըյա կիթ-
մէսի 'ագիլանէ իտի: Կէմիլլէ-
լէր նիլլէթլէրինի ֆիլլէ կէթիլլէ-
մէտիլլէր, վէ զալիպա սանտալ
անիտէ զարգ էտիլլէ:

Ս.յ. 55—58. Պիր Բօմալլի միւ-
նիլլի պիր օրու հագըրնտա
« Երմի կիւն միւստէթ եթմէքեթմէ-
տիլլէր, վէ ուզու ուլունամաթընը »
տէտի. վէ պու չէհատէթին մա-
նասը պու տըր քի մախտուս թէ-
տարիք օլունամուլ թա'ամ եթմէ-
տիլլէր, վէ ուզուլարը փէք ազ
վէ վագըթըր իտի: Պու 55 ա-
յէթին թէֆսիլլէ պէյլլէ օլմալը
տըր: Կէմիտէ պուլունան տէմ-
լէր օլ կիւն գաշալլէ վասըլ օլ-
մագ իւզըն լագըմ կէլլէն էթմէ վէ

թա'ամտան տօյտըղլարընտա,
պուլտալը տէնիլլէ աթարագ,
կէմիլլէ թախֆիլլէ էթտիլլէր:

(39) Վէ կիւնտիւզ օլտըգ-
տա՝ օլ եէրի թանըմալըպ, ֆա-
գաթ սահիլլի օլան պիր քէօր-
ֆէզ կէօրմէլլէրլլէ, էյէր միւմ-
քին օլուրսա՝ կէմիլլէ օրայա
սէվգ էթմէյի միւրատ էթտի-
լլէր: (40) Վէ լէնկերլէրի քէսիլ
տէնիլլէ պրագտըլար. վէ տիւ-
մէլլէրին պաղլարընը չէօղիւպ
եթլէքէնի ըլիւզեհարա գալար-
լարագ, սահիլլէ տօղրու կի-
տիլլարընը: (41) Վէ իքի
թարաֆտան տէնիլլէ գալուլ-
տըղը պիր մահալլէ տիւլիւպ՝

Լ 2 Գօրն. 41. 25: — Է Ս.յ. 22:

գահմէթէ տայանմալարըն իչիւն
թա'ամա միւնթաճ իտիլլէր. Փավ-
լոսըն սէօղլէրի օլ ատէմլէրի եիւ-
րէքլէնտիրտի: Մէյուսիլլէթլէրին-
տէն նաշի իլթահլարըն պիլլէ եօղ
իտի: Փագաթ քէսալ ի իւմիտ էթ-
մէլլէրլլէ պէրապէր իլթահլարըն
տախիլ աշըլար. վէ խուսուսա ֆալ-
լոսըն էօրնէյի անլէրէ սիրայէթ
էթտի: թա'ամ էտիլլէ միւսթէրի
օլունըղ տէյիլլէ տէ՝ քէնտիսի մահ-
զուն չէհրէլլէ վէ օրուճըլ գալմը
օլտալըն, անլէրէ պիր ֆախտէ
օլմագ ըտը: Պէյլլէճէ կէրէք խայր
վէ կէրէք շէրը իչիւն պիր ատէ-
մին էօրնէյի սէօղլէրինտէն թէհ-
սիլլի տիր:

Կէմիլլին եիւքիւնիւ տէնիլլէ աթ-
մագտան միւրատ զալիպա կէմիլլէ
սուհուլլէթլէ գաշալլէ տիւլիւրմէք
իչիւն իտի, եախտ կէմիլլին հէ-
ման պաթմալա պաշլատըղը իհ-
թիմալ տըր. վէ հէր հալտէ կէ-
միտէ պուլունան պուլտալըն տէ-
նիլլ սուլու իլլէ ըսլանմը վէ պո-
զուլմուլ օլտըղը շիւպհէսիլլէ տիրա-
շըղ տէնիլլէ վէ շիտտէթլի ֆուր-

կէմիլլի օթուրթտուլար. վէ
պաշը սախլանարագ, գըմըլ-
տանմագ գալըպ՝ գըլիտէ տալ-
լարըն շիտտէթինտէն տա-
ղըլըյօր իտի: (42) Վէ մահ-
պուսլարտան պիրի եիւզիւպ
ֆիրար էթմէմէսի իչիւն, 'աա-
քէրլէր անլէրի գաթլ էթմէյէ
մէլլէրէթ էթտիլլէր իսէ տէ,

(43) Եիւզ պաշը Փավլոսը գուր-
թարմագ իսթէմէքլէ, անլէրի
պուսիլլէթտէն մէն՝ իլլէ, եիւզ-
մէք պիլլէլլէրին էվլլէլա աթը-
լըպ գարայա չըգմալարընը,
(44) Պագիլլէրի տախիլ՝ քիմի
թախթալար քիմի տէ կէմի-
նըն պա'զը փարչալարըն իւզէ-

թունատա անպարալարըն աշըպ պուլ-
տայը տէնիլլէ աթմալար իտի:
Ս.յ. 59—44. Կէմիլլէրին Մալ-
թայը թանըյաճաղարըն 'ա-
ճախ կէօրմէն պիլլէր, չիւնքի իս-
քէնտէրլլէր կէմիլլէր, իթալիայա
կիտիլլէ կէլլի իքէն պա'զէն Մալ-
թայա օլրամալարըն վէ հիչ տէյիլլէ
իսէ եաղըն կիթմէլլէր թապիլի
իտի: Պունա ճէվալը քեաֆի
պու տըր քի՝ Պու կէմիլլին զարգ
օլտըղը քէօրֆէզ Մալթանըն կէ-
միլլէրէ մալիւմ օլան լիմանը տէ-
յիլ իտի:

« Սահիլլի օլան պիր քէօրֆէզ »
— Պու իֆատէ Մալթանըն օլ
թարաֆընըն հիլլէթինէ միւթապըգ
տըր. սահիլլին էքսէրիսի գալալըգ
օլուպ եալընըղ պիր եախտ իքի
եէրտէ կէմիլլէ գաշալլէ սէլամէթ-
լէ տիւլիւրմէք միւմքին տիր: Ար-
զու էթտիլլէրի մահալլէ եթլլէ-
մէզտէն էվլլէ կէմի օթուրտու.
'աճէլլէրինտէն լէնկերլէ քէքմէյիլլէ
հալաթլարընը քէսիլլէր:

Օլ գէման կէմիլլէրին իքիլլէր տիւ-
մէնի պուլունուպ՝ չէքլլէրի տախիլ

րինտէ չըգմալարընը էմը էթ-տի. վէ պու վէճհլէ Եճիւմէ-սի սալիմէն գարայայ չըգտըլար:

Պ Ա Պ 28

(1) Վէ սալիմէն չըգտըլար-ընտա, «Օլ ատանըն իամի Մալթա իտիլիսի անկաւորըլար:

— Պ. 27. 26: — Բ Բոս. 1. 14: 1 Գոսն.

պէօյիւք քիւրէք կիպի օլարապ, գը-չըն իքի թարաֆընա թագըլըլար իտի. կէմի լէնկէր աթտըգտա տիւմէնլէրի չէքիպ պաղլարլար վէ կէմի հարէքէթ էթտիլիսիտէ չէօ-գէրլէր իտի: Պու տէֆ'ա կէմի օթուրտըղը կիպի տէնիպին տալ-ղալարընա տայանամայարապ գը-ըլըմաղա պաշլատը:

'Ասքէրլէրին մահպուսարը գաթլ էթմէք գաստը' ֆիւհ հագիգէ ին-սանիլէթսիպ իտի իսէ տէ, սէպէ-պի ճէգատան գօրգտըղարը իտի: 'Ասքէրին էլինտէն մահպուս գա-չար իսէ, թագմիւնաթ անճագ քէնտի 'էօմրիւ իլէ օլուր իտի: Զիւմէնին գուրթուրմալարը պին պաշընըն ֆապլօսա օլան շէֆգա-թընտան հասըլ օլուր: Պիւա չիւպհէ 'ասքէրլէր մահպուսար-տան զկյատէ իտի, կէմի թաիֆէ-սի տալիս չօգ օլմալը իտի:

Նիհայէթ ֆապլօսըն անլէրէ վէյլամպէրանէ էթտիլի իֆատէ-յէ կէօրէ ճիւմէսի նէճաթ պուլ-տուլար. ֆագաթ հասըլ մէմէքէ-թէ վէ նէ ճինա ատէմլէր արասը-նա տիւլտիւքլէրինի տաճա պիւ-մէգլէր: Շիմտի քիւլիէն զոյ' օլ-մուշ օլան կէմիտէն Մալթանըն զայրի մա'լիւմ սահիլի իւզէրինէ չըգարապ գուրթուրմալարը պու պապըն պիւթիւն հիքհայէսի մի-սիլիւ չօգ տիւրի վէ թէհսիւրի վէճհ-լէ բիվայէթ օլուրուր:

Փապլօսըն Մալթասան Բոմայա
Եօլմըլըլը: Այաթ 4—15:

Պ. 28. Ա. յ. 1, 2. Մալթա պահը ը

(2) Բ վէ պարպարլար պիղէ ֆէվգ էլ 'ատէ միւրիւվէթ կէօթէրտիլէր. զիւրա եաղան եաղմուր վէ սօղուգ սէպէ-պինտէն աթէշ եագըպ' ճիւմ-լէմիդի գապուլ էթտիլէր:

(3) Վէ ֆապլօս չօգ չալը տէվ-չիւրիպ' աթէշ իւզէրինէ գօ-

14. 11: Գոլ. 3. 11:

սէֆիտին հէման օրթաարնտա օ-լուպ, Աֆրիգատան 200 վէ Սի-չիւեա ատասընտան 60 միլ ուզապ տըր, թուլէն 17 վէ 'արգէն 9 միլ վիւս'աթընտա տըր: Մալթանըն է-հալիսինէ «Պարպար» լաֆըլը եա-պանի վէ վահչի օլտըղարընտան տէյիլ անճագ Եուլանի մէ Բօմալի օլմայըպ, պիւր լիսան ը զարիպ թէ-քէլլիւմ էթտիլէրինտէն իթլագ օլուրտուր: Պուլար 'ան ասըլ Ֆի-նիգիալը օլուպ լիսանլարը Մէմի-թիւք եա'նի 'իպրանի վէ Ուրեանի վէ 'Սրապի վէ Բիւտանի լիսանլա-րը իլէ պիւր 'ասըլտան իտի:

Ա. յ. 5. Էլան Մալթա ատասըն-տա էնկէրէք պուլուլմալարըն-տան' ֆապլօսըն կէմիսինին մէգ-քիւր ատայա տիւլտիլիւ միւմքին օլմապ' տէյիլ իթիւրաղ օլուրմուշ տըր: Ֆագաթ պու միւ'թէրիլլէր 'ուլուլմ ը թապիլիլէտէ մահլիւր օլան ատէմլէրին քեամիլլէն պիւտիլլէրի շէյի եա'նի պիւր տիյարա մէտէ-նիլէթ իտիսալըյլէ հայվանաթ ը մուգիրրէնին պիւթթէտրիճ տէֆ' օլուրտըղընը պիւլլէմիլլէր տիւր: 'Իլմ ի թապաղաթ իւլ արզտա միւլէլիֆ ի մէշուր օլան Միսթըր Լայլէ՝ Պրազիլ տիյարընտան պահս էթտիլի սըրատա՝ « Էհպիւի օր-մանլարը քէսիպ պաթագլարը գու-րուտարապ, հէր թարաֆտան Եօլ-լար աշտըգտան վէ գասապալար իլէ քէօլլէր ինչա էթտիլէտէն սօնի-րա ինսան հայվանաթ ը մուգիրրէյէ պիւթթէտրիճ զալիպ օլաճագ տըր» տէյիլ եաղմըլ տըր: Մալթատա

արղընտա, սըճագտան պիւր էնկէրէք չըգըպ' անըն էլինէ եափըլտը: (4) Վէ պարպարլար ճանալարը անըն էլինտէն սար-գըլմըլ կէօրտիւքլէրինտէ, պի-րի պիւրինէ՝ Պու ատէմ էլ-պէթտէ գաթիլ օլմալը տըր քի տէնիլլէտէն գուրթուլտու իսէ տէ, 'ատալէթ անը եաշա-մաղա պրագմատը՝ տէրլէր ի-տի: (5) Օլ տալիս ճանալարը

4 Մար. 16. 18: Լուգ. 40. 19: — Դ Պ.

չօգտան պէրու մէտէնիլլէթ վէ խուսուսա գրա'աթ քէմալէ էր-միլ տիւր: Պուրատա գիքը օլուրնան էնկէրէք սօղագտան ուլուլուգ պիւր հալտէ չալըլար արասընտա կիգ-լէնմիւ, վէ քիմսէնին խապէրի օլ-մայարապ, չալըլար իլէ պէրապէր աթէշէն աթըլմըլ վէ սըճագտան քէսպ ի հայաթ էթմիլտիւր: Էն-կէրէք եըլանը պիւրինի սօգմապ ի-չիւն պիւր գաշ այապ եէրտէն սըչ-րար: վէ անըն սօգմասըլլա մէճրուհ օլան իչիւն տէրման Եօգ տըր տէյիլ՝ ումուլմէն ինանըլըր:

Ա. յ. 4—6. Փապլօսըն էնկէրէյին սօգմասընտան պիւր զարար կէօր-մէմէսի Մարգ. 16. 17, 18 տէ մուհարէր օլան վա'տըն տօղրու վէ միւճիգէ նէվիլտէն պիւր իթ-մամը սայըլմապ կէրէք տիւր: Վա-գըլայա սէյր էտէն խալգ չօգ հայ-րան օլուրլար. Փապլօսըն մահ-պուս օլտըղընը պիւրէրէք՝ էնկէրէ-յին անը սօգտըղընը կէօրտիւքլէ-րինտէ, անը ֆէվգ էլ 'ատէ պիւր միւհրիւմ սայարապ իւլալարըն ա-նը տէնիլ մուխաթարասընտան գուրթուլմասընա րագի օլմայա-րապ, պիւր վէճհ ի մախսուս իլէ հէլաք էտէճէքլէրինի թէսապլուր էթտիլէր: Էնկէրէյին սօգմասըն-տան նէթիճէ ի թապիլիլլէ ֆապ-լօսըն ֆիւհճէթէն էօլիւ տիւլէճէ-յի օլաճաղըտը, վէ անըն էմին վէ

աթէշէ սիւքիպ' էպիւր զարար կէօրմէտի: (6) Անլէր անըն չի-չէճէյինէ վէ եախօտ անսըղըն էօլիւ տիւլէճէյինէ պէքլէտի-լէր իսէ տէ՝ պիւր չօգ պէքլէ-տիքտէն սօնիլրա՝ անա պիւր զարար օլմատըղընը կէօրտիւք-լէրինտէ, զաննլարընտան տէօ-նիւպ՝ Դիւհա տըր՝ տէտիլլէր: (7) Վէ ատանըն պէօյիլիւ պուլընան ֆօպլիօս նամ քի-

14. 11:

սալիւմ գալտըղընը կէօրտիւքլէ-րինտէ՝ քէնտի քէնտիլլէրինէ Պիւր էնկէրէյին զէհրինին էսէրինի տէֆ' էթմէք իւլալարա մախ-սուս տըր, վէ պու ատէմ պիւր ի-լալ օլմալը տըր՝ տէտիլլէր: Ֆա-գաթ հագիգաթ ը հալի եա'նի ֆապլօսըն ճիւմէյէ գատիւր օլան Ալահըն մուհաֆապ ի մախսու-սէսի թահթընտա օլտըղընը պիւ-մէտիլլէր:

Ա. յ. 7—10. Պու ֆօպլիօս Մալ-թանըն Բօմալի գաիմապամը ի-տի: Պու ատա հիւքիւմէթ ի Բօ-մապիլլէյէ թապիլ՝ վէ Սիչիլիա վա-լիսինին թահթ ը իտարէսինտէ ի-տի: Տէմէք տէյիլ տիւր քի կէմի-տէ պուլուլմանլարըն քեաֆֆէսի ֆօպլիօսըն միւսաֆիրի օլուր, անճագ ֆապլօս իլէ րէֆիգլէրի վէ եիւգ պաշը վէ կէմինին սահիլի վէ գաիտանը անըն միւսաֆիրի օլուպ քեաֆֆէսի տալիս գաիմ մագամըն էմիլ իլէ էհալինին թա-րաֆընտան թէ'այիլ օլուրտըգ-լարը գանն ը զալիպ տիւր:

Գաիմապամըն փէտէրինին 'իւ-լէթի պուրատա Լուգա թարա-ֆընտան պիւր հէքիմին թա'րիֆ է-տէճէյի վէճիլէ թա'րիֆ օլուրուր: Պու խաթթանըն սաղալմասը միւ-ճիգէ նէվիլտէն օլտըղը ալիքեար օլուպ, հէր թարաֆտան խաթթա-լար, ֆապլօսըն քանընա՝ շիֆա պուլ-

մէսնէնին ոչ ճիւղարարտա չիֆթիւքէրի պուլըմապլէ՛ պի- ղի դապուլ էտիպ իւչ կիւն միւրիւվլէթլէ միւսաֆիր էյ- լէտի: (8) Վէ վագը՝ օլտու քի Փօպլիօսըն փէտէրի հիւմնա իլէ գանլը իսհալէ թութու- լարագ՝ եաթմագտա իքէն, Փապլիօս եանընա վարըպլէտու՝ա էտէրէք, Էլլէրինի անըն իւ- ղէրինէ վաղ իլէ անա շիֆա վէրտի: (9) Վէ պու վագը՛ա- նըն իւղէրինէ ատատա պու- լընան սաիր խասթալար տա- խի կէլիպ շիֆա պուլըլար

Է Եա՛գ. 5. 14, 15: — ՎՄար. 6. 5: 7. 32: 16. 18: Լուգ. 4. 40: Պ. 19. 11, 12:

մագ իչիւն կէթիւրիլէր, վէ Փապլիօս իլէ բէֆիգլէրի փետրվար այընտա օրատան մուֆարագաթ էթտիքլէրինտէ, էհալի թարաֆըն- տան չօգ իքրամ իլէ կէօնտէրիլ- տիքլէրի թապլի իտի:

Ա.յ. 11. « Տիօսքուրի » կէմիճի- լէրին մախսուս հիւրմէթլէ թա՛ղիմ էթտիքլէրի իքիլ իւհալար օլուպ իսմէրի Գասթօր վէ Փօլլուքս իտի իսէ տէ, էքսէրիյէ ճէմ՝ ի սիզասըն- տա օլան Տիօսքուրի իսմի իքիսի- նէ իթլագ օլունուր իտի, կէմիճի- լէրին գիւլիւմիւնճէ, տէնիլ իլէ տալըալարը վէ բիւղիւհարար պու իւհալարա միւթի՛ իսիլ, վէ անլէ- րին բէմէրինի կէմիլէրին պա- շընտա օյմագ՝ ատի պիր շէյ իտի:

Ա.յ. 12. Սիրագուսա՝ Սիչիւեա- նըն փաթախթը վէ թէվարիս- տէ մէշուր պիր շէհր օլուպ ա- տանըն շարգի ճէնուպիսինտէ իտի. վէ էլ ան պէլլի պիր շէհր տիր:

Ա.յ. 13. Բէճիւում՝ Իթալիանըն ճէնուպի սահիլինտէ օլուպ Սիչիլ- եանըն շըմալընտա վագը՝ Մէսսի- նանըն դարընտա իտի: Սիրա- գուսատան Բէճիւումա կիտէր ի- քէն, կէմի մուխալիֆ բիւղիւհարա-

լար: (10) Անլէր տախի պիղէ Էլիյատէսիլլէ իքրամ էթտի- լէր, վէ կիտէճէյիմիլ վագըթ լէվաղըմաթըմըղը թէտարիք էթտիլէր:

(11) Վէ իւչ այ սօնկրա՝ օլ ատատա գըշլամըլ վէ՛ ալամէ- թի Տիօսքուրի օլան Իսքէնտէ- րիյէլի պիր կէմի իլէ աշըլտըգ:

(12) Վէ Սիրագուսայա վասըլ օլուպ՝ իւչ կիւն գալտըգ:

(13) Օրատան տախի տօլաշա- րագ, Բէճիւումա վասըլ օլուպ՝ պիր կիւն սօնկրա չօտօս էս- մէքլէ, իքինճի կիւն Փութիօ-

1 Գօրն. 12. 9, 28: — Է Մաթ. 15. 6: 1 Թիմ. 5. 17:

րա թէսատիւֆ էթտի:

Փութիօլի՝ Բօմա շէհրինին պէօ- յիւք լիմանը իտի. Բէճիւումտան 180 միլ ուղագ օլուպ Նապիօլինին ճէնուպի զարպընտա վէ անտէն 8 միլ մէսաֆէ իրագլըգտա իտի: Փութիօլի լիմանըն տէնիլ իչինէ տօղրու ինչա օլունմուշ վէ եիրմի պէշ քէմէր իւղէրինէ մէպնի պիր ճէսիմ իսքէլէսի օլուպ, կէմիլէր եիւքլէրինի օրատա պօշալտըլար իտի, օլ քէմէրլէրտէն օն իւչ՝ ա- տէտի էլ ան մէվճուտ տըր, Բէ- ճիւումտան Փութիօլիյէ օլան սէ- ֆէր իչիւն զիքր օլունան վագըթ աղ կէօրիւնիւր իսէ տէ, Եունանի վէ Բօմալի միւլէլիֆլէրին չօգ շէ- հատէթլէրինտէն պիլիբիլ քի օլ մէսաֆէյի 24 սա՛աթտա պիլէ ալմագ էմսալըղ տէյիլ իտի. վէ Բէճիւումտան մուֆարագաթլարը- նըն էրթէսի կիւնիւ Փութիօլիյէ վասըլ օլտըգլարը հալտէ եինէ սէ- ֆէր իչիւն 30 սա՛աթ վէ տահա ղիյատէ պիլէ վագըթ պըրագըլըր: Բիւղիւհար լօտօս օլուպ կէմի շը- մալէ տօղրու հարէքէթ էթտիլին- տէն պիթթապի՝ սիւրաթլէ կի- տիլի իտի:

լիյէ կէլտիք: (14) Վէ օրատա պա՛ղը պիրատէրլէր պուլտըգ. անլէր տախի եանլարընտա եէտի կիւն գալմագլըղըմըղը րիճա էթտիլէր. վէ պէօյլէճէ Բօմայա կէլտիք: (15) Օրատան տախի պիրատէրլէր խապէրի- միլի ալտըգլարընտա, պիլի իսթիգպալ իչիւն թա Ափիիօս փաղարընա վէ իւչ խանլարա

է Պ. 24. 25: 27. 3:

Ա.յ. 14. Փապլիօս իլէ բէֆիգլէրի Բօմանըն լիմանը օլան Փութիօլի- տէ խրիսթիան պիրատէրլէր իլէ պէրապէր պիր եէվմ ի մուգա- տէս կէշիւրիլէր: Օլ գէման օրա- տա պիր խրիսթիան ճէմա՛աթ վար իտի. օրատա իսթիւրահաթ էտիպ պուլունան պիրատէրլէր իլէ կէօ- րիւշմէք Փուրաթը Փապլիօսա եիւղ պաշընըն մուհապպէ թիւնտէն իհսան օլունտըղ աշիքեար տըր. վէ օլ արալըգտա Փապլիօսըն կէլմէսի Բօ- մայա իսպար օլունտըղ պի իշ- թիպահ տըր: Փութիօլիտէն մու- ֆարագաթ էթտիքլէրինտէ պիթ- թապի՝ անտէն 12 միլ իրագտա օ- լան Գափուա վէ օրատան մէշ- հուր Ափիիօս ճատտէսինտէն Բօ- մայա կիտէճէքլէր իտի, մէսաֆէ տախի 125 միլ իտի:

Ա.յ. 15. Փապլիօսը իսթիգպալ ի- չիւն խրիսթիան պիրատէրլէրտէն իքի այըը թագըմ Բօմատան եօ- լա չըգտըլար, վէ պիր թագըմը Բօմատան 40 միլ ուղագ պուլու- նան Ափիիօս փաղարընա, վէ տի- կէր թագըմը 30 միլ ուղագ պու- լունան իւչ խանլարա գատար կիթ- տիլէր: Փապլիօս Բօմատա շախսէն թանըմալը իքէն պու գատար խրիսթիան պիրատէրլէր Բօմատան պիր կիւնիւք եօլ կիտէքէք մահ- պուս պուլունան պիր ատէմի պիր փրէնա իսթիգպալ էտէր կիպի իս- թիգպալ էթմէլէրի Փապլիօսա նէ տէրէճէ մուճիպ ի մէսէրրէթ վէ

տէկին չըգտըլար. վէ Փապլիօս անլէրի կէօրտիւլիւնտէ, Ալլա- հա շիւքր էտիպ՝ քէսպ ի ճէ- սարէթ էյլէտի:

(16) Վէ Բօմայա կէլտիյիմիլ- տէ, եիւղ պաշը մահպուսլարը սէրտարա թէսլիմ՝ էթտի, Էֆապլիօսա իսէ քէնտիլին հըֆիլ էտէն՝ սաքէր իլէ այըըճա ի- գամէթ էթմէյէ բուխսաթ վէ-

Թէսէլլի օլմալը իտի: Պու քէյֆի- յէթ՝ Փապլիօսըն շէօհրէթինին Բօ- մայա գատար վասըլ օլտըղընա, վէ խուսուսա քէնտիլին պուլունան էվլէլ Բօմա քիլիսէսինէ եաղըղ օլտըղը բէսալէնին թէշսիրաթընա տէլիլ տիր:

Փապլիօսըն Բօմասա պուլունմար: Այաթ 16—31:

Ա.յ. 16. Էյալէթլէրտէն Բօ- մայա կէօնտէրլէն մահպուսլար՝ էվլէլ էմրտէ Բօմատա պուլունան՝ աաքիլին սէրտարընա թէսլիմ օ- լունուրլար ըտը. այըըճա օթուր- մագ միւսա՛աթէսի՝ աղըր պիր ճիւնհա իլէ իթթիհամ օլունմա- մըլ, վէ եախստ սէրտարըն շէֆ- գաթընա թալսիյէ օլունմուշ օլան մահպուսլարա պա՛ղէն իհսան օ- լունուր իտի: Պու ճիւմէ իլէ Փապ- լիօսըն քէնտիլին պէքլէյէն՝ աաքէ- րէ պիր ղինճիլ իլէ պաղը օլտը- ղը մա՛լիւմ տիր: Պու վէճէլ՝ աա- քէրլէր անը նէվպէթլէ պէքլէտի- յինտէն, Փապլիօս՝ աաքէրլէր վէ ան- լէրին մէմուրլարը արասընտա շախ- սէն մա՛լիւմ օլաճաղըտը:

Շիմօի Փապլիօս բէսուլ Բօմա մէմալիքինին վէ հաթթա տիւն- եանըն փաթախթը օլան ճէսիմ շէհր իչինտէ իտի: Բօմանըն էհա- լիսի, օլ գէման իքի միլիօնտան ղիյատէ Նուֆուսա շալիլ իտի: Անըն ճէսիմ վէ միւղէյյէն սէրայ- լարը, եատիկեար իչիւն մէշուր

րիւտի: (17) Վէ վագը՝ օլտու-
քի իւշ կիւն սօնկրա, Փալլօս
Եհհուտիւրին միւթէպէրա-
նընը տա՛վէթ էյլէտի. վէ ան-
լէր ճէմ՝ օլտըգտա անլէրէ՝
էյ պիրատէրլէր, Բպէն դաւ-
մա եախօտ էհտաաղմըղըն ա-
լինլէրինէ մուխալիֆ պիր շէյ
էթմէմիշ օլտըղըմ հալտէ, Էե-
րուշալիմտէն Բօմալըլարըն էլ-
լէրինէ մահպուսէն թէսլիմ
օլունտըմ: (18) Պունլար տախի
էպէնի իսթիւնթագ էտիպ՝ պէն-
տէ գաթլէ միւսթահազգ հիշ
պիր սէպէպ պուլընմատըղընա
մէպնի սալը վէրմէք իսթէտի-

Բ Պ. 24. 12, 13: 25. 8: — Ժ Պ. 21. 33:
— Է Պ. 22. 24: 24. 10: 25. 8: 26. 31: —
Ը Պ. 25. 11: — Ի Պ. 26. 6, 7: — Զ Պ. 26.

տիքիլի թաշլարը, միւքէլէֆ
փութիսանէլէրի վէ էսնիյէ ի 'ա-
զիմէ ի սաիրէսի, անըն զէնկիւնլէ-
րինն սէրվէթ ի մէշնուրէսի վէ
ֆուգարասընըն՝ այն ի տէրէճէտէ
մէշնուր օլան սէֆալէթ ի քիւլ-
լիյէսի, անըն պիհուտուտ քէօթիւ-
լիւյիւ վէ իթիգատաթը մէքու-
հէսի, հիքմէթ ի պաթըլէսի վէ
փութիէրէսթիլիլինն իճատաթը
քէրիհէսի Փալլօսը իհաթէ էթ-
մէքտէ իտի:

Փալլօսըն միլլէթտաշլարընտան
չօգ ատէմլէր Բօմատա պուլունուր
իտի. թէքրար պէ թէքրար նէֆի
օլունտուլար, ֆագաթ Եհհուտի-
լէրին օլ վագըթտան պու կիւնէ
գատար քէսպի շէօհրէթ էթտիք-
լէրի թիճարէթ սէվտասը ազ վա-
գըթ իշինտէ անլէրի օլ մէրքէզէ
եինէ ճէզպ էտէր իտի. վէ Փալ-
լօսըն Բօմայա վասըլ օլտըղը վա-
գըթտա եա՛նի թ. Մ. 62 տէ Եհ-
հուտիլէրին ասայիլլէրի քէմալ
իւզըն իտի:

Ս. յ. 17—20. Փալլօս քէնտի
միլլէթտաշլարը արասընտա չա-

լէր: (19) Լաքին Եհհուտիլէր
մուխալէֆէթ էթտիքլէրինտէ,
հէր նէ գատար միլլէթիմին
'ալէյհինտէ շիքեայէթ էտէ-
ճէք պիր շէյիմ եօղ իտի իսէ
տէ, Կոյսէրէ ըէֆ՝ ի տա՛վա
էթմէյէ մէճպուր օլտըմ: (20) Իմ-
տի պու սէպէպէ մէպնի կէօ-
րիւշիւպ՝ սէօյլէշմէք մէրա-
մըլլէ սիզի տա՛վէթ էթտիմ.
զիրա Եիսրայէլին իւմիտի իշիւն
Յպու զինճիր իլէ պաղլը իմ՝
տէտի: (21) Անլէր տախի անա՝
Պիղ սէնին հազգընտա նէ Եհ-
հուտիլէտէն մէքթուպ ալ-
տըգ, նէ տէ պիրատէրլէրտէն

29: Էֆ. 3. 1: 4. 1: 6. 20: 2 Թիմ. 1. 6:
2. 9. Ֆիլմ. 40, 43:

լըճասը իշիւն պիր եօլ թէհիյէ
էթմէք իւզըն իւք ֆուրսաթը իս-
թիմալ էտէր. էն էվվէլ կէրէք
Եհհուտիլէրտէն, կէրէք թաիֆէ-
լէրտէն օլան խրիսթիան պիրա-
տէրլէրի իլէ կէօրիւշիւպ օլտըղը
պի իշթիպալ տըր:

Վէ միլլէթի արասընտա սա-
հիպ ի իթիպար պուլունանլար
իլէ կէօրիւշիւպ քէնտիսի հազ-
գընտա օլան եանկլըզ զիւլմ-
լէրինի տէֆ՝ էթմէքլէ սօնկրա-
տան անլէրին արասընտա միւհս-
սիրանէ չալըճագ իշիւն շիմտի պիր
հազըրլըգ կէօրմէք իսթէտի:

Անլէրին եանընա կիտէմիյէ-
րէք, անճագ անլէրի քէնտի
եանընա տա՛վէթ էտէպիլլը իտի:
Վէ անլէր կէլտիքլէրինտէ՝ անլէ-
րէ միլլէթտաշլարընտան պիրի կի-
պի վէ հիւսն ի ըիզալէրինի թահ-
սիլ էտէճէք վէճէլ խիթալ էտէր:

Ս. յ. 21, 22. Պաղլար զանն
էթմիւլէր տիր քի Եհհուտիլէր պու
սէօյլլէրի ըիա իլէ սէօյլլէրլէր,
ֆագաթ պու թէֆսիր իշիւն քէա-
ֆի պիր սէպէպ եօգ տըր: Փալ-

պիրի կէլիպ՝ սէնին հազգըն-
տա պիր քէօթիւ նէսնէ իխ-
պար էթմիւլէա սէօյլլէմիլ տիր:
(22) Լաքին նէ էֆքեարտա օլ-
տըղըն սէնտէն իշիլմմէք իս-
թէրիլ. զիրա հէր եէրտէ պու
ֆըրգայա մուխալէֆէթ է-
տիլտիլի մալիւմիւլ տիր՝
տէտիլլէր: (23) Վէ անա պիր
կիւն թա՛եին էտիպ՝ չօգ քիմ-
սէլէր եանընա մէսքէնինէ կէլ-
տիլլէր, վէ սապահտան ախյա-
մա գատար Մուսանըն թէվ-
րաթը իլէ Փէյղամպէրլէրտէն
Յիսուսա միւթա՛ալլիգ նէս-

Է Լուգ. 2. 34: Պ. 24. 5, 14: 1 Պետ. 2.
12: 4. 14: — Գ Պագ Պ. 26. 6, 22: — Զ Լուգ.
24. 27: Պ. 17. 3: 19. 8: — Ը Պ. 14. 4:

լօս Բօմայա ըէֆ՝ ի տա՛վա էթ-
մէգտէն էվվէլ անըն հազգընտա
Բօմատա պուլունան Եհհուտիլէրէ
եաղմանըն լուզումը օլամալ իտի.
վէ ըէֆ՝ ի տա՛վա էթմէսիլլէ եօլա
չըգմասը արասընտա չօգ վագըթ
եօղ իտի. վէ անըն ըաքիպ օլտը-
ղը կէմի գըլտան էվվէլ Բօմայա
վասըլ օլամատը իսէ, պաշգա կէ-
միլլէր տախի հէման պէօյլէ մէն՝
օլունուպ պիր եէրտէ գըլլամագ-
տա օլաճաղտըլար. վէ Փալլօսըն
Մալթատան չըգտըղը վագըթ կէ-
միլլէրին՝ առէթա իւք պահարտա
եօլա չըգաճագըլարը վագըթտան
էվվէլլէ իտի: Պիլա շիւպհէ պու
Եհհուտիլէր Բօմատա պուլունան
խրիսթիանլար հազգընտա պի-
խապէր տէյիլ իտիլլէր. վէ հէմ
խրիսթիանլար հազգընտա օլան
մալիւմաթլարըն վէ հէմ տին ի
Մէսիհի՝ ալէյհինտէ օլան՝ առա-
վէթլէրին խաֆի թութըղլարը-
նըն սէպէպի պու օլապիլլը քի
Փալլօսըն հիւքիւմէթ մէմուրլա-
րընըն հիւսնի նաղարընա մաղհար
օլտըղըն կէօրէրէք՝ իլէրիտէ պէլ-
քի հիւքիւմէթ նէգտինտէ օլան

նէլէր հազգընտա անլէրի իլ-
ղամ էտիպ, Յմէլէքիւթ Ուլ-
լահա տաիր շէհատէթ էտէ-
րէք՝ անը պէյան էտէր իտի:
(24) Վէ սէօյլլէնիլլէն շէյլէրէ
պա՛ղըլարը ինանըպ պա՛ղըլա-
րը ինանմատըլար: (25) Վէ պի-
րի պիրի իլէ իթթիֆագ էթ-
մէյիպ՝ տաղըլմագ իւզըն ի-
քէն, Փալլօս պիր սէօղ սէօյ-
լէտի, եա՛նի Բուհ իւլ Գուսա
իշա՛եա փէյղամպէրին վասը-
թատըլլէ էճատաղըղա խի-
թապէն: (26) Պու գալմա կիթ,
վէ տէ քի՝ իշիլմէքլէ իշիտէ-

17. 4: 19. 9: — Գ Իշա. 6. 9: Էր. 5. 24:
Հէգ. 12. 2: Մաժ. 13. 14, 15: Մար. 4. 12:
Լուգ. 8. 10: Եուհ. 12. 40: Բօմ. 41. 8:

նուֆուզընը քէնտի՝ ալէյհիլլէրինտէ
խաթիմալ էթմէյէ հէմ գուտրէթի
հէմ իրատէթի օլաճագ տըր տէ-
յիւ տիւլիւնիւրլէր իտի:

Կէրէք արգու իլէ կէրէք ըիա իլէ
Փալլօսը տինկլէմէյէ քէնտիլլէրինի
հազըր կէօսթէրտիլլէր. վէ տին ի
Մէսիհի հազգընտա անըն էն մէշ-
նուր մալիւմիւթ էտինմէք իշիւն
տէն մալիւմիւթ էտինմէք իշիւն
պէօյլէ պիր ֆուրսաթա ըասթ
կէլտիքլէրինէ մէմուլ օլտըղլարը
զանն ը զալիպ տիր:

Ս. յ. 25—29. «Մէսքէնինէ» —
Պու՝ 50 ճը պէթտէ զիքը օլունան
խանէ օլմայըպ, անճագ մուվագ-
գաթէն միւսաֆիր պուլընտըղը
պիր պիրատէրին խանէսի օլտըղը
զանն ը զալիպ տիր:

«Չօգ» — լաֆըլլէ թէրճիւ-
մէ օլունան Եունանի քէլիմէտէն
իքլինճի տէֆ՝ա, էվվէլ տէֆ՝ա կէ-
լէնլէրտէն զիյատէ քիմսէլը կէլ-
տիլի անկալըլըր: Հազըր պու-
լունանլար՝ պիլա շիւպհէ, Փալ-
լօսըն սէօյլլէրինի գապուլ եա
րէտտ էթտիքլէրինի՝ ալլէնէն պէ-
յան էթտիլլէր, վէ պէյնլէրինտէ

ճէքսինիզ, ամմա անկլամայա-
ճադարնըզ, վէ պադարադ պա-
գաճադսընըզ, ամմա կէօրմէ-
յէճէքսինիզ: (27) Զիրա պու-
գաւմլն գալպի զալիզ օլուպ
գուլագլարը իլէ աղըրճա իշի-
տիրլէր, վէ կէօղլէրինի տա-
խի գափատըլար, օլմայա քի
կէօղլէրի իլէ կէօրիւպ՝ վէ
գուլագլարը իլէ իշիտէրէք,
գալպէն ֆէհմ իլէ ըիւճու՝ է-
տէլէր, պէն տախի անլէրէ
շիֆա վէրէյիմ՝ տէյէրէք էյի

Տ Մաթ. 21. 44, 43: Պ. 13. 46, 47: Պ. 18.

վուգու՝ պուլան մուխալէֆէթտէն
մուհադա՝ հասըլ օլաճաղը աշի-
քէար օլտու. վէ Փաւլօսըն աթի-
իւզգիքը սէօղլէրինտէն քէնտի քէ-
լամընը ըհտտ էտէնլէր հազըր
պուլունանլարըն էքսէրիսի օլտը-
ղը անկաղըլըր:

« Պիր սէօղ » — Մուխալիֆ
պուլունանլարա խիթապ օլունան
պու պիր սէօղ թէհտիտամիզ վէ
մա՛նալը իտի. սէրթ կէօրիւնիւր
իսէ տէ՝ ունուտուլմամալը տըր քի
պու սէօղ Փաւլօսըն տէյիլ, ան-
ճադ Ալլահն քէնտի վէյլամպէ-
րի վասըթասը յէ (իշա՝ 6. 9. 10.)
պուլուրտըղը վէ պիղզաթ Քրիստո-
սուն՝ սյնի վագը՝ատա իսթիխրաճ
էթտիլի քէլամ իտի: (Մաթ. 13. 14,
15.) վէ տախի հազըր պուլունան-
լարըն հալինէ չօգ միւթապըզ
կէլտի. վէ պու քէլամտան Փաւ-
լօսըն տախիմա խաթրտա սագլա-
տըղը իքի մէպտէ եա՛նի 1. Գէն-
տիսի միլլէթտաշլարընա միւմքին ի
մէրթէպէ հայաթ միւթտէսինի
թէպշիր էթմէյէ պօրճուլ օլտըղը,
2. Միլլէթտաշլարը թարաֆընտան
ըհտտ օլունտըղը հալտէ թաիֆէ-
լէրէ թէպշիր ի պէշարէթ էթմէ-
յէ ըհսալէթ ի մախսուսէսի պու-
լունտըղը իմա օլունուր:

Երմի տօգուզընճը պէթ էն

պուլուրտու: (28) Իմտի սիզէ
մա՛լիւմ օլտուն քի՝ Ալլահն
խէլասը լթաիֆէլէրէ իրսալ
օլունտու. անլէր տախի տինկ-
լէյէճէքլէր տիր: (29) վէ պու
շէյլէրի սէօյլէտիքտէն սօնկ-
րա Եհնուտիլէր պիրի պիրի
իլէ չօգ միւպահէսէ էտէրէք
կիթտիլէր:

(30) վէ Փաւլօս իսթիճար
էթտիլի խանէտէ թէմամ ի-
քի սէնէ իգամէթ էտէրէք,
եանընա կէլէնլէրին ճիւմլէ-

6: 22. 24: 26. 17, 18: Բօմ. 11. 11:

միւթէպէր էլ եազը նուսիէլէրի-
նին պա՛ղըսընտա պուլունմազ՝

Ա. յ. 30, 31. « Իքի սէնէ » — Եա՛-
նի Փաւլօսըն տա՛վասընըն Փասլ
վէ եախօտ խիթամիլէգիր օլմասը-
նա իքի սէնէ միւրուր էթտի:
Պունտան անկաղըլան պու տըր
քի Փաւլօսըն միւտտէթ ի մահպու-
սիլէթի օլ գէման խիթամ՝ պուլ-
տու, վէ պու վուգու՛աթըն հի-
քեսյէսի եա՛նի Գիթապ ը Ա՛մալ ը
Բուսուլըն օլ սէնէտէ եա՛նի Թ. Մ.
64 տէ թահրիր օլունտըղը զանն ը
ղալիպ տիր:

Փաւլօս Բօմալի վէ սաիր խրիս-
թիան պիրատէրլէրինն մու՛ալէ-
նէթիլէ պիր խանէ իսթիճար էթ-
մէյէ միւգթէտիր օլտըղը եազի-
նէն թախմին օլունապիլըր:

Փաւլօս մահքէմէյէ իհզար օ-
լունմաղա ինթիզար էթմէքտէ ի-
քէն՝ քէնտի մէմուրիլէթ ի բուհա-
նիլէսինի իֆա էթմէքտէն ֆէրա-
ղաթ էթմէզ իտի. եանընա կէ-
լէնլէրին ճիւմլէսինի գապուլ էթ-
տի, վէ կէլէնլէր ալ օլմատըղը
թախմին օլունապիլըր: Յիլի. 4.
22 տէն Գայսէրին սէրայընտա պի-
լէ միւմիլէրին պուլունտըղը մա՛-
լիւմիւմիւզ տիր: Ասքէրլէր վէ
անլէրին մէմուրլարը արասընտա
անըն էմէյի սէմէրէսիզ օլմատըղը

սինի գապուլ պիրլէ՝ (34) Մէ-
լէքիւթ Ուլլահն վա՛զ էտէ-
րէք, Բապպ Յիսուս Քրիստո-

յ Պ. 4. 31: էֆ. 6. 19:

իշթիմալ տըր: Զալըշմասը եալը-
նըզ շիֆահէն օլմայըպ արալարըն-
տա թէպշիր ի պէշարէթ էթմիլ
օլտըղը պա՛զը քիլիսէլէրէ եա՛նի
էֆսուսլըլարա, Գօլօսսիլիլէրէ,
վէ Յիլիսիլիլէրէ օլան ըհսալէ-
լէրի վէ Յիլիսիլիլէրէ օլտըղը
պու միւտտէթ ի մահպուսիլէթին-
տէ եազտը:

Պու մահպուսիլէթի վագթընտա

սա միւթա՛ալիլիզ նէսնէլէրի
պիլա մանի վէքէմալ ը ճէ-
սարէթլէ թա՛լիմէտէր իտի:

Բօմատա պուլունան պիրատէրլէ-
րին ըհադաթընտան մա՛տա Լու-
գա վէ Տիմօթէօս վէ Մարգօս վէ
էփաֆրասս վէ Արիսթարխօս վէ
Թիմիթօսըն ըհադաթ ը մախ-
սուսլէլէրինտէն միւսթէրիհ օլտըղը
օրատան կէօնտէրտիլի ըհսալէլէր
իշինտէ պուլունան սէլամլարտան
մա՛լիւմ օլուր:

Գալտը քի Փաւլօս ըհսուլըն աշ-
վալ ը մուխալիսէրէսինտէն մուխ-
թասարճա պահս էտէլիմ:

Կէրէք գէման ը գատիմտէ վէ կէ-
րէք գէման ը մուխալիսէրէտէ թէ-
վարիս վէ ըիվայաթ ը քիլիսէվիլէ
իլէ թաստիզ վէ էքսէրիլէ Ուրիս-
թիանլար թարաֆընտան գապուլ
օլունմուշ տըր քի Փաւլօս ըհսուլ
Թ. Մ. 64 տէ սալը վէրիլիպ եինէ
թէպշիր ի պէշարէթլէ չէնտ սէնէ
մէշուլ օլմուշ տըր:

Յիլի. 1. 25, 2. 25, 24, Յիլմ. 22
տէն աշիքէար տըր քի Փաւլօս սալը
վէրիլէճէյինի իթիմատ ը գալի ի-
լէ մէմուլ էտէր իտի. վէ պու ին-
թիզարըն պիր էսաս ը գալիլէ
մէպին օլտըղը պի իլթիպահ տըր:

վէ Թիթօսա օլան ըհսալէսինտէն
վէ Թիմօթէօսա օլան պիրինճի ըհ-
սալէսինտէն աշիքէար տըր քի օլ
ըհսալէլէրի եազտըղը վագթտա
մէշուլ օլտըղը իլէր (Թիթ. 1. 5.)
Թ. Մ. 64 տէն էվիլէ վուգու՛ պու-
լամազ ըտը. վէ պու տախի խուսու-
տա տիգաթա շայան տըր քի Փաւ-
լօսըն իքինճի տէֆա՝ օլարագ Բօ-
մատա մահպուս օլտըղը թէվարի-
սին իթիֆադ իւզրէ օլան չէհա-
տէթլէրի իւզրէրինէ մէպին տիր:

Փաւլօսըն շայրտի վէ ըհֆի-
գի օլան Բօմալի Գլէմէս Փաւ-
լօսըն իսփանիայա սէյահաթ էթ-
մէք պապընտա օլան նիլէթի-
նին իթիմամ օլունտըղըն չէհա-
տէթ էտէր. վէ պու չէհա-
տէթ միւսթէրիլէր թարաֆըն-
տան թաստիզ օլունուպ, էվսէ-
պիսս վէ սաիր միւթէրիլէր տա-
խի Փաւլօսըն իսփանիայա օլան
սէյահաթընը վագը՛ա ի սահիհէ
տէյիլ գիքը էտէրլէր:

Քիլիսէ միւթէրիլէրի արասընտա
պիլ իթիֆադ գապուլ օլունուր
քի Փաւլօս Բօմատա օլան պիրինճի
մահպուսիլէթինտէն սօնկրա Իս-
փանիայա սէյահաթ էթտիքտէն
պաշգա Կիրիտ առասընա վար-
մըշ, վէ Գիւլիւք Ասիանըն պա՛զը
քիլիսէլէրինի գիյարէթ էյլէմիլ օ-
լարագ Թ. Մ. 67 եա 68 տէ թէվ-
գիֆ վէ Բօմայա ճէլպ օլունուպ,
նէրօնըն էյամընտա վուգու՛ պու-
լան թէ՛ատտի էսնասընտա պաշը
քէսիլէրէք գաթլ օլունտու:

Պու իքինճի մահպուսիլէթի օլ
տէրէճէ շիտտէթլի իտի քի Բօմալի
խրիսթիան պիրատէրլէր անը գի-
յարէթ էթմէքտէն պիլէ գօրգար-
լար ըտը. 2 Թիմ. 4. 16:

Պու մահպուսիլէթ վագթընտա
Թիմօթէօսա օլան իքինճի ըհսալէ-

սինի եազորը, վէ հէր կիւն գաթլի-
նէ միւնթազոր օլուր իքէն « Զիրա
պէն արթըգ Գորպան Կէպէ թագ-
տիմ օլունմագ իւզրէ օլուպ ին-
թիգալըմըն վագթը կէլմիշ տիր :
Էյի ճիհատը պիթիրտիմ, սէֆէ-
րի թէմամ էտիպ իմանը հըֆը

էթտիմ, Արթըգ պէնիմ իչիւն սա-
լահ թահը հազըր տըր : Անը օլ
հաքիմ ի 'ատիլ Բապպ օլ կիւնտէ
պանա վէ եալընը պանա տէյիլ,
պէլքի թէճէլլիսինի սէվէնէրին
ճիւմէսինէ տալի ի'թա էտէճէք
տիր » տէտի : 2 թիմ. 4, 6—8:

ԾԷԻԴ. Մէմուլ օլունուր քի պու թէֆսիրի միւթալա'ա էտէն-
լէր հէր սաիֆէտէ մէթին իլէ պէրապէր տէրճ օլունան միւրաճա'ա-
լարտան իսթիֆատէ էտէճէք տիր. պու էճիլտէն թէֆսիր իչինտէ
միւրաճա'ալար քէսրէթ իւզրէ տէրճ օլունմամը տըր :

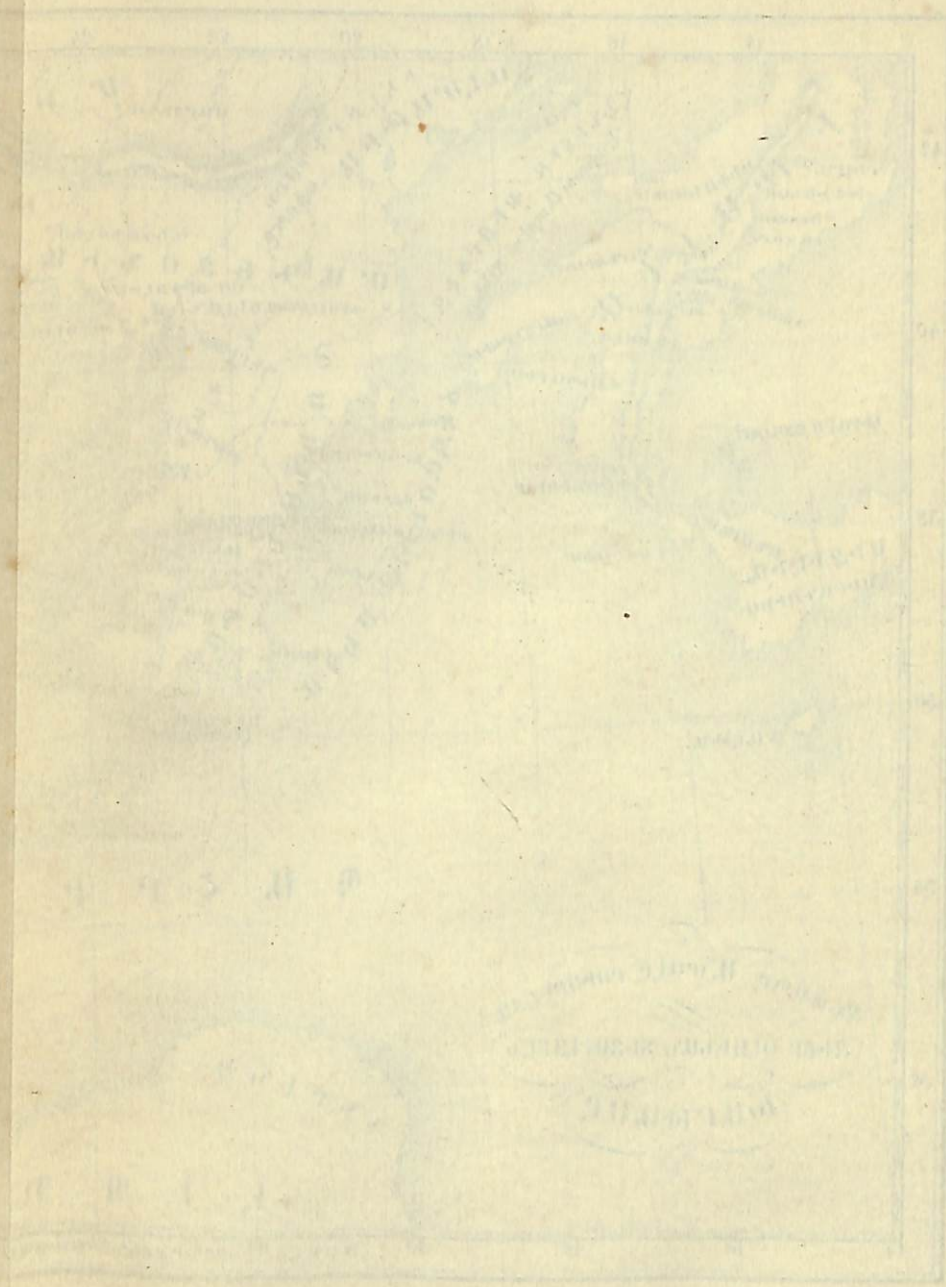
Խ Ա. Թ Ա.

Ս Է Վ Ա Պ

Սա-
հիֆէ
Սի-
Յուկ
Սա-
Յուր

Եանդըշ	Եանկըշ	8	8
պազըրընը	պա'զըսընըն	8	52
15	25	15	20
Քէսուլլէր	Րէսուլլէր	19	29
Եէտ	Եէտի	25	1
սէպլտէ	կիւնտէ	25	1
թահմին	թախմին	25	1
թէպի'ի	թապի'ի	25	1
պէրա :	պէրա-	24	1
ճիյէթիյլէ	ճիհէթիյլէ	29	2
վա'ա	վա'տ	50	2
չէհատէթ	չէհատէթ	51	1
մաֆթիգ	վաֆթիգ	51	2
լուղումու	լուղումու	52	2
ղէլալէթ	ղէլալէթ	41	2
Ֆէսատտճը	Ֆէսատ	47	1
Միլատտան 54 տէնգլյատէ	Միլատ 44 տէն	49	2
սինաէն էօթէ	սէնէտէն սօնկրա	49	2
աչըլմըշ	աչըլմըշ	60	1
57	58	60	1
Իրթէֆանօս	Իսթէֆանօս	60	2
չայիրտէրտէն	չայիրտէրինտէն	62	2
մալիքէ	մէլիքէ	65	2
26	22	71	1
Տօրգասըն	Թապիթանըն	74	2
թարգիյլէ	թարիգիյլէ	78	1
էտի	էթտի	79	2
Միլթէ'ապգիպէտէ	Միլթէ'ապգիպէտէ	85	1
Մանտէն	Մանայէն	91	1
16	6	91	1
16—20	21, 22	92	2
գուրպէթտէ	գուրպէթտէ	96	2
Փէրղատան	Փէրղատան	96	1
պահչ	պախչ	97	2
Եէտինճի	սէքիդինճի	115	2
Նազարիլէրին	Նէզրիլէրին	125	2
պիր	պէր	125	2
2	2 :	152	2
2 Միւլ	5 Միւլ	155	2
Միտիլլիտէն	Մէլլիտօստան	159	1
21. 1	20. 1—4	141	1
տէտիք	տէտի	155	2
չիրեպէթի	չիքեպէթի	171	1
էթտիյի նէ	էթտիյինէ	172	1
պի իշթիտահ	պի իշթիտահ	179	2

UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
P. 10110

ՓԱՎԼՈՍ ԲԵՍՈՒԼԸՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐԱՍՏԱՆԻ ԲԵՍԱՆԻՍԻ ԻԻԶԵՐԻՆԷ

Թ Է Ֆ Ս Ի Ր

ՄՈՒԳԱՏՏԷՄԷ

Ա

ՐԷՍՈՒԼԼԵՐԻՆ ՐԷՍԱԼԵԼԵՐԻՆԷ ՏԱԻՐ

Սկսող ճշտիտեան, կերէք մախսուս քիւիտէլէրէ Էֆ-
րատէ վէ 'ուսուսէն Խրիսթիանաւարա, վէ կերէք այրըճա Եէ-
հուտի միւսինլէրէ վէ ճէմա'աթլարա թահրիր օլունմուշ երմի
պիր 'ատէտ ըհսալէլէր պուլունուր: Մէգըբիւր ըհսալէլէրտէն
աղալլի օն իւշ 'ատէտինի Փաւլոս ըհսուլ թահրիր Էթմիշ
օլուպ, Էլան անըն իսմիլլէ զիր օլունուրլար: 'Իպրանիլէրէ
թահրիր օլունան ըհսալէնին միւսլիլիֆի տախի Փաւլոս, Եա-
խօտ անըն ըհֆիլլէրինաէն պիրի օլաղըր զանըր զալիպ տիր:

Պետրոս ըհսուլ իրի ըհսալէ թահրիր Էթմիշ տիր:

Պիր ըհսալէ տախի Եհրուշալիմ քիւիտէսինին Էփիսօփօսը
Եախօտ երէցի վէ Փաւլոստան (Ղալ. Լ. 19) «Բապալըն գարն-
տաշը», իլք տէհրլէրտէ օլան Խրիսթիան միւսլիլիֆիլէրտէն
տախի «Սալիհ» թէսմիլլէ օլունան Եա'գուպ թահրիր Էյլէմիշ
տիր: Եուհաննանըն իւշ ըհսալէսի վար տըր:

Մաթ. 10. 3 այէթտէ թաթէօս վէ Լէպպաօս, վէ Լուգ. 6.
16 այէթտէ Եա'գուպըն գարնտաշը տէյիւ զիր օլունան Եէ-
հուտա ըհսուլըն տախի պիր ըհսալէսի վար տըր:

Պաւ ըհսալէլէր մախսուս սէպէպլէր իլէ թահրիր օլու-
նուպ, անլէրին մագսէտի Էվվէլի տախի օլ վաղըթ կէօնտէ-
րիլտիլլէրի Խրիսթիանաւարա ֆախտէ Էյլէմէք իտի. ֆագաթ
տէլալէթ ի իլահիլլէսիլլէ մէգըբիւր ըհսալէլէրի թահրիր Էթ-
տիրէն Րուհ Էլ գուտս, անլէրի իլհամա մալիք օլան ըհսուլ-
լէրին թէպլիլլէ Էյլէտիլլէրի թա'լիմաթըն պէր գարար վէ
պիլա թէղայիլլէր գայտը, վէ հէր տէհրտէ Խրիսթիանաւար
պէյնինտէ տիւնեանըն Նիհայէթինէ տէկին թա'լիմաթ վէ
րուհանի ի'մարէթէ վասըթա գըլմաղա մէրամ Էյլէտի: Մէգ-

քիւր րէսալէլէր աչըգ սուրէթտէ, էնվա' ի իզհաթ վէ պուր-
հան, փէնտ ու նոսրհաթ, փա'տ վէ իֆատաթ ր փէյղամպէ-
րանէլէրի իլէ ինճիլ ի շէրիֆտէ պէյանն օլունան խէլաս թարի-
զինի, վէ իրիսթիյանլարըն ֆէրաիզ ի ախլազիյէլէրինի վէ քի-
լիսէնին կէրէք պու տիւնեատա վէ կէրէք սէմատա հալի
միւսթադպիլինի պէյանն էտէր, վէ պու սուրէթլէ իրիսթիյան
'էօմրիւնիւն ճէմի'ի վուգու'աթ վէ իհթիյաճաթընտա մէն-
պա'ը գուվիթ վէ թէրազըր վէ թէսէլլի օլուրլար :

Հէր նէ դատար մէգըրի րէսալէլէր մէվատա ր մուհիմմէ ի
միւթէնէվի'էյի շամիլ իսէ տէ, մուխթասար օլտըզլարըն-
տան, անլէրին սուրէթինի եաղմագ վէ նէշր էթմէք փէք
սուհուլէթլի իտի : Հէմ տախի իլք իրիսթիյանլար Եհհուտի-
լէրին 'Ահա ր 'աթիզին քիթապլարըն օգուտըզլարը միսիլլիւ,
մէգըրի րէսալէլէրի 'իպատէթ վագթընտա գըրաաթ էթմէյի
'ատէթ էթտիքլէրինտէն, պու րէսալէլէր անլէրէ փէք ֆաի-
տէլլի օլտու : Նիթէրիմ պէօյլէ էթմէլէրի ֆալլօսըն էն էվ-
վէլէրի րէսալէլէրինտէ էմր պույուրըմըշ տըր : 1 Սէլ. 3. 27 :
Գօլ. 4. 16 : Վահ. 1. 13 այէթլէրինէ տախի միւրաճա'աթ
օլունա :

Բ

ՓԱՎԼՈՍ ԲԷՍՈՒԼԸՆ ԲԷՍԱԼԷԼԷՐԻՆԷ ՏԱԻՐ

'Ահա ր ճէտիտտէ մէգըրի րէսալէլէր թարիխ սըրասընճա
պիրիպիրինի միւթէ'ազգըպէն գօնուլմայըպ անճագ րէսա-
լէլէրին թէֆսիլաթընա վէ կէօնտէրիլտիքլէրի ճէմա'աթլա-
րըն էհէմիլյէթլինէ կէօրէ գօնուլադըլարը աշիքեար տըր :

Բէսալէլէրին թարիխ սըրասընճա թէրթիպի 'ալէլ'ումում
գապուլ օլունտըզը իւզրէ զիրտէ իշ'ար օլունուր :

ՍԷԼԱՆԻՔԻԼԷՐԷ	Ա. ԲԷՍԱԼԷ
ՍԷԼԱՆԻՔԻԼԷՐԷ	Բ. ԲԷՍԱԼԷ
ԳՕՐԸՆԹՕՍԼԸԼԱՐԱ	Ա. ԲԷՍԱԼԷ
ԳՕՐԸՆԹՕՍԼԸԼԱՐԱ	Բ. ԲԷՍԱԼԷ
ՂԱԼԱԹԻՍԸԼԸԼԱՐԱ	ԲԷՍԱԼԷ
ԲՕՄԱԸԼԸԼԱՐԱ	ԲԷՍԱԼԷ

ԷՖՍՈՒՍԼՈՒԼԱՐԱ	ԲԷՍԱԼԷ	} Հէման պիր վագըթտա իրսալ օլունտըզլարը զանն ր զալիպ տիր :
ԳՕԼՕՍՍԻԼԷՐԷ	ԲԷՍԱԼԷ	
ՖԻԼԻՄՕՆԱ	ԲԷՍԱԼԷ	
ՖԻԼԻՓՓԻԼԷՐԷ	ԲԷՍԱԼԷ	
ԹԻՄՕԹԷՍՍԱ	Ա. ԲԷՍԱԼԷ	
ԹԻԹՕՍԱ	ԲԷՍԱԼԷ	}
ԹԻՄՕԹԷՍՍԱ	Բ. ԲԷՍԱԼԷ	

'Իպրանիլէրէ թահրիր օլունան րէսալէ խոստուրնտա օլ
րէսալէլին մուգատտէմէսինէ միւրաճա'աթ օլունա :

Մէգըրի րէսալէլէր պալատէ կէօթէրիլմիշ թէրթիպ իւզ-
րէ օգունտըզը հալտէ, Եէքաիկէրինի վագիհ վէ թէֆսիր է-
տէր, վէ վագթ ի թահրիր ճիհէթիլլէ պիրիպիրինէ գարին
պուլունան րէսալէլէր վէ հէմ տէ րէսալէլէր իլէ Ա'մալը
Բուսուլ քիթապը Եէքաիկէրինէ թաթպիգ օլունտըզլարը
հալտէ էֆքեար վէ էլֆազ վէ զիքը օլունան վուգու'աթ խու-
սուրնտա միւթապըզաթ ր միւհիմմէ պուլունուր, վէ մէգ-
քիւր րէսալէլէրտէն Բէսուլլէրին էյամընտա թէվարիսի տի-
նի Մէսիհիյէ տաիր խայլի մա'լիւմաթ քէսպ օլունուր : Փալ-
լօս րէսուլըն րէսալէլէրի հէման իլք տէհրտէ ճէմի'ի իրիս-
թիյանլարա մա'լիւմ օլուպ 'ումումէն գապուլ օլունտըզը Բ
Պետ. 3. 16 այէթտէն անկլաշըլըր : Պունտան թագրիպէն 1,500
սէնէ ազտէմ իրիսթիսթմըն քէլամը նէ տէրէճէ սահիհ իտի
իսէ, պու օն տօգուլընճը տէհրտէ տախի օլ տէրէճէ սահիհ
տիր, Եա'նի «Փալլօս քէնտի րէսալէլէրի վասըթասըլլէ պիւ-
թիւն տիւնեատա ատէմլէրին լիսանլարընտա հալա Եաշայօր,
մէգըրի րէսալէլէր վասըթասըլլէ, Եալընըզ ֆալլօսըն էմէյի
իլէ իմանա կէլէնլէր տէյիլ, անճագ շիմսիյէ տէկին միւմլինլէրին
քեաֆֆէսի միւպարէքլէնտիլէր : քէզալիք տիւնեայա կէլէ-
ճէք մուգատտէսլէրին ճիւմլէսի Մէսիհին իքինճի զուհու-
րինէ տէկին մուպարէքլէնէճէքլէր տիր» : Փալլօսըն րէսալէ-
լէրինտէ քէմալ տէրէճէտէ պէլաղաթ, տէլաիլ վէ պէրահինի
գալլիյէ սիլիլլէլէրի վէ գալլէ միւթէհասիր վէ տէրին տույ-
ղուլար ույանտըրան սէօզլէր պուլուրըզ : Գօրընթօս քիլի-
սէսինտէն Փալլօսըն խասիմլէրի պիլլէ, «Ճէսէտինին կէօ-
րիւնիւշիւ զա'իֆ վէ քէլամը հագըր տիր» տէրլէր իտի իսէ
տէ, «Մէքթուպլարը աղըր վէ գուվիթլի տիր» (Բ Գօր. 10.

10) տէրիւ իգրար էթմէյէ մէծպուր օլտուլար: Ֆաղաթ մէզ-
քիւր րէսուլըն պիր մատտէ եախօտ քէլամամն անսըզըն ախէր
քէլամա կէշմէսի, հէման պիր ֆապլտա քէլամլարը պիրիպի-
րինէ գաթմասը, պաշգալար թարաֆընտան իրատ օլունան
ի'թիրաղէրի խուսուսիյէ զիքը էթմէյէրէք անլէրէ ճէվապ
վէրմէսի հասէպիյէ՝ անըն րէսալէլէրինի անկլամագ էքսէրի
միւշքիւ օլուր: Պիրիպիւրինէ մէրպուլթ օլմայան միւթթէլիթ
քէլամլար վէ դայէթ ա'լա վէ հէրարէթլի թէսալվուրլար իխ-
թիլաթ իլէ պիրիպիւրինէ գաթըմըշ օլմաղլէ, պու հալտէ
տիւքէնմէզ զանի քէլամլարըն մէծմու'ինի զայպ էթմէմէք ի-
չիւն էյիճէ տիգգաթըմըզը վէրմէյէ մէծպուր օլուրըզ: Բէ-
սուլըն սէօղլէրինի անկլամագ վէ անըն տէրին րուհանի էֆ-
քեարընըն ճէմի'ի գուլվէթլինի հիսս էթմէք իչիւն՝ վազը'ա
հազիգաթ վէ գուտսիյէթ 'աշգըլլէ մէմու օլմագ ֆարզ տըր:

Պ

ՓԱՎԼՕՍ ԲԷՍՈՒԼԸՆ ԱՀՎԱԼ ՎԷ ԱԽԼԱԳԸ ՍԱՊԸԳԱՍԸՆԱ ՏԱԻՐ

Փավլօս րէսուլ թաիֆէլէրին րէսուլը օլմաղա Ալլահըն մու-
գատտէրի վէ լաթֆըլլէ 'աճաիպ պիր թարղտա հաղըր էտիլ-
տի: Փավլօս Գիլիգիանըն փաթթաթը օլան Թարսուս շէհ-
րինտէ տօղմուշ, վէ Պէնեամին սըպթընտան Եհհուտի վալի-
տէյնին օղլու իտի: Ֆիլիփ. 3. 5: Թարսուս շէհրի, մէթթէպ-
լէրի վէ միւթա'ալլիմ'ատէմլէրի ճիհէթիյէ հէման իսքէն-
տէրիյէ վէ Աթինայա միւսալի իտի: Փավլօսըն Եունանի միւ-
էլիֆլէր հազգընտա օլան մա'լիւմաթընտան, վէ Աթինալը
միւսթէմի'լէր հուզուրընտա Եունանի լիսանընտա սուհու-
լէթլէ 'նութգ էթմէսինտէն (Ա'մալ. 17. 22 - 31, Ա. Գօր.
15. 33, Թիթ. 1. 12) եադինէն անկլաշըրը քի քէնտիսի
էվվէլ Եունանի ճիհէթիյէ մէշհուր օլան Թարսուստա պիր
միգտար թա'լիմ' օլունմըշ իտի. վէ պէլրի տէ միւզիւր 'ատտ
օլունան Եունանի քիթապէթէ անըն ֆէվզ էլ'ատէ 'աշգը'
կէնճ չաղընտա Եէրուշալիմէ կէօնտէրիմէսինէ սէպէպ օլտու:
Եէրուշալիմտէ տաթի րապպիլէրէ մախսուս օլան 'իլմ' վէ

թազվա ճիհէթիյէ մէշհուր պիր մուա'լլիմ' նէզտինտէ թա'-
լիմ' օլունարագ, շէրի'աթ միւճիպինճէ զայրէթքէշ պիր ֆէ-
րիսի օլտու: Փավլօս թապի'աթ ճիհէթիյէ հէրարէթլի, իշ-
կիւզար, նիյէթինտէ գալի վէ սէրթ պիր քիմնէ իտի: Էվվէլ-
լէրի Քրիստոսըն շայիրալէրինէ թէ'ատտի էթմէյի քէնտինէ
ֆարիզէ ի զիմմէթ սայար իտի (Ա'մալ. 7. 37: 9. 1: 26. 9),
լաքին Քրիստոս անա իզհար օլունտըգտա, իմանա կէլէրէք
(Ա'մալ. 9. 1—20) էվվէլա Ալլահա 'իպատէթ էյլէմէք խիւ-
լեասըլլէ խարապ էթմէք գաստընտա պուլընտըղը իմանը վա'զ
էթմէյէ պաշլատը:

Փավլօսըն ճէմի'ի րէսալէլէրինտէ միւշահէտէ օլունան միւ-
թէտիլ վէ միւլայիմ' վէ լաթիֆ վէ 'աշգ իլէ տօրու տույղու-
լարընտան՝ անըն գուլվէթլի վէ սէրթ միզաճը Ալլահըն լաթ-
ֆիյէ քիւլլիյէն թէպտիլ օլունմըշ իտիյի աշիքեար կէօրիւ-
նիւր: Բէսուլ ասըլ մագսէտի, եա'նի Քրիստոսը վա'զ էյլէմէք
իչիւն հէր կէօնէ ֆէտաքեարըղա վէ հէր տիւրիւ իշքէնճէ-
յէ վէ շէտիտ զահմէթլէրտէ տէվամ' էթմէյէ հաղըր իտի:
Անըն գուլվէ ի 'ազլիյէսի վէ իսթի'տատը զաթիյէսի վէ էվ-
վէլրի թէրպիյէսի, վէ խարիգ 'իւլ'ատէ իմանա կէլմէսի վէ
Բուհ էլ գուտսըն մէվհիպէլէրի պու տիւնեատա Խրիսթիյան-
ըզ էսասընըն վաղը իչիւն անը Ալլահըն եէտինտէ միւնա-
սիպ պիր ալէթ օլմաղա հաղըրլատը: Պիր վա'իզ հալինտէ
Փավլօսըն կէօրտիւյիւ իշլէր Ա'մալի Բուսուլ քիթապընտա
թա'րիֆ էտիլմիշ, հէմ' տաթի անըն րէսալէլէրինտէ չօգ տէֆ'ա
զիքը օլունմուշ տըր: Փավլօսըն պու զահմէթլէրի նէրօն
Գայսէրին էյամընտա Թ. Մ. 67 եախօտ 68 տէ Բօմա շէհրին-
տէ շէհիտ օլմասըլլէ խիթամ' պուլտու: Պու պապտէ Ա'մալի
Բուսուլ իւղէրինէ օլան թէֆսիւրին սօնունա միւրաճա'աթ
օլունա:

Պ

ԲՕՄԱՏԱ ՕԼԱՆ ՔԻԼԻՍԷԹԷ ՏԱԻՐ

Բօմատա պիր Խրիսթիյան ճէմա'աթըն նէ վազըթ վէ նէ
վէճհլէ թէշքիւ օլունտըղը եադինէն պիլինէմէզ, 'իյտ իլխամ-

սին կենսունակ Եկեղեցւորներ հազար պուլունան Բոմալը Եկեղեցւոր, վէ միւհթեթի միւսաթիւրէրին ինճիլի շէրիֆին խելա միւստէսինի Բոմայա, քէնտի վաթանլարընա կէօթիւր-միւշ օլտըզլարը զանն ը զալիւ պիւր: Պու եօլ իլէ իշ պաշլա-տըգտան սօնկրա, Բոմատա միւգիմ Եկեղեցւորներ իլէ փալէս-թին վէ Եոնանիսթան վէ Գիւլիւք Ասիատա (Ասիա ի Սուդ-րա) պուլունուպ Խրիսթիանլըղը դապուլ էթմիշ օլան միւ-լէթտաշլարը պէյնինտէ 'ալ էտ տէվամ վուգու' պուլան իս-թիլաթ վէ միւնասիպաթ վասըթասըյլէ իշին իլէրուէյէճէյի ինթիմալ իտի: Հէլէ պունա հիշ չիւպհէ եօգ քի Խրիսթիան-լըգ Բոմայա Պետրոս րէսուլըն վասըթասըյլէ իտիալ էտիլ-մէմիշ տիւր: Հէր նէ դատար Պետրոսըն շէհր ի մէգըիւրտէ 25 սէնէ էփիսգօփօսըղը մանսըպիյլէ իգամէթի րիւլայէթ օ-լունմուշ իսէ տէ, պու րիւլայէթին պի էսաս օլտըղընա տաիւր սուրէթ ի դաթ'իտէ իսպաթլար օլտարագ, պի զարագ վէ միւ-թա'ալլիմ Գաթօլիք միւհթիլիֆէր պիլէ րիւլայէթ ի մէգըիւրէյի զանն ը պաթըլ տէյիւ րէտտ էյլէմիշլէր տիւր:

Մէգըիւր րիւլայէթ Պետրոսը իթալիատա իգամէթ էթմէք-տէ կէօսթէրտիլի էյամտա՝ Ամալը Բուսուլ քիթապը անը փալէսթինտէ իգամէթ էտէր տէյիւ իսպար էտէր: Եինէ, էյէր Պետրոս Բոմա քիլիսէսինին միւհթիսի եախօտ անըն է-փիսգօփօսը իտի իսէ, «Ախէրին թէմէլի իւզէրինէ պինա էթ-մէմէք» գալլիլէ (Պապ 15. 20, 2 Գօր. 10. 15, 16) չալըշան փալլօս, րէսալէթ խըտմէթինի տէվամ էթմէք իշին տէֆ'ա-թէն Բոմայա կիթմէք արղուսընտա պուլունմայաճաղը պէ-տիհի տիւր: Պապ 1. 13. վէ 15. 22—24: Ամալ. 19. 21: Հէմ տախի էյէր Պետրոս Բոմատա ինճիլի վա'ղ էթմէքտէ իտի իսէ, փալլօսըն պին նէֆս էտէճէյի թա'լիմէ մուգապիլ Բոմա քիլի-սէսինէ էօյլէ պիւր րէսալէ եաղմասը վէ անտէ տախի Պետ-րոսըն օրատա իճրա ի րէսալէթինի ասլա զիքը էթմէմէսի վէ 16ընճը պապտա սէլամ կէօնտէրտիլի քիմսէլէր արասըն-տա անըն իսմինի պիլէ անկմամասը փէք 'աճաիպ վէ էմալ-սըղ պիւր շէյ օլաճագ ըտը: Պու ճիւմիլէ իլէ փալլօսըն Բոմա-տա շէհիտ օլտըղը էմնատէ, էվսէփիօս վէ սաիւր Խրիսթիան միւհթիլիֆէրինին շէհատէթինէ պինտէն, Պետրոս տախի օրա-տա պուլունարագ շէհիտ օլտըղը դապուլ օլունա պիլիւր:

Բոմալը Խրիսթիանլար Եկեղեցւորներ իլէ թաիֆէլէրտէն ի-պարէթ իտի: Ինթիմալ տըր քի թաիֆէլէրտէն օլանլար էվ-վէլ էմրատ Եկեղեցւորներին իպատէթինէ ճէլպ օլունուպ՝ պու եօլ իլէ միւհթեթի օլմուշ, վէ պէօյլէճէ Գրիստոս վասըթա-սըյլէ օլան խելա միւստէսինի սուհուլէթլէ դապուլ էյլէ-մէյէ հազարլանմըշ իտիլէր: Պու էճըտէն փալլօս պիլիւրն քիլիսէյէ շէրայիլ ի Մուսալլիյէյէ աշինա օլան պիւր ճէմա'աթա խիթապ էտէր կիպի սէօյլէր: 25նտ սէնէ սօնկրա Գայսէրին սէրայընտան պա'ղը քիմսէլէր տախի մէգըիւր քիլիսէյէ ա'ղա օլտուլար: Յիլիլի. Կ. 22: Կէօրիւնիւր քի օլ էյամտա Բոմա Խրիսթիանլարընն իպատէթ կեաճը 'ատի պիւր խանէ իտի: Պապ 16. 5, վէ զայրիհում: Անլէրին թագվասը րէսուլըն գալպինէ սէպէպի մէսէրրէթ իտի իսէ տէ (Պապ 1. 8), Գրիստոսըն մէլէքիւթիւնտէ Եկեղեցւորներին վէ թաիֆէլէրին պիւրիպիլիստէն ֆարգիլը ուսուլլէրի սէպէպիլլէ (Պապ 11) վէ ային ու 'ատէթլէրին հըֆղընա նաղարէն, անլէրտէ ֆըրդա վէ հասէտ զուհուր էթտի: Պու խուսուստա օլա պիլիւր քի պա'ղը քիմսէլէր զա'իֆ պիւրատէրլէրին զամիրլէրին ինճիթ-մէքտէն լայըղըյլէ սագընմատըլար:

Ե

ԲՕՄԱԼԸԱՐԱ ՕԼԱՆ ԲԵՍԱԼԷՆԻՆ ՎԱԳԸԹ ՎԷ ՄԱՀԱԼ Ի ԹԱՀՐԻՐԻՆԷ ՏԱԻՐ ՏԻՐ

Պու իքի խուսուս սուհուլէթլէ պիլինէ պիլիւր: փալլօս պու րէսայէնին թահրիւր օլունտըղը վագըթտա Մագէտօնիա-լըլարըն վէ Ախայեալըլարըն ի'անէլէրինի Եկեղեցւորներէ պու-լունան ֆաղիւր Խրիսթիանլարա կէօթիւրմէյէ հազար իտի: Պապ 15. 25, 26: Տահա Բոմայա կիթմէմիշ իտի (Պապ 1. 11, 13, 15), ֆագաթ շօլ էյամտա Ասիա ի Սուդրատա (Գիւլիւք Ասիա) վէ Եոնանիսթանտա րէսալէթ խըտմէթինի թէքմիլ էթմիշ օլմաղլէ (Պապ 15. 19—23), Եկեղեցւորներ զիյարէթ էթմիշ օլմաղլէ (Պապ 15. 19—23), Եկեղեցւորներ վէ անտէն էօթէ սէմթլէրէ սի-էտիպ, պա'տէհու Բոմայա վէ անտէն էօթէ սէմթլէրէ սի-յահաթ էթմէք իւմիտինտէ իտի: Պապ 15. 28: Պու վագը'ալար

1 Գօր. 16. 1—7, վէ 2 Գօր. 8 վէ 9 պապարտա ադչէ թօփ-
լանմամբ խոստովանող օլան իշարէթէր, վէ Ա՛մալ ի Բուսուլլին
19—21 պապարտա Փաւլօսն սիյահաթը հագդընտա օլան
հիքրայէ իլէ բուպար օլունտըդտա (Ա՛մալ. 19. 21 այէթէ խաո-
սէթէն միւրաճա՛աթ օլունա), Թ. Մ. 58 եախօտ 59 տա Փաւլօս
Եունանիսթանտա դըշըն իւչ այլարընը կէչիրմէքաէ իքէն
(Ա՛մալ. 20. 3) պու բէսալէնին Գօրընթօտան թահրիր օլուն-
տըդը աշիքեար կէօրլունլը: Պ. 16. 23: 1 Գօր. 1. 14: Թէր-
թիօս պիր քեաթիպ մագամընտա Փաւլօսն քէլամլարընը
Պահրը Սէֆիտ (Ագ տէնիլ) էյալէթէրինտէ օլ վազըթ 'ու-
մումէն սէօյլէնիլէն Եունանի լիսանընտա թահրիր էյլէտի
(Պ. 16. 22), վէ Գօրընթօտա եադըն օլան Բէնիսրիա քիլիսէսի-
նին խատիմէսի Ֆիպէ եէտիլլէ իշարու բէսալէ մահալինէ իր-
սալ օլունտու: Պապ 16. 1:

2

ՊՈՒ ԲԷՍԱԼԷՆԻՆ ՄԱԳԻՍԷՏԻ ՊԵՅԱՆԸՆՏԱ ՏՐԻ

Պու բէսալէնին մագսէտ ի ասլիսի Բօմա քիլիսէսինտէ պու-
լունան Եէհուտի ա՛ղայը խրիսթիյանլըդըն տօղրու թա՛լիմա-
թընա, վէ թաիֆէլէրտէն օլան ա՛ղայը տալիս խրիսթիյան
մուհապպէթի վէ թալր ու հարէքէթինէ իհտա էթմէք իտի:
Բօմալըլարա օլան բէսալէ թա՛լիմաթ վէ ֆէրաիլի մէսիհի-
յէնին պիր ա՛լա իճմալը, վէ պիր թարաֆտան խրիսթիյան-
լըդը Եէհուտիլլէ թէպտիլ էթմէք մէյլինտէ օլանլար, վէ
տիկէր թարաֆտան անը սալթ պիր ուսուլի ախլադիլէ մա-
գամընտա թութանլար 'ալէյհինտէ գուվլէթլի պուրհան-
լար իլէ թաստիդ ի քէլամ տըր: Թէմէլ ի քէլամը տալիս Բէ-
րադ Բէրէ Բէրէ Է Բադիսիլ Բէր:

Բէսալէ պէր վէճհը աթի թադսիմ օլունա պիլիր:

ՄՈՒԳՍՏԷՄԷ. Բէսուլըն Բօմալըլարա սէլամը վէ մուհապ-
պէթինէ տալիս տիր: Պապ 1. 1—16:

ԳԸՍՄ Ը ԷՎՎԷԼ. Թէմէլ ի քէլամ, եա՛նի ինսանըն 'ինտ Ալ-
լահ իման վասըթասըյլէ թէպրիր օլունմասը վէ պունու:

տալիս պիր մէվհիպէ ի իլահիյէ օլտըղընա վէ թա՛լիմաթը
մէզպուրէնին պահսընա տալիս տիր: Պ. 1. 17 այէթէն 11
պապըն սօնունա դատար:

ԳԸՍՄ Ը ՍԱՆԻ. Ֆէրաիլի միւթէնէվլիլէ ի մէսիհիյէ
տալիս նասիհաթլար տըր: Պ. 12 տէն Պ. 15. 13 այէթէ տէկին:

ԳԸՍՄ Ը ՍԱԼԻՍ. Սէլամլար վէ խիթամընտա պէրէքէթ
տու՛աը: Պապ 16:

Սալիֆ իւղ զիքր մուխթասար խիւլասա բէսալէնին մէ՛ալ վէ
մէֆհուլընը վազիհէն պէյան էթմէյէ եարաըմ էտէր:

ԳԸՍՄ Ը ԷՎՎԷԼ

1 ՖԱՍԼ. Բեաֆֆէ ի պէնի պէշէր կիւնահքեար տըր: Էվ-
վէլա թաիֆէլէր: Պ. 1: Սանիէն՝ Եէհուտիլէր: Պ. 2: Պիւ-
թիւն 'ալէմ կիւնահքեար վէ խէլասա նաիլ օլմագ պապըն-
տա իւմիտսիլ պիր հալտէ տիր: Պ. 3. 1—20:

2 ՖԱՍԼ. Պէնի պէշէր Ալլահըն 'ինալինտէ Բրիստոսա միւ-
մին օլանլարա եալընըլ 'ինայէթ ի իլահիյէ իլէ մէճճանէն
պախշ օլունան իման վասըթասըյլէ մագպուլ վէ սալիհ 'ատա
օլունուր: Պ. 1. 16, 17, 3. 21—28: 'Ումումէն կէրէք Եէ-
հուտիլէր վէ կէրէք թաիֆէլէր հագդընտա պու խթիալըն
հիւքմիւ ճարի տիր: Պ. 3. 29—31:

3 ՖԱՍԼ. Ինճիլին պու թա՛լիմաթը ասլիյէսինի 'Ահաը
'աթիգտէն տալիս էօյրէնիլիլ: Ապրահամ զայր ի մախթուն
օլտըղը հալտէ իման վասըթասըյլէ թէպրիր օլունտու. վէ
անըն նէսլի վասըթասըյլէ թաիֆէլէրին քեաֆֆէսի միւպա-
րէքլէնէճէքլէր տէյիւ անա վա՛տ օլունմըլ իտի: Պ. 4. 1—25:

4 ՖԱՍԼ. 'Ինտ Ալլահ թէպրիր օլունմանըն միւպարէք սէ-
մէրէլէրի, եա՛նի Ալլահ իլէ միւսալէհէ, մէշագդաթտա թէ-
սէլլի, նէթիճէ ի խայրիյէսի մուհագդագ օլան իւմիտ վէ
Բուհ իւլ Գուտսըն թէէսիրաթըյլէ գալըլ մէմլու էտէն Ալ-
լահ մուհապպէթի: Պ. 5. 1—11:

5 ՖԱՍԼ. Ալլահըն 'ինայէթինին զանի մէվհիպէլէրի Ատէ-
մին թէճավուղը սէպէպլինտէն պէշէրէ սիրայէթ էտէն կիւ-
նահըն միւսիպէթինտէն զայէթ էֆգուն տըր: Պ. 5. 12—21:

6 ՖԱՍԼ. 'Ինայեթին թէսիրաթը քի կիւնահըն թէսալլի-
թինտէն խէլաս էտէր: Պա'ղըլար ա'մալը հասանէ (ա'մալը
շէրա'ի) օլմագսըղըն կիւնահըն քեարըն թէսըրը օլունմասը,
եա'նի կիւնահըն մէճճանէն 'ափվ թա'լիմի, ատէմին կիւնահ-
տա թէրագդի էյլէմէսինէ սէպէպ օլուը' զաննընտա տըրլար:
Պու ի'թիրաղաթըն պի էսաս օլտըղը պունտան վաղիհ տիր
քի, հագիդի միւմին կիւնահա էօլիւը վէ Ալլահ իչիւն եաշար,
վէ հէմ տէ խէլասըն մահսուլաթ ի հագիդիէսի գուտսիէթ
տիր: Պ. 6 :

7 ՖԱՍԼ. Կիւնահա զալիպ օլմանըն եէք վէսիլէսի' իման
վասըթասըլլէ 'ինայեթ ի իլահիյէյէ նաիլ օլմագտան 'իպա-
րէթ օլտըղը շու պուրհան իլէ իսպաթ օլունուը, եա'նի կիւ-
նահա զալիպ օլմագ իչիւն շէրի'աթը հըֆղ էյլէմէյէ պէշէրին
պիղ զաթ սա'յ ու զայրէթի քեաֆի տէյիլ տիր (Պ. 7), մատէմ
քի ըսհանի թէճէտտիւտ միւտէմ հագիդի իման իլէ պէրա-
պէր կիտէր: Պ. 8: Պու միւթալա'ա տիւնեատա մէշագդաթա
տիւշար օլանլարա պա'իս ի թէսէլլի տիր: Պ. 8. 18—27: Բէ-
սուլ հագիդի միւմինլէրին պագի վէ էպէտի ճէլալըն միրասընա
նաիլ օլմալարընըն ի'թիմատը հագդընտա մէսրուրիէթինի
պէյան էտէրէք, րէսալէսին պահս ի ասլիսինէ, եա'նի իման
իլէ թէպըր թա'լիմի խուսուսընտա օլան պահսա խիթամ
վէրիւ: Տօգուղընըն պապ Ալլահըն քեաֆիէ ի նասա մէրհա-
մէթ կէօթմէրմէյէրէք մախլուղաթ իլէ օլան մու'ամէլէսի,
եա'նի անըն հաքիմի մութլագ օլուպ քէնտի միւրատը
միւթաղիլի իւղրէ օլան հիւքիւմէթի 'ալէյհինէ պա'ղըլարըն
իպրաղ էյլէտիլի ի'թիրաղաթը ճէրհ էտէր:

Օնունըն պապտա տահա իլէրույէ կիտէրէք, էնվա' ի միւ-
թալա'ա, վէ խուսուսա 'Ահա ը 'աթիդտէն ալընմըշ շէհա-
տէթլէր իլէ, պիլա իման գալմըշ Եհհուաիլէրին րէտտ օ-
լունմասը թէսավիւրընը, հէմ տախի թէպըրիւն եալընըղ
իման իլէ օլմասը նէվ իճատ պիլ թա'լիմ օլմատըղընը թաս-
տիդ էտէր: Պու մատտէ օնպիլինճի պապըն սօնունատէք տէ-
վամ էտէր, ֆագաթ պու մատտէյէ խիթամ վէրմէղտէն,
րէսուլ Եհհուաիլէրին րէտտ օլունմասը տիւնեայա 'աղիմ
պէրէքէթ օլաճագ, չիւն պու վէճհլէ թաիֆէլէր խէլաս պու-
լաճագ տըր, վէ 'ագըպէթ իւլէմը Եհհուաիլէրին թէվպէ

էտիպ գապուլ օլունմասը պա'իս ի մէսէրէթ օլաճագ տըր
տէյու պէյան էտէր: Պունա տաիր տուղուլարընըն թաշղըն-
լըղընտան կէօյա քէնտինի զալթ էտէմէյէրէք, նիտա իլէ
Ալլահըն հիւքմէթ վէ լութֆ ու քէրէմինէ համա ու սէնա գըլար:

ԳԸՍՄ Ը ՍԱՆԻ

Պու գըսմ Ալլահըն խըտմէթինէ թագտիմ' օլունմագըղգ
(Պ. 12. 1, 2), վէ թէվաղը' վէ լէթաֆէթ վէ իճթիհատ վէ
Խրիսթիյան ֆաղիլէթլէրի (Պ. 12. 3—21), վէ հիւքմտարլա-
րա իթա'աթ վէ մուհապպէթ վէ փաքըղա տաիր (Պ. 13),
հէմ տախի միւմինլէրին էսաս օլմայան մէսէլէլէր խուսու-
սընտա պիրիպիլինէ միւսա'ատէ էյլէմէլէրինէ (Պ. 14),
վէ նէֆսլէրինի ֆէտա էտիպ Գրիստոսա միւղթէտի օլմա-
լարընա, վէ ինճիլին խըտմէթինտէ չալըշմալարընա տաիր
(Պ. 15. 1—13) փէնտ ու նասիհաթլէ մէմլու տըր:

ԳԸՍՄ Ը ՍԱԼԻՍ

Պու գըսմ 1. րէսուլըն զաթընա վէ խըտմէթինէ տաիր էն-
վա' ի քէլիմաթը չամիլ տիր, վէ րէսուլ քէնտիսի իչիւն Բօմա
քիլիսէսինտէն տու'ա տախի թալէպ էտէր: Պ. 15. 14—33:

2. Քէնիսիա քիլիսէսինին խատիմէսի Ֆիպէյի մէղքիւր
քիլիսէյէ թավսիյէ էտէր: Պ. 16. 1, 2:

3. Տօթլարա մախսուս սէլամլար էտէր: Պ. 16. 3—15:

4. Ախէր քիլիսէլէրին սէլամլարընը Բօմալը պիրատէրլէրէ
թէպլիլ իլէ, ֆըրգա փէյտա էտէնլէրտէն իճթինապ էթմէ-
լէրինի նասիհաթ էտէր: Պ. 16. 16—20:

5. Էֆրատա սէլամլար եաղար: Պ. 16. 21—24:

6. Պէրէքէթ տու'ասիլլէ րէսալէսինէ խիթամ վէրիւ: Պ.
16. 25—27:

ՓԱՎԼՈՍ ԲԵՍՈՒԼԸՆ

ԲՕՄԱԼԸԼԱՐԱ

ԲԵՍԱԼԷՍԻ

ՄՈՒԳԱՏՏԷՄԷ

ՊԱՊ 1. 1—16

ՊԱՊ 1

(1) Փավլոս Յիսուս Քրիստոս-

— Ամալ. 22. 21: 1 Գորն. 1. 1: Դալ. 4. 1:

սըն գուլու, "ըէսուլ օլմադ

1 Թիմ. 1. 11: 2. 7: 2 Թիմ. 1. 11:

1—16 այելլէրալ պահս օլունան
Դէվադըն Էլէ-Լասսուր

Բէսալէնին մուգատտէմէսինտէ
ըէսուլ 1. Բօմատա օլան պիրա-
տէրլէրէ սէլամ էտէր. Ա. Ե. 1—7.
2. Մուսթասարճա անլէրին հագ-
դընտա արդուսը վէ տուլդուլարը-
նը պէյան էտէր. Ա. Ե. 8—16. Շախ-
սէն Բօմալըլարա թանըլմամը օլ-
տըղընտան րէսալէսինին իպթի-
տասընտա խըտմէթի նէ վէ Ալլա-
հըն քիլիսէսլլէն 'ալաքասը նէ
կէօնէ օլտըղընը իզհար էտէր. Ա. Ե.
1. Քէնտիսի Ալլահ թարաֆընտան
թէպլէրի պէշարէթ խըտմէթինէ
թա'եին օլունմը իտի (Ա. Ե. 2). վէ
չօլ պէշարէթ փէյղամսլէրլէր վա-
սըթասըլլէ ագտէմճէ ի'լան օ-
լունարաք, հագիդաթէն իսն-
ուլլահ օլտըղըն էմվաթտան դըյամ
էթմէսլլէ պէյան օլունան զաթըն

ճէսէտ ճիհէթիլլէ Տաուտ նէպին-
տէն օլունալ՝ քէնտիսինի ալչագ-
լաթմաղա ըաղի օլտըղընա տաիր
իտի. Ա. Ե. 3, 4. Բէսուլ քէնտիսի
Քրիստոսըն թագտիս օլունմը շա-
յիրտլէրինտէն պիրիսի օլունալ՝
թաիֆէլէր արասընտա իլէլաս-
քեարըն միւթտէսինի թէպլէր
էթմէք իզդէ րէսալէթ խըտմէ-
թինի ճիւմէ իզդէրինէ Բասլոլ
նասլ օլունան զաթ թարաֆըն-
տան ալմը օլտըղընը տաիր
թաստիդ էտէր, վէ Բօմալը-
լար թաիֆէ իքէն հայաթ 'ինայէ-
թինէ վարիս օլմաղա տա'վէթ օ-
լունմը օլտըղընը ճիհէթլէ, րէ-
սուլ պիր րէսալէ թահրիրլլէն
անլէր իչիւն էլլէմ օլան բու-
հանի վէ ճիւմանի պէրէքէթլէրի
Ալլահտան նիյաղ էտէր. Ա. Ե. 3—
7. Պա'տէհու անլէրին իրիսթիյան
իմանլարընըն 'ումունէն մա'լիւմ

իւզրէ տա՛վէթ՝ (2) Վէ Ալլա-

Բ Ա՛մալ. 9. 15: 13. 2: Ղալ. 1. 15:

վէ մէջնուր պուլունտըղընտան տօլայը Ալլահա չիւքը Էտէր (Ա.յ. 8). վէ խայլի վազըթտան պէրու անլէրի զկարէթ Էթմէք արզու- սընտա, վէ տու՛ալարընտա անլէ- րի տախմա զիւքը Էթմէքտէ օլտը- ղընը թա՛րիֆ Էտէր (Ա.յ. 9, 10). վէ հէմ անլէրէ բուհանի մէսէր- րէթ վէ թէսէլլէ վէրմէք, հէմ տախի անլէրտէն ախզ էյլէմէք արզուսընտա օլտըղընը իզհար է- տէր: Ա.յ. 11, 12: Պա՛տէհու՛ ար- զուսընա կէօրէ անլէրի զկարէթ Էտէմէտլլինին սէպէպլինի (Ա.յ. 15) զիւքը Էտէրէք, ուսմուսէն վէ հէր Էէրտէ թախիֆէլլէրէ պէշարէթի թէսէլլի Էթմէյէ քէնտիսինի պօրձ- լու թուլտըղընը, վէ պիր վէճէլլէ անտէն տօլայը ութանմայարադ իլա նիհայէ անա ի թիպար Էթմիլ օլտըղընտան, անըն կէրէք Էէհուտի կէրէք Էոունանինին խէլասը իչիւն Ալլահըն՝ ազիմ գուտրէթի օլտը- ղընը պիլէրէք, Բօմատա պիլէ անը վա՛ղ Էթմէյէ (Ա.յ. 14—16) հազըր օլտըղընը թէֆհիմ Էտէր: Պուրատա մուգատտէմէ խի- թամ պուլուր, չիւքը 17ինձի ա- յէթ րէսալէնին պէյան վէ թա- տիզ վէ իզահ վէ թէէքիտ Էտէ- ճէյի մատտէ ի ասլլէյէսինի իզհար Էտէր:

Թէֆէր

Ա.յ. 1: «Փալլուս» Բէսուլըն Բօմալը խամի Փալլուս, անըն իպ- րանի խամի խաէ Սաուլ խաի: Ա՛մալ. 7. 57, 59, 8. 5, 9. 1: Ա՛մալ. 15. 9 այէթին թէֆհիմին միւրաճա- ՛ալթ օլունա՛ Մէքթուլ սահիպի- նին խամինի մէքթուլըն պալա- սընա գօմասը միւթէգատտի- մինին՝ ատէթի խաի, մէսէլա

հըն պէշարէթինէ Բթախսիս օ-

«Գիգէրոն» Վարրոն ճէնապլէրի- նէ,» վէ զայրիհուսէ Էգը. 1. 2, 4. 11, Տան. 4. 1: Ա՛մալ. 25. 26 ա- յէթլէրէ միւրաճա՛ալթ օլունա: — «Գուլու» Բրիստոս քէնտիսի պու իւնվանը շայիրտլէրինէ վէր- միլ տիր: Մաթ. 10. 25, 20. 27. Մար. 10. 44: Պու խամ Մէսիհէ տախի վէրլիլի տիր: Իշա՛. 42. 1, 55. 11. Գուլ լաֆզը թէվազը՝ վէ Փարզ կէօսթէրի, հէմ տախի հիւքիւմէթ վէ իզէթ իմա Էտէր, չիւքը փատիլահըն գուլարը ալա մանսըպտարլար տըր: — «Բէսուլ» Ալլահտան իրալ օլունմը մա՛նա- սընտա տըր: Փալլուս քէնտիսին րէսալէթէ տա՛վէթինի իմա Էտէր, վէ քիլիսէլլէրտէ պա՛ղըլար անը րէսուլ տէյիլ թանըմատըղարը իչիւն (1 Գօր. 9. 2, 5), պու մէ- մուրլիլիլի վիգայէ Էտէր: Վա- զը՛ա Փալլուս պու խըտմէթէ էվ- վէլա ինթիսապ օլունան օնիքի- լէրին՝ ատատընտան տէյիլ խաի: Լաքին Բրիստոսըն՝ ուրուճինտէն վէ քէնտիսին իմանա կէլմէսինտէն սօնկրա, Փալլուս մախուս վահլի- լէ, Էա՛նի Բրիստոսըն պիլզ զաթ ա- նա կէօրիւնմէսլլէ (Ա՛մալ. 26. 12—18, 1 Գօր. 9. 17, 15. 8), պու մէմուրլիլիլի ախզ էյլէմիլ, վէ մէվիլլէր հէմ տախի միւ՛ճի- ղէլլէր իլէ սահիլ րէսուլ նիշանէ- լէրինի իզհար էյլէմիլ տիր: 2 Գօր. 12. 12:

Ա.յ. 2: «Պէշարէթինէ թախսիս օլունմուլ» Խայր խապէր Էախսոտ միւթտէ, Էա՛նի Ալլահըն պէշրէ օլան մուհապպէթինի վէ Բրի- տոս իլէ իճրա օլունան խէլաս ՛ալմէլինի թա՛րիֆ էյլէմէյէ թա- ՛եին օլունմըլ, Պու միւթտէյի թէպ- լիլ էթմէք իչիւն Փալլուս սէմա- տան կէլլէն պիր սէտա իլէ տա՛- վէթ վէ թա՛եին օլունմըլ տըր:

լունմուլ օլունալ, (3) Օլ Էէշարէթի քի Էճէսէտ ճիհէթիլլէ Էճաուտ նէսլինտէն օլունալ՝ Էգուտտի- յէթ րուհու ճիհէթիլլէ էմ- վաթտան պիլզ դըյամ, Էգուվ- վէթլէ Իպիւնուլահ պէյան օ- լունան քէնտի 0զլու Բապ- պըմըլ Բրիստոս Բրիստոս հազ- դընտա, (4) Ալլահ Էմուգատ- տէս քիլթապլարտա վիէյլամ-

Է Եոհ. 1. 14: Ղալ. 4. 4: — Բ Մաթ. 1. 6, 16: Լուգ. 1. 32: Ա՛մալ. 2. 30: 2 Թիմ. 2. 8: — Է Ա՛մալ. 13. 33: — Է Դպր. 9. 14: — Է Պ. 3. 21: 16. 26: Ղալ. 4. 8: — Է Պաղ

Ա.յ. 5: Պու այէթ Ինձիլին խու- սուսա քիմին հազգընտա պահս էթտիլինի պէյան Էտէր: Բրիստոս Էտնա թապիլ՝աթը Էախսոտ պէշ- րլիլլէթլլէ (Թէն ճիհէթիլլէ) Տաու- տըն նէսլի միւլիւքէանէսինտէն խաի խաէ տէ (Մաթ. 1. 1, 22. 41— 45: Լուգ. 18. 59), զաթ ի ՛ալիսի ճիհէթիլլէ Ալլահ խաի, նիթէքիմ անըն էվաթը իլահլիլէսինտէն, պա խուսուտ անըն գուտրէթ վէ գուտսլլէթլինտէն վէ ճէմիլ ույ- գույա վարանլարըն թուրֆանտա- սը վէ էօլիլլէրին պա՛խի դըյա- մէթի օլտըղընտան աչիքէար կէօ- րիւնտի: Եոհ. 11. 25, 26. 1 Գօր. 15. 20, — «Բէնտի 0զլու» Բի մէլաիքէտէն ալա տըր իպր. 1. 4. վէ տախի Բէլամ Ուլլահ, վէ Ալլահա միւսալի վէ Ալլահ տըր: Եոհ. 1. 1—5, 14: 3իլի. 2. 5—7, 1 Թիմ. 5. 16: — «Բապ- պըմըլ» Լուգ. 1. 52, 2. 11: Բրի- տոս քէնտի խէլաս էյլէտիլի ա- տէմլէրին ճիւմէսինին Բապպը տըր:

Ա.յ. 4: «Մուգատտէս Բիթաու- լարտա» Իլհամը իլահի իլէ իթա օլունան պու քիլթապլար Էէհուտի- լէրին քէաֆիէսինէ մա՛լիւմ, վէ անլէրին թաւաֆընտան գատուլ օլունմուլ խաի: 2 Թիմ. 5. 16: 2

պէրլէրի վաթթաուլլէ մու- գատտէմա Էվա՛տ էյլէմիլ տիր: (5) Արալարընտա Բրիստոս տա՛վէթ օլունան- լարը պուլընտըղընը (6) ճէմի՛ միլլէթլլէր միյանէսինտէ Էիւ- մի իչիւն Էիմանա իթա՛ալթ օ- լունմադ իւզրէ, անըն թա- րաֆընտան Էիւնայէթ վէ րէ- սալլէթ ալտըգ: (7) Սիլ Ալլա-

Ա՛մալ. 26. 6: Թիմ. 1. 2: — Է Ա՛մալ. 9. 15: — Է Ա՛մալ. 6. 7: Պ. 16. 26: — Է Պ. 12. 3: 15. 15: 1 Գօր. 15. 10: Ղալ. 1. 15: 2. 9: Էֆ. 3. 8:

Պեո. 1. 21. — «Փէյլամպլէրլի» Տէլալլէթ ի իլահլիլ իլէ Մէսիհին Էախսոտ անըն մէլէքիւթիւնիւն հազգընտա սէյլէյէլլէրին վէ թահրի Էտէնլէրին ճիւմէսի: Ա՛- մալ. 5. 22—24: Ինձիլի շէրֆ նէվ իճատ պիր շէյ օլմայըլ, անճադ ՛Ահտը ՛աթիգ խաթէսինին թէմա- միլլէթի խաի — «Վա՛տ էյլէմիլ տիր» Եիւսէլլի րիվայէթ կիլի սալթ սէօղ իլէ տէյիլ, անճադ պա թահրի վա՛տ էյլէմիլ տիր: Մէգ. 102. 18: Իշա՛. 50. 8:

Ա.յ. 5: «Տա՛վէթ օլունանլարը» Սիլ Բօմալը իրիսթիյանլար անըն շայիրտլէրի վէ խէլաս վարիսլիլ օլմադա Բրիստոսըն թաւաֆըն- տան տա՛վէթ օլունմուլ վէ միւ- պարէք գըլընմըլ սընըլ:

Ա.յ. 6: «Անըն թաւաֆընտան ի- նայէթ վէ րէսալլէթ ալտըգ» Փալլուս վէ սաիր րէսուլլէր Էալը- նըլ իրիսթիյան օլմադ իչիւն ի- նայէթէ նալլ օլմայըլ, անճադ թախիֆէլլէրին քէաֆիէսինի Բրի- տոսըն խամինին իզէթիլ իչիւն ա- նա խմանա վէ գալպտէն իթա՛ա- թա կէթիւրմէք իւզրէ Էլիլիք խըտմէթինի տախի ալմըլար տըր:

Ա.յ. 7: Պէշարէթէ տա՛վէթ օ- լունմադլըլ Ալլահ թաւաֆըն- տան տա՛վէթ օլունմադ օլունալ,

հին Բօմաստա պուլընան պիլ
ճիւմէ սէվկիւլիւլէր վէ ւմու-
դատտէս օլմագ իւզրէ տա-
վէթ օլունանլարա՝ Փէտէրի-
միւզ Ալլահ վէ Բապպ Յիսուս
Քրիստոս թարափընտան Է-
նայէթ վէ սէլամէթ օլսուն:

(8) Էվլէլա ճիւմէնիւզ ի-
չիւն Յիսուս Քրիստոսըն վա-
սըթասըլլէ Ալլահըմա շիւքը
էտէրիմ քի իմանընը պիւ-
թիւն տիւնեայա շայը օլմուշ
տըր: (9) Ձիրա Օղլընըն պէ-
շարէթինտէ հրուհըմ իլէ խըտ-

Լ Պ. 9. 24: 1 Գօր. 1. 2: 1 Սէլ. 4. 7:
— Է 1 Գօր. 1. 3: 2 Գօր. 1. 2: Դալ. 1.
3: — Է 1 Գօր. 1. 4: Ֆիլի. 1. 3: Գօլ. 4.
3, 4: 1 Սէլ. 1. 2: Ֆիլի. 4: — Է Պ. 16.
19: 1 Սէլ. 1. 8: — Է Ա՛մալ. 27. 23: 2

Ալլահըն պուլ ինայէթի իսէ
անըն մախսուսի մուհապէթի
թիւնէ պիր տէլիլ տիր: Քրիստո-
սըն հաղիւզ շայրտլէրինին
քեաֆֆէսի մուգատտէս օլմաղա
տա՛վէթ օլունմուշար տըր, վէ
հէր նէ դատար քէմալէ վասըլ
օլմամըշար իսէ տէ, թահգիգէն
մուգատտէս տիրէր: Նէճաթ
պուլմագ կիւնահտան գուտսլյէ-
թէ տօղրու կիթմէք տիր:

Ս. 8: « Յիսուս Քրիստոսըն
վասըթասըլլէ:» Ալլահ իլէ ին-
սան պէյնիտէ եալընը միյան-
ճը Քրիստոս տըր (1 Թիմ. 2. 5).
տու՛ա վէ թէլէքըրիւմիւզ անըն
վասըթասըլլէ Ալլահա՛րազ օլու-
նուր: Էֆ. 5. 20: Դալ. 15. 15: Եուհ. 14. 14: — « Պիւթիւն տիւնեայա:»
Եա՛նի փէք իրագ մահալլէրէ
տէմէք տիր. Նիթէքիմ Բօմ. 10.
18: Մաթ. 5. 5, վէ զայրի այէթ-
լէրտէ պունա միւշապիհ սէօզլէր
պուլունուր: Օլ էյամտէ Բօմա
չհրի տիւնեանըն մալլամ օլան
գըթ՛ալարընըն փայթիթաթը իտի.
պու շհրտէ վուգու՛ պուլան հէր

մէթ էթտիյիմ Յիլլահ պանա
չահիտ տիր քի՛ (10) Վալահըն
իրատէթիլլէ՝ ագըպէթ թա-
րափընըղա կէլմէքլիյիմ միւհա-
սէր օլա տէյիւ տաիմա տու՛ա-
լարըմտա ճիւղալ էտիպ՝ յսիզի
ֆէրաղաթ էթմէյէրէք եատ
էտէրիմ: (11) Ձիւնըի սիզի
կէօրմէյէ իչթիյադըմ՛վար, թա-
քի սէպաթընըղ իչիւն յսիզի
պիր մէվհիպէ ի բուհանիյէյէ
նաիլ էտէյիմ, (12) Եա՛նի շսի-
զին վէ պէնիմ օլուպ եէքտի-
կէրիմիւղաէ պուլընան իմանլէ

Թիմ. 1. 3: — Է Պ. 9. 1: 2 Գօր. 1. 23:
Ֆիլի. 1. 8: 1 Սէլ. 2. 5: — Է Եա՛ղ. 4. 15:
— Է Պ. 15. 23, 32: 1 Սէլ. 3. 10: — Է 1
Սէլ. 3. 10: — Է Պ. 15. 29: — Է Թիմ. 1. 4:
2 Պետ. 1. 4:

չէյ մէմալիքին հէր թարափընտա
տուլուլուր իտի: Բօմալը խրիս-
թիյանլարըն մուգոյադատա կէօս-
թէրտիքլէրի թէհամիլ վէ Քրիս-
տոս իչիւն խարազ էթտիքլէրի հէ-
րարէթիլ զայրէթ վէ ա՛մալը հա-
սանէտէն անլէրին նէ տէրէճէ
գաիմ պիր իմանա մալիգ օլտըգ-
լարը անկալըլուպ, մէմալիքին էն
իրագ մահալլէրինտէ պիլէ հիքեա-
յէ օլունուր իտի: Նրիսթիյանլարըն
վէ էն իրագ տիյարտա պուլունան
էճնէպի միլլէթլէրտէն օլանլարըն
պիլէ իմանը վէ գուտսլյէթի քէ-
մալ ի տիյանէթ սահիպի վա՛իլլէ-
րէ մէնալ՝ը մէսէրրէթ տիր:

Ս. 9, 10, Պէյլլէ միւհիմիմ սէօզ-
լէր Փալլուսըն թահրիրաթընտա
չօգ պուլունուր, վէ անըն տուլ-
լուլարընըն չիտտէթիւնի խարազ
էտէրլէր: « Բուհըմ իլէ: » Պիւ-
թիւն գալլիմ վէ բուհըմըն պիւ-
թիւն գուլլէթիլլէ տէմէք տիր:
Ալլահա հէր ատէմ պուլ միւլալ
իւզրէ՝ ուպուտիյէթ էթմէլի տիր:

Ս. 11, 12, Բէսուլ Բօմալը
նրիսթիյանլարը գիյարէթ էթմէք-

սիզին իլէ պէրապէր միւլթէ-
սէլլի օլայըմ: (13) Լաքին, էյ
պիրատէրլէր, շիմտիյէտէք
մէն՝ օլունտըմ իսէ տէ, սաիր
թաիֆէլլէրին արասընտա օլ-
տըղը կիպի, շսիզին արանըղ-
տա տաիսի պիր մահսուլըմ՝
օլմագ իւզրէ՝ թարափընըղա
կէլմէյէ շտէֆաթլէ միւրատ
էյլլէտիյիմի պիլմէմէնիզի իս-
թէմէմ: (14) Պէն Եունանիլլէրէ

Է Պագ Ա՛մալ. 16. 7: 1 Սէլ. 2. 18: —
Ֆիլի. 4. 17: — Է Պ. 15. 23: — Է 1
Գօր. 9. 16: — Է Մէգ. 40. 9, 10: Մար.

վէ պարպարլարա, յալիմէրէ
վէ ճահիլլէրէ Պօրճուլ իմ,
(15) Քէզալիք էլիմտէն կէլտիյի
գատար սիզէ՝ եա՛նի Բօմաստա
պուլընանլարա տաիսի պէշա-
րէթի թէպչիր էթմէք իչիւն
հաղըր իմ: (16) Ձիւնըի Քրիս-
տոսըն՝ պէշարէթինտէն տօ-
լայը Եութանմամ, գիրա շհէր
իման կէթիլլէրէ, Էվլէլա Եէ-
հուտիյէ հէմ տէ Եունանիլլէ

8. 38: 2 Թիմ. 1. 8: — Է Լուգ. 2. 30, 31,
32: 24. 47: Ա՛մալ. 3. 26: 13. 26, 46: Պ.
2. 9:

վէ՝ անլէրէ բուհանի նի՛մէթ, եա՛-
նի թէսէլլի վէ գուլլէթ վէրմէսիյ-
լէ, անլէրտէն տաիսի մէգըլըր
նի՛մէթլէրի թահիլ էթմէք ար-
ղուսընտա իտի: Փալլուս սաիրլէ-
րէ բուհանի էյիլիք էթտիլլէտէ,
քէնտիսի տաիսի անլէրին իւլֆէ-
թիւնտէն ֆաիտէմէնտ օլուր իտի:

Ս. 15, Ա՛մալ. 19, 21, Բօմ. 15.
22—24 այէթլէրինէ միւրա-
ճա՛թ օլունա: Բէսուլըն պուլ
մագսէտի օլ գէման իծրա օլուն-
սայըտը, պիլա շիւպէն Բօմա քիլի-
սէսինէ՝ աղիմ իմարէթ սէպէպի
օլուր իտի: Փագաթ քիլիսէ ի՛ու-
մուիյէ պէյլլէ պիր ընսալէտէն
մահրում գալմասըլլէ նէ տէրէճէ
պէյլիք պիր գիյան էթմիլ օլա-
ճագ իտի: Ալլահ չօգ տէֆա տա-
հա՛ աղիմ պիր նի՛մէթ իզհար էթ-
մէք իչիւն պիր խայրը արղունըն
իճրասընը իպթալ էտէր:

Ս. 14, 15, Եունանիլլէր վէ
սօնկրա Բօմալըլար քէնտի միլլէթ-
լէրինտէն մա՛տա թաիֆէլլէրին
քեաֆֆէսինէ պագալ իմիւնի վէ-
րիլլէր իտի, վէ պու լաֆըլ էքսէ-
րիյա մէտէնիլլէթ շաղարէն իսթի-
մալ էթմէյիլալ լիսան իչիւն իսթի-
մալ էտէրլէր իտի: Ա՛մալ. 28. 2:
1 Գօր. 14. 11: — « Պօրճուլ իմ: »
Բէսուլ Ալլահ թարափընտան

տա՛վէթ օլունմուշ օլուպ՝ ատէմէ-
րէ օլան մուհապէթի վէ Քրիս-
տոսա օլան ալգը սէպէպիտէն
Քրիստոսըն Եօլարընա Փէտա ի
ճան էթտիյի քեաֆֆէ ի նասըն նէ-
ճաթը իչիւն սա՛յ ու զայրէթ էյ-
լէմէյէ քէնտիսի պօրճուլ՝ աւտ
էտէր իտի: Փալլուս Բապպըն էմ-
րինէ միւնթաղըր օլարագ, իս-
թիւն պիւլ իլքէնճէ վէ հէր պիր
թէհիլլէրէ տիւշար օլմաղա բա-
զի օլուպ, մէտէնի վէ մու՛ալլէմ
հէմ խօրիաթ վէ ճահիլ գալմար
արասընա կիրմէյէ հաղըր իտի:
Դալ. 1. 17, 22: Ա՛մալ. 15 վէ 14
վէ 16, վէ զայրի. պապարա միւ-
րաճա՛թ օլունա:

Ս. 16, Հագիգաթէն պոյաղը
խալգ թարափընտան սէֆահէթ
տէյիւ իսթիհա վէ Ֆիլուսօֆլար
թարափընտան հագարէթլէ ընտ
վէ հիւքիւմէթ թարափընտան
թա՛գիլալ օլունուպ գալիմ ճիւմհու-
ըն տաիսի զուլմընա նիշանկեա՛հ
օլան պէյլլէ թա՛լիմաթը թէպ-
չիր էթմէք իչիւն աղիմ՝ մէրո-
լիք կէրէք իտի: 1 Գօր. 1. 25—
29, Ա՛մալ. 17. 32, 16. 25, 24,
2 Գօր. 11. 24—35: Փագաթ Փալ-
լու Ինճիլի Ալլահըն իլմ վէ մու-
հապէթ վէ գուտրէթինն պէ-
յաննամէսի եաիստ այինէսի կի-

խէլաս իշխան Սլլահըն գուլիլէ-
թի տիր: (17) Զիրա անըն վասը-

• 1 Գոր. 1. 18: 15. 2: — ԷՊ. 3. 24:

պի 'ատտ էտիպ, անը 'ալէմէ վա'զ
էթմէք զայրէթլլէ հէրարէթլէն-
միշ խոխ:

ՊՈՒ ԲԵՍԱԼԷՆԻՆ ԹԷՄԷԼԻ ԲԵԼԱՍԸ

Այ. 17: « ԶԻՐԱ ՍՆԸՆ ՎԱՍԸ-
ԹԱՍԸՅԼԷ ԻՄԱՆՏԱՆ ՕԼԱՆ ԱԼԼԱ-
ՀԸՆ ԻԶԶԱՐ ԷՅԼԷՏԻՅԻ ՍԱԼԱՀ Ի-
ՄԱՆ ԻԶԻՆ ՄԻԻՆԲԷՇԻՖ ՏԻՐ, ՆԻ-
ԹԷՔԻՄ՝ ՍԱԼԻՀ ԻՄԱՆ ԻԼԷ ԵՍՇԱ-
ՅԱՅԱՊ ՏԸՐ՝ ՏԷՅԻՆ ՍՈՒՀԱՐԻՐ
ՏԻՐ: »

Պու այլթիլն սկսադ ու սապա-
զըլէ սըզը միւնասիպէթի վար
տըր, լաքին րէսալէնին ասը մատ-
տէսինին ինմալի օլտըղընտան,
պուրատա պըրճա գիքը օլունմա-
սը միւնասիպ տիր:

« Ալլահըն իզհար էլլէտիլի սա-
լահ: » Ալլահըն զաթընտա օլան
սալահ տէմէք օլունյըպ՝ անճադ
Ալլահա մադպուլ օլան սալահ տէ-
մէք տիր, քի անընլէ կիւնա-
քեարար մաղֆիրէթէ նալի օլա-
րադ խէլաս պուլուրլար: Պապ
10. 5, 4 պլէթլէրէ միւրաճա'աթ
օլունա: Պու սալահ, ինճիլ միւ-
ճիպինճէ, 'ամէլլէրտէն տէլիլ ան-
ճադ իմանտան տըր: Պապ 5. 28:

Ինսանըն գըլասընճա ինտ Ալ-
լահ թէպրիր օլունմադ թէվալէ վէ
թիա'աթ 'ամէլլէրլլէ վէ կիւնահա
պիր պէտէլ վէրմէլլիլ ինրա օլու-
նուր: լաքին իլհամը իլահինին
թա'լիմինճէ թէպրիր օլունմադ՝
պի նիհայէ գուտօյլէթ վէ 'ա-
տալէթ սալիպի Ալլահըն ին-
տինտէ թէվալէ էտէն պիր կիւ-
նահաքարըն շէֆա'աթ ճըսը վէ պիր
քէֆարլթ ի քեաֆիլէ ինրա էթմէ-
սիլլէ կիւնահա պի չարէ վէ հաթ-
թիա էօլիւ օլան ինսանա մէնպալը

թատըլլէ իմանտան օլան Վալ-
լահըն էնաք էյլէթէյն սալահ իման

հայաթը րուհանիլէ օլան Յիսուս
Քրիստոսըն վաթթատըլլէ իհսան
օլունան ինայէթ վէ լուծֆա պիր
ատէմ լայըք օլունտըղըն հիսս
վէ գալլի գալլի իլէ ի'թիմատ
էթմէքլէ օլուր: ԷՊ. 2. 1—10 ա-
յէթլէրէ, վէ տալի իպրանիլէրէ
հաղըլան րէսալէտէ մուֆասալ
սուրէթտէ պահա օլունանա միւ-
րաճա'աթ օլունա: ինտ Ալլահ
թէպրիր վէ գապուլ օլունմանըն
էնաք Քրիստոս տըր: կիւնահաքե-
արըն թէպրիր եախօտ սալիլ մա-
գամընտա գապուլ օլունմասը ան-
ճադ Քրիստոսա իման էթմէսիլլէ
օլուր, եա'նի պիլիլ 'ամէլլէրլիլ-
լէ, եախօտ պիր քեահինին, պիր
'աղիլին, պիր փախանըն եա-
խօտ պիր քիլիսէնին պիլիլ ի-
շխան ինրա էտէ պիլիլ ճէլի պիր
նէսնէլլէ տէլիլ, անճադ հալընըլ
Քրիստոսա իլթիճա եախօտ ի'թի-
մատ էթմէք իլէ օլուր: — « Սալիլ
իման իլէ հաղայաճադ տըր: » Պու
քէլլամ Հաղայաճադ (Ամբակում)
փէլլամպէրին քիթապընտան միւ-
թէլլիլ ճալիլ: Հապ. 2. 4: Փէլլամ-
պէր պու քէլլամ իլէ, Քիլտանիլլէրին
հիւճումը էյալընտա սալիլին քէն-
տի իմանըլլէ, եա'նի Ալլահա թէ-
վէքքիլլէթմէսիլլէ նէճաթ պուլա-
ճադ եախօտ էօլիլմոն վէ աֆէթ-
տէն խէլաս օլաճադ իտիլինի պէյան
էտէր: Բէսուլ պուլուր ինճիլտէ
պէյան օլունմուլ պիր մէպտէ կի-
պի գիքը էտէր:

Թէքիլ խէլաս, եա'նի մաղֆի-
րէթ վէ ինտ Ալլահ սալիլ կիպի
գապուլ օլունմադլլէք վէ պու
տինտէտա կիւնահաք թէպալլու-
թընտան ազատ օլուլ մուգատ-
տէս սէմալթ իշխան հաղըլան-
մադ վէ ախրէթտէ Քրիստոս վէ
մէլայիլլէ իլէ ճէլալէ նալի օլունա

իշխան միւնքէլիլ տիր, նիթէ-
քիլմ՝ Սալիլ իման իլէ եա-

• Հապ. 2. 4: Եւեթ. 3. 36: Ղալ. 3. 44:

պի չարէ կիւնահաքարըն լուծֆ վէ
մէրհամէթ մէնպա'ը օլան Քրիս-
տոսա իման էթմէսիլլէ հուսուլա
կէլիլ: Կիւնահաքարըն իման վա-
սըթատը եախօտ չարթըլլէ նալի
օլտըղը խէլաս ինճիլտէ « իման
իշխան » թա'պիլլիլ պէյան օլուն-
մուլ տըր, շէյլլէ քի ատէմ իման
էտէրէք, օլ խէլասը գապուլ իլէ
հաղիլաթէն անա մալիլ օլուն:
Պիւնահա 'ալլէյն րէսալէնին գա-
ղիլլէ ի սալլիլտի պու թա'լիմոն

չայաճադ տըր՝ տէլիլ մուհար-
րէր տիր:

Ֆիլի. 3. 9: Իպր. 10. 38:

'իպարէթ տիր, եա'նի ԻՆՍԱՆԸՆ իՆՏ
ԱԼԼԱՀ ԹԷՔՐԻՐ ՎԷ ՊԱՍԷՆԻ ԻՆԷԼԱՍ
ՕԼԱՍԱՐ, ԻՄԱՆ ԻԼԷ ՕԼԱԻՊ ՊԻՐ
ԼՈՒԹՅՈՒՆ ԻԼԱՀԻ ՏԻՐ

Պիւթիլն րէսալէնին մաղսէտի
պու գաղիլլէ ի սալլիլտի իսպաթ
վէ վաղիլ, վէ ի'թիլադաթա րադ-
մէն անը վիգայէ էթմէք վէ ան-
տէն իլէրի կէլլէճէք փէնտ ու նա-
սիհաթը պէյան էթմէք տիր:
Շիմտի պուլուն իզալաթընա պաշ-
լայալըմ:

ԳԸՍՄ Ը ԷՎՎԷԼ

ԳԱԶԻՅԷ Ի ՄԷԶԻԻԻԲԷՅԻ ՍԱՊԻԹ ՎԷ ՎԻԳԱՅԷ ՊԱՊԸՆՏԱ
ՕԼԱՆ ՊՈՒՐՀԱՆԼԱՐԱ ՏԱԻՐ ՏԻՐ

ՊԱՊ 1. 18 — ՊԱՊ 11. 56

ՖԱՍԼ Ը ԷՎՎԷԼ

Քեաֆիլ ի հաս կիւնահաք սըր

ՊԱՊ 1. 18 — ՊԱՊ 5. 20

(18) Զիրա Վալլահըն զազա-

• Ամալ. 17. 30: ԷՊ. 5. 6: Գոլ. 3. 6:

1. Թաիֆէլլէրին մա'նէվի հալի
18—32 պլէթլէր

Մեղիլաք պլէթլէրիլ պահա օլունա
մէլապարն իլէլաասը

Ալլահ ինսանլարըն ճէմի ի կիւ-
նահա 'ալլէլլինտէ զազապա կէլլիլ
վէ հէր կիւնահա ճէլապարը վէր-
ճէք տիր: Իմտի թաիֆէլլէրի էվլէլա

պը՝ հաղիլաթը հաղպըղըդ

Ալլահ թէրք էթմէլլէրի իշխան (ա-
յէթ 18—25), վէ սանիլէն քէթիլ
'ամէլլէրի իշխան (այէթ 24—32)
հիւքմ էտէճէք տիր: Անլէր մա'զուր
օլունալար (20), չիւնքի մախլու-
գաթընըն վաթթատըլլէ Ալլահ
անլէրէ մա'լիլ իտիլ Ալլահ հաղ-
գընտա թաիֆէլլէրին մա'լիլմաթը
վար իտիլ, վէ լաքին ֆարղարընըն
իճրասընտա պուլունմադ իսթէմէ-

իլէ թէ՛վգիֆ էտէն ատէմէ-
րին հէր ֆըսգը վէ հազգսըգ-
լըղը իւղէրինէ սէմատէն միւն-
քէշիֆ օլուր: (19) Զիրա օՍւ-

Ե Սմալ. 14. 16: — Եռն. 1. 9:

տիրէր (21): Անճագ նուր եէրինէ
զուլմէթի իսթիյար էտիւլ, ճէհա-
լէթէ վէ ղայրի մա'գուլ փուլփի-
րէսթիլյէ տիւլար օլտուլար: Պու
սէպէստէն Ալլահ անլէրի քէնտի
եօլլարընտա իլէրի կիթմէյէ վէ
թապի'աթա մուխալիֆ օլան ա'մա-
լը մէզմուլմէյէ էսիր օլարագ կիւն
պէ կիւն էն էտնա ախլադի հալէ
միւսթէղրագ օլմաղա թէրը էյլէ-
տի: Պու թարղ հարէքէթլէրլյէ
քէնտիլէրինի Ալլահըն ղազապընա
միւսթահազգ գըլտըղլարըն պի-
լիլէրլէր իքէն քէնտիլէր պիւլ ղաթ
օլ 'ամէլլէրի իրթիքեապ էթտիք-
տէն պաղագ, պիլի պիլիլի տա-
լի էյլէ 'ամէլլէրէ թահրիք էթ-
մէք ղայրէթինտէ խալէր:

Փուլփիէրէսթ միլլէթլէրին հա-
լի 'ուսուլմէն իլթէ պէյլէ իտի.
եալընըգ պարպարլար տէյիլ, ան-
ճագ միւնէվլէր վէ մէտէնլյէթէ
մալիք օլմուշ միլլէթլէր, պիլ
ֆարղ Եռնանիլէր վէ Բօմալըլար
պիլլէ 'ալէսաէվլյէ պու հալտէ ի-
տիլէր. փուլփիէրէսթ միւլլէլիֆ-
լէրին շէհատէթի տալի պուսու
թաստիգ էտէր: Պու ճիւլմէ իլէ
հէր ֆէրտ մէզքիւր շէյլէրին քեաֆ-
ֆէսինին 'ամիլի իտի տէմէք իս-
թէմէյիլ: Թաֆէլէր արասընտա
տալի ֆաղիլէթլի 'ատտ օլունուր
ղաթլար պուլունուր իտի, լաքին
ա'մալը մէզմուլմէ օլ տէրէճէ 'ա-
տի իտի քի, հէման 'ուսուլմէ 'ատտ
օլունա պիլիլի իտի, վէ էն ղիյատէ
հէլի էտէպ վէ թագա օլանլար
պիլլէ պէտ խոյլարա էսիր իտիլէր:
Ճիւլմէսի տալի Ալլահը պիլլէք-
լիքտէն մահրուս գալտըղլարը, վէ
Ալլահըն իրատէթինէ միւլթապըգ

լահըն հազգընտա պիլլինմէսի
միւլմէթին օլան շէյլէր անլէր-
տէ ղահիր տիր. չիւնքի -Ալ-
լահ անլէրէ իղհար էյլէմիշ

օլտըղընը պիլլիլէրլէր շէյլէրտէ,
մէսէլա Ալլահա 'արղը ի'պատէթ
վէ իթա'աթ էթմէքտէ պիլ ղայտ
պուլունտըղլարը իչիւն մա'զուր օ-
լամաղլար իտի:

Թէֆէ

Ա.յ. 18: « Ալլահըն ղազապը, »
Ալլահ ղարագըեար վէ պէտիսահ
տէյիլ, անճագ կիւնահ 'ալէյիլինէ
պիլի մուգատտէս 'ատէմ ի խօշ-
նուտի վար տըր: Կիւնահըեար-
լար հազգընա Ալլահըն պիլ նիհայէ
շէֆգաթը վէ մէրհամէթի վարիսէ
տէ, ղազապը իֆնա էտէն աթէշ կի-
պի անլէր 'ալէյիլինէ թուլունադ
տըր: իպր. 12. 29. — « Հազի-
գաթը հազգսըղըղ իլէ թէ՛վգիֆ
էտէն: » Եա'նի շէրի 'ամէլլէրի
իլէ ճէնապը Հազգըն մէվճու-
տիլէթինի վէ անըն սըֆաթլա-
րընը վէ հազգ մաթլուպաթընը
պիլլէքլիքտէն նէշէթ էտէճէք օ-
լան թէէսիրաթը մէն էտէն, եա-
նի հազգիգաթը թէէսիրաթը օլմա-
յաճագ հալէ գօմուշ օլան ատէմէր
տիրլէր: Անլէր հազգիգաթէն ճահիլ
օլտըղլարընտան տէյիլ, անճագ
քէնտի թապի'աթլարընըն վէ Ալ-
լահըն մալսուլգաթընըն անլէրէ ա-
շիքեարէյլտիլի հազգիգաթա գար-
շը մուհարէպէ էյլէտիքլէրի սէ-
պէստէն գապահաթլը իտիլէր:
— « Սէմատէն միւնքէշիֆ օլուր: »
Ալլահըն ղազապընը, անըն հիւքմ-
լէրի վէ կիւնահըեարլարըն ղա-
միլլէրինտէ սէյլէյէն սէսի աշի-
քեար էտէրլէր: Պապ 1. 20, 32,
2. 14, 15:

Ա.յ. 19, 20: Քէնարտա կէօս-

տիր: (20) Զիրա անըն էսըֆաթը
ղայրի մէշուտէսի, եա'նի
գուտըթի ի էպէտիլյէսի վէ
Ուլունիլյէթի, խըլգաթը 'ա-
լէմտէն պէրու մէսնու'աթլը ի-
լէ տէրք օլունմալարըյլէ ա-
շիքեարէ կէօրիւնիւր, շէյլէ
քի անլէր մա'զուր օլամաղլար:
(21) Զիւնքի Ալլահը պիլլիլէր-
լէրի հալտէ, Ալլահա վաճիպ
օլան մէճտ ու շիւքրիւ էթ-
մէյիլպ, 'անճագ քէնտի էֆ-
քեարլէրինտէ պէթալէթէտիւ-
չար օլարագ 'ֆէհմիլգ գալպ-
լէրի գարարտը: (22) 'Ալիմիլգ
տէրլէր իքէն ահմագ օլտու-
լար: (23) վէ ղէվալտան միւ-
նէյլլէն օլան ֆԱլլահըն ճէ-
լալինի ղէվալ պուլան ին-
սան վէ գուշար վէ չարփա

† Մէգ. 19. 1, վէ ղայր: Ամալ. 14. 16: 17.
27: — 4 Միւլ. 17. 15: Էր. 2. 5: Էֆ. 4. 17,
18: — Եր. 10. 14: — ֆ Թէս. 4. 16: վէ
ղայր: Մէգ. 106. 20: Իշա'. 40. 18, 25:
Էր. 2. 11: 2էգ. 8. 10: Ամալ. 17. 29: —
Մէգ. 81. 12: Ամալ. 7. 42: Էֆ. 4. 18,

թէրիլլէն իսպաթլարա, վէ Իշա'. 40.
21—26 պէթլէրէ, վէ Էր. 10. 10
— 16 պէթլէրէ, վէ ղայրի, միւ-
րաճա'աթ օլունա: Եռնանի հիւ-
քէմատան օլան Արիսթօթէլ « ճէ-
միլի պէնի պէշէրէ կէօրիւնմէզ օ-
լան Ալլահ քէնտի ա'մալինտէ միւ-
շահէտէ օլունուր, » տէմիլ տիր:
Պիրինճի Նաբօլէօն պիլ կէճէ պա-
ղը տինսիլ վիւքէլանըն միւսահի-
պէթլինի տինկէտիքտէն սօնկրա,
էլ իլէ եըլտըղլարը կէօթէրէրէք,
« Էֆէշտիլէր, պուլարըն քեաֆ-
ֆէսինի քիմ եափտը » տէտի: Պիր
ատէմին իլլէրի անըն էֆքեարընը
կէօթէրլէր, ֆէզալիք ճիւհանըն
քեաֆֆէ ի մէվճուտաթը իտիլ-
գին թէսապլուրաթընը պէյան է-
տէր: Գալմա'իտ ի թապիլլէ կէօք-

վէ հաշերաթ սուրէթլինին միւ-
շապէհէթլինէ թէպտիլ էթ-
տիլէր: (24) « Պու էճիլտէն Ալ-
լահ տալի անլէրի 'գալպլէ-
րինին շէհվէթլէրլյէ քէնտէտ-
լէրինի էպէյնլէրինտէ ըէզիլ
էթմէք իչիւն նափաքլիյէ
թէպլիմ էյլէտի: (25) Անլէր քի
Ալլահըն Խազգիգաթընը Էեա-
լանա թէպտիլ էտէրէք, մալի-
լուգա իսպիգտէն ղիյատէ իհ-
թիրամ վէ իպատէթ էթտի-
լէր: Օ իլ էլ էպէտ միւպարէք
տիր: Ամին: (26) Պու սէպէպ-
տէն Ալլահ անլէրի 'գապիհ
հալլէսլէրէ թէպլիմ էյլէտի.
զիրա անլէրին նիսաթը տալի
թապլի'ի օլան իսթի'մալը թա-
պի'աթա մուխալիֆ օլանա
թէպտիլ էթտիլէր: (27) Քէզա-

19: 2 Մէլ. 2. 10: — Բ Լալ. 18. 22: — 4
Գօր. 6. 18: 1 Մէլ. 4. 4: 1 Պետ. 4. 3:
— Դ 1 Մէլ. 1. 9: 4 Եռն. 5. 20: — Ե Ի-
շա'. 44. 20: Էր. 10. 14: 13. 25: 'Ասու. 2.
4: — Ե Լալ. 18. 22, 23: Էֆ. 5. 12:
Եէ. 10:

լէրէ վէ եէրէ գանուլար օլուպ
(Էր. 55. 25), անլէրի գաիմ
վէ մուհաֆաղա իչիւն թէսապլուր
էտէն պիլ ֆիքը օլտըղընա իս-
պաթ տըրլար: Գուլլէ ի թապի-
լյէ հէր հալտէ գուլ 'աթըլ պիլ ի-
րատէթլին գուլլէթլինտէն սուտըր
էտէր: Մալսուլգատա պուլունան
գուլլէ ի 'ազլլէ վէ իսթիյարլյէ
իսպիգտէ գուլլէ ի 'ազլլէ վէ
իսթիյարլյէ վար իտիլինի իսպաթ
էտէր: « Գուլաղը իսպըգ էտէն ի-
շիթմէզ մի, եալսօտ կէօյիւ եա-
փան կէօրմէզ մի: Ատէմէ թա-
լիմ էտէն պիլմէզ մի: » Մէգ. 94.
9, 10:

Ա.յ. 21—25: Մըսրիլէրին 'ալիմ-
լէրի (Ամալ. 7. 22) պուլալա-
րա վէ քէտիլէրէ վէ եըլանլարա

քենտի 'ալէյհինէ հիւքմ' էթ-

ճագ տըր : Թաիֆէլէր գալլէրին-
տէ մէվճուտ պուլունան վէ կերէք
եքտիկէրլէրի իլէ օլան մու'ամէ-
լէլէրինտէ վէ կերէք ֆէրայիլ ի
տինլէլէրինին իճրասընտա պէ-
յան օլունան գալլանին ի թապի'ի-
յէյէ կէօրէ հիւքմ' օլունաճագլար
եհհուտիլէր տալիս Բիթապ ը
մուգատտէսէ , եա'նի իլէամ ը ի-
լահի իլէ անլէրէ ի'թա օլունան
էն ա'լա շէրի'աթա կէօրէ հիւքմ'
օլունաճագլար տըր : Ա.յ. 12—16:
Իմտի թաիֆէլէր եալընը գա-
վանին ի թապի'իլէ իլէ հիւքմ' օ-
լունաճագլար , սուչուլ պուլունաճա-
լար , վէ եհհուտիլէր , ըհսուլըն
իպրազ էթտիլինէ մէպնի , տա-
հա զիյատէ սուչուլ վէ տահա աղըր
ճէգայա միւսթահազգ տըրլար ,
մատմ' քի տահա էֆգալ նուրա վէ
Ալլահա իթա'աթ էյլէմէյէ տա-
հա գուվլէթլի սէպէպլէրէ մա-
լիք օլմուլ իքէն , հէման թաիֆէ-
լէր տէրէճէսինտէ իթա'աթսըզ
պուլունաճագլար , վէ անլէրին ֆըսդ
ու ֆիւճուրլէրի սէպէպլինտէն Ալ-
լահըն իսմինէ քիւֆր օլունտու :
Եհհուտիլէրին մուճիպ ի իֆթի-
խարլարը օլան շէյէր անլէրէ
մուճիպի 'ար վէ մահքիւմլէթ օլ-
տու : Ա.յ. 17—24:

Պու խուսուստա Եհհուտիլէրի
էյիճէ իսքեաթ էթմէք իչիւն ,
ըհսուլ խիթանըն ասըլ մա'նասընը
պէյան էտէրէք , հազիգաթտէ իս-
րայէլի եալսօտ Ալլահըն գալլը
օլմագլըդ եալընըզ 'ալամէթ ի
զահիլլէյէ իճրա վէ ային ու 'ա-
տէթլէրէ իթա'աթ էթմէքլէ տէ-
յիլ , անճագ տէրուհի փաքլըզլէ
օլմագլ լաղըմ' իտիլինի թէվլիհ
էտէր : Ա.յ. 25—29:

Պու թարզ սէօզլէր սէյյէնտիք-
տէ , պիթ թապի'ի Եհհուտի պունա
ճէվապէն հիտտէթլէնէրէք , էյլէ
իսէ Ալլահըն Մուսա վաաթթա-
սըյլէ թանդիւմ էյլէտիլ վէ փէյ-

միշ օլունաքն. զիրա սէն քի

դամպէրլէր վէ միւ'ճիգէլէր վասը-
թասըյլէ մահֆուզ գըլտըղը ուսու-
լը իպատէթ վէ ի'թիգատաթ ը
եհհուտիլէրին ֆաիտէսի նէ տիր ,
տէյէճէք տիր : Բէսուլ տալիս ա-
նա ճէվապէն , Ալլահը պիլմէյէ վէ
անա իթա'աթ էթմէյէ վէսիլէլէր
ի'թա էյլէմէսլլէ եհհուտիլէրէ
թէպիլը օլունան ուսուլ ը տինլէ
դայէթլէ միւֆիտ օլտու , տէր : Պ.
5. 1, 2:

Եհհուտի թէքրար , Ալլահտան
Եհհուտիլէրէ ի'թա օլունան վա'տ-
լար մուհարրէր տիր , հէմ տալիս
Ալլահ անլէրի սատըգանէ իճրա
էտէճէք տիր , տէր : Ա.յ. 5: Բէ-
սուլ պունա ճէվապէն , Ալլահ սա-
տըզ , վէ ինսան դայը ը սատըզ
տըր , տէր : Ա.յ. 4: Եհհուտի հա-
լա իսքեաթ օլունմայըզ , քենտի
սուալլէրինի ի'թիրազաթ նէվլինտէ
տէվամ էտէրէք , Եհհուտիլէրին
կիւնահլարը Ալլահըն 'ատալէթլինի
զիյատէսլլէ պէյանէ եարար ի-
քէն , անլէրէ ճէգա էթմէք պիլ
դայը ը հազգըն օլմուլ օլմագլ մը
տէր : Պունա տալիս ճէվապ վէրի-
լի քի , Հալա , Ալլահ պիլթիւն
'ալմէ ճէգա վէրէճէյի կիպի , Եհ-
հուտիլէրէ տալիս վէրէճէք տիր ,
վէ պու մինվալ իւզրէ 'ատալէթի-
նին ճէլալինի իզհար էտէճէք տիր
Եհհուտի հալա իսքեաթ օլունմա-
յըզ , երինէ շու սուալը էտէր , էյէր
հազիգաթ Ուլլահ , եա'նի անըն
վա'տէլլէրինին իճրատը խուսուսըն-
տա Ալլահըն սատագաթը , պէ-
նիմ եալանըմ վասըթասըյլէ , եա'-
նի պէնիմ 'ալա ճիհէթիլլէ օլան
ֆէրայիլիմտէ դայը ը սատըզ օլ-
մագլըզլէ տահա զիյատէ իզհար
օլուր իսէ , պու հալտէ նիչիւն
պէն ճէգայա միւսթահազգ օլա-
յըմ : Ա.յ. 7:

Բէսուլ պու ի'թիրազա ճէվա-
պէն , Պու մէպտէյէ պինտէն
Շէրը իշէյէվիմ քի խայը կէլէ

հիւքմ' էտիյօրսըն' հէման օլ
շէյլէրի իշէրսին , (2) Ամմա
պու միսիլիւ շէյլէրի իշէյէն-
լէրին 'ալէյհինէ Ալլահըն հիւք-
միւ հազիգաթ իւզրէ իտիլի-
նի պիլլիլը , (3) էյ պու միսիլ-
լիւ շէյլէրի իշէյէնլէր 'ալէյ-
հինտէ հիւքմ' էտիպ , տէ հէ-
ման օ շէյլէրի իշէյէն ատէմ ,

† Իշա'. 30. 18: 2 Պու. 3. 9, 15: —
† Պ. 9. 23: էֆ. 1. 7: 2. 4, 7: — է Պ. 3.

տէնիլէ պիլլիլ , տէր : Բէսուլըն
միւ'թէրիզլէրինտէն պա'զըլարը
կէյա Փալլօս էյլէ սէյլէյօր տէ-
յիւ անը իթթիհամ էթտիլլէրին-
տէ , ըհսուլ մէգըիւր իթթիհամը
մէրտանէ ճէրհ էտէր :

Եհհուտի հալա պահս ը քէլամ
էտէրէք , Իմտի թաիֆէլէրտէն
զիյատէ նէ ֆագիլէթիմիլ վար ,
տէր : Ա.յ. 9: Պունա շու ճէվապ
վէրիլիլ , եա'նի , Պու թէֆահհիւս
թահթընտա պուլունան մէսէյէյէ
նազարէն , Եհհուտիլին ասլա պիլ
ֆագիլէթի եօզ տըր , զիրա , Ահա ը
'աթիլտէ միգտար ը քեաֆի
պէյան օլունաճագլ վէճ իւզրէ ,
« ճիւմլէսի կիւնահալթընտա տըր »
Ա.յ. 9—18: Բիթապ ը շէրիֆ վէ
վուգու'աթ պիլթիւն 'ալմէյէ , կէ-
րէք Եհհուտի վէ կերէք թաիֆէ ,
'ինտ Ալլահ խաթաքեար օլտըղնա
շէհատէթ էտէրլէր (այ. 19), վէ
հիչ պիլ քիմսէ թէպըրիէ եալսօտ
ա'մալ ը շէրիլլէ իլէ խէլասա նաիլ
օլամագ , չիւնքի շէրի'աթ պէնի
ատէմին կիւնահաքեար օլտըղնը
պէյան էտիպ , թէպըրի էտէճէք
եհտէն անլէրի հիւքմ' էտէր : Ա-
յէթ 20:

Թէֆէր

Ա.յ. 1, 2: « Պինտէն 'ալէյհի » է-
յէր թաիֆէլէր հազգ նէ օլտըղը-
նը պիլլիլ տէ երին ֆըսդ իլէ-

դանն էտէր միսին քի սէն
Ալլահըն հիւքմիւնտէն գուր-
թուլաճագլարն : (4) Վէ եալսօտ
« Ալլահըն լութֆը սանա մու-
ճիպ ի թէվպէ օլտըղնը պիլ-
մէյէրէք » Դանն քէմալ ի
լութֆ էվէ սապը շիլէ թէ-
համիլլիւնի թահգիլ մի է-
տէրսին : (5) Վէ լաքին սէնին

25: — 7 խուր. 34. 6:

յօրլար իսէ (Պ. 1. 52), սէն տալիս ,
էյ պէյլէ ա'մալ ը գապիհէյի
հիւքմ' էտէն ատէմ , կերէք թաիֆէ ,
կերէք Եհհուտի վէ կերէք իրիսթի-
յանլարտան իսէն , քէնտի 'ալէյ-
հինէ իլա'մ էտէյօրսըն , « զիրա...
հէման օլ շէյլէրի իշէրսին » —
« Հէման օլ շէյլէրի » Պի 'այնիհի
օլ 'ամէլլէր տէմէք տէյիլ , մէսէ-
լա փուլթիէրէսթիլիք (Պ. 1, 25)
վէ դայրիհուլ , անճագ ա'մալ ը
մէգըիւրէնին էքսէրիսի , վէ հէման
օլ պէտալազ սէնտէ տալի վար
տէմէք տիր :

Ա.յ. 5: Ատէմլէր ալտըրլէրի հիւքմ'
էթտիլլէրինտէ , քենտիլէր հէման
օլ տէրէճէ եալսօտ օլ միգտար
քէթիլլիւք իլէր իքէն , հիւքմ'-
տէն ազատ օլաճագլար տէյիւ
դանն էտէրլէր : Փագաթ դայէթ
ալտանըրլար :

Ա.յ. 4: « Թահգիլ մի էտէրսին »
Պալլէն տէյիլ իսէ տէ ֆիլլէն Ալ-
լահըն մուգատտէս սըֆաթլարը-
նըն մաթլուպաթընա մուղայիլ
հարէքթտէ պուլունաճագլըն հալ-
տէ գաթ ը մուգատտէսինի թահ-
գիլ էթմիլ օլուրսըն : Ալլահըն ին-
սանա օլան հատտըզ մուհապալէ-
թի անլէրի թէվպէ վէ կիւնահը
թէրք էթմէյէ տէլալէթ իշիւն
տիր :

Ա.յ. 5: « Ղադապ » 1 պապըն
18ինճի այէթին թէֆսիլլինէ միւ-
րաճա'աթ օլունա : Հէր կիւնահ

իննադն վե թեվպե էթմեզ
դալպին իլե հղաղապըն վե Սը-
լահըն 'ատալեթի հիւքմիւ
զուհուրըն կիւնիւ իլիւն
քէնտինէ զաղապ ճէմ' էաէր-
սին. (6) Զիրա Եօ հէր քէսե
'ամէլլէրինէ կէօրէ միւճա-
ղաթ էտիպ, եա'նի (7) էյի 'ա-
մէլլէրտէ սապը ու տեվամ ի-
լէ մէճա ու 'իզգէթ վե լայե-
մութըղա թալիպ օլանլարա
հայաթը էպէտիլէ վէրէճէք.
(8) Ամմա միւնտղա'ա էտիպ
Էհադիգաթա իթա'աթ էթմէ-
յէրէք, հադգադըղըղա միւթի'
օլանլարա խըյմ ու զաղապ օ-

է Թէս. 32. 35: Եա'գ. 5. 3: — է էյ.
34. 41: Մէգ. 62. 42: Էմա. 24. 42:
էր. 17. 10: 32. 19: Մաթ. 16. 27: Պ. 14. 42:
1 Գօր. 3. 8: 2 Գօր. 5. 10: Վաճ. 2. 23:
20. 12: 22. 12: — Բ էյ. 24. 13: Պ. 1.
18: 2 Մէլ. 1. 8: — Ժ 'Ամա. 3. 2: Լուգ.
42. 47, 48: 1 Պետ. 4. 17: — է 1 Պետ.

կիւնահքեարըն 'ալէյհինէ Ալլահըն
զաղապըն հադգան վե միւնթա-
գիլէն ճէմ' էտէր:

Այ. 6—11: 'ինտ Ալլահ ըր'ա-
յէթ ի խաթըր եօգ տըր: Ս. մալ. 10.
34, 35: « Էվէլլա Եհհուտիլէ »
Պոնլար սաիրլէրտէն զիյատէ իմ-
թիլաղաթ վե նիմէթլէր դապուլ
էթմիւ օլտըղլարը կիպի, սաիրլէր-
տէն զիյատէ ճէզայա միւնթա-
հադգ օլաճաղար տըր: Եհհու-
տիլէր Ալլահըն սէվիլիւ վե միւն-
թէլլապ դալմը օլտըղլարը Էճլ-
տէն ճէզատան ապատ օլմայըս,
պա խուսուս պու սէպէպտէն տա-
լըլըրտէն զիյատէ սէրի'ան վե տահա
չէտիտ թարգմա հիւքմ օլունաճադ-
լար տըր: Բէզալիք իրիսթիյան
խամին թաշըյըս Եհհուտիլէրին
'ամէլլինտէ պուլունանլարըն հիւք-
միւ պի 'այիհին անլէրինքի կիպի
օլաճադ տըր:

Այ. 12: « Պիլա շէրի'աթ » Եա'ն-

լաճադ տըր: (9) Շէրը իլլէյէն
հէր պիր առէմէ, Էվէլլա Եհ-
հուտիլէ հէմ տէ Եուհանիլէ,
մէշադգաթ վե միւղայադա.
(10) ԷՍ. մմա խալըր իլլէյէն հէր
քիմսէյէ, Էվէլլա Եհհուտիլէ
հէմ տէ Եուհանիլէ, մէճա ու
'իզգէթ վե սէլամէթ օլաճադ
տըր: (11) ԷՋիւնքի 'ինտ Ալլահ
ըր'այէթ ի խաթըր եօգ տըր:
(12) Զիրա պիլա շէրի'աթ կիւ-
նահ իլլէյէնլէր պիլա շէրի'աթ
տալիի հէլաք օլաճաղլար, վե
շէրի'աթ թաճթընտա կիւնահ
իլլէյէնլէր, (13) ԷԱլլահըն ԷՋի-
սուս Գրիստոս վաթըթաթըյլէ

1. 7: — Է Թէս. 10. 17: 2 Թէվ. 49. 7:
էյ. 34. 19: Մ. մալ. 10. 34: Դալ. 2. 6: էթ.
6. 9: Դօլ. 3. 25: 1 Պետ. 1. 17: — է Վա'
12. 14: Մաթ. 25. 31: Եուհ. 12. 48: Պ.
3. 6: 1 Գօր. 4. 5: Վաճ. 20. 12: — Ժ Եուհ.
5. 22: Մ. մալ. 10. 42: 17. 31: 2 Թիմ. 4.
1, 8: 1 Պետ. 4. 5:

նի Մուսա վաթըթաթըյլէ մու-
հարէր օլան շէրի'աթ տէմէք տիր:
Թաիֆէլէր քէնտի շէրի'աթլէրիլլէ
հիւքմ վե միւնաղաթ օլունուրլար,
չիւնքիպիլէ պիլէ օլշէրի'աթ 'ալէյ-
հինէ կիւնահ իլլէրլէր:

Այ. 13—15: Եհհուտիլէրին ահ-
վալը թաիֆէլէրինքիտէն պէտ-
թէր տիր: Շէրի'աթա մալիք օլմադ
տէյիլ, անճադ շէրի'աթա միւթի'
օլմադըղ լսէլաւ էտէր: վե Եհհու-
տիլէր շէրի'աթա իթա'աթ էթ-
մէյէրէք էն 'աղիմ' ուր 'ալէյհի-
նէ վե դուտիլէթիլէն էն դուլլէթի-
լի սէպէպտէր 'ալէյհինէ կիւնահ
իլլէրլէր: — « Թէ պըրի օլունա-
ճաղլար տըր » Պ. 5. 22—26 Եյէթ-
լէրին թէֆտիլինէ միւրաճա'աթ
օլունա:

Պու իւչ այէթլէր դուլլէթիլ
թարգմա թաիֆէլէրին զամիլէ
մալիք օլունա, զամիլ իլէ էյիլի վե
քէթիլիլ ֆարգա'արիֆ օլտըղլա-

Էպէշարէթիմէ կէօրէ առէմ-
լէրին սըրըլարընահ հիւքմ էաէ-
ճէյի կիւնտէ, շէրի'աթ վաթը-
թաթըյլէ հիւքմ օլունաճադ-
լար տըր: (14) ԷՋիրա շէրի'աթը
իլլիլէր 'ինտ Ալլահ սալիհ
տէյիլլէր, անճադ շէրի'աթը
իճրա էտէնլէր թէպըրի օլու-
նաճաղլար տըր: (15) Զիւնքի
շէրի'աթը օլմայան թաիֆէլէր
թապիլ'աթլէ շէրի'աթ միւճի-
պինճէ 'ամէլլ էթտիլլէրի
թադաիրտէ, անլէրին շէրի'ա-
թը օլմամալլէ, քէնտիլլէրի
քէնտիլլէրինէ շէրի'աթ օլա-
րադ, (16) Զամիլլէրինին շէ-
հատէթի վե էֆքեարլարընըն
կեան թա'ղիլ կեան ի'թիզար-
լէ շէրի'աթըն էսէրինի քէն-
տի գալպլէրինտէ մուհարէր
կէօսթէրիլլէր:

(17) Եիլթէ սէն Եհհուտի
թէսմիլէ օլունուպ 'շէրի'աթա

1 Պ. 16. 25: 1 Թիմ. 1. 11: 2 Թիմ. 2. 8:
— 4 Մաթ. 7. 24: Եա'գ. 1. 22, 23, 25:
1 Եուհ. 3. 7: — 5 Մաթ. 3. 9: Եուհ. 8.
33: Պ. 9. 6, 7: 2 Գօր. 11. 22: — Է Միլի.
5. 11: Պ. 9. 4: — Ժ Դալ. 45. 25: 48.
2: Եուհ. 8. 41: — Ժ Թէս. 4. 8: Մէգ. 147.

րընը թէքար թաստըգ էտէրլէր:
Պինաէն 'ալէյհ Ալլահ տալիի, պու
հադգըր իճրա էթմէքտէ տէլիլ օլ-
մադ մադաէտիլլէ ի'թա օլունան
զամիլլէ նազարէն, անլէրի, էյի եա-
խատ քէթիլ թալը ու հարէքէթ-
լէրինէ մէպին, դապուլ եախատ
րէտտ էտէր: Եհհուտիլլէր տիւրլի-
տիւրլիլ սէյիլէ կիւնահլարտան
տօլայը պիլի պիլլէրլինի հիւքմ է-
տէրլէր: Խմաի քէնտիլլէր տալիի հիւ-
տէյիլ իսէ օլ կիւնահլար իլլիւն, հէմ
տալիի շօլ զամիլլէրինին շէհատէթ
էյիլտիլ կիւնահլար իլլիւն էգէլի
'ատալէթ շէրի'աթըյլէ հադգան
հիւքմ օլունաճաղլար: վէ տալիի

իսթինատ էտէրէք: 'Ալլահ ի-
լէ իֆթիխար էտէրսին. (18) վէ
շէրի'աթլէ թա'լիմ օլունաթ-
ղընտան 'իրատէթիլի տալիի
պիլիպ 'մուխթէլիֆ շէյլէրի
թէմեիլ էտէրսին. (19) վէ
քէօրլէրին գըլաղուղը, վէ
դարանլըղտա օլանլարըն նու-
րը, (20) ճահիլլէրին մու'ալ-
լիմի վէ էթֆալլըն խօճաթը
պէն իմ, վէ շէրի'աթտա օլան
'իլմ վէ հադիգաթըն սուրէ-
թի Էպէնտէ տիր ի'թիգատըն-
տա սըն: (21) Դիմաի, էյ զայ-
րիլլէ թա'լիմ էտէն, քէնտիլլէ
թա'լիմ էթմէզ մի սին. էյ
սըրգաթ էթմէմէյի վա'զ է-
տէն, սըրգաթ էտէր մի սին.
(22) էյ Զինա էթմէ տէյէն,
քէնտիլլէրին էտէր մի սին.
Էէյ փուլարտան նէֆրէթ է-
տէն, ումուրը մուգատտէսէ-
յէ նադը ը հիւքմէթ էտէր մի

49, 20: — 5 Ֆիլի. 1. 10: — Է Պ. 6. 17:
2 Թիմ. 1. 13: 3. 5: — Է Մաթ. 15. 14:
23. 16, 17, 19, 24: Եուհ. 9. 34, 40, 41:
— Մէգ. 50. 16, վէղայր: Մաթ. 23. 3,
վէղայր: — Է Մալ. 3. 8:

անլէրին կիւնահա թապի' օլմալա-
րընտան սուտուր էտէն ճէհալէթ
վէ զամիլլին տույզըսըղըղը իլլիւն
հադգան հիւքմ օլունաճաղլար տըր:
Այ. 16: Բէշարտա իլ'ար օլու-
նան միւրաճա'ալարա պադըլըն:
Այ. 17—24: Բէսուլ պուրատա
մա'լիւմաթ վէ ֆէզայիլ ի 'աղիմէ-
լէրինտէն տօլայը իֆթիխար է-
տէն, ամմա հէման պու խուսուս-
լար իլլիւն տահա զիյատէ կիւնահ-
քեար պուլունան Եհհուտիլլէր 'ա-
լէյհինէ շիտտէթլէ պահա էտէր:
— « Մուհարէր օլտըղը իւզըրէ »
Բէշարտա իլ'ար օլունան միւրա-
ճա'ալարա պադըլըն:

սին: (23) Պէն չէրի'աթ իւէ
իֆթիխար էտէն, չէրի'աթը
թէճալուզ էթմէքլէ Ալլահը
թահգիր մի էտէրսին: (24) Զի-
րա Լմուհարրէր օլադը իւզը
Սիդին սէպէպինիզտէն թաի-
ֆէլէրին արասընտա Ալլահըն
իսմինէ քիւֆր օլունուր:

(25) Իմաի էյէր չէրի'աթա
կէօրէ 'ամէլ էտէրսէն, խի-
թան ֆաիտէ էտէր, ամմա
էյէր չէրի'աթը միւթէճալիզ
իսէն, խիթանըն խիթանըզ-
լըզ օլմուշ օլուն: (26) իմաի
էյէր մախթուն օլմայան ա-
տէմ չէրի'աթըն ահքեամընը
հըֆզ էտէրսէ, անըն խիթան-
սըզլըզը խիթան 'ատա օլուն-
մազ մը: (27) Վէ թապի'ի օլան
խիթանսըզլըզ չէրի'աթը իւ-

Պ Ա. 17: — 2 Միւլ. 12. 14: Իշա. 52.
5: 2էզ. 36. 20, 23: — Ղալ. 5. 3: —
Ամալ. 10. 34, 35: — 1 Մաթ. 12. 41, 42:
— 7 Մաթ. 3. 9: Եւհ. 8. 39: Պ. 9. 6, 7:

Ա. 25—29: Պուրատա Եհնու-
տիւրին մէզէպ ալին ու 'ատէթ-
լիւ վէ իմթիպալարընտան տօ-
լայը օլան իթիմատարը պի էսաս
օլտըզը պէյան օլունուր: Ինտ Ալ-
լահ մագպուլ օլան եալընըզ տէ-
րունի իթա'աթ տըր: Էյէր պու
տէրունի իթա'աթ թաիֆէտէ
պուլունուր իսէ, մախթուն վէ
Մուսանըն չէրի'աթընը հըֆզ էթ-
միլ կիպի Ալլահա մագպուլ օլուն:
Էյէր մախթուն Եհնուտիտէ պու
իթա'աթ պուլունմազ իսէ, զայրը
մախթուն թաիֆէտէն էվա տէյիլ
տիր: Փալլօս չլմաի հայաթտա օլ-
մուշ օլա իտի, Եհնուտի վէ խի-
թան հագգընտա սէյլէտիյինի
հէման Խրիսթիան վէ վաֆթիզ
այինի հագգընտա տէյէճէք իտի:
Զիրա զահիրէն Խրիսթիան օլան

րա էթաիյի թագտիրտէ, քի-
թապ վէ խիթանըն վար իքէն
չէրի'աթը թէճալուզ էտէր ի-
սէն: Էսէնի հիւքմ էթմէզ մի:
(28) Զիրա զահիրէն Եհնուտի օ-
լան 'Եհնուտի տէյիլ տիր.
վէ զահիրէն ճէսէտտէ օլան
Եհնուտ խիթան տէյիլ տիր:
(29) Անճագ Եհնուտի 'պաթը-
նէն օլան տըր: վէ խիթան
տախի ըէսմէն օլմայըպ 'բուհ
իւէ օլան 'գալպ խիթանը տըր,
վէ Եհնուտ մէտհի ինսանտան
տէյիլ, անճագ Ալլահտան տըր:

Պ Ա Պ 5

(1) Իմաի Եհնուտին ֆազի-
լէթի նէ տիր, եախօտիլիթանըն
ֆաիտէսինէ տիր: (2) Հէրվէճհ-

Ղալ. 6. 15: Վահ. 2. 9: — 4 Պետ. 3. 4:
— 5 Պ. 7. 6: 2 Գոր. 3. 6: — Ֆիլի. 3.
3: Գոր. 2. 11: — 4 Գոր. 4. 5: 2 Գոր.
10. 18: 1 Սէլ. 2. 4:

Խրիսթիան տէյիլ տիր: վէ զահի-
րէն ճէսէտտէ օլան վաֆթիզ
վաֆթիզ տէյիլ տիր: վէ հասըլ
ըէսմէն իճրա օլունան զահիրի ա-
յինլէրին քեաֆֆէսի պէյլէ տիր:
Փալլօս խիթանըն ըլ'այէթիլին ին-
քեար էթմէզ: քէզալիք Խրիսթի-
ան սըրրլարընը, եանի վաֆթիզ
վէ 'աշա ի րապպանիյի պի իթի-
պար 'ատտ էտէրէք իհմալ էթմէք
ճաիզ տէյիլ, լաքին անլէրին հա-
զիգի մա'նասընը էյորէմէք զա-
յէթլէ էլլէմ տիր:

Պիւթիւն 'ալէմ միւճրիմ վէ մէյուսիյէթսէ
սիր: Պապ 3. 1—20

Ա. 1: Պու ալէթ միւթէրիզ
թարաֆընտան պիր սուալ տըր:
Ա. 2: Եօլ սուալա ճէվապէն
Բիթապ ը չէրիֆէ մալիք օլմազ

լէ չօդ տըր: Մուսուսա քի
Ալլահըն քէլամլարը անլէրէ է-
մանէթ օլունուր: (3) Զիրա
էյէր պա'ղըլարը իման էթմէ-
տիլէր իսէ, նէ օլուն, Եհնուտ-
րին իման էթմէմէլէրի Ալլա-
հըն սատագաթընը իպթալ մը
էտէճէք տիր: (4) Դէշա. լա-
քին Ելլահ հագգ օլունպ 'հէր
ատէմ եալանը օլուն, Եհնու-
թէրիմ Սէօզլէրինտէ 'ատիլ,
վէ մուհաքէմէնտէ զալիպ օ-
լասըն տէյիլ մէսթուր տըր:
(5) Վէ լաքին էյէր պիգիմ
հագգպըզլըզմըզ Ալլահըն 'ա-
տալէթիլին իզհար էտէրսէ,
նէ տէյէլիմ, ճէզա վէրէն Ալ-

— Թէս. 4. 7, 8: Մէզ. 147. 19, 20: Պ. 2.
18: 9. 4: — Բ. 10. 16: Իպր. 4. 2: —
Գ. Ատ. 23. 19: Պ. 9. 6: 11. 29: 2 Թիմ. 2.
13: — 7 Եյ. 40. 8: — Ե Եւհ. 3. 33: —

մախսուսէն ֆէզայիլ ի 'աղիմէ
տիր տէնիլիւր:

Ա. 5: Պու ալէթ իսէ ախէր ի-
թիրաղաթը շամիլ տիր:

Ա. 4: Պունա խիթապէն տա-
խի, վաղը'ա Ալլահ վա'տը իճրա-
սընտա սատըզ տըր, ֆագաթ ա-
նըն սատագաթը զայրը սատըզ
վէ իթա'աթսըզ օլանը խէլաս էթ-
մէզ տէյիլ ճէվապ վէրիլիւ:
22—26 ալէթլէրին թէֆսիրինէ
տախի միւրաճա'աթ օլունա:

Ա. 5, 6: Պու ալէթլէր պիր
իւչիւնճիւ իթիրաղը վէ անըն ճէ-
վապընը շամիլ տիր: « Ինսանճա
սէյլէյորըմ: » Պու պէնիմ տէյիլ
անճագ միւթէրիզլէրին լիսանը
տըր: Էյէր Ալլահըն 'ատալէթի
Եհնուտին կիւնահարըլէ զիյա-
տէ իզհար օլունտըլը իչիւն ա-
նա ճէզա վէրմէք հագգպըզ ի-
սէ, լաղըմ կէլիւ քի տիւնեա տա-
լա հիւքմ վէ թէքտիր օլունմայա,
չիւնքի օլ հիւքմէ նագարէն տա-

լահ հագգպըզ մը տըր: (Էին-
սանճա սէյլէյորըմ:) (6) Հա-
շա. Եպէյլէ օլա'ա Ալլահ 'տ-
լէմէ նաւըլ հիւքմ էտէճէք
տիր: (7) Զիրա էյէր հագգիգաթ
Ալլահ պէնիմ եալանըմ վա-
ղըթապըլէ քէնտի իզզէթի
իչիւն իզաիյատ պուլտու իսէ,
արթըզ պէն նիչիւն կիւնահ-
քեար կիպի հիւքմ օլունույօ-
րըմ: (8) Վէ Եհնուտ իչլէյէլիմ
քի խայր կէլէ նիչիւն տէմէ-
յէլիմ: նիճէ քի պէյլէ տէ-
միչիզ տէյիլ պա'ղըլար թա-
րաֆընտան զէմմ օլունույօ-
րըզ: պունլարըն հիւքմիւ
հագգ տըր:

Ղ Մէզ. 62. 9: 146. 14: — Ե Մէզ. 51.
4: — Ե Պ. 6. 19: Ղալ. 3. 15: — Բ Թէք.
18. 25: Եյ. 8. 3: 34. 17: — Դ Պ. 5. 20:
6. 1, 15:

խի պիր քիմնէ պաթ ը աթիլէտէ
պուլունան սուալը էտէ պիրիւր:

Ա. 7, 8: Արթըզ պէն եախօտ
պիր պաշգապը նիչիւն կիւնահ-
քեար կիպի հիւքմ օլունույօրըզ,
վէ նիչիւն չէրը իչլէմէյէլիմ քի
խայր կէլէ, էվլէլէլ Խրիսթիան-
լար պու մէպտէյի գապուլ էտի-
յօրլար տէյիլ պիհուտէ թէչէք-
քի օլունտըլար: ֆագաթ Փալլօս
հիտտէթ իլէ պու չիքայէթի ճէրհ
էտէր: Էյէր ատէմլէր, Պիր խայր-
լը նէթիճէ քիզալ վէ զէլալէթ վէ
հիլէ վէ թէ'ատտի, եախօտ զաթըն-
տա քէօթիւ օլան հէր գանդը պիր
չէյի իսլահ էտէր տէյիլ, զայթլէ եա-
լուր էտէրլէրսէ, զայթլէ թէսալ-
նանլարըն, « Բիլիսէնին եախօտ
Ալլահըն իզզէթի իչիւն իճրա օ-
լունան հէր կիւնահ խայր տըր »
թա'լիմաթը սախթ վէ մուզիրը

(9) Իմոտի նէ՞ Դէյէ՞. ֆաղի-
լէթիմիզ վա՞ր մը. ասլա եօգ-
տըր. զիրա հէմ Եէհուտիլէրի
հէմ տէ Եուլանիլէրի՝ Էճիւմ-
լէսի կիւնաս ալթընտա տըր՝
տէյիւ պալատէ իթթիհամէյ-
լէտիք. (10) Նիթէքիմ՝ ԷՊիր
սալիհ եօգ, պիր պիլէ եօգ
տըր. (11) Ֆէհմ էտէն եօգ,
Ալլահը արայան եօգ տըր.
(12) Ճիւմլէսի զէլալէթէ տիւ-
շիւպ ճէմ՝ ան ֆառիտ օլտու-
լար. խայր իշլէյէն եօգ տըր,
պիր քիշի պիլէ եօգ տըր,
(13) ԷՊօղաղլարը աշըգ դապը
տըր. տիլէրի իլէ հիլէ էտիպ՝
Յտուտաղլարը ալթընտա սա-
ղըր երլանլար զէհիլի վար

է Այ. 23: Ղալ. 3. 22: — լ Մէգ. 14. 1, 2, 3: 53. 1: — Է Մէգ. 5. 9: Էր. 5. 16: — Զ Մէգ. 140. 3: — Է Մէգ. 10. 7: — Գ Էմ. 1. 16: Իշա՝. 59. 7, 8: — Զ Մէգ. 36. 1: — Ղ Եուհ. 10. 34: 15. 25: — Է Էյ. 5. 16: Մէգ.

տիր, վէ պու վէճհէ 'ամէլ էտէն
հէր քիմ օլուրսա հագգան հիւքմ
օլունաճագ տըր.
Այ. 9—18, Էվլէլա Եէհուտի-
լէրին հագգընա սէյլէնիլէն պու-
րատա մուքէրրէր օլունուր, վէ
'Ահտը 'աթիգտէն իսթիսրաճլար
իրատ օլունմուշ տըր: ('Բէնարտա
իշար օլունան միւրաճա՝ ալարա
պագըլըն.) Բէլամըն իրթիսլաթը
միւնասիպէթլիլէ պու իսթիսրա-
ճաթտան պա՝գըլարընըն լաֆլարըն-
ա ճիւզի ֆարգ վար իսէ տէ,
մէ՝ալտա հիշ պիր կէօնա թէպտի-
լաթ եօգ տըր: 'Ինտ էլ 'ուսուս
միւսէլլէմ օլան պու գուվլէթլի
քէլիմաթ, թապիլաթը պէնի պէ-
շէր վէ պիւթիւն 'ալէմին ահվալը
նէ օլաղընը պէյան էթմէք իշիւն
զիքր օլունմուշ տըր: Էլաղը՝ա հա-
գիգաթ Ուլլահ գուվլէթլիլէ վէ

տըր. (14) Աղըղլարը լա՝նէթ
վէ մէրարէթ իլէ տօլու տըր.
(15) ՏԱյաղլարը գան տէօքմէ-
յէ սէրի՝ տիր. (16) Թարիգլէ-
րինտէ խարապիլէթ վէ մէ-
շագգաթ պուլունուպ, (17) Սէ-
լամէթ թարիգիլի պիլմէտի-
լէր. (18) Յիէօղլէրի էօնիւնտէ
Ալլահ գօրգուսու եօգ տըր՝
տէյիւ մէսթուր տըր, (19) Վա-
քին պիլիլիլ քի շէրի՝աթ հէր
պույուրտըղընը շէրի՝աթ թահ-
թընտա պուլլանլարա պու-
յուրուր, թաքի հէր աղըղ
գափանըպ՝ 'ճիւմլէ 'ալէմ Ալ-
լահըն հուղուրընտա սուշու-
օլա: (20) Զիրա անըն հուղու-
րընտա ա՝մալ ի շէրի՝աթլէ հիշ

107. 42: Շէգ. 16. 63: Պ. 1. 20: 2. 1: —
Տ Այ. 9, 23: Պ. 2. 2: — յ Մէգ. 143. 2:
Ա՝մալ. 13. 39: Ղալ. 2. 16: 3. 11: Էթ. 2.
8, 9: Թիթ. 3. 5:

Բուհ Ուլլահ վասըթաղըլէ թէճ-
տիտ օլունմամը տտէմէր պէյ-
նինտէ պու սու ի հալ քէօթիւ-
լիւք ճիհէթիլէ պիր տէրէճէ-
տէ տէյիլ տիր:
Այ. 19, 20, Պալատէ սապիթ օ-
լունան նէթիճէ պուրատա իսնատ
օլունուր, Էա՝նի ճէմի՝ ի պէնի
պէշէր Ալլահըն հիւքմիւ ալթընտա
օլուպ, գաթընտա քէնտիլի թէպ-
րիլէ էտէճէք պիր շէյի եօգ տըր:
Պուրատա շէրի՝աթ լաֆլարըն
մա՝նտը Էալընըղ Ալլահըն մու-
հարէր իլհամը օլմայըպ՝ առէմին
ղամիրի տէմէք տիր: Պ. 2. 14,
15, Հէր շախս պու իքի իուսուսըն
պիրի Էա տիկէրի, վէ Էախստ ի-
քիսինտէ տէ Ալլահըն շէրի՝աթընը
թէճափուղ էթմիլ տիր: Շէրի՝աթ
պէնի պէշէրի, օլաղլարը թա-
պիլ հալլէրինտէ, պի կիւնաս ի-

պիր պէշէր թէպրիլ օլուն-
մաղ. չիւնքի շէրի՝աթ վասը-
ն Պ. 7. 7:

Թասըյլէ կիւնասը պիլմէք
օլուր:

լան էտէրէք խէլաս էտէմէզ,
անճագ անլէրին կիւնաս վէ հիւքմ-

լէրին իզհար էտէր:

ՖԱՍԼ Ը ՍԱՆԻ

Քրիստոս իման կէքիլէնլէր, կէրէֆ Եէհուսիլէրէն վէ կէրէֆ
քաթիկէրէն օլտու մէննանէն քէպիր օլունուրլար

ՊԱՊ 5. 21—31

(21) Լարին չիմտի շէրի՝աթ-
շուհ. 5. 46: Ա՝մալ. 26. 22:

տան վէ 'փէյղամպէրլէրտէն
Պ. 1. 2: 1 Պէտ. 1. 10:

Մէդիէր այլիլէրէ պահ օլունան
Էվլարըն իշլաասը

Բէսուլ, քէաֆիթ ի պէնի պէ-
շէրին կիւնասընտ իտլիլնտէն
'ուսուսէն հէլաքա մուսթա-
հագգ օլուպ, շէրի՝աթա իթա՝աթ-
իլէ խէլասա նալլ օլունայաճագլա-
րընը պէյան էթմիլ օլմաղլէ, Էլան
իտան ճիւսիլին խէլասընա Էէք
շարէ կիլի ինճիլ վասըթաղըլէ
իզհար օլունմուշ պիր մէճճանէն
թէպրիլ վար օլաղընը իրաէ է-
տէր: Պու հագիգաթ 'Ահտը 'ա-
թիգտէ պէյան օլունմուշ իտի (Պ.
1. 2, 5, 21), ֆագաթ չիմտի 'Քրիս-
տոս վասըթաղըլէ հէր առէմին,
պիլա ֆարգ, կէրէք Եէհուտիլէր-
տէն վէ կէրէք թաթիլէրտէն օլան-
լարըն, անա մալիք օլմաղ միւսթիլ
տիր: Այ. 22—24: Քրիստոս քէն-
տի գանըյլէ պէյլէ վասֆա
կէլիլէ տէրէճէտէ միւֆիտ պիր
քէֆարէթ իճրա էյլէտի քի,
անըն վասըթաղըլէ կէրէք 'Ահտը
'աթիլէ գէմանընտ կիւնաս 'աֆիլ-

լըղը իճրա օլունուր իտի, վէ կէ-
րէք չիմտի Ալլահըն պու Էէնի վէ
տահա ճէլիլ թէրթիլի թահթըն-
տա 'Քրիստոս իման կէթիլէն
հէր թէվպէքա խէլասա նալլ
օլուր: Պու թէրթիլ իտէ քէաֆ-
իթ ի մալիլաթաթը ալլապիլէն
նաղարընտ Ալլահըն 'ատալէթի-
նի, իպնուլահըն պէնի պէշէրին
խէլասը իշիւն շէքտիլի էլէմ վէ
էօլիւմ վասըթաղըլէ միւշէրէֆ
գըլար: Այ. 25, 26: Իմտի առէ-
մին լիյագաթը գաթիլէսիլլէ խէ-
լասա նալլ օլմագ իտտի՝աթը վէ
իւմիտի իպթալ օլմուշ տըր. զիրա
Էալընըղ իման վասըթաղըլէ օ-
լան թէպրիլէ մուղսիլի օլմաղ
թապիլի տիր: Այ. 27, 28: Ալլա-
հըն կէրէք Եէհուտիլէր վէ կէրէք
թաթիլէր իլէ օլան միւնասիպէթի
հէման պիր տիր. անլէրի միւսա-
վաթ իւղիլ վէ անճագ իմանլարը
վասըթաղըլէ թէպրիլ էտէր:
Այ. 29, 30, Լաքին պունուրա Ալ-

չէհատէթ օլունարադ, (22) Ալ-
լահըն թէպրերի եա'նի շի-
սուս Գրիստոսա օլան իման
վասըթասըյլէ Պալահըն թէպ-
րերի իման էտէնյէրին ճիւմ-
լէսի իչիւն վէ ճիւմլէսի իւ-
ղէրինէ պիլա շէրի'աթ իղհար

Չ. 4: — Պ. մալ. 15. 11: Պ. 4. 17:
Ֆիլի. 3. 9: Իպր. 11. 4, վէ դայր: — Չ. 7.
10. 12: Ղալ. 3. 28: Գոլ. 3. 11: — Պ. 9.
9: Պ. 11. 32: Ղալ. 3. 22: — Մաթ. 20.

լահըն շէրի'աթը վէ Պալահըն 'աթի-
գին պիլ ճիւմլէ թա'լիմաթը իպ-
թալ մը օլուր: Հա'ա. անճագ
անյէրին հագիգի նէթիճէսի վէ
մա'նասը թաստըգ օլունուր: Ա. յ. 31:

Թէֆտի

Ա. յ. 21: «Շիմտի:» Եա'նի
'Ահտը ճէտիտին թէպրի ժադ-
թնտա: — «Շէհատէթ օլունա-
րադ:» Մաթ. 5. 17, 18, 24. 27:
Եուհ. 5. 59, 46: Ա. մալ. 26. 22,
վէ զայրի այթթէրէ միւրաճա'աթ
օլունա:

Ա. յ. 22—26: Պու այթթէր ին-
ճիլին էն միւհիմ թա'լիմին շա-
միլ տիր: Գրիստոսա օլան իման
վասըթասըյլէ կիւնահեարարա
պիլա ֆարգ նէճաթ պախոշ օլու-
նուր: Պու նէճաթ Գրիստոսըն
թագտիր ի իլահյէլ իճրա օլունան
է օլիւմիւ իւղէրինէ միւհասէս գը-
լընմը տըր: շէյլէ քի Ալլահ
թէպրէքեար միւհիմէ 'աֆիլըգ իհ-
սան էտիպ անը թէպրեր էյլէտի-
լինտէ: Ալլահ 'ատիլ օլուր, վէ
անըն 'ատիլ իտիլ միւհահէտէ օ-
լունուր:

«Յիտիլէնին վասըթասըյլէ:» Նի-
ճէ քի պիր էսիր, ֆիտիլէսի եա'նի
աղատըլընն պէհասը էտա օ-
լունտըգտա, խէլաս օլուր: Յի-
տիլէյի կիւնահա էսիր օլան ա-
տէմ, եախօտ անա պէտէլ պիր
ախէրի տէյիլ, անճագ Գրիս-

օլունտու. Էլիւնքի ֆարգ
եօգ տըր: (23) Գիրա ճիւմ-
լէսի կիւնահ իլլէյիլ Ալլա-
հըն 'իղլէթիւնտէն մահրու-
ղալմալարըյլէ, (24) «Գրիստոս
Յիսուստա օլան ֆիտիլէնին
վասըթասըյլէ Էանըն լուծ-

28: է. ֆ. 1. 7: Գոլ. 4. 14: 1 Թիմ. 2. 6:
'Իպր. 9. 12: 1 Պետ. 1. 18, 19: — Չ. 4.
16: է. ֆ. 2. 8: Թիմ. 3. 5, 7:

տոս էտա էյլէտի — «Մէճճանէն:»
Պիլա պէհա, եա'նի կիւնահեարըն
լիյադաթը օլմագսըղըն, եախօտ
անտէն պիր շէյ մաթլուպ օլուն-
մագսըղըն — «Թէպրեր օլունուր-
լար:» Թէպրեր օլունմագ թէրճիւմէ
օլունան 'իպրանի վէ Եունանի քէ-
լիմէլէր 'ալէսսէվյէ շէրի'աթ 'ին-
տինտէ պի սուշ 'ատտ օլունտըլար
հագգընտա իսթի'մալ օլունուր:
Պիր գատը թէշէքի օլունմուշ դա-
թը, անըն շէրի'աթ 'ալէյիլինէ սուշ-
լու օլմատըղը խալաթ օլունտըգ-
տա, թէպրեր էտէր Նիճէ քի գա-
տըլար «Սատըգ օլանը թաստըգ
էտէլէր, վէ գապահաթը օլանը
գապահաթը չըգարալար» տէյիւ
մուհարրէր տիր: Թէս. 25. 1,
Եինէ, «Րիլլէթ սէպէպիւնտէն
ֆատըղը թաստըգ էտէրլէր:» Իշա'.
5. 25, Հէմ տախի Պ. 5. 4, էմա.
17. 15, Խուր. 25. 7, 5 Միւլ. 8.
52, էյ. 9. 20, 15. 18, Իշա'. 55.
11, Մաթ. 11. 19, 1 Թիմ. 5. 16,
Լուգ. 16. 15 այթթէրէ միւ-
րաճա'աթ օլունա: Ալլահ կիւնահ-
քեարլարըն կիւնահլարընա 'աֆի-
լըգ իհսան էտիպ վէ կիւնահ իլլէ-
մէմիլլէր կիպի անլէր իլլէ մու-
մէլէ էտէրէք, անլէրի թէպրեր
էտէր, վէ պունու, կիւնահեարըն
Գրիստոսա իման կէթիլալիտէ,
Գրիստոսըն իմա իլլին իճրա է-
տէր: Ա. յ. 26, Պ. 5. 1, Թագտիւ,
եա'նի ասըլ գուտսիլէթ եախօտ
սալահա մալիք օլմագլըգ, թէպ-

ֆընտան մէճճանէն թէպրեր
օլունուրլար: (25) Գի Ալլա-
հըն թէհամիւլիւ վագթընտա
Գապըգա իլլէնիլմիլ կիւնահ-
լարտան ասարֆը նաղար էթ-
մէսիլլէ, քէնտի 'ատալէթինի
պէյան իչիւն, (26) Եա'նի շիմ-
տի քի զէմանտէ քէնտի 'ատա-
լէթինի պէյան իչիւն, Ալլահ
շանը գանընա օլան իմանըն

Դ. մալ. 13. 38, 39: 1 Թիմ. 4. 15: — Դ.
Ա. մալ. 17. 30: Իպր. 9. 15: — Գոլ. 4.
20:

րերին 'ագապինճէ անըն սէ-
մէրէսի կիպի կէլլը. վէ թէպրեր
իճրա օլունտըղըն պէյան էտէր,
չիւնքի թէպրեր օլունմուշ հիլ պիր
քիմէսնէ կիւնահը սէվէմէզ վէ
կիւնահ իլլէյէմէզ: Ալլահը պա-
պըն թէֆսիրինէ վէ Եա'գ. 2
14—26 այթթէրէ միւրաճա'աթ
օլունա: Թէպրեր, քի 'աֆիլըգ
վէ Ալլահըն 'ինտինտէ Գրիստոսըն
վասըթասըյլէ մագպուլ օլմագլըգ
տըր, միւքէմէլ տիր վէ անիտէ
իճրա օլունուր: Թագտիւ, քի վաք-
լէնմէնին թարիլի տիր, թէպրիլլէ
վէ միւտալի տիր — «Գանընա
օլան իմանըն վասըթասըյլէ քէ-
ֆարէթ:» Թագտիլ ըլ 'ահտըն
գափաղը քէֆարէթիւն թէսմի-
յէ օլունուր իտի: Խալիս ալթուն
իլլէ գալիլ իտի (Խուր. 25. 17).
անըն իսթիւնէ Գէրուպիլէր գա-
նատարըն Եայմըլար իտի Խուր.
25. 20: 0 մագամտան Եէհօվա կէօ-
յա ըուլի զէմինտէ պուլունան
թաթթընտան գալմընըն ըուլսա-
սըյլէ սէյլէլիլ իտի Խուր. 25. 22
այթթի 57. 6—9 այթթէր իլլէ
թաթպիլ օլունա: Գեհահին ի ա-
ղամ սէնէտէ պիր քէլլէր թա-
պուլ ըլ 'ահտըն մէվգիլի օլան
Գուտա իւլ ագտէսէ կիրէր ի-
տի (Իպր. 9. 7), վէ օրատա
գալմըն կիւնահլարընտան սուլար

վասըթասըյլէ քէֆարէթ տէ-
յիւ իղհար էյլէտի. թա քի
քէնտիսի 'ատիլ օլունալ Յիսու-
սա իման կէթիլէնի թէպրեր
էտէ: (27) Էիմտի իֆթիլտար
նէրէտէ տիր. իպթալ օլուն-
տու. հա'նիլը գա'իտէ վասը-
թասըյլէ. գա'իտէ ի ա'մալ
վասըթասըյլէ մի. խայր, ան-
ճագ գա'իտէ ի իման վասը-

— Լալ. 16. 15: 1 Եուհ. 2. 2: 4. 10:
— Գ. 2. 17, 23: 4. 2: 1 Գոլ. 4. 29, 31:
է. ֆ. 2. 9:

Ալլահ իլլէ սուլէ էյլէմէք իչիւն,
քէֆարէթիւնէ իսթիւնէ գան
սէրփէր իտի Լալ. 16. 1—19:
Պուրատա քէֆարէթ թէրճիւմէ
օլունան Եունանի լուղէթին մա-
նասը քէֆարէթ իչիւն գուրպան
եախօտ թագտիմէ տախի տէմէք
տիր, կէրէք պուրատա, կէրէք
'Ահտը ճէտիտէ 'ալէսսէվյէ
պուլ լուղէթին էն միւնասիպ մա-
նասը պու տըր: Գրիստոս կիւնահ
իլլին հէմ Գեհահին ի աղամ հէմտա-
լի գուրպան իտի: Իպր. 2. 17,
վէ 8 վէ 9 պապլար, Եուհ. 4. 29,
1 Գոլ. 5. 7, Անըն գանը ֆիտի-
յէմիլ տիր: Մաթ. 26. 28, 20. 28,
— «Ատիլ:» Ալլահ 'ատալէթի-
նի հըֆզ էյլէմէք կէրէք տիր, վէ
քէնտի մէրհամէթին իպրաղ էյ-
լէտիլինտէ պիլէ անա ի'թիպար
էթմէսի իճագ էտէր:

Ա. յ. 27, 28: Եէհօվալլէր Ալ-
լահըն միւնթէլապ գալմը օլ-
տըգլարը խուսուրընտա իֆթի-
լար էթմէք սէվտաընտա իտի-
լէր: Հէր Եէրտէ պէնի պէլէր խայր
'ատտ էթտիլլէրի 'ամէլլէր խու-
սուրընտա իֆթիլտար էթմէքտէ
տիրլէր: Փագաթ ինճիլտէ պէ-
յան օլունան խէլաս թա'լիմի պու
թարգ իֆթիլտարլարըն քեաֆֆէ-
սինին պիհուտէ օլտըղըն պէյան
էտէր: Պիր ատէմին իճրա ի

Թաօըյէ: (28) Իմտի գարար գըլարըզ քի՝ Կառէմ ամալ ի շէրիւթ օլմագորդըն իման վասըթասըյէ թէպրիր օլու-նուր: (29) Վէ Եախօտ Ալլահ Եալընը Եէհուտիլէրն՝ Աւ-լահ մը, վէ թաիֆէլէրին տա-խի տէյիլ մի տիր. պէլի, քէ-զալիք թաիֆէլէրին տիր:

* Ա՛մալ. 13. 38, 39: Այ. 20—22: Պ. 8. 3: Ղալ. 2. 16:

ամալը հայաթա մալիք օլմա-սընըն սէպէպի օլմայըպ, ան-ճագ հայաթըն սէմէրէսի վէ տէ-լիլ օլտըզը միսիլիւ, կիւնահքեա-րըն խայր ամէլէրի տախի անըն իսլահ օլունմասընա վէ բուհանի հայաթ քէսպ էթմէսինէ պա՛խ տէյիլ տիր: Կիւնահքեար իման վա-սըթասըյէ պիլա ամալը շէրի՛ թէպրիր օլունարագ, բուհանի հա-յաթա մալիք օլուր, վէ Ալլահա իթա՛աթ պիրէ՛ հէմ մուհապլէթ-տէն իճրա օլունան՝ ամէլէր իլէ հայաթը քուհանիյէյէ մալիք օլտը-

(30) Զիւնքի խիթանը իման իլէ, վէ խիթանըզըզը իման վասըթասըյէ թէպրիր Էտէն Ալլահ պիր տիր: (31) Իմտի ի-ման վասըթասըյէ շէրիւթը իպթալ Էտէրմիլիլ. հաշա, անճագ շէրիւթը սապիթ գըլարըզ:

— * Պ. 10. 12, 13: Ղալ. 4. 8, 20, 28:

ղընը պէյան էտէր: (6 վէ 7 պապլ լարըն թէֆսիրինէ միւրաճա՛աթ օ-լունա): Պու սուրէթտէ իֆթիլաթ էթմէյէ միւնասիլէթ Եօգ տըր: Այ. 29, 30: Եէհուտիլէրին վէ թաիֆէլէրին Ալլահը հէման օ տըր, վէ անըն ինտինտէ ինայէ-թէ նաիլ օլմագ իշիւն Եալընըզ պիր թարիգ վար, օ տախի իման տըր: Այ. 31, Մաթ. 5. 17 այէթէ միւրաճա՛աթ օլունա: Իման վա-սըթասըյէ թէպրիր օլունմագ թա՛լիմաթը շէրիւթըն նէթիճէ ի հազիլիյէսինի թաստըզ Էտէր:

ՖԱՍԼ Ը ՍԱԼԻՍ

Իման վասըթասըյէ օլան քէպրի քա՛լիմի Մհս ք
'աքիգսէ պէյան գըլընմըց սըր

ՊԱՊ 4. 1—25

ՊԱՊ 4

(1) Իմտի Պէտէրիմիլ Ապ-րահամ ճէսէտ ճիհէթիլէ նէ՛

— Իշա՛. 51. 2: Մաթ. 3. 9: Եուճ. 8. 33,

39: 2 Գօր. 11. 22:

Պ. 4. 1—25 այէթէրի պահա-
օլունան թէֆսիրին ին-լասսը

Տէօրտիւնճիւ պապտա քէսու-Ալլահըն Ապրահամ իլէ օլան մու-

'ամէլէսինի շէհատէթ մագամըն-տա գիքը Էտէրէք պու պահսը թաստըզ Էտէր: Ապրահամ՝ ա-մէլէրինտէն տէյիլ, անճագ իմա-նընտան սուլայը սալիհ՝ ատտ օ-

պուլտու՝ տէյէլիմ: (2) Զիրա էյէր Ապրահամ Էա՛մալ իլէ թէպրիր օլունտու իսէ, ֆախ-ըր օլուր. լաքին ինտ Ալլահ տէյիլ տիր: (3) Զիրա քիթապ նէ՛ պուլուրուր. Կվէ Ապրա-համ Ալլահ իման էթտի, վէ պու անա սալահ՝ ատտ օլուն-

Է Պ. 3. 20, 27, 28: — Է Թէք. 15. 6: Ղալ. 3. 6: Եա՛գ. 2. 23:

տու: (4) Մամա իշէյէնէ իւճ-րէթ ինայէթ թարիգիլլէ տէ-յիլ, անճագ պօրճ թարիգիլլէ սայըլըր: (5) Լաքին իշէմէյիպ, ֆագաթ Էֆասըլը թէպրիր Էտէնէ իման կէթիլէնին ի-մանը քէնտիսինէ սալահ՝ ատտ օլունուր: (6) Նիթէքիմ Տաուտ

Է Պ. 11. 6: — Է Եէշ. 24. 2:

լունտու Այ. 1—5, Մմէլէ մու-գապիլ պիր շէյ վէրմէք պօրճ Էտա էթմէք տէյիլ, անճագ ի-նայէթ տիր: Այ. 4. Լաքին Տաուտըն պուլուրտըզ կիպի, « Նէ միւպարէք տիր շօլ ատէմ քի Բապպ անա կիւնահ սայմադ: » Այ. 5—8, Ապրահամ խիթանտան էվլէլ պու միւպարէլլէյէ մալիք իտի. իմտի շօլ միւպարէլլէք Եա-լընըզ մախթու՛ն ատէմին միւպա-րէլլէյի տէյիլ տիր. վէ խիթան Ապրահամ անըն իման վասըթա-սըյէ թէպրիր օլունմասընա նի-շան, վէ միւմինլէրին փիրի օլտը-ղընա պինտէն Ալլահ թարաֆըն-տան անա օլան վա՛տըն միւհիւ մագամընտա թէթիլ օլունտու. շէյլէ քի կէրէք Եէհուտիլէ վէ կէրէք թաիֆէյէ, անլէրին Եալընըզ իման վասըթասըյէ նաիլ օլաճագ-լարը բուհանի նիմէթլէրին պիր ա՛լա էօրնէյի օլա: Այ. 9—12, Գէ-զալիք տիւնեայը թէվէրիւս էթ-մէք իշիւն Ապրահամ վէ անըն նէպլինէ վէրիլէն վա՛տ շէրիւթըն իթա օլունտըզ կիւնտէն 430 սէնէ ագտէմ իտի: Ղալ. 5. 17: Իմտի շօլ վա՛տ տախի շէրիւթը հըֆզ Էտէնլէրէ տէյիլ, անճագ Ապրահամըն իմանը կիպի իմանա մալիք օլանլարա, Եա՛նի էօլիւ հալինտէ կիպի պուլունան (այ. 15—22) պիր բահմը տօղուրմաղա դատիր էտէն, վէ հազիլիյէն էթմէլլէ օլան Բապպ Յիսուսը

պիգիմ թէպրիր օլունմամըզ իշիւն գըյամ էթտիրէն Ալլահա իթի-մատ Էտէնլէրէ իճրա օլունտու: Այ. 25—25:

Թէֆէլ

Այ. 1: Պու սուալ իքի կէօնա անիլալըլա պիլիլ, Եա՛նի էվլէլա՛ ճէսէտ ճիհէթիլլէ փէտէրիմիլ օ-լան Ապրահամ նէ՛ պուլտու, վէ սանիէն՝ Ապրահամ ճէսէտ ճիհէ-թիլլէ նէ՛ պուլտու. էյէր իքինճի մա՛նա դապուլէ շայան իսէ, Ֆիլի-5. 5, 4. վէ Ղալ. 5. 5, վէ զայրի իլէ թաթպիլ օլունա: « Փէտէ-րիմիլ: » Եա՛նի Եէհուտիլէրին փէտէրի:

Այ. 2: Մմէլ իլէ թէպրիր օլուն-մագլըգ իֆթիլաթ էթմէյէ սէ-պէպ վէրիլ, լաքին Ապրահամըն թէպրիր օլունմասըն ամալ իլէ տէ-յիլ, անճագ իման վասըթասըյէ օլտըզը էճտէն, անըն իֆթիլաթ էթմէյէ սէպէպի Եօգ իտի: Եա՛գ. 2. 14—26 այէթլէրինէ միւրա-ճա՛աթ օլունա:

Այ. 5—5, ինտ Ալլահ թէպրիր օլունան զաթ օլ ատէմէ պէնկ-գէր քի, պիր նէսնէ Էտա էթմէք-սիլլին, պիր մալ՝ աթիլլէ մագա-մընտա դապուլ էտէր: Ալլահ պի-զէ պօրճու տըր կիպի ֆարզ է-տէմէյիլ. իսէլաթ մէրհամէթ վէ ինայէթ Եօլը իլէ դապուլ էթմէ-լլէլլէ: Խէլասը Գրիստուսըն վա-

տախի՝ Ալլահըն պիլա 'ամէլ սալիհ 'ատտ էյլէտիյի ատէ-մին միւսպարէքլիյինի պիքր է-տէրէք, (7) 'նէ միւսպարէք տիր շօլ ատէմէր քի՝ 'իսեան-լարը 'աֆվ օլունմուշ վէ կիւ-նահլարը սէթր օլունմուշ տըր: (8) 'նէ միւսպարէք տիր շօլ ատէմ քի Բապպ անա կիւնահ սայմաղ տէտի: (9) Իմաի պու միւսպարէքլիք խիթան իւզէ-

չ Մէգ. 32. 1, 2:

սըթասըյէ իհսան կիպի գապուլ էթմէք իման տըր:

Այ. 8: «Կիւնահ սայմաղ» Կիւ-նահա նազար էթտիյինտէ անը կիւնահ կիպի կէօրմէյիլ անտէն իքրուհ էթմէք Ալլահ միւսպարի ի միւսթէսալիք տէյիլ տիր: Ֆազաթ կիւնահը 'աֆվ էտիպ կիւնահքէար իլէ պի սուշ մախուգլար կիպի մու'ամէլէ էտէ պիլիր:

Այ. 11-13: «Միւհրիւ... իշարէթի-նի» Ապրահամ տահա խաթն օ-լունմաղտան իմանըյէ թէպրի օ-լունտու, վէ Ալլահըն տօսթը օլմա-սընըն պիր խարիճի իշարէթի մազա-մընտա խիթան այլինիւսլար: Հէմ տախի խիթան Ալլահըն Ապրահամ իլէ օլան 'ահտընըն կէօրմէյիլ պիր միւհրիւ իտի: Թէք 17. 10-14: Պու սուրէթտէ խիթան Մու-սատան էվիլ օլմաղլէ շէրի'աթ ք Մուսալիյէ միւհրիւնէ օլան մա-նասընտան ֆարգլը մա'նալար-տա անկալըլը: Այսէլա գալլին վէ գուլաղըն խիթանը, վէ դայրի տէնմիլ տիր, քի թաթիւ վէ իթա'աթ էթմէք մա'նասընա տըր: Պ. 2. 29, 1. 26. 41. Թէս. 10. 16. 50. 6. Ամալ. 7. 31:

Ուսուլ վէ գալմանիյն ի Մէսիհի-յէտէ վաֆթիլ խիթան եէրինի թութմուշ տըր, վէ Փալլօս Գօլ. 2. 11, 12 այէթլէրտէ պունա-

րինէ մի, վէ եախօտ քէզա-լիք խիթանսըլըդ իւզէրինէ՞ մի օլուր: Ղիրա Ապրահամ իման սալահ 'ատտ օլունտու՝ տէրիլ, (10) էյլէ իսէ նէ՞ վէճհ-լէ 'ատտ օլունտու: մախթման մը, վէ եախօտ դայրի մախ-թուն օլարըլ հալտէ մի: մախ-թուն տէյիլ, ֆազաթ դայրի մախթուն օլարըլ հալտէ 'ապ-օլունտու: (11) էվէ դայրի մախ-

Ե Թէք. 17. 10:

ըն իքիսինին տէ հէման պիր մա'նասը օլարըլըն կէօսթէրի: Պինաէն 'ալէյհ շիմտի տախի Ապ-րահամ կիպի Ալլահ իլէ 'ահտա կիրէնէլէր վէ Ալլահ թարաֆըն-տան օլ 'ահտա գապուլ օլունան-լար, էվլատլարըն Ալլահըն խըտ-մէթինէ թագտիս էթտիլընտէ, անլէրին իւզէրինէ, Ապրահամ էվլատընըն իւզէրինէ խիթանը ի-շարէթ գօմադ թէնպիհ օլունտըլը կիպի, քէնտիլէր տախի շիմտի վաֆ-թիլ 'ատտ օլունան օլ 'ահտըն խա-րիճի իշարէթ վէ միւհրիւնիւ գօյա պիլիրլէր: Շէրի'աթ ք Մուսալի-յէ թաթիլընտա պիլթիւն գալմ' պու վէճիլէ Ալլահ իլէ 'ահտա կիրաի: Պինաէն 'ալէյհ գալմըն քէաֆթէսի քիլիսէնին ճէմի'ի իմ-թիլաղաթ վէ սըրլարընա հիոսէ-տար օլտու, վէ քէաֆթէսին օ-ղուլարը խաթն օլունուլար իտի: Լաքին ինճիլ թէրթիլի թաթիլըն-տա պէյլէ տէյիլ տիր: Շիմտի քիլիսէ եալընը Գրիստոս օլան իմանլարը վասըթասըյէ գալլիլի թաթիլի օլունմուշ (Ամալ. 15. 8, 9), քէնտիլէր տախի հագիգաթէն թէվպէ էթմիլ վէ թէվպէյէ Լայդգ մէյվէ հուսուլա կէթիլմիլ (Մաթ. 3. 8-12), պիր նէսլ ի միւնթէ-խապ վէ իւմիլթ ի մուգատտէսէ վէ խասս պիր գալմ' օլարադ, քէնտիլէրինի գուլմէթտէն Ալլա-

թուն օլարըլ հալտէ օլան ի-մանընըն սալահը միւհրիւ օլ-մադ իւզըն՝ խիթան իշարէ-թինի ալար: Թա քի անլէրէ քէզալիք սալահ 'ատտ օլուն-մադ իւզըն, դայրի մախթուն օլուպ տա՝ Եիման էտէնլէրին ճիւմէսինին փէտէրի օլա: (12) վէ եալընըլ մախթուն օ-լանլարա տէյիլ, անճադ փէ-տէրիմիլ Ապրահամըն դայրի մախթուն օլարըլ հալտէ օլան

Ը Լուգ. 49. 9: Այ. 12. 16: Դալ. 3. 7: — Ե Թէք. 17. 4, վէ դայր: Դալ. 3. 29: — Ժ Դալ. 3. 18: — Պ. 3. 20: 5. 13, 20:

հըն նուրը 'աճիպինէ տա'վէթ է-տէնին ֆէզալլինի իխպար էտէն (1 Պետ. 2. 9, 10) գաթլարտան միւհրէքէպ օլմալը տըր: էվլատ Ուլլահ թէսիլէ օլունմաղա շայան վէ տիր իման վէ իթա'աթա հա-զըլ վէ ըլյատըլ ըուհ իլէ Գրիստո-սըն հագիգի շայրտի օլան գաթ-լարըն (Պ. 8. 9, 14: Եուհ. 1. 12, 15) քիլիսէյէ գապուլ օլունմաղա հագգլարը վար տըր: Անճադ ի-ման իքրարը վէ էվաֆ ք մէգ-քիւրէյէ մալիք օլարըլարընա շէ-հատէթ վէրէնլէր քիլիսէյէ գա-պուլ օլունուպ, անըն իմթիլաղաթ ք մախսուսէլէրինէ նալ օլմա-լը տըրլար: Պու իմթիլաղաթըն պիրի տախի էվլատընը վաֆթիլ վասըթասըյէ Ալլահ թագտիս էթմէք տիր: էյէր պիր չօճուղըն փէտէրի եախօտ վախտէսինին Ալ-լահ իլէ քիլիսէնին հուգուրընտա 'ահտ էտիլ 'աչա ի Բապպանիլէ թէգարրուպ էթմէյէ սէլահիլէթի եօգ իսէ, եախօտ քիլիսէ 'աչա-լարընտան պիր գաթ օլ չօճուղըն էվլատըլա գապուլ էթմիլ տէ-յիլ իսէ, օլ չօճուղըն վաֆթիլին-տէ մա'նա եօգ, վէ անը վաֆ-թիլ էթմէք Գրիստոսը շէրիֆէ մուլաֆըդ տէյիլ տիր: Գրիստո-

լմանընըն իլլէրինտէ սիւլիւք էտէնլէրէ տախի փիր ի խի-թան օլա: (13) Զիրա Ապրահա-մա եախօտ նէսլինէ Ետիւն-եանըն վարիսի օլմաղլըլ վա-տը շէրի'աթ վասըթասըյէ վէրիլտի: (14) Զիրա էյէր էհլի շէրի'աթ օլանլար վարիսէլ իսէ, իման ֆախտէսիլ վէ վա'տ Լայվ օլ-մուշ օլուր: (15) Զիրա շէրի'աթ

7. 8, 10, 11: 1 Գօր. 15. 56: 2 Գօր. 3. 7, 9: Դալ. 3. 10, 19: 1 Եուհ. 4. 4:

սըն օլանլար Մուսատան տէյիլ, անճադ Ապրահամտան տըրլար (Դալ. 5. 29), վէ վաֆթիլ խի-թանըն, եա'նի Ապրահամ իլէ օլան 'ահտըն իշարէթի վէ միւհրիւնիւ եէրինի թութար: Պինաէն 'ալէյհ վաֆթիլ միւսին Ապրահամըն է-սէրլէրինէ իգթիտա էտէնլէր ի-շիւն (Պ. 4. 12, 15), վէ անլէրին էվլատը իշիւն տիր, եա'նի շօլ էվ-լատ իշիւն քի անըն վալիսէյի Սպրահամ կիպի «քէնտիլտէն քէնտիլտա օլմաղա էվլատընա վէ խանէսինէ թէնպիհ էտէճէք, անլէր տախի սալահ վէ հագգը իճրա էթ-մէք իշիւն Բապպըն թարիլինի հըֆիլ էտէճէքլէր տիր» Թէք. 18. 19: Այ. 12, 15: Պ. 9. 6, 7: Դալ. 5. 28, 29 այէթլէրինէ միւհրաճա'աթ օ-լունա: «Տիւնեանըն վարիսի օլ-մաղլըլ» Եա'նի ճէմի'ի միւսին-լէրին փէտէրի օլան Ապրահամըն, վէ Ապրահամ վա'տ օլունմուշ զիւրրիլէթին, եա'նի Գրիստոսըն նիհայէթ իւլ էմի պիլթիւն եէր իւ-զէրինտէ մալիք օլմաղլարը հիւ-քիւմէթ ի 'ալիլէյէ վարիս օլմաղ-լըլ տէմէք տիր: Տան. 7. 27 այէթ իլէ թաթիլիք օլունա:

Այ. 14-16: Պու այէթլէրտէ րէսուլ մէգըլը մաստէտէն տօ-

մուծելու զսղապ տըր, չիւն-
քի շէրի'աթ պուլընմատըղը
հէրտէ թէճամուղ տախի հօգ
տըր: (16) Պուռնա պինաէն
Էլութֆի իլէ օլմագ իւզրէ ի-
մանտան տըր, թա քի Էվա'տ
պիւթիւն նէսլէ՝ Կալընը շէ-
րի'աթտան օլանլարա տէյիլ,
անճագ Ապրահամըն իմանըն-
տան օլանլարա տախի սապիթ
օլա: (17) Վէ՛ ԶՄէնի չօգ թախ-
ֆէլէրէ Փէտէր թա'հին էյ-
լէտիւմ՝ տէյիւ մէսթուր օլ-
տըղը իւզրէ, օ քէնտինին ի-
ման կէթիրտիլի, Կա'նի Էմ-
վաթը իհնա էտէն վէ՛ հմէվ-
ճուտ օլմայան շէյլէրի մէվ-
ճուտ կիպի չաղըրան Ալլահըն
հուզուրընտա, Նճիւմլէմիլին
փէտէրի տիր: (18) Օլ տախի՛
ՆՄէնին նէսլին պէսլէ օլա-
ճագ տըր՝ տէյիւ պուլուրու-
լան քէլամա կէօրէ չօգ միլ-
լէթլէրին փէտէրի օլաճաղը-

Լ Պ. 3. 24: — Է Պալ. 3. 22: — Զ թէր.
17. 5: — Է Պ. 8. 11: Է թ. 2. 1, 5: — Է Պ.
9. 25: 1 Պօր. 1. 28: 1 Պետ. 2. 10: —
Ն իշա'. 51. 2: Պ. 9. 8: — Է թէր. 15. 5: —

լայը իֆատէ էյլէտիլըրինի միւ-
քէրրէր էտէր, չիւնքի շօլ իֆա-
տէլէր հէմ զաթէն միւհիմմ, հէմ
տախի անլէրի դապուլ էթմէսի
միւքիլ տիր:

Այ. 17—25 Ապրահամ իմանըն
միւթէպէր էօրնէյի տիր, չիւնքի
քէնտինէ մուհալ կէօրիւնէն իշի,
Ալլահ տէտիլի կիպի իճրա էտէ-
ճէյինէ չիւզէն էթմէտի. անըն ի-
չիւն անլա թէրէտուրա էթմէյէ-
րէք, քէնտինին Ալլահըն էլինէ
թէպիմ օլըրէ՝ անըն էմրինի իճրա
էյլէտի. Գրիստոս կիւնաշարը-

նա իւմիտին խիւաֆընտա իւ-
միտ իլէ իման էյլէտի: (19)
Վէ իմանտա զա'իֆլէնմէյիլ
թագրիպէն Կիւզ Կաշընտա
Իքէն քէնտի ճէսէտինին ար-
թըգ մէվթա կիպի պուլըն-
տըղընա, Սարանըն տախի
րահմինին մէվթա կիպի օլ-
տըղընա տիգգաթ էթմէտի.
(20) Վէ ի'թիգատսըղըրէ Ալ-
լահըն վա'տընտա չիւզէն էթ-
մէյիլ՝ խուսուսա Ալլահա
համտ էտէրէք, իմանտա գուլ-
վէթլէնիլ՝ (21) Վա'տ էթտի-
յինին իճրատընա տախի Գա-
տիր իտիյինէ թէհագգիւն
էթտի: (22) Պու էճիլտէն ա-
նա սալահ 'ատտ օլունտու:

(23) Վէ անա 'ատտ օլուն-
տըղը Կալընը անըն իչիւն
Կաղըլմատը, (24) Լաքին պի-
ղիմ իչիւն տախի, Կա'նի Բապ-
պըմըղ Յիսուսու Նէմլաթտան
իհնա էտէնէ իման էտէնլէր

Է թէր. 17. 17: 18. 11: Դպր. 11. 11, 12:
— Է թէր. 115. 3: Լուգ. 1. 57, 45: Դպր.
11. 19: — Ե Պ. 15. 4: 1 Պօր. 10. 6, 11:
— Է մալ. 2. 24: 13. 50:

մըզա քէֆարէթ էթմէք իչիւն էօ-
լիւմէ թէպիմ օլունտու (Պ. 5. 22—
26 այէթլէրին թէֆսիրինէ, վէ
'Դպր. 7. 26—28, 9. 6—26, 1 Պետ.
1. 18, 19, Եուհ. 1. 29, Մաթ. 26.
28, 1 Եուհ. 1. 7, Վահ. 1. 5: 5.
9: 7. 14 այէթլէրինէ միւրաճա'աթ
օլունա), վէ պու իճրա էյլէտիլի
քէֆարէթին ինտ Ալլահ մագ-
պուլ օլտըղընա չէհատէթ, վէ
շօլ քէֆարէթին իլ էլ էպէտ քէն-
տի գալմլմա մէնալա՝ ք ինայէթ
վէ 'ատալէթ օլմաը իչիւն էմ-
վաթտան գըյաթ էյլէտի: 1 Պետ.

իչիւն 'ատտ օլունաճագ տըր:
(25) ԷՕլ տախի խաթալարըմըլ
իչիւն էլէ վէրիլիլ՝ 'պիղիմ

Է իշա'. 53. 5, 6: Պ. 3. 25: 5. 6: 8. 32:
2 Պօր. 5. 21: Էալ. 1. 4: Դպր. 9. 28:

1. 5: Եուհ. 14. 19: Դպր. 7. 25:

Թէպրիբիլ իչիւն իհնա օ-
լունտու:

1 Պետ. 2. 24: 3. 18: — 1 Պօր. 15.
17: 1 Պետ. 1. 21:

Պ. 8. 54:

ՖԱՍԼ Ը ՐԱՊԻ՝

Թէպրիբ օլունմանըն միւպաւէֆ սէմկրէլէրի

ՊԱՊ 5. 1—11

(1) 'Իմտի պիղ իման իլէ

— Իշա'. 32. 17: Եուհ. 16. 33: Պ. 3. 28, 30:

Մէղէթէր այէթլէրիէ պահ օլունա
Վէլապալէն ին-Լապալ

Բէսուլ պունտան էվլէլ, (1)
Կէրէք Եէհուտի վէ կէրէք թախ-
ֆէ, ճէմիլի պէնի պէշէրին կիւ-
նաշքետ օլտըղըն, (2) Պու հալ-
տէ քէաֆֆէ ի նապըն Ալլահըն
մուգատուէ շէրի'աթըլէ մահ-
քիւմ օլտըղըն, (5) Մէգըրիւր
հիւքմուէն խէլաս պուլմանըն Եէք
չարէսի Գրիստոսըն էօլիւմիւ վա-
պըթաըլէ թէպրիբ էտէն վէ ի-
ման իլէ խաթիհալ օլունան ի-
նայէթ ի իլահիլէ թաքիլի օլ-
տըղըն, վէ (4) Պու նէվ իճատ
պիր թա'լիմաթ օլմայըլ, անճագ
'Ահալ 'աթիգտէ կէրէք գալլէն
վէ կէրէք թէմսիլէն թա'լիմ օ-
լունտըղըն պէյան էտէր. Պա'
տէհու տահա իլէրի կիտէրէք կիւ-
նաշ 'աֆվըղը վէ թէպրիբ օլուն-
մանըն միւպաւէք սէմկրէլէրինին
պէյանընա թէչէպալիւ էտէր: (1)
պէյանընա թէչէպալիւ էտէր: (1)
պէյանընա 'աֆվըղը վէ թէպրիբ
պիրի պիլիլինէ մուխալիֆ օլան

Թէպրիբ օլունմուշ օլմաղլէ,

Ալլահ իլէ կիւնաշքետըն պէյ-
նիտէ սէլամէթ հուսուլա կէթի-
րիբ, վէ Գրիստոս վաթթաըլէ
կիւնաշքետըն Ալլահըն հուզու-
րընա վէ անըն ինայէթինէ թագ-
րիլ էտէր, իմտի Ալլահըն է-
պէտի 'աթիլէսի օլմագ իւզրէ՝
'իզլէթ վէ սա'ատէթէ մալիք օլ-
մագ խաթիլլէլ շատ ու մէսրուր
օլա պիլիլիլ, Այ. 1, 2, (2) ճէ-
միլ ի մուգայագալարըմըլա թէ-
սէլլի պուլաղտան մա'տա, օլ
մուգայագալարը րուհանի նիմէթ
վաթթալարը 'ատտ էտէրէք
վաթթալարը 'ատտ էտէրէք
մէսրուր տախի օլտըղը, Այ. 5—
5: (5) Պու նիմէթլէրին քէաֆ-
ֆէսի իչիւն պիլլէ շու խուսուս-
լարտա թէչէմինաթ վէրիլիլ, Կա'
նի պիլ տիւլմէն վէ 'աթըլար ի-
քէն, Գրիստոս պիլլիլ իչիւն էօլ-
տիւ, վէ քէնտի էօլիւմիւ հասէ-
պիլլէ պիլլի Ալլահ իլէ սուլէ էթ-
տի, վէ պու պաշաղաղը իչի-
գուսուր պրագմաղ: Այ. 6—10:
(4) Պինաէն 'ալէյյ պիլ, հէր 'ա-
րըն թախիլէրի, Գրիստոսըն

Բաղադրմը Յիսուս Քրիստոսը
սըն վասըթասըյէ ինա Ալ-
լահ Բսէլամէթէ մալիք իզ:
(2) Գնըն վասըթասըյէ սա-
խի իման իլէ Գոլո սապիթ
օլտըղըմըղ ինայէթէ վիւսու-

Բ. Էֆ. 2. 14: Գոլ. 1. 20: — Գ. Եոհ. 6.
10. 9: 14. 6: Էֆ. 2. 18: 3. 12: Դպր. 10. 19:
— Դ. 1 Գոր. 15. 4: — Ե. Դպր. 3. 6: —

Հիմնէթյէլ օլան սուլէտան տօ-
լայը շիմտի Ալլահտա շատ ու մէս-
րուր օլա պիւրիւղ. օլ տախի Եէ-
հուտիւրին Ալլահը օլտըղը կիպի,
պիղիմ տախի Ալլահըմըղ տըր:
Ա. Ե. 11.

Թէճէր

Ա. Ե. 1. « Իմտի » Բէսուլ պուռն-
տան էվլէթի պասլարտա, Ա-
տէմ պաղգա սուրէթլէ տէյիւ,
անճագ իման իլէ թէպրիթ օ-
լունուր տէմիլ խի: Պուրստա
խի օլ սուրէթտէ թէպրիթ օլուն-
մագտան հասըլ օլան նէթիճէյի
կէօթէթիւր: — « Ինա Ալլահ սէ-
լամէթ » Ալլահ պիղիմ իլէ, պիզ
տախի անըն իլէ սուլ իւզրէ իզ,
Քրիստոսը պիղիմ խէլասթէարը-
մըղ տէյիւ գաղուլ էյլէտիլիւղ
անտէ, ճէմիլի Գաղաթէ վէ մու-
խալէթէթ Քրիստոսըն իլի վա-
սըթասըյէ տէֆ օլուր: Պու
հալ անճագ հագիլի միւմինլէր
հագգընտա սահիլ տիր: Ալլահըն
կիւնահըն տիւլմէնի վէ կիւնահ-
քէարլարըն հաքիմ ի մութլա-
գը օլտըղըն կէօրէն վէ ճանը
Եէթիկէրինէ մուխալիֆ հափա
ու հէվէս վէ տէրունի ճէնքլէր
իլէ պի հուզուր օլան ատէմ իչիւն
Ալլահ իլէ սուլ օլմագ պախի
սէլամէթ վէ սապիլ տիր: Ի-
շա. 57. 20. 52. 17. Եոհ. 14. 27.
Ամալ. 10. 36. Էֆ. 2. 15—17
այէթլէրէ, հէմ տախի Տիմի
պապըն սօն քէլամլարըն թէֆ-

լէ նաիլ օլուլ ԵԱլլահըն ճէ-
լալինին իւմիտիլլէ իֆթիլսար
էտէրիլ: (3) Վէ Եալընըղ պու
տէյիլ, Դանճագ մէշագգաթ-
լարտա տախի իֆթիլսար է-
տէրիլ, Էչիւնքի պիլիլիլ քի

Վ. Մ. 5. 11, 12: Ամալ. 5. 41: 2 Գոր.
12. 10: Ֆիլի. 2. 17: Եա. 1. 2, 12: 4
Պետ. 3. 14: — Ե. Եա. 1. 3:

սիրինէ միւրահա՛աթ օլունա:
Ա. Ե. 2: Ալլահ իլէ սուլէտուրը
օլարագ մուհապլէթլի պիր վէ-
տէրէ թէգարրուլ էտէր կիպի
անա թէգարրուլ էթտիքտէն
պաղգա, Ալլահըն պիզէ իհսան էյ-
լէտիլ ճէլիւ իւմիտին սուրուրիլլէ
տախի մէմու օլուրըղ, Հագիլի
թագվա մէսէրրէթ հուռուլա կէ-
թիլիլ: Պ. 14. 17. Իշա. 12. 3. 55.
10: Եոհ. 16. 22, 24:

Ա. Ե. 3: Պու մէսէրրէթ մուգա-
յագալարտա պիլէ ֆէյլան տըր:
1 Պետ. 1. 6, 8: Մուգայագալար
միւրթաղի տիր, վէ անա միւն-
թաղիլ օլմագ իրիսթիլանլարա
ագտէմէ սէյլէնիլ տիր: Եոհ. 14.
21. Իպր. 12. 5—11. Թէվ-
պէ էթմէյէն կիւնահքէարլար
մուգայագալարա տիւլար օլտըղ-
լարընտա դաղասլա կէլիլ իտեան
էտէրէք միւրթարիլ օլուրլար:
Փագաթ հագիլի իրիսթիլան է-
լէմ չէքմէքլէ թէհամմիւլէ ալըլըր,
զիրա պիլիլ քի Ալլահ ինսանը սէվ-
տիլինտէն անըն ֆախտէսի իչիւն
էլէմէրի թէրթիլ էտէր: Միւմինին
էլէմէրէ թէհամմիւլ էթմէսի կէ-
րէք տիր, վէ պու սուրէթտէ թէ-
համմիւլ (Եա. 1. 3, 4. 5. 10,
11), պախուսուս էլէմէր ատէմէր
վասըթասըյէ վուգուլ պուլտըղը
վագըթ (2 Միւլ. 16. 10. Էյ. 1.
13—22: Էմա. 19. 11. 25. 21, 22.
Մաթ. 5. 10—12. Գոլ. 5. 12, 13)
անա Գալիլայէրէթ օլուր: 1 Պետ.
4. 15, 14. Խրիսթիլան օլանլար
մուգայագալարտա իքէն իֆթիլսար

մէշագգաթտան սապր, (4) Վէ
Եսապրտան թէճըրպէ, վէ
թէճըրպէտէն տախի իւմիտ
հասըլ օլուր: (5) Եիւմիտ իսէ
խէճիլ էթմէզ. Էզիրա պիզէ
վէրիլէն Բուհ իւլ Գուտսըն
վասըթասըյէ Ալլահըն մու-
հապլէթի գալպլէրիմիլէ
տէօքիւլմիւլ տիր: (6) Չիւնքի

Ե. Եա. 1. 12: — Բ. Ֆիլի. 1. 20: —
2 Գոր. 1. 22: Ղալ. 4. 6: Էֆ. 1. 13, 14:

էտէրլէր: Պունուն սէպլպի պին
նէֆա մուգայագալար, Եախոտ մու-
գայագալարըն կէօյա կիւնահա քէ-
ֆարէթ իթիպար օլտըղը տէյիլ,
(չիւնքի մուգայագալարըն կիւնա-
հա քէֆարէթ օլմասը մուհալ-
գապիլինտէն տիր) անճագ չէք-
տիքլէրի էլէմէրին Քրիստոս ի-
չիւն, Եախոտ անըն իրատէթիլ-
լէ օլտըղը, Խրիսթիլանլար տահա
մուգատէս վէ տահա մէնֆա-
՛աթլը գաթլար օլարա տէյիլ,
թա՛եին օլունմուլ խիլի տիր:

Ա. Ե. 4: « Թէճըրպէ » էլէմէ-
րէ թէհամմիւլ էտէն գաթ թէճ-
րիւպլէքէար օլուր: — « Իւմիտ »
Մուգայագալար իչիւնտէ թէճըրպէ ի-
լէ Ալլահըն լութֆընըն գուվլէ-
թինէ վագըթ օլան ատէմ, օլ-
լութֆա տախիմա նաիլ օլմագ ի-
չիւն պէրրագ պիր իւմիտէ մալիք
օլուր:

Ա. Ե. 5: Պու իւմիտ ալտաթմուլ,
Եախոտ խէճիլ էթմէզ. (Մէզ. 22.
4, 5 այէթլէրինէ միւրահա՛աթ օ-
լունա) Պէյլէ իւմիտի օլան ա-
տէմ էմէլ էթտիլի հէր նէ իսէ, անը
գապուլ էտէճէյինի հագիլաթէն
պիլիլ, չիւնքի պիր վուռնարտան
ճէրեան էտէն սու միսիլիւ Բուհ
տէրունինտէ ճարի օլուլ, Ալլահա
տօղրու մուհապլէթ հասըլ էտէր:

Ա. Ե. 6: « Պիզ տահա զա՛իֆ հալ-
տէ իքէն » Եա՛նի, քէնտիլիլի

պիզ տահա զա՛իֆ հալտէ ի-
քէն, Երիստոս վագթընտա
ֆասըղլար իչիւն ֆէտա ի ճան
էթտի: (7) Չիրա սալիհ քիմ-
սէ իչիւն ֆէտա ի ճան էտէն
նաաիր պուլունուր. լաքին
քէրիմ պիր ատէմ իչիւն պէլ-
քի պիր քիմսէ ֆէտա ի ճան
էթմէյէ ճէսարէթ էտէր:

— Է. Պ. 8: Պ. 4. 25:

խէլաս էթմէք իչիւն պիզ պի չարէ
իքէն. — « Վագթընտա » Ղալ. 4. 4:
Օլ վագըթ (1) Փէյլապլէրլէր վա-
սըթասըյէ էվլէտէն խապլէ վէ-
րիլիլ վագըթ իտի (Թէք. 49. 10:
Տան. 9. 24—27), Եախոտ (2) պէ-
նի պէլէրին խէլասը իչիւն իթթի-
լապ օլունան չարէլէրին զայր ը
քէաֆի օլտըղը պա՛տ էլ թաա-
գիլաթ աչիքէար օլտըղը, վէ
Քրիստոսըն գուհուրինտէն տօլայը
էվլէլէրի թէտպիրաթ ը տինլէ ի-
լէ օլան ճէմիլի միւրթաղի թէտա-
րիքէաթ քէմալէ կէլիլ իտիլի
վագըթ իտի, Եախոտ (5) օլ վա-
գըթ թէպլիլ ի պէշարէթ իչիւն
էն միւնասիլ վագըթ իտի,
չիւնքի Բօմա տէվլէթինին իտա-
րէսի թահթընտա պիլիլն ա-
լէմ հալ ը աապիլտէ օլուլ, ա-
լէմին լիսանը տախի սայքի պիր,
Եա՛նի Եոհաննի լիսանը օլտըղը
ճիհէթլէ, թէպլիլ ի պէշարէթ ի-
չիւն չօք սուհուլթ վար իտի:

Ա. Ե. 7, 8: « Սալիհ » Եա՛նի,
քէնտիլնտէն հագգ լուզրէ թալէպ
օլունան շէյլէրի իճրա էտէն ատէմ:
— « Քէրիմ պիր ատէմ » Եա՛նի,
հագգըն մաթլուլընտան զիյատէ
իճրա էտէն, վէ Եալընըղ սալիհ
օլմայըղ հէմ տախի քէրէմքէա-
նի օլան ատէմ: Պէյլէ պիր քի-
մէսնէյէ պէտէլ Եախոտ անըն
Եէրինէ էօլմէք մուհապլէթին
ֆէվէ էլ աաթ պիր նիլանէսի

(8) Ամմա պիղ տահա կիւնահ-
քեարլար իքէն, Գրիստոսըն
պիղիմ իչիւն ֆէտա ի ճան
էթմէսիլէ, Ալլահ պիղէ օ-
լան քէնտի մուհապպէթինի

Եւր. 15. 43: 1 Պետ. 3. 18: 1 Եւր. 3. 16: 4. 9, 10: — Ե. Պ. 3. 25: Էֆ. 2.

տիր. Փաղաթ Գրիստոս Փաղաթ-
լար վէ քէնտի տիւղմէնլէրի իչիւն
էօլտիւ: Եւր. 15. 43: Գրիստո-
սըն մուհապպէթին ֆէտէր Ուլա-
հըն մուհապպէթինի տախի սլէ-
յան էյլէտի, Եւր. 1. 18: 5. 16:
1 Եւր. 4. 10:

Այ. 9—11: Գրիստոսըն պիղիմ
իչիւն իճրա էյլէտիլի շէյլէրին
քեաֆֆէսի, անըն հագգըմըդ-
տա տահա իճրա էտէճէյի նէս-
նէլէրին սահիւն փէյի տիր: Պիղէ
օլան մուհապպէթինտէն նաչի էօ-
լիւմիւ իսթիլար էտէն գուտրէթ-
քեանի վէ իլ էլ էսլէտ հայյ օլան
իլէլասքեարտան տահա նէլէր մէյ-
մուլ էտէմէյիլ: Գրիստոս քէն-
տի էօլիւմիւ վասթմասըյլէ պիղի
Ալլահ իլէ սուլէ էտիւլ քէնտինէ
միրաս էտինմիլ տիր: Շիմտի իսէ
հայաթտա օլուլ, ճէճէնէմտէն
վէ ճէմի ի 'ուգուպէթտէն մութ-
լագա պիղի խէլաս էտէճէք տիր:
Եւր. 14. 19: 1 Պետ. 1. 5: «Ալ-
լահ իլէ իֆթիլտար էտէրիլ:»
Պիղէ քէնթ օլունան սըֆաթ Ուլ-
լահտան, վէ Ալլահըն պիղէ էթ-
տիլի վէ էտէճէյի ճէմիի նէսնէ-
լէրտէն սօլայը իֆթիլտար էտէ-
րիլ: Թէճտիտ ի գալլէ մալիք
օլմայան կիւնահքեար Ալլահա
գարլը սէյլէնմէքտէ տիր: Փաղաթ
հագիլի խրիսթիյան Ալլահա թա-
ղիմ էտիւլ անտէ մէսրուր օլուր:

Պալատէքի 1—11 այլթլէրտէ
րէսուլըն թա'լիմի գալլ սէլամէ-
թի վէ մէսէրրէթինէ էսասը գա-
վի տիր: Պիղ տիւղմէն վէ 'ասի
վէ քիւլլէն նալայըդ իքէն,

իզհար էտէր: (9) Եիմտի անըն
գանըյլէ շիմտի թէպրի օ-
լունտըղմըլ թագտիրտէ, նէ
գատար զիյատէ անըն վասթ-
թասըյլէ զաղապտան խէլաս

13: Իսր. 9. 14: 1 Եւր. 1. 7: — Ե. Պ. 1. 18: 1 Սէլ. 1. 10:

Հագգ Թէ'ալա իրատէ ի 'ալիլէ վէ
մուհապպէթ ի պի նիհայէսի իլէ
Գրիստոսը պիղիմ իչիւն էօլիւմէ
թէսլիմ էթտի Պիղ, Ալլահըն 'ա-
տուլէրի, Գրիստոսըն էօլիւմիլէ
Ալլահ իլէ պարըշըրըդ, Ալլահ
պիղի հիւքմ էթմէյէ հաքիմ տէ-
յիլ, անճագ ֆէտէր ի մուհիպպի-
միլ վէ տօսթըմըլ օլուր, պիղ
տախի Բուհ իլ գուտսըն թէէսի-
րիլէ Ալլահա սէվիլիւլ վէ միւ-
թի' էվլատ օլուրըդ, Պապ 8. 15—
17 այլթլէրէ միւրաճա'աթ օլու-
նա: Պիղ անճագ Գրիստոս ի-
ման էթմէքլէ, Եանի անը իւմի-
տիլիլէ Եալլըդ էսաս մագա-
մընտա, վէ իլէլասքեարա միւհ-
թաճ պուլունտըղմըլ հէր խու-
սուլարտա պիղիմ իչիւն իլէլաս-
քեար մագալմընտա գապուլ էթ-
մէքլէ 'ինտ Ալլահ թէպրի օլու-
նուրըդ: Պիղ Ալլահա տիւղմէն
օլտըղմըլ թագտիրտէ, Գրիս-
տոս պիղի Ալլահ իլէ սուլէ էթ-
մէք իչիւն էօլտիւ, վէ շիմտի, միւ-
սալէհէ օլտըղմըլ հալտէ, հէր
նէվ ի'անէ վէ հիւմէթ վէ նի'մէթ ի
լաղմէ իլէ պիղի թէպրիք էյլէ-
մէյէ հաղըր տըր: Պիլլէ օլտըղը
հալտէ Գրիստոսըն սատագաթ
վէ մուհապպէթի նէ գատար սա-
հիւ իսէ, խէլասըմըլ տախի օլ
գատար էմին տիր: Գրիստոսըն
վասթմասըյլէ 'ինտ Ալլահ քեամի-
լէն հիւն ի գապուլէ շայան դը-
լընմըրըդ, իլէլասըմըլ Գրիստոս
իման էթմէմիլլէ, Եախտ անը պիղէ
իլէլասքեար գապուլ էթմէմիլլէ
միւրաթ պուլունտըղմընտան, հէր
վէճէլէ էմին տիր: Լաքին էյլէր

պուլաճաղըլ: (10) Էյլրա էյլէր
տիւղմէն իքէն օլլընըն էօլիւ-
միւ վասթթասըյլէ Ալլահ ի-
լէ սուլէ օլտուդ իսէ, սուլէ

1 Պ. 8. 32: — Ե. 2 Գոր. 5. 18, 19: Էֆ. 2. 16: Գոլ. 4. 20, 21:

պիր կէօնա ա'մալը խայրիլէմիլ
վէ իլյապէթքեարլըղմըլ Եա-
խտ թէվալէքեարլըղմըլ մէր-
պուլ պուլունմըլ օլտա խոի,
էմին օլմաղ խոի, չիւնքի պու
էյլէր թէպրի վէ թախիս օլուն-
մամըլ հէր հալտէ իգթիլա-
լը օլտալար խոի, սէլամէթ վէ
մէսէրրէթ ի սահիւնէն նալմըլ մալիք
օլա պիլիւր իտիք: Նիլէթլէրիմիլլէ
մուգատտէս, ա'մալը խայրիլէ
վէ իլյաղաթըմըլ տախի քեաֆի
օլուլ օլմատըղմըն տախի չիւլ-
հէմիլ օլաճագ խոի: Սատագա վէ-
րիւլ տուհ էթտիլքտէն վէ հէր նէվ'
իլյաղաթա թէհամիլլէ էյլէտիք-
տէն սօնկրա, Գիմ պիլիւր իճրա
էթտիլիլ վէ ա'մալը խայրիլէ
քեաֆի մի խոի, Եախտ նիլէթ-
լէրիմիլլէ լայըլ վէճէ իւլլէ խա-
լիս մի խոիլէր տէյիւ չիւլհէ էթ-
մէյէ մէճպուր օլաճագ խոիք: Էյլէր,
պա'ղըլարըն զանը իւլլէրէ կիւնահ-
լարըմըլլէն էթէլէրի Գրիստոսըն
գանը իլէ քեամիլլէն փալէնմէտի-
լինտէն, ա'րաֆ (աւարան) ճէգա-
սընա մուսթահագգ օլմամըլլայըմ
կէլէճէք իսէ, օլ ճէգանըն նէ տէ-
րէճէ շէտիտ օլաճաղընը վէ նէ
գատար սիւրէճէյիլի քիմ պիլլէ
պիլիւր: Կիւնահլարընըն էսէրին-
տէն թէքմիլլէն գուրթուլագ ի-
չիւն, ա'րաֆ աթէլլինտէն պաղա-
ջարէ օլմատըղմըն ինանան առէ-
մին նէ սէլամէթի վէ նէ ֆէրահլը-
լը օլա պիլիւր: Գրիստոս իման
էտիւլ ա'մալը իլյաղաթ վէ թէվ-
պէ վէ չօդ տուլար էյլէ-
տիքտէն, վէ կէօլ Եալը սէլ-
լէրի տէօքլէք քիլիսէ խատէմէ-
լէրի վէ այլիլլէրին ի'թա էտէ

օլտըղտան սօնկրա նէ գատար
զիյատէ նանըն հայաթըյլէ
խէլաս պուլաճաղըլ: (11) Վէ
Եալլըլ պուլ տէյիլ, Փաղաթ

— 3 Եւր. 5. 26: 14. 19: 2 Գոր. 4. 10, 11:

պիլիլլէ քիւլլի մէնաֆի'է հիսսէ-
մէնա օլտըղտան սօնկրա, պիւն-
լէրճէ Եախտ օնպիլլէրճէ սէնէ-
լէր ա'րաֆ ճէգալարընմ տախի
մի մուսթահագգ օլաճաղըմ, էյ
վալս, սէֆիլ իւմտ: Պունլար-
տան գաթ' ի նաղար, էօլտիլքտէն
սօնկրա ճէնէթէ գապուլ Եախտ
ճէճէնէմէ իլլա օլունաճաղըմը-
լըն մէսէլէսի ա'մալըմըլլէ լիյա-
գաթընա կէօրէ այլըրտ օլունաճագ
իսէ, արթըլ խէլաս օլմաղա նէ
իւմտիլիլլէ գալըր, չիւնքի էն էյի
ա'մալըմըլ գաթէն քեամիլ վէ կիւ-
նահտան պիլի օլմատըղմընտան,
մաղֆիլլէթ միւլթաճ տըր: Տիւն-
Եատա էն սալիւլ առէմ Ալլահըն
մուգատտէս վէ միւլքէմիլլէ շէրի'ա-
թը իւլլէր հիւքմ օլունտըլը հալ-
տէ մահքիւմ օլուր, Լաքին Գրիս-
տոսը իման իլէ գապուլ էթտիլի-
միլ հալտէ շէրիաթըն լա'նէթի ա-
նըն վասթթասըյլէ իւլլէրիմիլլէ
տէֆ' օլուր, նօգասնըմըլ տախի
Գրիստոս հիւրմէթէն պիղէ 'աֆվ
օլունուր: «Էյի 'ամիլլէրտէ սապր
ու տէվամ իլէ մէճու ու 'իզգէթ
վէ լայէմիլլէլլէ թալիւլ օլուն-
լարա» (2. 7) վաղը ա' հայաթը
էպէտիլլէ վա'տ օլունմուլ տըր,
Եէվմը մահլէրտէ տախի հէր
քէս 'ամիլլէրինէ կէօրէ նալիլ
միւլքեաթաթ Եա միւլաղաթ օլա-
ճագ իսէ տէ (2. 6), սալիւլ առէմ
վա'տ օլունան միւլքեաթաթը քէն-
տի լիյաղաթընտան տէյիլ 'ինայէթ
թալիլլէլլէ գապուլ էտիւլ, շէհիտ
պիլլէ օլտա, քէնտի գանըյլէ տէյիլ,
անճագ Գրիստոսըն գանըյլէ խէլաս
պուլաճագ տըր: Վահ. 7. 14: Պի-
նտէն 'ալէյս սէլամէթ վէ մէսէր-

չիմտի սէպէպ ի սուհըմըզ օ-
լան Բապարմըզ Յիսուս Քրիս-

տոսըն վառըթասըյլէ ՆԱԼԼԱՆ
իլէ իֆթիխար էտէրիզ :

ՆՊ. 2. 17:3. 29, 30:

ըէթ ի քեամիլէ անճադ ինճիլթա-
րիզիլէ թէպիլը օլունան խէլասըն

ուսուլը հագիգէսինի անկլայըպ
գապուլէ էթմէքտէն հասըլ օլուր :

ՖԱՍԼ Ը ԽԱՄԻՍ

Ալլահըն ինայէքիինն դանի մէվիպէլէրի Ասէմին քէնապուզը
սէպէպիլէ պէճէրէ սիրայէք էսէն կիւնահըն միւսիպէքիինէն
դայէք էֆգուն սը

ՊԱՊ 5. 12—21

(12) Դիմտի նիճէ քի պիր ա-
ճ թէք. 3. 6: 1 Գօր. 15. 21:

Մէզէթ Կէթիլէրի պահ օլունան
ճէֆապըն ինէլասաը

Սուլէ վէ Ալլահա օղուլ օլմագըլըզ
պէնի պէշէրին քեաֆիէսինէ թէք-
լիֆ օլունմուշ տըր, եա'նի քեաֆ-
ֆէ ի նասա հէման օղարթ իլէ ի'թա
օլունուր, կիւնահըն աֆէթլէրի
իլք Ստէմին սէպէպիլէ ճիւմէսի
իւզէրինէ կէլտիլի միսիլիւ, Քրիս-
տոսըն քէֆարէթի վառըթասըյլէ
Ատէմին կիւնահընտան (այ. 12—
19) վէ անըն նէպիլին քեաֆիէ ի
կիւնահընտան հասըլ օլմուշ վէ
օլաճագ հալաթը պէլլէյէտէն զի-
յատէ քէսիր վէ 'ազիմ' վէ զի գըյ-
մէթ վէ վասի' վէ իճրասը մու-
հագգագ պէրէքէթլէր թէհէլլէ
օլունուր: Այ. 20, 21.

Պու պէթլէրտէ թէֆսիրի միւշ-
քիլ պա'զը իպարէլէր վար իսէ
տէ, րէսուլ Մէսիհին վառըթա-
սըյլէ օլան ինէլասըն մուհագ-
գագ վէ 'ազիմ' վէ վասի' իտիլինի
պիր թարըլը 'աճիլ իլէ իզահ
էտէր :

տէմին վառըթասըյլէ տիւն-

Թէֆէր

Պու պէթլէր պա'զը ճիւմէթլէ
դայէթ միւշքիլ, վէ չիւպէսիլ
Պեարոս րէսուլըն 2 Պեա. 3. 15,
16 պէթլէրտէ իշ'ար էթտիլի «կիւճ
անկլաշըլը» չէյլէրտէն պիրի տիր
Ֆապաթ պու պէթլէրին պաշլը-
ճա մագսէտի վէ 'ուսուլի մէ'ա-
լը վազիւ տիր, րէսուլ պուրա-
տա պա'զը վուգու'աթլար, եա'նի
պէնի պէշէրին կիւնահա միւպթէ-
լա օլմասընըն նէ վէճէլէ զուհուր
էթտիլինի, նէ գատար 'ուսուլի
օլտըղընը վէ անըն հէյպէթլի նէ-
թիճէսի նէ օլտըղընը իմա էտէր :
Պու վուգու'աթլար, հէր նէ գա-
տար անլէրին մա'նասը կիւճ իսէ,
ինքեար օլունամագլար : րէսուլ
կիւնահընտան ինէլասընըն
մէնպա'լը վէ թէրթիպաթը վէ
վիւս'աթը պապընտան ինճիլի չէ-
րիֆտէ պէյան օլունան պա'զը
խուսուսաթտան տախի պահա է-
տէր : Պու վուգու'աթլարտան
տըլայը մու'ալլիլէր պէյնինտէ

եայա կիւնահ, վէ 'կիւնահըն
վառըթասըյլէ էօլիւմ կիրտի

Դ թէք. 2. 17: 7. 6. 23: 1 Գօր. 15. 21:

իսէ, պու վէճէլէ տախի' ճիւմ-
լէսի կիւնահ իշլէտիլէրինտէն,

զուհուր էտէն մէսէլլէրի թէֆ-
թիլ էթմէք, եախոտ հէր 'ասրտէ
րուհանիճէ « ճահիլ վէ սէպաթ-
սըզ » ատէմէրին էյլէտիլի ի'թի-
րազաթ 'ալէյհինէ րէսուլըն քէ-
լամլարընը վիգայէ էթմէք միւ-
ֆէսիրէ րաճի տէյիլ տիր, Միւ-
ֆէսիրէ րաճի օլան մահգա րէ-
սուլըն քէլամլարընը մա'նասընը
թէվիլի էթմէք օլուպ, պիլ տա-
խի դայէթ մուսթասար թարըլ ի-
լէ պուսուլն իճրասընա սայ' էտէ-
ճէյիլ :

Այ. 12. « Իմտի » Եէնի պիր
քէլիմէ իլէ րէսուլ Քրիստո-
սըն վառըթասըյլէ օլան ինէլասըն
ա'լալըղընը կէօսթէրիլ — « Նի-
ճէ քի : » Պու քէլիմէնին մուգա-
պիլի 18ինճի պէթտէ պուլունան
պա' խաֆէրիլ լաֆղարը օլուպ,
15—17 պէթլէրէ գատար օլան
սէօզլէր ճիւմէլ ի միւթէրիլէ ի-
թիպար օլունա պիլիլ, Իմտի
պիւթիւն քէլամը չու սուրէթտէ
օգուլա պիլիլիլ, եա'նի « Նէճէ քի
պիր ատէմին վառըթասըյլէ տիւն-
եայա կիւնահ կիրտի, վէ անըն
նէթիճէսի օլարագ էօլիւմ ճէմի'ի
նասա կէլտի, պէշլէճէ պիրինին
սալաշը վառըթասըյլէ տախի
ճիւմէլ ատէմէրէ մէվիլպէ ի հա-
յաթ օլտու : » — « Պիր ատէ-
մին » իլք ատէմին (այ. 14) Ֆիլ
վազը' էվլէլա կիւնահ իշլէյէն
Հալվա իտի, Փապաթ րէսուլ,
Ինասն ճիւմէրին իֆսատ էտէն
կիւնահ Ատէմ' վառըթասըյլէ
տիւնեայա կիրտի, տէյօր. զիրա
պէնի պէշէրին պաշը Ատէմ' ի'թի-
պար օլունուր : 1 թիւ. 2. 15, 14.
1 Գօր. 11. 3. Փապիլ րէսուլ
Քրիստոսը Ատէմ' իլէ մուգայէսէ
էտէր իսէ տէ, Մէրեհմի Հալվա
իլէ մուգայէսէ էթմէք, Բօմա

քիլիսէսի Մէրեհմէ հատաշն ա-
շըրը րի'պէթ էյլէմէք մագսէտիլէ
պու սօն մուգայէսէյէ ճէսարէթ
էտէր : ճէսէտ ճիւմէթիլէ Մէր-
եհմ' Քրիստոսըն վալիտէսի օլտը-
ղընտան անա իրիսթիյանլարըն
մէնպա'լը նէճաթը կիպի ի'թիպար
էթմէք Քիթապը չէրիֆէ մու-
ղայիլ տիր : Մէրեհմ' « պէյն էն
նիսա միւսարէք » տիր, Լուգ. 1.
42: Լաքին Քրիստոսըն իճրա էյ-
լէտիլի ինէլա իշինտէ անըն պիր
վէճէլէ 'ալագասը Եօգ իտի 1 թիւ.
2. 5. — « Կիւնահ » Եա'նի խաթա,
իթա'աթսըլըզ, Պ. 4. 15. 1 Եուհ.
3. 4. Պու լուգէթ կիւնահլը 'ա-
մէլլէրին վէ կիւնահլը արգուլա-
րըն ճիւմէսինի շամիլ տիր,
պուլարըն քեաֆիէսի չէրի'աթը
թէճապուլէ էթմէքլը տիր, ճիւմէլ
կիւնահըն ապը հէման պիր տիր—
« Տիւնեայա » Ատէմէր արաղընա
տէմէք տիր : Այ. 18. — « Կիւ-
նահըն վառըթասըյլէ » էօլիւմ
կիւնահըն նէթիճէսի տիր : —
« էօլիւմ » Եա'նի ճէսէտին էօ-
լիւմիւ տէմէք տիր, իլմ' ի թա-
պագաթ իւլ արգ միւսիպիւնճէ ա-
տէմ' եարատըլմագտան էվլէլ հօյ-
վանաթ էօլիւմէ միւսթէլա իտի :
Լաքին ատէմ' էօլիւմէն պէրի օ-
լարագ խալք օլունմուշ իտի : Ա-
նա խապէր վէրիլտի քի էյէր
կիւնահ իշլէրտէ էօլէճէք տիր,
եա'նի հայվանաթտա միւշահտէ
օլունան էօլիւմէ տիւշար օլաճագ
տըր : Հալ պու քի պէնի ատէմ' ճէ-
սէտ էօլիւմիւնէ միւսթէլա օլտը-
ղընտա, պէնի պէշէրին կիւնահ-
քեար օլտըղը սէպէպտէն միւս-
թէլա օլտըղը մարաղ վէ գապա
վէ խայլի էվլէթլէր իլէ մուսի-
պէթլէրէ կիրիֆթար օլտու, Հէմ'
տախի Էմրաղը քալապէլէ վէ

էօլիւմ ճէմի՝ նստա կէշտի :
(13) Զիրա շէրի՝ աթատէք տիւն-

եատա կիւնահ վար իտի ,
փաղաթ շէրի՝ աթ եօլ իքէն-

յ Պ. 4. 15: 1 եռն. 3. 4:

հալաւս քաղիւնէ իլէ բուհանի էօ-
լիւմէ տիւնար օլտու : Պու բու-
հանի էօլիւմ քիւլիլէն մահվ օլմադ
տէյիլ , անճագ ճէհալէթ , զուլ-
մէթ վէ պի նիհայէ՝ ուգուպէթ
տիր , պու տախի ֆէսատ , զամիր
թէքտիրի , գաթ՝ ք իւմիտ , վէ
Ալլահըն հէմ տախի փաք վէ մու-
գատաէս մախլուգաթըն ին-
տինտէ մէքուհ օլմագտան ի-
պարէթ տիր : էօլիւմ , կիւնահըն
ճէգասը կիպի կէլտիլիտէ , խայ-
ըն վէ հայաթ ու սա՛ատէթ ի է-
պէտիլէնին մուղայիր տիր Պ. 6.
23, թէս. 50. 15: եռն. 15. 24, 8.
51. 11. 26, Հէգ. 18. 28, Պու
պէշիննի պապաւ հայաթ վէ էօ-
լիւմ պիրի պիրիլէ թաթօլիգ
օլունտըգտա , էօլիւմ Լաֆգը պու
ֆիքրաէ իսթիմալ օլունմուշ տըր :
Ա. յ. 17, 21. — « Պու վէ ճէլէ տախի՝
ճիւմէսի կիւնահ իլէլտիլէրինտէն ,
էօլիւմ ճէմի՝ նստա կէշտի : »
Եռնանի ճէնին լուղէթ պէ լուղէթ
թէքճիւմէսի շէյլէ տիր , եա՛նի
Պու վէ ճէլէ տախի էօլիւմ ճէմի՝
նստա կէշտի , շէ-սէ շէ-սէ ին-
նահ էլէլտէլէ : Զէ-սէ թէքճիւմէ
օլունան Եռնանի լուղէթ Քի-
թապ ք շէրիֆին Վուլկաթա միւ-
սէմիս Լաթին թէքճիւմէսինտէ ին
զսօ , եա՛նի անտէ եախօտ անըն ի-
լէ թէքճիւմէ օլունմուշ տըր : Օգոս-
տինտա պու լուղէթ ի էյլէ թէքֆիր
էյլէտի , հէմ տախի օլ վէ ճէլէ
թա՛լիւմ էյլէտի , եա՛նի քեաֆֆէ ի
պէնի պէշէր անըն իլէ , եա՛նի
Ատէմ իլէ եէքգաթ կիպի կիւ-
նահ իլէտի : Ֆաղաթ շիմտի
լիսան ք Եռնանիտէ մահիր օլան-
լարըն ճիւմէսի Եռնանի լուղէ-
թին տողու թէքճիւմէսի շէ-սէ
տիր տէյիլ պիլ իթթիֆաք շէ-
հատէթ էտէրլէր : էօլիւմիւն՝ ու-
մուսի օլտըղըն սէպէպի կիւ-

նահըն՝ ումուսի օլմասը տըր : Պէնի
պէշէրին՝ ալ էլ՝ ումուսի կիւնահ-
քեաթ օլմասը տախի Ատէմ իլէ
իրթիպաթը օլտըղընտան տըր :
Քէօթիլիլիւն սէր շէլմէսինի էվ-
վէլա Ատէմ աշտը , անըն տախի հէյ-
պէթիլ սէլլէրի Ատէմին քեաֆ-
ֆէ ի նէպլինի միւսթէգրաք էյլէ-
տի : Ատէմ քէնտիլի նէվ ի պէ-
շէր աղահընըն քէօքիւ տիր , վէ
պու աղահըն տալլարընըն ճիւմ-
լէսի քէօթիլ վէ աճը սէմէրէ
հուսուլա կէթիրտիլէր : Թաիֆէ-
լէրտէն օլան գատիւմ ֆիլօսօֆ-
լարըն էքսէրիսի տալլարըն ճիւմ-
լէսինին քէօթիլ օլտըղըն իգրար
էթալիլէր , էրպապ ք թէքճիւմէսի
վէ միւթալա՛ա տախի հէման
պուհու թաստըգ էտէրլէր : Քեաֆ-
ֆէ ի պէնի պէշէրին՝ ալ էլ՝ ու-
մուսի կիւնահ քեաթ օլտըղընըն սէ-
պէպի պու տըր քի , իլք Ատէ-
մին կիւնահա տիւնմէսիլէ ճէմի՝ ի
նստա տալլարտան գէհրէնտի Պու-
նու Քիթապ ք շէրիֆտէն էյրէ-
նիրիլ , աղըլ տախի պուհու
պէյլէ օլտըղըն թաստըգ էտէր :
Ֆաղաթ Ատէմին իրթիտաւըն-
տան հասըլ օլան նէթիճէնին ա-
խէրէ նասըլ սիրայէթ էտէր օլ-
տըղը պիր սըրր տըր , վէ պուհու
անճագ պիլիւմ իտրաք ֆէհմ էտէ
պիրիլ , վէ Ատէմին կիւնահընըն
նէթիճէսինին ախէրլէրէ սիրայէթ
էյլէմէսի քէրէմ վէ բահմ վէ մու-
հապալէթ մէնպա՛ը օլան Ալլահըն
սըֆաթլարընա նասըլ մուվաֆըգ
կէլէ պիլէճէյի անճագ հայաթ ք
էպէտիլէնին տահա ալա նուրըլ-
լէ քէշֆ օլունա պիրիլ :
Ա. յ. 15: 15—17 այէթլէր պու
պահատա պիր ճիւմէ ի միւթէրի-
ղէ կիպի իթիպար օլունմալը տըր :
12 իննի այէթի 18 իննի այէթ իլէ

կիւնահ՝ ատա օլունմալ .
(14) վէ Լաքին օլ կէլէճէք
ղաթըն՝ նիւմուհէսի օլան Ա-
տէմին թէճալուղընա միւ-

՝ 1 Գօր. 15. 21, 22, 45:

րալթ օլունմուշ կիպի օգուլուպ
տա 15—17 այէթլէրէ գատար օլան
այէթլէրի այրը պիր պէնտ կիպի
օգուլաճագ օլուր իտէք , բէսուլըն
էֆքեարընըն պիրի պիրի իլէ օլան
ալաղասը տահա էյի անկաշըլըր :
« Եթիլաթաթէք » Եա՛նի Մու-
սանըն գէմանընտէկին Ա. յ. 14.
Ատէմտէն Մուսա վաղթընտէք
տիւնեատա կիւնահ վար իտի . Փա-
ղաթ մատէմ քի կիւնահ Ալլահըն
շէրի՛աթընտան թէճալուղ էթ-
մէլիլէ տիր (Պ. 4. 15) , շէրի՛աթ
պուլունմաւըղը եէրտէ կիւնահ
տախի պուլունմալ : Պինտէն՝ ա-
լէյի Մուսա վասըթաւըլլէ շէրի-
աթ վէրիլմէպտէն էվվէլ ատէմ-
լէրտէն իթա՛աթ թալէպ էտէն
պիր շէրի՛աթ մէվնուտ օլտըղը
վապիհ տիր :
Ա. յ. 14 : Ատէմտէն Մուսայա
վարճայատէք քեաֆֆէ ի նասըն
ալ էլ՝ ումուսի վէֆաթ էթմէսին-
տէն անլէրին՝ ումուսի կիւնահ-
քեաթ օլտըղը իսպաթ օլունուր :
էօլիւմ Ատէմ միսիլիւ կիւնահ
իլլէմէյէնլէր , եա՛նի Ատէմ վէրի-
լէն մախսուս թէնպիլի կիպի թէն-
պիլի՛ալէյի կիւնահ իլլէմէյէն-
լէր իլլէրինէ տախի թէսալուլթ
էյլէտի իմտի աշիքեար տըր քի ,
թաիֆէլէրէ Քիթապ ք շէրիֆ իթա
օլունմաւը իտէ տէ , անլէր գալպ-
լէրինտէ եաղըլմըլ օլան շէրի՛աթ
ալլէյիլտէ կիւնահ իլլէրլէր ի-
տի (Պ. 2. 15) . քէգալիլէ Ատէմ-
տէն Մուսայատէք օլան ատէմլէ-
րին պիր շէրի՛աթը վար իտի քի
անըն՝ ալլէյիլէ կիւնահ իլլէյէ-
րէք կիւնահ քեաթ օլունուր : Պէնի
պէշէր Ատէմտէն Մուսայատէք
քէնտի կիւնահլարը իլլէն տէյիլ ,

շապիհ կիւնահ իլլէմէյէնլէ-
րին իլլէրինէ տախի՝ Ատէմ-
տէն Մուսայա վարընճայատէք
էօլիւմ սալթանաթ էթտի :

անճագ պիր տիւրին , եա՛նի Ատէ-
մին կիւնահընտան տօլոյը կիւ-
նահ քեաթ ատա օլունարաք էօլ-
տիւլէր տէյիլ օլան իթիլատ
Փալլօսըն քէլամլարընա մուղայիր
տիր : Քիթապ ք շէրիֆին , թու-
ֆան վէ Սատուա ու Ղամօրա
խարապիլէթինին վաղը՛ալարը
խուսուսընտա Ալլահըն հիւքմիլ-
րինին սէպէպլէրինի պէյան էտէն
քէլամլարընա տախի մուղայիր
տիր , վէ Քիթապ ք շէրիֆ միւ-
ճիպիննէ Ալլահըն քէնտի մախ-
լուգաթըլլէ միւտալիւմ մու՛ամլէլ
էյլէտիլ մէպտէլէրէ տախի մու-
ղայիր տիր : Հէգ. 18. 2—20 ա-
յէթլէրէ միւրաճա՛աթ օլունա :
Պու բէսալէնին էվվէլէր պապա-
րընտա բէսուլըն պահսը չու իտի ,
եա՛նի քեաֆֆէ ի նստ գաթէն
շէրի՛աթը թէճալուղ էթմէլլէրլէլ
կիւնահ քեաթ տըր . շէրի՛աթ ք
Մուսալլիլէ թալթընտա օլան Եէ-
հուտիլէր օլ շէրի՛աթըն մաթլու-
պաթընը իհմալ էտէրէք , վէ օլ
շէրի՛աթա մալիք օլմայան թաի-
ֆէլէր տախի գալպլէրինտէ եա-
ղըլմըլ օլան շէրի՛աթա միւ-
թի՛ պուլունմայարաք կիւնահ-
քեաթ իտիլէր : Քէգալիլէ բէ-
սուլ պուրատա հէման օլ նէվ
թէճալուղըն Մուսատան էվվէլ
ոմուսի օլմասընտան թաստըգ է-
տէր , վէ պու վէճէլէ 4 կիւնահ պա-
պըն 15 այէթլիտէն պիթ թապի՛
զուհուրա կէլէն չու սուալա , եա՛-
նի պէնի պէշէր պիւա շէրի՛աթ
կիւնահ իլլէյիլ հէլաք օլա պիլիւր
մի՛ սուալընա ճէվապ վէրիւր :
Միւֆէսսիրլէր վէ տին մու՛ալ-
լիմէրլիտէն պա՛ղըլարը , « կիւ-

(15) Լաքին մա'սիյէթ հասըլ ի-սէ' մէվէիպէ պէօլէ տէյիլ տիր. զիրա էյէր պիրինին մա'սիյէթիյէ նիչէլէր ֆէվթ օլ-

նահ իշէմէյէնէրին իւզէրինէ » քէլամընը ֆիլէն կիւնահ իշ-էմէյէ իսթիտատը օլմայան մա'սուսլար հազգընա անկլամըլար տըր : էյէր պու թէֆսիր տօղրու իսէ, նիչիւն րէսուլ եալընը Ա-տէմոն Մուսայա վարընճայատէք օլան գէմանը զիքը էտէր, չիւնքիէէր տէհրտէ մա'սուսլար էօլիւր : Պա-զըլար տա Մատէմ' քի մա'սուսլար էօլիւրէր, անլէր տախի կիւնահ-քեար տըր' տէրէր : Վազըմ մա'սուսլար էօլիւրէր, չիւնքի պիր կիւնահքեար նէսլ իլէ իրթիպաթ-լարը վար, վէ պու սէպէպ իլէ հայաթ ք ինսանիյէնին գալմանիյն վէ ազվալը թաալիյէսի թահ-թընտա տըրլար, վէ պէօլէճէ կիւնահը հուսուլա կէթիլէն ֆէ-սատա միւսլթէլա օլուրլար : Փա-գաթ պու պէթին մա'սուսլարա պիր միւնասիպէթի օլմատըղը ա-չիքեար տըր : — « Նիւմուհէսի : » Ատէմին վէ Քրիստոսըն ա'մա-լընա, վէ օլ 'ամէլէրին նէ-թիճէսինէ նադարէն, Ատէմ պու-րատա Քրիստոսըն նիւմուհէսի տէնիլի իսէ տէ, միւնասիյէթ վէճիլէ տէյիլ, անճադ մուղայէ-րէթ նիսպէթիյէ տիր : Միւմա-սիլթ շուրասընտա տըր, եա'նի իքի թարաֆտան 'ազլմ' նէթիճէ-լէր պիրի պիրինէ մուղայիր վէ մուսալիֆ թարիք իւզրէ իսէ տէ, պէնի պէշէր իւզէրինէ վուզու' պուլտուլար վէ տէվամ իւզրէ պուլմագտա տըր : Նէ Ատէմին զաթը Քրիստոսըն զաթընա միւ-մասիլ տիր, նէ տէ պիրինին վասը-թասըլէ իճրա օլունան 'ամէլ տի-կէրինին վասըթասըլէ իճրա օլուն-տըղը տէրէճէտէ տիր, չիւնքի Քրիս-տոսըն վասըթասըլէ իհսան օլու-

տուլար իսէ, տահա զիյատէ Ալլահըն 'ինայէթի վէ պիր ա-տէմին' եա'նի Յիսուս Քրիս-տոսըն 'ինայէթիյէ օլան 'ա-

նան մէվէիպէ կիւնահտան հասըլ օլան մուսիպէթէրտէն ֆէվզ էլ զայէ 'ազլմ' տիր : Հէմ տախի պի-րինին վասըթասըլէ թէպիր օ-լունանըն թարղը վէ տիկէրինին վասըթասըլէ օլան հիւքմիւն թարղը պիր կէօնա տէյիլ տիր : Յագաթ նիճէ քի պիրինին վա-սըթասըլէ կիւնահ վէ անըն ճէ-մի'ի 'աֆէթի, քէզալիք տիկէրի-նին վասըթասըլէ իսէլաա վէ անըն քեաֆֆէ ի իւմիտ վէ նի-մէթէրի տիւնեայա տախիլ օլ-տուլար : Իլք Ատէմ տիւնիւն, վէ կիւնահա վէ հէլաքա միւսլթէլա պէշէրիյէթին մէնպա'ը, վէ իքին-ճի Ատէմ (1 Գօր. 15. 45, 47) եէնի տօղուշ վէ իսէլաա նաիլ օլան պէշէրիյէթին Բէիսի մագա-մընտա տուրուր :

Ա.յ. 15 : « Լաքին մա'սիյէթ հա-սըլ իսէ' մէվէիպէ պէօլէ տէյիլ տիր : » Ատէմին կիւնահը վէ Քրիս-տոսըն մէվէիպէսինին սէմէրէլէ-րի պիր տէրէճէտէ տէյիլ, ան-ճադ մէվէիպէսինին սէմէրէսի դա-յէթ զիյատէ տիր : — « Նիչէլէր : » Եա'նի քեաֆֆէ ի նաս պիրինին մա'սիյէթի սէպէպիյէ էօլտիլէր : Բէսուլ անլէրին էօլմէլէրի օլ մա'սիյէթին նէթիճէսի օլտըղընը թէէքիտ էտէր : վէ պու սահիշ տիր Յագաթ րէսուլ մա'սիյէթին պէ-շէրին էօլիւմիւնէ նիճէ պա'իս օլտը-ղընը պէյանէթմէզ Բէսուլ Ալլահ-տան պախշ օլունան մէվէիպէ վէ նի'մէթէրին թէզայիլա էթտիյի-նի տախի թէէքիտ էտէր իսէ տէ, պու խուսուսըն տախի նէ վէճիլէ օլտըղընը պէյան էթմէզ : Բէսուլ եալընը շու ճէլիլ հագիգաթը իլան էտէր քի, մուսագաթ էօլիւմ վէ մուղայագալար տէֆ'

թիյէ չօղլար իւզէրինէ թէ-զայիլա էթտի : (16) Վէ 'ա-թիյէ կիւնահ էտէն պիր ֆէրտին սէպէպի իլէ օլան խէլ-յա միւմասիլ տէյիլ տիր : Վիւրա հիւքմ պիր հա'նիյէթէն մահքիւմիյէթ իչիւն օլտու, ամմա մէվէիպէ չօղ մա'սի-յէթիլէրտէն թէպիր իչիւն օլ-տու : (17) Զիրա էյէր պիրինին

չիշա' . 53. 11 : Մաթ. 20. 28 : 26. 28 :

օլունամըլ իսէ տէ, պէնի պէշէր Ատէմին վասըթասըլէ զայ' էյ-լէտիյինտէն զիյատէսինի Քրիստո-սըն վասըթասըլէ գազանըր : (Եուհ. 11. 25, 26 պէթէրէ միւրաճա'թ օլունա) Ֆիլէն կիւնահ իշէմէյէն չօճուղլար Ա-տէմին կիւնահընտան տօլայը տախի էօլիւմ թէհիլքէսինտէ պու-լունըլար իսէ տէ, Քրիստոսըն մէվէիպէսիյէ ֆէվզ էլ զայէ ֆաի-տէմէնտ օլուպ, ախրէթտէ իսէ-լաա նաիլ օլուրլար : Վազըմ ա-տէմէրտէն էքսէրիսի կիւնահա-րը իչիւն միւնագաթ օլուրլար, լա-քին իսէլաա թէհիլէ օլուպ, անը գապուլ էթմէք իսթէյէնլէրին քեաֆֆէսինէ իհսան օլունուր : վէ պին սէնէ միւնտէթին տէհը-լէրի (Վազ. 20. 4) միւրուր է-տիպ նէճաթ պուլանլարըն 'ատէ-տի թէքմիլ օլունտըլտա, նէ-ճաթ պուլանլարըն հէլաք օլան-լարտան զայէթ զիյատէ, վէ թախ-լիս վասըթասըլէ տիւնեայա ի-թա օլունան նի'մէթէրին զայէթ 'ազլմ' օլտըղը աչիքեար կէօրիւ-նէճէք տիր, չէյլէ քի անըն պէ-րէքէթէրի Ատէմին իրթիտատըն-տան հասըլ օլան մուսիպէթէր-տէն հատտըղ տէրէճէտէ էֆգալ օլտըղընտան տօլայը, մուգատ-տէս մէլաիքնին քեաֆֆէսի իսէ-լաա պուլանլար իլէ պէրապէր եէք ալազ համո ու սէնա էտիպ մէզ-բիւր 'ինայէթի թէմճիտ էտէճէք-

մա'սիյէթինտէն նաչի էօլիւմ պիրինին սէպէպիյէ սալթա-նալթ էթտի իսէ, նէ գատար զիյատէ 'ինայէթ վէ սալահ 'աթիյէսինին ֆէյլիլի ալան-լար պիրինին' եա'նի Յիսուս Քրիստոսըն վասըթասըլէ հայաթտա սալթանալթ էտէ-ճէքլէր տիր : (18) Իմտի պու թագալարտէ պիրինին մա'սի-

լէր տիր :

Ա.յ. 16 : Ի'թա օլունան նի'մէթ մա'սիյէթ ի քէսիրէյէ օլան 'աֆվ-լըք տըր : պէնի ատէմին տիւչար օլտըղը մուսիպէթ իսէ եալընը պիր տէֆ'ա զուհուր էտէն թէ-ճալուգտան վուգու' պուլմուլ տըր : « Պիր մա'սիյէթտէն : » Ատէմին պիր տէֆ'ա թէճալուգընն սէմէ-րէսի շու օլտու քի, չօղլար հիւքմէ տիւչար օլտուլար : Պէնի ատէմ' քէնտի կիւնահլարը իչիւն տէյիլ, անճադ մէզբիւր թէճալուգ իչիւն հիւքմ' օլունտուլար տէնիլմէմիլ տիր : Եինէ Ինճիլին, մա'լիւմ օլ-տըղը իւզրէ, ինսան թարա-ֆընտան թալէպ էթտիյի իման օլ-մագսըղըն « Մէվէիպէ չօղ մա'սիյէթէրտէն թէպիր իչիւն օլ-տու » տէնիլմէմիլ տիր :

Ա.յ. 17 : Մէզբիւր մէպտէ պու-րատա տահա զիյատէ թէէսիրաթ-լէ մուքէրէր օլուր : Մէվէիպէ կիւնահտան զայէթ զիյատէ տիր : Մէվէիպէսին ֆէյլիլի գապուլ էտէնլէր պու վէ 14 պէթէրին կիւնահըն սալթանալթ էթմէսի թէսիյէ էթտիլքէրի հալինտէ ի-քէն, Ատէմին թէճալուգը սէպէ-պինտէն տիւչար օլտըղլարը մու-սիպէթ ու մուղայագատան հատտ-սըղ տէրէճէտէ ֆաիգ օլանճադ պէրէքեաթ վէ սա'ատէթէ, հա-յաթը ճէտիտէլէրինտէ, մալիք օլանճադլար տըր :

Ա.յ. 18 : Պու պէթ րէսուլըն մու-

յէթի սէպէպիյլէ հիւմ-
լէ ատէմլէր 'ալէյհինէ նասըլ-
հիւքմ' օլունաու իսէ, պէօյլէ-
ճէ պիլինին սալաճը վասը-
թասըյլէ տախի հիւմ-ճիւմ-

• Եռն. 12. 32: Իպր. 2. 9:

գատտէմա սէօյլէտիյի քէլամարըն
խիւլասաւոր տըր: Էյէր 15-17 յէտէք
օլան այէթլէրի ճիւմլէ ի միւթէրի-
զէ ֆարգէտէր իսէք, պու ա-
յէթին 12 ինճի այէթ իլէ օլան
մանթըգի իրթիպաթընը կէօրիւ-
րիւզ: Պու այէթին իպթիտաթի
սէօյլէրի 12 ինճի այէթտէ սէօյ-
լէնիլէնի ախէր պիլթարգտա միւ-
քէրէրէր էտէր: Պու այէթին
պիլինին գըսմը 12 ինճի այէթտէ
պուլունան մատտէնին պաշգա
սուրէթի տիր, իքինճի գըսմը
իսէ 12 ինճի այէթտէ իպրազ օ-
լունան թէլպիհին թէմամլէթի
տիր: « ճիւմլէ ատէմլէր 'ալէյ-
հինէ . . . ճիւմլէ ատէմլէրէ: »
Կէրէք հիւքմ վէ կէրէք թէպիլիյէ
խուսուսընաւ հիւման պիլ շէյ
սէօյլէնիյօր, եանի, հիւքմ ճիւմ-
լէ ատէմլէր 'ալէյհինէ կէլիյի
կիպի, թէպիլի տախի ճիւմլէ
ատէմլէրէ կէլիյի Պունունիլէ պէ-
րասլէր քեաֆֆէ ի նասըն խէլաս
պուլաճազը գըլաս օլունամազ:
Պու քէլամ կէօթթէրի քի մէվ-
հիպէ քեաֆֆէ ի նաս իշլան տիր,
վէ քեաֆֆէսի օլ մէվհիպէյէ մա-
լիք օլա պիլիլիլէր: Ֆազաթ ին-
ճիլին պիլիլիլէն թալիմաթը միւ-
ճիպիլին իման վասըթասըյլէ օլ
մէվհիպէյէ մալիք օլմազ կէրէք
տիր: Զօգլար իսէ իման էթմէյէ-
ճէլէրէ քի խէլաս պուլարար:

Այ. 19. Պու թալիմաթըն է-
հէմլիլիլէ ի 'ալիլիլի օլարդըն-
տան քէսուլ անը տէֆ'աթէն
զիքը էտէր: Լաքին սուլ այէթ-
տէ էվլէլէր քէլամընա շունու
տախի գամմ էտէր, եանի,
հիւքմ օլունանլարըն ճիւմլէսի

լէ ատէմլէրէ թէպիլի ճիւ-
յաթ օլտու: (19) Զիրա պիլ
ատէմլին իթա'աթըլլըր սէ-
պէպիլիլէ շօգլար կիւնահընար
օլարըր կիպի, պիլինին ի-

ֆիլ հագիգա կիւնահընար օլտու-
լար տէմէք իսթէր: Պի սուչ օ-
լուպ տա Ստէմին կիւնահը իշլան
հիւքմ օլունամաթըլար, կիւնահ-
քեար օլարըլարը իշլան հիւքմ
օլունաթըլար: Մէքքիւր քէլամարը
շու կէօնէ թէֆսիլի էթմէք, եա-
նի, Պէնի պէլէր զաթընտա կիւ-
նահը օլմաթը, անճազ Ստէմին
կիւնահը իշլան կիւնահընար 'ատտ
օլունարազ էպէտի էօլիւմէ մահ-
քիւմ օլտու տէմէք, քէսուլըն
սէօյլէմէտիյի պիլ քէլամը անա
խանատ էթմէք տիր, վէ պունա
գարըն ճէրհ օլունամազ իթիլա-
զաթ գուհուր էտէր: (14 այէթին
թէֆսիլիլէ միւրաճա'աթ օլունա)
Պու այէթտէ պուլունան շէլար
լուղէթի սալիֆ իւզ զիքը այէթ-
տէ պուլունան ճիւմլէ արէլէր լու-
ղէթինէ միւսալի տիր: — Նիճէ
քի շէլար եալընը իման վասը-
թասըյլէ թէպիլի օլունաթըլար
(Պ. 10. 10 վէ զայրիհուլ), քէ-
զալիք (պէօյլէ իսթինթաճ էթմէ-
յէ հագգըմըզ վար) շէլար միւթ-
թէհիլմ օլարըլարը իշլան կիւնահ-
քեար օլարազ հիւքմ օլունաթըլար,
անլէրին միւթթէհիլիլի իսէ Ս-
տէմին կիւնահընըն պիլ նէթիճէ-
սի տիր:

Գաթօլիք վէ շարգ քիլիլիլէրինին
իլք կիւնահ վաֆթիլ վասըթասըյլէ
մահիլ օլունաթըլար տէյիլ էյլէտիլէրի
թալիլմ ֆիլթաս քէլարիլիլէն
աղա իսալաթ օլունամաթըլար
մա'տա, Սհա քէլարիլիլէն թա-
լիլմ էթտիլի հագիգի էթքեար
վէ մա'նայա քիւլիլէն մուղայիլ
տիր: Մէքքիւր թալիլիլմ իլք
կիւնահըն նէ օլարըլըն քիւլիլէն

թա'աթը իլէ տախի շօգլար
ալիլիլ օլաճազլար տըր: (20) Էվէ
մա'սիլիլէն իլալիյատը իշլան
շէրիլմ արայա կիրաի. լա-
քին կիւնահըն իլալիյատ պուլ-

• Եռն. 15. 22: Պ. 3. 20: 4. 15: 7. 8: Դալ.

եանիլը անիլամազտան գուհուր
էթմիլ տիր: Ինսանըն իրթիտա-
տընըն նէթիճէսի պէնի ատէմին
իւզէրինտէն շօճուգլարըն վաֆթի-
զի վասըթասըյլէ տէֆ' օլամա-
յաճաղը շու 'ուսուլի վազը'ատան
մա'լիլմ տիր քի, վաֆթիլ օլ-
մայանլար կիպի վաֆթիլ օլունան-
լարըն տախի աշվալ ու ալալազըն-
տա հէման օլ նէթիճէ միւշահէտէ
օլունաթըլար: Խարիճտէն իճրա օլու-
նան պիլ ային տէյիլ, անճազ
ատէմ ֆրիստուր գալպիլէ գա-
պուլ էյլէտիլինտէ, Ալլահըն 'ա-
զիլմ 'ինայէթի անը խէլաս էտէր:
Եռն. 1. 12, 15. 6. 55. Ա'մալ.
15. 9.

Այ. 20. « Եթրի'աթ: » Մուգատ-
տէմա պուլ քէսալէտէ գիլըր օլուն-
մուշէրի'աթը Մուսալիլիլէ տիր:
« Եթրի'աթ իրթիտաթըն մուսի-
պէթլէրինի մէն' էթմէյէ եարամիզ
մը » տէյիլ Եթիլուտի սուալ էտէ պի-
լիլ: Բէսուլ պուլ սուալա, Խայր
տէյիլ ճէվալ վէրիլ: Եթրի'աթ
խէլաս շարէսի մազամընտա տէ-
յիլ, անճազ կիւնահըն թապի'ա-
թըն տահա գիյատէ աշիքեար
էթմէք իշլան իթա օլունաթըլար: Պ.
7. 7-9. Պէնի պէլէրին կիւնահ-
լարըն շէրիլմըն կիւնահընարը-
լըն 'աթի մէշրէպիլ իւզէրինէ էյ-
լէտիլի թէհիլիլիլէ սէպէպիլիլէ
ղայէթ քէսիլ վէ զայէթ մէնֆուր
օլուր: Պու վէճէլէ շէրիլմ քէն-
տի մազմէտի նիսալէթիլէ տէյիլ,
անճազ թէհիլիլիլէնա նազարէն,
կիւնահըն քէսիլմ օլունամաթընա
եարտըմ էտէր: Ֆազաթ ֆրիս-
տուր մէվհիպէսի կիւնահըն պուլ
քիւլիլ թէհայիլիլիլէն ֆաիգ օլուր:

տըրը եթրտէ 'ինայէթ զիյա-
տէսիլիլէ իլալիյատ պուլտու:
(21) Թա քի կիւնահ էօլիլմ
իլէ սալթանաթ էթտիլի մի-
սիլիլ, 'ինայէթ տախի, Բապ-

3. 19, 23: — Կ Լուգ. 7. 47: 1 Թիմ. 1. 14:

Ալլահ կիւնահըն տիւնեայա տու-
լուլինէ մուսա'ատէ էյլէտի, վէ
ինսան իլէ օլան մու'ամլէլէսինտէն
անլէր տէրուլիլիլէնտէ օլան կիւ-
նահը զահիլէ շըգարմազա ֆուր-
սաթ պուլտըլար: Պու մու'ամլէլէտէ
Ալլահըն մազսէտի քէնտի 'ինա-
յէթ ու հագիգաթընը 'աճաիսլ
թարգտա պէյան էյլէմէյէ վէսի-
լէսի օլմազ իտի, շէօյլէ քի ին-
սան գալվիլնա իհսան օլունան նէ-
ճաթ նի'մէթլէրի Ատէմին 'խեա-
նընտան հասըլ օլան մուսիպէթլէ-
րէ հատտուրը տէրէճէտէ ֆաիգ
օլա:

Այ. 21. « Էօլիլմ իլէ . . . էպէ-
տի հայաթ: » Պուրատա գիլըր օ-
լունան էօլիլմ վէ անա նիսալէթէն
հայաթ մուսալաթ իւզրէ պիլ նի-
հայէ'ատտ օլունամալը տըր: — « Ի-
նայէթ տախի . . . սալահ իլէ . . .
սալթանաթ էտէ: » Եանի, ֆրիս-
տուր սալահը իլէ, ֆրիստուր
լիյազաթըյլէ հիւքմ ի 'աղապտան
խէլաս օլուրըզ, վէ 'ինա Ալլահ
քեամիլէն սալիլ տէյիլ մազպուլ
օլուրըզ: Բուհիլ Գուտըն գուտ-
րէթլիլէ տէրուլիլիլէ թէհէ-
սիլ էտէն, վէ պիլիլ վաքէլիլալ
քեամիլէն սալիլ օլան Ալլահ
միւշապիլիլ գըլար օլ սալահ վէ
վաքըլէ իլէ տախի 'ինայէթ
սալթանաթ էտէր: 1 Եռն. 5. 5-
10. Պու պահսըն խիթամընտա քէ-
սուլ, « Բապալըմըզ Յիսուս ֆրիս-
տու վասըթա օլարազ » տէմէքլէ,
Ատէմին տիւլիլին հալիլէ պէնի
պէլէրին կիւնահընարընա միւթա-
'ալիլ օլան գուլմէթ մէսէլէսինին
ֆրիստուրըն վասըթասըյլէ հալլ
օլունաթըլըն պէյան էտէր: Իլք

պըմըզ Յիսուս Բրիստոս վա-
սըթա օլարագ, սալահ իլէ է-

պէտի հայաթ իչիւն սալթա-
նաթ էտէ:

պապամըզ օլան Ատէմտէն սարֆը
նազար սիրլէ, մէյտանը մուհա-
րէպէտէ անճագ զալիմլէրի, եա'նի
կիւնահը վէ էօլիւմիւ գաթլէ էտէն
Բրիստոս զաֆէրեհալ օլարագ եա-
լընըզ գալըր, քեաֆֆէ ի նաս Բրիս-
տոսա իման էտէրէք խէլաս օլա-
սիրլիւր, մա'սումլար (15 այէթին
թէֆսիրինէ միւրաճա'աթ օլունա)
Բրիստոսըն քէֆարէթլիլէ խէլաս
պուլարագ, անըն 'ինայէթլիլէ Ա-
տէմին իրթիտատը վասըթասըլլէ
զայ' էթտիքլէրինտէն զիյատէ շէյ
գազանըրլար, վէ նիճէ քի պլիւր

տիյարտա էհալինին էմին գալմասը
վէ սա'ատէթի իչիւն մահպուս օ-
լունանլար սէրպէսթ կէզէնլէրտէն
ազ տըր, քէզալիք հէլաք օլան-
լար խէլաս պուլանլարտան ազ
օլաճազընա ինանմամըզ սի էսաս
տէյիլ տիր: Վէ խէլաս թանգի-
մինին սէմէրէլէրի, պլիւթիւն 'ա-
լէմին թարիխինտէ օլ տէրէճէ
'ազլիւ վէ ճէլլի օլաճագ տըր
քի Ալլահըն պէնի պէշէր իլէ օ-
լան մու'ամէլէսինին հէր պլիւր խու-
սուսընը զայէթ ճէլլի սուրէթտէ
իզհար էտէճէք տիր:

ՖԱՍԼ Ը ՍԱՏԻՍ

Կիւնանըն քէսալլուքընսան խէլաս էքսէֆ խուսուսուսա
մէվիպէնին սէմէրէլէրինէ սաիր

ՊԱՊ 6. 1—25

Պ Ա Պ 6

(1) Իմտի նէ՞ տէյէլիւմ, 'ի-
նայէթին իզտիյատը իչիւն

Մէդէ-ր այէթլէրիէ պահ օլունան
Պէլասպըն ին-լասաը

Շիմտի րէսուլ ա'մալը շէր'իլլէ
տէյիլ, անճագ 'ինայէթ իլէ խէ-
լաս պուլմագ թա'լիմաթը 'ալէյ-
հինէ 'ալէսսէվիլէ ինանա օլունան
թիթիւրազըն թէֆթիլինէ կիրէր,
ի'թիւրազ իսէ շունտան 'իպարէթ
տիր, Պու թա'լիմաթա նազարէն
կիւնահ նէ գատար պէօլաք օլուր
խսէ, խէլաս էտէն 'ինայէթ տալի
օլ գատար 'ազլիւ կէօրիւնտիւլիւն-

տէն, կիւնահ իլլէմէյէ ճէսարէթ
ալըրըզ, շէօլլէ քի պիլիւմ խէլասը-
մըզ իլէ Ալլահըն 'ինայէթի 'իզ-
զէթլէնսին: Բէսուլ պու ի'թիւրա-
զը պիւթիւն գուվլէթլէ ճէրհ է-
տէր, վէ հազիգի իրիսթիյան-
լարըն կիւնահտա եաշայտմազ օլ-
ալըրընը թաասըզ էտէր, (1) Ան-
լէր Բրիստոս իլէ էօլիւլ օլարագ
կիւնահա նիսպէթլէ էօլիւլ տիր-
լէր, եա'նի Բրիստոս կիւնահըն
թէսալլուլ վէ թէէսիրաթընը ին-
սան իզգէրինտէն տէֆ' էյլէմէք

«Իլիւնահտա տէվաւմ էտէլիւմ»
մի: (2) Հա'ա. Բպիզ կիւնա-
հա նիսպէթլէ էօլիւլ պու-
լընտըզըմըզ հալտէ' արթըզ
անտէ նասըլ եաշայտալիլիլիլ:

— Պ. 3. 8: Այ. 15: — Բ Այ. 11: Պ. 7.
4: Ղալ. 2. 19: 6. 14:

իւզըրէ էօմիւնիւ ֆէտա էթտիլի
միսիլլիւ, իրիսթիյանլար տալի
կիւնահա միւլաթլէլ օլան աշվալ-
լէրինի պէր թարաֆ էտիպ կիւ-
նահըն թէսալլուլ վէ թէէսիրա-
թընտան ազատ օլուրլար, Վաֆ-
թիլ պուլահ պիր թէշպիլ տիր,
վէ իրիսթիյանլար վաֆթիլ օլուն-
մագլէ պուլուս իգար էտէրլէր,
Անլէր Բրիստոս իլէ իհեա տալի
օլունմուշլար տըր, թա քի Բրիս-
տոս միսիլլիւ հայաթը ճէտիտէտէ
սիւլուք էթսինլէր Այ. 2—10. իրիս-
թիյանլարըն քէնտի հայաթը ճէ-
տիտէլէրինտէ Բրիստոս իլէ պիր
հազիգի իրթիպաթլարը վար տըր,
պինաէն 'ալէյհ կիւնահա նիսպէթ-
լէ էօլիւլ վէ Բրիստոստա Ալլա-
հա տիր ի օլարգլարըն տէր խաթր
էտէրէք կիւնահ իլլէմէյէ մէճ-
պուր օլուրլար: Այ. 11—15:
(2) Կիւնահ 'աֆվընը շէ-
րի'աթտան տէյիլ, անճագ 'ինա-
յէթտէն միւնթաղըր օլարգլարը
վէճէլէ 'ինայէթէ գուլ տըրլար:
Այ. 14—16: (5) Կիւնահա նիս-
պէթլէ էօլիւ օլմաղլէ անըն թէ-
սալլուլթընտան ազատ օլուլ, ա-
նա գուլըզ էթմէյէ արգուլարը
օլամազ, պինաէն 'ալէյհ քէնտի
ճիսմանի գուտրէթլէրինի կիւնա-
հա տէյիլ, անճագ գուտսիյէթէ
գուլ օլմաղա սարֆ էտէճէքլէր,
կիւնահըն միւլքեաֆաթընը րէտտ,
վէ գալլէրինտէ հէմ թալիւր ու
հարէքթլէրինտէ մուգատտէս ի-
թա'աթ իպրազ էտէրլէք Ալլահըն
մէվիլալէսինի, եա'նի րապալլէրի
Յիսուս Բրիստոսըն վասըթասըլլէ
օլան սա'ատէթ ի էպէտիլէյի ա-
րարլար: Այ. 12—25:

(3) «Պիլաէն Բրիստոս Յիսու-
սա վաֆթիլ օլունանլարըն»
Դանըն էօլիւմիւնէ վաֆթիլ օ-
լունտըզլարընը պիլմէզմիսի-
նիլ: (4) Իմտի էօլիւմէ օլան

— Գօլ. 3. 3: 1 Պետ. 2. 24: — Դ Գօր.
15. 29:

ԹԵՖԷԷ

Այ. 1. «Նէ տէյէլիւմ . . . կիւ-
նահտա տէվաւմ էտէլիւմ մի» Փալ-
լուրն թա'լիմաթընա միւթէրիլ
օլանլար հէր տէհրտէ, էյէր րէ-
սուլըն թա'լիմաթը հազգ խսէ,
անըն նէթիճէսի պու տըր տէյիւ
իտտի'ա էթմիլլէր տիր, իրիս-
թիյանլարտան տալի պա'զըլարը
Ալլալէր հազգընա կիւնահ 'ատտ
օլունան շէյ միւմիլլէր հազգընտա
կիւնահ տէյիլ տէմիլլէր տիր, վէ
պու վէճէլէ Բրիստոսը կիւնահ
խատիմի 'ատտ էտէրլէր: Ղալ.
2. 17:

Այ. 2. Պու պիր հէյպէթլու ալ-
տանը տըր. կիւնահտա եաշամագ
հազիգի իրիսթիյան տիլազընա
քիլլիլէն մուզայիր տիր:

Այ. 5. Բրիստոսա, Մուսայա եա-
լուս Փալլուս վաֆթիլ օլունմագ,
սալիլլէրի թէլէք իլէ, Բրիստոսա,
Մուսայա, Փալլուս րէխ վէ
մու'ալլիւմ կիպի թապի' օլմագ տէ-
մէք տիր: (Մաթ. 28. 19: 1 Գօր.
1. 15: 10. 2 այէթլէրէ միւրա-
ճա'աթ օլունա) Բրիստոսըն էօլիւ-
միւնէ վաֆթիլ օլունմաղլէ պիլի
կիւնահտան խէլաս էթմէք իչիւն
էօլիւլ նէլադքեարըմըզ օլան
Բրիստոսա քէնտիմիլիլ թէպլիւմ է-
տէրլէք, վէ Բրիստոս կիւնահ ի-
չիւն էօլտիլլիւ միսիլլիւ, պիլ տա-
լի կիւնահա նիսպէթլէ էօլիւլ
օլարագ, կիւնահըն թէէսիրաթըն-
տան ազատ օլմամըզ իգար է-
տէրլէք: Ֆիլի. 5. 10:

Այ. 4. «Էօլիւմէ օլան վաֆթի-
լին վասըթասըլլէ անըն (Բրիս-
տոս) իլէ պէրապէր տէֆն օլուն-

վաֆթիդին վասթթասըյլէ Էտ-
նըն իլէ պէրապէր տէֆն օ-
լունտըգ, թա քի Բրիստոս

Է Գօլ. 2. 12: — Է Եուհ. 2. 11: 11. 40: —
Է Գ. 8. 11: 1 Գօր. 6. 14: 2 Գօր. 14. 4:

տըգ » սէօղլունին մա'նաւը շու-
տըր քի, պիղիմ կիւնահա էօլմէ-
միւ Տէֆն օլունտըգ տէնիլէ պի-
լիւր տէրէճէտէ թէքմիլ էօլմիւ տիր:
Պինահէն 'ալէյհ Բրիստոս իլէ պէ-
րապէր թէքմիլէն կիւնահա նիս-
պէթլէ էօլմիւլ վէ տէֆն օլունտըգ
օլմիւլէ, Էտ'նի կիւնահա թէէ-
սիրաթընտան քիւլլէն աղատ օլ-
միւլէ, Բրիստոս միսլիլէ հայաթը
ճէտիտէյէ իսալ էտէն գըյամա,
Էտ'սոտ կիւնահա հայաթընտան
քիւլլէն ֆարգը պիր հայաթա
վասըլ օլունտըգ «Պիղ» լուղէթի իլէ
հատտը պիւլլուղէ վարմըլ օլունտ,
Բրիստոս օլունտիմանլարընըլգար
վէ քէնտիլէրինի Բրիստոսա շայրտ
մագաւմընտա թագտիս էտէրէք
վաֆթիդ օլունտըլար իմա օլուն-
տըր: Գօլ. 2. 12: Ա'մալ. 9. 18: 10.
47: 15. 9. 16. 14, 15, վէ զայր,
վաֆթիդ վասթթասըյլէ իզար
օլունտն իմանա վէ անըն բուհա-
նի մա'նասընա նաղարէն, վաֆ-
թիդ «վէլատէթ ի սանիյէ եըյ-
գամասը» թիթ. 5. 5 վէ տախի
«կիւնահատան եըյգամամագ» Ա'մալ.
22. 16: 2. 58, վէ «Խէլաս էտէր»
1 Պետ. 5. 21 տէնմիլ իսէ տէ,
վաքլէմէք, կիւնահա 'աֆիլ էյ-
լէմէք վէ խէլաս էթմէք գուտ-
րէթիլինն աղը վաֆթիդտէ տէ-
յիլ, անձագ վաֆթիդ վասթթա-
սըյլէ կէօսթէրիլէն մատտէլէրտէ
օլունտը շու քէյֆիլէթտէն իս-
պաթ օլունտըր քի, Բրիստոսըն
էվիլէլէ հագիլը շայրտլէրի տա-
հա վաֆթիդ օլունտըլար իմա օլուն-
տըր վէ կիւնահա 'աֆիլէնա նաիլ
օլունտըր վէ վաքլէնիլլէր իտի,
(Սալիֆ իւզ զիքը իսպաթլարա
միւրաճա'աթ օլունտ) Սիհրալաղ

Վփէտէրին ճէլալիլլէ էմիլաթ-
տան Էիհեա օլունտըլը կիպի,
էքէլալիլլէ պիղ տախի հայաթը

— Է Դալ. 6. 15: Էֆ. 4. 22, 23, 24: Գօլ.
3. 10:

Սիմ'օն միսլիլիւ, խէլաս էտէն ի-
մանը օլմագաւմըն վաֆթիդ օլունտ-
նըն վաֆթիդի ֆաթիտէսիլ պիր շէյ
խալիլտէն տախի իսպաթ օլունտը:
Ա'մալ. 8. 15, 20—25: Պինահէն
'ալէյհ իման իզարը, խարի-
ճի նիշան վէ Բրիստոս իլէ 'ալէնէն
'աղտը 'աղտ էտէն վաֆթիդ սիննը
պիւլլուղէ վասըլ օլունտը իզէրին-
տէ, գալալլէրի վէ ալալաղարընըն
Բուհ իւլ գուտըն թէէսիրա-
թըյլէ թէճտիս օլունտըլընա լա-
յըգըյլէ տէլլ վէ նիշանէ կէօս-
թէրտիլլէրի հալտէ, զայէթ միւ-
հիմի պիր ային կիպի իճրա օլուն-
տըլը տըր: Չօճուղար իզէրինտէ
խէ վաֆթիդ Էտընըլ անլէրին
վալիտէյի Էտ'սոտ նաղըլարընըն
իմանը հագիլլէյէ մալիք օլունտը-
լարը վէ չօճուղարընը Բրիստոս
իլին թէրալլէյէ էթմէյի թէ'ալհիւտ
էթտիլլէրի թագտիլտէ իճրա օ-
լունտըլը տըր:

Միւֆէստիլլէրին էքսէրիսի
«վաֆթիդին վասթթասըյլէ . . .
տէֆն օլունտըգ» լաֆըլ վաֆ-
թիդին սույա պաթըրմալլէ օլմա-
սընը իմա էտէր գանն էտէրլէր:
Պու մէճմուլտէն խարիճ տէյիլ ի-
սէ տէ, թագաւըգ օլունտըլ:
Իքինճի տէհրտէն սօնկրա գա-
տիմ քիլիլտէ սույա պաթըրմալ
իլէ վաֆթիդ իճրա օլունտը իտի
խէ տէ, խասթալարա սէրիմէք-
լէ տախի օլունտ իտի: Ինթիմալ
տըր քի ինտըլլէրին էյաւմընտա
տախի վաֆթիդին 'ատէթա թար-
ղը սույա պաթըրմալ իտի: Ֆա-
գաթ 'իյա ըլ խասթին կիւնահա
5,000 ի, վէ Ֆիլիփիէտէքի հապս-
խանէ միւտիլլինն (Ա'մալ. 2. 41,
16. 55 վէ զայր) սույա պաթը-

ճէտիտէտէ Էիւրիւլլէլիմ:
(5) Է Զիրա էյէր էօլմիւլինն
միւլապէհէթինտէ քէնտիսի
իլէ Էէք վիւճուտ օլունտը իսէ,
գըյամէթի Է-լալէհէթինտէ տա-
խի օլունտըլը. (6) Զիրա աը-
թըգ կիւնահա գուլլըգ էթ-

Է Ֆիլի. 3. 10, 11: — Է Գօլ. 2. 11: —
Է Դալ. 2. 20: 5. 24: 6. 14: Էֆ. 4. 22: Գօլ.

ըլմալլէ վաֆթիդ օլունտըլը-
լարը ալիքեալ կէօրիւնիւր: Վէ
սույա պաթըրմալ Բրիստոս իլէ
տէֆն օլունտըգ վէ գըյամ էթ-
մէք լաֆըլարընա միւնտիլլէթի
վար տէնիլլէ պիլիլ իսէ տէ, սէրի-
մէնին, կէօքտէն չիհ վէ Էաղմու-
ըն տէօքիլլէթիլլէ կիպի տէօքիլ-
լէճէք (Ա'մալ. 2. 17, 18, Իշա'.
44. 5—5, Զօլ. 14. 5), Էտ'սոտ
սէրիլլէճէք տիր (Զէգ. 56. 25,
26, վէ զայր) տէնիլլէն Բուհ իւլ
գուտս վասթթասըյլէ վաքլէն-
մէքլլէ տահա գիյատէ միւնտի-
պէթի վար: Վաֆթիդին թէէսի-
րաթը իսթիմալ օլունտն սույըն
միգտարընտան Էտ'սոտ սուրէթ ի
իսթիմալլինտէն, Էտ'նի ճէսէտի
սու իլինն պաթըրմալ Էտ' ճէսէ-
տին իզէրինն սու սէրիմէքտէն
տէյիլ տիր: Բրիստոսըն, թիւրքի-
տա պալը Բուհ վէ էրմէնի քի-
լիլլէրինտէ միւլահէտէ օլունտն
էն Էպի վաֆթիդ թագալիլլէրին-
տէ, Բրիստոս Իրանը ըրմալընտա
տուրուր, Էուհաննա տախի պիր
քէստէ Էտ' չէօմէք իլէ սու տէօ-
քէէք անը վաֆթիդ էտէր:

Այ. 5: «Եէք վիւճուտ» Պու-
րատա Էէք վիւճուտ թէրմիւլէ օ-
լունտն Էուհաննի լուղէթին մա-
նասը պէր-պէր Էէքլէլէ տէմէք օ-
լունտ, պու տախի տէֆն օլուն-
տը լուղէթինն մա'նասընտա կի-
պի տիր, Էտ'նի էօլմիւլինն նա-
ղարէն Բրիստոս իլէ Էէք վիւճուտ
օլմագըլը իմա էտէր: Էյէր պիլ

մէմէք իւղը, Էիւնահա ճէսէ-
տի իպթալ օլունտըլը իլինն
էպիլիմ էսքի տաէմիմիլ ա-
նըն իլէ պէրապէր սալալ օ-
լունտըլընը պիլիլլիլլէ (7) Է Զիրա-
քի Է-լալէ էօլմիւլ օլունտ-
տէմ կիւնահատան թէպրիլլէ օ-
լունտըլընը պիլիլլիլլէ:
3. 5, 9: — Է 1 Պետ. 4. 1:

Բրիստոսըն ճիւմէն վէֆաթ էթ-
տիլի կիպի բուհ իլէ կիւնահա
քէստիլլէն էօլիւլ, տէֆն օլուն-
տը կիպի կիւնահա թէէսիրաթըն-
տան աղատ օլունտ իսէք, Բրիս-
տոսըն ճէսէտ իլէ գըյամ էթտիլլի
կիպի, հայաթը բուհանիլլէ ի ճէ-
տիտէյէ տախի գըյամ էթտիլլի վէ
Բրիստոս իլէ տիլլիլլիլլէ վէ անտէ
նիւմա պուլմուլ աղաճար միսլի-
լիւ բուհանի սէմէրէլլէր հուտուլա
կէթիլլիլլէ:

Այ. 6: «Կիւնահա ճէսէտի»
Պիղիմ թէնճէ ճէսէտիմիլ տէյիլ,
անձագ ճիւմանի վէ նէֆտանի հէ-
վս ու չէհվէթլէրիմիլ տէմէք
տիր: Պ. 8. 15, Պու նէֆտանի
հէվս ու չէհվէթլէր մահվ օլ-
մալլէ անլէրէ տահա գուլլըգ
էթմէյիլլէ: «Պիղիմ էսքի տաէմի-
միլլէ» Էտ'նի, պիղիմ ճիւմանի,
կիւնահա միւլալլէլա թագալիլլէ-
միլլէ, վէ անըն պէտ խուլլարը վէ
հալլէսլէրի տէմէք տիր: Պ. 8. 7,
Էֆ. 4. 22—24, Գօլ. 5. 5, 9, 10,
— «Սալալ օլունտըլընը» Էտ'նի
գաթլ օլունտըլընը, Դալ. 2. 20,
Լուգ. 9. 25, 24:

Այ. 7: Նիճէ քի վէֆաթ էտէն
քիմէսնէ իւտէն վէ 'ամէլտէն ֆա-
րիլ օլունտ, քէգալիլլէ սիլ, Բրիս-
տոս իլէ էօլմիւլ օլունտը, կիւ-
նահա իլլէմէքտէն ֆէրաղաթ է-
տէրսիլլիլլէ: — «Թէպրիլլէ օլուն-
տըլը օլունտ» ճիւնահա իլլէյէն պիր
գաթ էօլունտըլը, շէրիլլէլլէ պէ-
լիլլէ անը հիւքմ էտիլ հագըլըն-

լուսնմուշ օլուր: (8) Ի՛վէ էյէր Գրիստոս իլէ պէրապէր էօլ-տիւք իսէ, անըն իլէ պէրա-պէր եաշայաճաղըմըզա տախի ինանըրը: (9) Զիւնքի Գրիս-տոս էմվլաթտան իհեա օլուն-տըգտան սօնկրա, թէքրար էօլմէյէճէյինի, վէ արթըգ էօլիւմ անա մուսալլաթ օլ-մայաճաղընը պիլիլիլ: (10) Զի-րա պունուէն էօլմէսի Կիր քէրրէ կիւնաճ իչիւն էօլմէք օլուպ՝ եաշամասը տախի Մլ-լաճ իչիւն եաշամագ տըր: (11) Ի՛վէզալիք սիլ տախի քէն-տիլէրինիլի կիւնաճա էօլիւ, Էամմա Բապլըմըզ Գրիստոս Յիսուստա Սլլաճա տիրի՝ ատտ էյլէյինիլ: (12) Քիլնաէն՝ ա-լէյճ Փանի ճէսէտլէրինիլտէ

Ի 2 Թիմ. 2. 11: — Ի Վան. 1. 18: — Ի Իսայ. 9. 27, 28: — Ի Լուգ. 20. 38: — Ի Այ. 2: — Լուլ. 2. 19: — Ի Մէլ. 19. 13:

տա իճրա ի միւճազաթ էթմէզ, քէզալիք շէրի՛աթ ք իլանլիէ կիւ-նաճա էօլմիւշ օլուպ տաճա կիւնաճ իլէմէյէն զաթը հիւքմ էթմէզ:

Այ. 8. Գրիստոս իլէ էօլմէք վէ Գրիստոս իլէ եաշամագ պիրի պիրինէ այրըլամազ սուրէթտէ րապթ օլունմուշ տըր:

Այ. 9. Նիճէ քի Գրիստոս թէք-րար էօլմէզ, քէզալիք անըն իլէ գըյամ էտէն իլ էլ էպէտ եաշա-յաճագ տըր:

Այ. 10, 11. Գրիստոս կիւնաճ իչիւն էօլտիւ, վէ Սլլաճ իչիւն եաշար. քէզալիք միւմին կիւնաճա Նիսպէթլէ էօլիւր, վէ Սլլաճ ի-չիւն եաշար: Միւմինլէր պունու թէզէքքիւր վէ տիգգաթ վէ շախ-սէն թէճրիւպլէրիլլէ թաստըգ էթմէլի տիրէր:

չէնվէթլէրինճէ անա իթա՛աթ էթմէնիլ իչիւն՝ կիւնաճ սալ-թանաթ էթմէսին: (13) Մլ՝զա-նըզը տախի հագգօրըլըզն ալէթլէրի օլարագ կիւնաճա թէսլիմ էթմէյին, Կամմա քէն-տիլէրինիլի էմվլաթտան հա-յաթ պունանլար կիպի Սլլա-հա, վէ ա՛ղանըզը սալաճ ա-լէթլէրի օլարագ՝ Սլլաճա թէսլիմ էտինիլ: (14) Զիրա շէ-րի՛աթ թանթընտա օլմայըպ՝ ինայէթ թանթընտա պուն-տըլընըզտան, Կիւնաճ իւզէ-րինիլէ մուսալլաթ օլմայա-ճագ տըր:

(15) Իմտի նէ՞ Դէյէլէ. Լշէ-րի՛աթ թանթընտա օլմայըպ՝ ինայէթ թանթընտա պուն-լընտըլըմըզ իչիւն կիւնաճ իչ-

119. 133: — Ի Պ. 7. 5: Գօլ. 3. 5: Ես. 4. 1: — Ի Պ. 12. 1: 1 Պետ. 2. 24: 4. 2: — Ի Պ. 7. 4, 6: 8. 2: Դալ. 5. 18: — Լ 1 Գոր. 9. 21:

Այ. 12, 13. Կիւնաճ սէպէպին-տէն էօլիւմէ միւպթէլա օլմուշ օ-լան ճէսէտի կիւնաճա թէսլիմ էթմէք տէյիլ, անճագ անըն ճէ-մի՛ի ա՛ղա վէ գուտրէթլէրինի սալաճ վէ գուտրիլէթ իճրասը ի-չիւն, Սլլաճն խըզմէթինէ թախ-սիս էթմէք կէրէք տիր:

Այ. 14. Շէրի՛աթ կիւնաճտան խէլաս էթմէզ, անճագ կիւնաճը հիւքմ էտէր: Կիւնաճտան աղատ էտէն ինայէթ տիր: Իմտի ինա-յէթ թանթընտա օլարագ կիւնաճ իլէմէյէնիլլէ:

Այ. 15. Կիւնաճ՝ ա՛ֆլը ինա-յէթ իլէ օլմասը հատէպլլէ պիր քիմսէ կիւնաճտա տէվամ էտէ պի-լիլ էֆքեարընը րէսուլ շայան ք ժիսէնա պիր հիտտէթլէ թէք-րար ճէրհ էտէր:

լէյէլիմ մի. հաճա: (16) Պիլ-մէզմիսինիլ քի՛ քէնտինիլի իթա՛աթ իչիւն հէր. քիմէ գուլ օլմագ իւզրէ թէսլիմ էտէր-սէնիլ, իթա՛աթ էթտիլինիլ քիմսէյէ, եա մուճիպ ի մէվթ օլան կիւնաճա՝ վէ եախօտ մուճիպ ի սալաճ օլան իթա՛ա-թա գուլսընը: (17) Ամմա Սլլաճա շիւքր օլսուն քի կիւ-նաճն գուլլարը իտինիլ իսէ տէ, սիլէ թէսլիմ օլունան թա՛լիմին սուրէթինէ Կալպ-տէն իթա՛աթ էյլէտինիլ: (18) Մլէ կիւնաճտան աղատ օլտըգտան սօնկրա, սալաճա

Մատ. 6. 24: Ես. 8. 34: 2 Պետ. 2. 19: — Լ 2 Թիմ. 1. 13: — Ի Ես. 8. 32: 1 Գոր. 7. 22: Դալ. 5. 1: 1 Պետ. 2. 16:

Այ. 16. Գրիստոս վէ Շէյթան, կիւնաճ վէ սալաճ եէքտիլէրինէ խասիմ օլտըգլարընտան, պուն-լարըն իքիսինէ պիրտէն գուլլըգ էթմէք միւմին տէյիլ տիր: Մաթ. 6. 24. Պունլարըն պիրիսինէ գուլ-լըգ էթմէյի իթթիլար էթտիլ-տէն սօնկրա, տիլէրինէ գուլլըգ էթմէք օլմագ:

Այ. 17. Բէսուլ Բամալըլարըն Գրիստոսըն քէլամընա իթա՛աթ էթմէլէրիլլէ կիւնաճ գուլլըզնը թէրք էտիպ Գրիստոսա գուլ օլ-մուշ իտիլինէ քէնտի ի՛թիմասընը պէյան էտէր:

Այ. 18. Պու թագտիրտէ կիւ-նաճ սէվիպ իճրա էթմէք մուճալ օլուպ, սալաճա ճան ու տիլ-տէն արզու էտէրէք անը օլմէպ էթմէք միւմինին եէնի մէյլ ու սէվտասը օլուր:

Այ. 19. Բէսուլ իսեանա գուլ վէ սալաճա գուլ տէմէքլէ, ճիս-մանի հալինիլտէն նէլաթ էթմիլ օլան ֆիքր զա՛իֆլիլինիլ իչիւն պիր թէլպին իսթիմալ էտիպ,

գուլ օլտընըզ: (19) Թէնինիլին զա՛իֆլիլին տէպէպլինտէն ին-սանճա սէյլլէյօրըմ. զիրա ա՛ղանըզը իսեան իչիւն նա-փաքլիք վէ իսեանա գուլ օլ-մագ իւզրէ՝ թէսլիմ էթմիլ օլտըզընը վէճ իւզրէ, շիմ-տի տախի ա՛ղանըզը թէգտտ-տիւս իչիւն սալաճա գուլ օլ-մագ իւզրէ թէսլիմ էտինիլ: (20) Լ Զիրա կիւնաճն գուլլա-րը պունլարընըզ զէման սա-լաճտան աղատ իտինիլ: (21) Մամա շիմտի ութանտը-զընըզ նէսնէլէրտէն օլ զէման նէ՞ սէմէրէ կէօրտիւնիլ. զի-

— Լ Ես. 8. 34: — Ի Պ. 7. 5: — Ի Պ. 1. 32:

պիր վագըթ կիւնաճ իլէյէրէք իս-եանա գուլ իտինիլ, շիմտի իսէ օլ գուլլըգտան աղատ օլուպ սալաճ գուլլարը օլմուշ սընըգ տէմէք իս-թէրիմ՝ տէյօր « Զիրա, էյ պի-րատէրլէր, հիւքրիլլէթ տա՛վէթ օլունտընըզ, անճագ պու հիւք-րիլլէթ թէնէ ֆուրուսթ իչիւն օլ-մասըն, լաքին մուճապլէթ իլէ պիրիպիրինիլլէ խըտմէթ էտինիլ » (Դալ. 5. 15):

Այ. 20. « Սալաճտան աղատ » կիւնաճա գուլ օլուպ սալաճ իճ-րասը ֆէրիլլէսինտէն աղատ իտի-նիլ տէմէք օլմայըպ, անճագ սա-լաճա մալիք տէյիլ իտինիլ տէմէք տիր: Պու նէ հէյպլէթլու պիր հալ տըր:

Այ. 21. Թաճգիլէն թէվպէ է-տէն զաթ կիւնաճլարընտան խէ-ճիլ օլուր, վէ էյլլէ կիւնաճլար իլէտիլ իչիւն քէնտի նէֆսինտէն պիլլէ խէճլէթ չէքէր: Հէգ. 16. 63. Պիլիլ քի կիւնաճա գուլլըգ էթ-մտէն ֆախտէ եօգ տըր, ան-ճագ անըն թապիլի սէմէրէսի վէ

ըա անլերին նէթիճէսի էօ-
լիւմ տիր: (22) Լէաբին շիմտի
կիւնահտան աղատ օլուպ՝ Ալ-
լահա գուլ օլաըլընը հալտէ,
սէմէրէնիզ վար, եա'նի թէ-
գատտիւս, վէ նէթիճէսի տա-
լի հայաթ ք էպէտիյէ տիր:

Նոս. 8. 32: — ԴԹԷ. 2. 17: Պ. 5.
12: Եա'գ. 1. 15: — Դ Պ. 2. 7: Պ. 5. 17,

նէթիճէսի մութլաղա էօլիւմ տիր
Եա'գ. 1. 15: Պինաէն 'ալէյհ պու
գուլըգ հալինտէ գալմագ իս-
թէմէյէճէ տիր:

Ա.յ. 22: « Կիւնահտան աղատ
օլուպ: » Եա'նի կիւնահտան թէ-
սալլութը վէ գուլլէթինտէն ա-
ղատ տէմէր տիր, վաղը ա գուլտուի-
թէթէ քեամլիլէն մալիք օլմուզ կիպի
քիւլլիլէն աղատ օլմուզ տէյիլ (էյ.
1. 1 այէթի, 7. 20, 9. 20, 42. 5, 6
իլէ թաթպիլէ էյլէ: 5 Միւլ. 8. 46.
Յիլի. 5. 15-15: 1 Եուհ. 1. 8)
Փազաթ ֆիլէն աղատ օլմուզ սը-
նըզ, շէյլէ քի կիւնահը սէվիպ,
անա գուլլըգ էթմէք իշլին անըն
թէսալլութընտան գուլթուլմուզ
սընըզ, կիւնահա պուղզ էտիպ ա-
նա գարըը ճիհատ էտէրէք, զա-
լիպ օլուր սընըզ տէմէք իսթէր.
1 Պետ. 1. 18-25: 2 Պետ. 1.
5-9: 1 Եուհ. 5. 5-10: Վազ. 5.
21, 21. 7, 8: 22. 14 այէթլէրի
թաթպիլէ էյլէ: Հագիլգաթէն
կիրիսթիյան օլան գուլտուլլէթէ
տա'վթ օլուլմուզ տըր (Պ. 1. 7
այէթիլն թէֆսիթիլնէ միւրաճա'աթ
օլուտա:)

Ա.յ. 25, էօլիւմ Լուղէթիլնին վա-

(23) Դ Ձիրա կիւնահըն Գե'րէյէ
իւհըրէթ էօլիւմ տիր. Եա'մա
Ալլահըն մէվհիպէսի Բապպը-
մըզ Բրիստոս Յիսուս վաղը-
թաղըյլէ հայաթ ք էպէտիյէ
տիր:

21: 1 Պետ. 1. 4:

սի' մա'նաընճա, կիւնահըն թա-
պիլի սէմէրէսի տիր. վէ Շէյթա-
նըն քեաֆէի ի գուլարընա իթա
էյլէտիլի միւրեաֆաթ պու տըր.
Պու միւրեաֆաթ ֆիլ հագիլգէ
եէվիլիլէ իթա օլուլմուր, շիւնքի
կիւնահըն քէնտի տէրուլնիտէ
կիւնահըն աղապընը շէքէր: Հա-
յաթ ք էպէտիյէ Ալլահըն շէֆգա'աթ
թարիլիլէ մէճճանէն իհտան օլու-
նուպ, պիլը լըյըգ տէյիլ իսէք տէ,
Յիսուսըն վաղթաընըյլէ անա
մալիք օլուրըզ, վէ հալա Բրիս-
տոս իլէ պիլ օլաթազ, անա նալի
օլմաղա միւրատէրէթ էյլէ-
միլիլ. Պ. 8. 10, 11, 14-17:
Եուհ. 14. 20, 25: 1 Եուհ. 5. 1, 2:
Պինաէն 'ալէյհ էֆքեար վէ աը-
գուլթիլնիլ մուգատտէն նէանլէ-
րէ օլուլն, Հէր նէ քի հագիլգի,
Հէր նէ քի 'աթիլ վէ միւրիտ վէ
միւրթաճոէն իսէ, Հէման պու
շէյլէրի թէքէլիւմ էտիլնիլ: Գալ-
պիլնիլ, պաղընըզ, տէթ վէ ա-
յաղլարընըզ Ալլահա թաղտիս օ-
լուլմուզ օլուպ, սա'աթէթ ի է-
պէտիյէ թարիլիլնտէ 'ալ էտ տէ-
վամ սիւլուք էտիլնիլ, 1 Գոր. 15.
58, Յիլի. 4. 8:

ՅԱՍԼ Ը ՍԱՊԻ՝

Շէրի'աթա միւրիլ' օլմագ իշլին պիլգ զաթ դայրէք էքմէմիլ իլէ Տէյիլ,
անհագ Ալլահըն 'իմայէթիլէ կիւնահա դալպէ էսէր օլսըղըմըզ
սէլաիլ ի միւրէնէվիլիլէ իլէ քասըզ գըլընըր

ՊԱՊ 7-11

Պ Ա Պ 7

(1) Էյ պիլրատէրլէր, առէմէ
'էօմրիւ օլաըգճա շէրի'աթ

հիւքիւմէթ էթտիլնիլ պիլ-
մէզմիւրնիլ. (շէրի'աթը պիլ-

Պ. 7-րէ պահ օլուլնի մէլապըն
Խիւլապը

Բէսուլ հալա կիւնահընտըն
Եալընըզ շէրի'աթա իթա'աթ իլէ
գալպիլնէ սէլամէթ պուլամայա-
ճաղընը պէյան էյլէմէյէ տէվամ
էտէր: Պիլիմ շէրի'աթ իլէ օլան
'ալազաընըզ պիլր գէվճէնիլ գէվ-
ճիլլէ օլան 'ալազաընա թէմսիլ
էտէրէք իզաէ էտէր: Զէվճի հա-
յաթտա իքէն, գէվճէ անըն հիւքմիւ
ալթընտա տըր, Լաքին գէվճի վէ-
ֆաթ էթտիլնի հալտէ, գէվճէ ա-
լաէր պիլր էրէ վարմաղա աղատ
տըր, կիւնահա գարըը ճիհատտա
շէրի'աթըն թէսալլութընտան ա-
ղատ օլուպ, Բրիստոս իլէ եէք
միւհուտ օլաթազ դալպէյէ վէ
սէլամէթէ մալիք օլուրըզ: Ա.յ.
1-6, Շէրի'աթըն թէսալլութըն
ալթընտա կիւնահտան աղատ օլ-
մազ իսէք տէ, պուլնուլն սէպէպի
շէրի'աթըն նազիս օլաըղը տէյիլ
տիր, պիլ 'աթա շէրի'աթ մու-
գատտէս վէ էյի տիր: Շէրի'աթ
պիլգէ կիւնահըն նէ օլաըղընը պիլ-
տիրիլ, վէ կիւնահ պուլնտան
ֆուրաթալաթաթ, պիլիլ շէ-
րի'աթըն էմրէրիլնի տաճա զիյա-
տէ պոզմաղա թաճիլք էտէր:
Պու սուրէթտէ հասանաթ իշլին

օլան, վէ դաթընտա էյի օլան շէյ
պիլիլ տաճա քէօթիւ էտէր: Ա.յ.
7-12: Պիլիլն գուլտէթիլմիլ-
լէ իւայր իլէմէյէ օլան ճէմիլի
սայ' ու դայրէթիլմիլ պիլհուտէ
տիր, վէ պիլիլ 'աղիմ սէֆալթ
ու մէյուսիլէթէ տիւհար էտէր,
թա քի Բրիստոս կէլիպ քէնտի
'ինայէթիլլէ պիլիլ շէրի'աթն էսա-
րէթիլնտէն իսէլաա էտէր: Ա.յ.
15-25:

ԹԷՖԷԷ

Ա.յ. 1: 'Ահտը 'աթիլք քեաֆ-
ֆէի կիրիսթիյան ճէմիլէթլէրին-
տէ գըրաաթ օլուլնուպ, կէ-
րէք եէհուտիլթուլն վէ կէրէք
թաիֆէլթուլն օլան ճէմիլի կիրիս-
թիյանլար շէրի'աթը էյրէնիլթը
լաիլ, ճէսէտիլն էօլիւմիւ պիլիլ
Ալլահա իթա'աթ էյլէմէքտէն ա-
ղատ էթմէզ, անհագ Մուսանըն
շէրի'աթընը վէ պու 'էօմր իշլին
իթա օլուլնան քեաֆֆէի շէ-
րի'աթը իպլթալ էտէր: Պու պապ-
տա շէրի'աթ լուղէթիլլէ եէհու-
տիլթէ իլհամ օլուլնան շէրի'աթը
Մուսալլիլլէ, վէ թաիֆէլթըն
գալպէրիլնտէ Եաղըն շէրի'աթը
թապիլլէ անհալաընը: Պ. 2. 15:

լէնլէրէ սէօյլէյօրըմ) (2) « Զի-
րա զէվճէ՛ զէվճի հայաթտա
իքէն շէրի'աթ միւհիպինճէ
անա պաղլը տըր. ամմա էյէր
զէվճի վէֆաթ էտէրսէ, զէվ-
ճի հադգընտա օլան շէրի'աթ-
տան աղատ օլուր: (3) Իմտի
էզէվճի սաղ օլտըգճա, տիկէր
պիր էրէ վարըրսա, անա զա-
նիյէ տէնիլիւր. ամմա զէվճի
վէֆաթ էտէրսէ, օլ շէրի'աթ-
տան աղատ օլուր: հաթթա
տիկէր պիր էրէ վարըրսա պի-
լէ՛ զանիյէ օլմազ: (4) Պէօյլէ-

— 1 Գօր. 7. 39: — Բ Մաթ. 5. 32: —
Գ Ղալ. 5. 22: — Դ Պ. 8. 2: Ղալ. 2. 19:

Այ. 2, 3. Սգտը Նիքեան խու-
սուսընտա օլան շէրի'աթ զէվճ ի-
լէ զէվճէյի, իքիսի տէ հայաթտա
իքէն, պիրիպիրինէ ըսպթ է-
տէր, լաքին էօլիւմ վուգու՛ պուլ-
տըդտա պու իրթիպաթ մանվ օ-
լուր:

Այ. 4. Բէգալիք սիդ տախի Բրիս-
տոսըն ճէսէտի վասըթասըյլէ,
եա'նի Բրիստոս իլէ սալպ օլուն-
մուզ օլարագ (Պ. 6. 4—6) շէրի'ա-
թա նիսպէթլէ էօլիւմ օլուրսը-
նըզ, եա'նի խէլաս իչիւն տահա
շէրի'աթա թէվէքքիւլ էթմէզ սի-
նիզ, շէօյլէ քի Բրիստոս իլէ
'ադտը Նիքեան օլմուզ կիպի անըն
իլէ պիրլէյիլի սինիզ Էֆ. 5. 25—
32, Կազ. 19. 7, 21. 9, 22. 17: Վէ
նիճէ քի Բրիստոս շէրի'աթը իս-
թալ էթմէք իչիւն տէյիլ, ամմա
իթմամ էթմէք իչիւն, վէ հէր
խուսուստա Փէտէրինին իրատէ-
թինի իճրա էտիպ Ալլահը թէմ-
ճիտ էթմէք իչիւն կէլտի (Մաթ.
5. 17, Եուզ. 6. 58, 17. 4), քէ-
զալիք սիդ շէրի'աթտան աղատ օ-
լուր կիւնահ իլէվէք իչիւն տէ-
յիլ, ամմա Ալլահա սէմէրէ կէ-
թիրմէք իւզրէ, եա'նի Ալլահըն ի-

ճէ, էյ պիրատէրլէրիմ, սիդ
տախի Վալլահա սէմէրէ կէ-
թիրմէմիզ իչիւն պիր զայրիյէ,
եա'նի էմվաթտան գըյամ է-
տէնէ վարմագ իւզրէ, Բրիս-
տոսըն ճէսէտի վասըթասըյ-
լէ շէրի'աթա էօլմիւզ օլտընըզ:
(5) Զիրա պիզ ճիսմանի իքէն,
շէրի'աթ վասըթասըյլէ վու-
գու՛ա կէլէն կիւնահլարըն հէ-
վէսլէրի Էօլիւմէ սէմէրէ կէ-
թիրմէք իւզրէ Նա՛ղամըզտա
'ամիլ իտի: (6) Շիմտի իսէ պի-
զի զապթ էտէնէ էօլմէքլէ՛

5. 18: Էֆ. 2. 15: Գօլ. 2. 14: — Է Պ. 6.
21: Ղալ. 5. 19: Եա՛գ. 1. 15: — Զ Պ. 6. 13:

ըատէթինէ մէսնի անըն իւզէթի
իչիւն սալահ իճրա էյլէմէք պա-
պընտա Բրիստոս իլէ պիր օլուր
սընըզ:

Այ. 5, 6. Հալը քէյֆիյէթ
պէօյլէ իքէն, շէրի'աթ հէվէսլէ-
րիմիզի զալէպէ վէ թագտիս էյ-
լէմէյէ միւզթէտիր օլամատըգ-
տան մա'տա, հաթթա անլէրի
թահրիք էթմէյէ պիլէ եարտըմ
էտէրէք, պիզի տահա սլէթէր
մուսիպէթէ տիւշար էտէր իտի:
Պիզ տախի շիմտի կիւնահտան խէ-
լաս պուլմագ իչիւն շէրի'աթա թէ-
վէքքիւլ էթմէյիզ վէ կիւնահլա-
րըմըզտան թէվալէ էտիպ Բրիս-
տոսա իման էտէրէք, էվվէլա
թահթընտա պուլունտըզմըզ շէ-
րի'աթա թէվէքքիւլ էթմէյիզ,
վէ էվվէլա էթտիյիմիզ կիպի
շէրի'աթըն քէլամընա խարիճտէն
իթա'աթ էտէրէք էօլիւ 'ամէլէր
իլէ տէյիլ, անճագ թէճտիտ ի
րուհ իլէ Ալլահա ռալուտիյէթ
էտէրիզ, իսպր. 9. 14: — « Պիզ
ճիսմանի իքէն: » Ճիսմանի թէր-
ճիւմէ օլունան Եունանի լուզէթին
մա'նասը ինսանը ճէմի թէօթիւ
հէվէսլէրիլէ կէօսթէրի: Ճիս-

շէրի'աթտան աղատ օլտուգ,
թա քի հարֆ Էսքիլիյնտէ
տէյիլ, Էանճագ ըուհ Էէնիլի-
յինտէ խըտմէթ էտէլիմ:

(7) Իմտի նէ՞ տէյէլիմ. շէ-

Է Պ. 2. 29: 2 Գօր. 3. 6: — Է Պ. 3.
20: — Բ Խուր. 20. 17: Թէս. 5. 21: Ա-

րի'աթ կիւնահ մը տըր. հա՛ա.
Էլլէ լաքին շէրի'աթ վասըթա
օլմասայըտը, կիւնահը պիլմէզ
իտիմ, զիրա էյէր շէրի'աթ՝
Էթամա՛ էթմէյէսին՝ տէմիլ

մալ. 20. 33: Պ. 13. 9:

մանի օլմագ Ալլահա գուլըգ էթ-
մէյի թէրք էտիպ՝ օլ հէվէսլէրէ
գուլըգ էթմէք տէմէք տիր: Էֆ.
2. 12 այէթտէ Էագըլան « Տիւնեա-
տա Ալլահըզ խիլիլ » սէօզիւ,
ճիսմանի օլանլարըն քէաֆֆէսինին
հագիզի վասֆը տըր: Վէ մա-
տէմ քի վէլատէթտէն Ալլահտան
պա'իտ օլան պիր տիւշիւն հալէ
վարիս իզ, պիզէ ըուհտան թէք-
րար տօղմագ կէրէք տիր: Եուհ.
5. 6, 7. Պիւնէն՝ ալէյհ, « Պիզ
ճիսմանի իքէն » քէլամընըն մա'նա-
սը, պիզ ըուհանիճէ թէճտիտ օ-
լունամըզ թապի'ի հալտէ իքէն
տէմէք տիր: — « Շէրի'աթ վա-
սըթասըյլէ վուգու՛ա կէլէն կիւ-
նահլարըն հէվէսլէրի, » վէ զայր:
Եա'նի շէրի'աթըն Էասաղընտան
թահրիք օլունարագ աղամըզտա,
Եա'նի տէրունիմիզտէ, ամիլ օլուր
չօլ աղամըզը կիւնահ ալաթը
էտէն քէօթիւ հէվէսլէրիմիզ տէ-
մէք տիր: — « Էօլիւմէ սէ-
մէրէ կէթիրմէք իւզրէ: » Պու՛ա-
մէլին սէմէրէսի Էաթստ նէթիճէ-
սի ըուհանի վէ էպէտի էօլիւմ
տիր: (Պ. 5. 12, 21, վէ 6. 2, 3
այէթլէրին թէֆսիրինէ մուրա-
ճա'աթ օլունա): — « Շիմտի իսէ...
շէրի'աթտան աղատ օլտուգ: » Պիր
գանուսի Ֆէրիզէ մագամընտա
տէյիլ (4 այէթին թէֆսիրինէ
մուրաճա'աթ օլունա), անճագ
վասըթա թէվարիւր վէ թագ-
տիս մագամընտա օլան շէ-
րի'աթտան այրըլըզ: Օլ վէճէլէ
շէրի'աթտան այրըլըզ, Եա'նի
էօլմիւզ օլուր, Ալլահ իչիւն Եա-
լայան վէ անըն շէրի'աթընա Էէ-

նի վէ ըուհանի պիր թարգտա,
Եա'նի շէրի'աթըն թէմամիյէթի օ-
լան մուհապէթ իլէ միւթի՝ օ-
լուրըզ: Պ. 15. 9, 10. 6. 11. —
« Հարֆ Էսքիլիյնտէ տէյիլ: »
Եա'նի, էվվէլա էյլէտիյիմիզ կի-
պի Եալընըզ անըն քէլամընա խա-
րիճտէն տէյիլ, անճագ շէրի'աթըն
ասըլ մէֆհուլընա Էաթստ ըու-
հընա իթա'աթ էտէրիզ: Եուհ.
6. 65: 2 Գօր. 5. 6: « Հարֆ
էօլտիւրիւր, ամմա ըուհ իճեա է-
տէր: » իսպր. 9. 9, 10. 10. 1—
4. Շէրի'աթըն քէլամարընը Եա-
լընըզ միւթալա՛ա էյլէմէք, Եա-
թստ խարիճի այլն ու՛ առէթլէրէ
էսիր կիպի պաղլանըզ գալմագ,
վէ պուլուն իլէ պէրասլէր շէրի'ա-
թըն ասըլ ըուհանի մա'նասընա
տիգգաթ էթմէմէք, ասըլ Էէ-
հուտիլիք, վէ իրիսթիյան իսմի
թահթընտա մաֆֆի օլան Էէհու-
տիլիյին գաթի՛ նիշանէսի տիր:
Փալօս, ինճիլին թալէպ էթտիյի
սաֆֆէթ վէ խիւլուսա մուղայիր
հարէքէթտէ պուլունմագտան սա-
գընտըրըր 2 Գօր. 11. 5: 2 Սէլ.
2. 5—11. Ա՛մալ. 20. 29, 30:
Էքսէրիյէ վագը՝ օլտըզը իւզրէ,
պէօյլէ հարէքէթտէ պուլունմագ
էսէֆէնիլ պիր տէլիլ տիր
քի պէնի պէշեր ինճիլին թէճսի-
րաթը թահթընտա պիլէ ըուհանի
իպատէթ վէ իթա'աթ Էէրինտէ
խարիճի այլն ու՛ առէթլէր իս-
թի'մալիյնէ նէ տէրէճէ մէյյալտըր:

Այ. 7: Շէրի'աթըն թէսահհուլ
էտէնլէր պիթ թապի՛ մէգքիւր էֆ-
քեար ալէյհինէ հիտտէթլէ ի-
թիրազ էտիպ չու սուալը էտէր-

օլմասայրար, թամա՛ւը պիւմէզ
իտիմ: (8) Եւմմա կիւնա՛ն էմ-
րին վասըթասըյլէ ֆուրսաթ
պուլուպ՝ պէնտէ հէր նէվ-
թամա՛ հուսուլէ կէթիւրտի:
Էղիրա շէրի՛աթ Եօղ իքէն, կիւ-
նա՛ն մէյիթ տիր: (9) Պէն իսէ
պիր վագըթ շէրի՛աթսըզ տի-
րի իտիմ: վէ լաքին էմր կէլ-

՝ Պ. 4. 15: 5: 20: — Է 1 Գօր. 15:
56: — Լ Լալ. 18. 5: Հէգ. 20. 11, 13,

տիրտէ՛ կիւնա՛ն տիրիւրտի, պէն
տախի էօլտիւմ: (10) վէ օլ
ւմուճիպ ի հայաթ օլան էմր
պանա մուճիպ ի մէվթ պու-
լունտու: (11) Զիրա կիւնա՛ն
էմրին վասըթասըյլէ ֆուրսաթ
պուլուպ՝ պէնի իզլալ էտէ-
րէք, անըն վասըթասըյլէ պէ-
նի էօլտիւրտիւ: (12) Եիմտի շէ-

21: 2 Գօր. 3. 7: — Է Մէգ. 19. 8: 119
38, 137: 1 Թիմ. 1. 8:

լէր. Շէրի՛աթ կիւնա՛ն մը տըր,
Եա՛նի պա՛խի կիւնա՛ն մը տըր:
Պուրատա կիւնա՛ն լաֆզը կիւնա՛ն
սէպէպի մա՛նասընտա տըր, նա-
սըլ քի էֆ. 2. 16 այէթտէ՛ ա-
տալէթ լաֆզը՝ ատալէթ սէպէպի
մա՛նասընտա տըր: Մէգըբիւր
սուալա րէսուլ ճէվապ վէրիպ տէր:
« Հաչա, » պէնիմ կիւնա՛նմտան
էօթիւրիւ շէրի՛աթ մէսուլ տէյիլ
տիր: Փագաթ սահի՛ն տիր քի
« Շէրի՛աթ պուլունմատըղը Եէր-
տէ թէճալուզ տախի Եօգ տըր »
(Պ. 4. 15), վէ էյէր շէրի՛աթ կիւ-
նա՛ն իշլէմէյէ սէտտ շէքմէսէ ի-
տի, շէրիմին քէսրէթինի պիլէ-
մէզ իտիմ, վէ տախի շէրէ նէ
տէրէճէ մէյալ օլտըղը պիլէմէզ
իտիմ: Շէրի՛աթըն մէնէյաթը
պէնիմ քէօթիւ հէվէսլէրիմի թա՛հ-
րիք էթտիլէր, շէյլէ քի գաթ պէ
գաթ շիտտէթլէ թալզըն օլուր-
լար: վէ պէն օլ վէճլէ կիւնա՛ն-
քեարըղըն նէ վէ գաչ կէօնէ
օլտըղըն պիր աճը թէճիւսլէ ի-
լէ կէրէյի կիպի անկատըմ:

Ա.յ. 8: Զիւմանի հէվէսլէրիմ
շէրի՛աթտան ֆուրսաթ ալարագ
թահրիք օլունուպ պէնտէ գլյա-
տէ միւհասիր օլտուլար, չիւնքի
շէրի՛աթ խուսուսընտա մա՛լիւ-
մաթըմ օլմատըղը հալտէ, կիւ-
նա՛ն տէրունիմտէ էլ ան օլտըղըն-
տան գլյատէ միւլայիմ վէ հէման

էօլմիւշ կիպի իտի, պէն տախի
անա էսիր օլտըղըն պիլմէզ ի-
տիմ:

Ա.յ. 9, 10: Շէրի՛աթ խուսու-
սընտա ճէհալէթիմ օլտըղը հալ-
տէ, կիւնա՛նտա էօլիւ իտիյիմի
պիլմէզ իտիմ, վէ պու սուրէթ-
տէ քէնտիմի տիրի՛ ատտ էտէր
իտիմ: Փագաթ շէրի՛աթըն թէն-
պիհի թէէսիրիյէ կիւնա՛նլարըմ
իզտիյատ պուլաղը հալտէ, էօլ-
միւշ իտիյիմէ վագըթ, վէ էօլիւ-
մէ տաչա տէրին միւսթէյրտագ
օլտում: Լաքին թէնպիհին թագ-
սիրաթը Եօգ իտի, գիրա շէրի՛աթ
պանա պա՛խի մէվթ օլտու իսէ
տէ, րուհանի հայաթ վէրմէք ի-
չիւն ի՛թա գըլընմը իտի:

Ա.յ. 11, 12: « Պէնի իզլալ է-
տէրէք: » Նիճէ քի Շէյթան թէն-
պիհին Եասաղըն սա՛ատէթէ միւ-
մանա՛թ կիպի կէօսթէրէք էվ-
վէլա ատէմի իզլալ էթտի, վէ պա-
տէհու ատէմին թէճալուզը ազիմ
մուսիպէթէ պա՛խ օլտու (Թէք.
5. 1—5: էյ. 1. 9—11, վաճ. 12.
10), քէզալիք կիւնա՛ն Ալաճըն
մուգատտէս վէ ալա շէրի՛աթը-
նը Եասաղընտան ֆուրսաթ պու-
լարագ պէնի ալտաթտը, վէ տէ-
րունիմտէ շէրի՛աթ ալէյհինէ ի-
թա՛թսըզըդ փէյտա էտէրէք,
րուհանի էօլիւմիւմէ պա՛խ օլ-
տու:

րի՛աթ մուգատտէս՝ վէ էմր
մուգատտէս վէ հագդ վէ էյի
տիր:

(13) Էօյլէ իսէ էյի օլան նէս-
նէ պանա մուճիպ ի մէվթ մի
օլտու: հաչա. անճագ հաճէպ
Էօլ օլա՛ն կիւնա՛ն տըր: թա քի
օլ էյի նէսնէնին վասըթասըյ-
լէ կիւնա՛ն պանա էօլիւմ հու-
սուլէ կէթիւրմէք՝ կիւնա՛ն
իտիյի աշիքեար օլա, շէյլէքի

՝ 3 Միւլ. 21. 20, 25: 4 Միւլ. 17. 17: —

կիւնա՛ն էմրին վասըթասըյլէ
հատտէն գիյատէ գապի՛ն օլա:
(14) Զիրա շէրի՛աթըն րուհանի
օլտըղըն պիլիլիզ, ֆագաթ
պէն իկիւնա՛ն ալթընտա սա-
թըլմը ճիւմանի իմ: (15) Զի-
րա իշլէտիլիմ թանըմաթ,
չիւնքի Եսթէտիլիմ իշլէմէ-
յօրըմ, տալիս պու գըլ էթտի-
լիմ նէսնէյի իշլէյօրըմ: (16) Լա-
քին էյէր իսթէմէտիլիմ իշ-

՝ 2ալ. 5. 17:

Ա.յ. 13: Բէսուլ մէգըբիւր պաճը
քեամիլէն իզա՛ն էթմէք իչիւն սու-
այէթտէ տըր թէքրարլար: « Էօյ-
լէ իսէ էյի օլան նէսնէ պանա
մուճիպ ի մէվթ մի օլտու: հաչա »
Պէնի էօլտիւրէն նէսնէ խայր,
Եա՛նի շէրի՛աթը իլաճիյէ տէյիլ
տիր, անճագ տէրունիմտէ օլան
կիւնա՛ն շէրի՛աթտան ֆուրսաթ
պուլուպ, քէնտի միւհիլիք խա-
սիյէթինի տաչա աշիքեար կէօս-
թէրիք: Կիւնա՛ն շէրի՛աթըն ասըլ
էյի օլմասընտան թահրիք օլու-
նուպ՝ քէսպի գուվիթ էտէր,
վէ օլ վէճլէ տաչա հէյալէթլու վէ
միւհիլիք օլուր:

Ա.յ. 14: « Բուհանի » Զիւ-
մանի լուգէթի քէօթիւ հէվէս վէ
արգու մա՛նասընա իսթիմալ օլուն-
տըղը միսիլիւ, րուհանի քէլիմէսի
տախի մատտի վէ գահիրի շէյլէր-
տէն թէֆրիք էթմէք իչիւն Եա-
լընդ տէրունի վէ պաթընի շէյլէր
մա՛նասընա տէյիլ, մուգատտէս,
փաք վէ Ալաճա միւթա՛ալիլիք,
Բուհիլ Գուտտըն մէրամու իրա-
տէթինէ միւթալըդ օլան շէյլէր
մա՛նասընա տախի իսթիմալ օլու-
նուր: Շէրի՛աթը իլաճիյէ րուհանի
տիր, վէ րուհանի, փաք վէ մուգատ-
տէս իթա՛թ թալէպ էտէր: —
« Կիւնա՛ն ալթընտա սաթըլմը »
Եա՛նի կիւնա՛ն գիւնէրպէնտ էսիր

օլմուշ: — « Զիւմանի իմ » Զիւմանի
ատէմ ճիւմանի, Եա՛նի քէօթիւ հէ-
վէսլէրէ գուլըդ էտէն ատէմ տիր:
Բէսուլ հալա քէնտիլինին պիր
ճիւմանի թապիլիթ թահթընտա
պուլունտըղըն պէյան էթմէք
իսթէր: Պ. 8. 9—14, 1 Գօր. 2.
14, 15: Եա՛գ. 5. 15 այէթլէրէ
միւրաճա՛թ օլունա:

Ա.յ. 15, 16: Բէսուլ շէրի՛աթ իլէ
Եախստ քէնտի գուտրէթիլլէ իսէ-
լաստ սայ՝ էտէն ատէմ իքի շախս
մագամընտա թուլթար, Եա՛նի
պաթընի ատէմ Եախստ ալլ
(Ա.յ. 22, 25), վէ ճիւմանի ատէմ
Եախստ Ալաճտան պա՛խ օլմուշ
գալպ: Պիրի, ինսանը մոզրուշու
վէ էյիլի թէֆրիք էտիպ հագ-
գանիյէթէ վէ քէնտի էպէտի
սա՛ատէթինէ Եարայան շէյլէրի իս-
թիյար վէ իճրա էյլէմէյէ մէճպուր
էտէն պալիթիթ, վիճտան վէ
գուվիլ ի ալալալլէ մա՛նասընտա
տըր: Իքինճիար ատէմին Փատիտ
հէվէս ու մէյլլէրի մա՛նասընտա
տըր: Պէյլէճէ իքիյէ թագ-
սիմ օլունմուշ պիր գաթ ալլը իլէ
Ալաճըն շէրի՛աթընտան հագդ է-
տէր, վէ պա՛գէն անա իթա՛թ
էթմէյէ տախի ճէհտէտէր: Փագաթ
Փատիտ գալպ գարըն մուրուր,
վէ անը սիւրիւքէյիլ կիւնա՛ն
կէօթիւրիւր: Օլ վէճլէ ատէմին

լէյօրսամ, չէրի'աթըն էյի ի-
տիյինի թաատիգ. էտիյօրըմ:
(17) Իմտի անը իշլէյէն արթըգ-
պէն տէյիլ իմ, ամմա տէրու-
նիմտէ սաքին օլան կիւնահ
տըր: (18) Զիրա 'պէնտէ, եա'-

հ Թէք. 6. 5: 8. 21:

տէրունինտէ մուհարէպէ գուհուր
էտէր, թա քի րէսուլըն քէլամը-
նա մէսնի, ատէմ պուղղ էթտիյի,
եա'նի զամիրինէ ֆէնա կէօ-
րիւնէն նէսնէյի քէնտի գալլիինի
վէ. քէօթիւ հէվէսլէրինի թէէ-
սիրաթընտան նաշի իճրա էտէր:
Գալլիլէրի թէճտիտ օլունմուշ օ-
լան իրիսթիյանլար քեամիլէն
գուտսիլէթէ մալիք օլմատըգլարը
իշլան պու կէօնա տէրունի մու-
հարէպէյէ աղ չօգ տիւշար օլուր-
լար: Գալլիլէրի թէճտիտ օլուն-
մամը կիւնահքեարլարըն տէրու-
նինտէ տաթի 'աղիմ' զալլալար
միւտէմ գուհուր էտէր: Փանի
տիւնեա մէնֆա'աթը իշլան օլան
արգուլարը, անլէրին հագիգի մէն-
ֆա'աթը վէ ֆէրիգէլէրի խու-
սուքնտա 'աղըն շէհատէթի 'ա-
լէյինէ մուհարէպէ էտէրլէր: Պու
թարգ մուհարէպէլէրտէ Ալլահըն
'ինսյէթի խրիսթիյանը կիւնահա
ղալիպէ էթտիլիւր. լաքին գալլի
թէճտիտ օլունմամը կիւնահքեար
օլ'ինսյէթէ մալիք օլմատըգլանտան
մաղլուպ օլուպ տահա զլյատէ կիւ-
նահա էսիր օլուր: Պու հալ այաթը
միւթէ'աղգիլէտէ զայէթ վաղիհ
սուրէթտէ պէյան օլունմուշ տըր:

Ա.յ. 17: « Պէն տէյիլ իմ: »
Եա'նի 'աղըմ վէ զամիրիմ տէ-
յիլ, անճագ տէրունիմտէ սաքին
օլան կիւնահ, եա'նի կիւնահա
միւպթէլա օլան հէվէս ու ար-
ղուլարըմ տըր:

Ա.յ. 18: « Պէնտէ, եա'նի թէնիմ-
տէ: » Ալլահըն րուհը վէ անըն
քէլամընըն վաարթասըյէ ֆատիտ
գալլիմտէ ալալգի պիր թէճտիտ

նի թէնիմտէ էյի շէյ սաքին
օլմատըգլըն պիլիլիւրիմ. զիրա
իսթէմէք պէնտէ հաղըր իսէ
տէ, էյի շէյի իճրա էթմէքլի-
յի պուլմայօրըմ: (19) Զիրա
իսթէտիյիմ էյիլիլի իշլէմէյիպ,

իճրա օլունմատըգլա, տէրունիմ-
տէ էյի շէյ սաքին օլմալ: Պ. 8.
7—9: Եուհ. 5. 6, 7: 1 Պետ. 1.
22, 23: Զիսմանի ատէմ, եա'նի
թէճտիտ օլունմամը կիւնահքեար
սատըգ, 'ատիլ, րահիմ վէ էհլը
հասանաթ օլա պիլիլ: Զաթէն
եախօտ պիթ թապիլ' միւսթագիլմ
օլան ատէմ խայրը շէյէր իճրա
էտէ պիլիլ, վէ էյլէ պիր ատէմ
րի'այէթէ վէ սէվիլէյէ լայըգ
տըր (Մար. 10. 21 այէթինէ միւ-
րաճա'աթ օլունա). ֆագաթ Ալլա-
հըն 'ինսյէթիլէ թէճտիտ օլուն-
մատըգլա, էյլէ պիր քիմնէնին
Ալլահա տօղրու հագիգի մու-
հարէպէթի եօգ տըր, վէ Ալլահա
տօղրու օլան մուհարէպէթ մէս-
տէսինտէն թահրիք օլունարագ
պիր շէյ էտէմէլ: Պինտէն 'ալէյհ
հէր շէյտէն էվիլէ Ալլահա տօղ-
րու մուհարէպէթ թալէպ էտէն
Ալլահըն շէրի'աթը 'ալէյինէ կիւ-
նահ էտէր: Պէյլէ պիր ատէմին
Ալլահըն մաթլուպաթընա իթա'աթ
էթմէք « իսթէմէսի » իշթիմալ
տըր, եա'նի օլ մաթլուպաթըն իս-
թիգամէթինի կէօրիւպ անլէրէ
իթա'աթ էթմէք իսթէմէսի միւսթին
տիր. ֆագաթ տէրունիմտէ ճիւմա-
նի էֆքեար վէ ֆատիտ հէվէսլէրին
հիւքմ էթմէսինտէն տօլայը պու
իսթէմէքլիլ իճրա էթմէք միւս-
թինիլ տիր. պու էճլտէն
ատէմ րուհանի վէ քեամիլ ի-
թա'աթ թալէպ էտէն շէրի'աթ-
տան հիւքմ օլունարագտա, րու-
հանի էյիլիլէտէն քիւլիլէն մահ-
րուլ գալլըր:

Ա.յ. 19—21, Պու հալտէ պու-

իսթէմէտիյիմ քէօթիլիլիլի
իճրա էտիյօրըմ: (20) Վէ էյէր
պէն իսթէմէտիյիմ շէյի իշլէ-
յօրսամ, արթըգ անը իճրա է-
տէն պէն տէյիլ իմ, անճագ
պէնտէ սաքին օլան կիւնահ
տըր: (21) Իմտի պէն քէնտիմ-
տէ պու գանուըն պուլլըյօ-
րըմ, եա'նի էյիլիլէ էթմէյի
իսթէր իքէն, քէօթիլիլիլէ
պէնտէ հաղըր տըր: (22) Զի-

Յ 2 Գօր. 4. 16: Էֆ. 3. 16: Գօլ. 3. 9, 10:

լունան ատէմ Ալլահըն մուգատ-
տէս վէ րուհանի շէրի'աթընըն
թալէպ էթտիլի, հէմ 'աղըն վէ
զամիրին րաղի օլտըղը էյիլիլի իճրա
էթմէտիլքտէն մա'տա, պիլէրէք
քէօթիլիլի իճրա էտէր, իսթէտի-
յի շէյէրի իճրա էթմէյիպ իսթէ-
մէտիլ շէյէրի իճրա էթմէսինին
սէպէպի ատէմին տէրունինտէ սա-
քին օլան վէ շէրի'աթ մագամընտա
քէնտինէ իթա'աթ թալէպ էտէն
կիւնահ տըր: Պու իթա'աթը,
եա'նի ա'մալը գալլիհէյի, թա-
լէպ էտէն շէրի'աթ' սէլահիլէթ ի
'ալլիլէ իլէ ինսանըն իւղէրինէ վաղ'
օլունմուշ շէրի'աթ օլմայուպ, ան-
ճագ շէրտէն տիր, վէ ինսան'
խայրըն իսթիգամէթինի կէօրիւպ
անը իճրա էթմէք իսթէտիլինտէ
պիլէ, գալլի պիլ իրատէ վէ
խապտէթինտէն նաշի շէրէթ թա-
պի' տիր:

Ա.յ. 22—24: Պու այէթլէրին
մէ'ալը 15—17 այէթլէրին մէ'ալը
իլէ պիր իսէ տէ, ախէր պիր սու-
րէթտէ թէվիհ օլունմուշ տըր:—
« Պաթընի ատէմ կէօրէ: » Եա'-
նի 'աղ ու զամիրիմ վէ Ալլահ-
տան պանա իթա օլունմուշ թա-
պի' իսլաղըմ կէօրէ:— « Հաղ
էտէրիմ: » Ալլահըն մաթլուպա-
թընըն էյի վէ միւսթագիլմ օլտը-
ղըն կէօրիւք վէ պիլիլիմ, վէ

րա պաթընի ատէմ կէօրէ
Ալլահըն շէրի'աթընտան հաղ
էտէրիմ: (23) Ամմա 'ա'ղամտա
պուլլընուպ 'աղըմըն գանու-
նը իլէ ճէնքլէշէրէք, պէնի
ա'ղամտա օլան կիւնահըն գա-
նուընա էսիր էտէն 'պիլ
զայրի գանուն կէօրիլյօրըմ:
(24) Պէն նէ պիլարէ ատէմիմ,
պու էօլիւմիւն ճէսէտինտէն
պէնի քիմ իսլաս էտէճէք

— Մէգ. 1. 2: — Գ. 6. 13, 19: —
Դղալ. 5. 17:

անլէրէ իթա'աթ էթմէտիլիմտէն
տօլայը քէնտիմի իթթիճիմ էտէ-
րիմ:— « Ամմա... պիր զայրի
գանուն կէօրիլյօրըմ: » Հալա ֆա-
սիտ հէվէսլէր, քէօթիլ գալլ
վէ 'աքսի իրատէթ պէնի ի-
թա'աթսըղըղա սիւրիւքլէյիպ
կէօթիլիլիլէրէր: Ա'ղամտա եախօտ
ճիւմանի թապիլ'աթըմտա շէրի'աթ
մագամընտա պէնտէն իթա'աթ
թալէպ էտէն պիր մէյլ օլուպ,
օլ տաթի Ալլահըն 'աղըմտա եա-
խօտ րուհանի թապիլ'աթըմտա
վաղ' էթտիլի շէրի'աթըն մաթլու-
պաթը 'ալէյինէ մուհարէպէ էյ-
լէր, վէ օլ վէճիլէ էսիր կիպի
կիւնահա գուլլըգ էտէրիմ: Փա-
գաթ կիւնահա էսիր օլմագլըղմ
իշլտիլիմ կիւնահլարա պիր 'էօղր
օլմալ, անճագ ասըլ օլ էսարէթ
պէնիմ պէօլիւք կիւնահքեար վէ
սէֆիլ օլմագլըղմ տըր, վէ պու
էսարէթէ թէսլիմ օլունտըղմ տէ-
րէճէտէ կիւնահքեար վէ միւս-
գաթա միւսթահագգ օլուրըմ:
Սէֆալէթիմ նէ գատար 'աղիմ
տիր, թապիլ'աթըմտա պէնիմ իշլան
էօլիւմ ճէսէտի օլան, վէ գալլիլիլ
թարաֆընտան պաղէն էօլիւմէ
մահքիւմ պիր միւսթիմէ պաղանան
միւթէ'աֆֆին վէ միւսլիլէ լաշէյ
պէնիկէր պու ֆէստտտան պէնի
քիմ իսլաս էտէ պիլիլ:

տիր. (25) յԲապարմըզ Յիսուս Քրիստոսըն վասըթասըյլէ Ալլահա չիւ ըր էտէրիմ. վէլէսա-սըլ պէն քէնտիմ 'ադլ իլէ

յ 1 Գոր. 18. 57:

Այ. 25. «Ալլահա չիւ ըր էտէրիմ. » Բէսուլ 'ադլիմ սիւրուր իլէ Ալլահա թէլէքքիւր սուհար, չիւնքի պու էօլլամ թէնինտէն, եա'նի կիւնահքեարըն պու հէյ-պէթլու, պի չարէ վէ սէֆիլ հա-լինտէն, Քրիստոսըն վասըթասըյլէ խէլաս վար, վէ տալի շէ-րի'աթ վասըթասըյլէ միւմքին-սիլ օլան հալ 'ինայէթ վասըթա-սըյլէ միւմքին օլտու (Պ. 8. 1-4). Բէսուլ Ինճիլէ վուգուֆ օլմայըպ, եալընըք քէնտի գուվէթլիլէ Ալլահըն շէրի'աթընա իթ'ա'աթ էյլէ-մէյէ զայրէթ էթտիլինտէ, վա-զը'ա ֆիքրիլէ օլ շէրի'աթը, եա'նի անըն մաթլուպ'աթըն հադգ 'ատտ էտիպ անլէրէ միւթի' օլ-մագ իսթէր իսի իսէ տէ, ճէմի' ի զայրէթի պիհուտէ օլտըղընը պիլ զաթ թէճրիւպէսիլէ պիլտի ձիւ-մանի թապլի'աթըն թէճէսիրա-թը կիւնահ գանուհընա, եա'նի քէթիւ խըրսարընըն մաթլուպա-թընա թապլի' օլտու, րուհանի վէ էպէտի էօլլամտէ զայթ իւլ զայթ տէրինէ միւսթէզրագ օլտըղըն-տան, անըն ճէմի' ի զայրէթի պի-հուտէ իսի. Պիր քիմէ Քրիստոսը թանրըյլ 'ինայէթ իլէ խէլասը էտինինճէյտէկին րուհանի ա-գասըք վէ զալէպէ իրահիսինի թէրէնիլմ էտէմէզ. 1 Գոր. 15. 57. Հադիլ խրիսթիյան օլ-տըղտան սոնկ ա տալի, եինէ 'ալլէյհինէ մուգալլմիթ էթմէսի-լազըմ կէլէն ֆատիտ թապլի'ա-թընըն էսլըլէրի հալա քէնտիտէ մէվէսու խոլիլնտէն, Քրիստոստան սարֆ ը նազար էտիպ անճագ քէն-

Ալլահըն շէրի'աթընա, վէ ֆա-գաթ թէն իլէ կիւնահըն գանուհընա գուլլըգ էտի-յօրըմ:

տի գուվէթլիլէ Ալլահըն շէրի'ա-թընըն հըֆղընա ճէհու էտէր իսէ, կիւնահա զալէպէ էտէմէզ օլտը-ղընը հիսս էտէճէք տիր. Պու պապտէ րէսուլըն պահսընտան մէրամ շուհու պէյան էթմէք տիր քի, Քրիստոստան սարֆ ը նազար իլէ անա'ի թիմաս էթմէյէրէք, հիլ պիր զաթ սէքիլինճի պապտէ վասֆ օլտընտըղը վէճէ իւզրէ կիւնահա զալէպէ էտէմէզ. պու զալէպէյի անճագ Քրիստոսըն վասըթասըյլէ իհսան օլտընա պիր րուհանի թէճտիտ ի հայաթտա էտէր. րու-հանի թէճտիտ ի հայաթ իսէ անճագ իման վէ րուհ իւլ գուտս վասըթասըյլէ տէրուհի միւմինտէ հասըլ օլան թէճէսիր վէ գուվէթ իլէ թահսիլ էտիլիր:

Գնօսթիլի միւլէիտէրին Մին էլ էղէլ պիր մէնպա' ը շէրի պիր մէնպա' ը քէրիմ իլէ չէքիլմէքտէ օլտու, իքինճիսի էվլէլլինէ ասլա զալիպ օլամագ թա'լիմի րէսու-լըն պու րէսալէտէ էթտիլի թա'լ-լիմաթա քիւլլինէ մուղայիր տիր. իրիսթիյան միւսէմմա օլան պին-լէրճէ ատէմլէրին ֆիլլէն գա-պուլ էթտիլլէրի շու էֆքեար, եա'նի, կիւնահլարմտան էթիւրիւ թէվպէ վէ քիլիտէ պիլնլէր իճրա էթտիլիլ հալտէ խէլաս պուլլըրմ' տէյիւ սէյլէյէնլէրին վէ կիւնահ իլլէյէն ատէմ քէնտիլին իրիսթի-յան 'ատտ էտէ պիլիր տէյէնլէրին էֆքեարը տալի րէսուլըն թա'լ-լիմէ մուղայիր տիր. Պու հալի իրթիքեպ էտէնլէր հադիլ իրիսթիյան աշվալընտան խա-պէրլէրի եօգ տըր:

Եէտինճի պապտա պուլլընա մէվատտ ը միւլքիլլէյէ տալի տէֆ- 'աթէն իրատ օլտընա պա'զը սուալլարա ճէվապ օլարագ պու պապըն թէֆսիրինէ 'իւսվէ տիր:

ՍՈՒԱԼ. Փալլուս րէսուլ պու պապտա պուլլընա սէօլլէր իլէ Միւմին ի հագիլի, րէսուլ վէ հայաթ միւսթէսինին վա'իլի օլ-տըղը հալտէ վուգու' պուլլան քէն-տի թէճրիւպէսինի մի պէյան էտէր:

ՃէվԱՊ. Միւթէքէլլիմ սըֆաթը վէ հալ սըղասիլլէ եազար իսէ տէ, անըն մագսէտ ի ասլիսի քէլ-լէճէ-պէսի հիլքեայէ էթմէքտէն 'իպարէթ օլմայըպ տահա զիյատէ թէվպէքեար ատէմին տէֆ'աթէն վուգու' պուլլան պիր թէճրիւպէ-սինի պէյան էթմէք տիր. վէ ի-րատ էյլէտիլի սէօլլէր տալի քէնտի թէճրիւպէսիլլէ թաստըգ օլտընտըղը գապուլլէ շայան տըր. վէ պուրատա պէյան օլտընա հալ 'Ագիլ Ավլուսթինօսըն թէճ-րիւպէսինտէ հէր նօգթասըյլէ թէմսիլ օլտընտըղը մուսթիլլէյին թահրիլ էյլէմիլ օլտըղը ի'թիրա-ֆաթ նամ քիթապտան անկալը-լըր. վէ օլ վագըթտան պու կիւն-քի կիւնէ գատար միւմինլէրին պու նէվի թէճրիւպէլլէրի նատիր իւլ վուգու' վէ զայր ը թապլի' տէյիլ տիր:

ՍՈՒԱԼ. Պու պապըն սոն գըթ- 'ատընտա թա'րիֆ օլտընա հալ թէճտիտ ի գալպէ նաիլ օլան ա-տէմին հալի մի տիր, եօգսա նաիլ օլմամըլ ատէմին հալի մի տիր:

ՃէվԱՊ. Փալլուս մէքքիւր գըթ- 'ատա շէրի'աթ ը իւսլէյէ վա-սըթասըյլէ կիւնահըն թապլի- 'աթ ը ասլիլլէսինի վէ նէթաիճ ի միւսլէքէսինի տէրք վէ հիսս էթ-մէյէ ույանտըրըլլէ պիր ատէմին, Մէսիհտէ օլան իմանըն քէմալինէ էրինճէյէ գատար, պիթ թէտրիճ վուգու' պուլլան թէճրիւպէսինի

պէյան էտէր: Եէտինճի պապըն 9 այէթինտէն սէքիլլինճի պապըն 2 այէթինին սոնուհա գատար տիգգաթլէ միւթալա'ա էթտիլի-միլտէ, սալիֆ իւլ զիքը թէճրիւ-պէսին տէօրթ տէրէճէսինի թէմ-եիլ էտէ պիլիլիլլէ: Պուլլարըն իքիսի թէճտիտ էտէն 'ինայէթ ի իւսլէյէսին սահիլի թէճրիւպէ-սին գալլինէ իհսան օլտընտըղը-նա պիր նէվի իսպաթ վէ տէլլէ կէսթէրմէզ. իւսլէինճիւ տէրէճէ, կէրէք թէճտիտ ի գալպէ նաիլ օ-լան վէ կէրէք նաիլ օլմայանըն թէճրիւպէսինտէ պուլլընա պիլլիր Տէօրաիւնճիւ տէրէճէ իսէ թէճ-տիտ ի գալպէ նաիլ վէ միւմին ի հագիլի օլանըն թէճրիւպէսինէ մախսուս տըր:

Պու տէրէճէլլէր աթի իւլ զիքը վէճէլլէ պէյան օլտընա պիլլիր:

1. Պիրինճի տէրէճէ ույանտը-մըլ գամիրին հալի տիր քի, օլ վա-զըթ կիւնահ ատէմէ թապլի' վէ 'ատի վէ միւսթահսին օլտը, վէ կիւնահըն թապլի'աթ ը հագիլլէյէ-սի տէրք օլտընագ: Պու հալտէ մուհարէպէ ի տէրուհիլլէ օլմայըպ հէր շէյ ասայիլ իւզրէ օլտու ա-տէմ քէնտի հալինտէն րալի տիր. Պուսուհ միւսլէք պիր հալ օլտը-ղը ալիքեար տըր:

2. Իքինճի տէրէճէ թէճտիտ ի գալպէ նաիլ օլմամըլ ատէմին մու-հարէպէ ի տէրուհիլլէսինի կէս-թէրիլ, շէյլէ քի շէրի'աթ ը ի-ւսլէյէ պու հալտէ օլան ատէմին գամիրին իլէ պէրապէր պիր թա-րաֆտան, վէ կիւնահա մէյյալ օլան հէվա ու հէվէս վէ իրատէթ ի շալիսլլէ տիկէր թարաֆտան, եէք-տիկէրի իլէ մուհարէպէ էտէրլէր: Պու հալտէ օլան ատէմ քէնտիսի-նէ վաճիպ օլանը պիլլիր, ֆագաթ իրատէթի անըն իճրասընը իւթի-յար էթմէզ. Սգընտա նուր վար, ֆագաթ իրատէթի վէ գալլի թէճտիտ էթմէյէ տիր:

5. Իւջիւնճիւ տէրէճէ մուհա-
րէպէ ի տէրոնիյնին քէսպ ի
շիտաթէ Եթտիյնի իմա էտէր,
չէյլէ քի պու հալտէ օլան ա-
տէմ շէրի'աթ Ե իւհիյնին ֆա-
զիլէթինի տէրք էտիպ, անտէն
թէճափուզ էտէնին միւսթաճազ
օլտըղ Ե ճէզանըն հազգ իւզրէ
քէնտի իւզէրինէ կէլէճէյնի կէ-
րէրէք, վէ քէնտի թէճափուզթը-
նըն պէօյլէք իւյնիւհիւ հիսս էթ-
մէքլէ, կիւնահա օլան էսարէթին-
տէն նէճաթ պուլմաղա հասրէթ
չէքէր: Պուռնու իլէ պէրա-
պէր կիւնահա իլէմէք 'ատէթինին
գուզվէթինի վէ շէրի'աթ Ե իւ-
հիյնին մաթլուպաթընը ֆիլէ
կէթիւմէք պապընտա իրատէթի-
նին զա'իֆլիյնի տույմաղլէ, նէ-
տամէթ վէ մէյուսիյնի թէզսյ-
յիւտ էտէր:

Հէր նէ գատար շէրի'աթա միւ-
թի' օլմաղա հասրէթ չէքէր իսէ
տէ, մէնպա' Ե հայաթ Ե ըրուհանի-
յէյնէ պիւթիւն ճան ու տիլտէն
իման Ե հազիգի իլէ կէլինճէյնտէ-
կին, կիւնահա թէճափուզթը գալ-
պի իւզէրինտէն տէֆ' ու ըլ'ֆ' օ-
լունամաղ: Պու ճինա թէճրիւպէ
պիր ատէմին թէճաթի գալպէ
նաիլ օլուպ օլմաղըննա տէլի ի
գաթի' տէյլ տիր: Պու հալտէ
պուլունան ատէմ կիւնահաթան
րազի օլմաղա շէրի'աթ Ե իւհի-
յէյնին ֆազիլէթինի հիսս էթմէ-
սիլէ կիւնահա զալիպ օլմաղա
պիւթիւն գուզվէթիլէ ճէհտ է-
տէր իսէ տէ, Բրիստոսըն թա-
'նէն էյլէտիլ վէճիլէ ճէհտ էթ-
մէտիլնտէն նէճաթ պուլմաղ:
Շէրի'աթըն ֆազիլէթինի տէրք
էթմէք վէ անա իթա'աթ քէն-
տի վաճիպէ ի զիմիթի իտիյնի
իքրար էյլէմէք վէ կէլէճէք 'ա-
զապտան գօրգմազ, վէ շէրի'աթ-
տան րազի օլուպ անա իթա'աթ
էթմէյի իթիյար էթմէք պիլէ,
կիւնահա գատիլտէն պէրու օ-
լան թէճափուզթընտան անը գուր-

թարամազ, վէ Բրիստոստան ի-
ման վասթթասըյլէ օլան հայաթ Ե
ճէտիտէնին շէրի'աթը թէվլէ-
քէարըն գալպիլտէ կիւնահա գա-
նահըն զալիպ օլմաղըննա, կիւ-
նահա ճիւլմաղ: Շիմաթիլ գատար
վուզու' պուլան թէճրիւպէ հազի-
գի միւսիլնին թէճրիւպէ ի մաթ-
սուսէսի տէյլ տիր, ֆազաթ
ինքեար օլունամաղ պիր վազը'ա
տըրքի, թէճաթի գալպէ նաիլ
օլան միւսիլն ի հազիգի պիլէ
պա'դէն, կէրէք Բրիստոսա լա-
յըքըյլէ պազմայըպ քէնտիսինէ
հատտէն զիյատէ թէվէքթիւլ էթ-
տիլնտէն, կէրէք կիւնահա օ-
լան էվլէքի սէվտա վէ 'ատէթի-
նին գուզվէթինտէն, կէրէք Շէյ-
թանըն իւզվարընըն շիտտէթին-
տէն, վէ կէրէք, ճէսէտին միւս-
թէլա օլտըղ Ե միւրազ վէ 'իլլէթին
մուզիլթի թէճէսիլթընտան, 25 ա-
յէթին պիրինճի գըթ'ասընտա վէ
8. 2 այէթտէ թէճիլմ օլունան
հիւրիլէթ վէ սա'ատէթ ի ըրուհա-
նիլէյնէ վասըլ օլմաղըննտան,
մէգըիւր թէճրիւպէյն տիւչար
օլուր:

4. Տէօրտիւնճիւ տէրէճէ, Յի-
սուս Բրիստոսըն վասթթասըյլէ
օլան խէլասա նաիլ օլտըղընա
տաիր պիր միւսիլնին իթիմատ Ե
քեամիլէ մալիք օլտըղը հալ տըր,
վէ պու հալ Բրիստոսըն վասթ-
թասըյլէ խէլասա նաիլ օլան էվ-
լատ Ուլլահըն հէր պիրիսինին
իմթիյազ Ե մաթսուսը տըր:

ՍՈՒՍԱ (20ինճի այէթ իւզէրի-
նէ): Իլլէտիլմ կիւնահա քէնտի իթ-
թիյար էթտիլմ շէյ տէյլ իսէ
անըն իլլին մէսուլ մըյըմ, վէ
պու այէթին մէ'ալը մէսուլ օլ-
մաղըննա տէլիլ տէյլ մի տիր:

Ճէվ.Ա.Պ. Խայր. մէգըիւր այէթին
մէ'ալ վէ մէֆհուլը պու տըր,
եա'նի կիւնահա իթիլթար էթմէմ,
վէ իլլէտիլմ կիւնահաթը թաճ-
սին էթմէմ, ֆազաթ էվլէքի

'ատէթլէրիմէ զալէպէ էթմէք ի-
չիւն գուզվէթիմ քիֆայէթ էթ-
մէյօր. թաճիգէն պու 'ատէթ-
լէր պէնիմ տիր, իլլէտիլմ կիւ-
նահա պէնիմ տիր. ֆազաթ անտէն
րազի տէյլ իմ, պիլ 'աքս իքրահ
էտէրիմ, վէ պու 'ատէթլէրէ
զալիպ կէլմէյն ճէհտ էթմէքտէ-
յիմ, վէ պու ճիւլատա Բրիստո-
սըն իհսան էտէճէյի 'ինայէթ վա-
սթթասըյլէ զալիպ կէլմէյն
գալիլէն իթիմատ էտէրիմ, վէ
եինէ իլլէտիլմ հէր պիր կիւնա-
հըն մէսուլլէթի եալընըպ պանա
'այիտ իտիլնի իլամ էտէն զամի-
րիմին վէ շէրի'աթ Ե իւհիյնին
հազգ իւզրէ իլամ էթտիլնի
թաաթըք էտէրիմ:

ՍՈՒՍԱ (25ինճի այէթին սօն
գըթ'ասը իւզէրինէ): Պու քէլամ
Մաթ. 6. 24 այէթէ (« Հիչ պիր
քիմսէ իքի էֆէնայէ գուլըք
էթմէյն գատիր տէյլ տիր, » վէ
ղայր.) մուխալիֆ տէյլ մի տիր:

Ճէվ.Ա.Պ. Պու քէլամըն մա'նասը
պու տէյլ տիր քի պիր ատէմ
հէմ Սլահա հէմ տէ Շէյթանա
գուլըք էթմէյն գատտէն գա-
րար էտէր, շէյլէ քի պիր թա-

րաֆտան Սլահըն շէրի'աթընա
'աղլը, զամիրի վէ իրատէթինին
իթիլթար էթմէսիլլէ իթա'աթ է-
տէր իքէն, տիկէր թարաֆտան
քէնտի գալպիլնին արզուսընը վէ
ա'գա ի ճիւլմանիլէսինին հէվա ու
հէվէսինի իրզա իլէ ֆիլէ կէթիլէ:

Պիլ 'աքս պու քէլամտա վէ
պիւթիւն պու պապտա տիգա-
թըմըք ճէլա էտէն վէ հէլ ի միւ-
թալա'այա էն զիյատէ մուֆիտ օ-
լան հազիգաթ շու տըրքի, Հէր
թէվալէքեար ատէմին վէ հաթթա
հէր միւսիլնին պու տիւնեստա օ-
լան 'էօմիլ կիւնահա 'ալլէյնտէ
ճէնքլէմէքլէ իմրար էտէճէք տիր:
Ստէմին պէյլէք տիւլմէնի քէն-
տի գալպիլնին կիւնահա օլան մէյլ
վէ սէվտապ տըր. պու մէյլ վէ
սէվտա, պու գատիլմ 'ատէթ,
սաիր ատէմին տէյլ, անճազ
քէնտինին տիր, վէ պուլան մու-
գալմէթ էթտիլնտէ արզուլէ-
տիլնի նուսրէթ անճազ գալիլ ի-
ման թարիլլէթ Բրիստոս թարա-
ֆընտան իհսան օլունուր. պու
նուսրէթ ի քեամիլլէյի տալի հէր
միւսիլն ի հազիլլէյն իթա էտէ-
ճէյնի վա'տ էյլէմիլ տիր:

Հայաթ Ե րուհանիլէ եախոս ճէսիսէ, հայաթ Ե
նիսմանիլլէյն մուղայիր սիր

ՊԱՊ 8. 1—17

Պ Ա Պ 8

(1) Իմտի պու սուրէթտէ Բրիստոս Յիսուստա օլուպ

Մէգիլ-Ե ալլէթիլլէ պահ օլունան
էվադըն իլլէտա

Իէսուլլինճի պապտա շէրի'աթ
թաճթընտա պուլունուլ պիլ

գաթ քէնտի ճէհտ ու զայրէթիլ-
լէ խէլասա պուլմաղա չալընա ա-
տէմին պիլ չարէ հալիլնի պէյան
էթտիլ Շիմտի իսէ իման Ե հազի-
գիլլէ Բրիստոսըն 'ինայէթինէ, վէ

թէնճէ տէյիլ, [անճագ րուհ-
ճա] սիւլուք էտէնլէր 'ալէյ-

հինէ շիմոն հիչ պիր հիւքմ
եօգ տըր: (2) Չիւնքի Գիրիս-

— 1 Գոր. 15. 45: 2 Գոր. 3. 6:

էվլատ Ուլլահ օլմանըն իմթիյա-
զաթ ք մախտուսէսինէ նաիլ օլան-
լարըն հալ ք միւսպարէքինի պէյան
էտէր: Պոռնլար Գիրիստոսա իման
էտիպ հիւքմ ի 'ազապտան ազատ
օլմալարըլէ, տէրունլէրինտէ
պոլլունան կիւնահըն թէնալլու-
թընտան տախի ազատ օլուրլար:
Ա.յ. 1, 2, Ալլահ քէնտի Օղլընը
պէնի պէշէրին կիւնահը իշիւն ճէ-
սէտտէ զահիր օլուպ էլէմ չէքմէ-
յէ շու մագսէտ իլէ թէպիւմ էյլէ-
տի քի, կիւնահընարլար պու
վաաթթա իլէ կիւնահտան ազատ
օլուպ հայաթ ք ճէտիտէյէ, եա'նի
Բուհ իւլ գուտս վաաթթաալլէ
օլան հայաթա հիստէտար օլալար:
Պու հայաթ ք ճէտիտէյէ մալիք
օլանլար թէնճէ տէյիլ, անճագ
րուհճա եաշալլալ, շէրի'աթըն
հազգ մաթլուպաթընը իճրա է-
տէճէքլէր, չիւնքի անլէրին գալլ-
լէրինտէ Ալլահըն 'ալէյհինէ օլան
խուսուսմէթ մուհապլէթէ թէ-
հալվիւլէտէր, Ալլահըն թէնալիհա-
թը 'ալէյհինէ պէր տէվաւ մուհա-
րէպէ տէնէ մէյլէր տախի մաղ-
լուպ օլուպ օլ թէնալիհաթա ի-
թա'աթ էտէրլէր: Պինտէն 'ալէյհ
պու մագուլէ տտէմլէր Ալլահ
մագալլու օլուրլար: հայաթ ք ճէ-
տիտէյէ մալիք օլմայան կիւնահ-
քեարլար իսէ մագալլու օլմագ-
լար: Ա.յ. 5—9:

Մատէմ քի Գիրիստոս անլէրտէ
տիր, եա'նի անլէրին հայաթ ք
ճէտիտէսի անըն վաաթթաալլէ
տիր, անլէրին ճէսէտլէրի, հէր նէ
գատար կիւնահ սէպէպլլէ էօլիւ-
մէ միւսպիէլա իսէլէր տէ, հայաթ
պէրէքլէթլէրինէ հիստէտար օլուպ
էօլլունտէն դըյամ էտէճէքլէր: Ա.յ.
10, 11, Հայաթ ք մէգքլէրէ
խաֆվտէն միւսպէրրա պիր հա-

յաթ ք միւսպարէքէ տիր, վէ պու-
նա մալիք օլանլարըն, Ալլահ թա-
րաֆընտան գապուլ օլունմուհ էվ-
լատ միսիլլիւ, անըն իլէ իշթի-
րաք ք մուհիպալիլէրի օլուր, վէ
օլ հայաթըն նէթիճէսի միրաս շէ-
րիքլէրի օլուրդլարը Գիրիստոս իլէ
պէրապէր ճէլալէ նաիլ օլմագ տըր:
Ա.յ. 12—17:

Թէֆէր

Ա.յ. 1. Պապ 5. 1 այէթ իլէ
թաթպիլիք օլունա: « Իմտի » Պու
լուղլէթ միւսթէ'ազգիլ սէօղլէրի
7 ինճի պապ իլէ րապթ էտէր:
Բէսուլ օլ պապտա իսէլաալըն շէ-
րի'աթտան օլմայալ, անճագ ի-
ման վաաթթաալլէ Գիրիստոստան
օլուրդըն պէյան էթմիլ իտի:
Չիմոն տախի օլ իսէլաալըն թա-
պի'աթընը վէ սէմլէրէրինի պէ-
յան էտէճէք տիր: — « Հիչ պիր
հիւքմ եօգ տըր: » Մէգքլիւր սէմ-
լէրէրտէն պիր շու տըր քի, հազի-
գաթէն Գիրիստոսա իման էտէն
քիմէսնէ, անըն վաաթթաալլէ
կիւնահ 'աֆվընա վէ պիր րու-
հանի հայաթ ք ճէտիտէյէ նաիլ
օլմաղլէ, շէրի'աթըն հիւքմ ի
'ազապընտան իսէլաալ օլուր:

Էսքի էլ եաղը նուսիլէրտէն
պա'ղըլարը պու այէթին սօն քէ-
լամլարընա «անճագ րուհճա» լու-
ղէթլէրի իլալէ էտէրլէր: Բէսալէ-
նին սուրէթինի ալանլարտան պիրի-
սինին օլ լուղլէթլէրի 4 իւնճիւ ա-
յէթտէն ալարագ պուրսոյա վաղ'
էթմիլ օլմաալ զանն ք զալիպ տիր:
Ա.յ. 2. Պ. 6. 14—22, վէ 7. 18—

25 այէթլէրինին թէֆալիլինէ միւ-
րաճա'աթ օլունա: Գիրիստոսա ի-
ման էտէնաաթմին գալլինտէ Բուհ
իւլ Գուտտըն հայաթալալ թէէ-

տոս Յիսուստա օլան հայաթ
րուհունըն Բգանուըն պէնի
'ալէյհինտէ թէնտէ հիւքմ
նընտան ազատ էյլէտի: (3) Դի-
րա շէրի'աթ թէն սէպէպլլէ
'աճիլ օլուրդըն հալտէ' իճրա
էտէմէտիլինի ԲԱլլահ քէնտի
Օղլընը կիւնահըն թէն միւսա-

Բ Եուհ. 8. 36: Պ. 6. 18, 22: Ղալ. 2. 19:
5. 4: — Գ. 7. 24, 25: — Դ. Ա. մալ. 13.
39: Պ. 3. 20: Իպր. 7. 18, 19: 10. 1, 2,

սիրաթըլլէ միւսինի պա'իս ի
մէվթ օլան շէրի'աթտան վէ անըն
միւսիլէ թէնսիրաթընտան իսէլաա
էտէն պիր ճէտիտ շէրի'աթ Եա-
խոտ թէնսիրաթ հուսուլէ կէլիլ:
Պու իսէլաա նէ միւսպարէք տիր:

Ա.յ. 3. Իքի շէյին իճրաալ շէ-
րի'աթա մուհալ իտի: (1) Շէրի-
'աթ միւսիլին հիւքմ ի 'ազապ-
տան իսէլաա էտէմէտիլտէն մա-
տա անը 'ազապա հիւքմ էտէր
իտի: (2) Շէրի'աթ միւսիլ-
մին գալլինտէն կիւնահըն թէն-
սիրաթընը մահվ էտէմէլ իտի:
Վէ պունուս սէպէպլի շէրի'աթըն
« թէն սէպէպլլէ 'աճիլ » օլմաալ
տըր: Շէրի'աթ ինսանըն ճիւմանի
մէյլէրինի մահվ էյլէմէյէ միւս-
թէտիր օլմայալ անլէրի թա'նիլք
պիլէ էտէր: Չապիր շէրի'աթըն
վէ անըն մաթլուպաթընըն էյի օլ-
տըղընա շէհատէթ էտէր իսէ
տէ, ինսան գալլինին հէվա ու
հէվէսի շէրի'աթա իթա'աթ էթ-
մէք իսթէմէլ: Պ. 7. 14—19:
Շէրի'աթա զայր ի միւսիլին օլան
պու իքի խուսուս Գիրիստոսըն
վաաթթաալլէ միւսիլին օլուր: —
« Ալլահ քէնտի Օղլընը կիւնահըն
թէն միւսպիլէթլինտէ: » Իպնուլ-
լահ ինսանըն ասըլ թապի'աթընա
շէրիք օլուր, ֆագաթ անըն կիւ-
նահընարլարընա շէրիք օլմաալ:
— « Վէ կիւնահ իշիւն իրաալ է-
տիպ, » վէ զայր: Եա'նի Իպն-
ուլլահըն տիւնեայա կէլմէսինին

պէնէթիլտէ վէ կիւնահ ի-
շիւն իրաալ էտիպ, կիւնահ
'ալէյհինտէ թէնտէ հիւքմ
էտէրէք էճէ Էյէթ: (4) Թա
քի շէրի'աթըն աճքեալը
պիլտէ, Էեա'նի թէնճէ
տէյիլ, անճագ րուհճա սիւ-
լուք էտէնլէրտէ իթմամ

10, 14: — Է Ղալ. 3. 13: 2 Գոր. 5. 21:
— Է Այ. 1:

մագսէտի պէնի պէշէրի կիւնահտան
իսէլաա էթմէք իտի: Յիլ հազիլա
Գիրիստոս քէնտի հալու աթվալըյ-
լէ, թա'իլմաթըլլէ, պա'իս ի քէ-
ֆարէթ օլան էօլիւմիլլէ կիւնահը
հիւքմ էյլէտիլի միսիլլիւ, ինայէ-
թիլլէ տախի պէնի պէշէրի կիւնա-
հըն գուտրէթիլտէն իսէլաա է-
տէր:

Ա.յ. 4. Իպնուլլահըն իճրա էյ-
լէտիլլէ շէյլէրին քեաֆֆէսինտէն
մագսէտ' կիւնահա միւսպիլէա օ-
լան պէնի պէշէրին մուգատտէս
օլմաալ վէ Ալլահըն մուգատտէս
վէ հազգ շէրի'աթընըն մաթլու-
պաթընը իճրա էթմէսի իտի:
Գիրիստոս իլէ պիր օլուպ հայաթ ք
ճէտիտէյէ նաիլ օլանլարըն քեաֆ-
ֆէսի պու մագսէտի ֆիլէ կէթի-
րիլ: (Եուհ. 15. 1—7: Էֆ. 1. 23, վէ
զայր այէթլէրէ միւրաճա'աթ օ-
լունա) Գիրիստոս իլէ պիր օլուպ
հայաթ ք ճէտիտէյէ նաիլ օլմագ
իսէ քիլիսէնին սըրըլարը եախոտ
այինլէրի վաաթթաալլէ տէյիլ ան-
ճագ իման վաաթթաալլէ օլուր: (Պ.
5. 1 այէթլինէ միւրաճա'աթ օ-
լունա) Բոմալըլարա օլան րէսա-
լէտէքի քեաֆֆէ ի պահս հէման
պունու թաաաղք էտէր: (Հէմ
տախի Եուհ. 5. 16: 6. 55, Էֆ.
5. 17—19, վէ զայր այէթլէրէ
միւրաճա'աթ օլունա) Գիրիստոս
իլէ պիր օլմաղա նաիլ օլանլարա-
նըն թաապիր ի ալալալիլինէ թէ-
պէտիլ էտէրլէր, վէ անըն

օլունա: (5) Եջիւրա ճիւղմանի օլանլար ումուրը ճիւղմանիյէ-յէ վէ լուհանի օլանլար Էու-մուրը լուհանիյէյէ սարֆը Էֆքեար Էտէրլէր: (6) Եջիւրա Էֆքեարը ճիւղմանիյէ Էօլիւմ տիր, ամմա Էֆքեարը լու-հանիյէ հայաթ վէ սէլա-մէթ տիր: (7) Եջիւրի Էֆքեարը ճիւղմանիյէ Ալլահա 'ատալէթ տիր, զիրա Ալլահըն շէրի'աթընա իթա'աթ Էթմէզ, Էվէ հէմոէ Էտէմէզ: (8) Իմտի

Է Եուհ. 3. 6: 1 Գոր. 2. 14: — Է Ղալ. 5. 22, 25: — Բ Պ. 6. 21: Այ. 13: Ղալ. 6. 8: — Զ Եւ'գ. 4. 4: — Է 1 Գոր. 2.

Էիւրիւտիւլիւ կիւլի, թէնճէ տէ-յիլ անճագ լուհճա Էիւրիւրլէր:

Այ. 5. « Ճիւղմանի . . . վէ լու-հանի » Պ. 7. 5, 6, 14 վէ 18 ա-յէթլէրին թէֆսիրինէ միւրաճա- 'աթ օլունա:

Այ. 6. « Էֆքեարը ճիւղմանիյէ Էօլիւմ տիր: » Եա'նի ճիւղմանի նի'մէթէ սարֆը Էֆքեար Էթմէք վէ անլէրէ թալիւ օլմագ ինսա-նըն հայաթը լուհանիյէսինի իզա-լէ Էտէր: — « Ամմա Էֆքեարը լուհանիյէ » Եա'նի լուհանի նի-մէթէ սարֆը Էֆքեար Էթմէք վէ անլէրէ թալիւ օլմագ ինսա-նըն լուհընտա հայաթը Է հագի-գէ հուսուլա կէթրիւր, վէ ճանըն սէլամէթինի պու տիւնեատա վէ իլ էլ Էպէտ Էմին գըլար:

Այ. 7, 8. Պուտուն սէպէպի տա-խի շու տըր քի, լուհանի նի-մէթլէրէ պի գայտ վէ եալընդ ճիւղմանի նի'մէթլէր իչիւն Էնտիլէ Էթմէք Ալլահըն իրատէթինէ մու-ղայիր օլուպ, մէնպա'ը հայաթը լուհանիյէ վէ սա'ատէթ ի հագի-գէյէ օլան Ալլահտան ինսանը պա'իտ գըլար: Պու կէօնէ ճիւ-մանի Էֆքեարա զահիւ օլան քիմ-սէ հէր նէ գատար միւթթագի,

ճիւղմանի օլանլար Ալլահա մագպուլ օլամագ: (9) Լաքին սիլ' Ալլահըն լուհու սիլտէ սաքին օլտըլը թագտիրտէ, ճիւղմանի օլմայըպ' անճագ լուհանի սինիլ. Էվէ Էյէր պիր քիմսէտէ Գրիստոսըն լուհու Էօլ իսէ, օլ քիմսէ անըն տէ-յիլ տիր: (10) Վէ Էյէր Քրիս-տոս սիլտէ իսէ, ֆիլլադը' ճէսէտ կիւնահ սէպէպիւնտէն մէյիթ տիր, ամմա լուհ սա-լահ սէպէպիւնտէն հայաթ տըր:

14: — Է 1 Գոր. 3. 16: 6. 19: — Է Եուհ. 3. 34: Ղալ. 4. 6: Յիլի. 1. 19: 1 Պետ. 4. 11:

լաթիֆ, հաքլիւմ Եախօտ 'ալիւմ օ-լա պիլիւր իսէ տէ, շէրի'աթը իլա-հիյէյէ միւթի' տէյիլ տիր, վէ պէյլէ ճիւղմանի Էֆքեարլարա զա-հիւ իքէն օլ շէրի'աթա միւթի' Եախօտ Ալլահա մագպուլ օլամագ:

Այ. 9. Եալընդ լուհիւլ Գուտ-սըն գալպտէ սաքին օլմասըյէ ինսան ֆիլ հագիգա իրիսթիյան օ-լուր: Շայիրտէրտէն պիրիսի Քրիս-տոսըն քէլամլարըն տինիլէտի, ա-նըն Էէտինտէն գապուլ Էտէրէք Էքլ Էթտի, վէ զահիլէն հագի-գի պիր շայիրտ իտի: Լաքին անըն հագգընտա, Շէյթան իտի տէնիլիլ տիր: Եուհ. 6. 70. Քրիստոսըն իսմլլէ միւսէմմա վէ տախի անա թագտիս օլուն-մուլ գուլ միսիլիւ մէշուր օլմագ (Մաթ. 7. 21—23), վէ պրունուն իլէ պէրապէր անըն լուհընա մա-լիք օլմամագ, Եա'նի ճիւղմանի Էֆքեար վէ տուլուտան ազատ օլ-մայըպ իլ էլ Էպէտ Քրիստոստան ըէտտ օլունմագ, նէ գատար հէյ-պէթլու տըր:

Այ. 10. Սգիլ Օգոստինոս տէր քի, « Քրիստոս գալպիւնտէ ի-ման օլան ատէմին տէրունիւնտէ տիր » Քրիստոս տէրունիւնտէ օլան

(11) Վէ Էյէր Յիսուսու Էմ-վաթտան Էիհէա Էտէնին Րու-հու սիլտէ սաքին իսէ, Քրիս-տոսու Էմվաթտան իհէա Է-տէն սիլտէ սաքին օլան քէն-տի Րուհու վասըթասըյէ սի-զին ֆանի ճէսէտլէրինիլի տախի տիրիլտէճէք տիր:

(12) Գիմտի, Էյ պիրատէրլէր,

Զ Ամալ. 2. 24: — Է Պ. 6. 4, 5: 1 Գոր. 6. 14: 2 Գոր. 4. 14: Էֆ. 2. 5: — Է Պ. 6. 7, 14:

ատէմին, Եա'նի Քրիստոսու տոգ-րու իսէլաս Էտիհի իմանը օլան ա-տէմին ֆիլ վագը' ճէսէտի կիւնահ սէպէպիւնտէն Էօլիւմէ միւթի' Էլա իսէ տէ, լուհը « սալահ սէպէ-պիւնտէն, » Եա'նի Քրիստոսըն ի-նայէթի վէ Րուհ իւլ Գուտսըն թէսիրաթըյէ գալպէ իլէյէն սալահ Եախօտ գուտսիյէթ սէպէ-պիւնտէն, հայաթա մալիք տիր:

Այ. 11. Քրիստոսըն վասըթա-սըյէ իճրա օլունան իսէլաս ֆէյ-զան վէ քեամիլ տիր: Քրիստոսըն վասըթասըյէ իթա օլունան ի-նայէթ ի իլահիյէ միւսինին լուհը-նա Եալընդ ճէտիւմ վէ փաք հայաթ իհսան Էթմէք, ճէսէտինի տախի տիրիլտիր, Եա'նի կիւնահըն թէէ-սիրաթընտան իսէլաս Էտիւլ Րուհ իւլ Գուտսա հէյքէլ օլմագա թէ-հիյէ Էտէր (1 Գոր. 6. 19), շէյ-լէ քի ճէսէտին ա'զասը կիւնահա տէյիլ, անճագ սալահա ալէթ օ-լուրլար (Պ. 6. 15), վէ 'ագը-պէթտէ Քրիստոս Էմվաթտան գըլամ Էթտիլի կիւլի, ճէսէտ տա-խի գըլամ Էտէճէք տիր:

Այ. 12, 13. Էյէր ճիւղմանի հէ-վէսին թէսիրաթը թաշթընտա գալըրսագ, վէ պիլիւմ թալը ու հարէքէթիւմիւ տախի ճիւղմանի իսէ, պիլի Էօլիւմտէն իսէլաս Է-տէն Էօք տըր: Քիլիսէնին ային ու 'ատէթլէրի Եախօտ պիր զա-թըն, հէր քիմ օլուրսա օլուն, իճ-

պու սուրէթտէ թէնճէ Եա-շամագ իչիւն թէնէ պօրճու-տէյիլ իլ: (13) Եջիւրա Էյէր թէնճէ Եալար իսէնիլ, Էօլէ-ճէքսինիլ. ամմա Էյէր Րուհ իլէ Էա'մալ ի ճիւղմանիյէյի ի-տամ Էտէրսէնիլ, Եալայա-ճագսընդ: (14) Եջիւրա Ալլահըն լուհու քիմլէրէ տէլալէթ Է-

— Է Այ. 6: Ղալ. 6. 8: — Է Էֆ. 4. 22: Գոլ. 3. 5: — Է Ղալ. 5. 18:

րա Էյէթտիլի շէյ պիլիլ գալպտէ փաք վէ ա'մալտա մուգատտէս իթ-մէյէ միւթասէր օլմատըլը հալտէ, հիչ ֆախտէ Էտէմէք: Էյէր հա-յաթա մալիք օլմագ իսթէրսէք, ճէսէտին 'ամլէլէրինի Էօլիւրմէք, Եա'նի քեաֆֆէ ի ճիւղմանի հէ-վէսէրէ զալիւ օլմագ պիլիլ ֆարդ տըր: (1 Գոր. 9. 27 այէ-թինէ միւրաճա'աթ օլունա:) Պու-նու Էտէնլէր Եալայաճագլար, վէ Էպէտի հայաթա մալիք օլմագլար, չիւնքի օլ հարէքէթլէրլէր Րուհ իւլ Գուտսըն թէսիրաթը թաշթընտա վէ մէնպա'ը հայաթ օլան Ալլահա Էվլատ օլտըլարըն պէյան Էտէրլէր:

Այ. 14. Ալլահըն լուհը իլէ տէլալէթ օլունմագ վէ Րուհըն մէյվէլէրինի հուտուլա կէթիւրմէք (Ղալ. 5. 22—26) ինտ Ալլահ ինսանըն մագպուլ օլունմասընըն Եալընդ օլունանլար Ալլահըն վէ տէլալէթ օլունանլար թէպէնիյէ նալի օլմուլ օլուլա-րը օլմագլըլըն սէլալիյէթ ինէ մա-լիք օլուրլար: Քեաֆֆէ ի նաս Ալլահըն օլուլարը օլուպ, անըն քէմալը շէֆգաթ ու միւրիւվէ-թինտէն սուտուր Էտէն նի'մէթ-լէրէ նալի օլուրլար, պու նի'մէթ-լէր իլէ տախի Ալլահ քէնտի փէ-տէրանի քէրէմէրինի պէնի պէ-շէրէ պիլիւրմէք վէ անլէրին մու-հապալէթինի վէ իթա'աթըն ճէլալ

տէրսէ, Ալլահըն օղուլարը անլէր տիր: (15) Զիրա սիդ թէքրար Դմուճիդ ի խալֆ օլան Դսիբըրը բուհուհը ալմա-

Տ 2 Թիմ. 1. 7: 1 Եռն. 4. 18: — 2 Գոր. 1. 2. 12: Իպր. 2. 15: — Ի իշա. 56. 5: Ղալ.

տընըդ, Կանճագ օղուլարը բուհուհը ալմա, քի անըն իլէ Կապա, Փէտէր տէյիւ նիտա էտէրիդ: (16) ԾԼ բուհ

4. 5, 6: — Ղալ. 14. 36: — 2 Գոր. 1. 22: 5. 5: Էֆ. 4. 13: 4. 30:

Էթմէք մէրամընտա տըր, Ալմալ. 17. 25—29: Յագաթ կիւնազ-քեարլար, սէֆիհ Էվլատ կիպի (Լուգ. 15. 11—32), քէնտի քէօթիւ ախադ վէ հարէքէթլէրի սէպէպինտէն սէմալի փէտէրլէրինն իրթիլաթընտան վէ օղուլարա մախսուս օլան սէլաճիլէթ վէ պէրէքէթլէրտէն գաթ՝ օլունմուշար տըր: Եալընըդ Քրիստոսըն վասըթասըլէ (Եռն. 1. 12) պէօլլէր հագիգի թէվպէ իլէ վէ Բուհտան տօլմուշ օլարագ (Եռն. 1. 15: 3. 5: 1 Պետ. 1. 22, 23) Ալլահա բիւճու՝ էտէրլէր, վէ պէօլլէճէ թէպէննի իլէ անըն օղուլարը օլուրլար. Նիճէ քի օլ միւսրիֆ օղուլ քէնտի հագգը օլան թէպէննիտէն քէնտինի թէֆրիդ էթմիլ իքէն փէտէրի թա-րաֆընտան գապուլ օլունտու:

Այ. 15. Թաիֆէլէրին մէզէսլէրի մէզէսլ ի խալֆ տըր. զամիր պէնի տուլէ կիւնազքեար օլտըղընը կի օթլէրիլ, կիւնազ 'ալէյննէ զազալը 'ալէվրիդ օլան Ալլահըն հիւքմի 'ազապընա միւսթահագգ օլաճաղընը խապէր վէրի: Պինտէն 'ալէյն պի հիսապ գուրպանլար, թէվպէ 'ամլլէրի, զիյարէթլէր, սատագալար, չօգ տուլար վէ մէզէսլ 'իլատէթլէրի իճրա օլունուր, վէ պէօլլէ 'ամլլէր իլէ ատէմլէր 'իպատէթ էթմիլլէրի Ալլահը Էա-խօտ պիր սանէմի սուլէ էթմէք իսթէրլէր: Ենհուտիլիք տախի մէզէսլ ի խալֆ խալ. Շէրի'աթ իթա'աթսըղըղըն ճէզասը վար տէյիւ խապէր վէրի: Շէրի'աթ ը Մուսալլիյէ թահլթընտագէսլ օլու-

նան հայվանաթըն գանըլլէ կիւնա-հըն նէյէ միւսթահագգ օլտըղը պէր տէվլամ իլան օլունուր խալի 'Իպր. 10. 3, 4, Կէրէք Ենհուտիլէր-տէն վէ կէրէք թաիֆէլէրտէն օլան իրթիլաթընտան սապըգ պուլուն-տըղլարը հալտէ խալֆ իլէ մէմ-լու խալիլէր. անլէրին մէզէսլ 'իպատէթլէրի էթէնտիսինէ Էալը-նըդ գորգու սէպէպինտէն գուլ-լըգ էտէն էսիրին էթտիլ խըտ-մէթէ պէնկըլէր խալի: Յագաթ իրթիլաթընտան օլտըգտան սօնկրա անլէրին խալֆը Էալընըդ մուհապէթտէն թէվլիդ օլունմուշ վէ անտէն սէվլիլտիլինի պիլէն Էվլա-տըն սէվլիլիւ փէտէրինէ օլան խալֆը կիպի խալի Քրիստոսըն խա-չը վասըթասըլէ ճիւլիէ գորգա-ճագ սէպէպլէր տէֆ՝ օլունուր, վէ զամիր բահաթա նալ օլուլ ('Իպր. 4. 14—16, 9. 14: 10. 19, 22, Մաթ. 11. 28), գալպ տախի Ալ-լահա խման էտէրէք, սէլամէթլէ մէմու տըր: (Պ. 5. 1—3, վէ անըն թէֆսիրինէ միւրաճա'աթ օլուն-նա) Ալլահա, փէտէրէ կիպի թէ-գարրուպ էթմէք ինսանըն նալ օլա պիլէճէյի էն ալա պէրէքէթի տիր: «Ապալ» Սիւրիանի լու-ղէթ օլուպ փէտէր մա'նասընտա տըր: Մարգ. 14. 56: Ղալ. 4. 6:

Այ. 16: Բուհ իւլ Գուտա «բուհ-հուլը իլէ պէրապէր չէհատէթ է-տէր:» Բուհ պուհու խարիդ իւլ 'ա-տէ իլլամ Էախօտ բույա Էախօտ վահի իլէ տէյիլ, անճագ քէն-տի թէէսիրաթընըն սէմէրէ ի մախսուտէլէրինի պիլտէ հասըլ էթմէքլէ իճրա էտէր: Էյէր Բուհըն մէյվլէրինի հուսուլա

քէնտիսի պիլիմ Էվլատ Ուլ-լահ օլտըղմըղա բուհուլը իլէ պէրապէր չէհատէթ էտէր: (17) Վէ էյէր Էվլատ իսէք, քէ-զալիք վարիսլէր իլ, Ալլահըն վարիսլէրի վէ Քրիստոսըն մի-

Է Ալմալ. 26. 18: Ղալ. 4. 7: — Գ Ալմալ.

Կէթիրմէզսէք, պիր էյի հալտէ օլտըղմըղա ասլա իթիմատ է-տէմէյիլ: Ղալ. 5. 22—24: Յա-գաթ Բուհ Քիքրիմիլէ պիր ա-սուտէ վէ սէմալի հալ պախը է-տիլ, պիլի նէֆսի սէվմէքտէն, զազալ վէ զուրուրտան վէ սաիր պու միսիլիւ չէյլէրտէն խէլաս էթտիլ, Էախօտ պու միսիլիւ չէյլէրտէն իքրահ իլէ անլէրէ գարը մուհարէպէ էթմէյէ պիլի միւլթէտիր գըլտըղը հալտէ, Քրիստոսըն Քիքրինէ նալ օլու-րըգ (Այ. 9. Ֆիլի. 2. 5), վէ պէօլլէ օլտըղմըղ հալտէ Ալլահա մագպուլ Էվլատ օլմամըղա չէհա-տէթիլիլ օլուր:

Այ. 17: «Վարիսլէր:» Փէ-տէրլէրինէ վարիս օլմագ Էվլա-տըն իթիլաղը տըր: — «Ալ-լահըն վարիսլէրի» Պիլ տախի միրաս կիպի Ալլահըն 'ինայէթի, չէֆգաթը, մու'ալլէնէթի, գուտ-րէթի, 'իլմ վէ մուհապէթիլնէ նալ օլաճաղը: Պու չէյլէր կէրէք պու տիւնեատա կէրէք ախրէթ-տէ պիլիլ պախը ու իթա օլունա-

րաս չէրիքլէրի իլ. Դթա քի անըն իլէ պէրապէր էլէմ չէք-տիլիմիլ սուրէթտէ, պէրա-պէր տախի ճէլալէ նալ օ-լալըմ:

14. 21: Ֆիլի. 1. 29: 2 Թիմ. 2. 11, 12:

ճագ տըր: — «Միրաս չէրիքլէրի» Քրիստոս իպն Ուլլահ օլտըղմըղա սէմալաթըն քեաֆֆէ ի ճէլալ վէ զանիմէթ վէ հիւքիմէթինէ վա-րիս տիր. Հագիգի խրիսթիյանլար տախի անըն պիրապէրլէրի մագա-մընտաթաճալտըղլարը հալտէ, ա-նըն միրասըն վէ քեաֆֆէ ի մէս-րուրլէթ ու ճէլալինէ հիստէտար օլուրլար: Ֆիլի. 2. 8, 9. Իպր. 2. 9, 10: Վահ. 3. 21: Եռն. 17. 22—24: Տիւնեատա հանըլ գրա-լըն օղուլ պէօլլէ ալա միթէպէ վէ 'ազիմ միրասը օլան էն էտնա խրիսթիյան իլէ թաթալիդ օլու-նա պիլիլ: — «Էլէմ չէքտիլի-միլ սուրէթտէ:» Քրիստոս իլէ պէ-րապէր էլէմ չէքմէք տիր, վէ է-յէր Քրիստոսա միւլապիլ օլարագ անըն էլէմ չէքտիլի բուհ իլէ էլէմ չէքէրսէք, անըն էլէմլէրինն սէմէրէսի օլան ճէլալէ տախի հիս-սէտար օլուրըգ: Եռն. 15. 20, 21: 16. 55: 2 Թիմ. 5. 12: Վահ. 7. 14—17: Գուլ. 1. 24:

Ախրէթսէ ճէլալըն 'ազամէք ու սրհնաքը

ՊԱՊ 8. 18—59

(18) Զիրա հիսապ էտէրիմ

քի՝ Զիմտիքի զէմանըն էլէմ-

2 Գոր. 4. 17: 1 Պետ. 1. 6, 7: 4. 13:

Մէղէթէր պիլլէրտէ պահս ըլնա-
Դէվապըն իլէ-լասալը

Բէսուլ իլպուլ պապըն 1—17

այէթլէրինտէ Քրիստոս իլէ օլան խէլասըն սէմէրէլէրինի, Էախի միւսիլին չէրի'աթըն հիւքմի 'ա-զալընտան գուրթուլուպ բուհ

լէրի պիղիմ ի իւն միւնքէնիֆ
օլաճադ ճէլալէ գըյասէն պիր

չէյ տէյիլ տիր : (19) « Զիւն-
քի մախլուդ քէմալ ի հաս-

— 2 Պետ. 3. 13:

իւն վէ ճէսէտ իւն հայյ, Բրիս-
տոս իւն տախի ճէլիլ պիր հա-
յաթ ը էպէտիյէյէ նախ օլաճադը-
նը պէյան էթմիլ օլուպ, չիմոի օլ
ճէլիլ հայաթտան պաշս էտէ-
րէք, անըն թաթպիգ վէ թա-
րիֆ օլունմաղ քաթմէթինի, պու
տունեանըն տախի օլ ճէլալէ միւն-
թէրիք օլուպ թէճտիտ վէ թէճիլ
օլունաճաղընը պէյան էտէր :
Քեաֆֆէ ի հայյ վէ զայր ի հայյ օ-
լան մախլուգաթ աղապտ տուչար
օլունը կիպի ահ ու վաշ էտէրէք,
քէմալ ի հասթէթլէ խէլասըն պիթ
թէմամ իճրասըն միւնթագիր
տիր : Այ. 18—22: Պիզ տախի
էվլատ Ուլաշ ի իքէն Բուհըն իւք
մէյվէսինէ մալիք օլունը իսէք տէ,
հալա օլ նախ օլաճաղընը օղուլ-
լընը զանի վէ քեամիլ պէրէքթէթ-
լէրի իչիւն արգու էտիպ ահ չէ-
քէրիգ, զիրա օլ վաղըթ կէրէք րու-
հըմըգ վէ կէրէք ճէսէտիմիգ կիւ-
նահըն քեաֆֆէ ի սէմէրէլէրին-
տէն քիւլիէն աղատ օլուրար :
Այ. 23: Պու հիւրըլիթ ի քեա-
միլէյէ իւմիտ էտէրէք անը սապր
իւն պէքէրիգ, վէ պու իւմիտ
չիմոիքի մուհարէպէ վէ էլէմէրի-
միղտէ պիղէ հէմ տիւքէնմէգ մէն-
պա ը գուվէթ, հէմ տախի պա-
իս ի խէլաս օլուր : Այ. 24, 25: Բուհ
իւլ Գուտտ տախի տէրունիմիղտէ
հէրարէթլու արգու ույանտըրա-
րադ, րուհանի նի մէթլէրին թաշսի-
լինէ սայ վէ անլէր իչիւն տու'ա
էթմէյէ պիղէ մու'ալէնէթ էտէր :
Այ. 26, 27: Պինաէն ալէյէ քեաֆ-
ֆէ ի վուգու'աթըն Ալլահը սէ-
վէլէրին խայրը իչիւն թագտիր
պույուրընը օլաղընը պիլիլիգ,
Ալլահը սէվէլէրին Ալլահա օլան
մուհապալէթի, Ալլահըն անլէրէ
օլան մուհապալէթինին սէմէրէսի

տիր : Այ. 28: Վէ Ալլահ քէն-
տինի պիլիպ սէվմէք իչիւն անլէ-
րի տա'վէթ վէ կիւնահտան թէպ-
րի էտիպ, վէ կէրէք պու տուն-
եառա իգթիգա էտէն վէ կէրէք
հայաթ ը ճէլիլէ ի էպէտիյէտէ
մէվճուտ օլան քեաֆֆէ ի նէսնէլէ-
րի քէնտի Օղլու իւն պէրապէր ան-
լէրէ ի'թա էտէրէք, մուհապալէ-
թինի պիլիլիլ : Օլ ճիհէթլէ նէ
տունեառա նէ ախրէթտէ պէյ-
լէ զաթլէրի Ալլահըն մուհապ-
ալէթինտէն թէֆրիգ էտէն, եա-
խոտ անլէրին մալիք օլաճադ-
լարը պէրէքթէթլէրէ մանի' օլան
պիր գուտրէթ պուլուճուր : Ալ-
լահըն միւմիլէրէ, միւմիլէրին
տախի Ալլահա օլան մուհապալէ-
թինտէն տույը Ալլահ օլ պէրէ-
քէթլէրի անլէրէ ի'թա էլլէյէճէք
տիր : Այ. 29—39:

Թէֆէր

Այ. 18: Վէլիլ ի'ահտ վարիս օ-
լաճաղը մէլէքիւթ վէ հիւքիւմէթէ
նիսպէթլէ չէքտիլ մուգայադա
վէ մէշադգաթլարը պիր չէյ սայ-
մաղ : Ախրէթտէքի ճէլալ իւն րու-
պար օլունտըգտա, էն աղըր միւ-
ղայադալար « խաֆիֆ », վէ էն
ուզուն մէշադգաթլար « պիր ան
իչիւն » տիր : 2 Գոր. 4. 17:

Այ. 19: « Մախլուգ » Պուրա-
տա « մախլուգ » թէրճիւմէ օլու-
նան Եունանի լուղէթին մա'նա-
սը հադգընտա միւֆէսսիլէրին
Փարգը Էֆքեարը վար տըր : Փա-
գաթ 19—22 այթլէրին պիլիլին
մէվճուճընա նաղարէն պիղէ կէ-
րիւնիւր քի, րէսուլ « մախլուգ »
տէմէքլէ քեաֆֆէ ի հայաթա մա-
լիք վէ հայաթը օլմայան, եա'նի
հայյ վէ զայր ի հայյ օլան մախ-

րէթլէ « Ալլահըն օղուլա-
րընը միւնքէնիֆ օլմասընա
միւնթագիր տիր : (20) Էջիրա
մախլուգ քէնտի իրատէթիլլէ
տէյիլ, անճադ քէնտիսինի

* 1 Եուհ. 3. 2: — Էթէք. 3. 19: Այ. 22:

լուգաթ տէմէք իսթէր : Պէնի
պէշէրին քեաֆֆէսի, պիլ ֆէհմ
եախոտ պիլա ֆէհմ, աղիւնէ
արգու իւն եախոտ անճադ քէթ
քէթիւնէ, սա'ատէթէ վէ տաշա
խօշ պիր հալէ հէրարէթլու իւ-
միտ իւն միւնթագիր օլուրը մի-
սիլիւ, աղլէ վէ հայաթա մալիք
օլմայան մախլուգաթ տախի սէս-
սիլէք լաքին հէրարէթլու իւմիտ
իւն, քիւրրէ ի արգ վէ անըն
քեաֆֆէ ի հայյ օլան սէքէնէսի
ատէմին կիւնահը սէպէպիւնտէն
իւղէրլէրինէ կէլիլ օլան լա'նէթ-
տէն խէլաս օլաճաղլարը վաղթէ
վէ ճէլիլ հալէ միւնթագիր տիր-
լէր, տէնիլ պիլիլ : Թէք. 3. 17:
Իշա'. 24. 4—7: Օլ զէման ու-
լահըն սաքին օլաճաղը կէնի սէ-
մալաթ վէ կէնի զէմին միւնքէ-
նիֆ օլաճադ : 2 Պետ. 3. 15: —
« Ալլահըն օղուլարընը միւնքէնիֆ
օլմասընա միւնթագիր տիր : »
Եա'նի Ալլահըն քէնտի հադիգի էվ-
լատը օլանլարա վա'տ էլլէտիլի
ճէլալ վէ պէրէքթէթլին իհսան է-
տէճէյի, անլէրին տախի անըն էվ-
լատը օլուրըլարընը կէթթէրէճէք-
լէրի սա'ատէթլի 'աւրա միւն-
թագիր տիր : Քեաֆֆէ ի մախ-
լուգաթ պու ճէլալ վէ պէրէքթէ-
թէ հիսսէտար օլմաղա միւնթագիր
տիրլէր Շիմոի հադիգի իրիսթի-
յանլար Պա'ալ սանէմէ տիգ չէթ-
միլ, լաքին իլիատան տախի
թանըմամը կէտի պին ատէմ-
լէր միսիլիւ տիրլէր : 3 Միւլ.
19. 18: Էքսէրիյէ տունեա Ալլահըն
հադիգի էվլատը օլանլարը թանը-
մաղ : 1 Եուհ. 3. 1: Խրիսթիյան
թէմալլէ օլունան ատէմէրին էքսէ-

թապի' էթտիրէնին սէպէպին-
տէն պաթըլըղա թապի' օլ-
տու. (21) Պու իւմիտ իւն քի
մախլուգ տախի պիղըլաթ ֆէ-
սատըն գուլըղընտան էվլատ

րիսի տախի անլէրի պիլմէգ, Մաթ.
7. 21—25: Փաղաթ Բաղալ Յիսուս
պիլիլ (2 Թիմ. 2. 19), վէ անըն
չայիրտէրի ֆէտէր Ուլահըն մէ-
լէքիւթիւնտէ երաղըլար վէ քէն-
տի գուտրէթլիլ նուր էնտաղ օ-
լան չէմս կիպի իւն էլ էպէտ զիյա-
փաշ օլաճաղլարը կիւն կէլիլ :
Տան. 12. 3. 1 Եուհ. 3. 2:

Այ. 20, 21: « Քէնտի իրատէ-
թիլլէ տէյիլ » Եա'նի մախլու-
գաթըն պէյլէ պիր հալէ միւնթ-
թէլա օլմասը քէնտի իրապըլլէ
տէյիլ, (չիւքի ֆէսատ հէր
տէմ վէ հէր քէսէ նախօշ տըր.)
անճադ Ալլահըն թէտալիլլէ
իտի : — « Պաթըլըղա թապի' օլ-
տու. » Պաթըլըղա լուղէթի թէպէտ-
տիւլաթ վէ ֆէսատա միւնթէլա
օլան վէ ալտատընը օլուպ խօշ-
նուտ եախոտ սա'ատէթլի էտէ-
մէգ նէսնէ եախոտ հալ մա'նա-
սընտա տըր : (Վա'. 1. 2—8 ա-
յթլէրէ միւրաճա'աթ օլունա)
Մախլուգաթ ատէմին կիւնահը սէ-
պէպիւնտէ պէյլէ պիր հալէ
միւնթէլա օլտու : — « Պու իւ-
միտ իւն » Վաղը'ա Ալլահ մախ-
լուգաթընը պու մուսիպէթ հալէ
կիրիֆթար էլլէտի, լաքին անլէ-
րի մէյուս պրագմատը, անճադ
օլ հալտէն խէլաս օլուպ պիր
տաշա ֆէսատա գուլ, եա'նի
միւնթէլա օլմայարադ, էվլատ
Ուլահըն նախ օլաճաղլարը ճէ-
լիլ նախպէ հիսսէտար օլմալարը
իչիւն անլէրէ իւմիտ վէրտի : Պու
իւմիտ իսէ պէնի պէշէրին կիւնահ-
տան վէ կիւնահըն թէճսիլաթըն-
տան աղատ օլաճաղլարը խէլաս 'ա-
մէլինին վաղըթաղըն իճրա օ-

Ուլլահըն հիւրընդունելի ձեւով լէսինէ նախ օրա: (22) Ձիւնը քեաֆֆէ ի մախլուգ շիւմալիյէ տէկին Դպիրըքտէ ահ իլէ աղըը չէքտիյինի պիլիւրիլ: (23) Վէ եալընըզ պու տէյիլ, Բանճագ պիլ Րուհըն իւք մէյ-

Դ. 12. 11: — Բ. 2 Գոր. 5. 5: Է. 4. 14: — Գ. 20. 36: — Լուգ. 21. 28:

լունճագ տըր, Պէնի պէշէրին կիւրիֆթար օլտըզը մէշագգաթ վէ մուսիպէթլէր ախլագի ֆէսատըն էսարէթինտէն խէլաս պուլմագ իչիւն էլլէմ վասթալար տըր, վէ մախլուգաթ « Էվլատ Ուլլահըն հիւրընդունելի ձեւով » հիսսէ-տար օլուպ իտէն ճէննէթինն ճէ-լալընտան տահա ալա պիր ճէլա-լէ թէրֆիլ օլունճագլար:

Ա. 22: Պու ալթէթ տէ քեաֆ-ֆէ ի հայաթա մալիք վէ հայաթը օլմայան մախլուգաթ, աղըըլա-րընտա ահ չէքէն պիր համիլէ գարը կիպի իղթիրապ ու ֆէր-եատ իլէ իւլլագաթը ճէտիտէյէ, եա՛նի օլ կէլէճէք օլան ահվալը ճէտիտէ վէ ճէլիլէյէ հասթէթ չէ-քէն պիր դաթ միսիլիւ իղհար օ-լունմուշար տըր: Եուհ. 16. 21. Դալ. 4. 19. Իչա. 65. 17—25. 66. 22. Վահ. 21. 1—5, վէ տա-խի 17 այթթին թէֆսիրինէ միւ-րաճա՛աթ օլունա:

Ա. 23. « Իւք մէյվէսինէ: » Թէս. 26. 2. Խուր. 23. 19: Սու. 18. 13 այթթլէրէ միւրաճա՛աթ օլունա: Իւք մէյվէլէր եալընըզ վագթա նիսպէթէն իւք օլմայըզ, հէմ տախի պէրէքէթլի պիչին փէյի իտիլէր: Բէսուլ տէմէք իս-թէր քի, եալընըզ Դուսուսի մախ-լուգ պէյլէ մուսիպէթլէ տիւշար օլ-մուշ տէյիլ անճագ պիլ աղըզլէթ-տէ նախ օլաճաղըմըզ սա՛ատէթին փէյի կիպի Րուհ իւլ Գուտսըն իւք մէվէլպէլէրինէ մալիք օլան իւրիսթիյանլար պիլէ (2 Գոր. 5.

վէսինէ մալիք օլանլար պիլէ օղուլըզ Էա՛նի ճէսէտիմի-ղին մէֆատաթընա միւնթա-ղիր օլարագ, Էքէնտիմիլ տա-խի տէրուսիմիլտէ ահ չէքէ-րիլ: (24) Ձիւրա իւմիտ իլէ խէ-լաս պուլտուգ. Էլաքին կէօ.

Է. 4. 31: — Բ. 2 Գոր. 5. 2, 4: — Գ. 7: Իպր. 11. 1:

Յ. Է. 1. 14) օղուլըզա, Էա՛-նի Էվլատ Ուլլահ վէ « Էհլ ի գը-յամէթ » (Լուգ. 20. 36) օլտըզըմը-զըն մա՛լիւմ օլաճաղընա միւնթա-ղիր իքէն, շիւմի միհնէթ վէ մէ-շագգաթտա թագէիք օլունույօ-րըզ, Ֆագաթ օլ վագթթ « Մէ-լալքէ իլէ միւսապի » օլաճաղըզ (Լուգ. 20. 36), վէ ճէսէտէրիմիլ Րուհըմըզ իլէ պէրապէր հէր պիր Դա՛իլիք վէ իլլէթ վէ Էօլիւմտէն խէլաս օլաճագ. — « Տէրուսիմիլտէ: » Խարիճտէն տէյիլ անճագ տէրուստէն, Էա՛-նի Դա՛իլ թապիլթըմըզ պու մուսիպէթլէրի հիսս էտէր, ֆա-գաթ պիլ նէ գարըն սէյլէ-րիլ նէ տէ թէշէքթի էտէ-րիլ, անճագ թէվաղու իլէ Ալլա-հըն իրատէթինէ թապիլ օլուրըզ Ֆագաթ հալա կէլէճէք մէսէրրէ-թէ նախ օլմաղըզա քէմալ իսա-հիլէ արզու չէքէրիլ: Խրիսթի-յան թէճրիւպէսինէ մէսինի էվլէ-լա խաչ վէ սօնկրա թաճ տըր: (Լուգ. 9. 25: Իպր. 12. 1—8.) Նիճէ քի « չօգ պիրատէրլէր ա-րասընտա իւք » օլան (Ա. 29) Յիսուսա վագթ՝ օլտու:

Ա. 24, 25. Հալա հիւքմի ի ա-զապտան խէլաս օլմուշըզ (Ա. 1), Լաքին քէմալ ի գուտսիլթէ վա-սըլ օլմագ գալըր (Ֆիլի. 2. 12. 5. 12—14), վէ պու Դա՛մէլտէ պախուսուս մէգթիւր մուհարէպէ վէ իմթիհան թաճթընտա թէսէլ-լի օլուպ գուվլէթլէնիլիլ, վէ օլ կէլէճէք վէ կէօրիւնմէզ ճէլալըն

րիւնէն իւմիտ իւմիտ տէյիլ տիր, զիրա պիր քիմնէ կէօր-տիւյիւ չէյէ տահա նէ իչիւն իւմիտ էտէր: (25) Լաքին էյէր կէօրմէտիլիմիլ չէյէ իւմիտ էտէրսէք, սապը իլէ պէլլէ-րիլ: (26) Վէ քէզալիք Րուհ տախի զա՛ֆլարըմըզա մու՛ա-վէնէթ էտէր. Գիրա վաճկալ օլտըզը կիպի նասըլ տու՛ա է-տէճէյիմիլի պիլմէյօրըզ. Գամ-մա Րուհ քէնտիլի քէլամ իլէ

Ս. 20. 22: Եա՛գ. 4. 3: — Գ. 2ար. 12. 10: Է. 6. 18: — Գ. 1 Թէվ. 28. 9: Մէզ. 7. 9: Էմս. 17. 3: Էր. 11. 20:

Իւմիտիլէ « Խէլաս օլուրըզ: » 2 Գոր. 1. 5—8, 20—22, 5. 7. 1 Եուհ. 5. 5:

Ա. 26, 27: Րուհ իւլ Գուտս տէրուսիմիլտէ իւմիտ վէ չէճա՛աթ իրագ վէ կէօրիւնմէզ չէյլէրի պի-զէ ալիքեար վէ օլ վէճէլէ քէ-լամ Ուլլահըն վա՛տարը վէ իւ-համէրլիլէ ճէսարէթ վէ նուսթի իհսան էտէրէք զա՛ֆլարըմըզա մու՛ալլէնէթ էտէր: Տու՛ատա պի-զէ իքի վէճէլէ մու՛ալլէնէթ է-տէր, Էա՛նի (1) Պիլիմ ասըլ իհ-թիյաճաթըմըզ նէ օլտըզընա վէ Ալլահըն իրատէթինէ մուվաֆըզ նէսնէլէրի թալէպ էթմէյէ վու-գուֆ օլմաղըզըմըզ իչիւն ֆիք-րիմիլի միւնէվլէր գըլար: (2) Տէրուսիմիլտէ հէրաթէթլու պիր տու՛ա Րուհը ույանտըրըր Գրիս-տուս ֆէտէրին նէգաթիտէ չէֆիլ-միլ կիպի, վէ Ալլահ իլէ ինսան պէյնիտէ եալընըզ Միյանճը կիպի պիլիմ իչիւն չէֆա՛աթ էտէր (1 Թիւ. 2. 5. 1 Եուհ. 2. 1), Ֆագաթ Րուհ իւլ Գուտս պիր ա-խէր չէֆիլ վէ թէսէլի էտիճի տիր (Եուհ. 16. 7). օլ տախի Գրիստուսա՛ալիտ օլան նէսնէլէրի պէյան, վէ անըն հագիլի շա-յիրալէրինն գալպլէրինտէ իրա-

պէյան օլունմաղ ահլէլլէ պի-ղիմ իչիւն չէֆա՛աթ էտէր: (27) Վէ գալպլէրի թէֆթիլէ էտէն տախի մուգատտէլէր իչիւն Բալլահըն Էրա՛թիլէ կէօ-րէ չէֆա՛աթ էթտիլինտէն՝ Րուհըն միւրատը նէ իտիլինի պիլիլ:

(28) Վէ Էթագտիր իւզըն տա՛վէթ օլունուպ՝ Ալլահը սէվլէնէրին խայրընա ճիւմլէ չէյլէրին պէրապէր իչլէտիլի-

17. 10: 20. 12: Ամալ. 1. 24: 1 Սէլ. 2. 4: Վահ. 2. 23: — Գ. 1 Եուհ. 5. 14: — Գ. 9. 11, 23, 24: 2 Թիւ. 1. 9:

մէթ էթմէք իչիւն իրսալ օլուն-մուշ տըր: Րուհ իւլ Գուտս միւ-միլէրին ճիւմլէ իղթիրապլէրինտէ անլէրէ տիլ իլէ թա՛ալիլ օլուն-մաղ տէրին վէ չէտիտ ահլէր վէ խէվաճիլ իլէ հէմտէրտ օլուպ, տու՛ա էթմէյէ մու՛ալլէնէթ է-տէր: Պու ճիւմլէ տույղուլարըն ույանտըրըմըզ վէ մու՛ալլէնի Րուհ իւլ Գուտս օլուպ, օլ տույղուլար Ալլահա մա՛լիւմ տիր Ալլահ, Րուհ իւլ Գուտսըն նէ մագստէ մէսինի պու տույղուլարը միւմիլին գալ-պլէնտէ ույանտըրմատընը պիլտի-լինտէն անըն չէֆա՛աթընը մագ-պուլ թուլթար. նիճէ քի Գրիս-տուսըն իրիսթիյանլար հագգընա էյլէտիլի չէֆա՛աթը գապուլ է-տէր:

Ա. 28. Պու ալթէթ իլէ իրիս-թիյան իւմիտինն Դաճալթիլին վէ անըն էսասլէրինի միւքէլլէֆ վէ ալա թարղ իլէ իղհար էտէն պիր եէնի պէնտ պալար: — « Ծիւմլէ չէյլէրին: » Ալլահ թարաֆընտան թագտիր օլունան մատտէլէրին պիլ ճիւմլէ թանդիլմաթը, քեաֆ-ֆէ ի մէշագգաթ վէ իղլա, քեաֆ-ֆէ ի մէսէրրէթ վէ ինայթ թա-րիլլէլ օլան մու՛ալլէնէթ վէ իրիս-թիյան թէճրիւպէսիլէ իսթիհսալ

նի պիլիբրիդ: (29) Եղբրա էգէլ-
տէն պիլիբրիդ քիմսէլէրի քէն-
տի Օղլընըն սուրէթինէ միւ-
շապին օլմաղա Էթադաիր էյ-
լէտի, Էթա քի չօդ պիլիբ-
րա:

Դ իւր. 33. 12, 17: Մէգ. 1. 6: Էր. 1. 5: Մաթ. 7. 23: Պ. 11. 2: 2 Թիմ. 2. 19: 1 Պետ. 1. 2: — Է Եուհ. 17. 22: 2 Գոր. 3. 18: Յիւր. 3. 21: 1 Եուհ. 3. 2: — Է Էֆ. 1. 5:

օլունան հէր շէյ միւմինին հաւը
հաղըրընըն ֆախտէսինէ, վէ օլ
նէսնէլէրին լայըզըյէ խթիմալի-
նին ալնի միգաարընճա միւմինին
պախա ի ճէլալ ի էպէտիսի օլունը:
Եալընը Սլաւըն սէվէնէր ըուհանի
պէրէքէթլէրէ նաիլ օլունըր: Սլ-
լահա օլան մուհապլէթ վէ ճիւմիէ
նիմէթ, Սլաւըն մուհապլէթի վէ
անըն էպէտի մագսէտինէ միւթա-
պըզ կէլէն ինայէթ տա՛ վէթինին
սէմէրէլէրի տիր: Էֆ. 1. 3—6:

Սյ. 29: Սլաւ միւմինիսապ
էվլաթընը էգէլտէն պիլիբրիդ,
կիւնահաա խէլաս պուլմալարը
իշիւն տէյիլ, անճագ գուտ-
սիյէթլէ Բրիստոսս միւշապիւհ
օլմալարը իշիւն էգէլտէն տա-
խի թագաիր էյլէտի (Մաթ. 1. 21):
Էգէլտէն օլան պիլիմէքլիք
վէ էգէլտէն օլան թագաիր պու-
նու թաաաըզ էտէր, Էա՛նի
Բրիստոսըն վաարթաարյէ «տիւն-
եանըն թէքսիսինտէն էվլէլ»
միւմինիսապ օլունմուշլար «քէն-
տի հուզըրընտա մուհապլէթտէ
մուգատտէս վէ լէքէսիլ» օլա-
րագ խէլաս պուլմալար տէյիլ
թաաաըզ էտէր: Էֆ. 1. 4, 5, 11:
Պէյլէլէր Բրիստոսս իլէ միւթթէ-
հիտ օլարագ անըն ախապի «սու-
րէթինէ» միւշապիւհ օլունըր:
Եուհ. 15. 5—10: 1 Պետ. 1. 18—
25: 1 Եուհ. 3. 2—10: Սլաւըն
էգէլտէն օլան պիլիմէքլիք անըն
թագաիրիլյէ ալըըմալ վէճէլէ
մէրալթ օլուն, իքիսի տէ պէ-
նի պէշէրին իրատէ ի ճիւլիլէյէ վէ

տէրլէր արաարնտա օ իլը օլա:
(30) վէ թագաիր էթաիլի քիմ-
սէլէրի Էտա՛վէթ էյլէտի. վէ
տա՛վէթ էթաիլի քիմսէլէրի
Էթապրի էյլէտի. վէ տախի

11: — Է Գոլ. 1. 15, 18: Իպր. 1. 6: Վահ. 1. 5: — Է Պ. 1. 6: 9. 24: Էֆ. 4. 4: Իպր. 9. 15: 1 Պետ. 2. 9: — Է 1 Գոր. 6. 11:

մէսուլէթինէ մուգաֆըզ տըր:
Պունուն իլէ պէրապէր Սլաւ մին
էվլէլ հէր նէ քի պիլիբր վէ թագ-
աիր էտէր խէ սոհիհէն իճրա օ-
լունահաա տըր: — «Իլը» Եա՛-
նի Բրիստոսս «թէնտէլիզար օլու-
նան Սլաւ» մագաւմընտա Սլաւըն
«Իպի ի վաշիտի» տիր: Եուհ. 3. 16: 1 Թիմ. 5. 16: Ֆադաթ
«ինսան օլան Բրիստոսս Յիսուս»
մագաւմընտա (1 Թիմ. 2. 5) քէն-
տի հագլիլի շալիլտէրինի քէն-
տինէ պիլիբրիլէր տաա էտէր:
Իպր. 2. 11, 17: Բրիստոսս պէօ-
յիք պիլիբրիլէր Էախոտ իլը միւ-
սէմիտ օլունմուշ տըր, շիւնքի
էճլ ի պէյլթին լաար Էախոտ քէլի-
սի օլուն, Միլանճը կիւլի տաիր-
լէրինի քէնտի սա՛պտէթ ու ճէ-
լալինին միրապ շէրլիլլինէ տա-
խիլ էտէր: Սյ. 17:

Սյ. 30: «Տա՛վէթ էյլէտի:»
Եալընը խարիճտէն քէնտի քէլա-
մըյէ տէյիլ (Մաթ. 22. 14), տա-
խիլտէն տախի Բուհը վէ միւ-
տաիր ինայէթի վաարթաարյէ
տա՛վէթ էյլէտի, թա՛քի տա-
վէթ օլունանը օլ տա՛վէթի գա-
պուլ էթմէլէրիլյէ, Էա՛նի Բրի-
տոսը քէնտիլէրինէ խէլապըտը
գապուլ էտէրէթ Էթապրի օլու-
նալար: (Պապ 5. 24—31, վէ
պուլ ըհապէնին էվլէլէք գըսմ-
լարընըն թէքսիլիլին միւրաճա՛թ
օլունա) — «Թա՛վիլ էյլէտի»
Միւմինիլիլին մուգալէզ գըլըմա-
լարընա միւշապիւհէթ էյլէվիլ
վէ իճրա օլունահաա տըր տախի

Թէպրիլ էթաիլի քիմսէլէրի
Էթապրի էյլէտի: (31) Իմաի
պու շէյլէրէ նէ՞ տէյիլիմ: Սլ-
լահ պիլիմ իլէ օլաղը թագ-
աիրտէ՛ ալէյիլիմիդտէ քիմ
օլա պիլիլը: (32) Եֆէնտի Օղլընը
էսիլիլէմէյիլ, Էանը պիլիլիմ
ճիւմիլէմիլ իշիւն թէպիլիմ էյ-
լէյէն՝ անըն իլէ պէրապէր
հէր շէյի տախի պիլիլէ նա՛ըլ

Է Եուհ. 17. 22: Էֆ. 2. 6: — Է Մաթ. 14. 9: Մէգ. 118. 6: — Է Պ. 5. 6, 10: — Է Պ. 4. 25: — Է Իլա՛. 50. 8: 9: Վահ. 12. 10:

տիր, վէ հալա էֆըեարը իլա-
հիլէտէ իճրա օլունմուշ տըր: 1
Պետ. 4. 15, 5. 10, 2 Պետ. 1. 5:

Սյ. 31: Հալ պէյլէ իքէն պիլիլի
քիմ մուխաթապլա տիւշար էտէ
պիլիլը: (Մէգ. 18. 6, 46. 1 պէթ-
լէրէ միւրաճա՛թ օլունա) Սլաւ
արալանլարըն ինինտէն պիլիլէ Տա-
նիլի իկարաճ էտէ պիլիլի Տա՛ն. Պ. 6:

Սյ. 32: Էյլէր պիլիլ Սլաւըն
միւմինիլապլիլի իսէք, օլ պիլիլի-
հայէ մուհապլէթ Սլաւըն ալ-
(օլունըրը տէյիլ, անճագ Իպի ի
օլունմուշ տէյիլ) Օղլընը՝ հէր միւմ-
քին օլան նիմէթի պիլիլէ իհսան
էթմէսի նիլէթիլյէ հագաթէթէ
վէ Էօլիլմէ թէպիլիմ էյլէտիլի հալ-
տէ, տահա նիլէր պիլիլէ իհսան
էթմէյէճէ տիր: — «Հէր շէյի:»
Իպի ի վաշիտինի իհսան էթաիլ-
տէն սոհիլա, հէր շէյի իհսան է-
տէճէ տիր: (Սյ. 28. 1 Գոր. 2. 9: 5. 22: 1 Եուհ. 1. 9 պէթ-
լէրէ միւրաճա՛թ օլունա) —
«Պիլէ:» Հագլիլի միւմինիլէն,
պու պապտէ լէյիլէրինտէ սէյլէ-
նիլիլ զալանլարըն ճիւմիլիլիլէ:

Սյ. 33, 34: «Միւմինիլապլա-
րընը:» (Պապտէ 22 պէթլին
թէքսիլիլին վէ Էֆ. 1. 4—11 ա-
յէթլէրէ միւրաճա՛թ օլունա) Սլաւըն
հիւքմ ի ալէյիլտան գուր-
թարտըրը ատէմէր ալէյիլինէ քիմ

Իհսան էթմէյէճէ տիր: (33) Սլ-
լահըն միւմինիլապլարընը քիմ
իթթիհամ էտէճէ տիր:
Էթապրի էտէն Սլաւ տըր:
(34) Միւմինիլիլտէ հիւքմ է-
տէն քիմ տիր, վէֆաթ էտիպ
խուսուսա գըյաճ էտէն, Վէ
Սլաւըն սաղընտա օլունա՛ պիլ-
իլիմ իշիւն շէֆա՛թ էտէն
տախի Բրիստոս տըր: (35) Պի-

11: — Է Էյ. 34. 29: — Է Մաթ. 16. 19: Գոլ. 3. 1: Իպր. 1. 3: 8. 1: 12. 2: 1 Պետ. 3. 22: — Է Իպր. 7. 25: 9. 24: 1 Եուհ. 2. 1:

հիւքմ էտէ պիլիլի Բրիստոս
քէնտի միւմինիլէրինի խէլաս էթ-
մէք իշիւն պու ճիւմիլէ շէյլէրի
իճրա էթաիլ իսէ, պիլիլ շիւպէն
անիլէրի հիւքմ ի ալապ էյլէմէ-
յէճէ տիր: — «Սաղընտա օլունա»
Եա՛նի քէնտի գալմընըն խէլաս ի-
շիւն քեաֆիլ ի գուտրէթ վէ մէս-
նէտ ի իշիլիլմ վէ հիւքմէթէ
մալիք օլարագ տէմէք տիր: — «Ե-
ֆա՛թ էտէն:» 1 Եուհ. 2. 1:
Բրիստոս քէնտի գալմը թարա-
ֆընտան աաալէթ թալիլթը Էօ-
նիւնտէ անլէր իշիւն կիւնահա՛թ
վէ վէ հէվ ըուհանի նիմէթլէրի
թալիլ էտէր: Սլաւ անը սէվիլ-
յի իշիւն պիլիլ տախի, քէնտի
մուհապլէթլի Օղլընտա օլունըր-
մըզ էճտէն, սէվիլ: Պիլէ ախիլ
պիլ շէֆիլին լուգուլմ Էօգ, խու-
սուսա քի ախիլ պիլ շէֆիլէ միւ-
րաճա՛թ էտէմէյիլ: Իպր. 2. 17, 18, 4. 14—16, 7. 25, 9. 24, 10. 19—22 պէթլէրէ միւրաճա-
՛թ օլունա:

Սյ. 35: Բրիստոսըն պիլիլ օլան
մուհապլէթլիլտէն քիմ պիլիլ ա-
յըրաճագ տըր. հիլ պիլ մէշագ-
գաթ Էախոտ մուսիլիլին պու
խուսուստա իլթիլտարը Էօգ:
Բրիստոսըն մուհապլէթլի էպէտի
մուհապլէթ տիր, վէ օլ մուհապ-
լէթլին ալիլիլ իլգէրիլիլէ կէ-

զի Գրիստոսըն մուհապպէ-
թինտէն քիմ այրածագ տըր.
էլէմ մի, մուհապպա մը, թէ-
'ատտի' մի, աճլըգ մը, չըփ-
լագլըգ մը, մուխաթարա' մը,
գըլըճ մը. (36) Նիթէքիմ' ՆՍէ-
նին իշիւն հէր կիւն գաթլ օ-
լունըրըզ, պօղազլանաճագ
գօյունլար հիսապընտա իղ-
տէյիւ մուհարրէր տիր: (37) Ամ-
մա պունլարըն ճիւմէսինտէ

Մէգ. 44. 22: 1 Գօր. 15. 30, 31:
2 Գօր. 4. 11: — 4 1 Գօր. 15. 57: 2 Գօր.
2. 14: 1 Նուհ. 4. 4: 5. 4, 5: Վահ. 12. 11:

լէն մուհապպա, թէ'ատտի վէ-
սաիր հէր շէյէ զալիպ օլա
պիլիրիզ:

Ա. 56. 44 ինճի Մէգմուրտա
պուլունան 22 այլթին քէլամը պի-
զիմ' մէշագգաթլարըմըզը 'այ-
նէն թա'րիֆ էտէր. ֆագաթ էօ-
լիւմ հէր տէմ կէօղլիւմիւզիւն էօ-
նիւնտէ խէ տէ, Գրիստոսըն պի-
զի թէրք էթմէյէճէյինի պիլիրիզ:
Անըն մուհապպէթի պիզէ եար-
տըմ էթտիքտէ հէր շէյէ տայանա
պիլիրիզ:

Ա. 57. Գրիստոսըն պիզէ օլան
մուհապպէթինին գուվէթիլէն հէր
շէյէ տայանտըգտան մա'տա, զա-
լիպ պիլէ օլուրըզ. Պ. 5. 2—5:
2 Գօր. 4. 8—10, 16—18: 6. 10:

Ա. 58, 59. Պու ա'լա քէլամ-
լար միւմքինի մէրթէպէ գուվ-
վէթիլու ի'թիմատ պէյան էտէր-
լէր: էօլիւմէ եախօտ հայաթա
'այլիտ պիր շէյ եօգ, եօգարըտա եա
աղաղըտա պիր հիւքիւմէթ եօգ,
տէվլէթ վէ գէվալա 'այլիտ պիր
շէյ եօգ, պիւթիւն ճիհանտա վու-
գու' պուլմուշ եա պուլաճագ պիր
շէյ եօգ տըր քի պիզի, Ալլահ օ-
ղուլլարը իքէն, Գրիստոսըն վա-
սըթատըյլէ միւնքէլիֆ օլունմուշ
մուհապպէթտէն այրըմաղա, եա-
խօտ անըն 'ինայէթիլէն պիզիմ

պիզի սէվէնին վասըթատըյլէ
պիւլ քիւլլիյէ զալիպ օլուրըզ:
(38) 2 Կրա թահգիգ պիլիրիմ'
քի' նէ էօլիւմ, նէ 'էօմիւր,
նէ մէլաիքէ, 'նէ ըուէսա, նէ
գուվէթիլէր, նէ հաղըր' նէ
կէլէճէք շէյլէր, (39) Նէ եիւք-
սէքլիք, նէ տէրինլիք, նէ ա-
խէր պիր մախլուգ Բապպը-
մըզ Գրիստոս Յիսուստա օլան
Ալլահըն մուհապպէթինտէն

— 5 Եֆ. 1. 21: 6. 12: Գօլ. 1. 16: 2. 15:
1 Պետ. 3. 22:

Ալլահա օլան մուհապպէթիմիզի
իֆսատ էյլէմէյէ միւզթէտիր օլա:

Սուրուր իլէ մէմու ի'թիմատ վէ
սէվինճ տույղուլարընը պէյլէ իֆ-
րաթ վէճէլէ պէյան էտէրէք, Բէ-
սուլ պու Բէսալէնին պաշըճա
մատտէսինտէն օլան պահա վէ
պուրհանընա, եա'նի թէպրիլէ վէ
խէլաա մատտէսինտէ տէրճ օլու-
նան քեաֆֆէ ի նէսնէլէր Գրիս-
տոսա օլան իման վասըթատըյլէ
եալընըզ Ալլահըն 'ինայէթինտէն
օլուպ, Գրիստոսա իման էտէն-
լէրին քեաֆֆէսինէ պիլա ֆարգ
ի'թա օլունուր իտլիլինի պէյան
էտէն պահա վէ պուրհանա խի-
թամ' վէրիր: 9—11 պասլար-
տա Բէսուլ Ալլահըն մէրհա-
մէթ իճրասընտա հիւքիւմէն ի
'ալի օլմասը 'ալէյէլինէ պա'զը ա-
տէմէլէր թարաֆընտան կէթիրի-
լէն ի'թիրաղաթը թէֆթիլ, Գրիս-
տոս կէլտիքտէն սօնկրա տախի
անա իման էթմէյէն Նէհուտիլէ-
րին հալ վէ իւմիտի նէ օլտըղընը
իզահ էտէր: Պա'տէհու միւթէ-
'աղգիպ պապլարտա միւմինլէրին
Գրիստոսա օլան ա'լագալէրինտէն
հուսուլա կէլէն ֆէրաիլինի իալ-
րազ վէ փէնտ ու նասիհաթ
իրատ էթտիքտէն սօնկրա սէլամ

պիզի այրըմաղա գատիր օլ- մայաճագ տըր:

կէօնտէրիր, Պու թէֆսիրին մու- լասատը պէյաննամէսինէ միւրա-
գատտէմէսինտէ Բէսալէնին խիւ- ճա'աթ օլունա:

Պու Բէսալէնին զայէթ ա'լա
պահսընտա, խէլաա թարիզի վէ
Գրիստոսա օլան հագիզի իմանըն
սէմէրէսի հագգընտա Բէսուլըն
իֆատէսի, պու կիւն քէնտիլէրի-
նի իրիսթիյան թէսմիյէ էտէնլէրին
էքսէրիսինին թա'լիմաթընտան նէ
գատար ֆարգը տըր: Բէսուլ
Գրիստոս վասըթատըյլէ իճրա օ-
լունան խէլաա հագգընտա Ալլա-
հըն թէրթիլինի պէյան էյլէտի-
լինտէ, Ալլահըն կիւնահքեարըն
կիւնահլարընտան տօլայը էթտիլի
հագգ մաթլուպաթընը րազի էյ-
լէմէք իշիւն չու եա պու խայր
'ամէլ, եախօտ էլէմէլէր շէքմէք
ֆարգ տըր տէյիւ օգոււմայօրըզ,
Բէգալիք գուտտասլար վէ քիլիսէ
տուլարը, եախօտ պա'տ էլ
մէվթ 'աֆվ օլունմամըզ պազի
կիւնահլարտան րուհը փաքէմէք
իշիւն ա'րաֆ աթէլինին լուզոււմ-
նը, կէյա պունլարըն վասըթա-
սըյլէ կիւնահքեարըն թագսիրաթ-
լարընա թէքմիլէն 'աֆվ օլուր
տէյիւ օգոււմայօրըզ, Վաֆիթիլ
վասըթատըյլէ մա'սիլէթ ի աա-

լիլէնին փաքէնմէսի, եախօտ ա'-
շա ի րապալանի, փափասա ի'թի-
րաֆ էթմէք վէ վաֆթիլտէն
սօնկրա իշէնիլէն կիւնահլար ի-
շիւն փափաստարըն կիւնահ 'աֆվ
էթմէսի, վէ էօլէճէք խասթայը
էօլիւմէ թէհլիյէ էյլէմէք իշիւն
թէտէլին ի ախիր խուսուլարընտա
պիր շէյ թա'րիֆ օլունմազ: Պէյ-
լէ թա'լիմաթըն քեաֆֆէսի
ֆապլօսըն թէպէր էյլէտիլի պէ-
շարէթտէն զայը պիր պէշա-
րէթէ 'այիտ տիր: Ղալ. 1. 6—9:
Օլ թա'լիմաթըն պիրիքտէ մէճ-
մու'ասըյլէ պիր թարիգ իհտաս
օլունուր քի տօղրուտան տօղ-
րույա ֆապլօսըն թա'լիմ էյլէտիլի
օլ միւպարէք վէ ճէլիլ հագի-
գաթա մուխալիֆ տիր: Պու նէվ'
թարիգ Բէսուլըն թա'լիմաթը մի-
սիլիւ մէնպա'լ սէլամէթ վէ մէ-
սէրէթ օլամազ, վէ ֆապլօսըն
թա'լիմաթընըն եիւրէյի փաքէ-
մէքլէ կիւնահքեարըն սէմալաթա
լայըզ գըլմագ գուտրէթի կիպի
պիր գուտրէթ մէգըիւր թարիգ-
տէ ասլա պուլունմազ:

Գրիստոսը գապուլ էքմէլէն Խարայլ հագգընա հիւմ ի իլանիին
միւթիլ մէսէլէսի վէ անըն հալ օլունմասը

ՊԱՊ 9—11

ՊԱՊ 9

(1) Գրիստոստա հագիգաթ
ա Պ. 1. 9: 2 Գօր. 1. 23: 11. 31: 12.
Մէգլիւր պապլարտա պահ օլունա
Ֆէլապըն ի'թլասաթ
Տօգուզընճը պապլազ Խուսուս-
սէյլէրիմ', եալան սէյլէմէմ,
19: Ղալ. 1. 20: Ֆիլի. 1. 8: 1 Թիմ. 2. 7:
լար իլէ պու Բէսալէնին, հէման
պիւթիւն Գրիստոսը շէրիֆին էն
կիւն անկալըլը պիր գըսմը տըր:
Պետրոս Բէսուլ իքիւնճի Բէսալէսի-

(պանա զամիրիմ տախի Բուհ)

նին Յիւնճիւ պապընըն 16 այէթի-
նի պու պապա նազարէն եազուրը
զանն զլալիւ տիր Պու տօգուզըն-
ճը պապը անկլամադ իչիւն անըն
սապըզ վէ խուսուսա միւթէ'ադ-
գիւ պապար իլէ օլան իր-
թիպաթընը տիգգաթիլէ թէֆթիլ
էթմէք վաճիպ տիր: Պինսէն 'ա-
լէյս պու իւչ պապարըն միւն-
տէրիճաթընը պուրատա պիրիւթ-
տէ իճմալէն պէյան էտէրիզ: Բէ-
սալէնին զըսմ թա'լիմաթը 8
պապտա նուարէթ ի իւնիլէ իլէ
խիթամ պուլուր ձագաթ ըհսու
հալա 12 պապըն վէ միւթէ'ադգիւ
պապարըն 'ամէլէ տախ օլան
նասիհաթլարըն կէճմէզտէն, եւ-
հուտիլէրին շու ի'թիրազընը, եա-
նի Փապլուրն թա'լիմաթըն մէյ-
նի, անլէրին Ալլահըն ինայէթինէ
նալ օլմադ խուսուսընտա թաի-
ֆէլէրէ միւսսովի 'ատտ օլունմա-
լարընը թէֆթիլէ ալըր: Բէսու-
լըն պու թա'լիմաթը հազգ իսէ,
Քրիստոսա իման էտէն թաիֆէ-
լէրին խէլաս պուլարըն հալտէ,
Եհնուտիլէրտէն էքէրիսի Քրիս-
տոսը ըհտտ էյլէմէլէրիլէ իլ էլ
էպէտ հէլաք օլաճաղար իտի,
Բէսուլ պէյլէ օլտըրընը իգրար է-
տէր վէ տախի քէնտի միլլէթինէ
պու տէրէճէ 'ապիմ պէրէքէթ վէ
վա'տլար ի'թա օլունմուչ իքէն,
անլէրտէն օլ գատար ատէմէրին
խէլաստան ըհտտ օլունմալարըն-
տան էօթիւրիւ պէյիւք աճը
տուլարընը պէյան էյլէր: Ա.յ. 1—
5: Պա'տէհու պուրնուն իլէ Ալլահ-
տան Իսրայէլէ ի'թա օլունման
վա'տլէրին պիհուտէ օլմատըրընը
պէյան էտէր, չիւնքի (1) Օլ վա'տ-
լէր Ապրահամըն քեաֆֆէ ի նէս-
լինէ տէյիլ, անճադ ինայէթ թա-
րիգիլէ իսհադ վէ եա'գուպ վէ
անլէրին նէպի միսիլիւ Ալլահ թա-
րաֆընտան ինթիլիսալ օլունմա-
լարա 'այիտ իտիլէր: Ա.յ. 6—

Իւլ Գուտա իլէ շահիտ տիր,)

15: (2) Ալլահ քէնտի մախլուգա-
թը իւզէրինէ հաքիմ ի մութլադ
օլուպ, իսթէտիլի ուսուլ իւզրէ
անլէր իլէ 'ամէլ ու հարէքէթ էյ-
լէր լաքին քիմսէյէ հազգսըզըզ
էթմէք: Ա.յ. 14—29: 'Իսրայի-
լէրին Քիւթիւպ ի մուգատտէսէ-
պի, Ալլահ պէնի պէյէր իլէ իճրա
էյլէտիլի մուամէլէտէ հաքիմ ի
մութլադ օլտըրընը չօգ տէլալ
իլէ պէյան էյլէտիլէն մա-
տա, թաիֆէլէրին քիլիսէյէ գա-
պուլ օլունմադլարընը աչըզ վէ
աչիքեար քէլամար իլէ կիսթէ-
րիւր: Ա.յ. 24—26: Հէմ տախի
Ապրահամըն ասըլ նէսիլին ի-
մանաղըրընը վէ ըհտտ օլու-
նաճաղընը վաղիհէն խապէր վէ-
րիւր: Ա.յ. 27—29: Պինսէն 'ա-
լէյս Եհնուտիլէրին ըհտտ օլուն-
մալընըն սէպէպի անլէրին Քրիս-
տոսա իման էթմէմէլէրի տիր,
թաիֆէլէր տախի իման իլէ խէլաս
պուլուրար: պու իսէ Ալլահըն
հիւքմարն ի ալ օլմադընա վէ վիւյ-
զամալէրիլէ վասըթմասըյլէ իլապար
օլունման քէլամարա միւթալըզ
տըր: Ա.յ. 30—35:

10 ընճը պապտէ ըհսուլ թէն
ճիհէթիլլէ ագրապասը օլան Եհնու-
տիլէրին խէլասը իչիւն քէնտի հէ-
րարէթիլ արգուսընը թէքրարէն
պէյան էտէր: Ա.յ. 1: Անլէրտէ տիր
զայրէթիլ օլտըրընա շէհատէթ էթ-
մէսիլլէ պէրապէր անլէրին զայրէ-
թի միւնէվիլէր էֆքեարտան նէլէթ
էթմիլ պիր զայրէթ օլմատըրընը
պէյան էտէր: Ալլահտան միւն-
քէչիֆ օլան խէլաս ուսուլի ան-
լէրէ մա'լիւմ օլմատըրընտան,
օլ ուսուլտան Փարզը ու-
սուլ իլէ խէլաս օլմադ իսթէրլէր
իտի: Ա.յ. 2—4: Իման վէ 'ա-
մէլ խուսուսընտա քէնտի վէր-
տիլի թա'լիմաթ կիլի Սուսա տա-
խի թա'լիմ էյլէմիլ օլտըրընը պէ-
յան էտէր: Ա.յ. 4—8: վէ պուրնա

(2) Բիլի 'աղիմ հիւզնիւմ վէ
գալլիմտէ լա Եհնուգաթիլ տէր-
տիմ վար տըր: (3) Էջիրա պի-

Բ. Պ. 10. 1: — Է. Խուր. 32. 32:

պլինսէն Քրիստոսա իման էթմէք
ամմէյէ էյլէմ օլուպ, խէլասըն
լուզումը վէ խէլաս պուլմանըն ու-
սուլի խուսուսընտա Եհնուտի իլէ
թաիֆէ արասընտա Փարզ Եօգ-
իտի: Ա.յ. 9—15: Պունուն 'ալէյ-
հինէ Եհնուտի շու ի'թիրազը է-
տէր, եա'նի «Քրիստոսըն պէչա-
րէթի պանա թէպլիր օլունմատը-
ղը հալտէ, անը ըհտտ էտէրսէմ
նսսըլ միւթթէհիմ օլա պիլիլիւմ:»
Ա.յ. 14, 15: Պունա շու ճէվապ
վէրիլիւր 1. Պէչարէթի իլիտէնլէր-
տէն պա'զըլարը իման էթմէզլէր,
նասըլքի իչա'եա վիւյզամալէր պու-
լուրուր: Ա.յ. 16, 17: 2. Հազգան
տէնիլէմէք քի Եհնուտիլէր պէչա-
րէթի իլիթմէտիլէր, եախօտ իլիթ-
մէյէ ֆուրսաթլարը Եօգ իտի, չիւն-
քի պէչարէթ հէր Եհրտէ թէպլիր
օլունտու, վէ իման էթմէտիլլէ-
րինէ Եհնուտիլէրին 'էօգրիւ Եօգ
տըր: Ա.յ. 18—21: Իսրայէլին
հալի պու իսէ տէ, Ալլահ գալ-
մընը ըհտտ էթմէմիլ տիր, չիւն-
քի (1) Ապրահամըն ասըլ գիւր-
րիլէթինտէն չօգլար 'ասի օլուն-
լար իսէ տէ, Լուճի իլէ սէչիլլիլ
օլուպ հազիգաթէն իման էթմիլ
օլան պիր գըսմ պազի գալտը:
Պապ 11. 1—10: (2) Իսրայէլին
իման էթմէմէսի վէ տիւչմէսի ին-
ճիլ վա'զընըն ինթիլարընա վէսիլէ
օլմադլէ տիւնեանըն խէլասընա
մէտար օլունա Ա.յ. 11—17: Լաքին
մատէմ քի Իսրայէլին տիւչմէսի ի-
ման էթմէմէքտէն նէչաթ էթտի, վէ
թաիֆէլէր քէնտի իսթիլաղարընա
եալընըզ իման իլէ նալ օլունա-
լար, թաիֆէլէր քէնտի նէֆա-
լէրինէ ի'թիմաա, եախօտ Եհնու-
տիլէր 'ալէյհինէ իֆթիլիսար էթ-
մէմէլի տիրլէր: Ա.յ. 18—24: (5)
Ենճամը, Եհնուտիլէրին ըհտտ օ-

լատէրլէրիմ, եա'նի թէն ճի-
հէթիլլէ ագրապալմըն Եհրինէ
պէն քէնտիմ Քրիստոստան

լունմատը մուլազգաթ իտի,
չիւնքի թաիֆէլէրին քեաֆֆէսի
իմանա կէլտիքտէն սօնիրա պիւ-
թիւն Իսրայէլէ ինայէթ վազը' օ-
լաճադ տըր: Ա.յ. 25—32: Նի-
հայէթ իւլ քէլամ ըհսուլ պու
թա'րիֆ օլունմադ էսրարտա Ալ-
լահըն վասֆա կէլմէզ հիւքմէթ ու
ինայէթինէ համա ու սէնա էտէ-
րէք նիտա էտէր: Ա.յ. 35—36:

Թէֆէլէ

Ա.յ. 1, 2: Միլ'թէրիլ Եհնուտիլէր
Փապլուր քէնտի միլլէթինէ մու-
հապալէթի Եօգ տըր տէյիւ ի'թիլ-
համ էտէրլէր իտի: Բէսուլ պու
ի'թիլհամը գուվլէթիլ թարգտա
ճէրհ էտէրէք, անըն իֆթիլա օլ-
տըրընա քէնտի զամիրիլին շէ-
հատէթինի 'արզ էտէր, օլ տա-
խի Բուհ իւլ Գուտա, եա'նի
հազիգաթ ըհսուլ իլէ միւնէվիլէր
վէ թաճըրք օլունմուչ պիր գա-
միր իտի: վէ տախի քէնտի միլ-
լէթտալարընը Քրիստոստան
ըհտտ օլունմալարընտան էօթիւ-
րիւ զայէթլէ թէհսիւֆ էյլէմէ-
սի եալընըզ անլէրի սէվտիլինտէն
նէչաթ էթմէսիլին թէհէրիտ էտէր:
Ա.յ. 3: Բէսուլըն թէհսիւֆիւ
օլ տէրէճէ 'աղիմ իտի քի հէման
անլէրին խէլաս պուլմալարը քէնտի
ճանընըն հէլաքը շարթըյլէ միւմ-
քին օլա իտի, անլէր իչիւն Քրիս-
տոստան մահրոււմ գալմաղա պիլլէ
րազի օլաճադ իտի: Պու քէլամը
մա'նա ի մէվլուլ իլէ տէյիլ, ան-
ճադ ըհսուլըն Քրիստոս միսիլիւ
նէֆսիլին գուրպան էյլէմէյէ րա-
զի օլտըրընը թէհսիլիլ վէճլէ
թէֆհիմ էթմէք զըմնընտա պիր
թա'պիր կիպի անկլամալըջըզ Պիր
Խրիսթիանըն Քրիստոստան այրըլ-

մահրում օլայրմ տէյիւ արզու
էտէր խախմ. (4) ԽԱՆԷՐ Իս-

Խ Թէս. 7. 6: — Է Խուր. 4. 22: Թէս. 14.
1: Էր. 31. 9: — ԴԱ Միւլ. 4. 24: 3 Միւլ.

մաղա բաղի օլմասը միւմքին տէ-
յիւ, չիւնքի Ալլահա տիւնմէն օլ-
մագ տէմէք տիր. հէմ տախի
պէյլէ պիր հալը իթթիխաղ էթ-
մէքտէն ախէրէրէ պիր էյիլիք հա-
սըլ օլմաղ. Մուսա տախի պու-
տուլլուլարը պէյան էյլէտի. Խուր.
52. 52: — « Մահրում » Եու-
նանիտէ պու լուղէթին ասըլ մա-
նասը լա'նէթ տիր, վէ իպթիտա
թագտիմէ, Եանի Ալլահա Եա-
խօտ փութլարա թագտիմ օլուն-
մուշ նէսնէ մա'նասընտա խախ
Պու նէսնէ էյէր հայլան խախ իսէ
մուհրագա օլունուր խախ. պինտէն
'ալէյէ պու լուղէթ սօնկրա Ալ-
լահն 'ինայէթինտէն իսրաճ օ-
լունուր վէ մէլուն կիպի 'ահտ
իլէ իֆնա օլունահագ պիր նէս-
նէյի կէօսթէրմէք իչիւն իսթի-
մալ օլունուր. 'Ահտ Ե 'Աթիգին
նէթմիլէր թէրճիւմէսինտէ նէլ.
6. 17, 18. 7. 1, վէ զայր, վէ 'Ահտ Ե
ճէտիտտէ Մալ. 23. 14: 1 Գօր. 12.
5. 16. 22. Դալ. 1. 8, 9 այէթլէրէ
միւրաճա'աթ օլունա, ճիւմէ
պու այէթլէրտէ Եունանի լուղէթ
պիր տիր. Գալլօսըն ֆիլ հագիգէ
Քրիստոստան մահրում գալմասը
վէ քէնտի միլլէթտալարընըն խէ-
լուն կիպի իլէլ էպէտ գալմասը
մէլալիքտէն պիրիսինն զայրը
պիր պէլարէթ թէպլիր էթմէսի
միսիլիւ միւմքինաղ խախ. Դալ.
1. 8: Փագաթ պէյլէ պիր քէ-
լամ փալլօսըն Ենհուտիլէրէ էյիլիք
էթմէք իչիւն հէր պիր գապիլ ի
խքեան օլան գուրպանա Եախօտ
էլէմէ հագըր օլմասըն պէյան է-
տէր. Հագիգի իրիսթիյան էք-
սէրլիյէ վաթան մուհապպէթինի
թէրք էթմիլ տէյիւ զէմ օլուն-
ուր խախ տէ, վաթանընը հա-

բայէլի օլունալ' Եօղուլլըք Վիլ
ճէլալ էլլէ 'ահտէր Վիլ վաղը

8. 11: Մէգ. 64. 2: 18. 61: — Է Ամալ.
3. 23: Իպր. 2. 8, 9, 10: — Է Մէգ. 147. 19:

գիգաթէն սէվէն օ տըր. չիւնքի
Ալլահա օլան վաղիֆէլէրի իֆա-
սընտա սատըք տըր.

Ա. 4: « Իսրայէլի » Ենհու-
տիլէր 'աղիմ իլթիրամ ու ֆա-
գիլէթլէրէ նալլ օլտուլար, չիւն-
քի Ալլահն քէնտի զահիրի օլան
գալլմէնա ինթիխաղ էթմիլի րէի-
սին, Եանի Իսրայէլին նէսլի խա-
լէր. Փագաթ աղլիլէրի էյլէ իսթի-
մալ էթմէտիլէր քի քէագիֆէսինէ
տէ հագիգի Իսրայէլի կիպի նա-
գար օլունա (6 այէթէ միւրա-
ճա'աթ օլունա): — « Օղուլլըք »
Ենհուտի միլլէթի Ալլահն խախ
գալլմէ օլունա, 'Ահտ Ե ճէտիտ
ճիհէթիլլէ օլան հագիգի Իսրայէ-
լին նիւմուհէսի կիպի օղուլլըք
իսթիյաղընա նալլ օլունա խախ.
Միլլէթ հալա Բուհ Ուլլահն տէ-
լալէթինէ միւթի' տէյիլ խախ (Պ.
8. 14) խախ տէ, Ալլահն « իլք
օղու » մագալմէտա ֆէգալի ի
խարիճիյէյէ վէ իսթիյաղընա նալլ
խախ. Խուր. 4. 22: Էր. 2. 5: —
« ճէլալ » Իսրայէլիլէր Մըսըր-
տան խուրուճ էյլէտիքլէրինտէ,
հուգուր Ե իլահիյէյէ իշարէթ մա-
գալմէտա անլէր իլէ պէրապէր
կիտէն կէօրիւնիւր փարլաղըք,
սօնկրատան էվլէլէրի հէլքէլտէ
թագաթ իլլ 'ահտըն իլգէրինտէ
իգամէթ էյլէտի. Խուր. 15. 21,
22, 23. 22: Մալ. 12. 5. 5 Միւլ.
8. 10, 11. Իշա'. 6. 1—4: — « Ահտ-
լէր » Եանի հիւմայէ վէ պէրէ-
թի իլահիյէյէն փէյի օլան Ալ-
լահն Ապրահամ, Իսհագ, Եա-
գուպ վէ Ենհուտի միլլէթիլլէ
տէմատէմ 'աղտ էյլէտիլի 'ահտ-
լար. Թէք. 17. 2: Թէս. 29. 14:
Էր. 31. 31—33: — « Վա'ղը
չէրի'աթ » Թուր ի Սինատա պէ-

չէրի'աթ էլլէ 'իպատէթ էլլէ
վա'տլէր անլէրին տիր. (5) ԷԱ-
պա տախի անլէրին օլունալ'
Քրիստոս տախի թէն ճիհէ-
թիլլէ անլէրտէն տիր. Եօլ
տախի ճիւմիլէնին իլգէրինէ իլ
էլ էպէտ Ալլահ Ե միւպարէք
տիր: Ամին: (6) ՅԱմմա Ալլահն

Խ Իպր. 9. 1: — Է Ամալ. 13. 32: Պ.
3. 2: Է. 2. 12: — Է Թէս. 10. 15: Պ. 11. 28:
— Է Լուգ. 3. 23: Պ. 1. 3: — Է Էր. 23. 6:
Եուհ. 4. 1: Ամալ. 20. 28: Իպր. 1. 8:

յան օլունան չէրի'աթ: Խուր. 20
պալընը Մէգ. 147. 19 այէթ իլէ
թաթալիք էյլէ. — « Իպատէթ »
Ենհուտիլէրին միլլէթէ իֆթիխար
վէ զիյնէթ 'ատա էյլէտիքլէրի
հէլքէլտէ իճրա օլունան 'իպատէթ
տէմէք տիր: — « Վա'տլէր »
Մէսիհին գուհուրինէ վէ մէլէքիւթ
Ուլլահն Ենհուտիլէրտէն պաշ-
լայըլ քէագիֆէ ի միլլէթլէրէ սի-
րայէթ էտէճէյինէ տախ օլան
վա'տլար. Մէգ. 67. Իշա'. 60:

Ա. 5: Ենհուտիլէր էճատալա-
րընտան տօլայը իֆթիխար էտէր-
լէր խախ, վէ վաղը 'ալ էճատալար
մէլհուր զաթլար խախլէր. Լաքին
Ենհուտիլէրին 'աղիմ ֆալթընուր
միւտտէթտէն պէրա ինթիլգար
օլունան վէ մաթլուլ օլան Մէ-
սիհին անլէրտէն գուհուր էթմէսի
խախ, օլտախի քէնտի միլլէթինտէն
րէտա օլունուր խախ տէ տիւնեա-
նըն իւմիտի խախ. Եուհ. 1. 9—
12: — « Թէն ճիհէթիլլէ » Պ.
1. 5 այէթին թէֆալիլինէ միւ-
րաճա'աթ օլունա: — « ճիւմէ-
նին իլգէրինէ » Ալլահ: Պու-
րատա Քրիստոս հագընտա տիւն-
եանըն միւտիլ ի 'ալիսի օլան Ալ-
լահ տըր տէյիւ սէյլէնմիլ տիր.
Հէմ տախի քէագիֆէ ի 'ալէմին
վէ մախլուգաթըն Խալիլի վէ
մուհագըլը տըր տէնիլիլ. Եուհ.
1. 1—5, Գօլ. 1. 15—17, Իպր.
1. 1—5: Սէմալթտա ֆէտէրէ

քէլամը Եէրէ տիւլտիւ տէ-
մէք տէյիլ տիր. Էլիւրա պէնի
Իսրայէլտէն օլանլարըն ճիւմ-
լէսի Իսրայէլ տէյիլ տիր:
(7) Հէմ տէ 'Ապրահամ նէսլի
օլտըլարը իչիւն ճիւմիլէսի
էվլատ տէյիլ, 'իպագաթ Մա-
նա նէսլ Իսհագտան 'ատա օ-

1 Եուհ. 5. 20: — Է Մալ. 23. 19: Պ. 3. 3:
— Է Եուհ. 8. 39: Պ. 2. 28, 29: 4. 12, 16:
Դալ. 6. 16: — Է Դալ. 4. 23: — Է Թէք. 21.
12: Իպր. 11. 18:

սէճտէ 'արզ օլունուրը միսիլիւ
Քրիստոսա տախի սէճտէ 'արզ օ-
լունուր, Վալ. 5. 12—14, ֆէ-
տէրէ էյլէտիլիմիլ միսիլիւ քէ-
գալիք Օղլալ թա'ղիմ էթմէք պի-
ղէ կէրէք տիր. Եուհ. 5. 25:
Քրիստոս թէնտէ զահիր օլան
Ալլահ օլունա քէամիլ պիր խէլաս-
քեար տըր. 1 Թիմ. 5. 16, Իպր. 7.
23: — « Իլ էլ էպէտ... միւսարէք
տիր: Ամին » Ենհուտիլէր Ալլա-
հն իսմինի գիլըր էթտիքտէն սօնի-
րա, էքսէրլիյէ թա'ղիմ գըմնտա
պու թէլէքքիւրիւ զամմ էտէրլէր
խախ. Պէյլէ պիր թէլէքքիւր
գալպտէն օլտըլը հալտէ միւնա-
սիլ վէ մէտէլ շայան տըր, ֆա-
գաթ պիր թէլէքքիւր 'ատի միւ-
սահէպէթտէ իսթիմալ օլունուրը-
տա 'ինտ Ալլահ 'աղիմ խաթա
տըր: Խուր. 20. 7, Մաթ. 6. 9.

Ա. 6: Միլլէթիմ վէ ագրապամ-
տան տօլայը պէյլէ (Ա. 2, 5)
տէրտիմ վար խախ տէ, անլէրին
ճիւմիլէսի հէլաք օլաճաղար տըր
տէյէմէտիլիմ հալտէ, Ալլահն
վա'տը պօշա չըգտը տէյիւ նա-
սըլ տիւլիւնէ պիրիլիմ, չիւնքի
օլ վա'տըն հագիգի Իսրայէլ հագ-
ընտա իճրա օլունահագըլը պի-
լիլլօրըմ. Պ. 2. 28, 29:

Ա. 7—15, Բէսուլ չիմտի վա-
տըն Եալընը Ապրահամըն ա-
սըլ նէսլինէ օլմատըլընը պէ-
յանընտա տէվամ էտէր: Էվլէլա

լուծնաճաղ տրը՝ «Էկեթ» (8) Եա՛-
նի թէն ճիհէթիլէ էվլատ օ-
լանլար էվլատ Ուլլահ օլմա-
յըպ, Էանճաղ վա՛տ ճիհէթիլ-
է օլան էվլատ նէսլ սոյըլըր :
(9) Զիրա վա՛տըն քէլամը պու-
խաի, Եա՛նի՝ «Պու վաղըթաա

չ Ղալ. 4. 28: — Տ Թէք. 18. 10, 14:

օլ նէսլտէն Իսհազ վէ անըն էվլատը
ինթիխապ օլունտու, լաքին Իսմա՛էլ
վէ անըն նէսլի խարիճտէ պրա-
գըլըլը օլունլար : Իքինճի, Էսապ
Իսմա՛էլ միսիլիւ վէտէրինին
էհլի պէյթինտէ պէյիւք պիրա-
տէր խաի խէ տէ, քէնտիսի վէ
քեաֆֆէ ի նէսլի օլ վա՛տտա հիս-
սէլէրի օլմատըլը հալտէ, վա՛տըն
պէրէքէթլէրի Եա՛գուպ վէ անըն
նէսլինէ իթա օլունտուլար : Պի-
նաէն՝ ալէյհ Սլլահ պիրինի ին-
թիխապ էտիպ տիկէրինի էթ-
մէմէքլէ, քէնտի հիւքիւմէթ ի
մութլագէսինի պէյան էյլէտի,
չինքի Սլլահըն մէքիւր զաթ-
լարտան պիրինի ինթիխապ էթ-
մէսի վէ տիկէրինի էթմէմէսի, ան-
լէրին վէլատէթինտէն էվլէլիտի :
Էյլէ իսէ ինթիխապ անլէրին ա՛-
մալը իւզէրինէ միւսսէս տէյիլ ի-
տի : Գէզալիք չիտի Սլլահ Սպրա-
համա պիր րուհանի նէսլ ինթի-
խապ էտէր, թա քի վա՛տա վարիս
օլուպ (Ղալ. 5. 29), Սլլահըն՝ ա-
լիւմ, Էատիլ վէ մուգատտէս իրա-
տէթինէ մէպնի կէրէք րուհանի
վէ կէրէք ճիւմանի պէրէքէթլէրէ
նաիլ օլա : Պիզ անլէրի պիւլէյէ
Եաիստ պիւլէք պիւլէ, պէլքի
անկլամաղա միւքթէտիր տէյիլ
խէք տէ, Սլլահըն պու կէօ-
նա՝ ամէլ էյլէմէսինին քեաֆի
վէ էյի սէպէպլէրի վար տըր : —
« Պէյիլիւ քիւլիւնէ գուլըգ
էտէճէք տիր : » Էսապ պիւզ զաթ
Եա՛գուպ գուլըգ էթմէտի, լա-
քին էտօմիլէրին Իսրայէլիլէրէ
թէպա՛ա օլունլարընտա (2 Միւլ.

կէլէճէյիմ, վէ Սարայա պիր
օղուլ օլաճաղ տրը : (10) Վէ
Եալընըզ պու տէյիլ, ամմա
՝ Րիպգա տախի պիր զաթ Եա՛-
նի վէտէրինի Իսհազտան
համիլէ օլալըզ հալաէ, (11) Զօ-
հուգլար տահա մօղմաղտան վէ
— Տ Թէք. 25. 21:

8. 14: 2 Թէվ. 25. 11, վէ զայր),
պու նիւպուվէթ քէլամը իթմամ
օլունտուլ տըր : Էտօմիլէր էնճամը
Եուհաննա Հուրգանիս թարա-
ֆընտան մաղլուպ օլմուլ վէ
Եէհուտիլէրէ գաթըլըպ, թա-
րիս ի Մէսիհտէն 129 սէնէ ազ-
տէմ օլ միլլէթ իլէ պիր վիւճոււ
օլունլար : Եուսիֆօսըն Սհվալը
Էթիլգէ թարիխինտէ 15 իւնճիւ
պապընըն Գընճը ֆասընա, վէ
15 ինճի պապընըն 7 ճի ֆասընա
միւրաճա՛աթ օլունա : « Էսապա իսէ
պուլըզ էթտիմ : » Մալաքիանըն քի-
թապընտա (Պ. 1. 2, 5 պէթլէրինտէ)
Սլլահ պէյիլէ պույուրուր, « Սիպի
սէվտիմ, տէյօր Բապալ սիլ իսէ՛
Պիլի նէ իլէ սէվտին տէրսինի .
Էսապ Եա՛գուպըն պիրատէրի տէ-
յիլ մի խաի, տէյօր Բապալ, վէ
Եա՛գուպ սէվտիմ, Էսապա իսէ
պուլըզ էթտիմ, վէ անըն տաղ-
լարընը վիրան վէ միրասընը չէօլ
մէսքեանլարը էթտիմ : » Պուրա-
տա Եա՛գուպ վէ Էսապ զաթլար
կիպի զիքր օլունտու իսէ տէ, օլ
իքի միլլէթլէր տախի պէյան օ-
լունտուլար : նիճէ քի Րիպգայա,
« Բահմինտէ իքի միլլէթ վար
տըր » տէյիլ խապէր վէրիտի :
Թէք. 25. 25: Պունուս իլէ տախի
Թէք. 9. 25—27 պէթլէրտէ
Գէնճան, Սամ վէ Եաֆէթ հազ-
գընտա թահրի օլունտան նիւ-
պուվէթ քէլամլարընը թաթաիդ
էյլէ : Էտօմիլէր իւզէրինէ խա-
պէթ էյլէյէն մուվաղգաթ զա-
ղապ Եաիստ ահքեամ իլէ Էսապըն
միլլէթի՝ ալէյհինէ (Մալ. 1. 4) Սլ-

պիր խայր Եա շէրը իշլէմէզ-
տէն էվլէլ՝ Սլլահըն քէնտի
ինթիխապըլլէ թագտիրինին
Էամլէլէրտէն օլմայըպ, Էան-
ճաղ տա՛վէթ էտէնտէն իտիլի
սապիթ օլմասը իշլին, (12) Մէր-

Յ Պ. 4. 17: 8. 28: — Տ Թէք. 25. 23: —
չ Պազ Թէս. 21. 15: Էմս. 13. 24: Մալ.

լահըն խըշմը միւնքէլիֆ օլունա : Սլ-
լահ քեաֆֆէ ի շէրիլէրէ էյլէտի-
յի կիպի օլ միլլէթէ տախի պուլըզ
էյլէտի, Եա՛նի օլ միլլէթին ֆէ-
սատը սէպէպլինտէն իւզէրէ-
րինէ անըն՝ Էատիլանէ հիտտէթի
տէօքիւլիւ (Պ. 1. 18): Սլլիմ ի
մութլագ Էնտիլտէ վաղըթ ֆէր-
գի օլմալ, վէ քեաֆֆէ ի միւս-
թապիլ անա հաղըր տըր : Պէյ-
լէճէ՝ Էսապ անա րահմինտէ իքէն
Սլլահ անը վէ անըն նէսլինի վէ
քեաֆֆէ ի թէվարիլինի միւսա-
հտէ էյլէտի : Սլլահ քէն-
տինէ մէքրուհ օլան ֆէսատը
թագտիր էթմէզ : Ստէմլէրին
հապէնաթը մուհապէթ վէ ի-
նայէթ Ուլլահըն սէմէրէսի տիր,
ֆաղաթ անլէրին ֆէսատը իա-
լիլէրէ թարաֆընտան տէյիլ,
անճաղ քէնտիլէրինտէն հասըլ
օլուպ, պուլըզ վէ իքրահլէթ ի
լիւհլէյէյէ պա՛իս օլուր : Սլլահ
խալք էյլէտիլի հիշ պիր նէսնէյէ
պուլըզ էտէմէզ : Անլէրտէն պիրի-
նէ Սլլահ պուլըզ էտէր տէմէսի
հէմ՝ աղլէ մուղայիր, հէմ՝ տախի
քիւքր տիր : Սլլահ հիշ պիր վէճէ-
լէ կիւնահըն միւճիտի տէյիլ տիր,
անճաղ Սլլահ կիւնահա միւտէմ
պուլըզ վէ անը հիւքմ էտիպ,
ինասըն անտէն խէլաս էթմէք
իսթէր : Սլլահ պի նիհայէ մուհապ-
պէթի վէ իլլիլլէ քեաֆֆէ ի պէնի
պէլէրին միւսպարէլէնմէսի վէ
խէլատը իշլին էն միւնասիպ վէ
խայրը կէօրտիլիւ հէր խու-
սուսը իճրա էտէր : Գէնտի միւն-
թէլխապ էվլատընըն խէլաս պուլ-

գուլէյէ՝ Պէյիլիւ քիւլիւ-
լինէ գուլըգ էտէճէք տիր՝
պույուրըլար : (13) Նիթէքիմ՝
Էեա՛գուպ սէվտիմ, Էսապա
խսէ պուլըզ էթտիմ՝ տէյիլ
մուհարրէր տիր :

1. 2, 3: Մաթ. 10. 37: Լուգ. 14. 26: Եուհ.
12. 25:

մասընըն ճիւմլէ իւզէթի Սլլահա
րահի՝ տիր, լաքին խէլաս պուլ-
մայանլարըն հէլաքը իշլին մէսու-
լլէթ անճաղ քէնտիլէրէ րահի՝
տիր : Եուհ. 6. 57, 41, 15. 5: 1
Գօր. 15. 10, 2 Գօր. 10. 17, Յիլի.
2. 15: Մաթ. 25. 27: Լուգ. 15. 54:
Հէզ. 18. 52: 55. 11: Գիթապը
շէրիֆաէ պէնի պէլէր կիւնահա
գուլ օլմուլ պիր ախլագի զաթ
կիպի տախիս իւզար օլունտուր .
պու ճիւմլէ իլէ հաղըր ինթիլար
վէ իճրա էթմէտիլի հալտէ սուհ-
լու տըր : Գիթապը շէրիֆին գալ-
լինճէ կիւնահ իլլէմէք վէ խէլատը
րէտա էյլէմէք առէմին քէնտի
գապալաթը տըր : Պէնի առէմին
զապիլի տախի, միւնէվլէր օլուպ
էֆքեարը պաթըլէ Եաիստ կիւ-
նահ՝ աղըր Եաիստ կիւնահա պէ-
հանէ պուլմագ սէվտատըլլէ պօ-
զուլմամըլ իսէ, հէման էյլէ
հիւքմ էտէր : Պուլըզ էթմէք լու-
ղէթի պա՛ղէն տալը պուլըզ մա՛-
նասընտա տէյիլ, անճաղ մու-
հապէթին ճիւլի տէրէճէսի Եա-
իստ նօգստըն անկլալըլը : Նի-
ճէ քի « Եա՛գուպ Ռահէլի Լիտտան
զիյատտէ սէվտի » քէլամընտան
անկլալըլը քի « Լիանըն սէվլի-
մէտիլ » (Բպր. պուլըզ օլունտըլը)
քէլամընըն մա՛նասը տախի պու ի-
տի (Թէք. 29. 50, 51, Լուգ. 14. 26
պէթլին տախի Մաթ. 10. 57 պէ-
թի իլէ թաթալիգ էյլէ) : պու ա-
յէթլին պիրիսինտէ պուլըզ էթմէք,
վէ տիկէրինտէ շէյաթէ « Էլէ » տէ-
նիլմիլ տիր : Հէմ տախի Մաթ. 6.
24, վէ Եուհ. 12. 25 պէթլէրէ

(14) Իմոտի նե՞ տէյէլիմ. Մւլ-լահտա հազգսըզըզ վա՞ր մը տըր. հաշա. (15) Ձիւնքի Մուսայա խիթապէն՝ ՎՄէրհամէթ էտէճէյիմէ մէրհամէթ էտէ-րիմ, վէ շէֆգաթ էտէճէյիմէ շէֆգաթ էտէրիմ՝ տէյիւ պու-յուրտու: (16) Պու թադալիւտէ՝

* Թէս. 32. 4: 2Թէվ. 49. 7: էյ. 8. 3: 34. 10: Մէզ. 92. 15: — Է Խուր. 33. 49:

միւրաճա՞թ ոլունա: Փազաթ պուզդ էթմէք լուղէթինի զազադ վէ՝ ատիլանէ հիտտէթ մա՛նասըն-տա կէօսթէրէն իլք թէֆսիր, րէսուլըն պու պաճսընա մէզքիւր լուղէթի «ԷԷԷԷ» մա՛նասընտա ալան իքինճի թէֆսիրտէն զիյատէ միւնասիպ կէօրիւնիւր:

Այ. 14, 15: Ալլահ քէնտի ի-րատէթինէ մէպնի պիրինի ինթի-խապ էտէր վէ տիկէրինի էթ-մէզ իսէ տէ, պուստան անտէ նաճադգըզ ոլտըզը լազըմ կէլ-մէզ: Ալլահ պիր մաթլուզա նաճադգըզ էտէր տէյիւ թէ-սապվուր էթմէք զայէթլէ նէֆ-րէթ էտիլէճէք պիր էֆքեար տըր, չիւնքի Ալլահ քեսամիլէն՝ ատիլ վէ քէրիմ տիր: Ալլահ հէր նէ քի միւրատ էտէրսէ անը իճրա էտէ պիրիւր ոլտըզընը Մհտը Վաթիգ քիթապլարը թա՛լիմ էտէր, շէյ-լէ քի Մհտը Վաթիգի դապուլ է-տէն Նէհուտիւնին ինճիլ թանգիմի թաճթընտա Ալլահըն Նէհուտիւնի եախօտ թաիֆէլէր իլէ օլան հա-րէքէթի՝ ալէյհինէ իթիրազ էյլէ-մէյէ սէպէպի եօգ տըր: — «Մուսայա խիթապէն:» Խուր. 33. 49: — «Մէրհամէթ էտէճէյիմէ:» Ալլահ հէր նէ՝ ամէլ էտէրսէ միւ-տէմ հազգ տըր, վէ պիր քիմաէ-յէ մէրհամէթ կէօսթէրալիյնտէ, պէյլէ էթմէսիլէ արտէրինէ պիր զիյան վէրմէզ, վէ քեսամիլէն հազ-գը օլան իլի իճրա էտէր: Մաթ. 20. 15:

խաթէյէնին եախօտ գօշանըն եէտինտէ տէյիլ, անճադ մէր-համէթ էտէն Ալլահըն եէ-տինտէ տիր: (17) Պիւրա Ֆիր-Օնա Գիթապ՝ ԷՍէնի հէման պուստու իչիւն, եա՛նի սէնաէ գուտրէթիմի իղհար էթմէք, վէ իսմիմ պիւլթիւն զէմինտէ

— Պ Դալ. 3. 8, 22: — Է Խուր. 9. 16:

Այ. 16: Պիւրաէն՝ ալէյհին Ալլահըն մէրհամէթի ինտանըն իրատէ-թինէ տէյիլ, անճադ քէնտի իրատէթինէ մէրալուր տըր, վէ պէնի պէշրտէ օլան հէֆ խայրը շէյլէր Ալլահ թարաֆընտան տըր: Իման, մուհապալէթ վէ իթա՞թ խուսուսընտա վա՞տ օլունան ճիւմ-լէ իվազ (Իպր. 6. 10, վաճ. 22. 14) պէնի ատէմին լիյադաթընա մէպնի տէյիլ, անճադ ինայէթ Ուլլահա մէպնի տիր: Պ. 4. 16: Ալլահըն տէրունիմիզտէ՝ ամէլ էթ-մէսի պիրիմ՝ ամիլ օլմամըզա՝ ա-զիմ ճէսարէթ տիր: Ֆիլվ. 2. 12, 15:

Այ. 17, 18: «Գիթապ... ոլու-յուրուր:» Եա՛նի Ալլահ քիթապ-տա պույուրուր: Խուր. 9. 16: Ալլահ ՖիրՕնը Մըսըրըն թախթը-նա ճիւլուս էթտիրիպ, անա հիւ-քիւմէթ վէ սալթանաթ իհսան էտէրէք, անընլէ՝ ամաիպ մէր-համէթ վէ հիւքմ իլէ մու՛ամէլէ էյլէտի, շէյլէ քի Նէհուտիւնին իսմի եէր իւղէրինտէ մու՛ազգէզ օլա: Ալլահը պիլմէյէն թաիֆէլէր վէ Ալլահ իչիւն տիւլիւնմէյիլ եալը-նըզ շախսի մէնֆա՞թ մազսէտի-նէ սիւլուք էտէնլէր պիլէ Ալլահըն էլինտէ անըն մազսէտինի իճրա էթմէյէ ալէթլէր տիր: Իշա՛. 10. 5—15: 45. 1—6: Հապ. 1. 6: Պու ճիւմէ իլէ պու մազուլէ ատէմէր քէնտի շէրիւր՝ ամէլէթի իչիւն հազգ իւզրէ միւճադաթա միւսթաճադգ օլուրլար: Իշա՛. 10. 12, 15:

ի՛լան օլունմադ իչիւն իգամէ էյլէտիմ՝ պույուրուր: (18) Պի-

նաէն՝ ալէյհին խաթէտիլինէ մէր-համէթ էտէր, վէ խաթէտիլ-

Ալլահ խաթէտիլինի փէքլէնտիրիւր օլտըզընը պէյան էթմէք իչիւն ՖիրՕն պիր էօրնէք տիր: Իմոտ շու մէսէլէ մէյտանա կէլիւր, եա՛-նի Ալլահ նիճէ փէքլէնտիրիւր:

1. Փասըզը փէքլէնմէսի իչիւն քէնտի հալինէ պրազըր: ՖիրՕնըն եիւրէյինի փէքլէնտիրէն ՖիրՕն խաթ. Խուր. 8. 15: Չօգ տէֆա՞ Ալլահ պիր շէյ էթտի տէյիւ սէյլէնիւր իսէ, Ալլահ եալընըզ օլ շէյին օլմասընա միւսա՞տտէ էյլէմիլ անիլալըլըր: Մէսէլա 2 Միւլ. 24. 1 պէթտէ ճէմա՞թը թա՞տատ էյլէմէք իչիւն Ալլահ Տաուտը թահրիք էյլէտի տէ-յիւ նազլ օլունուր իսէ, 1 Թէվ. 21. 1 պէթտէ պէյան օլունմուլ տըր քի Տաուտը պու իչէ թահրիք էտէն Շէյթան խաթ. 2 Միւլ. 12. 11 պէթտէ Ալլահ Տաուտա տէյօր, «Սէնին կէօզլէրին էօնիւնտէ սէնին գարըլարընը ալըպ սէնին գօշուլա պէրէճէյիմ,» եա՛նի Ալլահ քէնտի թադալիլիլէ Ապալուսա էյլէ՝ ար-սըզ վէ Փասըզ Վամէլ էթմէյէ Ֆուրսաթ վէրէճէք խաթ, նիճէ քի մէզքիւր քիթապըն 16ընճը պապը-նըն 22 պէթիւնտէ գայտ օլուն-մուլ տըր: Պու Ֆիւճուր ինտ Ալլահ մէքըուհ խաթ, Փազաթ էյի վէ խայրը սէպէպլէրէ մէպնի իճրասընա միւսա՞տտէ օ-լունուր: Եէհուտիլէրին Քիւս-տուր սալպ էթմէսի 700 սէ-նէ մուգատտէմ Իշա՛ եա փէյլաւ-պէրին ալըզ իլէ խապէր վէրիլ-միլ օլան խէլաս ը՝ ումուսի ի-չիւն Հազգ թա՞ալա թարաֆընտան թադալիլ օլունմուլ էթրիթիպաթ խաթ իսէ տէ, անլէրին կիւնահը թադալիլ օլունմուլ էթմէյէ միւ-սա՞տտէ էթմէզ (Թէք. 6. 5), վէ անլէրի իթթիխազ էթտիքլէրի թէվալէսիլիք վէ Ֆէսաւա թէս-լիմ էտէր: Բուհ իւլ Գուսա՞ ալէյ-

վասըթալար իլէ պէնի ատէմ փէք-լէնտին: «ՖիրՕն բաճաթ պուլ-տըզընը կէօրտիւքտէ գալպինի փէքլէնտիրտի:» Խուր. 8. 15: Եա՛նի Ալլահ չօգ սապը իլէ պէ-լայը իհմալ եախօտ տէֆ՝ էյլէ-տիքտէ, ՖիրՕն Ալլահըն պու ի-նայէթինի սու ի խաթիմալ իլէ եիւրէյինի փէքլէնտիրիպ, Մուսա վէ Հարուն անա Ալլահըն իսմիլէ սէյլէտիքլէրինտէ, անլէրի տինկ-լէմէք խաթէմէտի: Ալլահ Ֆիր-Օնըն եիւրէյինի փէքլէնմէսիւնտէ խօշանմադ խաթ, չիւնքի քէնտիսի ճէգգիլ վասըթասըլէ պույու-րուր, «Պէն հայր ըմ, քի էլլէթթէ ֆասըզըն էօլիւմիւնտէն խօշան-մամ, անճադ ֆասըզըն էօլըն-տան տէօնիւլ եալատըզընտան խօշանըլըմ:» Հէզ. 53. 11: Պէ-նի պէշէր սա՞տտէթ ի հալտէ վէ պէշարէթի տինկլէմէքլէ վէ քէրէմ ու շէֆգաթըն քեսաֆֆէ ի ինա-յէթլէրիլէ փէքլէնիւր: «Չիւն-յէթլէրիլէ փէքլէնիւր սէրիէն քի շէրիւր նէսնէ իւզլէրինէ սէրիէն հիւքմ օլունմադ, անտէն էօթիւ-րիւ պէնի պէշէրին եիւրէյի շէր իլլէմէք արգուսիլլէ մէմու տըր:» (Վա՛. 8. 11.) վէ ատէմէր քէնտի-լէրինի թէվալէյէ կէթիւրէճէք շարէ-լէրի սու ի խաթիմալ իլէ եիւրէքլէ-րինի փէքլէնտիրիպ, իւզլէրինէ տաճա շէտիտ հիւքմ կէթիւրիլէր:

3. Ատէմէր Ալլահըն մէրհա-մէթ վէ ինայէթ մէվիպլէրի-նի սու ի խաթիմալ իլէ եիւրէքլէ-րինի կիւնահտա փէքլէնտիրաթ-լէրինտէ, Ալլահ պա՞գէն օլ մէվ-հիպլէրի անլէրտէն ալըպ, տա-հա քէնտի րուհընա անլէր իւ-զլէրինտէ տէվամ էթմէյէ միւ-սա՞տտէ էթմէզ (Թէք. 6. 5), վէ անլէրի իթթիխազ էթտիքլէրի թէվալէսիլիք վէ Ֆէսաւա թէս-լիմ էտէր: Բուհ իւլ Գուսա՞ ալէյ-

նի փեքլենտիրիր: (19) Իմտի պանա տեյեճէքսին քի՛ Տահա նիշիւն գապահաթ պուլուր:

հինէ քիւֆր էտիպ պա'իս ի մէվթ օլան կիւնահը իւլէյէնէր իւլէ Ալլահ սէյյէ մու'ամէլէ էտէր: Մաթ. 12. 51, 52. 1 Եուհ. 5. 16: Թաի-Փէլէր իւլէ պէյյէ մու'ամէլէ էյլէ-տի Պ. 1. 21—28. Ալլահ նէ եիւ-րէքլէրի փէքլէնմիլ ատէմլէրի չէ-րիր, նէ տէ չէրիրէրի տահա չէրիր գըլար: Ալլահ եալընըզ պուլուր է-տէր, եա'նի պիր թարգ իւլէ մէյ-տանա չըգաճադ օլան չէրիր քէն-տինին տաիմ արատըզը 'ատա-լէթ վէ հասէնէթ նէթիճէլէրինի իւլէրէթմէյէ միւնասիպ քէյֆի-յէթլէրտէ իղհար էտէր: Ալլահ Ֆիր-օնը չէրիր վէ եիւրէյինի փէքլէթմէք իշիւն տօղրուտան անըն գալլի իւղէրինէ թէէսիրաթ իճրա էյլէ-մէտի. անըն ֆաիտէսի իշիւն հէփ միւնասիպ վէ խսյուլը կէօրտիլիւ 'ինայէթ թէէսիրաթլէրինի անաթի-թա էյլէտի, վէ էյէր պա'ղըլա-րընա էյլէտիլի կիւլի, Բուհընըն քեաֆֆէ ի թէէսիրաթը թահթը-նա Ֆիրօնը ճէլա էթմէտի իսէ, պէյյէ 'ամէլ էթմէմէսի իշիւն էյլէ սէպէպլէրի վար ըտը քի, անլէր հագգընտա մուպահէսէյէ կիրիճէյէ հագգըմըզ եօգ տըր, վէ անլէր տաիսի Ֆիրօնըն տիլինի իւլէ էպէտ թութաճադլար, չէյ-լէ քի Ալլահըն 'ատալէթի վէ հա-սէնէթի 'ալէյինէ չիքեայէթ էյ-լէմէյէ մուգթէտիր օլմայտաճադ տըր:

Այ. 19—21. Թէճաիտ օլունմայան վէ գալլէրի Ալլահա 'ասը օ-լանլար, Ալլահըն քէմալ տէրէճէ-տէ օլան հիւքիւմէթինին թա'լի-մաթընը իլիթտիքլէրինտէ 19 ա-յէթտէ մէգըիւր մէսէլէյի տաիմա մէյտանա կէթիրիրէր: Պու մէ-սէլէյի տէրմլյան էտէնլէր մէգ-

ղիրա անըն մուրատընա քիմ մուգալէմէթ էթմիլ տիր: (20) Վէ լաքին, էյ ատէմ, սէն

— 2 Թէվ. 20. 6: էյ. 9. 42: 23. 13: Տան. 4. 35:

քիւր թա'լիմաթա 'աքսի մա-նա վէրիրէր, չէյլէ քի անա նա-զարէն կիւնահա վէ գալլի փէք-լէնմիլ կիւնահքեարըն հէլաքընա պա'իս օլան Ալլահ տըր: Լաքին րէ-տու Ալլահըն ֆասըգլար իւլէ 'ատա-լէթ իւղըն մու'ամէլէ էթտիլինի վէ տաիսի անըն հէփ մագսէտի մու-գատտէս վէ քէրիմ օլտըղընը պէ-յան էթմէգտէն էվլէլ պիր մաթ-լուգըն քէնտի իսալիլինի միւթ-թէհիմ եաթուտ հիւքիմ էյլէմէսի նէ տէրէճէ 'արսըզըզ վէ ֆա-սըզըզ օլտըղընը պէյան էտէրէք, Ալլահըն խսյուլը մագաթընտա քէն-տի թագալար վէ 'ինայէթ մէվի-պէլէրինի իթա էյլէտիլինտէ, հագգ իւղըն 'ամէլ էյլէտիլի կիւլի, ատէմլէրին ահվալընը պիրիպիրին-տէն թէֆրիգ էթտիլինտէ տաիսի հագգ իւղըն 'ամէլ էտէր օլտըղընը գուվլէթլի պիւրհանլար իւլէ թէէ-քիտ էտէր: — « 2 Եօմէքճի: » էր. 18. 4—6. Նիճէ քի չէօմէք-ճի հէման պիր խամուրտան կիւ-գէլիք ճիհէթլիլէ պիրիպիրին-տէն ֆարգլը գապլար եա-փար, վէ անլէրտէն պա'ղըլարը տիրէրլէրինտէն տահա չէրէֆլի 'ատտ օլունուրլար, քէգալիք Ալ-լահ ատէմլէրի էնվա' ի ահվալ վէ մուպահաթլար իշիւն խալգ էտէր: Անլէրին քեաֆֆէսի եէքտիկէրի-նէ միւսալի եաթուտ միւնասիլ օլմայլալ, անճադ պա'ղըլարը տ'լա վէ պա'ղըլարը էտնա պիր հալտէ պուլունմագ իշիւն տիր, ֆագաթ չէօմէքճիինին քեաֆֆէ ի գապլարընը միւֆիտ մագսէտէ մէպնի եափտըզը միսիլիւ, Ալ-լահ տաիսի քեաֆֆէ ի պէնի պէլէրի միւֆիտ մագսէտէ մէպ-նի խալգ էտէր, հիլ պիր ատէմ

քիմ սին քի Ալլահա թիրաղ էտէրսին. 'մասնու' սանի'ինէ Պէնի նիշիւն պէյյէ եափտըն տէյէ պիլլի մի: (21) Պիր խա-մուրտան 'պիր գապ չէրաֆէթ իշիւն, տիրէր պիրինի տաիսի մէգէլլէթ իշիւն եափմաղա 'չէօմէքճիինին պալլըգ իւղէ-

* Իշա'. 29. 16: 45. 9: 64. 8: — 4 2 Թիմ. 2. 20: — 7 Էմա. 16. 4: էր. 18. 6:

Ալլահըն մուրատընա մուգալէմէթ, եաթուտ անըն մէրամ էթտիլիլէյէ, հէր նէ օլունուտ օլուն, միւմա-նա'աթ էյլէմէյէ գաթիրտէյի տիր, Լաքին Ալլահ պիր իլի ատէմին էէտիլլէ էթմէք իսթէտիլինտէ, ատէմ Ալլահըն պու շարթ թահ-թընտա օլան, եա'նի ատէմ մու'ա-վէնէթինէ մէրպուլթ օլան իլինտէ, անըն իրատէթինէ մու'ամէլէթ էյլէմէք իսթէմէտիլի հալտէ, օլ իշիւն իճրաթը թէէսիր օլունա պիլլի: Մէսէլա Իսրայէլիլէրին Մըսըրտան խուրուճ էթմէսինտէն իքի սէնէ սօնկրա, Ալլահ անլէ-րին Գատէչ-պարնէ 'ատան տօղրու Բէն'ան տլյարընա տուխուլ էթ-մէլէրինի իսթէր իտի, ֆագաթ գալմ եէշու' վէ Գալլին նասի-հաթլարընա մէպնի 'ամէլ էթմէք իսթէմէյէրէք, օթուլ սէքիլ սէ-նէ տահա պէրլիյէտէ սէրսէրի կէգ-տիլլէր: Ալլահ անլէրէ օլ տէրէճէ զագէպէ կէլիլ իտի քի օլ նէպի քիւլլէին մահվ էյլէմէյէ վէ Ապ-րահամ օլան վա'տընը Մուսայա պիր էէնի միւլէթ զուհուրա կէ-թիրմէքլէ իճրա էթմէյէ հագըր իտի (Ս.տ. 14 իւնճիւ պապընա միւրաճա'աթ օլունա): Ալլահ ճիւմ-լէսինին Բուհ իւլ Գուտսըն թէէ-սիրաթընա իթա'աթ էտէրէք իւ-լառ պուլմալարընա արգուքէ ի-քէն պէնի պէլէր Բուհ իւլ Գուտ-տա մուխալիֆ տուրուր (Ս.մալ. 7. 51), կիւնահքեարըն հէլաք օլմալարընտա անլէրին հէլաքը Ալ-

լինէ գուտէթի եօգ մը: (22) Իմտի էյէր Ալլահ զագա-պընը կէօթէրմէք վէ գուտ-րէթինի պիլլիլմէք միւրա-տըլլէ, հէլաքա հագըր օլան 'զագապ գապլարընա չօգ սապր իլէ թէհամմիւլ էթտի, (23) Վէ 'մուգատտէմա իղլէթէ թէ-

— 1 Պետ. 2. 8: Եէհ. 4: — 5 1 Սէլ. 5. 9: — 7. 8. 28—30:

լահըն իրատէթինէ մուգալլար տիր, չիւնքի Ալլահ անլէրին խէլաթը-նը իսթէր 1 Թիմ. 2. 5: Իմտի Ալլահըն թէգայուր պուլմաղ միւրատը եաթուտ իրատէթինի անըն գալլիլին չօգ տէֆա ի-րատէթ տէնիլէն արգուսընտան թէֆրիգ էթմէք կէրէք տիր: Շունուն տաիսի ֆէրգինէ վարմագ կէրէք տիր, եա'նի պէնի պէլէր Ալլահա մուխալիֆ օլա պիլլի, ֆագաթ անա զալիլ օլալմագ: « Բապա' հէր չէյի քէնտի նէթի-ճէսի իշիւն եաթուր, » վէ ֆասըգ Փըսգ իլէտիլինտէ Ալլահ 'անը « պէլա կիւնիւ իշիւն » եարաթ-տըղընը կէօրէճէք տիր: Էմա. 16. 4:

Այ. 22—24. Ալլահը նահագգ տէյիւ քիմ իթթիհամ էտէ պիլլի, էյէր զագապ գապլարը վար իսէ, Ալլահ ուզուն միւտտէթ ան-լէրէ սապր էթտի. նիճէ քի Նուհըն էյամընտա օլան պէնի պէլէրէ, Ֆիրօնա, Մըսըրտան խուրուճ է-տէն վէ պա'տէհու պէրլիյէտէ հէ-լաք օլան Իսրայէլիլէրէ սապր էյ-լէտի: էյէր Ալլահ կիւնահ վէ ֆասըգլար 'ալէյինէ զագապընը իղհար էտէրսէ, օլ զագապ 'ատի-լանէ վէ ֆասըգլարա հագգըն գապ-լարըն հէլաքա միւնասիպ իսիլէր, Ալլահ անլէրին գալլէրինէ չէրր թէէսիր էթտիրէք անլէրի 'նատ-ճը գըլմամը տըր, անճադ անլէր ու մէրհամէթինի Ալլահըն սապր ու մէրհամէթինի

հիշյալ էյլէսիւ մէրհամէթ գապլարը, (24) եանի պիղ Էեալընը Եէհուտիլէրտէն տէ- յիլ, ամմա թաիֆէլէրտէն տա- խի տա՛վէթ էթտիլի քիմնէլէր հազգընտա Գըննա ի իղղէթի- նի պիլալըմէք իսթէտի իսէ՛ Դէ՞ Դէ՞ Դէ՞ (25) Նիթէքիմ Էիլա- Զօլա՛տա՛ Գալմըմ օլմայանա՛ գալմըմ, վէ մահպուպէ օլ- մայանա մահպուպէ տէյէճէ- յիմ. (26) ֆվէ վադը՝ օլա քի՛ Սիդ գալմըմ տէյիլ սինիդ տէնիլտիլ մահալտէ, օրատա հայյ օլան Ալլահըն օղուլլարը թէսիլէ օլունաճադլար տըր՝ տէյիլ պուլլուրուր: (27) վէ ի-

Է Պ. 3. 29: — Գ. 2. 4: Էֆ. 1. 7: Գօլ. 1. 27: — Ե. 2. 23: 1 Պետ. 2. 40: — Զ. 2. 4. 10: — Իշա՛. 10. 22, 23: —

ուռ ի իսթի՛մալ էյլէսիւ քէնտի- լէրին ինտոճը գըլմըլար տըր: Ալլահ հիշ պիլր առէմի զա- զապ գապլ օլմադ իշիւն եա- ըաթմամըլ տըր, վէ քիմնէնին էյլէ պիլր գապ օլմայանա ըրդա- սը եօզ տըր: Մէգէլլէթ գապ- լարը (Ա. յ. 24) միւտէմ եախօտ պիղ գարուր զազապ գապլարը տէյիլէր, նէ տէ շէրաֆէթ գապլարը միւտէմ մէրհամէթ գապլարը տըրլար: Շէրաֆէթ ի- չիւն եաիլըլան պիլր գապ մէգէլլէթ իշիւն իսթի՛մալ օլունուպ պա՛տէ- հու մահվ օլունա պիլիլ: Մէրհա- մէթ գապլարընը Ալլահըն իղղէ- թի իշիւն միւնասիլ գըլան Ալլահ տըր, չիւնքի Ալլահ քեաֆէթ ի խայրըն միւնտի տիլ, ամմա կիւ- նահըն միւնտի տէյիլ տիլ: Ալ- լահ կերէք Եէհուտի վէ կերէք թաիֆէլէր արասընտա մէրհա- մէթ գապլարը պուլլուպ ան- լէրի քէնտի ճէլալընա միւնասիլ գըլար:

շա՛եա՛ Էյէր պէնի իարայէլին յատէտի տէնիլըն գուճու գա- տար օլա, Էանա՛ պապիլյէսի խէլապ պուլաճադ տըր՝ տէ- յիլ Իարայէլին հազգընտա նիտա էտէր: (28) Զիրա յատա- լէթ իւղրէ էմրի իսթիսար ի- լէ թէքմիլ էտէճէք տիլ: չիւն- քի Էրապպ եէր իւղէրինտէ մուլթապար էմրի իճրա էտէ- ճէք տիլ: (29) վէ տախի իշա- ՛եա մուգատտէմա պուլլուր- տըրը կիպի՛ Էյէր Բապպ իւլ ճիւնուտ պիղէ նէսլ պրադ- մասայըտը, ԷՍատու՛մ կիպի օլուպ Ղամօրայա պէնկղէմիշ օլուր իտիլ:

Է Պ. 11. 5: — Իշա՛. 28. 21: — Դ. 1. 9: Մէր. 3. 22: — Իշա՛. 13. 19: Էր. 50. 40:

Ա. յ. 25—29, Բէնարտա իշար օլունան մէրհա՛լարա միւրաճա՛թ օլունա, ֆէյլամպէրլէրին քէլամ- լարը թաիֆէլէրին տա՛վէթ օլունա- ճաղընը՝ այանէն խապէր վէրիլէր: Իարայէլ փէյլամպէրլէրինն ագ- տէմէ վէրտիլէրի խապէրլէր յա- լէյհինէ Եէհուտիլնիճէ ի թիրազ է- տէ պիլիլ: Հօլա՛նըն քէլամլարը (2. 25) Եէհուտիլէրին փուլթիլէրէսթ- իլքէրի սէպէպինտէն ըէտտ օլուն- տըգտան սօնկրա թէքրար տա՛վէթ օլունաճաղը հազգընտա իրատ օ- լունամուշ տըր: Պէյլլէճէ տախի Ալլահըն քէնտի խանէսի խալլը մա- գամընտա օլան պէնի պէլէրին փուլթիլէրէսթ գըսմընը թէք- ըարէն քինտինէ տա՛վէթ էտէրէք, անլէրի քէնտինէ հազիլիլ էվաա էյլէմէսի հազգ տըր: Իշա՛եա ի- տարէ ի իլանլէյնին պու մէպտէսի հազգընտ մուգատտէմա խապէր վէրտի (Իշա՛. 10. 22, 23) Եէհու- տիլէր Իշա՛եա փէյլամպէրին էյա- մընտա ըէտտ օլունարադ, անճադ

(30) Իմտի նէ՞ տէյէլիմ. Էաա- լահը թա՛գիպ էթմէյէն թաի- ֆէլէր սալահա, Էեա՛նի իման- տան օլան սալահա նաիլ օլ- տուլար: (31) Էվէ լաքին իա- ըայէլ սալահ գա՛խտէսինի թա՛գիպ էտէր իքէն, Էսալահ գա՛խտէսինէ նաիլ օլմատը: (32) Նիլիւն. զիրա իման իլէ

Է Պ. 4. 14: 10. 30: — Է Պ. 1. 17: — Է Պ. 10. 2: 11. 7: — Է Պ. 5. 4: — Է Պ. 2. 34: 1 Գօր. 4. 23: — Է Մէգ. 118. 22:

անլէրտէն պիլր քիւլիւք պազըյէ էհլ ի թագվա օլուպ խէլապ պուլ- տուլար իսէ, պէյլէ տախի իրիա- թիյան թանդիլ թահթընտա վա- գը՝ օլա պիլիլ: 28 ինճիլ այէթինին Եէթմիլէր թէքմէսինէ միւ- թապը կէլիլ: Բապպ Եէհուտի վէ թաիֆէլէր հազգընտա հէր նէ միւրատ վէ թէքմիլէլ էյլէմիլիսէ սէրի՛ան վէ քեամիլէն իճրա էտէ- ճէք, վէ՛տապէթի պէյան օլունա- ճադ թարգտա իճրա էտէճէք տիլ: Ալլահըն հէր պիլր մախլուգաթ իլէ՛ յամէլ ու հարէքթիլնտէ հազգա մուղայիլ պիլր իլի պուլունմատը- ղընը պիլ ճիւմէ պէնի պէլէր կէ- ըէճէք տիլ: Իշա՛եա փէյլամպէ- ըին էյամընտա գալմըն էքսէր գըսմը Սատու՛մ վէ Ղամօրա մի- սիլիւ հէլաքա միւլթաճադ ի- քէն, Ալլահա մուհապէթ վէ՛ յուպուլլէթ իպրադ էտէն օլ քիւլիւք գըսմա ըի՛այէթէն Եէհու- տի միլլէթինէ հիմայէթ օլունտըգ- տա (Իշա՛. 1. 9) Ալլահըն մէրհա- մէթի թա՛գիլ օլունտու: Էյէր Սա- տուտա օն սալիլ քիմնէ պու- տէն օլ շէհր զազապտան պէրի օ- լաճադ իտիլ: Պիլր ագիլ շէհր եա- խօտ միլլէթտէ պուլունան պա՛ղը էհլ ի թագվա գաթլէր օլ շէհրի եախօտ միլլէթի Ալլահըն զազա-

տէյիլ, կէյէն ա՛մալ ի շէրի- ՛ալթէ Էրադ. Էիւնքի օլ թէօ- քէդ թաշընա չարփտըլար: (33) Նիթէքիմ Էիլլէ Սիօնտա պիլր թէօքէդ թաշը Էվէ պիլր սիւրշմէ գայատը գօրըմ, վէ անա հէր իման էտէն խէճիլ օլմայաճադ տըր՝ տէյիլ մու- հարէր տիլ:

Իշա՛. 8. 14: 28. 16: Մաթ. 21. 42: 1 Պետ. 2. 6—8: — Է Պ. 40. 11:

պընտան մուհաֆադա էտէրլէր: Ա. յ. 30—35, Պու պապըն սա- պըգ այէթլէրինտէն նէ նէթիճէ չըգարմալըլը: Օլ քէլամլարըն խիւլասապը շու տըր, եա՛նի թաի- ֆէլէր խէլապ պուլտըգլարը հալտէ, Եէհուտիլէր Ալլահ թարաֆընտան ըէտտ օլունմալարընտան տօլայը մէսուլ տըրլար, չիւնքի Եէհուտիլէր սալահ շէրի՛ալթընա զահիլ օլարադ անա վասըլ օլմատըլար, եա՛նի անըն մաթլուպաթընը իճրա էթմէտիլ- լէրի էճտէն յամէլ իլէ խէլապ պուլմատըլար, նիթէքիմ թաիֆէ- լէր օլ տէրէճէ սալահ զայրէթ- լէրի եօզ իքէն, յամէլլէրինէ իլ- թիճա էտէճէք եէրինէ Բիսատոսա իման էտէրէք ֆիլհադիլէ սալա- հա վասըլ օլտուլար: Եէհուտիլէր քէնտիլէրինն քէօր զայրէթի վէ թագվա իրիաքեարանլէրինէ կիւ- վէնիլ Բիսատոս հազգընտա սիւր- շէրէք վէ իման իլէ խէլապ պուլ- մադըլը ըէտտ էյլէյիլ, պէյլէճէ Ալլահ թարաֆընտան Սիօնտա վադ՝ օլունմուշ գայայա չարփտը- լար: Էվէ Իշա՛եա փէյլամպէրին պու քէլամը միւնիլլինէ (Պ. 8. 14: 28. 16) օլ գայա անլէրին տիւ- չիւպ խարապ օլմալարընա մէպէպ օլտու: Ո՛րմին թաիֆէլէր իսէ օլ գայա իւղէրինէ սարսըմադ վէ է- մին էստա իւղէրինտէ սապիթ օլուր կիպի միւնապիթ օլտուլար: Հալա

ՊԱՊ 10

(1) Էյ պիրատերէրէր, պէնիմ գալպիմին արդուսը, վէ Իս-րայէլ իշխան Ալլահա նիյազըմ խէլաս պուլմալարը տըր :
(2) Ձիրա հագգլարընտա շէ-հատէթ էտէրիմ քի՝ «անլէր-

— Ա՛մալ. 21. 20: 22. 3: Ղալ. 1. 14: 4. 17: Պագ Պ. 9. 31: — Բ Պ. 1. 17: 9. 30:

նրիսթիյան թէսմիյէ օլունանլար-տան նիշէլէր հէման փալլօսըն էյամընտա Եհուտիլէրին էյլէտի-յի կիպի պու էսէֆէնկիզ խա-թայը էտէրէր:

Ա.յ. 1: Բէսուլ Եհուտի խրիս-թիյանլարը պիրատէրէր չաղըրա-րագ, միստուսէն անլէրէ խիթապ էյլէյիպ, քէնտի միլլէթի իւզէ-րինէ օլան հէրարէթի վէ՝ աչգ իլէ տօլու մուհապլէթինի թէք-րար խմա էտէր:

Ա.յ. 2: Փալլօս քէնտի միլլէթինին պէոյիւք վէ պալլընա խաթալարըն-տան տօլարը ֆիլան էթալիլնտէ, անլէրաէ պուլունան էյի շէյլէրի մէսրուրիլէթ իլէ զիքը էտէր: Անլէրին Ալլահա օլան զայրէթ-լէրի նէ գատար 'աճաիպ իտի ի-սէ, Գիթապը մուգատտէսին թա-լիմաթլարընըն մանա՝ ի րուհանի-սի խուսուսընտա անլէրին ճէ-հալէթի օլ գատար 'աճաիպ ի-տի: Ղայրէթէշ օլմագ քեաֆի տէյիլ տիր, զայրէթ հագգիգա-թէ մէսինի օլմալը, Եօդաս պիհու-տէ պիր շէյ տիր: Ա՛մալ. 21. 20 վէ 22. 5 այէթլէրի Եուհ. 16. 2: Ա՛մալ. 26. 9 այէթլէր իլէ թաթալիպ էյլէ, Յիսուսը սալպ (1 Գօր. 2. 8) վէ անտէն սօնկրա անա թապլի՝ օ-լանլարը չօգ մահալէրտէ թէ-ատտի էթմէյէ թահրիք էտէն

տէ Ալլահ զայրէթի վար, լա-քին 'իւմ ճիհէթիլէ տէյիլ տիր: (3) ԲՁիւնքի անլէր Ալլա-հըն Էհագ էյէթիյէ սալահը պիլ-մէյիպ՝ քէնտիլէրինին սալա-հընը սապիթ էթմէյէ ճէհտ էթմէլէրիլէ, Ալլահըն սալա-հընա միլլէթի՝ օլմատըրար: (4) Ձիրա հէր խման էտէնէ

— Գ Յիլի. 3. 9:

զայրէթ Եանկըլ թարիգէ սիւլուք էտէնլէրին զայրէթի խտի:

Ա.յ. 3. « Գէնտիլէրինին սալա-հընը » Եա՛նի շէրի՛աթտան օլան սալահ (Յիլի. 3. 9), Եա՛նի 'ա-մէլէր, մէսէլա փէրհիգըտար-լըգ, թէվպէ 'ամէլլէրի, քիլիսէ սըրրլարը, իթթիյարի 'աղապ, զիյարէթլէրէ կիթմէք, սատագա-լար վէրմէք վէ շէրի՛աթ ք իլահլէյէ-յէ իթա՛աթ 'ատտ օլունան ախէր ա՛մալ իւզէրինէ միւհսէն օլան սալահ տէմէք տիր՝ ինտ Ալլահ միւ-թէպլէր օլան վէ խէլաս իշխան Ալլա-հըն թալէպ էյլէտիլի սալահ պու տէյիլ տիր: Նիշէլէր հալա պու մատտէտէ Եհուտիլէրին պի 'սյ-նիհի օլտըղլարը վէ պու կիւնէ տէյիլին հէման անտէ խարար էյլէ-տիքլէրի միսիլլիւ փէք ֆէնա զէլա-լաս թարիգի հագգընտա իշիթ-տիքլէրինտէ՝ քէնտի սալահլարը խէլասա քեաֆի տիր էֆքեարըն-տա օլուպ, սալահ ք զաթիլէ-րինէ իթիմատ էտէն ատէմէր մէլէքիւթ Ուլլահտան զայէթ ի-րագ պուլունուպ կիւհ իլէ թէվ-պէյէ կէլիլէր:

Ա.յ. 4: Շէրի՛աթտան օլան սա-լահ վասըթասըյլէ խէլաս պուլ-մագ Եալընըգ շէրի՛աթա քեաթի-լէն իթա՛աթ էթմէք իլէ օլուր: Կիւնահ իլէյէն ատէմ թարաֆըն-տան իսէ պու կէօնէ իթա՛աթ

մուհիպի սալահ օլմագ իւզ-լէ շէրի՛աթըն նիհայէթի Գիրիստոս տըր:

(5) Ձիւնքի Մուսա շէրի՛աթ-տան օլան սալահ հագգընտա՝ ԵՊու շէյլէրի իճրա էտէն ա-տէմ պունլար իլէ Եաշայաճագ տըր՝ տէյիլ թահրիք էտէր: (6) Ամմա իմանտան օլան սա-լահ՝ Էֆէնտի գալպինտէ տէ-մէյէսին քի Սէմայա քիմ չը-գաճագ տըր, (Եա՛նի Գիրի-ստոսը Էնտիրմէք իշխան.)

— Մաթ. 5. 17: Ղալ. 3. 24: — Ե Ղալ. 18. 5: Նէհ. 9. 29: Հէգ. 2. 11, 13, 24: Ղալ.

էյլէմէք մուհալ տըր, չիւնքի հալա կիւնահ էթմիլ տիր: Ալլահ թա-րաֆընտան մաթլուպ օլունան վէ պիգիմ միւթի՝ օլաճաղըմը սա-լահ ախէր թարգ իլէ, Եա՛նի Գիրի-ստոս օլան խման իլէ թահսիլ օ-լունուր: Գիրիստոս շէրի՛աթա քեաթիլէն իթա՛աթ էյլէմիլ օլուպ, պիգիմ իւլիտիմիլին Եէք Էսաղը տըր: — « Շէրի՛աթըն նիհայէթի Գիրիստոս տըր » վէ զայր: Միւ-սին Գիրիստոս օլան խման իլէ սալահա վասըլ օլուր, սալահ տախի շէրի՛աթըն նէթիճէսի վէ նիհայէ-թի տիր. պինտէն՝ ալէյ իւլմին շէ-րի՛աթա քեաթիլէն իթա՛աթ էթ-մէքլէ հէր նէյէ մալիք օլաճագ խտի իսէ, Գիրիստոս խման էթմէքլէ մալիք օլուր: (Պ. 1. 17 այէթին թէֆսիլինէ միւրաճա՛աթ օլունա)

Ա.յ. 5—9: Գեաֆֆէ ի պէնի պէշեր իշխան սալահ իմանտան հասըլ օլտըղը՝ Ահտ ք 'աթիգտէն տախի միւսալիթ տիր: Մուսա շէ-րի՛աթա իթա՛աթ իլէ օլան սալահ վէ խման իլէ օլան սալահըն պէյնին-տէ օլան ֆարգը պէյան էտէր: (1) Ղալ. 18. Յինճի այէթտէ տէ-յօր. « Իմտի գալմանին ու ահ-քեաթմըն հըֆգ էտէսինիլ, զիրա անլէրի իճրա էտէն ատէմ անլէր

(7) Եախօտ՝ Հալիլէյէ քիմ է-նէճէք տիր՝ (Եա՛նի Գիրիստո-սը Էմիլաթտան չըգարմագ իշխան)՝ տէյիլ պուլուրուր: (8) Ամմա նէ՞ տէյօր. Եֆէլամ՝ (Եա՛նի վա՛ղ էթալիլիմիլ խման քէլամը)՝ անտա Եագըն տըր, աղգընտա վէ գալպինտէ տիր: (9) Շէօյլէ. քի Յիսուսըն Բապպ իտիլինի շաղըն իլէ իգրար էտիպ՝ Ալլահ անը Էմիլաթտան իհեա էթալիլինէ գալպին իլէ ինանըրսան, խէլաս պուլա-

3. 12: — Գ Յիլ. 30. 12, 13: — Ե Յիլ. 30. 14: — Ե Մաթ. 10. 32: Լուգ. 12. 8: Ա՛մալ. 8. 37:

իլէ Եաշայաճագ տըր: » Եա՛նի պէր տէվամ շէրի՛աթըն քեաֆֆէ ի մաթլուպաթընա քեաթիլէն իթա-՛աթ էտէն քիմաէ շէրի՛աթըն վա՛տ էյլէտիլ իւհրէթիլ ալաճագ տըր: (2) Թէս. 50. 11—14 այէթլէրտէ Մու-սա խմանըն սալահըն փէք կիւ-զէլ թա՛րիֆ էտէր: Ալլահըն Է-վաթիլի հագգընտա, « Օ միւլէլ տէյիլ տիր, հէմ իրագ տէյիլ տիր » վէ զայր, տէր, ֆալլօս օլքէլամըն ասըլ մանաընըն Գիրիստոս պագ-տըղընը վէ անտէ իթմամ օլուն-տըղընը պէյան էտէր: Շէրի՛աթը իճրա էտիպ միւլմինլէրէ սալահ ի-թա էտէն Գիրիստոս պուլմագ ի-շխան տէնիլին Էօթէ Եագատընտա Եալան տիյարլարա կիթմէք լա-զըմ տէյիլ տիր, անը սէմատան Էնտիրմէք Եախօտ հալլիլտէն չը-գարմագ տախի լաղըմ տէյիլ տիր, չիւնքի Ալլահըն պինիհայէ մուհապ-պէթ վէ 'նիհայէթիլ պիգէ պալիլ օլունմուլ խտիլնտէն, էյէր խման իլէ անը գապուլ էտէրտէք, պիգէ Եագըն օլուպ, գալպիլիլտէ տիր: Գիրիստոս իւլիտիմիլին Էսաղը տըր, լաքին պիլիլ խէլաս էթմին տէյիլ անը սէմատան Էնտիրմէյէ պիլիլ զայրէթիլիլին լուգուլմ Եօգ, չիւնքի հալա կէլմիլ տիր,

ճաղարն : (10) Ձիւնքի սալահ
իշխն գալալ իլէ իման, վէ խէ-
լաս իշխն աղըղ իլէ իգրար
գըլընըր : (11) Ձիւն քիթալ
Սնա հէր քիթ իման էտէրսէ
խէճիլ օլմայաճաղ տըր՝ պու-
յուրուր : (12) Ձիւնքի Եհնու-
տի իլէ Եռնանինին Գարգը
Եօդ տըր. Էղրա ճիւմլէնին
Բապալը քէնտիտի օլուպ՝ քէն-
տինէ տու'ա էտէնլէրին ճիւմ-
լէսինէ Էղանի տիր : (13) Ձիւն
հէր քիթ Բրապալըն իսմինէ

Է Իշա՛. 28. 16: 49. 23: Էր. 17. 7: Պ. 9. 33:
— Ժ. 3. 22: Ա՛մալ. 15. 9: Ղալ. 3. 28: —
Է Ա՛մալ. 10. 36: Պ. 3. 29: 1 Թիթ. 2. 5:

վէ անը Էմլաթտան իհեա էթմէ-
յէ տախի պիղիմ զայրէթիմիդին
լուգուը Եօդ, չիւնքի հալա իհեա
օլուը տըր. անճաղ պիղէ իճրա-
սը 'այիտ օլան խուսուս Եադըն վէ
ասան տըր, Եա՛նի Գրիստոս հադ-
գընտա վա՛ղ օլունան քէլամա ի-
ման էթմէքտէն 'իպարէթ տիր :
Պագաթ խէլա Էտիճի իման Եա-
լընըղ Ֆիքրտէ օլան իման տէյիլ,
անճաղ գալալտէ տախի պուլու-
նուր վէ աղըղ իլէ իգրար օլու-
նուր :

Ա.յ. 10. Խասթա Եէք իսմի-
տի օլան թապիպինէ իթիմատ
էյլէտիյի միսիլիւ, միւմինին գալ-
պի տախի Եէք իլէլասքեարը օ-
լան Գրիստոսա իթիմատ էտէր :
Իլթէ Եալընըղ հադիդի իման պու-
տըր : Պու իման հէմ գալլէն հէմ
Ֆիլլէն գալիլ օլունտըղտա խէլաս
վուգու' պուլուր :

Ա.յ. 11-15. Բէսուլ Աինճի տյէթ-
տէ Եէթմիլլէրին թէրճիւմէսին-
տէն Իշա՛. 28. 16 այլթինի տէլիլ
գըմնըտա իսթիլորաճ էտէր :
'Ահտը 'աթիլիդին Թիւրքճէ թէր-
ճիւմէսինտէ պու այլթ 'իպրանի
մէթինինէ միւթապըղ տըր : 'Իպ-
րանի վէ Եէթմիլլէր թէրճիւմէ-

Յտու'ա էտէրսէ խէլաս պու-
լաճաղ տըր :

(14) Իմտի իման էթմէտիք-
լէրի զաթա նանըլ տու'ա է-
տէճէքլէր. վէ հադգընտա ի-
շիթմէտիքլէրի զաթա նանըլ
իման էյլէյէճէքլէր. վէ վա՛ղ
էտէն Եօդ իքէն նանըլ իշխէ-
ճէքլէր. (15) վէ իրալ օլուն-
մատըղճա նանըլ վա՛ղ էտէ-
ճէքլէր, նիթէքլիմ՝ 'Սէլամէթ
թէպլիլ էտէնլէրին, հէման
խայըրը շէյլէր թէպլիլ է-

— Է. Ժ. 1. 7: 2. 4, 7: — Է Ա՛մալ. 9. 14:
— Է Եօլ. 2. 32: Ա՛մալ. 2. 21: — Է Թիթ. 1. 3: — Է Իշա՛. 52. 7: Նահ. 1. 15:

սինտէ Փարգ պուլունուր խէ տէ,
պու Փարգ թա՛պիլին շէքլինտէ
տիր, Փադաթ զաթիլտէ մէ՛ալի
հէման պիլ տիր : Բէսուլ « քիթ »
լուղէթի Եէրինէ « հէր քիթ » Եա-
գար : « Հէր » լուղէթի մէթինտէ
Եօդ տըր, Էքին մանասը 'իպա-
րէտէ իմա օլունուպ անիլալըրը,
վէ շու մուհիմմ վէ միւպարէք
հադիդաթ թա՛լիլ էտէր, Եա՛նի
Գրիստոսա իման էտէնլէրտէն հիլ
պիլինին իսմիտի պիհուտէ օլմա-
յաճաղ տըր. Եուհ. 5. 16: Վահ. 22. 17: Գրիստոս պիլա Փարգ
ճիւմէնին Բապալը տըր, իմտի ա-
նա Բապալ վէ իլէլասքեար տէյիլ
իլթիճա էտէն պիլա շիւպհէ խէ-
լաս պուլուր :

Ա.յ. 14, 15: Պագաթ պիլ ա-
տէմ խէլաս իշխն Գրիստոսա
միւրաճաթ էթմէգտէն Էվլէլ
Գրիստոսա իման էթմէք, վէ
Գրիստոսա իման էթմէգտէն
Էվլէլ, անըն հադգընտա խա-
պէրտար օլմագ կէրէք տիր, վէ
Գրիստոս հադգընտա խապէրտար
օլմագը իշխն պիլ քիմէնին պէ-
շարէթ քէլամընը օլ աթմէ կէ-
թիւրմէսի կէրէք տիր : Պիլ նէ-
թիճէյէ էրմէք իշխն միւնտապ

տէնլէրին այագլարը նէ կիւ-
զէլ տիր՝ տէյիլ մուհարէր
տիր : (16) Նաքին պէշարէթէ
ճիւմլէսի իթա՛աթ էթմէտի.
գիրա իշա՛եա՝ Էեա Բապալ,
պիղիմ իսպարըմըղա քիմ ի-
նանտը՝ տէր : (17) Հալ պու քի
իման իշիթմէքտէն, վէ իշիթ-
մէք Ալլահն քէլամը վասը-
թապըլլէ օլուր : (18) Նաքին՝
Իշիթմէտիլէր մի՛ տէրիմ. հպէ-
լի՛ Անլէրին սէտապ պիւթիւն
զէմինէ՝ վէ քէլամլէրի տիւն-
Եանըն նիհայէթլէրինէ գա-

Յ Պ. 3. 3: 'Իպր. 4. 2: — Է Իշա՛. 53. 1:
Եուհ. 12. 38: — Է Մէգ. 19. 4: Մաթ. 24.
14: 28. 19: Մար. 16. 45: Գոլ. 1. 6, 23:

շարէլէրի իսթիմալ էյլէմէք կէ-
րէք տիր, Թէպլիլ ի պէշա-
րէթ իշխն պուրատա նէ գուվ-
վէթլի տէլիլմիլ վար, Պի-
նան 'ալէյս պէշարէթի թէպլիլ
տէնին խըմմէթի նէ գատար Էլ-
գէմ վէ միւթէպէր տիր, Իշա՛.
52. 7, Եուհ. 20. 21: Պիլ գաթ
կիտիլ թէպլիլ էյլէմէյէ միւգ-
թէտիր օլմայանլար ախէրլէրին
իրալ էտիլ անլէրին խարէսինէ
մու'ալլէնէթ էտէ պիլիլլէր՝ Ֆիլի.
4. 14, 18:

Ա.յ. 16. Սատըգ միւպէշիլլէր
չօդ տէ՛՛ա գահմէթլէրինտէն աղ
սէմէրէ կէօրիւնտիլիլ իշխն թէ-
չէքքի էտէրլէր : Իշա՛. 49. 4: 53. 1:

Ա.յ. 17. Իմանա մալիք օլմագ
քէլամթը Էլլահնլէր իշիթմէքլլէյէ
հէր հալտէ մէնութ տըր :

Ա.յ. 18. Եհնուտի քէնտի միլլէ-
թի պէշարէթի իշիթմէտի տէյիլ ի-
թիլաղ էտէմէղ, Ալլահ հադգըն-
տա թապիլաթըն շէհատէթինին,
Մէգմուր 19. 4 այլթինէ մէպի,
տիւնԵանըն ինթիհասընտալէ ին-
թիլար պուլմասը խուսուսը Գրիս-
տոսըն խաշը պէշարէթինին ինթի-
շարընա միւշապիհ կէլիլ, Էր-

տար չըգտըր : (19) Եինէ՛ Իա-
րայէլ պիլմէտի մի՛ տէրիմ.
Էվլէլա Մուսա՝ Պէն սիդի
գալմ օլմայան իլէ զայրէթէ
թէյիլիլ վէ Ֆէհմիլլէթաիֆէ
իլէ զաղապա թահրիք էտէ-
ճէյիլմ՝ տէյիլ սէօյլէտի :
(20) Ամմա՛ իշա՛եա՝ Էղէնի ա-
րամայանլար թարաֆընտան
պէն պուլունտու. պէնի թա-
լէլ էթմէյէնլէրէ զահր օլ-
տու. տէյիլ ճէսուրանէ պու-
յուրուր : (21) վէ Իսրայէլ հադ-
գընտա՝ Պիլթիւն կիւն Էլլէ-

— Է Պագ 3 Միլ. 18. 10: Մաթ. 4. 8: —
Յ Թէս. 32. 21: Պ. 14. 11: — Է Թիթ. 3. 3:
— Է Իշա՛. 65. 1: Պ. 9. 30: — Է Իշա՛. 65. 2:

պապը պէլաղաթ Ֆէհմաթընճա,
Փալիօսըն քէլամը միւպաղաղա
նէվինտէն տիր, Պու ճիհլթլէ
մահզէ լուղէվիլ թարղ իւղէ անիլ-
լալըմամալ տըր :

Ա.յ. 19-21. « Իսրայէլ պիլմէ-
տի մի : » Եա՛նի 'Ահտը 'աթիլտէ
Ալլահն քէլամը թաիֆէլլէրէ տա-
խի թէպլիլ օլունաճաղ տէյիլ
տէ՛՛աթէն սէօյլէնտիլլինի Իս-
րայէլ պիլմէտի մի : Մուսա
Ալլահն Իսրայէլի ըհտա էտիլ
'ինայէթինի թաիֆէլլէրէ պէյան
էտէճէյիլլին ալիքեար խապէր վէր-
տի, Թէս. 52. 21: Մուսանըն ի-
լահիսի նիւպուվլէթ իլահիսի ի-
տի, վէ Ալլահն քէնտի գալմըյ-
լէ թաիֆէլլէրէ նէ կէօնէ մու'ա-
մէլէ էտէճէյիլի ագտէմէ խա-
պէր վէրիլ խի : Քէնտի գալմը-
նըն պաթըլ իթիգատարը սէպէ-
պինտէն կիւճէնիլ անլէրի ըհտա
վէ 'ինայէթինի Ֆէհմիլլէ միլլէթ-
լէրէ, Եա՛նի թաիֆէլլէրէ իպրաղ
էտէրէք, քէնտի գալմընըն զայ-
րէթինի թէյիլլէ էտէճէք խի :
Իշա՛եանըն քէլամը (Պ. 65. 1, 2)
տահա վաղիլ տիր, Իշա՛եա քէն-
տի միլլէթինին հուգըրընտա Ալ-

ընտրելով միւթերից պիւր
գաւմնա ուղարկեմք՝ տէրիւ
պուրուրուր :

Պ Ա Պ 11

(1) Իմտի՝ Ալլահ քէնտի
գաւմնընը ընտրեալ է թափ մի՝
տէյօրըմ. հաշա. Բզիրա պէն
տախի Ապրահամ նէսլինտէն,
Պէնհամին սըպթընտան պիւր
Իսրայէլի իմ: (2) Ալլահ Բէվ-
վէլտէն պիւրիյի քէնտի գաւ-
մընը ընտրեալ է թափ մի. Եօգսա
էլլիյա Զեքէրիա Բիթապըն
նէ տէտիյինի պիւրմէյօրմընը-

— 1 Միւլ. 12. 22: Եր. 31. 37: — Բ 2
Եօր. 11. 22: Ֆիլի. 3. 5: — Գ 8. 29: —
Դ 3 Միւլ. 19. 10, 14: — Ե 3 Միւլ. 19. 18:

լանը արամայան միւթերէր, եա՛նի
թափէլէր անը պուրուրուր խէ
տէ, Ալլահըն ասըլ գաւմըն օլան
Իսրայէլ անա՝ ասի վէ մուխալիֆ
գաւմըն տէյիւ սէյլէմէյէ ճէսա-
րէթ էտէր :

9 ընճը պապընըն իպթիտաւըն-
տա օլան միւնտէրիճաթընա միւ-
րաճա՝ աթ օլունա :

Այ. 1, 2: Բէսուլ Եէհուտի
միւթէրիցին, « Ալլահ քէնտի
գաւմնընը ընտրեալ է թափ մի, » եա՛-
նի պիւթիւն պիւթիւնէ ընտրեալ
է թափ մի տէյիւ սուալ էտէճէյի-
նի կէյա գըլաս էտէրէք, պէ-
յան էտէր քի, Ալլահ քէնտի գաւ-
մընը ընտրեալ է թափ մի տէյիւ տիր,
լաքին զահիրտէն գաւմըն օլունա,
տէրունտէն օլունայնընը ընտրեալ
էյլէմիւ տիր, Հէման պու Փաւ-
լօս թէն ճիհէթիլէ Իսրայէլի ի-
քէն ընտրեալ իլէ տախի հագիլի Իս-
րայէլի օլունա: Ֆիլի. 3. 5—9:
Ալլահ թարաֆընտան մուգաւտ-

նըլ. նիճէ Ալլահ Իսրայէլին
'ալէյնիտէ շիքայէթ էտէ-
րէք՝ (3) Դեա Բապպ, սէնին
փէյլամպէրէրինի գաւմըն է-
տիպ՝ մէղպահլարընը երգաւը-
լար. վէ պէն եալընըլ գաւ-
մըմ, պէնիմ ճանըմա տախի
գաւտ էտիյօրլար՝ [տէր:]
(4) Լաքին ճէվապը իլահի ա-
նա նէ տէր. ԵՊա՝ ալ սանէմէ
տիլ չէօքմէմիլ էտտի պին ա-
տէմ. քէնտիմ իլիւն ալը գօ-
տըմ: (5) Դէքէլիլը հալը հա-
ղըրտա տախի 'ինայէթ ինթի-
խապը իւղըն պիւր պաղըլլէ
մէվճուտ տըր: (6) Եվէ էյէր

— ՆՊ. 9. 27: — Ե Պ. 4. 4, 5: Ղալ. 5. 4:
Պաղ. Թէս. 9. 4, 5:

տէմա մա՛լիւմ վէ անըն օլունա
միւնթէխապ օլունա գաւմըն ընտրեալ
նի եախօտ միւնին Իսրայէլ իտի:
Պ. 2. 28, 29: 9. 6: Ղալ. 5. 29:

Այ. 3—5: Ելլիյանըն էյամընտա
իրթիտաւ օլ տէրէճէ՝ ունումի վէ
'աղիմ իտի քի, փէյլամպէր եալը-
նըլ քէնտիմ սատըգ պուրունու-
յօր տէյիւ գըլաս էթտի, Փաղաթ
Ալլահ փութիլիէրէսթիլլէ զահիլ
օլունայն սաիր 7,000 քիլի տահա
մէվճուտ օլունընըն անա պիւրի-
տի, Բէքալիք շիմտի 'ինայէթ
Ուլլահ իլէ միւնթէխապ, վէ հա-
գիլի վէ տիրի իմանա մալիք օ-
լարադ, պիւր պաղըլլէ մէվճուտ
տըր:

Այ. 6: Զօգ քիմէլէր խէլաս 'ի-
նայէթտէն օլունընըն իգըրար է-
տէրէր խէ տէ, Եինէ քէնտի 'ա-
մէլէրիլլէ անա մալիք օլունա գըլ-
րէթիմտէ տիրէր: Պունտա իմ-
թիլաֆ վար. չիւնքի էյէր խէլաս
Ալլահըն 'ինայէթ ու մէրհամէ-
թիմտէն խէ, անա մալիք օլունա
իլիւն ա՛մալըն լուղումի Եօգ տըր:

'ինայէթ իլէ խէ, արթըգ 'ա-
մէլլէրտէն տէյիլ տիր. Եօգ-
սա 'ինայէթ արթըգ 'ինայէթ
օլունա. վէ էյէր 'ամէլլէրտէն
խէ, արթըգ 'ինայէթ տէյիլ
տիր. Եօգսա 'ամէլ արթըգ
'ամէլ օլունա: (7) Էյլլէ խէ
նէ տիր. Էիսրայէլ արատըլը
չէյէ նաիլ օլունա, ամմա ին-
թիլապ օլունանըլ նաիլ օլ-
ունա, վէ պաղիլէրի թա

— Պ. 9. 31: 10. 3: 2 Դօր. 3. 14: — Բ
Իշա՛. 29. 10: — Գ Թէս. 29. 4: Իշա՛.
6. 9: Եր. 5. 21: Հէլ. 12. 2: Մաթ. 13.

Պիլ հէմ Բիւստոսըն լլիպաթը իլէ
հէմ տախի պիլիմլլիպաթըմըլ վէ
քիլիսէնին լլիպաթըլլէ խէլաս օ-
լունայըլ էյէր ա՛մալ իլէ խէլաս օ-
լունա խէք, խէլասըմըլ տէյն է-
տաւը կիլի օլունա օլուն. Փաղաթ
պէյլէ պիւր շէյ օլունա. Ա՛մալը
հասանէ հէր նէ տէրէճէտէ օլուն-
սա օլուն, խէլաս իւմիտ էտիլէճէք
պիւր էսա մաղաթընտա գաւմըն օ-
լունամաղ, Ֆիլ հագիլի ա՛մալը
հասանէ՝ գալի թահիր էտէն վէ
ազիլի փաղէյէն իմանըն հասը-
լաթը վէ 'ինայէթին սէմէրէսի
տիր, ինէլասըմըլ անլէրտէն թա-
տըգ օլունա, եա՛նի ա՛մալը
հասանէ իճրա էյլէտիլիմիլտէ կիւ-
նահտան աղատ օլունըմըլ աչի-
քեար օլուն: Պ. 6 վէ 8: Ա՛մալ.
15. 9: 1 Պեռ. 1. 15—23: 1
Եռէ. 3. 1—10:

Այ. 7. «Իսրայէլ:» Եա՛նի Բիւս-
տոսը ընտրեալ էտէն միլլէթ տէմէք
տիր, Բէնտի ա՛մալըլլէ եախօտ
քիլիսէ պիլիլէրիլլէ խէլաս թալէ-
պիլտէ պուրունանըլ խէլասա մա-
լիք օլունաղար: Միւնթէխապըլ
խէլասը 'ինայէթ Ուլլահըն մէճա-
նէն պիւր մէվճիլիլլէ մաղաթընտա
թալէպ էթտիլլէրի հալտէ խէլասա
մալիք օլունա:

Այ. 8: Ա՛մալը 'աթիլտէն ալը-

պու կիւնէտէք քէօրլէնտիլլէր.
(8) Նիլթէքիմ մահարէր տիր
քի՝ Ալլահ անլէրէ զաֆիլէթ
ընտրու, Էկէօրմէլ կէօլլէր վէ
իլիթմէլ գուլաղար վէրտի:
(9) Տաուտ տախի՝ Անլէրին
սօֆրասը քէնտիլլէրինէ տու-
ղադ վէ քէմէնտ վէ թէօքէլ
վէ ճէղա իլիւն օլա. (10) Ալէօլ-
լէրի կէօրմէմէք իլիւն գա-
լարսըն, վէ պէլլէրինի տախի-

14: Եռէ. 12. 40: Ա՛մալ. 28. 26, 27: — Ե
Մէլ. 69. 22: — Լ Մէլ. 69. 23:

նան պու իսթիլարաճ լուղէթ պէ
լուղէթ զիքը օլունայըլ, ան-
ճադ ասըլ քէլամըն մէֆհուլընը
իմա էտէր: Իշա՛. 29. 10. 6. 9:
Թէս. 29. 4: Պ. 9. 17—26 այլթ-
լէրինին թէֆսիլինէ միւրաճաթ
օլունա: Եէհուտիլլէրին ընտրեալ
մատտէլլէրտէ պէյլլէ տուլլուսըլ-
լըլարը վար խիլ խէ տէ, պու-
նուն իլէ պէրապէր տին զայրէթ-
լէրի օլունա միւթէ՛աւսիլ տախի
իտիլլէր (Պ. 10. 2): Պու տուլլու-
սըլլըլ Ալլահտան օլունա տէնիլլի,
նասըլ քի հէր շէյ թաղտիր ի
լահի իլէ վուգու՝ պուլլըլընտան
Ալլահտան օլունա տէնիլլի, եա-
խօտ պէնի աւտմ կիւնահըն թա-
պիլի նէթիճէլլէրին չէքմէսինի
Ալլահ միւսա՛ատէ էյլէտիլլիտէ,
Ալլահ պէնի աւտմ կիւնահը ի-
չիւն միւսաղաթ էթտի տէնիլլի:

Այ. 9, 10: Ալլահ պիւր իսթիլա-
րաճ Մէլ. 69. 22, 23 այլթլէրտէն
իպրադ օլունա. պու տախի ճիւղի
Փարգ իլէ Եէթմիլլէրին թէրիւ-
մէսինտէն ալընմըլ տըր: Պու քէ-
լամ՝ իպարաթըլ նէպէվիլլէտէն
տիր: Պունուն իլէ տախի՝ աւտիլ օ-
լունա Ալլահըն նէ էտէճէլ իմա օ-
լունա, հէմ տախի Փախիլլէրէ
միւսաղաթ էտէրէք քէնտի 'ա-
տալթիլին իղհարլէ իլիլի իլէրի

մա պիւր՝ տէր: (11) Իմտի
Եանըմալարը տիւշմէք իշխն
մի օլտու՝ տէյօրըմ: հաշա,
անճագ քէնտիւթի զայրէթ-
լէնտիւթէք իւղրէ քէնտի մա՝
սիյէթլէրիլէ խէլաս թաիֆէ-
լէրէ կէլտի: (12) Վէ էյէր ան-

Ի Ա՛մալ. 13. 46: 18. 6: 22. 18, 21:
28. 24, 28: Պ. 10. 19: — Զ Ա՛մալ. 9. 15:

կէօթիւրմէսի իշխն Ալլահա՝ արդ
օլունան պիր տու՝ա տըր: Միւշէ-
լիֆտէ պիր ինթիգամ արգուսը
վար զանն օլունամալը տըր: —
« Անլէրին սօֆրաւ: » Տուգաղա
գօնուլան եւմ հայվանըն թուլթուլ-
մասընա վէսիլէ օլտըղը միսիլիւ,
թա՛ամ վէ քէյֆ իշխն թէ-
հիյէ օլունամուլ սօֆրա տա-
լի կիւնահըն՝ առալթ իւղրէ
միւնաղաթ օլունամասընա վէսիլէ
օլտուն: — « Պէլլէրին տալմա
պիւր: » Եանի աղըր եիւք ալթըն-
տա էզիլիլէր: Անլէր պու նէս-
նէլէրին քեաֆֆէսինէ տիւշար օ-
լուլ, օլ հալտէ կիւնահլարընըն
ճէգասընը չէքսինլէր:

Այ. 11. Բէսուլըն քէլամլարընա
ի՛թիրաղ մաղամընտա ախէր պիր
մէսլէ իպրաղ օլունուր, եանի
Եէհուտիլէր քէնտի մա՛սիյէթլէրի
իշխն քիւլիէն վէ գաթիէն ըէտտ
օլունտըլթըմը: Բէսուլ պու սուալա
ճէվապէն՝ Հաշա, անճագ պէշարէթ
Եէհուտիլէրտէն ըէտտ օլունմա-
սըլլէ տահա զիյատէ թաիֆէլէրէ
թէպլիր օլունուլ (Այ. 11—22)
անլէր թարաֆընտան գապուլ օ-
լունաճագ, վէ պա՛տէհու Եէհուտի-
լէր տալի պունու միւշահէտէ էյլէ-
յէրէք, պունտան թէշվիլ օլունուլ
թէվպէ իլէ Բիրստոսա իման էտէ-
ճէլէր վէ պու վէճհէ Իսրայէլ միւ-
լէթի էնճամը խէլաս պուլաճագ
տըր: Այ. 23—32: — « Ղայրէթ-
լէնտիւթէք իւղրէ: » Պ. 10. 19,
Թէս. 32. 21 այէթլէրէ միւրաճա-
՝աթ օլունա:

լէրին մա՛սիյէթի՝ ալլէմին զը-
նասը, վէ Եքսիլմէլէրի թաի-
ֆէլէրին զընասը օլտու իսէ,
անլէրին թէմամիլէթիէնէ գա-
սար զիյատէ օլաճագ տըր:
(13) Զիրա սիլ թաիֆէլէրէ
սէյլէյօրըմ, Զպէն թաիֆէ-

13. 2: 22. 21: Պ. 15. 16: Ղալ. 1. 16: 2. 2, 7,
8, 9: Էֆ. 3. 8: 1 Թիմ. 2. 7: 2 Թիմ. 1. 11:

Այ. 12. Ալլահըն գալմընըն,
Եանի Եէհուտիլէրին պու միւշէր-
լէֆ հալտէն էտնա պիր հալէ
տիւշմէսի փուլթիէրէսթ միւլլէթ-
լէրէ հիսապսըղ բուհանի պէրէ-
քէթլէր ի՛թա օլունամասընա վէսիլէ
օլտու, լաքին օլ Եէհուտիլէրին
Ալլահա ըիւնու՝ իլէ Բիրստոսա
իման էթմէլէրի, վէ օլ վէճհէ ի-
նայէթ Ուլլահըն թէմամիլէթիէնէ
նալ օլմալարը ախէր միլլէթլէրէ
տահա՝ աղիմ պէրէքէթ օլաճագ
տըր: Պունուն նէ վէճհէ վազը՝ օ-
լաճագընա մա՛լիւմաթըմըլ Եօգ
տըր. պէլքի ըիւնու՝ էտէն Եէհու-
տիլէր փուլթիէրէսթլիքտէ գալան-
լարըն իմանա կէլմէլէրինէ չօգ զայ-
րէթ էթմէլէրիլլէ վուգու՝ պուլա-
ճագ տըր: Եէհուտիլէրին ըիւ-
նու՝ էյլէմէսի պիր միւնճիլլէ ի
մա՛նէվիլլէ՝ առտ օլունուլ, քեաֆ-
ֆէ ի տինսիլլէրին ֆիքրլէրի իւ-
ղէրինէ գուվլէթլի թէէսիլի օ-
լաճագ տըր:

Այ. 13. Բէսուլ, Եէհուտիլէր
հագընտա նէ քի տէտիմ իսէ,
սիլ թաիֆէլէրէ տալի անը
տէյօրըմ, թա քի Ալլահըն գալ-
մընըն իմթիյաղաթընա նէ վէճ-
լէ գապուլ օլունտըլընըղ կէօ-
րէսինիլ. պէն սիլլին շիւքրա-
նիլլէթ տուլղուլարընըլ թէշ-
վիլ էթմէք իսթէրիմ, հէմ տալի
օլ ինայէթլէրի սու ի իսթիմալ
էթմէմէնիլ իշխն սիլլէ նասիհաթ
էտէրիմ, վէ զայր, տէմէք իսթէր:
Խուսուսա թաիֆէլէրէ թէպլիր
էյլէմէյէ մէտուվլ օլարագ (Ա՛մալ:

լէրին ըէսուլը օլտըղըմ միւ-
նասիպէթլէ՝ խըտմէթիմի միւ-
շէրէֆ թուլթարըմ: (14) Պէլ-
քի պիր վէճհէ էնսապըմը
զայրէթլէնտիլիլ՝ Կանլէրտէն
պա՛ղըլարընը խէլաս էտէյիմ:
(15) Զիրա էյէր ըէտտ օլուն-

1 Գօր. 7. 16: 9. 22: 1 Թիմ. 4. 16: Եանգ.

26. 16—18. Էֆ. 5. 8. Ղալ.
2. 7, 8) « Խըտմէթիմի միւշէր-
լէֆ թուլթարըմ: » Միւլթէքսի-
պիր Եախօտ միւլթէպէր օլմաղա
տէյիլ, անճագ ֆէրաիլ ի խըտ-
մէթիմին իճրասընա սայ՝ էտէրէք,
տէյիլ քէնտիլ, իլա խըտմէթի-
մի միւշէրէֆ թուլթարըմ:

Այ. 14. Փալլուս մալսուսէն
թաիֆէլէրէ ըէսուլ նասպ օլուն-
մուշիտի. ֆագաթ քէնտի միւ-
լէթտալարընըն խէլասընը տալի
արգուլէր իտի Պինաէն՝ ալէյհ Ալ-
լահըն թաիֆէլէրէ օլան ինայէ-
թիին զիւք էտէրէք, Եէհուտիլ-
լի օլ ինայէթիին թալիպլէրի օլ-
մաղա թահրիք էթմէք իսթէր ի-
տի. Պ. 9. 2, 3. 10. 1, 2. 1 Գօր.
9. 20, 22. Ա՛մալ. 15. 14—46:
14. 1—7. 17. 1—5. 18. 4—6:
Եէհուտիլէր իշխն օլան պու ար-
գուսընտան անլէրի հիտտէթլէն-
տիրէն հագիգաթլարը թէպլիր
էյլէմէյէ մէճպուր օլտու, վէ պու
սէպէպտէն հագարէթ վէ թէ՛ատ-
տի կէօրտիւ: Ա՛մալ. 18. 5, 20.
24, 26, 27. 2 Գօր. 12. 15: Ղալ.
4. 16:

Այ. 15. Տիւնեա Բիրստոսըն
պէշարէթի վասըթտալլէ Ալլահ
իլէ սուլ օլուր: Պ. 5. 10: 2
Գօր. 5. 18—20. Էֆ. 2. 12—16:
Գօլ. 1. 21—23: Եէհուտիլէր պէ-
շարէթի ըէտտ էյլէյիլ Ալլահ թա-
րաֆընտան ըէտտ օլունտըլլարըն-
տա, սուլըն պէշարէթի թաիֆէ-
լէրէ թէպլիր օլունուլ անլէր թա-
րաֆընտան գապուլ օլունուլ: Պի-
նաէն՝ ալէյհ Եէհուտիլէրին պէ-

մալարը միւսալէհէ ի՝ ալլէմ
օլտու իսէ, գապուլ օլունմա-
լարը էմլաթտան հայաթ պուլ-
մագտան զայրի նէ՝ օլուր:
(16) հվէ էյէր թուլթանտա
մուգատտէս իսէ, խամուր
տալի Զաֆաթէս Դէք. վէ էյէր

5. 20: — 4 Լալ. 23. 10: Ա՛մալ. 15. 18, 21:

շարէթի գապուլ էտիպ Ալլահ
թարաֆընտան գապուլ օլուն-
մալարը, էմլաթտան տիրլթմէք
Եախօտ պէնի պէշէրի Ալլահա նիս-
պէթլէ իհէն էթմէք կիպի, պէշա-
րէթիին թէպլիրինէ պէյիլք իմ-
տա օլաճագ տըր: Պէլքի Եէ-
հուտիլէրին ըիւնու՝ էթմէսի թաի-
ֆէլէրին Եքսէրի գըմընըն ըիւ-
նու՝ էթմէսինտէն սօնկրա, ֆա-
գաթ պէշարէթիին՝ ումուլի ֆիւ-
թուհաթընտան էվլէլ, վուգու՝
պուլաճագ տըր: Եէհուտիլէր տալի
պու՝ ումուլի ֆիւթուհաթտա
գուվլէթլի վէսիլէ օլաճագ տըր-
լար:

Այ. 16. Թուրֆանտա Ալլահ
թագտիս օլունմաղլէ պագի գա-
լան մահսուլթ մուգատտէս, Եա՝
նի թահիր, իսթիմալ իշխն միւնա-
սիպ օլուրիտի: Լալ. 25. 10: Ա՛մալ.
15. 19—21. Վէ թագտիմէ ի
րէֆիլլէ խամուրը տալի պէյլէ
իտի. պիր գըմընըն թագտիս
օլունմասըլլէ պիւլթիւնիլ թագտիս
օլունուր իտի: — « Բէօք: » Բէօք
նասըլ իսէ պիւլթիւն աղաճ էյլէ
տիր: Թուրֆանտա վէ քէօք
լուղէթլէր իլէ Եէհուտիլէրին ըէիս
իւլ ապասը օլան Ապրահամ ի՛ար
օլունուր: Նասըլ քի Ապրահամ
Ալլահ թարաֆընտան տա՛վէթ վէ
թագտիս օլունուլ, քէգալիք Ապ-
րահամըն նէսիլ օլան Եէհուտի-
լէր, տալար աղաճ իլէ օլտըղը
միսիլլիւ Ապրահամ իլէ բալթ օ-
լունուլ, մուգատտէս վէ Ալլա-
հըն խըտմէթիին թագտիմ օլուն-
մուլ գալմ՝ առտ օլունուլար իտի:

քէօք մուգտտտէն իսէ, տալ-
լար տախի էօյլէ տիր: (17) Եվէ
էյէր օլ տալլարն պա՛ղըսը
գօփարըլըպ տա, Էսէն եապա-
նի զէյթունտան օլտըղըն հալ-
տէ անլէրին արասընա աշլա-
նարագ, զէյթուն աղաճընըն
քէօքիւնէ վէ սէմիլլըյինէ հիս-
սէտար օլտուն իսէ, Գտալլար
իւղէրինէ թէֆախիւր էթմէ.
(18) Ամմա էյէր թէֆախիւր
էտէր իսէն, պիւլ քի սէն քէօ-
քիւ աէյիլ, ֆաղաթ քէօք սէ-
նի համիլ տիր: (19) Իմտի՛ Պէ-
նիմ աշլանմագըղըմ իչիւն օլ
տալլար գօփարըլըմ տէյէ-

3 էր. 11. 16: — ԴԱՄԱ. 2. 39: Էֆ.
2. 12, 13: — 4 Գոր. 10. 12: — 5 Պ.
12. 16: — 6 Էմս. 28. 14: Իշա՛. 66.

Այ. 17. Բիլիսէ գէյթուն աղա-
ճընա թէչպիւն օլտունուր էր. 11. 16
սպէթինէ միւրաճա՛աթ օլտունա, Եէ-
հուտիւն գէյթուն աղաճընըն թա-
պի՛ի տալլարը խտիլէր իսէ, ֆախ-
տէսիլ վէ սէմիլլըյինէ օլտըղըլը
էճլտէն քէսիլտիւն: Անլէրին Եէ-
րինէ եապանի գէյթունտան աղըն-
մըչ, Եա՛նի թախիլէրտէն իպա-
րէթ օլան, տալլար աշլանարագ, ա-
ղաճըն տիրի վէ մահսուլտար գըս-
մը օլտուլար: — « Սէն: » Եա՛նի
սէն քի թախիլէրտէն օլան միւ-
մին սին:

Այ. 18—21: Թախիլէրին Եէ-
հուտիւն թէչպիւնէ թէֆախիւր
էտէճէք սէպէպլէրի եօգ տըր,
Թախիլէրին քեաֆֆէ ի պէրէ-
քէթլէրի Ալլահն Ապրահամըն է-
յամընտա տիքտիլ օլ գատիմ ա-
ղաճտան իտի, Թախիլէրին մա-
լիք օլտըղըլըն քեաֆֆէսի ի-
ման վառթաթաթըյէ տիր. քէն-
տի լիյագաթլարընտան տէյիլ,
անճագ Լայըգ օլմաթըլարը ի-
նայէթ Ուլլահտան տըր, Իմտի

ճէքսին: (20) Փէք էյի. անլէր
իմանըղըլըգ սէպէպլէրտէն գօ-
փարըլտըլար, ամմա սէն իման
իլէ սապիթ սին. Թէքէպպիւր
էթմէ, Գանճագ խալֆ էյլէ:
(21) Զիրա էյէր Ալլահ թապի՛ի
տալլարը էսիրկէմէտի իսէ,
տաղըն սէնի տախի էսիրկէ-
մէսին: (22) Իմտի Ալլահն քէ-
րէմինէ վէ շիտտէթինէ պագ.
տիւլէնլէր իւղէրինէ շիտտէթ,
ամմա սէնին իւղէրինէ քէրէմ,
Էէյէր օլ քէրէմտէ սապիթ
գալըրսան, Եօգտա Էսէն տա-
խի քէսիլէճէքսին: (23) Վէ
անլէր տախի իմանըղըլըգտա

2: Ֆիլի. 2. 12: — 3 Գոր. 15. 2: Իպր.
3. 6, 14: — 4 Եռն. 15. 2: — 5 Գոր.
3. 16:

Թախիլէր Եէհուտիւն թախիլէր
թէֆախիւր էթմէսինլէր, օլմայա
քի Եէհուտիւն միսիլլիւ տինսիլլիք
վէ թէքէպպիւր րուհը իլէ քէնտի-
լար տախի խէլասըն հաղիլի թա-
լիմաթընը թէրք էյլէտիքլէրին-
տէ, Եէհուտիւն միսիլլիւ մաթ-
լագա մէրտուտ օլաճագլար տըր,
Խրիսթիանըղը Եէհուտի մէզէ-
պինէ թէպալի էտէն քիլիսէրին
թէվարիս վէ ահվալինէ նաղար
էթալիլմիլտէ, պէօյլէ օլտըղընը
միւլահէտէ էտէրիլ: — « Թա-
պի՛ի տալլարը: » Պիթ թապի՛ի Եա-
խոթ թէն ճիհէթիլլէ քէօք մագա-
մընտա օլան Ապրահամտան չը-
գան տալլար տըր:

Այ. 22: Ալլահ քէրէմինի վէ
շիտտէթինի տախի պէյան էտէր.
միւթի՛ օլանլարա քէրէմ, վէ՛ ապի
օլանլարա շիտտէթ:

Այ. 23, 24: Եէհուտիւն իման-
սըղըլըգ տիւլտիւլէր իսէ տէ,
իմանըղըլըգլարընը թէրք էյլէ-
տիքլէրինտէ, Եինէ Ալլահ թա-

գալմաթըլարը թաղաիրտէ,
աշլանաճագ տըր, զիրա Ալլահ
անլէրի Եինէ աշլամաղա գա-
տիր տիր: (24) Զիրա սէն էյէր
՛ան աթըլ եապանի օլան զէյ-
թուն աղաճընտան քէսիլիպ
թապի՛աթ մախալիֆ օլա-
րագ, էյի զէյթուն աղաճընա
աշլանտըն իսէ, նէ գատար
զիյատէ պու թապի՛ի օլանլար
քէնտիլէրին զէյթուն աղաճը-
նա աշլանտա կէրէք տիր:
(25) Զիրա, էյ պիրատէրլէր,
Էքէնտինիլի աղիլ կէօրմէմէ-
նիլ իչիւն չու սըրըր, Եա՛նի
թախիլէրին թէմամիլլէթի կէ-
լինճէյէտէկին Էիսրայէլէ պիր
մէրթէպէ քէօրլիւք վուգու՛

2 Պ. 12. 16: — 3 Լուգ. 21. 24: Վաճ. 7. 9:
— 4 Այ. 7: 2 Գոր. 3. 14: — 5 Իշա՛. 59.
20: Պագ Մէգ. 14. 7: — 6 Իշա՛. 27. 9:

րաֆընտան գապուլ օլտունուպ,
թէքրարէն անըն զէյթուն աղա-
ճընըն, Եա՛նի անըն քիլիսէսինին,
չիէքլէնմիլ տալլարը օլաճագլար
տըր:

Այ. 25: Թախիլէր Ալլահն Իս-
րայէլ հաղգընա օլան պու սըրըր
Եախոթ մագսէտի պիլմէլի խա-
լէր, շէօյլէ քի Եէհուտիլէրին
րէտա օլտնմաստան սօնկրա,
քէնտիլէրին Գրիստուր գապուլ էյ-
լէմէսի քէնտի հիքմէթլէրինտէն
օլմաթըլընը տէրք էտէ խտիլէր:
Զուլմէթին պիր էյամ Իսրա-
յէլի իհաթա էյլէմէսի Ալլահ
թարաֆընտան պիր միւսա՛ա-
տէ խալ: Լաքին « Թախիլէրին
թէմամիլլէթի կէլինճէյէտէկին: »
Եա՛նի թախիլէրտէն էքսէրիսինին
պէչարէթի գապուլ էտէրէք մէ-
լէքիթ Ուլլահա տախիլ օլտըղ-
լարընտա, Եէհուտիլէրին պու
քէօրլիւյիւ տէֆ՝ օլտնմուլ օլա-
ճագ տըր:

պուլտըղը մէճհուլընըղ օլմա-
սընը իսթէմէմ: (26) Շէօյլէ քի
պիւլթիւն Իսրայէլ խէլաս պու-
լաճագ տըր, Նիթէքիմ՝ Թի-
օնտան խէլասքեար կէլիպ Եա՛-
գուպտան ֆըսգը տէֆ՝ էտէ-
ճէք տիր: (27) Վէ կիւնահլա-
րընը տէֆ՝ էթալիլմ՝ զէման
Թարաֆըմտան անլէրէ օլան
՛ահա պու տըր՝ աէյիւ մու-
հարրէր տիր: (28) Վագը՛ա պէ-
չարէթէ նիսպէթլէ անլէր սի-
զին սէպէպլինիլ տիւլմէն
տիր. Լաքին ինթիլապա նիս-
պէթլէ էճտաա սէպէպլինէ
Էսէվիլիւլ տիրլէր: (29) Զիրա
Ալլահն մէվիլպէլէրի վէ
տա՛վէթի Դնէտամէթտէն միւ-

էր. 31. 31, վէ դայր: Իպր. 8. 8: 10.
16: — 4 Թէս. 7. 8: 9. 5: 10. 15: —
5 Ատ. 23. 19:

Այ. 26, 27. Օլ տէմ Եէհուտի-
լէրին րիւճու՛ էթմէլէրի վէ խէլաս
պուլմալարը հաղգընտա իսպա-
րաթը փէյլապալէրանէնին հէր
պիրի իթմամ օլտնաճագ տըր:
Իշա՛. 59. 20: էր. 51. 51. Իպր.
8. 7—15, 10. 16 այէթլէրինէ
միւրաճա՛աթ օլտունա:

Այ. 28: Եէհուտիլէր հալը հա-
ղըրտէ պէչարէթէ խասիմ վէ մու-
խալիֆ իսէլէր տէ, պու մատ-
տէտէ Ալլահն միւրաաթ « սիլին
սէպէպլինիլ », Եա՛նի սիլ թախիլէ-
րին ֆախտէսի իչիւն խալ տէմէք
տիր: Այ. 11, 12, 15: Անլէրին
մուխալէֆէթի սիլիլ պէչարէթլին
թէպլիր օլտնմաստան վէսիլլէ օլ-
տու. ֆաղաթ Եէհուտիլէր, հալա
Ալլահն անլէրին էճտաաթընա օ-
լան մուհապպէթի սէպէպլինտէն,
հէմ տախի անլէրի գալմ օլմաղա
ինթիլապ էյլէմիլ օլտըղը սէ-
պէպտէն սէվիլիւլ տիրլէր:

Այ. 29. « Նէտամէթտէն միւ-

պէրրա՛ տըրար: (30) Զիրա սիզ
պիր զէման Ալլահա իման էթ-
մէտիյինիզ հալտէ, շիմտի ան-
լէրին իմանսըզըզը սէպէպին-
տէն մէրհամէթէ նաիլ օլտը-
ղընըզ միսիլիլ, (31) Քէզալիք
շիմտի անլէր իման էթմէտի-
լէր, թա քի մազհար օլտըղը-
նըզ մէրհամէթէ քէնտիլէր
տախի մէրհամէթէ նաիլ օ-

բ էթ. 2. 2: Գօլ. 3. 7: — Գ. 3. 9: Դալ.
3. 22: — Մէզ. 36. 6: — Է. 11. 7:

պէրրա՛: » Ալլահ իսրայէլիւնէ
չօգ մէվհիպէլէր վա՛տ էթմիշ
օլուպ, անլէրի քէնտինէ գալմ
օլմաղա տա՛վէթ էյլէմիշ տիր. վէ
պու խուսուսարտա էֆքեարընը
թէզայիլէր էյլէմէզ, Ատ. 23. 19.
1 Միւլ. 13. 29. Հէզ. 24. 14.
Մալ. 5. 6. Ես. 4. 17 այլթլէրէ
միւրաճա՛թ օլունա:

Ա. 50—52: Թաիֆէլէր պէյ-
նինտէ պէշարէթին ումումէն
թէպիլը օլունմասը Եհնուտիլէրին
խմանսըզըզընտան նէշէթ էթ-
տի. Լաքին Ալլահն թաիֆէլէրէ
իպրազ էյլէտիլի օլ մէրհամէթ
իլէ էնճամը Եհնուտիլէրէ տախի
խէլաս կէլէճէք տիր. Եհնուտիլէրին
խմանսըզըզըզընտա Ալլահն ան-
լէր իլէ էյլէ մու՛ամէլէ էյլէմէսի
անլէրի էնճամը թէվպէյէ կէթիր-
մէք մազսէտիլէ իտի. — «Ճիւմէլ-
սինէ մէրհամէթ էթմէք իւզրէ:»
Ճիւմէլսի տախի կէրէք թաիֆէ
վէ կէրէք Եհնուտի միւսազաթ
իւզրէ՛ աղապա միւսթաշաղգ վէ
իւսայէթէ միւհթաճ տըրար. իւ-
լաս պուլանլար, կէրէք Եհնուտի
վէ կէրէք թաիֆէ, Լյըզ օլմա-
տըզլարը մէրհամէթ վէ ինայէթ
իլէ միւսազաթ իւզրէ խէլաս պուլ-
մուշար տըր. իւլաս շարթլարը
տախի ճիւմէլսի իչիւն հէման պիր
տիր. Թէն ճիւմէլիլէ Ապրահա-
մըն օղուլարը օլանլար հազըզնա

լալար: (32) Զիրա Ալլահ ճիւմ-
լէսինէ մէրհամէթ էթմէք
իւզրէ՛ ճիւմէլսինի իմանսըզ-
լըզ ալթընա գալիտար:

(33) Էյ Ալլահն զընա վէ
հիւքմէթ վէ իլմինին տէրին-
իլի. անըն հիւքմէլէրի թէ-
ֆահհիւստէն, վէ էթարիզլէրի
թէֆթիշտէն նէ՛ գատար պա-
լիտ տիր: (34) Զիրա Բապարն

Մէզ. 92. 5: — Է. 15. 8: Իշա՛. 40. 13:
Էր. 23. 18: 1 Գօր. 2. 16:

Փալլուստա օլան տուլղուըն իրիս-
թիյանլարըն ճիւմէլսինտէ զուհու-
րը վազթը քէնշէր սէրի՛էն կէլէ ի-
տի: Ապրահամա վա՛տ օլու-
նան հազիգի նէսլ, Ես. 4. քէնաֆ-
ֆէ ի նէսլ ի Եհնուտի Քրիստոսը
գապուլ էյլէտիլէքտէ, անլէրին վա-
սըթասըզլէ տախի քէնաֆֆէ ի
միլէլ միւսարէքլէնէճէքլէր:

Ա. 53—56: Պու պէթլէր Ալ-
լահն պէնի պէշէր իլէ օլան մու-
լամէլսինին ալա սըրը հազըզ-
նա կէոյա թէշէքիւր վէ թէս-
պիհաթ իլահիսի տիր. Պու իլահի
րէսուլըն ալա վէ տէրին պահսը-
նա միւնասիպ վէ թէսիլիլ խա-
թիմէ տիր. Պէնի ատէմին թէ-
քէպալիւրիւնիւն քէօքիւնիւ սէօքէ-
ճէք պուստան տահա գուվլէթլի
շէյ նէ՛ օլա պիլիւր. Ալլահն քէն-
տի միւրատը՛ ալիսի իւզրէ հէր
խուսուստա հիւքիւմէթ սիւրմէյէ
օլան հազըզ՛ մալրուր Եհնուտի-
լէրէ թէօքէզ, վէ միւթէքէպ-
պիր Եհնուտիլէրէ սէֆահէթ իսէ
տէ, կէրէյի կիպի թէրալիյէ օ-
լունմուշ գալպէրէ միւհիպի թէ-
սէլլի վէ մէսրուրիյէթ տիր. Ալ-
լահ էն էյի սէպէպլէրի օլմազ-
սըզըն պիր շէյ Ես. Ես. Ես. Ես.
պիր օլ սէպէպլէրի պէլքի կիօր-
մէյօրըզ, վէ անլէրին պիլէ չօգ
տէֆա մալիւմ օլմայաճաղընա
շիւսէն Ես. տըր. Ալլահն, թէտա-

ֆիքրինէ՛ ալիֆ քիմ, Ես. Ես. Ես.
անըն միւսթէշարը քիմ օլտու:
(35) Քիսիստ անա քիմ էվլէլ
վէրտի քի՛ քէնտինէ միւքեա-
ֆաթ վէրիլէ: (36) Զիրա ճիւմ-

օ Էյ. 36. 22: — Է. 35. 7: 41. 11:
— 1 Գօր. 8. 6: Գօլ. 4. 16: — Բ. Դալ.
1. 5: 1 Թիմ. 1. 17: 2 Թիմ. 4. 18: Իպր.

լէ շէյլէր անտէն, վէ անըն
վասըթասըլլէ, վէ անըն իչիւն
օլուպ, Ես. Ես. Ես. Ես. Ես.
օլտուն: Ամին:

13. 21: 1 Պետ. 5. 11: 2 Պետ. 4. 18: Եհն.
25: Վաճ. 1. 6:

պիր ի՛ ալիւնէ վէ րահիմանէյի
իճրա էյլէտիլէքտէ իզհար էթտիլի
պիւհիւնէ հէմ տախի պիլիւմ քէն-
միլէն անկայաճաղընը իլ-
մի իչիւն, թէմիտ էյլէմէլիլիզ,
Ալլահն իլմի քէնալ վէ սէսլ ու
իսեանտան միւսպէրա՛ տըր. Ալ-
լահ էն ալա նէթիճէլէրէ վասըլ
օլմազ իչիւն վասըթալար իլթի-
յար էթմէսինտէ սէսլ էտէմէզ,
Փազաթ պիլիւմ գուվլէ ի՛ ազլի-
յէմիլ մահուտ օլտըղընտան, վէ
սօնիւրա զուհուրա կէլէճէք նէս-
նէլէրին իզհարը թէէլիլիւր
էթտիլիւնտէն, Ալլահն նէ՛ սէ-
պէպէ մէպնի, պէնի ատէմի
թէպիր էյլէտիլի ուսուլին մու-
ղայիլիւնտէ քէնտի սալահլարընա
իլթիճա էտէն էվլատընը թէէտիպ
էտէր օլտըղընը թէֆթիլ վէ թէ-
ֆէհհիւմ էթմէք տախի իզթի-
տարըմըզտան խարիճ տիր. Քէ-
զալիք Ալլահն զայէթ իրազտա
պուլունան Փասըզ թաիֆէլէրի

վէ պոյնը սէրթ ֆէրիսիլէրի քէն-
տինէ ճէլպ էթմէք իչիւն իսթի-
մալ էյլէտիլի շարէլէրին թէֆ-
թիլի պիլիւնէ հալլ օլունմայաճաղ
միւքիլաթտան տըր. Փազաթ
ատէմէլիւն գալպիւնտէ սալիւն օ-
լան Բուհ ուլլահ (1 Գօր. 2. 10, 12)
Ալլահն սէվէնլէրէ, վէ հալիւմ վէ
սատըզ գալպէ մալիք օլանլարա
Ալլահն տէրին շէյլէրին պէյան
էտէր: Լուգ. 10. 21: Ալլահն
ճիւմանի վէ րուհանի մէվհիպէլէր
իհսան էթմէսի գարարընա մու-
խալիֆէթ էթմէք իզվասընա
տիւշար օլտըղըմըզտա, «Ճիւմ-
լէ շէյլէր անտէն, վէ անըն վասը-
թասըլլէ, վէ անըն իչիւն» իտիլի-
նին միւթէվազը՛ վէ միւթէսէլլի
գըլան վէ իհա էտէն ճէլլի հա-
զիգաթընը թէգէքիւրէ գալպի-
միլի Եհնէ գատար ալազլատալմ
իմտի սնա իլ էլ էպէտ համ ու
սէնա օլտուն: Ամին:

ԳԸՍՄ Ը ՍԱՆԻ

ՆԱՍՍԻՀ Ի ԱՄՍԱԼԻՅԷ ՎԷ ԱՆԼԱԳԻՅԷ

ՊԱՊ 12. 1—ՊԱՊ 15. 13

ՊԱՊ 12

(1) «Իմտի, էյ պիրատերէր, սիղէ Ալլահն ըհմէթլէրի ի-չիւն եալլարըրըմ քիլ» իպա-

— 2 Գոր. 10. 1: — Բ 1 Պետ. 2. 5: — Գ Մէգ. 50. 13, 14: Պ. 6. 13, 16, 19: 4

Պ. 12-րէ պահա օլունան հեղադրուն ին-լասալը

Բէսուլ րէսալէսինն թա՛լիմա-թա տալի օլան գըսմընա խիթամ վէրմիլ օլմաղլէ, շիմտի թա՛լի-մաթ ք մէզպուրէտէն հասըլ օլան ֆէրաիլի շալսսիյէ ի Մէսիլիյէնին պահսընա կէլի: Թա՛լիմաթ ք Մէսիլիյէնի գապուլ էտէնլէրէ պու թա՛լիմաթ իւզէրինէ միւէս-սէս օլան ֆէրաիլի իճրա էթմէք նէ տէրէճէ էհմմ վէ էլգէմ օլ-տըղընը րէսուլըն տէրունտէն հիսս էթմէսի, պու թա՛լիմաթը հազիգաթէն գապուլ էտէնէ օլ թա՛լիմաթ տան նէշաթ էտէն ֆէ-րաիլի տալի իճրա էթմէք հէր հալտէ ֆարզը էվլէլ օլտը-ղընա տալի րէսուլըն միւհիմմ վէ հէրարէթ ի նասիհաթլարընտան ա-չիքեար տըր: Օն իքինճի պապտա րէսուլ գըրաաթ էտէնլէրի քիւլ-լիէն քէնտիլէրինի Ալլահա թագ-տիս էյլէմէյէ մէճպուր էտէր: Ա. յ. 1, 2: Պա՛տէհրէ անլէրէ թէն-պիհաթ թէպիլի էտէր, (1) Ալ-լահա վէ քէնտիլէրիլլէ պէրա-պէր քիլիսէ ա՛ղաթը պուլունան-լարա օլան ֆէրաիլի իճրա էթ-

տէթ ի րուհանիյէնիլ օլարադ էճէսէտլէրինիլի Խալիլի, մու-գաատէս, վէ Ալլահա մագ-

Գոր. 6. 13, 20: — Խ Իպր. 10. 20:

մէլէրինի: Ա. յ. 3—8: (2) Ալիւրէ-րէ օլան ալադալէրինտէ ֆիլէն պէյան էթմէք կէրէք իալիքլէրի էնվա ի ֆաղաիլ ի Մէսիլիյէնի իճրա էթմէլէրինի: Ա. յ. 9—21: Պու մէմուռէ թէնպիհաթ ք Մէ-սիլիյէնին միպի թալիֆէլէրին քեաֆֆէ ի թէէլիֆաթընտա պու-լունամագ:

Թէֆէր

Ա. յ. 1: «Իմտի» Բէսուլըն իշպու րիճասը, խէլաս թէրթի-պիւնտէ իզէսար օլունան մէրհամէթ ու ինայէթ ի իլալիյէյէ նաղարէն պու րէսալէնին էվլէլքի պապա-րընտա մուհարրէր օլան ճիւլիէ քէլամլար իւզէրինէ միւէսսէս տիր: Պու րիճա նէ թաշգըն մուհապ-պէթլէ մէմու վէ գալիէ թէէ-սիրլի տիր: Ճէսէտիմիլ վէ թէճ-տիա գըլընմը գուվլէ ի ազլիյէ-միլլէ Ալլահը թէմճիտ էյլէմէք նէ գաաթար ազլէ եաղըն տըր: «Ճէ-սէտլէրինիլի» Եա՛նիպիլիւթիւնվիւ-ճուտինիլի տէմէք տիր: Ճէսէտ պիր ալէթ կիպի տիր, վէ րուհ անըն վաաթթաթլլէ իլլէր: (1 Գոր. 6. 20 այէթէ միւրաճա՛աթ օլունա)

պուլ պիր գուրպան թագ-տիմ էսէսինիլ: (2) Էվէ պու-ալէմին կիտիլինէ ույմայըն, Նամնա Ալլահն խայրը վէ մագպուլ վէ քեամիլ իրատէ-թի նէ օլտըղընը թէճրիւպէ էթմէք իչիւն Էազլընըլըն թէճտիտիլլէ թէպէտտիւլ է-տինիլ: (3) Էջիրա պանա վէ-րիլէն ինայէթլէ աղանըղաա

Է 1 Պետ. 1. 14: 1 Եուհ. 2. 15: — Է Էֆ. 5. 10, 17: 1 Սէլ. 4. 3: — Է Էֆ. 1. 18: 4. 23: Գոր. 1. 21, 22: 3. 10: — Է Պ. 1. 5: 15. 15: 1 Գոր. 3. 10: 15. 10: Գալ. 2. 9: Էֆ.

Պինտէն ալէյէ ճէսէտիմիլի մախ-սուսէն Ալլահա թագտիմ էյլէմէ-լիլիլ: — «Գուրպան» Պիւթիւն պիւթիւն Բապալա թագտիմ օլուն-մուշ, ֆաղաթ հալա տիր պիր մուհրադա: Լալ. 1. 1—15: Սգ-լէ մալիք օլան տիր պիր զաթըն պիւթիւն գուվլէթի Ալլահա թագ-տիմ օլունմուշ օլմալը տըր: (Էֆ. 5. 1, 2): — «Մուգաատէս» Էէ-քէսիլ Էալիստ գուսուրսըլ, պի-նտէն ալէյէ թագտիմ օլունմաղա լայըդ օլան: Լալ. 1. 5, 10: 5. 1:

Ա. յ. 2: Իպաաթէ ի ազլիյէ վէ րուհանիյէ իլէ պէրապէր փաք Էճմը տալի օլմալը տըր: Խրիս-թիյանլար էթրաֆլարընը ալան տիւնեալի աաէմէլէրին աաէթլէրի վէ ա՛մալընտա միւշահէտէ օլու-նան քէթիւ նէսնէլէրէ միւզթէ-տի օլմամալը, ալէմտէ հիւքիւմէթ սիւրէն րուհտան տալի թահրիք օլունմամալը տըրլար (Էֆ. 2. 2): մուգաատէս վէ Բրիստոսա միւզ-թէտի օլմաղ տէրէճէսինտէ թէճ-տիա օլունմուշ օլմալը տըրլար: Բի-յապէթքեար թալլըլլէ, Եա՛նի Ալլահն էմը վէ գապուլ էթմէ-տիլի րիյաղաթ իւզրէ Էաղամա-մաղ, տինսիլ վէ տիւնեայա միւշ-թագ օլանլար միսիլիւ ճէսէ-տէ վէ զէվգ ու սէֆայա տալի միւշթագ օլմամագ, անճագ հէր

պուլունան հէր պիր աաէմէ տէրիմ քիլ Էէսէսինիլ Էլայըղըն-տան զիյատէ ի թիպար էթ-մէսին, ամնա ԷԱլլահն հէր քէսէ թէվլիլ էթտիլի իմանըն միգտարընա կէթրէ թագա՛գալ իւզրէ ի թիպար էթսին: (4) Զի-րա Էպիր ճէսէտտէ չօդ ա՛ղա-մըղ պուլունուպ, վէ լաքին ա՛ղանըն ճիւլիլէսինին իլի հէ-

3. 2, 7, 8: — Է Էմմ. 25. 27: Վա՛. 7. 16: Պ. 11. 20: — Է 1 Գոր. 12. 7. 11: Էֆ. 4. 7: — Է 1 Գոր. 12. 12: Էֆ. 4. 16:

Խուսուստա Բիթապը շէրիֆ միւ-ճիպինճէ Ալլահն մըրամը իւզրէ Էաղամաղա զայրէթ էթմէք Խրիս-թիյանլարա ֆարզ տըր: — «Թէճ-րիւպէ էթմէք իչիւն» Եա՛նի Ալլահա նէ շէյ մագպուլ օլտըղը-նը թէճրիւպէ իլէ պիլմէք իչիւն: Բէնտինի Բրիստոսա թէպա՛ա գը-յաս էտէն պիր քիլմէսնէնին թալլը ու հարէքէթի հազգընտա Ալլա-հն իրատէթի նէ օլտըղընը պիլ-մէյէ պի գայտ օլմաալը քէթիւ նի-շանէ տիր: Էֆ. 5. 10:

Ա. յ. 3: Իլք քիլիսէլէրաէ Ալ-լահտան քէնտիլէրէ ի թա օլունան մէվլիպէլէրտէն վէ խըտմէթտէն տօլայը միւթէքէպալիր զէվաթ պուլունուր իտի: Լաքին Խրիս-թիյան պիր զաթըն թէքէպալիւրիւ ինտ Ալլահ մէքրուհ տըր: Էնճա-մը Ալլահ պիլի տիյանէթ Էալիստ թագվամըղա կէթրէ հիւքմ էտէ-ճէյինի պիլէրէք միւթէվաղը՝ օ-լալըմ:

Ա. յ. 4, 5: Ճէսէտին ա՛ղասընըն հէր պիրի իպթիպալը վէ ինա Ալ-լահ միւթէպէր օլտըղը էճլտէն, օլ ա՛ղատան պիրինին քէնտինի ալիլլէրտէն ալա թութմաղա հազգը եօգ տըր: (1 Գոր. 12. 12—27 այէթլէրէ միւրաճա՛աթ օլու-նա) Բիլիսէնին րէիսի Էալընըղ Բրիստոս տըր: Էֆ. 5. 23:

ման պիր օլմատըղը միսիլիւ, (5) Եթէզալիք պիր չօդ իքէն Գրիստոստա պիր ճէսէա, վէ հէր պիրիմիզ պիրի պիրիմիզին ա՛ղաւնտան իղ: (6) Ամմա Եպիզէ վէրիլէն ինայէթէ կէօրէ, Ենվա՛ի մէվհիպէլէ-րիմիզ օլմաղէ, Եյէր իլ-

1 Գոր. 10. 17: 12. 20, 27: Էֆ. 1. 23: 4. 25: — Եւ. 3: — Եւ. Գոր. 12. 4: 1 Պետ. 4. 10, 11: — Եւ. մալ. 11. 27: 1 Գոր. 12. 10, 28: 13. 2: 14. 1, 6, 29, 31: — Եւ. մալ.

Այ. 6—8: Ճիւմէ նրիսթիյան-լարըն եէքտիկէրինէ միւսապի եա-խօտ միւսմալիլ օլմաղը տալա Ալ-լահըն միւրատընտան տէյիլ տիր: Հէր պիր նրիսթիյան հէման քէն-տի տա՛վէթիին հալինտէ սատըզ պուլունմալը տըր: — « Իլհամէ սէօյլէմէքլիք » Եունանի մէթինն-տէ պուրատա պուլունման քէլամ՝ նիւպուվէթ, եա՛նի իրատէթ ի իլահիյէյի իլան էթմէք մա՛նա-սընա տըր: Հարուն Մուսա թա-րաֆընտան Իէյլամպէր իտի, եա՛նի Մուսանըն եէրինտէ Ալլահըն իսմիլէ սէօյլէր իտի (Նուր. 4. 16, 7. 1): Նէպիլէր Ալլահ թարաֆըն-տան իրսալ օլունմուռ միւսպիրէր իտի: Թէս. 18. 18: Էր. 15. 19, Եօհլ. 2. 28: Պաղէն վազը՝ օլա-ճազ մատտէլէրի էվիլէտէն իսպար էտէրլէր իտի, ֆազաթ աւլէրին սաւը խըտմէթի իրատէթ ի իլա-հիյէյի պէյան էթմէք իտի: Բէ-սուլլէր տախի Իէյլամպէր իտի-լէր: Էֆ. 2. 20, վէ տախի Ամալ. 13. 1 այէթին թէֆօրինէ միւ-րաճա՛աթ օլունա: Իլք քիլիսէ-լէրտէ Իէյլամպէր տէնիլէն զէ-վաթ պուլունմուր իտի, Պունլար Բէսուլլէրտէն էտնա, անճազ ախէր մու՛ալլիմէրտէն ալա մէր-թէպէտէ իտիլէր: (Ամալ. 13. 1, 15. 32, 21. 10, 1 Գոր. 12. 28, 29, 14. 29—32, 59: Էֆ. 4. 12) Փէյլամպէր միւսէմմա օլան պու-

համլէ սէօյլէմէքլիք իսէ, ի-մանըն մըգտարընա կէօրէ, (7) Էյէր շէմմասըղ իսէ, շէմ-մասըղտա, Եյէր մու՛ալլիմ իսէ, թա՛լիմտէ, (8) Եյէր նասիհաթ վէրէն իսէ, նասի-հաթտէ, Եյէր թէվիլէ՛ էտէն իսէ, սատէլիքլէ, Վէ ըրատէթ

13. 1: Էֆ. 4. 11: Ղալ. 6. 6: 1 Թիմ. 5. 17: — Եւ. մալ. 15. 32: 1 Գոր. 14. 3: — Ղալ. 6. 1—3: 2 Գոր. 8. 2: — Եւ. մալ. 20. 28: 1 Թիմ. 5. 17: Իպր. 13. 7, 24: 1 Պետ. 5. 2:

զէվաթըն Բէսուլլէրէ մախսուս օ-լան իլհամա հիսսէտար օլմալարը զանն ը զալիպ տիր, ֆազաթ անլէ-րին պու իլհամը պէր տէվամօլմա-յըպ մուվազաթ իտի, լաքին Բէ-սուլլէրինքի պազի վէ տախիլիտի Պու մէվհիպէ Բէսուլլէր տէհրին-տէ ֆէվզ էլ՝ առէ օլան մէվհի-պէլէրտէն պիրի իտի, վէ Բէսալէ թ մէմուրիլէթի կիպի պու տախի կէչմիլ տիր: Փէյլամպէրլէր քէն-տի նիւպուվէթ մէվհիպէլէրին պիրիմ գուվլէ ի՝ ապըլըղը իս-թիմալ էյլէմէմիզ միսիլիւ, պա՛-զէն սու ի իսթիմալ էյլէմէք թէհ-լիքէսինտէ իտիլէր: պիրնաէն՝ ա-լէյհ Բէսուլ օլ մէվհիպէլէրի նէ կէօնա իսթիմալ էյլէյէճէքլէրին կէօսթէրլի: 1 Գոր. 14. 29—33 այէթլէրինէ միւրաճա՛աթ օլունա: — « Իմանըն մըգտարընա կէօրէ » Եա՛նի Ալլահըն պիզէ ի՛թա էյլէ-տիլի իմանըն միգտարընա կէօրէ: Այ. 5. Հէր միւմին Ալլահըն միւսպիրի միսիլիւ նութգ էթ-մէք սէլահիյէթինէ Ալլահ թարա-ֆընտան մալիք օլտըղընա էմին օլտըղը հալտէ օլ սէլահիյէթի իսթիմալ էյլէսին: Մաթ. 17. 19, 21. 21, Լուգ. 17. 6, 1 Գոր. 14. 30 այէթլէրէ միւրա-ճա՛աթ օլունա: Մգիմ վէ՛ աճախպ մէվհիպէլէր իլէ թէվէին օլունան-լար օլ մէվհիպէլէրէ լայըղընտան զիյատէ ի՛թիպար էտիպ, անլէ-

էտէն զայրէթլէ, վէ մէրհա-մէթ էտէն ճան ու կէօնիլ-

1 2 Գոր. 9. 7: — Եւ. Թիմ. 1. 5: 1 Պետ. 1. 22: — Եւ. Մէգ. 34. 14: 36. 4: 97. 10:

րի սու ի իսթիմալ էյլէմէսինլէր, անճազ անլէրի մէվհիպի իլա-հիյէ կիպի նաղար էտէրէք, Ալ-լահըն իրատէթինէ կէօրէ իսթի-մալ էյլէսինլէր, եա՛նի ախէր խուսուս իլիւն տէյիլ, անճազ Ալլահ օլ մէվհիպէյի հէր նէ մէ-րամա մէսին ի՛թա էյլէմիլ իսէ օլ մէրամա կէօրէ իսթիմալ էյլէ-սինլէր: Էվիլէք քիլիսէլէրին մէ-մուրիլէթլէրի խուսուսընտա, 1 Գոր. 12. 28, 29, Էֆ. 4. 12, Ֆիլի. 1. 1: 1 Թիմ. 5. 1—15, Թիմ. 1. 5—7, Ամալ. 20. 28 ա-յէթլէրէ միւրաճա՛աթ օլունա: — « Շամմասըղ » վէ զայր Շամմասըղ լուղէթի լիսան ը Եունանիտէ՝ ա-տի խըտմէթ մա՛նասընտա տախի իսթիմալ օլունմուր: Բէսուլ, հէր քէս քէնալինէ իհալէ օլունան խըտ-մէթի իհրա էյլէսին տէմէք իսթէր: Պ. 15. 51: Լուգ. 10. 40, 12, 57, Ամալ. 1. 17, 24, 6. 4, 12, 25, 20, 24, 21. 19, 2 Գոր. 5. 18, 6. 5, Էֆ. 4. 12, 1 Թիմ. 1. 12, Մէգլիւր քէ-լիսէ իլէ պուրատա ինթիմալէն պէչարէթին թէպլէրի տախի անկ-լալըլը: — « Մու՛ալլիմ իսէ » Եա՛-նի ինճիլին թա՛լիմաթըն կէրէք էֆրատա վէ կէրէք նրիսթիյան ճէ-միլէթլէրի եախօտ մէքթէպլէրին-տէ թա՛լիմ էտէր իսէ տէմէք տիր: — « Նասիհաթ վէրէն իսէ » Ախէր-լէրինէ Ալլահըն շէրի՛աթընա ի՛թա-աթ, վէ հէր պիր ֆէրիլէյի իհրա էթմէյէ նասիհաթ վէրէն: — « Թէվ-զի՛ էտէն » Ֆազիլէրէ անլէր իլիւն վէրիլէն սատազալարը շամ-մասըղ խըտմէթինտէ թէվզի՛ է-տէն, (Ամալ. 6. 1—6, Ֆիլի. 1. 1, 1 Թիմ. 5. 8—15), եախօտ էվ-վէլէր նրիսթիյանլարըն ֆազիլ-լէրէ սախալէթլէ ի՛սան էյլէտիք-լէրի միսիլիւ էմվալինտէն վէրէն:

տէն Էրփ: (9) Մուհապպէթ ըրտաղը օլտուն. Զէմիլըտէն

Մուս. 5. 15:

Պ. 15. 26: Ամալ. 2. 44—47, 4. 54—57: 5. 1—11, Ղալ. 2. 10, 2 Գոր. 8. 8, 9, 2, 12, — « Սատէլիքլէ » Պուրատա սատէ-լիք թէրճիլմէ օլունան Եունանի լուղէթ 2 Գոր. 8. 2 այէթտէ ճէֆըրլէ՛ վէ երնէ մէգլիւր Բէսալէսին 11. 5 այէթլինտէ Խալա՛ թէրճիլմէ օլունմուռ տըր: Պիրնաէն՝ ալէյհ Բէսուլ նրիսթի-յանլարա, անլէրի ֆազիլլէրէ թէվզի՛ էթտիքլէրինտէ ճէօմէրտ օ-լուպ, պիլա ըլյա իսթիպամէթ վէ խուսուս վէ պի թարաֆըղ կէօս-թէրմէլէրին նասիհաթ էտիյոր: — « Բիսաթ էտէն » Քիլիսէլին մուրախիսալարը եախօտ խատէ-մէսի: 1 Սէլ. 5. 12, 1 Թիմ. 5. 17, — « Ղայրէթլէ » Եա՛նի խըտ-մէթին սըտգ իլէ իհրա էտէրէք: — « Մէրհալէթ էտէն » Միւհ-թաճ օլանլարա սատազա վէրէն, պիզ զարուրէ տէյիլ անճազ մէ-սէրէթլէ վէ ֆէրաճ եիւրէքլէ վէրսին: 2 Գոր. 9. 7:

Այ. 9: Պու այէթտէ Բէսուլ ճիւմէ նրիսթիյանլարըն զաթէն թէրազըղ էտէճէքլէրի ֆէզալի ի շախսիլէրինի զիքը էյլէմէյէ միւ-պատէրէթ էտէր: — « Մուհապ-պէթ » 1 Գոր. 15. 1—7 այէթլէրտէ թա՛րիֆ օլունտըղը, վէ Եուն. 15. 12 այէթտէ Քրիստոս թարաֆընտան էմի պուրուլտըղը իւզրէ նրիսթի-յանըն պէնի պէչէրէ իպրազէտէճէ-յի մուհապպէթ: Հազիլի մուհապ-պէթ շէրտէն նէֆրէթ էտիպ, հէր եէրտէ վէ հէր հալտէ էյլիլ թա՛ղիպ էյլէր: Պիրնաէն՝ ալէյհ մուհապպէթի օլան առէմ սէվտի-յի քիլիսէլէրտէ կէօրտիլիւ հէր ֆէնա շէյի թա՛ղիլ էտէր: 1 Թիմ. 5. 20, 2 Թիմ. 2. 24—26, 4. 2, Էմա. 27. 4, Մէգ. 141. 5, Ղալ. 2. 11,

Իբրեւն էտիպ խայրա ետիւր-
շըն: (10) Էփարնտաշ մուհապ-
պէթինտէ պիրիպիրինիլէ մէ-
վէտտէթլու օլուպ' Դիւրմէթ
էթմէքտէ պիրիպիրինիլէ թէ-

Ն'իպր. 13. 4: 1 Պետ. 4. 22: 2. 17:
3. 8: 2 Պետ. 4. 7: — Ֆիլի. 2. 3: 1
Պետ. 5. 5: — Ն'լուգ. 10. 20: Պ. 5. 2: 15.

Այ. 10. Վալիտէյն իլէ էվլատ
պէյննտէ օլան տէրունի մուհապ-
պէթ ճիւմէ իրիսթիյանլարտա
օլմալը տըր: Բիւլայէթէ նազարէն
թաիֆէլէր էվլէլէ իրիսթիյանլար
իչլուն, « Պազըն պու իրիսթիյան-
լար եէքաիկէրինի նասըլ սէվէյօր-
լար » տէմէյէ մէճպուր իտիլէր: —
« Հիւրմէթ էթմէքտէ: » Հէր քէս
ախէրլէրտէն թալէպ էթմէքտէն
խտէ, քէնտիսի ախէրլէրէ իքրամ
վէ 'իզգէթ վէ լէթաֆէթ կէօս-
թէրմէլի տիր: 1 Պետ. 5. 8: Լա-
թիֆ իւլ աթվար օլմայան ատէմ-
լէրին պա'ղէն տէրունլէրինտէ
միւրուվէթ վէ շէֆգաթլէրի օ-
լուր, վէ միւթէքէպլի վէ խօտ-
պին ատէմլէր քէնտիսի սաըլ մագ-
սէտլէրի քէօթիւ իքէն, չօգ
տէֆ'ա ախէրլէրէ 'աղիմ լէթաֆէթ
վէ ըր'այէթ կէօսթէրլէրէր: Հա-
զիգի էտէպ « լաթիֆ թարգոտ
խարազ օլունան լէթաֆէթ » տիր,
եանի տէրունտէ հիսս օլունան
մուհապպէթին միւրասիպ թարգ
իլէ կէօսթէրլէրմէսինտէն 'իպարէթ
տիր: Հազիգի իրիսթիյան նէ
րիաքեար նէ տէ պի էտէպ օլմա-
լը տըր:

Այ. 11. Պիր իլի եախօտ խըա-
մէթի օլուպ տէ անը սատըգանէ
իֆա էթմէք ֆէրաիլ ի Մէսիհի-
յէտէն տիր: 2 Սէլ. 5. 10 այէթ-
տէրէսուլ պոյուրուր քի « Պիր
քիսմէ իշ իլէմէք իսթմէքսէ,
եէմէք տախի եէմէսին: » Հէր քէս
թագաիր ի իլանինն քէնտիսի
իհալէ էյլէտիլի մաօլաշաթա սայ'
ու զայրէթլէ մէշղուլ օլմալը, վէ
հէման օլ մէշղուլիլէթինտէ կէր-

գատտիւմ էտինիլ: (11) Իճ-
թիհատտէ թէքեասիւլ էթ-
մէյին. բուհատ հէրարէթլի
օլունըլ. Բապպա գուլլըգ է-
տինիլ: (12) Էիւմիտտէ մէս-

13: Ֆիլի. 3. 4: 4. 4: 1 Սէլ. 5. 16: 'իպր.
3. 6: 1 Պետ. 4. 13:

մի իլէ Բապպա խըտմէթ էթ-
մէլի տիր: Պ. 15. 11. Վա'. 9. 10:
Մաթ. 25. 16—30: Լուգ. 19. 15:
1 Գօր. 15. 58:

Այ. 12. Մագհարը իւմիտ հա-
յաթ ը էպէտիլէ տիր: Հայաթ ը
էպէտիլէյէ վասըլ օլմագ իւմիտի
տէրաիմէնտ իչլուն պա'իսի մէ-
սէրլէթ տիր: Պ. 5. 5. 4 այէթ-
լէրին թէֆսիրինէ միւրաճա'աթ
օլունա, Մէշաղգաթտա թէհամ-
միւլ էթմէքլէ Սլաշը թա'զիլ է-
տէրիլ. վէ մէշաղգաթտան հա-
սըլ օլան սէմէրէյի թահսիլ էտէ-
րիլ: Եա'գ. 1. 5. 4, 12: 'իպր.
12. 7—11. — « Տու'ատա տէ-
վամ էտինիլ: » Լուգ. 18. 1: Էֆ.
6. 18: Գօլ. 4. 2: Ֆիլի. 4. 6:
Պիր տու'անըն սէօղլէրինի թէ-
լէֆիլ էթմէք ֆիլ վաղը տու'ա
էյլէմէքտէն քիւլիլն ֆարգլը տըր:
Հազիգի տու'ա գալպին Սլաշ
իլէ օլան միւրաճա'աթի տիր:
Տու'ա բուհը տէվամ իւզրէ հէ-
րարէթլէնմէլի տիր. վէ տու'ա
էտէն քիւլիլն կէրէք մաիֆիտէ
Սլաշ իլէ պուլունտու'ն (Մաթ. 6. 6),
կէրէք ախէրլէր իլէ պիլ իթթի-
ֆագ (Մաթ. 18. 19, 20: Ամալ.
1. 14: 2. 1, 2) վէ Սլաշըն ճէ-
մա'աթըյլէ 'ումուլի 'իպատէթտէ
օլուն (Մէգ. 84. 1, 2, 8: 3 Միւլ.
8. 27—30. Մաթ. 21. 15), գալ-
պինն արգուլէրինի պէյան էյլէ-
մէլի տիր: Քիթապ ը շէրիֆ պիր
իւրիսթիյանըն նէ գատար տէֆ'ա
տու'ա էտէճէյի խուսուսընտա
պիր նիզամ վէրմէլ: Տաուու կիւն-
տէ եէտի տէֆ'ա տու'ա էտէր ի-
տիր (Մէգ. 119. 164), Տանիլ իւշ

րուր օլուպ' Պուլգայադատա
սապրլը օլունըլ. Էտու'ատա
տէվամ էտինիլ: (13) Մու-
գատտէսլէրին իճթիյաճաթը-
նա մու'ալէնէթ էտիպ 'միհ-
մանիւվաղլըղա մուգայլէտ օ-

Պ. Լուգ. 21. 19: 1 թիմ. 6. 11: 'իպր.
10. 36: 12. 1: Եա'գ. 1. 4: 5. 7: 1 Պետ.
2. 19, 20: — Ն'լուգ. 18. 1: Ամալ. 2. 42:
12. 5: Գօլ. 4. 2: Էֆ. 6. 18: 1 Սէլ. 5. 17:
— 1 Գօր. 16. 1: 2 Գօր. 9. 1, 12: 'իպր.

լունըլ: (14) Էթիլէ թէ'ատտի
էտէնլէրէ խայր տու'ա էտի-
նիլ. խայր տու'ա էյլէյլինիլ,
վէ պէտտու'ա էթմէյլինիլ:
(15) Մէսրուրլար իլէ մէսրուր
օլուպ' աղլայանլար իլէ աղ-

6. 10: 13. 16: 1 Եուհ. 4. 17: — 1 թիմ.
3. 2: թիմ. 1. 8: 'իպր. 13. 2: 1 Պետ. 4. 9:
— 1 Մաթ. 5. 4: Լուգ. 6. 28: 23. 34:
Ամալ. 7. 59: 1 Գօր. 4. 12: 1 Պետ. 2.
23: 3. 9: — 1 Գօր. 12. 26:

տէֆ'ա (Տան. 6. 10), Բապպարմը
Յիսուս չօգ տէֆ'ա տու'ա էտէր
իտի, վէ պիր քէրրէ պիւթիւն
կէճէյի տու'ատա կէշիրտի Մարգ.
6. 46: Լուգ. 5. 16: 6. 12: 9.
18, 28, 29: 11. 1. 22. 39—46:
Էյէր կիւնաճտան միւպէրրա օլան
Յիսուսըն տու'ա էյլէմէյէ իճթի-
յաճը վար իտի իտէ, պիլիմ իհ-
թիյաճըմըլ նէ գատար զլյատէ
օլմալը տըր: Իրիսթիյանըն տու'ա
էթմէսի բուհանիճէ թէնէֆիլա
տիր: Էյէր հալա օլմագսը-
ղըն 'էօմիւլմիւզիւ հըֆըլ էյլէմէք
պիլգէ միւթըն օլսայըտը, տու'ա
էթմէքսիլին բուհանի 'էօմիւլմիւ-
զիւ տախի հըֆըլ էյլէմէք միւթըն
օլուր իտի: Մէգ. 42. 1, 2: 65.
1—8:

Այ. 15. Էվլէլէ իրիսթիյանլար
մալլէրինի պիր միւրաճա'աթ միւլթէ-
րէք էթալլէր իտէ տէ, պու 'ատէթ
մալսուսի քէյֆիլէթլէրին իճա-
պընտան օլուպ' տէվամ էթմէսի
միւթըն տէյիլ իտի: Ամալ. 2.
44, 45, վէ պու պապըն 6—8 ա-
յէթլէրինն թէֆսիրինէ միւրա-
ճա'աթ օլունա, — « Մուգատ-
տէպէրին: » Պ. 1. 7 այէթին
թէֆսիրինէ միւրաճա'աթ օլունա:
— « Միհմանիւվաղլըղա: » 'իպր.
15. 2 այէթի թէք. 18. 1—8 վէ
19. 1, 2: 1 Պետ. 4. 9: 1 թիմ.
5. 2: թիմ. 1. 8: Մաթ. 10. 40, 42:
25. 45: Էյ. 51. 16, 17 այէթլէր
իլէ թաթալիլ օլունա, Եօլճուլար

իչլուն խանլար օլմատըղը եէրլէրտէ
էլպէթ միհմանիւվաղլըգ ֆարգ
տըր: Միհմանիւվաղլըգ ճէօմէրտ-
լիք վէ ֆէրաճըլէ իպրազ օլուն-
մալը տըր, ֆագաթ պիր քիմէ-
նին քէնտի մասրաֆընը կէօրմէյէ
իգթիտարը օլտըգտա, ազէսինի
սարֆ էթմէմէք իչլուն ախէրլէր-
տէն միհմանիւվաղլըգ թալէպ էյ-
լէմէյէ հազըլ Եօգ տըր. պէյլէ
պիր ատէմի միւսաֆիր տա'վէթ
վէ գապուլ էթմէյէ քիմէնին
պօրճու Եօգ տըր: Միհմանիւ-
վաղլըգ հազըլ վէ միւրասիլէթ
իւզէրլինէ մէպիլ օլմալը տըր:

Այ. 14. Մաթ. 5. 44 վէ Լուգ. 6.
28 այէթլէրէ միւրաճա'աթ օլու-
նա Պու էմր ինսան գալպինտէ
վէ պէյն էն նաս ճարի օլան
թապիլի տույղույա նէ տէրէ-
ճէ մուղայիր տիր: Տիյանէթ ի
հազիլիլէ ախէրլէրէ խայր տու'ա
օգուլմաղա պիլգէ տէլալէթ է-
տէր: Տիյանէթ ի պաթլէրէ ախէր-
լէրէ պէտ տու'ա օգուլմաղա ատէմ-
լէրի թահրիք էտէր: Հէրէտի-
կոս 'ատտ օլունանլար 'ալէյլինէ
փափաղար վէ էփիսգօփօլարըն
իրատ էթալիլ աֆօրօզնամլէր
ինճիլ ի շէրիֆին պու թէնպիլիլ
թաթալիլ օլունտըգտա մուղայէ-
րէթ ի քիւլիլէսի աչիքեար օ-
լուր:

Այ. 15: Պիլ իրիսթիյան պի-
րատէրլէրիլ իլէ հէման պիր
ճէսէտին ա'գասը իքէն, անլէ-

լայնընդ: (16) Ե՛հէք տիկէրինիդ հագգընտա հէմէֆքեար օլունըդ. Եհիւճէ նէսնէլէրէ սարֆը էֆքեար էթմէյիպ՝ անճագ միւթէվաղըլար իլէ հէմրահ օլունըդ. քէնտինիդի՝ ագիլ կէօրմէյինիդ: (17) Է՛հիւ պիր քիմսէյէ քէմիլիէ մուգապիլ քէմիլիք էթմէյիպ՝ Է՛հիւմէ ատէմէլէրին հուղուրընտա ումուրը հասանէյէ իթինա էյլէյինիդ: (18) Միւմքին ի մէրթէպէ էլինիդտէն կէլտիլի

Գ. 15. 5: 1 Գօր. 1. 10: Ֆիլի. 2. 2: 3. 16: 1 Պետ. 3. 8: — Գ. 134. 1, 2: Էր. 45. 5: — Էմ. 3. 7: 26. 12: Իշա. 5. 21: Պ. 11. 25: — Էմ. 20. 22: Մամ. 5. 39: 1 Սէլ. 5. 15: 1 Պետ. 3. 9: — Գ. 14. 16: 2

րին մէսէրէթ վէ հիւզն ու քէտէրէրինէ հիսսէմէնտ օլմալըյըդ. 1 Գօր. 12. 26. Ալմէրէրին հիւզն ու մէսէրէթինէ հիսսէտար օլմաղըդ ինայէթ ի իլահիյէ իլէ գալպտէ մաղրուս օլան տույղու տըր:

Ա. 16: Քէնտինիդ իլին հէր նէ միւրատ եախօտ թալէպ էտէրսէնիդ, պիրատէրէրինիդ իլին տախի անըթալէպ էյլէյինիդ: Սիլտէ էֆքեարճա նէ ֆարգ պուլունուր իսէ տէ, Քրիստոսըն ումուրընտա եէքտիլ օլուպ մաղսէտինիդ պիր օլսուն: 2 Գօր. 15. 11: Ֆիլի. 2. 2:

Ա. 17—21: « Պիրի նիզա՝ էթմէտիլի հալտէ իքիսի նիզա՝ էտէմէդ, » տէյիւ ինկիլիէր արատընտա ճարի պիր գարպը մէսէլվար: Ֆադաթ ատէմէյի պա՛ղէն օլ տէրէճէ զալղաճը տըրլար վէ պիղէ էյլէրէնիտէ էթմէք իսթէրէր քի, անլէր իլէ սուլէ իւզրէ օլմայըդ: Ֆադաթ հագգընդը վիգայէ էյլէմէյէ մէճպուր օլտըղըմըդտա, ատալէթ եախօտ ինթիգամ րու-

գատար Է՛հիւմէ ատէմէյի իլէ սուլէ իւզրէ օլունըդ: (19) Է՛հիւ սէվիլիւլիւլէր, նէֆսինիդ իլին ինթիգամ ալմայընըդ, ֆադաթ զաղէպէ մահալ վէրի-նիդ. զիրա րապա՛լ՝ Ինթիգամ պէնիմ տիր, ճէզայը պէն վէրիւմ տէյիւ պույուրտըղը մուհարրէր տիր: (20) ԲՊինաէն՝ ալէյհ էյէր տիւշմէնին աճ իսէ, անը իթ՝ամ էյլէ. էյէր սուսամըշ իսէ, անա սու վէր. զիրա պունու էթմէքլէ՝ անըն

Գօր. 8. 21: — Գ. 14. 49: Գ. 14. 49: Դար. 12. 14: — Է. 14. 19: 18: Էմ. 24. 29: Ա. 17: — Թէս. 32. 35: Դար. 10. 30: — Բ. 10. 23. 4, 5: Էմ. 25. 21, 22: Մամ. 5. 44:

հը իլէ տէյիլ, անճագ միւմքին ի մէրթէպէ թէհամիլէ էտիպ, զիյանա պէտէլ խայրխահըդ իճրա էտէրէք տա՛վամըղը Ալլահա իհալէ էթմէլիլիդ, Է՛հիւ քի միւնասիպ վաղըթտա վէ քէնտի րի-դասընա մէպնի անը վիգայէ էյլէսին: Էն ալա զալէպէ տիւշմէն-լէրիմիդին գալպէրինի ֆէթհ էտիպ, անլէրի հէմ քէնտինիդէ հէմ րապալըմըդ տօթ զըլմագ տըր: Շէրրէ զալիպ օլան խայր տըր: Քրիստոսըն խաչը Ալլահըն գուվլէթի տիր, զիրա Ալլահ անըն վասըթասըյէ մուհասպէթինի իսրաղ էյլէտի: Պու պապտա տէրճ օլունան քեաֆ-ֆէ ի թէնպիհաթ՝ ումումէն իճրա օլունասըտը, տիւնեա նէ տէրէճէ սա՛տէթիլ օլուր իտի: Քրիստոսըն շայրտէրի պու վէ պունլար կիպի Գօլ. 3. 12, 13: Էֆ. 4. 51, 52 վէ զայրի ա-յէթլէրտէ մէվճուտ օլան նասի-հաթլարա պիւթիւն գալպտէն իթաթ իլէ էյլէսինիլ. օլ տէմ քիլիսէ նէ գատար չախուք պիւ-

պաշընա աթէշ գօրլարը եըդ: Լուպ օլմա, ամմա խայր իլէ մըշ օլուրսըն: (21) Շէրրէ մաղ- շէրրէ զալիպ օլ:

Թիւն տիւնեայը գապթ վէ անա թէսարրուֆ էտէր: Եուհ. 17. 21:

Հիւֆիւմսարլարա վէ քեաֆիլ ի պէնի պէտիլ օլան ֆէրիպէլէր

ՊԱՊ 15. 1—14

ՊԱՊ 15

(1) Է՛հիւ քէս թահթընտա լահ թարաֆընտան օլմատըգ պիր հիւքիւմէթ եօդ տըր. վէ միւնգատ օլսուն, Բզիրա Ալ-

Թիւ. 3. 1: 1 Պետ. 2. 13: — Բ. Էմ.

8. 15, 16: Տան. 2. 21: 4. 32: Եուհ. 19. 11:

Մէղէթ պապտա պահ օլունան
Ֆէլպաթն իլէ-լասալ

Բէսուլ պու պապտա էվլէլա իրիսթիյանլարըն թահթը իտա-րէլէրինտէ պուլունտըղլարը հիւքիւմէթլէրէ տօղրու օլան ֆարղլա-րը խուսուսընտան պահա էյլէյիպ, Բօմալը Զէղարլար կիպի փութիլէ-րէսթ վէ զալիմհիւքիւմտարլարա պիլէ միւթի՝ վէ սատըգ պուլունմա-լարըն նասիհաթ էտէր: Մէղքիւր հիւքիւմտարլար Ալլահ թարաֆըն-տան նասպ օլունմուշ հիւքիւմաթ օլուպ, հիւքիւմէթ իսէ՝ ումումէն միւքիտ օլտըղընտան, անլէրէ իթաթաթ էթմէմէքտէն՝ աղլմ մուլ-խաթարա հասըլ օլուր, տէր վէր-կիլէրին թէհտիլէսի, վէ հիւքիւմա-թա տօղրու էթվարը հասանէ, լայըգը վէճհ իւզրէ հիւքիւմէթ, վէ սուտէ հալտէ թէպա՛իյէթ Ալլահա օլան ֆէրաիլ մագամընտա մաթ-լուպ օլունմուշ տըր: Ա. 1—7:

Բէսուլ հիւքիւմտարլարա լայըգ օլանը էտա էյլէմէք խուսուսընտան պահա էյլէտիքտէն սօնկրա, 'ու-

մումի ֆարղլարըն պահսընա կէ-լիպ, մախսուսէն քեաֆիլ ի պէնի պէտէրէ իսրաղ էտիլէճէք մուհասպէթ ֆարղընը պէյան էտէր: Վէ տախի մուհասպէթ շէրիաթը ախաղիլէնին հէր պիր մաթլուպաթընը իթմամ էտէր օլտըղընը պէյան էտէր: Ա. 8—10: Պա՛տէհու Բօմալը իրիսթիյանլա-րա պու շէյլէրէ տիգգաթ վէ պու թէնպիլէրի իճրա էյլէմէլէ-րինի նասիհաթ էտէր: Էլանքի վաղըթ գըսա, վէ իրիսթիյա-նա միւքէմէլ վէ էպէտի միւքեա-ֆաթ վէրիլէճէք կիւն եաղըն տըր: Պինաէն՝ ալէյհ իրիսթիյանըն՝ աղիմ էնտիլէսի ճէսէտին՝ ալմէլէ-րինի պէր թարաֆ էտիպ, պիւ-թիւն պիւթիւն Քրիստոսըն ախաղընա միւշապիլի պուլունմագ օլմալը տըր: Ա. 11—14:

Թէֆսիլ

Ա. 1: Պիր հիւքիւմէթ նէ թարղ վէ նէ վէճիլէ միւքսսէս օլմուլ իսէ, թագաիր ի իլահինին

լահ թարափընտան թերթիւ պոլունմը տըր: (2) Պինախն 'ալէյհ Էհլաքիւմէթէ մուսալէ-ֆէթէ Էտէն՝ Ալլահըն թերթիւ պոլինէ մուգալէմէթէ Էթմիշ օլուր: վէ մուգալէմէթէ Էտէն-լէր քէնտի 'ալէյհլէրինտէ հիւքմ տա'վէթէ Էտէնէլէր: (3) Ձիրա սահիպ ի հիւքիւմէթէ օլանլար էյի 'ամէլլէր իչիւն տէյիլ, անճագ քէօթիւ 'ամէլլէր իչիւն գօրգու տըրլար: Դհիւքիւմէթտէն խալֆէ Էթմէք իսթէրմիսին, էյի շէյ իշլէ, վէ անըն թարափընտան սէնին իչիւն մէտհ օլանճագ

4 Թիթ. 3. 1: — Դ 1 Պետ. 2. 14: 3.

նիգամըյլէ տուրուր, վէ օ տուր-տըգճա, անա իթա'աթ էթմէք պիղէ ֆարդ տըր: էյեր հիւքիւմ-տարլար էհալի թարափընտան ինթիխապ օլունմուլար իտէ, Էինէ Ալլահ թարափընտան նասպ օլուն-մուլար տըր: Բօմալը Ձէգարլարըն փութ-փէրէսթ վէ զալիմ օլտըգ-լարընտան տօլայը Եհնուտիլէր անլէրէ գարըն թուղեան էթմէյէ տալիմ մէյյալ իտիլէր: վէ րէսուլ Եհնուտիլէրին պու թալրընը հիւքմ էտէր:

Այ. 2. Պու նասիհաթ Էալընըդ 'ալլէ տէյիլ, գամիրէ տալի միւ-թապըգ իտիլինտէն, վէ Ալլահա իթա'աթ էթմէք մէճպուրլիյէթին-տէն նէշէթէ Էտէր:

Այ. 3. Հիւքիւմէթըն մագսէ-տի շէր իշլէյէնլէրէ միւճագաթէ Էտիպ, էյի ատէմլէրի վիգայէ էթմէք տիր: հիւքիւմէթէ հէր ան վէ 'ուսուլէն պունու իճրա էթմէլի տիր: Բէօթիւ հիւ-քիւմէթ պիլէ պա'ղը մէրթէ-պէ պունու իճրա էտէր: Պի-նախն 'ալէյհ էն քէօթիւ հիւքիւ-մէթ թահթընտա օլան պիր գալ-

տըր: (4) Ձիւնքի սէնին էյիլի-յին իչիւն Ալլահ թարափըն-տան մէմուր տըր, լաքին է-յէր քէօթիւ շէյ իշլէրսէն, խալֆէ էյլէ. շիւնքի գըլըճը պիհուտէ Էէրէ թաշըմայօր, զիրա Ալլահ թարափընտան մէմուր օլուպ' քէօթիւլիւք իշ-լէյէն իւղէրինէ զաղապ իճ-րա իչիւն ինթիգամ' ալըճը տըր: (5) Պու Էճլտէն Էալը-նըզ զաղապ սէպէպիլլէ տէ-յիլ, Էանճագ զամիր սէպէ-պիլլէ տալի 'թապի' օլմագ լաղըմ տըր: (6) Պու սէպէպ-տէն վէրկի տալի վէրիսինիլ.

13: — Է 1 Պետ. 2. 19: — Է Գա' 8. 2:

մէն հալի հիւքիւմէթէ թահթընտա օլմայան գալմիւն հալի գատար քէօ-թիւ օլմագ: Հիւքիւմէթէ սահիպի օ-լանլար ա'մալը գապիհէյի վիգայէ էտիպ ա'մալը հասանէյէ մանի' օլ-տըգլարընտա իրիսթիյանլարա նէ Էալիմագ ֆարդ օլտըղընը ֆալլուս վէ տիկէր րէսուլլէրին թալր ու հարէքլէթի կէօթէրի: Ա'մալ. 3. 28, 29 պէթլէրէ միւրա-ճա'աթ օլունա:

Այ. 4. « Ալլահ թարափընտան մէմուր: » Էա'նի պիր մէմուր քի թագաիր ի իլահլիյէ շէր իշլէյէն-լէրի թէշտիլ վէ խայր իշլէյէնլէ-րի վիգայէ էյլէմէք իշիւն նասպ օլունմուլ տըր:

Այ. 5. իրիսթիյանլար Էալընըզ միւճագաթտան աղատ օլմագ ի-չիւն տէյիլ, Ալլահըն նիգամընա տալի րիայէթէն հիւքիւմէթա իթա'աթ էթմէլի տիրլէր: Վա'. 8. 2, Մաթ. 22. 21, 1 Պետ. 2. 18—23:

Այ. 6, 7. Ալլահ մէմլէքէթ հիւ-քիւմէթլէրինի թանգիմ էյլէտիլի կիպի, անլէրին վէպգիմաթը ի-չիւն վէրկի վէ րուսուլմաթը տալի

զիրա հէման պու շէյէ մու-գայլէտ օլարագ, Ալլահ թա-րափընտան մէմուր տըրլար: (7) իմտի ճիւմլէյէ հագգլարը-նը, Էա'նի վէրկի հագգլը օլա-նա վէրկի, կէօմըլէք հագգլը

Է Մաթ. 22. 21: Մար. 12. 17: Լուգ.

օլանա կէօմըլէք, գօրգու հագգլը օլանա գօրգու, հիւր-մէթ հագգլը օլանա հիւրմէթ Էէտա էյլէյինիլ: (8) Եհքաիկէ-րինիլի սէվմէքտէն մա'տա քիմսէյէ պիր վէճհլէ պօրճու-

20. 25:

թա'եին էյլէմիլ տիր: Պինախն 'ա-լէյհ մէշուր' օլան վէրկիլէրի ֆէրահլըգ իլէ էտա էթմէլլիլ: էյեր վէրկիլէր թահիլաթը զայրը հագգլ վէ զուլունաթ իլէ իտէ, անլէրի էնտիրմէք վէ զատրտան վիգայէ օլունմագ իչիւն հէր կէօնէ միւնտիլ վասըթայը իս-թի'մալ էթմէք հագգլ տըր: Փա-գաթ պու զայրլէթլէր պիհուտէ օլ-տըղը հալտէ, զուլունաթա թէհամ-միւլ էթմէք ֆարդտըր, Էալան վէ հիլէ վէ զուլ' իլէ Էֆրատը նասա զարար վէրմէք նէ գատար գա-պահաթ իտէ, Էալան սէյլէմէք վէ կէօմըլէյէ հիլէ էթմէք, Էա-խօտ մէնֆա'աթըմը իչիւն մէ-մուրլարա րիլլէթ վէրիլ գա-նունա մուղայիր իշ կէօրտիւր-մէքլէ հիւքիւմէթէ զարար վէր-մէք օլտէրէճէ գապահաթ տըր: Պաշգալարա զլյան էթմէքտէն իտէ, անլէրտէն զլյան շէքմէք իրիս-թիյանլարն ֆէրիլլէ ի զիմլէթի տիր: 1 Պետ. 2. 19, 5. 14, 17. « իմտի ճիւմլէյէ հագգլարընը, » վէ զայր, Պու կէօնէ էվամիր Բի-թապը մուգատտէստէ Էքսէրի միւքէրրէր տիր, Մաթ. 17. 25—27: Էմս. 24. 21, վէ պալատէ մէքքիւր իսթիլարաճլարա միւ-րաճա'աթ օլունա, Տիյանէթ ի Մէսիհլէյէնին մագսէտի իսթիլալ չըգարմագ Էախօտ ճէմիլլէթ ի պէշէրլիյէնին նիգամընա խալլէ կէթիլլէք տէյիլ, անճագ անըն սէլամէթ, ասայիլ վէ թէրագգի պուլմասընա մուլալէնէթ էյլէմէք տիր: Վագը'ա հէլ ի ֆատըգ թա-րափընտան զուհուր էտէն իսթի-

լաֆ վէ զուլունաթ վասըթասըյլէ իրիսթիյան մէգէհպի չօգ տէֆ'ա իգթիրապ վէ իսթիլալէ պա'իս օլմուլ տըր: Մաթ. 10. 34—38, Ա'մալ. 18. 12—17, վէ զայր ա-յէթլէրէ միւրաճա'աթ օլունա: Ֆագաթ պու իսթիլալըն ասըլ սէպէպի իրիսթիյանլըգ տէյիլ, անճագ օլ զուլունաթ տըր: Հէր վագըթ վէ հէր խուսուստա հիւ-քիւմտարլարա իթա'աթ էթմէլի իլ, ֆագաթ Ալլահ թարափընտան մէմուլ' օլան շէյլէրի էթմէյէ, Էա-խօտ Ալլահըն էմր էյլէտիլի շէյլէրի իճրա էթմէմէյէ էմր էթմէքլէրի հալտէ, իթա'աթա պօրճուլ տէյիլ իլ: Պէյլէ պիր էմր վէրտիլլէ-րինտէ, ատէմլէրտէն զլյատէ Ալլահա իթա'աթ էթմէք կէրէք տիր, վէ Ալլահըն րուխսաթըյլէ իւղէրիլլէ կէլէն նէթիճէ նէ օ-լուրսա օլուն, սասիր իլէ թէհամ-միւլ էթմէլի իլ: Ա'մալ. 4. 18—21. էյեր պիլ ճիւմլէ էյալլէթլէրտէ օ-լան հիւքիւմէթլէր տալիմ Ալլահըն հիւքիւմէթ թանգիմ էթմէսինին մագսէտինէ միւթապըգ հարէքթէ-տէ պուլունասար վէ թէպա'ալար տալի Ալլահըն թալէպ էյլէտիլ վէճ իւղրէ հիւքիւմէթա միւթի' վէ սատըգ պուլունասար իտի, տիւնեա նէ տէրէճէ սա'ատէթէ մալիլ օլանագ իտի:

Այ. 8. Բէսուլ պու պէթտէ պիլլիմ քեհաֆֆէ ի պէնի պէշէրէ օլան ֆէրադիլլիլ խուսուսընտա քէլամա միւպատէրէթ էյլէր: — « Եհքաիկէրինիլի սէվմէքտէն մա'տա, » Էա'նի Եհքաիկէրինիլի սէվմէյէ տալիմ պօրճուլ գալա-

օլմայընըդ. Էղիրա տիկերինի սեվեն քիմսէ չէրի'աթը իթմամ էթմիշ օլուր: (9) Բըրա' Զինա էթմէյէսին, Գաթլ էթմէյէսին, Սըրգաթ էթմէյէսին, Եալան շէհատէթ էթմէյէսին, Թա-մա' էթմէյէսին, վէ զայրի նէ էմր վար իսէ, Զե-ճէ-ճէ պու-

Ս. 10: Ղալ. 5. 14: Գոլ. 3. 14: 1 Թիմ. 1. 5: Եա'գ. 2. 8: — Բ խուր. 20. 13, վէ զայր: Թէս. 5. 17, վէ զայր: Մամ. 19. 18: — Է Լալ. 19. 18: Մամ.

ճագսընըդ. Լաքին սիգին ախեր պօրճարընըզըն ճիւմէսինի էտա էթմէքլէ «քիմսէյէ պիր վէճէլէ պօրճու օլմայընըդ:» Ախը ու ի-թատա ախերէ պօրճու գալմագ ֆէնա շէյ տիր, չիւնքի տաին ի-չիւն հագգընը զայս էթմէյէ թէհլիքէ վար, վէ մէտեուն տա-լի էքսէրլյէ զիյան շէքէր: Իս-թիգրազ էտլէն ագչէ հախօտ ախեր տէյնլէր իչիւն աղըր ֆաիզ էտասը մէտեունը ֆագիր էտէր, վէ էտա օլունմատըղը հալտէ, տալինէ հագգսընըզ օլուր: — «Մէտ-եուն տալինի գուլու օլուր:» Էմս. 22. 7: Մէտեուն պուլուն-մագտան նէ գատար իզթիրապ վէ քէտէր վէ կիւնահ հասըլ օլուր: Հէր քիմ տէյնի նէ վէճէլէ էտա էյլէյէճէյինի սիլմէքսիլին, Եա-խօտ անը էտա էյլէմէք իչիւն էլ վուրտըղը շիւպէլի պիր մասլա-հաթըն միւհստէր օլմասընա կիւ-վէնէքէ պօրճ էտէր իսէ, ահ-մագլըզ վէ կիւնահ էտէր: Խու-սուսա պիգէ իհալէ օլունան ա-խէրին ագչէսինի սօնիրա էտա էյ-լէմէք իւմիտլյէ քէնտի մէն-ֆա'աթըմըզա գուլանմագ կիւ-նահ տըր: Պէօյլէ պիր շէյ էթ-մէք հիլէ տիր. սօնիրա էյէր օլ ագչէյի էտա էյլէյէմէքսէք, ա-խէրին էմլալընը սիրգաթ էթմիշ օլուրըզ, Եինէ ագչէմիզ վար ի-քէն, Եախօտ տէյնիմիզի էտա

Էեա'նի Գօնշընը քէնտին կիպի սէվէսին՝ քէլամը ճամի' տիր: (10) Մուհապպէթ Գօնշըյա քէմիլք էթմէզ. իմտի մու-հապպէթ էչէրիա'թըն թէ-մամիյէթի տիր:

(11) Վէ վագթը պիլէրէք, Էեա'նի շիմտի պիգիմ ույգու-

22. 39: Մար. 12. 31: Ղալ. 5. 14: Եա'գ. 2. 8: — Է Մամ. 22. 40: Ս. 8: — Է 1 Գոր. 15. 34: Էֆ. 5. 14: 1 Սէլ. 5. 5, 6:

էյլէմէյէ չարէլէր պուլա պիլիլ Էքէն, իհմալ էտիպ տէ էտա էթ-մէքսէք, պու տալի սիրգաթ տըր: Պիր տէյնին էտասընը թէէսիլ էթմէսի պիլէ 'ինտ Ալլահ պէօյիւք կիւնահ տըր: Էմս. 3. 27, 28: Մուհապպէթ տէյնինի տալիմ իւլ էվգաթ էտա էթմէլի իսէք տէ, օլ տէյն իւղէրիմիզտէ միւտէմ գալաճագ տըր:

Ս. 9: Շէրի'աթըն թէմամիյէ-թի մուհապպէթ տիր: Մուսա պէօյլէ թա'լիմ էյլէտի, վէ խու-սուսա Գրիստոս պէօյլէ թա'լիմ էյլէտի: Մէրճա'լարա միւրա-ճա'աթ օլունա: — «Գօնշընը:» Եա'նի ճիւմէ տտէմ կէրէք զարիպ վէ կէրէք տիւշմէն: Լալ. 19. 34: Սէլ. 10. 19: Լուգ. 10. 29—37: Մաթ. 5. 43—45:

Ս. 10: Ախէրինի սէվէն քիմէս-նէ շէրի'աթըն էմրիլյէ մէմնու' օլան նէսնէտէն իճթինապ իլէ, անճագ շէրի'աթըն թալէպ էթտիլինի իճրա էտէր. չիւնքի մուհապպէթ ախէրին զիյանընը տէյլլ, անճագ մէնֆա'աթընը արար:

Ս. 11—14: Դօմրիմիւզիւն միւտտէթի գըսա տըր. ախրէթ Եագըն տըր: Անըն մէյտանա չը-գարաճաղը նէսնէլէրի սէրի'էն միւշահէտէ էյլէյիպ, վէրիլէճէք միւճագաթը գապուլ էտէճէյիզ: Պինաէն 'ալէյն ույգույա վարմա-յալըմ, իլլա ֆէրաիզիմիզի սիլ-

տան ույանմամըղըն սա'աթը (13) Կիւնտիւզիւն կէզէր կի-օլտըղընը պիլէրէք, պուսու-Էրիւն, զիրա իսէլաս պիզէ շիմ-տի ինանտըղըմըզ վագթթտա օլտըղընտան Եագըն տըր: (12) Կէճէ կէչտի, կիւնտիւզ Եագլաշտը. Էիմտի զուլմէթ 'ամէլլէրինի սօյունուպ' Զուր սիւհալարընը գուշանալըմ:

Է Էֆ. 5. 14: Գոլ. 3. 8: — Է Էֆ. 6. 13: 1 Սէլ. 5. 8: — Է Ֆիլի. 4. 8: 1 Սէլ. 4. 11: 1 Պետ. 2. 12: — Է Էմս. 23. 20: Լուգ. 21. 34: 1 Պետ. 4. 3: — Է 1 Գոր. 6. 9:

մէք իչիւն ույանըզ օլալըմ. Խրիա-թիյանա շայէսթէ օլան վէճէլէ Եաչայըզ Գրիստոսը լիպաս միսիլ-

պի հիւսն ի հարէքէթլէ կէ-զէլիմ, Էլէօ'պիյաթ վէ սէր-խօյըգտա, Էվէ ֆահշիյաթ վէ շէնի'աթտա Էվէ տալի նիզա' ու հատէտտէ օլմայընը, (14) Սն-ճագ Բապպ Յիսուս Գրիստոսը կիլինիպ' էչէհվաթ իչիւն ճէ-սէտին գայտընտա օլմայընըզ:

Էֆ. 5. 5: — Է Եա'գ. 3. 14: — Է Ղալ. 3. 27: Էֆ. 4. 24: Գոլ. 3. 10: — Է Ղալ. 5. 16: 1 Պետ. 2. 11:

լիւ միւթէլէպպիս օլալըմ, Թա-քի պիւսպիւթիւն անա միւզթէ-տի օլալըմ:

Պէյնլէրինէ միւպպէնէթ ի Էֆեսա զուսուր Էքսիյինէ Խրիսթիյանլար Գասըլ Գարէկէթ Էրմէլի սիլլէր

ՊԱՊ 14. 1—25 վէ ՊԱՊ 15. 1—15

ՊԱՊ 14

(1) «Խմանտա զա'իֆ օլանը» շիւքուրը հիւքմ' էթմէք մագ-
— Պ. 15. 4, 7: 1 Գոր. 8. 9, 11: 9. 22:

Մէգիւր պիլլէրտէ պահ օլունան
Էվապըն ին-Լասալ

Բէսուլ 12 վէ 15 պապլարտա Խրիսթիյանլարա ֆարզ օլան շէյ-լէրի, Եա'նի (1) Գիլիսէյէ տօղրու, (2) Գէնտիլէրինէ միւթա'ալլիզ պուլունանլարա տօղրու, (3) Հիւ-քիւմէթէ տօղրու վէ (4) Տիւնեայա տօղրու օլան ֆէրիզէլէրի թա'րիֆ էյլէտի, Շիմտի իլէրույէ կիտէ-րէք Խրիսթիյանլարըն ֆարգը էֆքեարը օլուպ պիրպիլլէրինտէն ֆարգը հարէքէթլէրի օլմուշ օլ-

տըղը մէսէլէրտէ Եէքտիկէրլյէ նէ կէօնէ մու'ամէլէ էթմէլէրինի թէֆթիլինէ կիրէր: Անլէր 'ալէս-սէվլյէ իմանըն մէստէ ի ասլյէ-սինտէ իթթիֆագտէ իտիլէր իսէ տէ, պա'ղը ճիւզի մատտէլէրտէ ֆարգը գըյասլարը օլա պիլլէրի-միւհիմ թուլուր իտի: Պու իթթիֆագտըզ Իսէ խու-սուսա այրը այրը մէզէպ վէ նէսլէրտէն իմանա կէլէնլէր պէյ-նիտէ գուհուրա կէլիւ օլտը-ղը զաննը զալիպ տիր, Եէհու-

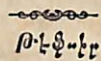
սէտիլէն օլմայարադ գապուլ
էտինիլ: (2) Պիրի Բէհեր շէյի

Բ Այ. 14: 1 Գօր. 10. 25: 1 Թիմ. 4. 4:

տիւրտէն իմանա կէլէնէր, թախ-
ֆէլէրտէն իմանա կէլէնէր իւ-
զէրինէ Եէհուտի ալինէրինի նի-
զամ ք իլահի տիր տէյիլ ֆարդ
սայմադ գաստընտա օլմայար
թապիլի իտի: Թախֆէլէրին տա-
խի, օլ ալինէր իրիսթիյանլըդ
նիզամը թախֆէլէրտա տահա մէճ-
պուրի տէյիլ տէյիլ իմանա էտիլ
մուխալֆէթ էթմէլէրի թապիլի
իտի: Ամալ. 15. 12, վէ դայր: Ղալ.
2. 3, 4, վէ դայր: Բէսուլիլպուլ րէ-
սալէնին 3 վէ 4 պապլարընտա խի-
թան խուսուսընտա քէնտի էֆ-
քէարընը իղհար էյլէմիլ իտի:
Բէսալէնին պու գըստընտա, (1)
Թա'ամլար (Այ. 2—4), (2) Կիւն-
լէր, Էա'նի օրուճ վէ պայրամ
կիւնլէրի (Այ. 5—15), վէ (5)
Հայլանաթտա փաք օլանը նա-
փադտան թէֆրիլ էթմէք (Այ.
14—16) խուսուսընտա գուհուրա
կէլէն միւնաղալարտան պահա
էտէր: Բօմա իրիսթիյանլարը
պէյնինտէ գուհուր էտէն պու
կէօնէ մէսէլէրէ նաղարէն, րէ-
սուլ օլ իրիսթիյանլարըն քէաֆ-
ֆէյնինին պիր էֆքէար Էախօտ
պիր գըյաստա օլմայարընա ճէհտ
էթմէք, անճադ անլէրին պիրի-
պիրլէրինէ մուհապլէթ իլէ թէ-
համիլէլ էտիլ, պու դայր ի միւ-
հիմ ֆարդլարը պիր շէյ սայմա-
մալարը իլին անլէրի իքքէաթ
էթմէյէ ճէհտ էտէր: Պիլ ճիւմիլ
իրիսթիյանլարըն պու միսիլլու
մատտէ Էախօտ մէսէլէրտէ ա-
նա մէսինի 'ամլ ու հարէքէթ
էյլէմէլէրի իլին րէսուլ պիր
մէպտէ վալ էտէր, վէ պու մէպ-
տէ իսէ տիյանէթ ի հաղիլլէյէ
էսաա օլմայան ալինլէրին խարիճ-
տէն միւթապաղաթ վէ միւվա-
ֆաղաթընտա մէվճուտ օլմայըպ
անճադ Բուհ իւլ Գուստտան սու-

Էէյէ պիլիլիմ ի'թիգատընտա
տըր. լաքին զա'իֆ օլան սէպ-
Թիմ. 1. 15:

տուր էտէն տէրուհի գուստիլէթ
վէ սէլամէթ վէ սիւրուրտա մէվ-
ճուտ տըր (Այ. 17, 18): Խրիս-
թիյանլարըն 'աղիմ ֆարդը լու-
զումադ միւհապլէլէր իլէ էօլմէդ
ճանլարա դարաք վէրմէք օլմայըպ,
անճադ խայրսալլըք վէ թէ-
համիլէլ վէ մուհապլէթ իլէ ան-
լէրին մէնֆա'աթընը արամադ
տըր: Ախէրլէրին ֆախտէսի իլին
ֆէտաքէարլըք էթմէք էվա տըր
(Այ. 19—25), վէ պուհու էտէնլէր
օլ վէճէլ Սլահը թա'ղիլ էտէն
Քրիստոսա միւգթէտի օլուրլար:
Պ. 15. 1—15:

Թէֆէր

Այ. 1, 2. « Իմանտա զա'իֆ օ-
լանը: » Խրիսթիյան տինինէ քէա-
միլէն վուգուֆ օլմայան, Էա'նի ի-
մանա վէ անըն պիւթիւն գուվէ-
թինէ մալիք օլմայարադ, քէնտիսի-
նի պաթըլ էֆքէար վէ մուգիլլ միւ-
պահէսէլէրտէն մահֆուլ էյլէմէյէ
միւգթէտի օլմայան տէմէք տիր:
Պուրատա պահա օլուհան մէսէ-
լէ ի միւլլէլէ հալալ վէ հարամ
թա'ամլարը էքլ էյլէմէք խուսու-
սընտա տըր: Թախֆէլէր փութ-
լարընա հայվանաթտան գուրպան
զէպէ էտէրլէր իտի, անլէրին է-
թինտէն պիր վարչասընը սօնլրա
քէնտիլլէրի Էէրլէր, Էախօտ 'ատի
էթ կիպի չարչուտա սաթարլար
իտի: Փութփէրէսթիլքտէն իք-
րահ էտէն Եէհուտի, վէ պէլլի
իմանա կէլէն թախֆէլէրտէն տա-
խի պա'գըսը, մէգպուհ էթտէն
Էէմէք իսթէմէզլէր իտի: Պինալէն
'ալէյէ նաղիք զամիրի օլան ա-
տէմէր ապա էթ սաթուհն ալմա-
մաղա մէճպուր օլմալար իտի,
չիւնքի սաթըլան էթ պէլլի փութ-
լարա զէպէ օլուհանուլ օլմալլէ,
անը սաթուհն ալարադ էքլ էտէն

դէվաթ Էէր: (3) Եէյէն Էէմէ-
յէնի թահգիր էթմէսին. էվէ

Գօլ. 2. 16:

չայէտ փութփէրէսթիլլէ իլնադ
օլուր զանն էտէրլէր իտի: Բէսուլ
1 Գօր. 8. 1—15, վէ 10. 20—32 ա-
յէթլէրտէ պու մէսէլլի թէֆթիլէ
ալարադ, էթին փութլարա զէպէ
օլուհանուլ իտիլ Եէյէնէ ալըգտան
սէյլլէնմէմիլ իսէ, վէ անը Էէ-
մէսի փութփէրէսթիլլէ զայրէթ
վէրմէք 'ատտ օլուհուպ' զա'իֆ
իրիսթիյանլարա օլ կիւնալա
տիւլլէյէ թէհիլքէ օլմադաա,
փութլարա թաղաթիմ օլուհանուլ
էթի Էէմէք մէլըու' տըր տէյիլ
գարար վէրիլ: Ֆաղաթ իրիս-
թիյանլարտան պա'գըլարը րէսու-
լլէն պու գարարընա մէպին 'ամլ
էտէճէք գատար 'արիֆ, Էախօտ
էվլէլլէր թէրալլէլլէրինին պա-
թըլ էֆքէարընտան վէ մուգիլլ
միւպահէսէլէրտէն ազատ օլմա-
տըլլարընտան, պաղարտա էթ
սաթուհն ալմադտան իսէ, հիլ էթ
Էէմէմէսինի թէրճիլ էտէրլէր ի-
տի: Պու ֆիքրտէ օլանլարըն գը-
յադ Էանիլլէլ իսէ տէ, Էինէ ան-
լէրին նաղիք զամիրլլէրինէ րի'ա-
յէթ էթմէք վաճիպ իտի: —
« Եիւրուքը հիւքմ էթմէք մադ-
սէտիլլէ օլմայարադ: » Եուհանի
մէթինն տըլ մա'նադը նէ օլտըր
մա'լիւմ տէյիլ, Պա'գըլար մէթինի
սէյլլէ թէրճիլմէ էտէրլէր, Էա-
նի էֆքէար ֆարդլարը Էախօտ
հիւքմէլլէլլէ օլմայարադ: Բէ-
սուլ պիլա չիւպէ, Չա'իֆ պի-
րատէրի գապուլ էտինիլ, ֆա-
ղաթ անըն իլլի վէ թէճիւպէսի
տահա թամ օլմադըլլէտան պէյ-
լէ միւլլէլ վէ միւպահէսէսի տնա
թէօքէզ օլաճադ մատտէլէրտէն
պահա էթմէլլիլլ օլմայաքի անըն
զամիր տուլլուլարընը պօգուլ-
մատընա, Էախօտ զաղապա թա-
լիք օլուհանուլ, վէ քէնտի չիւ-
քուք վէ Էանիլլէլ էֆքէարընտա

Էէմէյէն Էէյէնի հիւքմ էթ-
մէսին, զիրա Սլահն անը գա-

սապիթ օլուհանադընա սէպէպ օ-
լադընը, տէմէք իսթէր:
Այ. 5. Գուվլէլլէթի ֆիքրի օլան
իրիսթիյան տտէմ պիրատէրինի,
անըն ֆիքրինի զա'իֆ 'ատտ էտէ-
րէք, թահգիր էթտիլլէտէ, Քրիս-
տոս 'ալէյէլլէտէ կիւնալ իլլէմէք
թէհիլքէսինտէ տիր. զա'իֆ օլան
տախի գուվլէլլէլլէ հաղգընտա, Օ
զէլլէլլէտէ տիր վէ մուգիլլէլլէ-
քէթիլլէ Քրիստոսըն իլլէնէ վլյան
վէրլյօր տէյիլ հիւքմ էթտիլլէտէ,
կիւնալ իլլէմէսի միւլլէլլէ տիր:
Պուլարըն նէ պիրի նէ տէ տի-
կէրի պու վէճէլլէ հիւքմ էթմէլլի
տիր, չիւնքի Սլահն իքքիսինի տէ
սաֆտէրուհ վէ քէնտի իրատէթի-
նէ միւթի' գուլլար կիպի գապուլ
էյլէմիլ տիր: Պուրատա իքի շէյէ
տիգաթ էթմէլլէլլէլլէ, 1. Բէսուլլէն
պուրատա իրիսթիյանլարըն զա-
լի ալինլէրէ 'այիտ օլան ֆէրաիլ ի
Մէսիլլէլլէրինտէն պահա էթմէսի,
Ղալաթիլլարա օլան րէսալլէ-
սինտէ հէման պու մատտէլլէր հադ-
գընտա էթտիլլէ պահա իլլէ թաթ-
պիլ օլուհանուլլէտա մուֆարէ-
գէթ ալլէքէար տըր: Ղալաթիլլա-
լարա օլան րէսալլէսինտէ հիւրրի-
յէթ ի Մէսիլլէլլէլլէ պէհադըրը կի-
պի տուրուպ, Եէհուտի շէրիսթը
վէ ալինլէլլէլլէ թա'աթ թալլէպ է-
տէլլէրի պիր սա'աթ պիլլէ տինի-
լէմէտիք տէյէրէք, էյլլէլլէր « քէա-
ղիպ պիրատէրլէր » թէտիլլէլլէ էտէր:
Ղալ. 2. 4, 5. Մէպէպի շու իտի
քի, պու « քէաղիպ » թէտիլլէլլէ
օլուհան պիրատէրլէրին մաթլու-
պը, Ինճիլլին, ինէլաա Էալլըրը
Քրիստոսա իման էթմէլլէլլէ օլուր
թա'լիւմաթընը թէմէլլէլլէլլէ հէտմ
էտէր իտի: Ղալ. 1. 6, 9. 5. 2—6:
Ինէլաա իլլին նէ լաղըմ տըր տէ-
լիւ սուալ օլուհանուլլէտա, ճէվապ
վէրլիլլէլլէլլէ, Ինճիլլին թա'լիւմաթը-

պուլ էթմիշ տիր: (4) ԽՍէն քիմ սին քի զայրինին խըտ- մէթընարընը հիւքմ էտէրսին. օ քէնտի էթէնտիսինն նա- զարընտա գաիմ օլուր վէ եա-

Դ Եմ'գ. 4. 12:

նա մուղայիր հէր նէ սէյլէնիրսէ գապուլ էթմէմէլլիդ: Փաղաթ Բապուլընը Յիսուսըն հազիզի շա- յիրտլէրինն էթքեարը իրիսթի- յանա փարզ վէ վաճիպ օլան շէյ- լէր հազգընտա պիրիպիրլէրինտէն փարզը օլտըղը հալտէ, պու կէճնէ փէրզլէրտէն տօլայը իրիսթիյան ազրանլար վէ պիր քիլիսէնին աղա- սը կիպի, պիրիպիրիմիզէ միւսա՝ ա- տէլի վէ մուհապլէթի օլմալը յըզ:

2. Շունա տախի տիգգաթ օ- լունմալը քի մէգքիւր մէսէլէ- լէրտէն տօլայը, էթքեար վէ զըյաւմընը հիւքըլլէթլէ վէ վա- զիհ սուրէթտէ պէյան էյլէրսէք, թարափէյն թէհամիլլ վէ գալպ- տէն իթթիֆադ հազգընտա ըն- սուլըն թէնպիհինէ մուղայիր պիր շէյ էթմիշ օլմալը: Պու մատտէ խուսուսընտա ընսուլ էթ եէմէ- յէնի վէ եհնուտիլէրին ըր'այէթ էթտիքլէրի կիւնլէրէ ըր'այէթ է- տէնի «գա'իֆ» թէսմիլլէ էտէ- ընք, վէ Գօրընթօլըլարա վէ Ղալաթիալըլարա օլան ընսալլէ- ըրինտէ վէրտլլի սիճիլլէր իլէ քէն- տի ընլինի պէյան էտէր: Քէզա- լիք պու սյէթտէ էթ եէմէյէնէ եէյէնի հիւքմ էթմէսին տէյիւ էթտիլի թէնպիհ աշիքեար կէօս- թէրիլ քի, ընսուլըն զըյաւմընա, եէյէն եէտիլի իշիւն կիւնաճ իլլէմէզ: Խէլաս խուսուսընտա էհէմմիլլէթի օլմայան պու մատ- տէլլէրտէ սիլգտէն փարզը միւ- լահապա էտէնլէրի հատտէն ա- շըրը եախօտ հէրարէթլի միւ- ճատէլլէր իլէ թաղիլդ էթմէ- մէլլիլդ, լաքին երինէ միւնասիլ վաղըթտա վէ իրիսթիյանա եա-

խօտ տիւշէր. վէ լաքին գաիմ օլաճադ արը, զիրա Սլլահ ա- նը գաիմ էթմէյէ գաաիր տիր: (5) Եթիմի պիր կիւնիւ տիկէր կիւնտէն միւրէճճահ էթու-

— Ե Ղալ. 4. 10: Գօլ. 2. 16:

գըլըր թալը իլէ էթքեարընը պէյան էյլէյիպ, սէպէպլէրինի կէօսթէրէ պիլլիլդ: Վէ տախի սաիր իրիսթիյան պիրատէրլէր էթքեարլարընը պիլգէ պէյան էյ- լէտիքլէրինտէ, թէհամիլլ իլէ տինիլլէմէյէ պօրճու իլ, իշթէ պու վէճէլէ հազիզաթ մէյտանա չըզար, վէ էնճամը ճիւմէ իրիս- թիյանլար իթթիֆադտա օլուր- լար:

Ս. 4: Պէյլէ մատտէլլէրտէ պիր գուլ քէնտի ընթիլլինի հիւքմ է- տէմէզ, անճադ իքիսինին սահի- պի քէնտինին պիլ ճիւմէ գուլ- լարընը հիւքմ էտէրսին, փաղաթ Բապուլ անտէն ըալի տիր, վէ պէյ- լէ պիր զաթըն հէր նէ մատ- տէ խուսուսընտա եանկըն էթ- քեարը օլուրսա տա, անըն Բապ- պը թէհրիւպէ կիւնիւնտէ կիւնա- հա տիւլմէմիսի իշիւն անը մու- հաֆաղա էյլէմէյէ գաաիր տիր: Պաղ քի սէն տախի միւթէքէպ- պիր վէ նիզա՝ճը վէ սու ի գանն էտէն ըուհա մալիք օլմայանը:

Ս. 5, 6: Ինճիլ թանգիլմինին տուխուլլլէ եհնուտիլիք ուսուլի իպթալ օլունմուշ օլուպ, իրիսթի- յանլարըն եհնուտիլլէրին պալրամ կիւնլէրինէ, մէսէլա ֆըսհա, իյա իւլ թամիլլէ վէ Ս. 4 պալըյա, վէ պու կիպի պէլլի կիւնլէրէ ըր'ա- յէթ էյլէմէսի գա'իֆիլք նիշա- նէսի տիր, լաքին զլլատէ միւ- հիմմ պիր շէյ տէյիլ տիր: Պինաէն 'ալէյհ թաիֆէտէն օլան իրիսթի- յան քէնտի եհնուտի պիրատէրինէ թէհամիլլ էթմէք կէրէք իտի,

թար, վէ քիմի հէր կիւնիւ Բապուլ էթմէյէն իթիպար էթմէյէն Բապուլ իշիւն իթիպար էթ- մէզ. եէյէն Բապուլ իշիւն եէր, Եզիրա Սլլահա չիւքը էտէր. եէմէյէն տախի Բապուլ իշիւն

— Ե Ղալ. 4. 10:

չիւնքի օլ իրիսթիյան եհնուտիլիք- տէն կէլիլ օլուպ պալրամ կիւնլէ- ըրինէ ըր'այէթ էտէր իտի իսէ տէ, տիկէրի գաաիր Սլլահա իթա՝աթ էթմէյէ ըրապը վէ հազիզի զայ- ըթի վար իտի. քէզալիք եհնու- տի տախի թաիֆէլլէրտէն օլան իրիսթիյան պիրատէրինն եհնու- տի պալրամլարըն ըր'այէթ էթ- մէմէսինէ միւսա՝ատէ էյլէմէլի իտի, չիւնքի օ, անլէր իպթալ օլունմուշ տէյիւ ինանըր իտի: Պէյլէ կիւնլէրէ ըր'այէթ էտէն վէ էթմէյէն միւսա՝աթ իւզրէ Սլ- լահըն իրատէթինի իճրա էթմէք զայրէթինտէ օլուպ, իքիսի տէ Սլլահա մաղպուլ իտիլլէր: Էթ- եէյիպ եէմէմէյէ նաղարէն հէման պիր մէպտէ թուլթուլմալը տըր, հէր քէն քէնտիսի իշիւն նէ էթ- մէյէ պօրճու օլտըղընա գարար վէրմէլի, վէ ախէրի քէնտի գա- նըլընա մէպնի պօրճուլըն իճրա- սը իշիւն չալըլտըղընտա անա միւսախէլլէ էթմէմէլի տիր: — «Սլլահա չիւքը էտէր:» Պու սէօզ ճիւմէ իրիսթիյանլարըն 'ատէթի կիպի իպրազ օլունուպ, էվլէլքի իրիսթիյանլարըն թա՝ամոտ Սլ- լահա չիւքը էթմէյէ օլան 'ուսու- մի 'ատէթլլէրինի պէյան էտէր: Բապու Յիսուսըն պէյլէ 14. 19. 26. 26: Վար իտի: Մաթ. 14. 19. 26. 26: Մարգ. 6. 41. 14. 22. Լուգ. 9. 16, վէ զայր:

Պուրատա ընսուլըն կիւնէ ի- թիպար էտիպ էթմէմէք խուսու- սընտա օլան քէլամը իրիսթիյան- լարըն Բապուլըն կիւնիւնէ ըր'ա- յէթ էտիպ էթմէմէսինէ տախի պաղաթ մը տէյիւ միւսա՝ատէլլէյէ

պիր մատտէ օլմուշ տըր: Պու քէլամ, պահսըն թարղընտան պէ- յան օլունտըղը իւզրէ, պուրա- տա իրիսթիյանլար պէյինտէ մուֆարէգաթ ը էթքեար օլան կիւնլէրէ նիսպէթէն սէյլէնիյօր: Իմտի իրիսթիյանլարտան պա՝ղը- լարընը, եհնուտիլլէրին մուգա- տէս 'ատտ էթտիքլէրի պիլ ճիւմէ կիւնլէրէ իթիպար էթմէք վաճիպ տիր տէյիւ ինսատ էթտիքլէրինի վէ ախէլլէրինն օլ կիւնլէրէ չիլ իթի-

— Ե Գօլ. 10. 31: Ե թիմ. 4. 3:

պար էթմէտիքլէրինի պիլլիլդ: Պինաէն 'ալէյհ ընսուլըն քէլամը իրիսթիյանլարըն պիր զըսմընտան մուգաւտտէս 'ատտ օլունան, վէ ախէր պիր զըսմընտան մուգա- տէս 'ատտ օլունմայան եհնու- տի պալրամ կիւնլէրի հազ- գընտա օլմալը տըր: Պուրա- տա Բապուլըն մուգաւտտէս կիւ- նիւ իշիւն սէօզ եօգ տըր, չիւն- քի պու կիւն խուսուսընտա, մա՝լիւմիլլէլիլլէլիլլէր, իրիսթիյան- լար պէյինտէ մուլթէլիֆ էթ- քեար եախօտ 'ատէթ օլմայըպ, անճադ քեաֆֆէսի օլ կիւնէ Գիրատոսըն զըյաւմընը զիւքի ի- չիւն 'իպատէթ կիւնիւ կիպի ըր'ա- յէթ էտէրլէր իտի: Իմտի պու եախօտ պու կիպի ախէր պէթ- լէրտէ օլան պիր քէլամ, մէսէլա Գօլ. 2. 16: Ղալ. 4. 10 պէթ- լէրտէ օլան քէլամլար Գիրեադի կիւնիւնէ իրիսթիյանլարա՝այիտ մուգաւտտէս կիւն կիպի ըր'այէթ էթմէք ֆէրիգէսի 'ալէյհինէ պիր տէլիլ մաղամընտա իպրազ օ- լունամալ: Ճէնէթտէ եէտինճի կիւնէ նաղարէն Սլլահըն թէէ- սիս էյլէտիլի նիզամ քեաֆ-

եւեմէյիպ՝ Ալլահա շիւքր էտէր:
(7) Ձիրա պիզտէն քիմնէ քէն-
տիսի իչիւն եաշամազ, վէ
քիմնէ քէնտիսի իչիւն էօլմէզ:
(8) Ձիրա եաշամազըմըզ հալ-
տէ՝ Բապպ իչիւն եաշարըզ,
վէ էօլտիւլիւմիւզ հալտէ՝
Բապպ իչիւն էօլիւրիւզ. իմ-
տի եաշար իտէք տէ՝ էօլիւր
իտէք տէ՝ Բապպըն իզ:

Է 1 Գոր. 6. 19, 20: Ղալ. 2. 20: 1 Սեւ.
5. 10: 1 Պետ. 4. 2: — Բ 2 Գոր. 5. 13: —
Ճ Ամալ. 10. 36: — Է Մաթ. 23. 31, 32:

Փէ ի պէնի պէշէր իչիւն վէ հէր վա-
զըթ իչիւն իտի Թէք. 2. 2, 5: Հաֆ-
թատա պիր րահաթ կիւնիւ պէնի
պէշէրին պիր գըսմընա տէյիւ, ան-
ճազ հէր սընըֆընա էլզէմ տիր,
վէ Բապպըն նուֆուզըլէ եէ-
տինճի կիւն հաֆթանըն պիրինճի,
եա՛նի Գիրեազի կիւնիւնէ թէս-
տիլ օլունարազ, քեաֆֆէ ի պէ-
նի պէշէրին պու պիրինճի կիւնէ,
Ալլահըն եէտինճի կիւնտէն տօլայը
վազ՝ էթտիլի նիզամ միւճիպինճէ
ըր՛այէթ էթմէսի ֆարիզէ ի մութ-
լագէ տըր: Մարգ. 2. 27, 28: Եուհ.
20. 19, 26, վէ պալատէ իշար օ-
լան մէրճա՛լարա միւրաճա՛թ օ-
լունա:

Ա. 7, 8: «Ձիրա պիզտէն քիմնէ,»
վէ զայր: Եա՛նի պիզ իրիսթիյան օ-
լանլարըն ճիւմէսի կէրէք Եէհուտի
միլլէթինտէն վէ կէրէք թաիֆէ-
լէրտէն, կէրէք էթմէսիյէր վէ
կէրէք եէմէյէնլէր, կէրէք ֆիւ-
լան կիւնլէրէ մուգատտէս մազա-
մընաւ րի՛այէթ էտէնլէր վէ կէ-
րէք օլ կիւնլէրի ախէր կիւնլէր-
տէն թէֆրիզ էթմէյէնլէր, քեաֆ-
ֆէմիզ միւսաթաթ իզըրէ քէնտի
մէնֆա՛թըմըզ եախօտ գէվգի-
միզ իչիւն տէյիւ, անճազ Ալլահ
իչիւն եաշարըզ: Բ՛, սուլ պու քէ-
լամլար իլէ իրիսթիյանլարըն պօր-
ճու պէյլէ եաշամազ կէրէք ի-

(9) Ձիւնքի Բիրիտոս պունուն
իչիւն, Էեա՛նի էօլիւլէր վէ
տիրիլէր իւզէրինէ սալթանաթ
էթմէք իչիւն էօլտիւ, վէ [գը-
յամ էտիպ] եինէ եաշատը:
(10) Լաբին սէն նի՛չիւն գարն-
տաշընը հիւքմ էտէրսին, եա-
խօտ սէն նի՛չիւն գարնաաշընը
թահգիր էտէրսին. Էղիրոս
ճիւմէմիզ Բիրիտոսըն մահ-

Ամալ. 10. 42: 17. 31: 2 Գոր. 5. 10:
Եէհ. 14, 15:

տիյինի թա՛լիւմ, վէ պունուն իլէ
պէրապէր ֆիլ վազը՝ անլէրին էօյլէ
եաշատըզլարընա շէհատէթ էտէր:
Պիզ տաիս իրիսթիյանա լայըզ
սուրէթտէ եաշատըզըմըզ հալտէ,
րէսուլըն պու քէլամը հազգըմըզ-
տա թաստըզ օլունուր: Բէֆիզ-
լէրիմիզէ էյիլիք էտէրէք էօյլէ եա-
շամազ ֆարիզէ ի զիմմէթիմիզ
տիր, թա քի պիւթիւն թէէսի-
րաթըմըզ Ալլահըն իզըլթի իչիւն
օլա: իրիսթիյանըն էօլիւմիւ պիլէ
եալընըզ քէնտի զաթընա րաճի
տէյիւ, անճազ Ալլահըն իզըլթի
իչիւն տիր: Պիզիւմ քեաֆֆէ ի
ա՛մալըմըզն նէթիճէսի օլ իզըլթ
օլուն: 1 Գոր. 10. 51—55:

Ա. 9: Պու այէթին մէֆհուլը
չու տըր, եա՛նի «Բիրիտոս էօլ-
տիւ, վէ գըյամընտան սօնկրա
եինէ սալթանաթընա կիրտի, վէ
հալա եաշար, շէյլէ քի քեաֆ-
ֆէ ի պէնի պէշէր, կէրէք տիրի-
լէր վէ կէրէք էօլիւլէր անըն օլ-
սունլար:» Պինտէն՝ ալէյս պի-
զիմ ինսան իչիւն տէյիւ, անճազ
Բիրիտոս իչիւն եաշամազը լա-
զըմ կէլիր:

Ա. 10: Մէզըբիւր մատտէլէրէ
նազարէն պիրատէրինի հիւքմ
էթտիլիտէ, Բիրիտոսը եալը-
նըզ անտ ալիտ օլան պիր մանաը-
պընտան սօյարսըն, չիւնքի հա-

քէմէսինէ իհզար օլունաճա-
ղըզ: (11) Ձիրա՛ Էհայաթըմ
հազգը իչիւն հէր քէս պանա
տիզ շէօքիւպ, հէր տիլ Ալ-
լահա համա էտէճէք տիր՝
տէյիւ Բապպըն պույուրաղը
մուհարէր տիր: (12) Էֆինաէն
'ալէյս պիզտէն հէր պիրի քէն-
տիսի իչիւն Ալլահա հիսապ
վէրէճէք տիր: (13) Պու թադ-
տիրտէ արթըզ պիրի պիրի-
միզի հիւքմ էթմէյէլիւմ, ան-

Է Էհա՛. 45. 23: Ֆիլի. 2. 10: — Է Մաթ.
12. 36: Ղալ. 6. 5: 1 Պետ. 4. 5: — Է 1
Գոր. 8. 9, 13: 10. 32: — Է Ամալ. 10. 15:

քիւմ օ տըր, վէ իքինիլ տէ անըն
տիվանը հուզուրընտա տուրաճազ-
սընըզ: Պիրատէրինի, սէնինքին-
տէն ֆարգըլէ էֆքեարը օլտըզը
էճտէն, թահգիր էյլէմէ, պէլքի
օլ մուհաքէմէ տիվանընտա, պի-
րատէրին հիւքմ ի ազապտան խէ-
լա օլուպ գապուլ օլունաղըզ
սըրատա, սէն մահքիւմ օլուրսըն:

Ա. 11, 12: 11ինճի այէթին քէ-
լամլարըն իշա՛եանըն 45. 25 այէ-
թինտէ մուհարէր օլան քէլամլար-
տան խաթիւհ ճիւճէթիլլէ ճիւզի
պիր ֆարգը վար խէ տէ,
պու ֆարգըն, մէֆհուլընա նա-
զարէն, էհէմիլլէթի եօզ տըր:
Բիրիտոսըն իճրա էտէճէյի հիւքմ
Ալլահըն հիւքմիւ տիր, չիւնքի
Փէտէր պիւթիւն հիւքմիւնիւ Օղը-
լա թէսիւմ էթմիլ տիր: Եուհ. 5.
22, 27: Պու հիւքմ 'էօմիլիւ-
միւզտէ տէյիւ, անճազ էօլիւմ վէ
գըյամէթտէն սօնկրա վուգու՝
պուլաճազ (Եուհ. 5. 25, 28, 29:
2 Գոր. 5. 8—10), վէ պիզիւմ
քեաֆֆէ ի ա՛մալ վէ էֆքեար
վէ տույուլարըմըզ խուսուսընտա
օլաճազ տըր:

Ա. 15: Պինտէն 'ալէյս պիրի-
պիրիմիզէ հաքիւմ օլմազ նէ գա-
տար միւնասիպէթսիլ շէյ տիր:

ճազ տահա զիյատէ գարնաա-
շա շիթէօքէզ եա սիւրչմէք
սէպէպի գօմամաղա գարար
վէրինիլ: (14) Պիլիլիւմ վէ
Բապպ Ֆիսուստա միւթէեադ-
գին օլտու՛մ քի՛ 'Կիչ պիր շէյ
քէնտի զաթընտա նափաք տէ-
յիլ տիր, ֆադաթ 'պիր շէյի
նափաք 'ատա էտէն քիմնէյէ՛
օլ շէյ անտ նափաք տըր:
(15) Ամալ էյէր գարնաաշըն
թա՛ամ սէպէպիլլէ միւքէտ-

Ա. 2, 20: 1 Գոր. 10. 25: 1 Թիմ. 4. 4: Թիմ.
4. 15: — Է 1 Գոր. 8. 7, 10:

Հիւքմ էթմէքտէն իճթինապ էյ-
լէմէք պիլլէ կէրէք տիր, թա քի
ախէրլէրինի հիւքմ էտէր իքէն օլ-
մայաքի անլէրէ զատար էթմիլ կի-
պի հիւքմ ի ազապա տիւշար օ-
լալըմ:

Ա. 14—16: «Նափաք:» Եա՛-
նի իսթիմալի մէմու՛ օլան շէյ:
Պու այէթլէրտէ րէսուլ պիր մէպ-
տէ պէյան էտէր, անըն իլէ տա-
լի քիլիսէնին իքի թարաֆկիրլէ-
րի պէյնիտէ միւճատէլէ մատ-
տէսի օլան մէսէլէ հալլ օլունմա-
լը խի: Մէպտէ չու տըր քի,
պիրիսինին իճրա էյլէտիլ վէ տի-
կէրինին էթմէտիլ շէյլէր խաթա
տէյիլ տիր: Խմտի «գուվլէթլի»
միւսէմմա օլանլարըն, եա՛նի օ
շէյլէր իճրա էտէնլէրին միւլա-
հազաը տօղրու տըր: Փազաթ
անլէր քի պու շէյլէրի կիւնահ
'ատա էտէրէք եինէ իճրա էտէր-
լէր, կիւնահ իլլէրլէր: Պինտէն
'ալէյս սէլամէթ իզըրէ օ շէյլէրի
էթմէքտէն կէրի տուրմալարընա
միւսա՛ատէ օլունմալը տըր, վէ էվ-
վէլքիլէր օլ շէյլէրի իճրա էյլէ-
տիլքիլէր իչիւն հիւքմ օլունմամա-
լը տըրլար: Փազաթ եինէ «գուվ-
վէթլի» պիրատէր մուհապպէթ
գանունըն մէճպուրլլէթի թահ-

տէր օլուր իսէ, արթըգ սէն մուհապպէթ իւզրէ սիւլուք էթմէյօրսըն. Նսէնին թա'ա-

Յ 1 Գօր. 8. 11:

Թընտա օլարագ, պիրատէրինին- ճիթմէմէք վէ անա պիր զիյան էթմէմէք զայրէթլիւէ հիւրրիւէ- թինի դուլանմալը տըր, վէ տօղ- ըու եախօտ էյի պիր շէյ էթտի- յինտէ, 'ալէյհինտէ քէօթիւ սէյ- լէնիլմէսինէ սաիրլէրէ պիհուտէ սէպէպ վէրմէմէք թարգըյլէ էթ- մէլի տիր: Թա'պիր ի ախէր իւէ, միւհիմմ' օլմայան մատտէլէրտէ, եա'նի խէլաս թա'լիմաթընա 'ա- յիտ վէ հագիլգաթ վէ զամիրէ մու- զայիր օլմայան մատտէլէրտէ, է- յէր պէշարէթին գապուլ օլունմա- սընա տահա զիյատէ մէնֆա'աթ էտէ պիլիւսէք, պիլիւ շախսի հագգըմըզ ֆէտա էթմէլիլի: 1 Գօր. 10. 24, 28, 29: Յիլի. 2. 4, 21 այէթլէրէ միւրաճա'աթ օ- լունա: — « Միւքէտտէր օլուր իսէ: » Եա'նի էյէր պիրատէրին քէնտի մուզայագա եախօտ դա- զապ վէ եախօտ զամիրինէ մու- զայիր հարէքէթ էյլէմէյէ թէշլիլ օլունտըզընտան տօլայը քէնտիսի- նի հիւքմ' էտէրէք նէֆալնէ ըու- հանիճէ զիյան էթմէք տէրէճէտէ միւքէտտէր օլուր իսէ տէմէք տիր: Պինաէն 'ալէյհ էյէր ատէմ' քէնտի գըյապընն տօղրու օլտըզընա, վէ էթտիլի իլին եանկըլ եախօտ քէօթիւ պիր շէյ օլմատըզընա է- յիճէ իլզամ օլմուշ, ամմա օլ իլին սէպէպլնտէն պիր իրիսթիյան պի- րատէրինին հէլաքը եախօտ ըու- հանի զիյանընա պա'իս օլաճագ իսէ, օլ նէսնէյի իճրա էթմէքտէն իճթինապ էյլէսին, չիւնքիլ պիրա- տէր իլին Քրիստոս էօլմիւշ օլ- մաղլէ, քէնտիսի տախի Քրիս- տոս միւզթէտի օլարագ, պա խուսուս մուհապպէթ գանուընը իճրա էյլէմէսի ֆարիգէ ի զիմմէ-

մընլէ ուղուընա Քրիստոսըն էօլտիւյիւ քիմէսնէյի սէն հէ- լաք էթմէ: (16) Նիմտի սիլին

— Ղ. 12. 17:

Թի տիր: Պու այէթլէր 1 Գօր. 9. 20—22 այէթլէր իւէ թաթ- պիգ օլունա: Բէսուլըն պու այէթ- լէրտէքի էլֆագընտան հէր մատ- տէտէ սաիրլէր իլին հիւրրիւէ- թիմիլի ֆէտա էթմէյէ պօրճու օլմամըգ անկալըմամալը տըր: Եալընը օլ վագըթ ֆէտա ի հիւ- րիլէթ էթմէլիլի, նէ վագըթ քի պէյլէ էթմէմէքտէն իսէ, էթմէք- տէն տահա զիյատէ մէնֆա'աթ հապըլ օլաճագ տըր: Լութէր Գալլին վէ տիկէր էրպապ ի իս- լահաթ ը տինիլէ օրուճ թութ- մագ իսթէմէտիլէր: մու'այլէն կիւնլէրտէ օրուճ թութմագ քէօ- թիւ պիր շէյ օլտըզը իլին տէյիլ, չիւնքիլ ատէմ' հէր նէ կիւն օլուրսա, էյի պիր մագ- սէտ իւէ գալպի էյլէ էթմէյէ ըագի իսէ, քէնտի ֆախտէսի ի- չիւն օրուճ թութմագ հագգը վար տըր, անճագ Բօմա քիլիսէ- սի օրուճ թութմանըն միւքեա- ֆաթը վար, վէ պա'իս իսէլաս տըր տէյիլ իսնատ էտիպ, ատէմ- լէրէ օրուճ թութմագը էմր է- տէր իտի: Քիլիսէ իսլահաթընա միւպաշէրէթ էտէն Լութէր վէ սաիրլէրի միւսա'ատէ էտիպ էթ- մէմէք խուսուընտա Փալլուս րէ- սուլ կիպի հարէքէթ էթտիլէր: Վագը'ա րէսուլ թիմէթէօսը իսթն էթմէմէյէ մուհագգագ պիր սէ- պէպ կէօրմէտիլնտէն անըն իսթն օլունմասընա ըագի օլտու: Թի- թօսըն իսթն օլունմասընա իսէ, պա'ղըլար անըն իսթն օլունմա- սը իրիսթիյան տինիլին շարթըն- տան տըր տէյիլ պի զայր ը հագ- գըն իտտի'ա էթտիլէրինտէն, միւսա'ատէ էթմէտի: Ա'մալ. 16. 5: Ղալ. 2. 5—5: Ա'մալ. 15. 1,

խայրընըգ թագպիհ օլունմա- սըն: (17) Չիրա մէլէքիւթ Ուլ- լահ էքլ ու շուրպ օլմայըպ, անճագ սալահ վէ սէլամէթ վէ Բուհ իւլ Գուտա իւէ սիւ-

Յ 1 Գօր. 8. 8:

2: Պետրոս րէսուլ Եէհուտիլէր- տէն իսնա կէլէնլէրին խաթըր իլին թա'իֆէլէր իւէ թա'ամ էթ- մէքտէն իճթինապ էյլէտիլնտէն տօլայը Փալլուս թարաֆընտան թա'ղիր օլունտու: Ղալ. 2. 11— 14: Պետրոսըն պու թա'ղիրի հա- լիմանէ գապուլ էտիպ, թագալ- ըրաթընը թանըմըլ օլմասը պի իշ- թիպահ տըր: իրիսթիյանը պիր թարաֆտան Պետրոս կիպի լու- զումսըգ ետրտէ միւսա'ատէ էթ- մէք, տիկէր թարաֆտան իսէ, պաշալարընը պէշարէթին հա- գիգաթընա ճէլպ էթմէք իլին միւսա'ատէ էթմէք լագըմ' օլտըզը հալտէ պիլէ, միւսա'ատէ էթմէմէք թէշլիլքէսինտէ տիրլէր: Ա.յ. 17, 18: « Մէլէքիւթ Ուլ- լահ: » Մաթ. 5. 1 այէթինէ միւրաճա'աթ օլունա: Պու քէլամ- լար իրիսթիյանըն շու հալլէրինի պէյան էտէր: իրիսթիյան ատէ- մին գալպիստէ Քրիստոսըն վա- սըթապըյլէ Ալլահ հիւքմ' էտէր: Ալլահըն քէլամը վէ Բուհը տախի իրիսթիյանըն ըուհանի 'էօմիւ էս- նասընտա անա հիւքմ' էտէրլէր, իրիսթիյան տախի անլէրէ ի- թա'աթ էտէր: Ասըլ իրիսթի- յանըգ պու տըր, վէ պու իրիս- թիյանըգ այն ու 'ատէթլէր վէ քիլիսէ էվամիրինի իճրա էթմէք- տէ, եախօտ միւրհիլ վէ Եօրթու կիւնլէրինէ րի'այէթ էթմէքտէ տէ- յիլ, անճագ Բուհ իւլ Գուտսըն մէյ- վէլէրինի իպրապ էթմէքտէ տիր: Մէլէքիւթ 'ատէթլէր վէ էմրլէր վագթիլլէ թէնպիհ օլունմըլար իտի իսէ տէ, չիմտի իպթալ օ- լունմըլ տըրլար: — « Սալահ: »

րուր տըր: (18) Չիրա պուշլար իլէ Քրիստոսա խըամէթ էտէն քիմսէ 'իլնա Ալլահ մագպուլ վէ 'իլնա էն նաս միւսթաճսէն տիր: (19) Չիլնաէն 'ալէյհ սէ-

— Տ 2 Գօր. 8. 21: — յ Մէգ. 34. 14: Պ. 12. 18:

Պու քէլամ իրիսթիյանա լայըգ, կիւնաճըգ վէ իւք 'էօմր վէ ֆալիլլէթ մա'նասընա տըր: — « Սէլամէթ: » Սէլամէթ լագըր պուրատա սալահըն սէմէրէսի օ- լան գալպ րահաթը մա'նասընա տըր: Պ. 5. 1: Իշա'. 26. 2, 5: 52. 17: Պիր քիմսէ գալպտէն սէլամէթ սէվէր օլտըզը հալտէ, ախէրլիլ տախի սուլ իւզրէ հարէքէթ էտիպ մու'արազայա սէպէպ օլ- մագ: Սուլ վէ սասլիլ սէվէն իրիսթիյանըն սէլամէթին սէր- վէրի օլան մու'ալիլլէրի Քրիս- տոսա պէնկէր օլուրար: Անլէր- տէն տօլայը պա'գէն մու'արազա զուհուր էթմէ պիլլէ մու'արազայա ասըլ սէպէպ քէնտիլէր տէյիլ, անճագ անլէրին խաթմէրի վէ թէ'ատտի էտիճիլլէր տիր: Մարգ. 10. 54—56 այէթլէրէ միւրա- ճա'աթ օլունա, — « Սիւրուր: » Պ. 5. 1—5: 15. 15 այէթլէրինէ միւրաճա'աթ օլունա, Ղալ. 5. 22 այէթի տախի թաթպիլի էյլէ— « Պունլար իլէ: » Եա'նի 17 այէթտէ զիլքը օլունանըն ճիւմէտիլլէ տէմէք տիր: Ուսուլ ը մուհապպէթէ թի'ա- յէթ իլէ Քրիստոսա 'ուպուտիլլէթ էտէն ատէմ' Ալլահա մագպուլ վէ տախի հագիլգաթլինա ատէմէրին քէաֆիֆէսինէ մագպուլ օլուր: Քէօթիւ ատէմէր, հաթթա իրիս- թիյանըզը թահգիր վէ իրիսթի- յանըլարա թէ'ատտի էտէնլէր պիլլէ, իրիսթիյանըզա լայըգ օլան ֆա- գիլլէթի պէյէնմէմէք էտէմէզլէր: Ա.յ. 19: Պիհուտէ միւպահսէ- լէրտէն իճթինապ էթմէք իրիս- թիյանըն ֆարիգէ ի զիմմէթ տիր. պու վէճէլէ քիլիսէ սապիթ տու-

լամէթէ վէ Կէնքորիկէրիմիդին իմարէթինէ պա՛խ օլան շէյ-լէրէ սայ՝ էտէլիմ, (20) Էթա-՝ամ սէպէպիլյէ Ալլահն իշինի թախրիպ էթմէ. Վաղը՛ա հէր շէյ թահիր տիր, Կփաղաթ թէօքէզ վէրէրէք եէյէն տաէմէ քէօթիւ տիր, (21) Կէթ եէմէմէք վէ շէրապ իշմէմէք վէ պիրատէրինէ թէօքէզ եա-խօտ սիւրչմէ եախօտ զա՛իֆ-լիյէ սէպէպ օլան իշտէ պու-

Պ. 15. 2: 4 Գօր. 14. 12: 4 Սէլ. 5. 11: — Ն Այ. 15: — Մաթ. 15. 11: Ամալ. 10. 15: Այ. 14: Թիթ. 1. 15: — Ն 1 Գօր. 8.

րուպ, իրիսթիյանլար տախի ի-նայէթտէ գուվէթ քէսպ էտէր-լէր:

Այ. 20. «Ալլահն իշինի» Եա՛նի թաղվա վէ միւմինին խէլաս թարի-զինտէ թէրաղգիսինի տէմէք տիր: Շէրի՛աթ ք Մուսալիյէ մուճիպին-ճէ օլան փաք վէ նափաք ֆարզընը ֆրիստոս իպթալ էյլէտի: Թաիֆէ-լէրաէն փութլարա գուրպան սու-նուլուպ, պա՛տէ հու պաղարտա սա-թըլան էթին սաիր էթլէրտէն ֆար-զը եօգ իսէ տէ, պու մագուլէ է-թի վէ սաիր թա՛ամլարը տախի, ֆրիստոսըն իշինէ զիյան վէրիպ թէօքէզ պա՛խ օլա պիլտիքլէրի հալտէ, եէմէք ճաիղ տէյլ տիր:

Այ. 21: իրիսթիյան պիր գարն-տաշըն բուհանիճէ միւքէտտէր օլմասընա պա՛խ օլարաղ պիր շէյ եէմէք վէ իշմէքտէն իսէ, եէմէյէ վէ իշմէյէ հաղգըն օլա պիլէ, հաղգընտան վաղ կէշմէք տահա էյի տիր: «Գուվէթի» պիրատէրին «զա՛իֆ» պիրատէր իլէ օլան մու՛ամէլէսի պու մէպ-տէյէ մէպին օլմալը տըր. ֆա-զաթ «զա՛իֆին» գուվէթիտէն պէյլէ պիր շէյ թալէպ էթմէյէ հաղգըն եօգ տըր, անճաղ զա՛իֆ-լէրէ թէօքէզ օլմամաղ վէ պու-

լընմամաղ էյի տիր: (22) Ի-մանըն վաթ մը, անը Ալլահն հուղուրընտա քէնտինտէ հըֆիլ էյլէ, Կնէ միւպարէք տիր օլ քիմնէ քի թահսին էթալի շէյտէ քէնտի՛ալ էյլինէ հիւքմ էթմէզ: (23) Լաքին շիւպհէ էտէն քիմնէ եէտիլի թաղ-տիրտէ՛ իման իլէ եէմէտիլի իշին մահքիւմ տիր. Կզիրա իմանտան օլմայան հէր շէյ կիւնահ տըր:

9—12: — Կ 1 Գօր. 8. 13: — Ն 1 Եռն. 3. 21: — Բիթ. 1. 15:

խուսուստա անլէրէ զիյան էթ-մէմէք գուվէթիլէրէ նասիհաթ օլունտըղ միսիլիւ, էթլ էտէն գուվէթիլէրի թաղպիւն էթմէ-մէք տախի էթլ էթմէյէն զա՛իֆ-լէրէ նասիհաթ օլունտը:

Այ. 22, 23. «Իմանըն վաթ մը»: Եա՛նի մէգըլըր մէսէլէյէ նաղարէն հէր նէ էտիյօր իսէն տօղրու տըր տէյիւ էյիճէ իլգամ օլունմը՛ մը սըն: Փէք ա՛լա, պու ի-մանը եախօտ իլգամ օլունմագըղը հըֆիլ էյլէ: Ֆաղաթ սէնին իլ-գամ օլունտըղըն վէճէլէ ախէրլէրէ՛ ամէլ էթտիրմէյէ զայրէթ էտէ-րէք քիլիսէտէ ֆըրգա փէյտա էթմէ: — «Նէ միւպարէք տիր օլ քիմնէ»: Հէր նէ դապուլ եա-խօտ իճրա էտէրսէ հաղգ օլտը-ղընա էյիճէ գանի՛ օլան վէ օլ խուսուստա զամիրինտէն տալա թա՛եիպ օլունմայան քիմնէ նէ միւպարէք տիր: Էյէր պիրիսի փութա զէպհ օլունան էթի էթլ էթմէք կիպի, ճաիղ օլուպ օլմա-տըղընա շիւպհէ էթտիլի պիր իլ իճրա էտէրսէ, աղապա միւս-թահաղգ օլտըր: Չիւնքի ատէմ պիլա իման, եա՛նի իլէտիլի իշին հաղգ օլուպ օլմատըղը խուսուս-տա էյիճէ իլգամ օլունմագըղըն,

Պ Ա Պ 15

(1) Վէ պիղ քի գուվէթիլի իղ, քէնտի խօշնուտի ի նէֆ-սիմիլի արամայըպ, Բզա՛իֆ օլանլարըն զա՛իլարընա թէ-համիւլ էթմէյէ պօրճու իղ: (2) Գիլգաէն հէր պիրի գօնշը-սընը Եքէսպ ի իմարէթ էթ-մէսի պապընտա խայրը իշին

Պալ. 6. 1: — Բ Պ. 14. 1: — Է 1 Գօր. 9. 19, 22: 40. 24, 33: 13. 5: Ֆիլի. 2. 4, 5: — Դ Պ. 14. 19: — Մէգ. 69. 9: —

Հէր նէ իճրա էտէրսէ, կիւնահ իլլէր: Չօգ շէյլէր վար տըր քի անլէրի իճրա էթմէք հաղգ մը տըր տէյիւ շիւպհէ օլունա պիլիւր, լաքին իճրա էթմէմէք հաղգ մը տըր տէյիւ շիւպհէ օլունմաղ: Մէսէլա էսիրճի եախօտ մէյիսա-նէճի օլմաղ (Հապ. 2. 15), մու-գատտէս կիւնտէ թէաթրօյա եա-խօտ օլունա եախօտ րաքսա կիթ-մէք եախօտ մէյիսանէլէրտէ ճիւմ-պիւշէ տալմաղ ֆիսուսա միւգ-թէտի օլանա, եախօտ Ալլահն իշտի իշինն՝ ամէլ էտէնէ ճաիղ օլմատըղընա քիմ շիւպհէ էտէ պիլիւր:

Այ. 1—3: Հէր քիլիսէտէ, էն քիւշիւք իրիսթիյան ճէմիյէթին-տէ պիլէ, աղըլտա գուվէթիլի վէ զա՛իֆ օլանլար պուլու-նուր: Աղըլ գուվէթիլի օլանըն ֆարիզէ ի զիմիթի տախմա քէն-տի նէֆսինէ խօշ օլանը արամաղ տէյիլ, անճաղ ֆրիստոս էֆէն-տիմիլին էյլէտիլի կիպի ախէրլէ-րին զա՛իֆիլինէ մուհապիլէլէ թէհամիւլ էթմէք տիր: Բրիս-տոսըն թէքմիլ ֆէտաղքարըղ Իճրա էյլէմիս քէնտի նէֆսինէ տէյիլ, անճաղ սաիրլէրէ խայր էթմէլէ օլ «էօնիւնէ գօնու-

խօշնուտ էթսին: (3) Չիրա՛ ԵՍանա սիթէմ էտէնլէրին սի-թէմլէրի իւղէրիմէ տիւշտիւ տէյիւ մուհարրէր օլտըղը իւղրէ, Կֆրիստոս տախի նէֆ-սինի խօշնուտ էթմէտի: (4) ԵՉի-րա մուգատտէմա մուհարրէր օլան շէյլէր պիլիմ թա՛լիմի-միլ իշին մուհարրէր իտի, թա քի սապը իլէ վէ Բիթապ-լարըն թէալիյէսիլլէ իւմիտէ ՎՄաթ. 26. 39: Եռն. 5. 30: 6. 38: — Է Պ. 4. 23, 24: 1 Գօր. 9. 9, 10. 10. 11: 2 Թիմ. 3. 16, 17:

լան» սիւրուրէ մալիք օլմաղ ի-շին իտի իպր. 12. 2: Եռն. 15. 2: — «Քէսպ ի իմարէթ էթ-մէսի պապընտա խայրը իշին:» Բէսուլ տէմէք իսթէր քի իրիս-թիյան գօնշըղընա միւտահանէ ի-շին տէյիլ, անճաղ գօնշըղընը բուհանի էյիլլէր իշին անա խօշ կէօրիւնմէյէ սայ՝ էթմէլի տիր, նիթէքիմ ֆրիստոս էֆէնտիմիլ տախի շայիրտէրինին գուսուրաթ վէ զա՛իլարընա անլէրին բու-հանի մէնֆա՛աթը իշին թէհամ-միւլ էտէր իտի: Բրիստոսըն էօր-նէյինէ վէ իրատէթինէ միւթապըղ հարէքէթ էթմէք ֆարզ իտիլին-տէն, Բէսուլ իքի թարաֆ տախի եէքտիկէրինէ միւսա՛ատէ վէ թէ-համիւլ էթսինլէր տէյիւ էմր է-տէր:

Այ. 4: Բէսուլ Յիւնճիւ այէթտէ Մէգալիւրտէն ալընան իսթիսրաճ-տան թէշլիլ օլունուպ պու քէլամը սէյլէր: Ահտը՝ աթի-զին շիմտի իրիսթիյանլար ին-տինտէ իթիպարը եօգ զանն է-տէնլէր զայէթլէ ետնըլըլար: Քէնարտա կէօսթէրիլէն մէրճա՛-լարա միւրաճա՛աթ օլունա՛ Մհտը աթիլ, պու տիւնեատա Ալլահն մէլէքիլիւնէ զայէթլէ միւնտաիլ օլան նասիհաթ վէ հաղիւթ վէ

մալիք օլալմ: (5) Էվէ սապր վէ թէսլիյէ մէնպա'ը օլան Ալլահ սիզէ Գրիստոս Յիսուսա կէօրէ պիրիպիրնիզ իլէ հէմէֆրեար օլմագլղը իհ-սան էյլէյէ: (6) Բթա քի եէք տիլ, եէք զէպան օլարագ Բապ-պըմըլ Յիսուս Գրիստոսըն Փէտէրի Ալլահը թէմծիտ է-տէսիսիզ: (7) Պու էճլտէն Գրիստոս աախի Ալլահըն իզ-զէթի իչիւն պիզի գապուլ էյլէտիյի միսիլիւ, Էսիզ տա-խի պիրիպիրնիզի գապուլ էտիսիզ:

(8) Իմախ տէրիմ քի Յիսուս Գրիստոս Էճաաաա օլան վա'տլարը սապիթ գըլմագ իւզրէ Ալլահըն հաղիգաթը իչիւն, Էպիր խաաիմ ի խիթան

Է Պ. 12. 16: 1 Գոր. 4. 10: Ֆիլի. 3. 16: — Բ. Ամալ. 4. 24, 32: — Է Պ. 5. 2: — Է Պ. 14. 1, 3: — Պ. 3. 3: 2 Գոր. 1. 20: — Է Մաթ. 13. 24: Եուհ. 1. 11: Ա-

Ֆէրաիզ թա'լիմաթըյլէ մէմուռ տըր: Պիսաէն 'ալէյս պիլ ճիւմէ իրիսթիյանլար 'Ահա ը 'աթիզի տիգգաթ վէ համիյէթլէ գըրաաթ էթմէլի տիրէր: — « Իւմիտ: » Պ. 5. 2, վէ 8. 24 սյէթլէրին թէֆսիրինէ միւրաճա'աթ օլունա:

Ա.յ. 5, 6: Սապըր 'աղիմ օլան վէ օղըլարընն սէհվ ու խա-թալարընա թէհամմիւլ էտէն, թէհամմիւլ իհսան էյլէմէյէ տա-խի գաաիր օլան Ալլահ սիզէ քէնտի Բուհըն իհսան էյլէյէ, թա քի գա'ֆ վէ խաթալարըն-գա նաղարէն Օղլու Յիսուս Գրիս-տոսըն էօրնէյի միւճիպինճէ պիրի-պիրնիզէ թէհամմիւլ էթմէյէ միւզթէտիր օլուն, պու միմվալ իւզրէ անը եէքտիլ վէ եէքգտան թէմծիտ էտէսիսիզ:

Ա.յ. 7: Եու նէթիճէյէ կէլմէ-

օլուն: (9) Զթաիֆէլէր աախի Ալլահա մէրհամէթի իչիւն համա էտէլէր, նիթէքիմ 'Պու սէպէպտէն թաիֆէլէր արա-սընտա սանա համա էտիպ' սէնին իսմինէ թէզմիր էտէ-ճէյիմ' տէյիւ մուհարէր տիր: (10) Վէ եինէ' Էյ թաի-ֆէլէր, անըն գալմը իլէ պէ-րապէր մէսրուր օլունըլ' պու-յուրուր: (11) Վէ եինէ' Էյ ճիւմէ թաիֆէլէր, Բապպա թէսպիհ էտիսիզ, վէ, էյ ճէմի' գալմլար, անա սէնա էյլէյինիզ: (12) Վէ եինէ իշա-Էա' Էճեսսէտէն պիր քէօք հասըլ օլուն' թաիֆէլէրէ հիւքիւմէթ էթմէք իչիւն զու-հուր էտէճէք տիր: վէ թաի-ֆէլէրին իւմիտի անտէ օլա-

մալ. 3. 25, 26: 13. 16: — Զ Եուհ. 10. 16: Պ. 9. 24: — Է Մէգ. 18. 49: — Է Թէս. 32. 43: — Է Մէգ. 117. 1: — Է Իշա' 11. 1, 10: Վահ. 5. 5: 22. 16:

լիյիզ, Էա'նի Գրիստոսըն պիր գաթը հիւքմ Էա ըէտտ էթմէ-տիյի պիր խուսուս իչիւն պիզ ա-նը հիւքմ Էախստ ըէտտ էտէմէ-յիզ: Պիզ քիմ իզ քի կէրէք պի-զի վէ կէրէք պիրատէրիմիզի գա-պուլ էտէն Բապպըն թալէպ էյ-լէտիյինտէն գլյատէ քէմալիյէթ թալէպ էտէլիմ:

Ա.յ. 8—12: 'Ահա ը 'աթիզ շէ-հատէթլէրինտէն պէյան օլուն-տըլը իւզրէ, Բապպըն գա'իֆ-լէրէ օլան մուհապպէթ վէ շէֆ-գաթը, էվվէլ էմիտէ Եէհուտի-լէրէ իրաալ օլունան Մէսիհ վա-սըթաաըյլէ թաիֆէլէրի տա'վէթ էթմէսինտէն մա'լիւմ տիր: Ալ-լահըն Եէհուտիլէրէ վէ թաիֆէ-լէրէ իպրազ էթտիյի շէֆգաթ անլրտէ թաաաֆէյն մուհապ-պէթ վէ լէթաֆէթ հուսուլէ կէ-

ճագ տըր' տէյիւ պույուրուր: (13) Վէ Բուհ իւլ Գուսսըն գուվվէթիյլէ իւմիտտէ իզ-տիյատ պուլմանըլ իչիւն' Էիւ-

Է Պ. 12. 12: 14. 17:

թիրմէլի տիր: — « Եէսսէտէն պիր քէօք: » Եէսսէ Տաուտըն փէտէրի խի: Վահ. 22. 16:

Ա.յ. 13: Բէսուլըն պու ա'լա խայր տու'աաըյլէ պու ըէսալէ-սինտէ պահս էյլէտիյի մէվատ իլէ նասիհաթ գըսմըլայըլ ը վէճէ-լէ խիթամ պուլուր: — « Իւմի-

միտին մէնպա'ը օլան Ալլահ Էիւ-միտ պախշ էտէն Ալլահ: « Ի-նանմագտա: » Եա'նի Գրիստոսա վէ պէշարէթին հագիգի թա'լի-մաթընա ինանմագտա տէմէք տիր: « Քէմալի սիւրուր վէ սէլամէթ իլէ: » Պու տախի աճըլըլ վէ զալվա իլէ պիրլէքտէ օլամագ:

տին մէնպա'ը օլան Ալլահ: » Իւ-միտ պախշ էտէն Ալլահ: « Ի-նանմագտա: » Եա'նի Գրիստոսա վէ պէշարէթին հագիգի թա'լի-մաթընա ինանմագտա տէմէք տիր: « Քէմալի սիւրուր վէ սէլամէթ իլէ: » Պու տախի աճըլըլ վէ զալվա իլէ պիրլէքտէ օլամագ:

ԳԸՍՄ Ը ՍԱԼԻՍ

ԱՅՐԸ ԱՅՐԸ ԷՇԽՍՍԱ ՍԷԼԱՄԼԱՐ ՎԷ ՍՕՆ ՊԵՐԷԲԷԹ ՏՈՒՍՈԸ

ՊԱՊ 15. 14—33: Պ. 16. 1—27

(14) Էյ պիրատէրլէրիմ' պէն քէնտիմ տախի սիզին հագ-

Է 2 Պետ. 1. 12: 1 Եուհ. 2. 21:

Մէզէր-այէլլէրէ պահս օլունան Էվապըն իւլաաաը

Բէսուլ քէնտի պահս վէ նասի-հաթլարընա խիթամ վէրմիլ օլա-րագ, շիմաի Բոմա իրիսթիյան-լարը հագգընտա օլան ի'թիմա-տընը պէյան էթմէքլէ, խուսու-սա թաիֆէլէրէ օլան միւնասի-պէթինի վէ անլէր արաաընտա շէքտիյի էմիլէրի թա'րիֆ էտէր: Ա.յ. 14—21: Եէրուշալիմէ գլյա-րէթինտէն սոնկրա իսիանիայա կիթմէք նիյէթլիմտէ օլաըլընը խապէր վէրիպ, չօգ վաղըթտան պէրու Բոմայա կիթմէք իչիւն օլան արգուսընա նալ օլաճաղընա տաիր իւմիտ կէօսթիլէր: Ա.յ. 22—29: Փալէսթինէ վէ անտէն Բոմայա սէ-

յաճաթընտա հիմայէթ վէ պէրէ-քէթէ մալիք օլմագ իչիւն Բոմա իրիսթիյանլարընն տու'ալարընը թալէպ էտիպ (Ա.յ. 50—52), ան-լէրին իւզէրինէ պէրէքէթ Ուլլահըն կէլմէսինի նիյալ էյլէր: Ա.յ. 53: 16ընճը պապտա Քէնիսրիա քի-լիսէսինին խաաիմէսի օլան խա-թուըն անլէրէ թալիսիյէ էտէր: Պու ըէսալէյի Բոմայա կէօթիւրէն օլ խաթուըն խի: Չօղլարա իամ-լէրինի գիքը իլէ մախտուս սէլամ-լար Էաղար: Ա.յ. 1—15: Պիրի-պիրլէրինէ մուգատտէս թազպիլ իլէ սէլամ էթսինլէր տէյիւ ան-լէրէ նասիհաթ, վէ սաիր քիլիսէ-լէրին տախի շէֆգաթ իլէ սէլամ-լարընը թէպիլիլ էտէր (Ա.յ. 16): Անլէրի ֆըրգատան սագընտըրը

դընըդտա միւթէեագդին օլ-
առւմ քի սիզ խայր իլէ մէմ-
լու յիլէ հէր իլմ իլէ տօլու
օլուպ, պիրիպիրինիլէ նասի-
հաթ էթմէյէ դատիր սինիլ :
(15) Ամմա, էյ պիրատէրլէր,
թաիֆէլէր իչիւն Յիսուս
Քրիստոսըն խատիրմի օլուպ
շթաիֆէլէր թագաիմէսի Բուհ

Յ. 4 Գոր. 8. 1, 7, 10: — Պ. 44. 13:
Ղալ. 2. 7—9: 1 Թիմ. 2. 7: 2 Թիմ. 4. 11:
Ֆիլի. 2. 17: — շիշա. 66. 20: Ֆիլի. 2.

իսէ տէ (Ա.յ. 17, 18), անլէրին
խրիսթիաննա սատրգ պուլուն-
մալարը մալիւմ խտի : Ա.յ. 19:
էն պէօյլէք րուհանի տիւլմէնլէ-
րի 'ալէյնիմտէ զալէպէ էտէճէքլէ-
րինէ անլէրի թէէմին էտիպ, թէք-
րար ինայէթ Ուլլահըն պէրէքէթ-
լէրինի անլէր իչիւն նիյալ էյլէր :
Ա.յ. 20: Պա'տէհու քեաթիպիլին
վէ Գօրընթօստաքի էէտի պիրա-
տէրլէրին սէլամլարընթէպիլիլ ի-
լէ (Ա.յ. 21—25), պիր պաշգա պէ-
րէքէթ տու'ասը (Ա.յ. 24) վէ
զայէթլէ ալիա պիր թէէքքիւր
իլէ րէսալէսինէ խիթամ վէրիւր
Ա.յ. 25—27 :

Թէֆէր

Ա.յ. 14: Պու քէլամար Բօմա
նրիսթիյանլարընըն էվսաֆը հա-
սանէ ի Մէսիհիլէրի խուսուսըն-
տա րէսուլըն քէմալ ի էմիլիյէ-
թինի պէյան էտէրլէր : Բէսուլ
օլ նրիսթիյանլար իլէ կէօրիւլմէ-
միլ խտի իսէ տէ (Պ. 1. 10—15),
անլէր հագդընտա էյի խապլէրլէր
ալմըլ խտի : Անլէրին արաքըն-
տա էֆքեար խուսուսընտա օլան
ֆարգլար Ղալաթիլալլար արա-
սընտա վազիլ օլան, վէ րէ-
սուլ թարաֆընտան թագալիհ վէ
հիւքմ օլունան էֆքեար ֆարգ-
լարըն պէնկզմէլ խտի : Բէսուլ
միւտահանէ իչիւն տէյիլ, ան-

իւլ Գուտա վասըթտարլէ
թագաիւս օլունարագ, մագ-
պուլ օլմասը իչիւն Ալլահըն
պէշարէթինտէ իճրա ի քէհա-
նէթ էթմէլիլիմ խուսուսըն-
տա (16) Ալլահ թարաֆընտան
պանա իհսան օլունան ինա-
յէթ սէպէպիլիլ, իլթար է-
տէր կիպիլ սիզէ պա'զը խու-

17: — Պ. 4. 5: 12. 3: Ղալ. 4. 15: էֆ.
3. 7, 8:

ճագ ճէսարէթ վէրմէք իչիւն,
նասիհաթըն տինկլէյէն քիմսէ-
լէրի հագիգաթըն միւսա'ատէ
էթտիլի գատար, մէտէ էտէր,
վէ թա'զիլի միւսթահագ օլան-
լարը շէֆգաթ վէ կէօլ էաշըյալ
թա'զիլ էտէր : Ղալ. 4. 12—20:
2 Գօր. 11. 1—5: 12. 14, 15:
Ֆիլի. 2. 17, 18 այէթլէրէ միւ-
րաճա'աթ օլունա : Պու խուսուս-
տա Փալլօս պէշարէթին պիլճիւմ-
լէ խատէմէլէրինէ պիր նիւմունէ
տիր : Սիւրիսիւնիւն թագսիրա-
թընտան էօթիւրիւ անճագ թէ-
շէքի վէ ֆիլգան էտէն չօպան
Քրիստոսա վէ Փալլօսա պէնկզ-
մէլ, ճէմա'աթընըն հալինի իս-
լահ էթմէյէ տալիլ լայըգըյլէ
մուվաֆֆագ օլամագ :

Ա.յ. 15, 16: « խատիրմի » Պու-
րատա իսթի'մալ օլունան Եունա-
նի լուղէթին մա'նասը ախէրէ
խըտմէթ էտէն տէմէք տիր, նա-
սըլ քի 27, վէ Ֆիլի. 2. 25 այէթ-
լէրտէ տալիլ կէօրիւնիւր : Պ. 15.
6 այէթտէ հիւքիւմէթ մէմուր-
լարը հագդընտա իսթի'մալ օ-
լունմըլ տըր : Ֆագաթ չօգ տէֆ'ա
տալիլ քէհանէթ խըտմէթինի իճ-
րա էտէնլէր հագգընտա իսթի'-
մալ օլունմըլ տըր : թէս. 10. 8:
'Իպր. 10. 11: Փալլօս քէնտի մէ-
մուրիլէթի էսնասընտա իմանա
կէլէն թաիֆէլէրի գուրպան մի-
սիլիւ Գրիստոսա թագաիմ էյլէ-

սուլարտա պիր ագ ճէսա-
րէթլէ էազտըմ : (17) Իմաի
Ալլահա միւթա'ալիլիլ օլան
շէյլէրաէ Քրիստոս Յիսուս ի-
լէ իֆթիլարըմ վար : (18) Զի-
րա շթաիֆէլէրին իթա'ալթը
իչիւն (19) Պալմէթլէր վէ

շ. Պ. 4. 5: 16. 26: — Պ. Ա'մալ. 49. 11: 2

տիլիւնտէն անըն քէհանի մագա-
մընտա խտի : Ինճիլին նիզամը
թահթընտա նէ պըրճա քէհան-
լէր կիւրուհը, նէ տալիլ կիւնահ
իչիւն թագաիմէլէր վար, շիւնքի
« Քրիստոս չօգ քիմսէլէրին կիւ-
նահլարընը գալտըրմագ իչիւն, պիր
քէրրէ թագաիմ օլունտու, » վէ
« արթըգ կիւնահ իչիւն գուրպա-
նա հաճէթ էօգ տըր : » Իպր.
9. 25—28: 10. 10—18: Լաքին
ճիւմէլ նրիսթիյանլար մէճագէն
« քէհանէթ ի միւլիւքեանէ » տիր-
լէր, (1 Պետ. 2. 9), վէ րէսուլ
վասըթտալլէ թաիֆէլէր քէն-
տիլէրինի Ալլահա գուրպան, (Պ.
12. 1), թէսպիլիլ վէ ա'մալը
հասանէ գուրպանլարը թագաիմ
էթմէք իչիւն իմանա կէլիլիլ :
'Իպր. 15. 15, 16, վէ Ֆիլի. 2. 17
այէթլէրինէ միւրաճա'աթ օլունա
իշա'. 66. 20, 11 վէ զայր այէթ-
լէրինի վահի քէլամը պունա միւ-
թապըգ կէլիլ : Թաիֆէլէրին
քէնտիլէրինի թագաիմ էյլէմէսի
ինտ Ալլահ Փալլօսըն լիյագա-
թըյլէ տէյիլ, անճագ անլէրի
գալպտա վէ ա'մալտէ մուգատտէս
գըլան Բուհ իւլ Գուտաըն թէէ-
սիրաթըյլէ մագպուլ խտի : Ա'-
մալ. 15. 9, 1 Պետ. 1. 1, 22:

Ա.յ. 17: « Իֆթիլարըմ » Պու
թէքէպիւրտէն տէյիլ, անճագ մէ-
սէրրէթտէն նաշի իֆթիլար տըր :
Ինճիլի վա'ղ էտէնի մուվաֆֆա-
գիլէթի քէնտի իֆթիլարըն իչիւն
տէյիլ, անճագ Ալլահըն իզգէթի
իչիւն օլմալը : Մուվաֆֆագիլէթ

միւճիլէլէրին գուլվէթի վէ
Բուհուլլահըն գուտրէթիլլէ
գալվէն վէ ֆիլիլէն Քրիստո-
սըն պէնիմ վասըթտա իլէ իշ-
լէմէտիլի պիր շէյի Զոէօյլէ-
մէյէ ճէսարէթ էթմէմ. պու-
վէճէլէ Քրիստոսըն պէշարէ-

Գօր. 12. 12: — Ղալ. 21. 19: Ղալ. 2. 8:

վա'իլլին տիրայէթի էախօտ գուտ-
րէթինտէն օլմայըպ, անճագ
Քրիստոսըն մուվէնէթիլլէ իսէ-
տէ, վա'իլ պէնի պէշրէ պէյլէ
պէրէքէթլէրին իհսան օլունմաթը-
նա Ալլահըն էլինտէ ալէթ օլմա-
սընտան էօթիւրիւ մէսրուր օլա
պիլիլ :

Ա.յ. 18, 19: Բէսուլ պուրտա
Քրիստոսըն ախէրլէր վասըթա-
սըյլէ իճրա էյլէտիլինի քէն-
տիմէ մալ էթմէմ, վէ կէրէք
հագիգաթըն թէպլիլի, կէրէք
Ալլահըն պէնիմ էլիմ իլէ իճ-
րա էյլէտիլի միւճիլէլէր վասը-
թալլէ մուվաֆֆագիլէթ պուլ-
տըլմը հատտէն աշըր կէօսթէր-
մէք իսթէմէմ տէմէք իսթէլիլ Պու
միւճիլէլէր Ա'մալ ի Բուսուլ քի-
թապընտա նազլ օլունուրլար :
« Թէմամէն թէպլիլ էյլէտիմ : »
Հէր էէրտէ տէյիլ, անճագ
Եէրուշալիմտէն տօլաշարագ իլի-
րիգունտէք ճիւմէ էյալէթլէր-
տէ : Բէսուլլէր ինճիլի թէպլիլ
էթմէտէ շու ուսուլը իթթիլալ
էթմիլլէր խտի : Հէր պէօյիւք շէհր-
տէ մահալը մէրքէլ մագամընտա
պիր քիլիսէ թէշքիլ էտիպ, ճի-
վարտա պուլունան գարիլլէրտէ
վէ անլէրին արասընտա օլան
սաիր մահալլէրտէ թէպլիլ ին-
ճիլ մէսուլլէթիլի օլ քիլիսէյէ ի-
հալէ էտէրլէր խտի : Փալլօս Ա-
րապիսթանտա Տըրք ճիվարըն-
տա պէշարէթի թէպլիլ էյլէմէյէ
պաշլայըպ (Ղալ. 1. 17, 18), անճագ
իչիւն սէնէ սօնկրա Եէրուշալիմ

թինի Եկերուչալիմոնէն տօլաշտ-
րազ՝ Իլլիրիգունա գատար
թէմամէն թէպչիր էյլէտիմ:
(20) Վէ Դախէրին թէմէլի իւ-
ղէրինէ պինա էթմէք իչին,
շու վէճհլէ զայրէթ էթտիմ
քի՝ թէպչիր ի պէշարէթիմ
Քրիստոսըն խմի զիքր օլուն-
տըղը մահալտէ օլմայըպ,
(21) Անճագ՝ Անըն հագդըն-
տա խապէրի օլմայանլար կէօ-
րէճէք, վէ իչիթմիշ օլմայան-
լար անկլայաճագ տըր՝ տէյիւ
մուհարրէր օլտըղը իւզրէ Ե-

— 2 Գոր. 10. 13, 15, 16: — * Իշա՛.
52. 15: — 1 Պ. 1. 13: 1 Սէլ. 2. 17, 18:

Վաղիմէթ էթտի խէ տէ, Բօմայա
կիթմէզաէնէվլէլ իչինտէ կէզրէք
վա՛ղ էթտիլի, վէ օրատան զարպա
տօղրու թա Իլլիրիգունա, Եանի
Մագէտօնիանըն շիմալի զարպ
Թարաֆընտէք կիթտիլի օլվապի՝
օվանըն շարգ ճիհէթինտէ վազը՝
Եկերուչալիմի պիր մահալը մէրքէզ
մագամընտա զիքր էտէր Պու տի-
յարլարըն ճիւմիէսինտէ Փալլօս
կէրէք էսնա ի սէյաճաթընտա վէ
կէրէք հին ի իգամէթինտէ պէ-
շարէթ խապէրինի վա՛ղ, վէ էշ-
խաս իլէ կէօրիւմէքլէ նէշը էյ-
լէտի:

Ա.յ. 20. Պաշգալար էվլէլա թէշ-
քիլ օլունմըշ օլան քիլիսէլէրի ի-
մար էթմէյէ չաղըլտըլար խէ
տէ, Փալլօս չօպան տէյիլ, ան-
ճագ րէսուլ իտի, Եանի անըն ի-
չի վէ արզուըն Քրիստոստան պի
խապէր օլան թաիֆէլէր, վէ Ալ-
լաշըն գալմը օլուպ, քէնտիլէ-
րինէ վա՛տ օլունան Մէսիհին,
Եանի Քրիստոսըն, վասըթասըլէ
իհսան օլունան խէլաթ թարիֆի
խուսուընտա մալիւմիթը սահի-
հէլէրի օլմայան Եէհուտիլէր տ-
րապընտա քիլիսէլէր թէշքիլ էթ-
մէք իտի, Փալլօսըն մէրամը ա-

տան: (22) 1 Պու էճլտէն տա-
լի թարաֆընդա կէլմէքտէն
տէֆաթլէ մէն՝ օլունտուլ ի-
սէ տէ, (23) Շիմալի պու սէմթ-
լէրտէ արթըգ պանա Եէր
գալմայըպ, Շօգ սէնէտէն
պէրու սիզէ կէլմէյէ արզու-
քէշ օլտըղըմտան, (24) Իսփա-
նիայա կիտէճէյիմ զէման Սի-
զէ կէլիլիմ. զիրա՛ Վէշէր ի-
քէն էվլէլա սիզին իլէ կէօ-
րիւչիւպ պիր միգտար սիզէ
տօլտըգտան սօնկրա, թարա-
ֆընդտան օրայա տօղրու

— * Ա՛մալ. 19. 21: Այ. 32: Պ. 1. 11:
— * Ա՛մալ. 15. 3: Այ. 32:

խէրին զահմէթինին մահալընը
քէնտինէ մալ էտէրէք պիր շէյ
գազանմագ տէյիլ, անճագ պէ-
շարէթին խապէրինի նէշը էթմէք
իտի:

Ա.յ. 21. Փալլօս էնպիանըն էվ-
լէլտէն խապէր վէրտիլի իւզրէ
ինճիլի վա՛ղ էթմէյի (քէնտառա
մուհարրէր մէրճալարա միւրա-
ճա՛թ օլունա), քէնտինէ Փարզ
էտիլմիշ պիր մէմուրիլէթ յատա
էյլէտի, Ենպիանըն խէլապըն նէշրի
հագդընտա օլան սէօղլէրինի պիզէ
էտիլմիշ էմր կիպի գապուլ էտէրէք
Քրիստոսըն վասըթասըլէ իճրա
օլունան խէլաստան պի խապէր
օլանլարա օլ խէլասը թէպչիր
էթմէլիլի, Ա՛մալ. 15. 46, 47
այէթլէրինէ միւրաճա՛թ օլունա:

Ա.յ. 22—24. Բէսուլըն արզու-
սը մուգատտէմա թէպչիր օլուն-
մայան մահալլէրտէ պէշարէթի
թէպչիր էյլէմէք օլտըղը էճլտէն
Բօմայա կիթմէտի. մատէմ քի ա-
խէր վա՛ղլէր վասըթասըլէ հա-
լա օրայա պէշարէթին խապէրի
տուլուլ էթմիշ իտի, Փաղաթ
Իսփանիայա կիթմէք նիյէթինտէ
օլտըղընտան, Բօմայը զլյարէթ-
լէ օրանըն քիլիսէլէրի թէպչիլի

կէօնտէրիլմէք իւմիտինտէ իմ:
(25) Շիմալի իսէ մուգատտէս-
լէրէ խըտմէթ էթմէք իւզ-
րէ Եկերուչալիմէ կիտէյօրմ:
(26) — 2 Իրա Մագէտօնիալը վէ
Ախայեալըլարա Եկերուչալիմտէ
օլան մուգատտէսլէրին ֆու-
գարասընա պիր իանէ էթ-
մէքլիք խօշ կէօրիւնտիւ:
(27) Խօշ կէօրիւնտիւ, վէ հէմ
տախի անլէրէ պօրճլու տըր-
լար. էզիրա թաիֆէլէր սլուն-
լարըն րուհանի շէյլէրինէ հիս-
սէտար օլտըղլար հասէպիլ-
լէ, * հիսմանի շէյլէրտէ տախի
անլէրէ խըտմէթ էթմէյէ
պօրճլու տըրլար: (28) Իմալի
պունու թէքմիլ էտիլ՝ անլէ-
րէ * պու մէյիլէյի * թէսլիմ
էթտիլքտէն՝ սօնկրա, Եանը-

— * Ա՛մալ. 19. 21: 20. 22: 24. 17: — 1
Գոր. 16. 1, 2: 2 Գոր. 8. 1: 9. 2, 12: —
* Պ. 11. 17: — + 1 Գոր. 9. 11: Ղալ. 6.
6: — * Ֆիլի. 4. 17: — * Եան. միւր-

էթմէք պապընտա չօգտան պէ-
րու օլան արզուսընա պու վէսիլէ
իլէ նախ օլաճագ իտի (Պ. 1. 10—
15), վէ Բօմատան էօթէյէ կիթ-
մէյէ տախի Բօմալը Խրիսթիյան-
լարտան մուլմէնէթ պուլմաղա
արզու վէ իւմիտ էտէր ի-
տի: Էվսէվիոս վէ Խրիսթօսթօմօս
վէ սաիր էսքի միւլլիֆլէր րէ-
սուլըն Բօմատա իւք տէֆա թէվ-
գիֆինտէն ազատ օլտըղընտան
սօնկրա, Ֆիլ վազը՝ Իսփանիայա
կիթտիլինէ շէհատէթ էտիյօրլար
Փաղաթ օլ տիյարտա նէ էմէքլէ-
րի օլտըղը խուսուընտա պիզէ
մալիւմիթ վէրիլմէմիշ տիր:

Ա.յ. 25—29. Գահթ վէ սաիր սէ-
պէպլէրտէն տօլայը թազիկ օլուն-
մըշ Փալլօսթինիլ Խրիսթիյանլար
իչին սատագա տէվիլմէք իլի,

նըղտան Կէրէք Իսփանիայա
կիտէճէյիմ: (29) Վէ էպիլի-
րիմ քի՝ սիզէ կէլտիլիմտէ,
Քրիստոսըն պէշարէթինին քէ-
մալ ի պէրէքէթիլլէ կէլէճէ-
յիմ:

(30) Էյ պիրատէրլէր, Բապ-
պըմըլ Յիսուս Քրիստոս իլէ
Վէ Բուհըն մուհապպէթիլլէ
սիզէ Եալլարըլըմ քի՝ (31) Եէ-
հուտիլէտէ պուլունան զայր ի
միւմին քիմսէլէրտէն խէլաս
պուլուպ՝ Եկերուչալիմ իչին
օլան խըտմէթիմ մուգատ-
տէսլէրէ մագպուլ օլուն տէ-
յիւ պէնիմ իչին վէ Դպնիմ
իլէ պէրապէր Ալլահա տուա
էթմէքտէ ճէհա էտէսինիլ,
(32) Եթա քի Ալլահըն իրատէ-
թիլլէ Վթարաֆընդա սիւրուր

լէտիքտէն — * Պ. 1. 11: — * Ֆիլի. 2. 1:
— * 2 Սէլ. 3. 2: — * 2 Գոր. 8. 4: — * 2
Գոր. 1. 11: Գոր. 4. 12: — * Ա՛մալ. 18. 21:
1 Գոր. 4. 19: Եան. 4. 15: — * Պ. 1. 10:

վէ Փալլօսըն Գայսէրիլէտէ թէվ-
գիֆ իտիլմէսի, իքի սէնէ տահա
թահթը մուհաֆաղատա պուլուն-
մաղը, վէ մահպուս կիպի Բօմա-
յա իրապ օլունմասը հագդընտա 2
Գոր. 8 վէ 9 պապլար, վէ Ա՛մալ. 19.
21 այէթ վէ սօնկրաքի պապլա-
րա միւրաճա՛թ օլունա: Բէսուլ
Մագէտօնիա վէ Ախայեանըն միւ-
մինլէրինին Եէհուտիլէրտէն օլան
Խրիսթիյանլարըն Փաղիլլէրինէ
էյլէտիլէրի իանէյի զիքր էտէ-
րէք, միւլալիմ թարզ իլէ Բօմա-
լըլարա օլ էյալէթլէրին միւմին-
լէրինէ միւլթէտի օլմալարըն տէր
խաթր էտէր:

Ա.յ. 30—35. Փալլօս իլէրիտէ
թէհլիքէլէրէ տիւշար օլաճաղընը
պիլլէրէք, տիւտալարըն տուա-
մըշ Փալլօսթինիլ Խրիսթիյանլար
իչին սատագա տէվիլմէք իլի,

իլէ կէլիպ' Կեանքնըլտաւ իս-
թիրահաթ էտէյիմ: (33) Էվէ
մէնպա'ը սէլամէթ օլան Սլ-
լահ ճիւմէնիզ իլէ օլսուն:
Ամին:

Պ Ա. Պ 16

(1) Գէնիսրիա քիլիսէսինտէ
խատիմէ օլան հէմէլրէմիզ
Ֆիպէյի սիզէ թալսիյէ էտէ-
րիմ, (2) Թա քի մուգատտէս-

Է 1 Գոր. 16. 18: 2 Գոր. 7. 13: 2 Թիմ. 4. 16: Ֆիլի. 7. 20: — Է Պ. 16. 20: 1 Գոր. 14. 33: 2 Գոր. 13. 11: Ֆիլի. 4. 9: 1 Սէլ. 5. 23: 2 Սէլ. 3. 16: Իպր. 15. 20:

յանէթ վէ պէրէքէթ 'ատտ էտէր
իտի: Էյէր Սլահ անլէրին տու-
լարընը իսթիճապ իլէ էօյլէ մէ-
րամ էյլէսէ իտի, Բօմայա կիթմէ-
սի րէսուլա մէսէրէթ վէ Բօմա-
նըն միւմինլէրինէ պա'իս ի մէն-
ֆա'աթ օլաճազ իտի:

Ս.յ. 1, 2: « Գէնիսրիա: » Գօ-
րընթօս քիլիսէսինտէն մա'տա,
չէհրի մէգպուրըն շարգ ճիւնթին-
տէ, անտէն պիւր գաջ միլ իրագ,
պիւր իման օլան Գէնիսրիատա տա-
խի պիւր քիլիսէ վար իտի: —
« Խատիմէ: » Պու լուղէթին Եու-
նանիսի շէմմաս մա'նասընա տըր:
'Աթիզ քիլիսէտէ պիւլուղէ էր-
միլ էհլ ի պասիւրէթ վէ թագ-
վա գարըլար քիլիսէնին գարըլա-
րը վէ չօճուգլարը արաարնտա չա-
լըմագ իչիւն թախսիս օլունըր-
լար իտի: Սնլէրին խոմմէթի
խաթմալարը վէ ֆագիւրլէրի գա-
յըրմագ, ճահլիլլէրի թա'լիմ էթ-
մէք, վէ պա'զէն տախի իրիսթի-
յանըլը գապուլ էտէն գարըլարը
վաֆթիզ էթմէք իտի: Ֆիպէ Ին-
ճիլին վա'զը ումուրընտա, սաիր-
լէրէ էթտիյի կիպի, ֆալլուսա
տախի մու'ավէնէթ էթմիլ իտի:

լէրէ լայըգ օլտըլը սուրէթլէ
հանը Բապպաա գապուլ է-
տիպ հէր հանկը մասլահաթ-
տա սիզէ միւնթիմ օլուրսա,
անա եարտըմ էտէսինիզ. զի-
րա քէնաիսի տէ նիլէլէրէ վէ
խուսուսիլլէ պանա մու'ավէ-
նէթ էթմիլ տիր:

(3) Քրիստոս Յիսուստա է-
մէքտալըմ օլան Կփրիսիլլա
իլէ Ագուիլասա սէլամ էտի-
նիզ. (4) Անլէր ճանըմ իչիւն

— Ա'մալ. 18. 18: — Բ Ֆիլի. 2. 29: 3
Եուհ. 5. 6: — Է Ա'մալ. 18. 2, 18, 26: 2
Թիմ. 4. 19:

Ֆիպէ եա քէնտինէ միւթա'ալլիզ
պիւր իչ սէպէպիլլէ Բօմայա կիթ-
մէքտէ օլուպ պու րէսալէյի պէ-
րապէր կէօթիւրիւյօր իտի, եա
տախի անը կէօթիւրէնլէր իլէ
պէրապէր կիտէյօր իտի: Բէսուլ
5—15 այլէթլէրտէ պա'զը քիմսէ-
լէրին խմլէրին զիքը էտէրէք
սէլամլար եազար, Պու խմլէրին
էքսէրիսի Եունանիճէ տիր: Պու
զաթլար րէսուլըն անլէրի թանը-
մըլ օլտըլը մահալլէրտէն Բօմայա
կէլիլլէր իտի, եախօտ անլէր-
տէն պա'զըլարընը Բօմա տէվէ-
թինին էյալէթլէրինտէ Եօլճու-
լըգ էթտիլլէրի էսնատէ րէսուլ
անլէրէ թէսատիւֆ էթմիլ իտի:

Ս.յ. 3, 4 Փրիսգիլլա իլէ Ագուի-
լասա սէլամ եազտըլընտա, էվլէլա
գարընըն իսմինի զիքը էթմէ-
սիլլէ անա րի'այէթ էթմիլ օլուր:
Փրիսգիլլա իլէ Ագուիլասա էֆսուս-
տան Բօմայա կիթմիլլէր իտի:
Գէնարտա մուհարրէր մէրճալա-
րա միւրաճա'աթ օլունա: Պէլ-
քի գուուուրմըլ գալապալըգ թա-
րաֆընտան րէսուլըն 'էօմիւ թէհ-
լիլլէտէ իքէն, պու զաթլէրին էօլ-
մէյէ րաղի օլարագ անը վիզայէ
էթտիլլէրի մահալ էֆսուս իտի:

քէնտի պօյունլարընը գօտու-
լար. անլէրէ եալընըլ պէն
տէյիլ, անճագ թաիֆէլէրին
ճիւմէ քիլիսէլէրի տախի միւ-
թէլէքըր տիրլէր, (5) Դվէ ան-
լէրին խանէսինտէ օլան քի-
լիսէյէ, էվէ Ախսիյեանըն Քրիս-
տոս իչիւն իլը մէյվէսի օլան
սէվիլլէլիւմ էփէնէթօսա սէ-
լամ էտինիզ: (6) Պիզիմ իչիւն
չօգ էմէք չէքմիլ օլան Մէր-
եհմէ սէլամ էտինիզ: (7) Ագ-

Է 1 Գոր. 16. 19: Գօլ. 4. 15: Ֆիլի. 2:

էֆսուստա վագը' օլտըլը կիպի,
Բօմատա տախի քիլիսէ տին մա-
տէլլէրինտէ թա'լիմ օլունմագ վէ
'իպատէթ իճրա էթմէք իչիւն
պուլլարըն խանէսինտէ ճէմ' օլուր
իտի: 1 Գոր. 16. 19: Սաիր շէհր-
լէրին քիլիսէլէրի տախի պու
վէճլէ խանէլլէրտէ թէճէմիլ է-
տէրլէր իտի: Գօլ. 4. 15: Ֆիլի. 2
այլէթ. Իւչիւնճիւ տէհրէտէք մախ-
սուս 'իպատէթ կեալլար պինա օ-
լունըլ իսիլլի քիլիսէ թէվարի-
խինտէ զիքը օլունմամըլ տըր:
Տինի Մէսիհիլլի իգրար էտէնլէր
իքի եիւզ սէնէ գատար թաիֆէ-
լէրին հէյլէլլէրի միսիլլիւ, միւ-
քէլլէֆ պինալարա, եախօտ Եէ-
հուտիլլէրին սինաղօղլարը միսիլ-
լիւ 'իպատէթ կեալլար մալիք օլ-
մայըլ, անճագ խանէլլէրտէ եախօտ
սաիր 'ատի մահալլէրտէ, պա'զէն
տախի շէտիտ թէ'ատտի վագըլթլա-
րընտա էէր ալթընտա գազըլմըլ
պէօյիլք թիւրպլէրտէ թէճէմիլ է-
տէրլէր իտի իսէ տէ, իրիսթիյան-
լըգ հայաթ քէսպ էտիպ նէլլ ու
նիւմա պուլուու. 'իպատէթ իչիւն
ինչա օլունտան կիւղլվէ միւքէլլէֆ
պինալար վագըլա ֆախտէլի օլա
պիլիլլէր, լաքին իրիսթիյանլար
պէօյլէ պինալարա մալիք օլուն-
ճայա գատար իրիսթիյանլըգ ան-
լէր օլունարագ տախի պէր հայաթ

րապամտան վէ հապս րէֆիզ-
լէրիմ օլուպ, րէսուլլէրին պէյ.
նինտէ միւ'թէպէր' Էվէ հէմ տէ
պէնտէն էվլէլ Քրիստոստա
պուլունան Անարօնիգօս վէ
Եունիայա սէլամ էտինիզ:
(8) Բապպաա սէվիլլէլիւմ օլան
Ամիլիատա սէլամ էտինիզ:
(9) Քրիստոստա էմէքտալըմ
Ուրպանտա, վէ սէվիլլէլիւմ
Իսթախիսէ սէլամ էտինիզ:
(10) Քրիստոստա միւթմահսէն

— Է 1 Գոր. 16. 15: — Է Ղալ. 1. 22:

օլուպ նէլլ օլունա պիլիլլի: Էյէր
պէօյլէ պինալար սէպէպիլլէ իրիս-
թիյանլար րուհանի հայաթտան
տիւլէրէք միւթէքէպալիլլ վէ տիւն-
էէվի օլուրլար իտէ, պու խարիճի
սէրվէթ Քրիստոսըն րուհանի մէլ-
քիւթիւնին թէրագգի պուլմասը-
նա մանի' օլա պիլիլլի, նիթէքիմ Գօս-
թանթիւնտա գայսէրին իմանա
կէլմէսինտէն սօնիրա քիլիսէնին
սէրվէթ վէ գուվլէթ մալիք օլ-
տըլընտա վուգու' պուլուու: Պիւր
քիլիսէնին միւքէլլէֆ 'իպատէթ-
կեալը, վէ անտէ, էքսէրլիլլ վա-
գը' օլտըլը կիպի, գայստըլ վէ
տիւնէէվի ճէմա'աթը օլունալտան
իսէ, Ագուիլասա վէ Փրիսգիլլա
միսիլլիւ մու'ալլիլլէրի, վէ անլէ-
րին խանէսի միսիլլիւ 'իպատէթ-
կեալը օլունալ էվլա տըր:

Ս.յ. 5—15: Պու զէվաթըն քիմ-
լէր օլտըլը մա'լիւմ տէլիլ տիր:
Նէ մուհասալէթ վէ շէֆգաթ իլէ
րէսուլ անլէրի զիքը էտէր: Ճիւմ-
լէսի անա « սէվիլլէլիւ » իտիլլէր:
Պունլարտան իւչիւ եա ֆալլօսըն
ադրապալարը, վէ եախօտ Եէհուտի
օլմալարը յլէ միլլէթ տալարը իտի-
լէր, իքիսի րէսուլա հապս րէֆիզի
տախի օլմուլլար իտի: Պու գա-
տար գարըլարըն ֆալլօսա մու'ա-
վին եախօտ « Քրիստոստա էմէք-
տալար » մագամընտա զիքը օ-

Ափեղէսէ սէլամ էտինիդ . Ա-
րիսթօպօլիտըն խանէսինաէն
օլանլարա սէլամ էտինիդ :
(11) Ագրապամտան օլան Հէ-
րօտիօնա սէլամ էտինիդ . Նար-
դիսոսըն խանէսինաէն պու-
լունուպ՝ Բապպտա օլանլարա
սէլամ էտինիդ : (12) Բապպտա
էմէք չէքէն Թրիֆէնա վէ Թրի-
ֆօսայա սէլամ էտինիդ . Բապպ-
տա չօդ էմէք չէքմիշ օլան
սէվկիւլիւ Փէրսիսէ սէլամ
էտինիդ : (13) Բապպտա Էմիւն-
թէխապ օլան Բուֆօսա՝ վէ
պէնիմ վալիտէմ օլան անըն
վալիտէսինէ սէլամ էտինիդ :
(14) Ասինգրիթօս վէ Ֆլէղօն
վէ Հէրմաս վէ Փաթրօսպա վէ

Է 2 Եռն. 1: — Է 1 Գօր. 16. 20: 2 Գօր.
13. 12: 1 Սէլ. 5. 26: 1 Պետ. 5. 14: —
* Պ-ըսէ՝ ճիւմէ բիլիսէլէրի — Բ Ա՛մալ.

լունմասը , րէսուլըն էյամընտա
նիսա ճինսինտէն օլան միւմինէ-
րին նէ մէշրէստէ օլտըղընը , վէ
քիլիսէտէ նիսա ճինսինին իշկիւ-
զարըղը վէ Թէէսիրաթընա նէ
տէրէճէ էէէմիլէթ վէրիլտիլինի
պէյան էտէր . — « Բէսուլէրին պէյ-
նինտէ միւթէպէր » Եա՛նի քէնտի-
լէր րէսուլ օլմայըպ , անճադ րէսուլ-
լէր Թարաֆընտան զայէթլէ րի՛ա-
յէթ պուլըրլար իտի . Եռնիա նիսա
իսմի տիր , վէ Անտրօնիգօսըն զէվ-
ճէսի օլմասը զաննը զալիպ տիր .
— « Պէնիմ վալիտէմ օլան անըն
վալիտէսինէ : » Թէվէլլիւտ ճիհէ-
թիլլէ Բուֆօսըն վալիտէսի օլուպ ,
մուհապպէթ ճիհէթիլլէ տալիս
սէնիմ վալիտէմ տէմէք տիր :

Այ. 16: Ատէմէրին պիրիպիրի-
նէ վէ Թաիֆէ ի նիսատան օլան-
լարըն պիրիպիրինէ Թապպիլ իլէ
մուհապպէթ պէյան էթմէսի էօ-
թէտէն պէրու՝ ատէթ իտի : Եռն-
թիսօս չէհիտ իրիսթիյան ճէմա-

Հէրմիսէ , վէ անլէր իլէ օլան
պիրատէրլէրէ սէլամ էտինիդ :
(15) Ֆիլօլօղօս իլէ Եռնիա վէ
Նիրէաս իլէ անըն Հէմիլրէ-
սինէ վէ Օլիմփիասա , վէ ան-
լէր իլէ պէրապէր պուլունան
ճիւմէ մուգատտէսլէրէ սէ-
լամ էտինիդ : (16) Էթիրիպիրի-
նիլէ մուգատտէս թապպիլ
իլէ սէլամ էտինիդ . Քրիստո-
սըն *քիլիսէլէրի սիլէ սէլամ
էտէրլէր :

(17) Էյ պիրատէրլէր , սիլէ
րիճա էտէրիմ քի՛ Էյրէնտի-
յինիլ թա՛լիմէ մուղայիլ ֆըր-
դա վէ թէօքէղլէրէ սէպէպ
օլանլարա տիգգաթ էտիպ
Էանլէրտէն իճթինապ էտէսի-

15. 1, 5, 24: 1 Թիմ. 6. 3: — Է 1 Գօր.
5. 9, 11: 2 Սէլ. 3. 6, 14: 2 Թիմ. 3. 5:
Թիմ. 3. 10: 2 Եռն. 10:

Վթլարտա պուլունու՝ ումուսի՝ ատէթ
տէյիւ գիքը էտէր : Պու Թապպիլ
փաք , Եա՛նի ճիւմանի չէհիլթլէ տէ-
յիլ , անճադ րուհանի տուղղուլար
իլէ օլմալը իտի : — « Քիլիսէլէրի »
Եա՛նի Փապլօսըն պու րէսաթլի
Թահրիլ էթմէսինէ մա՛լլամաթլա-
րը օլան քիլիսէլէր իլէ Խաթիլ քի-
լիսէլէր անկալըլըր , չիւնքի ճիւմ-
լէսինին Բօմա իրիսթիյանլարըլլէ
մուհիպպանէ իթթիֆադը Եալիսօս
իշթիրադլարը վար իտի , խմանլէրի
տալիս « պիլիլիւն տիւնէայա շայը՝
օլմուշ » իտի : Պ. 1. 8:

Այ. 17, 18: Բօմալը գարնտաշ-
լար պէյնինտէ սէլամէթ վէ իթ-
թիֆադըն տէվամ էյլէմէսինէ
Փապլօս օլ տէրէճէ արգուքէշ ի-
տի քի , անլէրէ իթթապ էյլէտիլի
չու սօն քէլամլարընտա օլ մատ-
տէյի թէքրար գիքը էտէր : —
« Անլէրտէն իճթինապ էտինիլ »
Եա՛նի անլէրէ մուալիլիլէր կիպի
ինգիյատ էթմէյիլ , անլէրտէն

նիլ : (18) Զիրա պու մագուլէ
քիմսէլէր Բապպլմըլ [Յիսուս]
Քրիստոսա տէյիլ , Էանճադ
քէնտիլ՝ գարնլարընտ իրամէթ
էտիպ՝ Կիւշ սէօղլէր վէ մէտ-
հիյէլէր իլէ սաֆտէրունլարըն
գալլէլէրին իղլալ էտէրլէր :
(19) Է Զիրա սիլլին իթթաթը-
նըլ ճիւմէյէ շայը՝ օլտու .
պուլունն իշիւն սիլլին Հադ-
գընըղալ մէսրուրըմ . Էամմա
իսթէրիմ քի սիլլ խայր իշիւն
՝ադիլ , վէ շէրր իշիւն սատէ-
տիլ օլասընըլ : (20) Կէ մէն-
պա՛ը սէլամէթ օլան Ալլահ
չէյթանը պաղլարընըլն ալ-
թընտա սէրի՛էն Էէղէճէք տիր .

Է Ֆիլի. 3. 19: 1 Թիմ. 6. 5: — Է Գօր.
2. 4: 2 Թիմ. 3. 6: Թիմ. 1. 10: 2 Պետ. 2.
3: — Է Պ. 1. 8: — Է Մաթ. 10. 16: 1
Գօր. 14. 20: — Է Պ. 15. 33: — Է Թէք.
3. 15: — Է Այ. 24: 1 Գօր. 16. 23: 2 Գօր.
13. 13: Ֆիլի. 4. 24: 1 Սէլ. 5. 28: 2 Սէլ.

Իճթինապ էյլէյինիլ : Անլէր իլէ
լէթաֆէթլէ կէշինիպ , անլէրէ
խայրիսահ օլմաղա ճէհտ էտինիլ ,
Փադաթ անլէրին Թէէսիրաթըլլէ
ֆըրգալար փէյտա օլմասընա
րոհսաթ վէրմէյինիլ : — « Բէն-
տի գարնլարընա » Եա՛նի քէն-
տի չէհիլթ վէ մէնֆա՛թը ը
զաթիլլէլէրինէ տէմէք տիր : Բէ-
սուլըն պու քէլամընտան էտնա
վէ ճիւմանի չէհիլթ անկալըլ-
մասը իճապ էթմէլ , անճադ
խըրս ը շան , Թէքէպպիլը , ի՛նտտ
վէ սահիլ ի հիւքիլմէթ օլմաղա
էշտտ արգու տէմէք տիր :

Այ. 19, 20: Բէսուլ Բօմա իրիս-
թիյանլարընը հադգան մէտէ էտէ
պիլը իտի , Փադաթ Եինէ ան-
լէրին շէրրտէն տալիմ իճթինապ
էթմէլլէրին Նասիհաթ էտէր :
Սէլամէթի սէվին վէ մուհաֆադա
էտէն Ալլահ օլ՝ ատու ի Էքպէր
՝ալէյինէ զալիպ օլմասընը սի-

Բապպլմըլ Յիսուս Քրիստո-
սըն ինայէթի սիլլին իլէ օլ-
տուն : [Ամին] :

(21) Էէմէքտաշըմ Թիմօթէօս
վէ ադրապամտան օլան Էլու-
գիօս՝ վէ Եռնօն յվէ Սօսի-
փաթրօս սիլլէ սէլամ էտէր-
լէր : (22) Պէն Թէրթիօս քի պու-
րէսալէյի Էազարմ՝ սիլլէ
Բապպտա սէլամ էտէրիմ :
(23) Պէնիմ վէ պիլիլիւն քի-
լիսէյին միհմանտարը օլան
Ղայօս սիլլէ սէլամ էտէր .
Էշէհր էմիլի Էրասթօս վէ
Գուարթօս պիրատէր սիլլէ
սէլամ էտէրլէր : (24) Քապպը-
մըլ Յիսուս Քրիստոսըն ինա-

3. 18: Վան. 22. 21: — Է Ա՛մալ. 16. 1:
Գօր. 4. 1: Ֆիլի. 2. 19: 1 Սէլ. 3. 2: 1
Թիմ. 1. 2: Դպր. 13. 23: — Է Ա՛մալ.
13. 1: — Է Ա՛մալ. 17. 5: — Է Ա՛մալ. 20.
4: — Է 1 Գօր. 1. 14: — Է Ա՛մալ. 19. 22:
2 Թիմ. 4. 20: — Է Այ. 20: 1 Սէլ. 5. 28:

զէ իհսան էտէճէք , անըն իտէ
մագսէտի զալլալար վէ ֆըր-
գալար փէյտա էթմէք տիր . Ի՛է-
սուլ 24 այէթտէ Քրիստոսըն ի-
նայէթիլն անլէր իշիւն քէաֆէ ի
րուհանի նիմէթին մէնպա՛ը տէ-
յիւ տէֆաթէն նիյաղ էտէր :

Այ. 21—24: Բէնարտա իշար
օլունան մէրճա՛լարա միւրաճա՛թ
օլունա : — « Ագրապամտան »
7ինճի այէթէ միւրաճա՛թ օլունա .
Փապլօսըն քէաթիպիլ օլան Թէր-
թիօս տալիս սէլամ Էազար : Բէ-
սուլ պէլլի կէօղլէրինտէ գա՛իֆ-
լիք օլտըղը սէպէպտէն Էքսէրլիյէ
Խաթիլինէ Էազարըրը իտի : Ղալ.
4. 13—15: 2 Գօր. 12. 7—9 տ-
յէթլէրինէ միւրաճա՛թ օլունա .
Փապլօս րէսալլէլէրինի քէնտի ի-
միլլէ իմպալայըպ (Գօլ. 4. 18) ,
քէնտի գալէմիլլէ սէլամընը ի-
լալէ էտէր իտի . 1 Գօր. 16. 21:
2 Սէլ. 5. 17: Փապլօս Գօրընթօս

յէթի ճիւղէնիդ իլէ օլտուն :
Ամին :

(25) Վէ Էպէնիմպէշարէթիմ
վէ Յիսուս Գրիստոսըն վա՛ղը
միւճիպինճէ, վէ Դէվինէ ի
էդէլիյէտէն պէրու խաֆի
թուժուլուպ՝ Էլիմաի իղհար
օլունան, (26) Վէ Էդէլի վէ Է-
պէտի օլան Ալլահըն Էմիի միւ-
ճիպինճէ՝ փէյլամպէր քի-

Է Պ. 2. 16: — Կ 1 Գօր. 2. 7: Էֆ. 3. 5, 9: Գօլ. 1. 26: — Է Էֆ. 1. 9: 2 Թիմ. 4. 10: Թիմ. 1. 2, 3: 1 Պետ. 1. 20: — Ա՛մալ. 6. 7: Պ. 1. 5: 15. 18: — Էֆ.

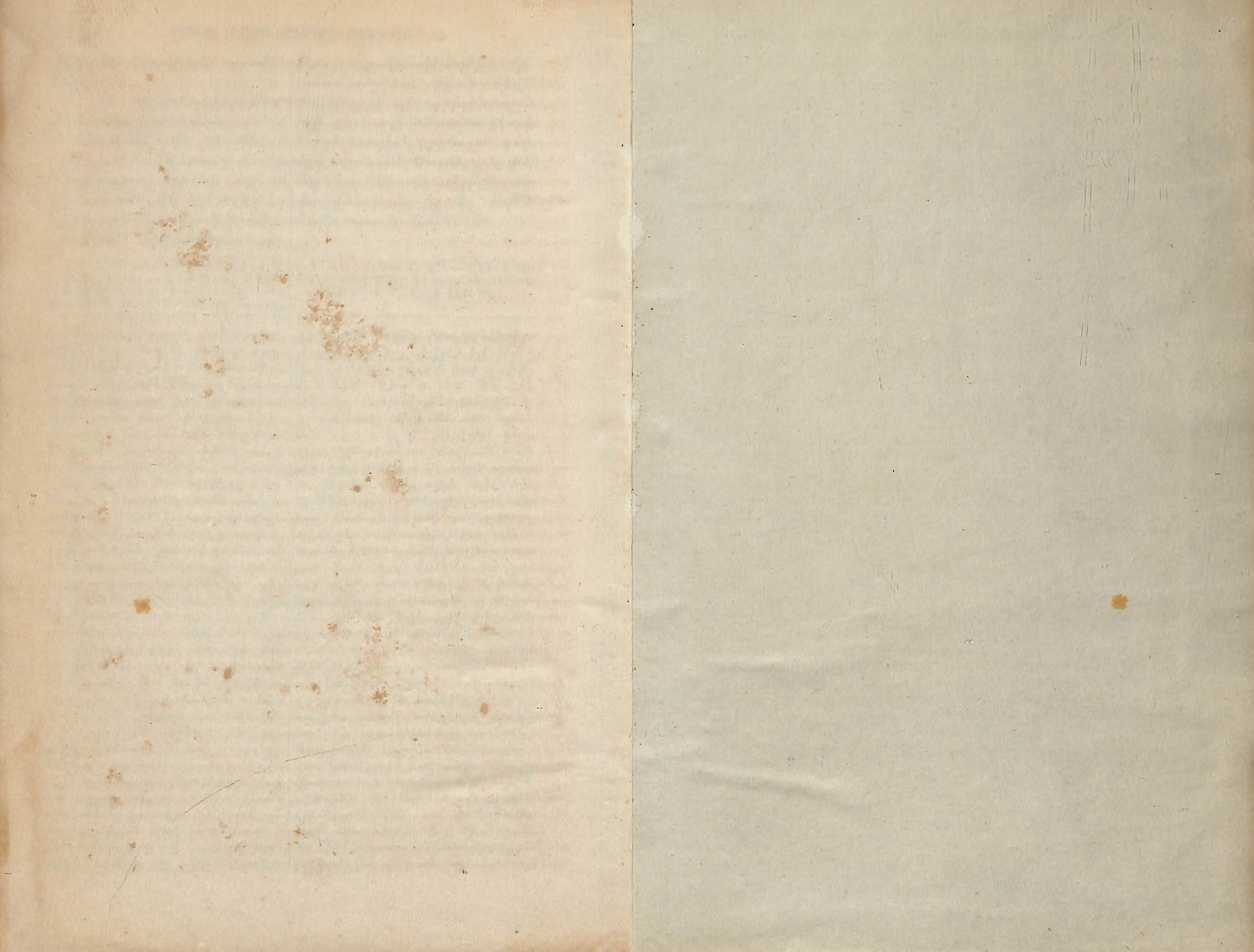
տա Ղայօսը պիղգաթ վաֆթիդէյ-
լէտի (1 Գօր. 1. 14), վէ Ղայօս րէ-
սուլը քէնտի խանէսինէ միւսաֆիր
գապուլ էյլէտի Ղայօս օլ գատար
միւթէպէր իտի քի, Եուհաննա
րէսուլ անա նամէ թաշրիր էյլէ-
միշ տիր: 5 Եուհ. 1: Գօրընթօս
քիլիսէպի իսպատէթ իչիւն անըն
խանէսինտէ թէճէմիւլէ Էտէր իտի:

Այ. 25—27, Պու այէթլէր 'ա-
թիգ էլ Էազըլարընտան պա՛ղը-
լարընտա 14իւնճիւ պապըն ախը-
րընա վազ՝ օլունմըլ տըր: Ֆա-
գաթ անլէրին միւնատիպ մահալի
սուրասը տըր: Բէսուլըն իշպու
խայր տու'ասը պիւթիւն րէսալէ-
նին դայէթ կիւզէլ վէ միւթէէսսիր
խաթիմէ ի քէլամը տըր: — « Պէ-
նիմ պէշարէթիմ: » Պէնիմ թէպլիր
էթտիյիմ պէշարէթ, վէ Գրիստո-
սըն թէպլիր էյլէտիյի պէշարէթ
տէմէք տիր: — « խաֆի թուժու-
լուպ. . . իղհար օլունան: » Խէ-
լաս թէրթիպի Գրիստոստան Էվ-
վէլ օլան տէհրլէրտէ քիւլիւն
քէշֆ օլունմամըլ իտի, չիւնքի
անըն զուհուրընը գապուլ էյլէ-
մէյէ օլ վազթըն միլլէթլէրի հա-
զըր տէյիլ իտիլէր: Էնճամ իհսան
օլունմադ իլհան տտէմլէրին ուզուն
միւստէթ շէրի'աթ Ը Մուսափի-
յէնին Էօրնէք վէ միւսասէլէրի

թապլարը վասըթասըյլէ Դի-
մանա իթա'աթ իչիւն ճէմի'
միլլէթլէրէ պիլտիրիլէն Դըր-
րըն քէշֆ օլունմամընա կէօրէ
Էսիզի սապիթ գըլմազա գա-
տիր օլան (27) Դեալընըլ 'ալիմ
Ալլահա Եիսուս Գրիստոսըն
վասըթասըյլէ իլ էլ Էպէտ
համտ օլտուն: Ամին:

1. 9: 3, 3—5: Գօլ. 1. 27: — Էֆ. 3. 20:
1 Սէլ. 3. 13: 2 Սէլ. 2. 16: 3. 3: Եէհ. 24:
— Կ 1 Թիմ. 1. 17: 6. 16: Եէհ. 25:

վէ թագտիրաթ Ը իւահյէնին էյ-
լէտիյի չօգ թէրպիլէր իլէ թա-
լիմ օլունմասը լազըմ իտի: Էֆ.
3. 9—12, Ղալ. 4. 4, Գօլ. 1.
26, 27, — « Իթա'աթ իչիւն: » Պ. 1.
6 այէթլինէ միւրաճա'աթ օլու-
նա: — « Ճէմի' միլլէթլէրէ: »
Պէշարէթ րէսուլա մա'լիւմ օլան
քեաֆֆէ ի միլլէլ վէ անըն րէսա-
լէ թաշրիր էյլէտիյի պիւթիւն
ճէմիյէթլէրէ թէպլիր օլունմըլ
իտի: Բօմա իմիէրաթօրըլը թա-
պլիրի չօգ տէֆ'ա պիւթիւն տիւն-
Էա մա'նասընա իսթիմալ օլունուր
իտի Պ. 1. 8, վէ 10. 18, — « Եալը-
նըլ 'ալիմ: » Քեաֆֆէ ի հիքմէթ
Ալլահտա մէվճուտ տըր, վէ Ալլա-
հըն պէյան էյլէտիյի խէլասըն
կէրէք վէճիւնէ վէ կէրէք նէթի-
ճէսինէ նազարէն, անըն հիքմէ-
թիւնին պէյան օլունմասընտա 'ա-
տալէթի ինայէթիլլէ սուլհ օլուր,
վէ քէնտի մուհապալէթիլլէ կիւ-
նահքեարլարըն գալսլէրինի գապթ
էտէրէք հիքմէթիւնի իսրազ Էտէր:
Պէօյլէ պիր Ալլահա համտ ու սէ-
նա էթմէքտէն, վէ անըն Օզու-
Յիսուս Գրիստոսըն վասըթասըյլէ
քէնտիլինի օլ Ալլահա թագտիր
էթմէքտէն իմթիւնա՝ Էտէն պիր
գաթ պուլունուր մը: Պ. 12. 1,
վէ Տինճի պապընըն սօն գըլմընըն
թէֆսիրինէ միւրաճա'աթ օլունա:

1520

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0479075

